

A digital facsimile of Walters Ms. W.547, Hymnal

Published by: The Walters Art Museum
600 N. Charles Street Baltimore, MD 21201
<http://www.thewalters.org/>

Released under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode>
Published 2013

This document is a digital facsimile of a manuscript belonging to the Walters Art Museum, in Baltimore, Maryland, in the United States. It is one of a number of manuscripts that have been digitized as part of a project generously funded by the National Endowment for the Humanities, and by an anonymous donor to the Walters Art Museum. More details about the manuscripts at the Walters can be found by visiting The Walters Art Museum's website www.thewalters.org. For further information about this book, and online resources for Walters manuscripts, please contact us through the Walters Website by email, and ask for your message to be directed to the Department of Manuscripts.

Shelf mark	Walters Art Museum Ms. W.547
Descriptive Title	Hymnal
Text title	Hymnal <i>Vernacular: Շարակնոց</i>
Abstract	This hymnal was completed in Constantinople on August 15, 1678 [AE 1127], by the priest Yakob Pēligratc‘i, having been commissioned by Člav, son of Nawasard, as a dedication to his sons, Astuacatur and Sahak. The structure of the hymns adheres approximately to the standard Armenian hymnal (<i>Շարակնոց</i>), with minor variations in order and a few substitutions (see Sanjian in the bibliography). The book is illuminated extensively, with thirty-eight full- and half-page polychrome miniatures against gold backgrounds, eight decorated head-pieces marking the principal divisions of the hymnal, and numerous marginal miniatures marking individual hymns, including biblical figures, saints, bishops, and vignettes. The style of the miniatures is largely in imitation of western European models, though more traditional Armenian and Byzantine influences stand out, such as the vibrant color palette, an iconic frontality for depictions of saints and bishops, and the highly abstracted floral motifs and zoomorphic incipits marking hymn divisions.
Date	1678 CE
Origin	Constantinople
Scribe	<i>Supplied name:</i> Yakob Pēligratc‘i <i>Known as:</i> The Priest of Peligrat
Form	Book
Genre	Devotional
Language	The primary language in this manuscript is Armenian.
Colophon	<i>fols. 118r to 298r:</i> In vernacular: Fol. 118r Շօշ քաղաք որ էր թագաւորն Շահ Սէլիմն, ի ժամանակն ուճի է՛ (= 1678) թվին: Fol. 125r Այս շարակնոցս Ղափանայ երկրէ Մուղանճուղու գեղն Շոնուղու Նաւասարդի որդի ձլաւ և սորա որդոցն

է: Fol. 298r *Փառք ամենասուրբ երրորդութեան հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն: Աստուածաւանդ սուրբ շարակնոցս գրեցաւ ի խնդրոյ աստուածապաշտ Նուսարդի որդի ձլավս, ի վայելումն որդոցն, և ետ երկուցունց յիշատակ Աստուածատուրին, և միւս որդոյն (Ս)ահակին, և սա գրեցաւ ձեռամբ Պէլիգրատցի Յակոբ երէցվէ ի մայրաքաղաքն Կոստանդինուպօլի, ի թվականիս Հայոց ռճիէ՛ (= 1678) օգոստոս ամսոյ ԺԵ՛ (15) պատկերաւն զՇի ի հայրապետութեան Հայոց տեառն Յակոբայ, և առաջնորդ [SDN 92] սուրբ երուսաղեմայ Մարտիրոս վարդապետ Կաֆհայեցոյ, և ի պատրիարքութեան Կոստանդինուպօլի տէր Անդրէաս քահանայի, որ մականուամբ ձիհանլամ մարտիվանի ասեն, որ է դժոխաց սանդուխտ: Եւ ի թագաւորութեան Ոսմանց, սուլթան Մահմատ, ասեն որ ի (20) տարի եկաց ի Անդրիանուպօլի, յետ այս տարովս ռճի՛ գ՛ (= 1677) Ապրիլի Բ՛ (2) օրն, երկուշաբտի մտաւ իսլամպօլ ինքն և մայրն: Յիշատակ է որդոցն Աստուածատուրին, Սահակին, և ետ Նուսարդի որդի ձլավս որ եմ ի գեղջէն Շունըղու, ով ոք յիշէ սրտի մտօք յիշատակօղսդ և ինքն օրհնեալ է և եղիցի յամէնից, ամէն: Հայր մեր որ յերկինս, սուրբ եղիցի անուն քո: Fol. 298v Այս է շարակնոցս Մոսէսի, Մոսէսի որդի Ռհանջայ թվս. ռճկ՛ ումն (= 1711) Հուլիսի Ժ՛ ումն (10).*

Translation: Fol. 118r The city of Shosh (Isfahan), which was [word(s) missing?] The King Shah Sulayman (lit: Sēlimn), in the time of the year 1127 (= 1678). Fol. 125 This Hymnal is from the region of Ghap'an from the village of Mughanchugh (Mughanjigh), from Chlav the son of Nawasard of Shfnughi (Shufnukhi) and his sons. Fol. 298v Glory to the most holy Trinity, the Father, and the Son and the Holy Spirit, now and ever and in all eternity, amen. This holy Hymnal confessing God was written on the request of the pious Chlav son of Nawasard, for the enjoyment of his sons, and he gave it to both in memory of Astuacatur, and his other son (S)ahak, and this was written by Yakob the priest from Pēligrat (Bely Grad?), in the capital Constantinople, in the year of the Armenians 1127 (= 1678) in the month August, on the 15th, [two words unclear] during the patriarchate over the Armenians of Lord Yakob and the leader(ship) over holy

Jerusalem of Martiros vardapet from Kaffa, and during the patriarchate over Constantinople of Lord Andreas the priest, who is called by his nickname Chihanlam Martivani, which is the Ladder of Hell. And in the reign over the Ottomans of Sultan Mehmed, they say that he came into A(n)drianople at twenty years, after this year 1126 (= 1667), on the second day of April, on Monday he and his mother entered into Islampol. This is in remembrance of (my) sons Astuacatur and Sahak, and I Chlav, Nawasard's son, who am from the village of Shrnēghi (Shuřnukhi), whoever remembers with the thoughts of his heart those who (are) remember(ed), he himself also is blessed and will be by all, amen. Our Father who art in heaven, hallowed be thy name.

Comment: Inscriptions found on fols. 118r and 125r in addition to main colophon on fol. 298v

Support material

Parchment

Carefully selected and prepared calfskin, scraped thin, though with varying thickness of folio leaves, ranging from medium to thick; lower folio corners are stained from handling; occasional buckling of folios at mid-point; yellow paper pages inserted opposite of full- and some half-page miniatures

Extent

Foliation: 300

Foliation marked in pencil in upper right corner, rectos; fol. 1 ruled on both sides but not used for text; fols. 299-300 unruled

Collation

Formula: 1(14,-13), 2(12), 3(10), 4(12), 5(10), 6(12), 7(12), 8(12,-12), 9(12), 10(12), 11(12), 12(12), 13(12), 14(12), 15(12), 16(12), 17(12), 18(12), 19(12), 20(12), 21(12), 22(12), 23(12), 24(12), 25(12), 26(4)

Catchwords: None

Signatures: None

Comments: First folios of each quire on fols. 1(1), 14(2), 26(3), 36(4), 48(5), 58(6), 70(7), 82(8), 93(9), 105(10), 117(11), 129(12), 141(13), 153(14), 165(15), 177(16),

189(17), 201(18), 213(19), 225(20), 237(21), 249(22),
261(23), 273(24), 285(25), 297(26)

Dimensions 10.0 cm wide by 15.5 cm high

Written surface 5.9 cm wide by 10.0 cm high

Layout Columns: 1
Ruled lines: 27

Contents *fols. 1r - 300v:*
Title: Hymnal
Scribe: Yakob Pēligratc'ī
Hand note: Bolorgir
Decoration note: Thirty-eight full- and half-page polychrome and/or gilded miniatures; eight decorated head-pieces; and decorated incipits and accompanying marginal ornament for each canon division, the majority of which consists of abstract floral designs, birds, trees, and occasionally temples, but more figural elements also appear, including saints, Christ, an archangel, a bishop, and scenes of martyrdom; text frames in red double lines with black knot motifs in the four corners; rubrics in red; text in black ink

fols. 2v - 10r:
Title: Canon of the Birth of the Virgin
Scribe: Yakob Pēligratc'ī
Decoration note: One full-page miniature; two half-page miniatures; one decorated head-piece; and one canon-division incipit with marginal floral motif

fols. 10v - 49v:
Title: Canon of the Eve of the Theophany
Scribe: Yakob Pēligratc'ī
Decoration note: Four full- and eight half-page miniatures; one decorated head-piece; and nineteen canon-division incipits with marginal decoration

fols. 50r - 93r:
Title: Canon of Shrove Tuesday
Scribe: Yakob Pēligratc'ī

Decoration note: Two full- and four half-page miniatures; one decorated head-piece; and fifteen canon-division incipits with marginal decoration

fols. 93v - 117r:

Title: Canon of the Raising of Lazarus

Scribe: Yakob Pēligratc'ī

Decoration note: Fols. 93v-117r: six full- and one half-page miniatures; one decorative head-piece; and ten canon-division incipits with marginal decoration

fols. 118v - 159r:

Title: Canon of the Resurrection

Scribe: Yakob Pēligratc'ī

Decoration note: Two full- and two half-page miniatures; one decorative head-piece; and twelve canon-division incipits with marginal decoration

fols. 159v - 199r:

Title: Canon of Pentecost

Scribe: Yakob Pēligratc'ī

Decoration note: Fols. 159v-199r: two full-page miniatures; one decorative head-piece; and twenty-one canon-division incipits with marginal decoration

fols. 199v - 243r:

Title: Canon of the Eve of the Holy Cross

Scribe: Yakob Pēligratc'ī

Decoration note: Fols. 199v-243r: one full-page miniature; one decorated head-piece; and thirty-four canon-division incipits with marginal decoration

fols. 243v - 297v:

Title: Canon of All the Martyrs

Scribe: Yakob Pēligratc'ī

Decoration note: Fols. 243v-297v: three full-page miniatures; one decorated head-piece; and twenty-two canon-division incipits with marginal decoration

Decoration

fol. 2v:

Title: Joachim and Anna

Form: Full-page miniature

Text: Canon of the Birth of the Virgin

- fol. 3r:*
Title: Head-piece for the Canon of the Birth of the Virgin
Form: Head-piece and marginal decoration
Text: Canon of the Birth of the Virgin
- fol. 7v:*
Title: Annunciation
Form: Half-page miniature
Text: Canon of the Annunciation
- fol. 10r:*
Title: Adoration of the Magi
Form: Half-page miniature
Text: Canon of the Eve of the Theophany
- fol. 10v:*
Title: Head-piece for the Canon of the Eve of the Theophany
Form: Head-piece and marginal decoration
Text: Canon of the Eve of the Theophany
- fol. 12r:*
Title: Nativity
Form: Full-page miniature
Text: Canon of the Theophany: First Day
- fol. 23r:*
Title: Baptism of Christ
Form: Full-page miniature
Text: Canon of the Eve of the Theophany: Eighth Day
- fol. 26r:*
Title: Temple
Form: Marginal miniature
Text: Magnificat of the Resurrection
- fol. 29r:*
Title: Presentation in the Temple
Form: Full-page miniature
Text: Canon of Christ at the Temple
- fol. 31r:*
Title: St. Anthony the Hermit

Form: Marginal miniature
Text: Canon of St. Anthony the Hermit

fol. 32v:

Title: Holy Kings Theodosius and Trdat
Form: Half-page miniature
Text: Canon of Emperor Theodosius

fol. 34v:

Title: King David and St. James
Form: Half-page miniature
Text: Canon of the Prophet David and the Apostle James

fol. 37v:

Title: Stoning of St. Stephen, Protomartyr
Form: Half-page miniature
Text: Canon of the Protomartyr Stephen

fol. 38v:

Title: SS. Peter and Paul
Form: Half-page miniature
Text: Canon of the Chief Apostles Peter and Paul

fol. 40r:

Title: SS. John and James, Sons of Thunder
Form: Half-page miniature
Text: Canon of the Sons of Thunder, the Holy Apostles James and John

fol. 46r:

Title: Jonah Cast into the Sea
Form: Full-page miniature
Text: Canon of the Prophet Jonah

fol. 47r:

Title: Jonah outside the city of Nineveh
Form: Half-page miniature
Text: Canon of the Prophet Jonah

fol. 48r:

Title: St. Sergius
Form: Half-page miniature
Text: Hymn of St. Sergius the General

fol. 49v:

Title: Adam and Eve

Form: Half-page miniature

Text: Canon of Shrove Tuesday

fol. 50r:

Title: Head-piece for the Canon of Shrove Tuesday

Form: Head-piece and marginal decoration

Text: Canon of Shrove Tuesday

fol. 51r:

Title: Old man praying

Form: Marginal miniature

Text: Canon of Repentance

fol. 54v:

Title: Expulsion of Adam and Eve from Paradise

Form: Half-page miniature

Text: Canon of Shrove Tuesday

fol. 67r:

Title: Two men in discussion

Form: Half-page miniature

Text: Canon of the Fourth Sunday of the Salt and Bread
Fast

fol. 73v:

Title: Forty Martyrs of Sebasteia

Form: Half-page miniature

Text: Canon of the Forty Saints

fol. 76r:

Title: Christ in the Garden of Gethsemane

Form: Half-page miniature

Text: Canon of the Fifth Sunday of the Salt and Bread
Fast

fol. 81v:

Title: St. Gregory the Illuminator

Form: Full-page miniature

Text: Canon of the Casting of St. Gregory the
Illuminator into the Pit

- fol. 88v:*
Title: Virgin and Child
Form: Half-page miniature
Text: Canon of the Sixth Sunday of the Salt and Bread Fast
- fol. 93v:*
Title: Raising of Lazarus
Form: Full-page miniature
Text: Canon of the Raising of Lazarus
- fol. 94r:*
Title: Head-piece for the Canon of the Raising of Lazarus
Form: Head-piece and marginal decoration
Text: Canon of the Raising of Lazarus
- fol. 96r:*
Title: Christ's Entry into Jerusalem
Form: Full-page miniature
Text: Canon of Palm Sunday
- fol. 98r:*
Title: Tree
Form: Marginal miniature
Text: Canon of Palm Sunday
- fol. 99r:*
Title: Christ greeted by the people of Jerusalem
Form: Half-page miniature
Text: Canon of Palm Sunday
- fol. 99v:*
Title: Adam and Eve
Form: Full-page miniature
Text: Canon of Holy Monday
- fol. 104v:*
Title: Christ Washes the Disciples' Feet
Form: Full-page miniature
Text: Canon of Maundy Thursday
- fol. 107r:*
Title: Crucifixion

Form: Full-page miniature
Text: Canon of Good Friday

fol. 116r:

Title: Lamentation and Entombment of Christ
Form: Full-page miniature
Text: Canon of Holy Saturday

fol. 118v:

Title: Resurrection of Christ
Form: Full-page miniature
Text: Canon of the Resurrection

fol. 119r:

Title: Head-piece for the Canon of the Resurrection
Form: Head-piece and marginal decoration
Text: Canon of the Resurrection

fol. 124v:

Title: Beheading of St. John the Baptist
Form: Half-page miniature
Text: On the Saturday commemorating the beheading of St. John the Baptist

fol. 125v:

Title: Doubting of St. Thomas
Form: Half-page miniature
Text: Canon of New Sunday (or the next, untitled canon?)

fol. 149v:

Title: Ascension of Christ
Form: Full-page miniature
Text: Canon of the Ascension

fol. 153v:

Title: Tree
Form: Marginal miniature
Text: Canon of the Second Palm Sunday

fol. 159v:

Title: Pentecost
Form: Full-page miniature
Text: Canon of Pentecost

- fol. 160r:*
Title: Head-piece for the Canon of Pentecost
Form: Head-piece and marginal decoration
Text: Canon of Pentecost
- fol. 169r:*
Title: St. John the Baptist, winged
Form: Marginal miniature
Text: Canon of the Birth of St. John the Baptist
- fol. 174r:*
Title: St. Gregory the Illuminator
Form: Marginal miniature
Text: Canon of the Removal of St. Gregory the Illuminator from the Pit
- fol. 177r:*
Title: St. Nersēs the Patriarch
Form: Marginal miniature
Text: Canon of the Great St. Nersēs the Patriarch
- fol. 179r:*
Title: St. Hrip‘simē
Form: Marginal miniature
Text: Canon of St. Hrip‘simē and Her Companions
- fol. 185r:*
Title: Christ
Form: Marginal miniature
Text: Canon of the First Day of Transfiguration
- fol. 190r:*
Title: Temple
Form: Marginal miniature
Text: Canon of Šolakat‘
- fol. 191v:*
Title: Dormition of the Virgin
Form: Full-page miniature
Text: Canon of the Dormition
- fol. 199v:*
Title: Two kings flanking a jeweled cross
Form: Full-page miniature

Text: Canon of the Eve of the Holy Cross

fol. 200r:

Title: Head-piece for the Canon of the Eve of the Holy Cross

Form: Head-piece and marginal decoration

Text: Canon of the Eve of the Holy Cross

fol. 204r:

Title: Temple

Form: Marginal miniature

Text: Canon of the Fourth Day of the Holy Cross

fol. 216v:

Title: St. James of Nisibis, the Patriarch

Form: Marginal miniature

Text: Canon of St. James of Nisibis, the Patriarch

fol. 218r:

Title: Archangel

Form: Marginal miniature

Text: Canon of the Archangels Michael and Gabriel, and of All the Heavenly Host

fol. 219v:

Title: Massacre of the Innocents

Form: Marginal miniature

Text: Canon of the Children of Bethlehem

fol. 220v:

Title: Bishop

Form: Marginal miniature

Text: Canon of the Holy Patriarchs

fol. 223v:

Title: SS. John Chrysostom and Basil and Great

Form: Marginal miniature

Text: Hymn of St. John Chrysostom; Hymn of St. Basil the Patriarch

fol. 224r:

Title: SS. Nicholas and Ephrem

Form: Marginal miniature

Text: Hymn of the Patriarch Nicholas; Hymn of St. Ephrem

fol. 225r:

Title: St. Gregory Theologus

Form: Marginal miniature

Text: Hymn of St. Gregory Theologus

fol. 226v:

Title: St. Menas

Form: Marginal miniature

Text: Hymn of SS. Menas, Hermogenes, and Grabos

fol. 243v:

Title: Scene of martyrdom

Form: Full-page miniature

Text: Canon of All the Martyrs

fol. 244r:

Title: Head-piece for the Canon of All the Martyrs

Form: Head-piece and marginal decoration

Text: Canon of All the Martyrs

fol. 260r:

Title: Resurrection of the Dead

Form: Half-page miniature

Text: Canon of All the Dead

fol. 282r:

Title: Harrowing of Hell

Form: Half-page miniature

Text: Canon of the Resurrection of Christ

Binding

The binding is original.

Upper and lower wooden boards lined with smooth, medium-brown leather, blind-tooled with an outer rectangular border with four parallel lines, followed by eight-petaled rosettes; inner frame made of double lines with fleurs-de-lis in the corners and four quatrefoils framing a central diamond composed of four additional quatrefoils; a larger, single-lined diamond frames the central diamond; single vertical, horizontal, and diagonal lines intersect; two silver pins are affixed to the upper board, and two holes remain on the lower

board, indicating that clasps were once attached; the leather spine of the book is not original; inner pastedown of upper board made of red-and-white-striped cloth; inside of lower board is missing its pastedown, leaving the wood exposed

Provenance

Commissioned by Člav, son of Nawasard, from Šrnuł, as a dedication to his sons, Astuacatur and Sahak (fol. 298r); the scribe was the Constantinopolitan priest Yakob Pēligratē'i, who finished the hymnal on August 15, 1678 (AE 1127) during the pontificate of Katholikos Yakob IV at Ējmiacin and the reign of the Ottoman Sultan Mahmat IV

Mosēs, son of Ohanjay, from Constantinople, owned the book in the eighteenth century, based on an inscription dated to July 10, 1712 (fol. 125r)

Henry Walters, Baltimore, purchased between 1895 and 1931

Acquisition

Walters Art Museum, 1931, by Henry Walters' bequest

Bibliography

Thanks are expressed to Professor Bernard Coulie (Université catholique de Louvain, Louvain-la-Neuve) for kindly making available his bibliography on the Armenian manuscripts kept in the Walters Art Museum.

De Ricci, Seymour, and W. J. Wilson. *Census of Medieval and Renaissance Manuscripts in the United States and Canada*. Vol. 1. New York: H. W. Wilson Company, 1935; p. 763, cat. no. 33.

Der Nersessian, Sirarpie. *Armenian Manuscripts in the Walters Art Gallery*. Baltimore: Trustees of the Walters Art Gallery, 1973; pp. 76-82, 91-92, cat. no. X, plates H, 230-241.

Sanjian, Avedis K. *A Catalogue of Medieval Armenian Manuscripts in the United States*. University of California Publications, Near Eastern Studies 16. Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press, 1976; pp. 326-331, cat. no. 64.

Evans, Helen C. "Baltimore, Walters Art Gallery, MS W.547." In *Treasures in Heaven: Armenian Illuminated*

Manuscripts. Eds. Thomas F. Mathews and Roger S. Wieck. New York; Princeton: Pierpont Morgan Library and Princeton University Press, 1994; pp. 155-156, cat. no. 14, figs. 75, 102.

Contributors

Principal catalogers: Der Nersessian, Sirarpie; Landau, Amy; van Lint, Theo M

Cataloger: Dennis, Nathan S

Editor: Herbert, Lynley

Copy editor: Dibble, Charles

Conservators: Owen, Linda; Quandt, Abigail

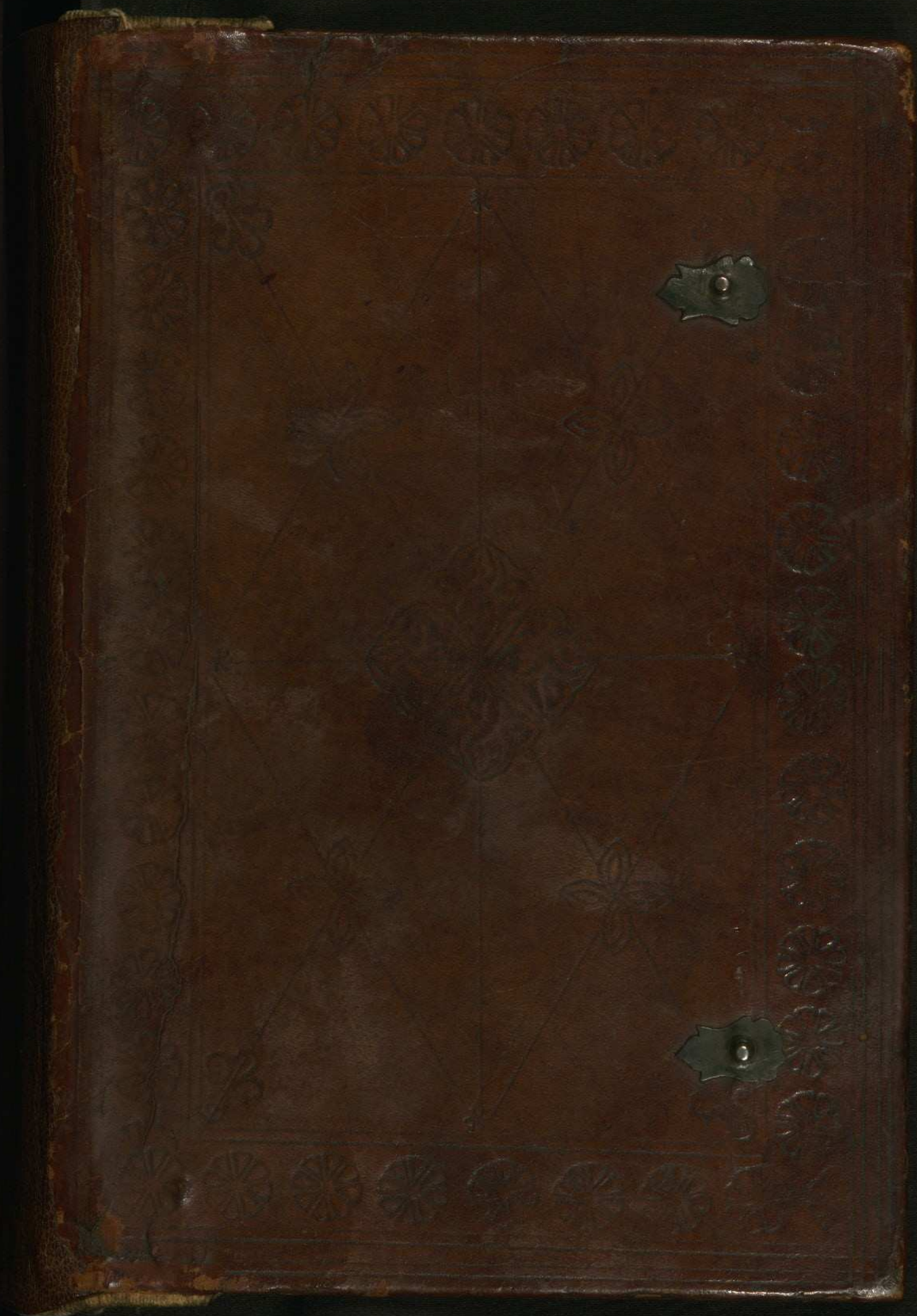
Contributors: Bockrath, Diane; Emery, Doug; Noel, William; Tabritha, Ariel; Toth, Michael B.

The Walters Art Museum
600 N. Charles Street
Baltimore, Maryland
21201
<http://www.thewalters.org/>

Released under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode>
Published 2013

M-3-37

W. 597

Hymnbook

written in Constantinople

in 1678

(L.A.A.)

SHARAGAN

(Hymn book)

7 1/2

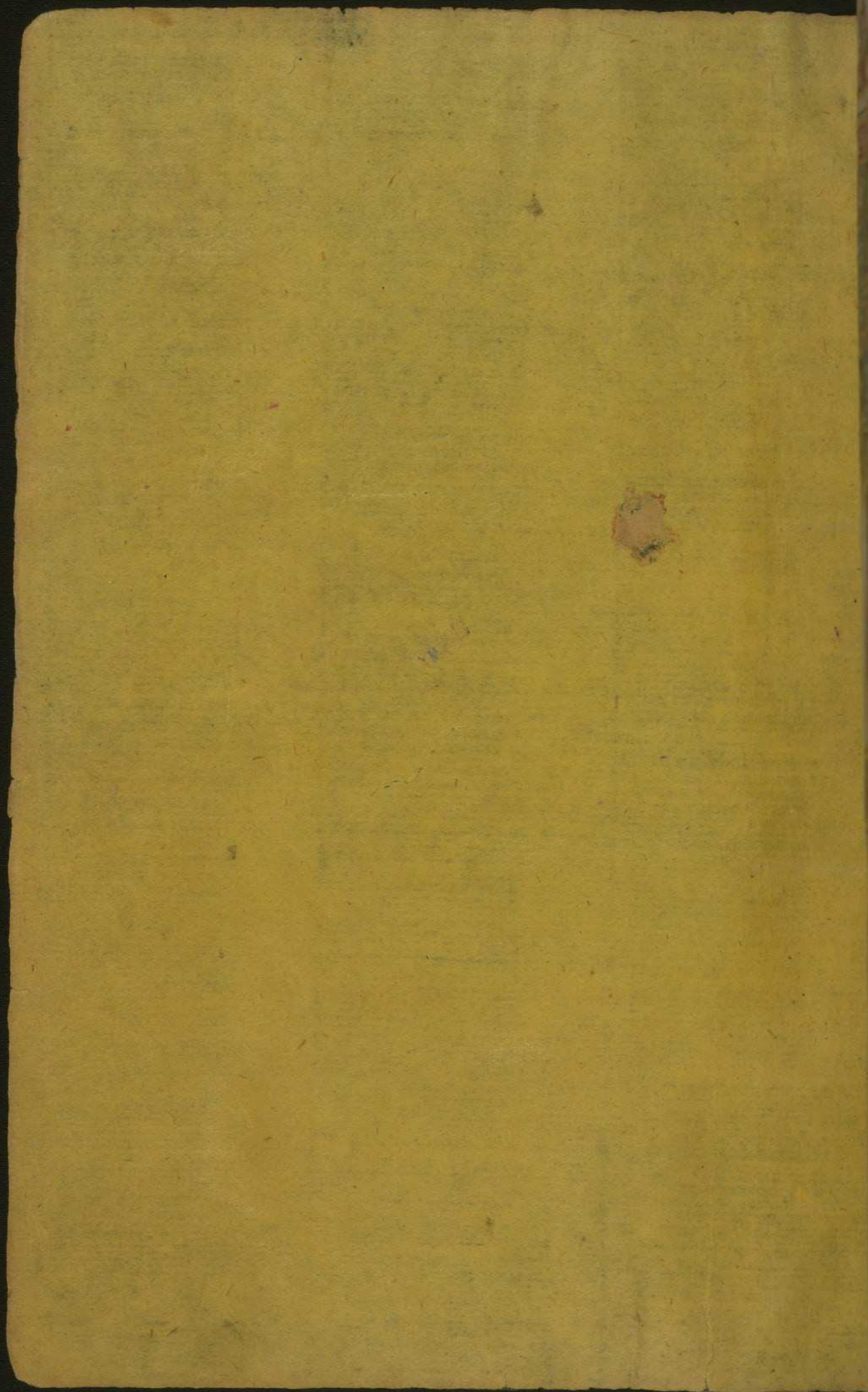

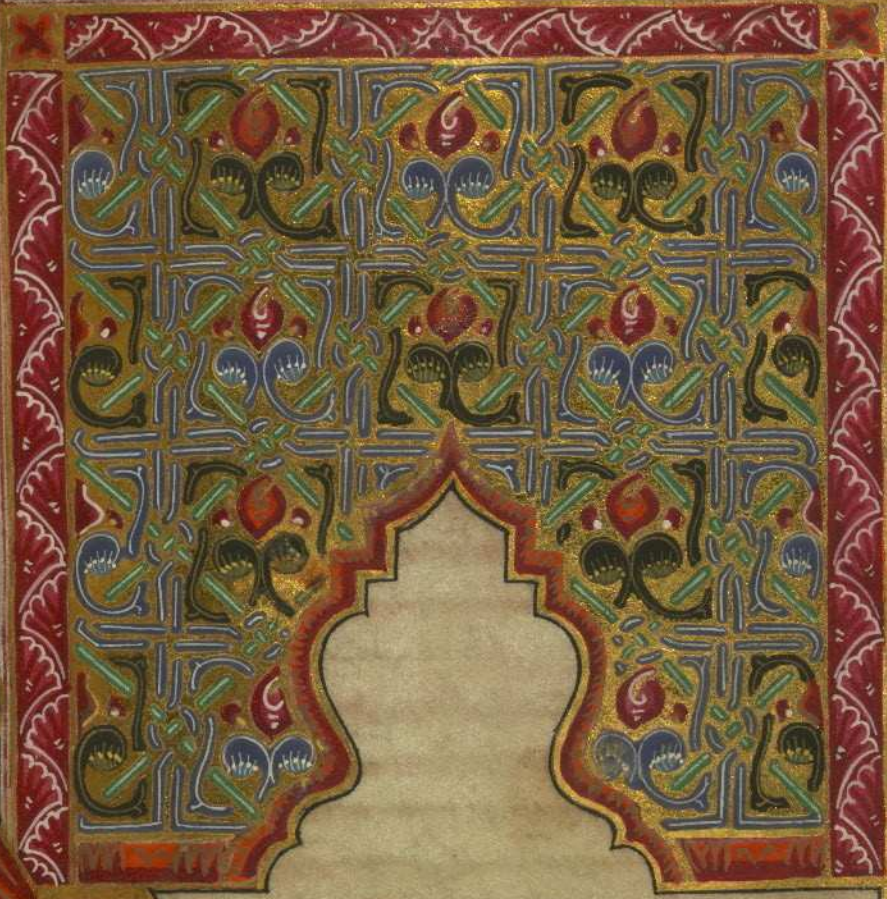

ՀԳԵՑԵՔՈՐԴ

Ի.ՍԻ.ՕՂԻ.ԴԻ.ԳՆԱՄԻ.Ի.ՏՆ.ԸՆ

դեանս մօր անս քանից որ ծննաւ զանս ծա
մանս մէջ խօրիկ Երեւանս այսօր ծննաւ
յամուչ արքանդէ. տուք օրհնու թի
տու ողին մէջ ըզ մայրն լուսոյ. Զնծ ա
ցէք որդիք մարդկան այսաւ ք ծննդէ

ամբ սրբո՛ւ հոյ կու սին . քան զի ող տարաւ
զնն տանելին յայրպանո՛ւի անսերմնապէս
այսաւ . ու բնութայ յարմատոյն յետեւոյ տն
ւ քան : Ուրախու թիւն չխարհի ծընուն
զմարի ամ ամու չն անտայ . աւ ետեաւ ք զու
ար թոյնն ո՛ր ըզ արւ աւ զնաւ քինայ հընո՛
յս ծընուն մարմնով պարթևի չ անոյս կըս
ակի տու : Ի ծընոյն մայր բանին ի հաւ քե ծըն
եալն ախ բան զարու սեակ . ո՛ր ըզ ըյնս երկնաին
ճայեց երմարթևս ըզ ըն ծի չ մեղայ մը թու թե
մախ թեւ բանին փըրկել ըզ մեղ ի մեղայ մերոյ :
Մյաւ ու ըզ աւ խոնտու մն ոյ աւ շահայ
եոսն ի պաւ ակեւոյին աւ ու հսեղ ամեւայն աղ
անց . զի յարմատոյն ոյցին բրտեայ կոյս ըն սբ ո՛ր
ծընաւ ըզ բանըն բարձաւ զ մեղայն ախա հա
ւրն . փառ ըն տանոյ ք սու աւ զին մեղ պաւ ո
հսեալն ի կանայն : Եւ յաւ ու բնու աւ յանն
ոյկ մորեւնն մարիան յոր վաւ եյաւ հուրն
անճային . զոր ետեւ մոխտն պաւ րինակ կու
սին իսինեայ ըզ եալ ըն սոխան մատոյց . փառ
Եւ յաւ ու պաւ ի նքն աւ րինակ անք ըն յովակ
իս կ անտայ ետու շ մեղ ըզ պեղնն ընդ ու շի չ
ըզ պաւ զն երկնային . յորմէ հոսեայ ան ճրե
րն կեւայն և բրտեայն չ խարհի անգեղն ի մա
տոնց . փառ : Եւ յաւ ու ծընաւ մայրն ամու ը
ըզ քեղ յարմատոյն յետեաւ ծաւն կեւայն
ճաղ կեւալ տիրու հի . ո՛ր ետու ո մարթկ

անիծանու պիտուի զհայրն կենաց զիտն
լնի յերկրից. բարեխառնեա սրբում հիշվա
մե անշանց մերոց:

Միջոցն ախարեանն յառանջ անցնա զուշակ
ուն ընթացարեկցն. կատարեցեի հայրերկն
աւոր տալով զպայտն ի յանուայե. ընթեպար
երբանեմք անձ հայրն մերոց: Որիպու մե
անձան ճշտութանն ըստեանն քնիկուսեն
այսաւր հրաշխք հաւրմիածին յանուամա
րե ըզմայրն քնպարպեցեի. ընթեպ: Որպա
ւրիտակ մարիամու հոգիոցունցեի մարտար
եին. այսաւր զաւանկ յովանկիմա ետուր ըզ
լեան ըստմիածին. ընթեպ: Ըզտր աւրհնեց
էք բարձրարեք ըննա յանիտան: Չու
արձայիր սեռիցս հին հանդիսանն տես
տեսանողայն. որ բազմապիս աւրիտակաւ ք
զուշակեցեի ըզճուղբանին անայ. բարձր
Որախայիր եկեղեցի զուսորը վերինն
սեռիտի. բանպիճնան ի յանուայե մարտար
ճշտան զքու միտանի. բարձրա: Բանայր
և ճիղմուրոք տաւախըմբողք ճարտե
անկուսին. ընդ յովանկիմա և անուայե ճուաւ
դայ սրբիճ ճուաղե բանիւր արձարար:
Միջոցն ախարեանն աբրահամու ի սահակայ
ե յակուբաւ. պարպեցար ի յայ կոյս մարիամ
զուսորը նոցին. երանեն ազգե աղինք այս
աւր ընթեպար ի յանուայե: Ըզախեն և մայր

—
—
—

—
—
—

կենաց աջոյն ծընանդ հաւրսեածին. որսա-
քէն մարմնով ընկեց զանբարտաւանդն յաճ-
ուոյ. երանենայց: Որբարձրացոյց զանկ
եւոյ բնով. թիւ եքէն ծընդեանք որդիս յեր-
կինս. ընկանաւ տեաքսեկից հայել. և զվեճա-
տու նսեղոյ՝ մուսյն. երանենայց և ազնիք:

ԲԿ
||
||

|| Ի ոյրովեցար իմեղս ծընեւոյ մարդկան հա-
յր երկնաւ որ ըստ մարգարեին. և երանու բն-
ու. թիւ այսաւ որ պարսկէ ընկոյցն սք ըզ ծա-
ւաղ ոյրդ. ոյր միաճնի. մաղձանաւ ք սոյր
աւ. որ մեղ ոյրովեայ: Որցաւ զեցեղ իմեղ
յանպոյ աւրինաց որդիք այսաւ որ զկոյրն
մարիամ. յորմէ ծընար մարմնով և բարձեր
տովաւ ընկեղս նախաստեղծին արամաւ. մախ:
Որմարքեցեր հոգիս սք ըզսերս և զանբարտա-
ւան քքո փառակին. այսաւ որ անուղ ծնաւ զ
այնորին ետու ընկոյր բանսին զանբարտա-
ւանայի. մաղձանաւ ք:

||
||

|| Եսաւ որցրն ծաներկնացիքն և պարտեւոյ
իբարձունս. երգեն զերպս հոգեորս յաւուր
ծընընդեան սք քու հւոյն: Եսաւ որ զերկն
ըն սեռն քոն էն զերպս սրովե երցն. զերեք սր-
րբեանն անկով. յաւուր ծընընդեան սք քու:
Եսաւ որ անստեղք և յուսին ընդ արևու-
հորձու երով. քովէն ըզրոյսնի հաւրէ յաւուր:
Եսաւ որ ծերքն անրինականք մանկամբք
նորոյս սեռն. երկտասարդք և կուսանք իւր

աբան ծըրնդ եան Բար Տոյն: Վ յաւ ք քոն
 դք աւ արեղոյն և պարթ անտանեւ անցն,
 յաւ ու ընդ ընդ եան ման ք քոն եւ երդ եւ
 ըզգաւ և ի քար շուհա:

Տ ա ռ Կե նայ արեղեւն յար եւն ք Կոյս, որ
 ըզհայրաւ ծիրն բրեկցեր զժարկի և Եան
 Էրեմանու պորդ եւ պրոտի զ մարտկան, պորդ
 զմարտկան ընծա շաղեւն անտան անցան յու ան
 վանն որոյ ան ք քոն քան եւ ք քոն զ յաւ
 ու ք քոն ծըրնդ եան: Բ անան որ երկեր աերո
 Է Կ Է անտան անտան մարտ ք Կոյս ընդ մեղաց
 որ ըզգա: յան երկնայ եւ աւ անց սերման
 ծընար, որոյ զ Կե նայն եան ք քոն անց անց
 ան ք քոն Եան: Վ մայ Ե Ե Ե երկնայ եւ
 ցանկու Ե Ե ք քոն Կոյս, և Կաւ արան անց եւ
 քոյսն, որ ըզգա: Է ըն ծըրնդ ք քոն ք քոն
 երկեր ք քոն անտան երկեր, որոյ ք քոն Ե Ե ք քոն
 անտան արան Ե Ե ք քոն ք քոն: Վ անտան ան:

Դ որ սերմն ծընեալ մանկի Ե Ե ք քոն ան
 անտան, ընդ ծըրնդ եան: Է ք քոն ան
 ու ըն, ան ք քոն երկեր զ հայրն երկնայ որ յաւ ո
 Է ք ծըրնդ եան և որ ք քոն հոյ կու ըն յորաւ
 ք քոն երկեր ք քոն ք քոն: Վ ք քոն
 ք քոն ք քոն անտան եւ ք քոն եւ ըն ըն ըն ըն
 ք քոն յաւ ո ք ծըրնդ եան: Է ման ք անտան եւ
 ոյն ք քոն երկեր ըզմեալ եւն որ հանցաւ ան
 ու ըն մարտի և անտան եւ ք քոն: յորաւ ք քոն:

44
 82

72
 5F

Յամ աւարտի շնորհաց հարցոյ լուսալա
 տեաւ. և քանց հեճանմանց. յամ սոճոյ
 նդեանի. և մաւրբանի ճաւղի լուսալա
 կից որդւոց հարկի բարեւտելի. և քհոյե
 որ կից ուլ. որ մարտապարտաւ. և զգնարմա
 րան որդոյն:

Կ յի կանոնս ճշտութան և բաժանման
 քաւսի կեսաց կեսաւորու. Եւ աւե
 անեանս ի յոյճոյն զիտար հարցոյ և ք

կեկեղիւ. և խորացոյն արկեայ հիմունս հաւա
 արու. Եւ ան լոյց աւս արդարաց. անդհանու
 ք սոցաւ կորնացեայ ի կեղ. Եւ ի զան. ք հիւ. Եւ
 քաւսաւորու ճիւն անապոյս արու ալեկոյց.
 պոյճ աւ ալեկոյ զայցեչանկեւ ճանկեցուցե
 այսաւ. ք ի յորակի ի կեղ յանու. անդհանու. ք:
 Եւ ի զարմանու մե արքաւ հանու. անհասկե
 ին մերթաւ հոգւ. ք անհանապակեան և Եւ զա
 ւորական քաւ ալեկոյն ին մարտեայ զուցե
 այսաւ. ք ի յանուացե. անդհանու:

Լ արակից քան անճաւ կեղ անբաւ. զաւ. ք
 ու. Եւ ին. որ ի սկիւրբ անցու յաւ ի սեւեւիցն
 ինճանարկեցեք զորդիս անանայ. ք ին ալեկոյն
 այսաւ. ք շնորհիւ զայցեայ զուցեք ճիւրջոյ
 եւաւք. ք ճայր մեաճնիւ. ք լուսարեւոյ. անդհանու:
 Եւ ի յանու կից բանիւ. ք յայցուցեք զան ճաւրհա
 անկեանս. այսաւ. ք մարդաւորեալ անաւ. ք ին
 արքաւ ի յանուացե արկեայ հիմունս շնորդ ալ ճաւ

րհիւ ազգաւ: Իյսանոյ յերկրէ այսաւ ըբուս
 աւ մեզ բարեկերպ յարմարեալ շուշուտ հով
 տայ ծաղիկընդ աշտայ մեանց յարմարեալ
 աւ արմատ աղնկոյն անմահու Սեան, աղաւ:
II Ի իսկեայ քերովեայ սրբաւեալ հանդէս
 Խոբանդ ասորւում. այսաւ ը հրաշախառ
 պարզեալ ը ցուցեր ճշմոյսեանք Իյսանաւ
 յաւժու քառայն յերկրէ զսրբաւեալ հովում. աւ
 րհիւեալ տեղաւք հա՛ր ը ցընտերոց: Ի յիկ
 թնն քորեայ քաղաւանկեալ հովորում այ
 Խո. հորմովեալ ը մարտէ յայտնեալ ի պաղո
 ը ցուցըն սք մայրաբեհն, այսաւ ը քրքրու
 Սք Եւոյրմու Սք յարմարեալ տեղէ Ի յման
 անձառ էի ի սոսար հու Սք Իսկ հանդարաւ
 զաբ ինանկեալ ըն մարտում. աւ րհիւեալ տեղ:
 Ի յիկանուն Խո ժամանակայ ստորապրեցեր
 զանան ընտու Սք ըն ը ցընտեր. անձաւ ը բա
 զաբ շինեալ բարձաւ զանուն
 ըն քում բարձրեր. այսաւ ը ստու գաւազն
 յայտնեալ զուցաւ բնակարանն անու Սք
 ըն սք Կոյսըն մարտում. աւ րհիւեալ տեղաւք:
 Ը զտր աւ րհիւեալ բարձրաբարեք ը ցըն
 տեղաւք այսաւ ը ը ց մայր մարտն ը բանեա
 ը ցըն շահոյսն: Ի յիկանուն հոյեղեանայ
 երգաբանի ստորեալ հի ը ցընտերն այ
 սաւ ը աւ ը ինան ք բնու Սք զմայրնայ բանեա
 ի իկերբան ը ցընտու Սք. բարձրաբարեք:

1
 2
 3
 4

յաւ. 4

1
 4
 1

17 Ի իր ստույգ մարդաբեկից կելից անիկ յառա
բեկոյն անբնասաբանեալ անիւն հին ըզբն
իւր կիւանոյն և այլ զմայրն կեանց ծնեալ
այսաւ ք ի յաննակ բարձ:

15

Անաւ անտ խաղաղոյն թեւաբի մակ զուս
մարտի. այսաւ ք մարտիւս սրբոյն հին իմա
նքսքս քն ծարեայ մեկ ըջս սրտոյ ան թեւայ
անդ ան ան կարող սրբաւ ք բարեկր մե շա
մեծ այնու զանեմք: Եր անտուս մայիս և սրե
կէ իմանալի. այսաւ ք մարտիւս հրաշայեղ
ծնեալ. ի յաննայե իմայրն թեքս հրաւ իր
եալ քն սրբե աստուծոյ. անդ ան ան: Այսպի
սակ ասրեցոյն զի և անայն ար անբա համե
ան անտուս մե ընկալ. այսաւ ք մարտիւս լուս
անայն ծան միւս ին ծրուսոյ յայտնեալ
ծնաւ զայն ի ծնաւ զու թեքս կոչեցեալ մե
մե սրբե և աստուծոյ. անդ ան ան:

16

Անտու կիկ ան անգընտակաւ ի հրեղինայ
այսաւ ք համեայ ք ի հողեղինայ յայտնեալ
Թարգման անու թեքս ըզ ի շտկոյսն մարտ
ան. անգընտաւ ք սորաւ սորմեա մե զաստուծոյ:
Անտուս անակ ծայոյ ծրուսոյ հաւթակ
ան. այսաւ ք սրբեցիք յորմայնե ծանանա
կաւ մայր իմա քե անտու մարտեղու թե. այ:
Յան ան ք անգընտաւ սեակ ան մայր ծրու
սոյ հաւթ ի յերկես. այսաւ ք լուսեցիք իմա
ստու թե մայր անայն ան հայր ծրուսե ան

քն ի յերկրի . աղօժ :

Թ ապաւոր փառաց ան ^{հոգի} կենդանաբար . ի շնորհաբաշխ աւուրեծի ծննդեան մարիամու որստեր դաւի Թ ապաւորի ծնորդեաց պէն դանու . Թի մերո Թ ապաւորի ^Մ Մ . զի աւրիս շեպուք ըզբեզոր անձ կյան իտեան :

Վ զբերկեսաց կերթկու . Թե մերոյ հոգի հաւր կորոն . ի յարմանոյն յետեա բրիմանս պաւա պանի հանեալ ժամս ժ . շնորհապարտ պայծ աւացոյ պաւանան ի յեանու . Թե մերո հա յրանեանի . Թ Մ . զի աւրիս : Լրու մնա շխա րհի կճառ ապայժ . իմանալե հոգի սբ այ իցնս ժ . Թե աւուր լըմանս ուրախու . Թե յն վանկիմաց կանանցի ժ . աղան . Թե ք սոցայ լըցն պպէտրս կարեաց հայաստանեաց եկեղեցւ ^Մ Մ . զի աւրիս :

Ա իբարձրու . Թի երկնից բարձրբանս իք բարբեանե ս սրբու հի . ի իբանանե դիմեալ հարսն ըզպեցեալ պսաւր . զարիբա կն արկեալ ըզբե կնոյ ոտի ք զլու սիս ըս տու երանեմակ . աւրիսու . Թե երգով եկեղ եցիք տիեղերաց պսաւր տաւնէն ըզ յիշա տակ ծննդեանքն իմաւրի : Վե հանոյն սերովքեկից կբանգմաշեալ բերովքեկից տեր աւանդր անձանիս . տապանակ կրտակի սան փորոսկի կորհրդաւոր խորան բանեա հաւր բարձրեցայ աւրիս : Լաւրպարեկից

—
—

—
—

1. քի կ'անսարմիս Երցածին Տրնու ք. այս
 ալ զաւ. եւն ալ քիս զարբերելի ճարմիս զպէս
 ու ի սորոց ի կու սին. զոր առ տր: Եւ շուման է
 զիս կ'հանձնարելից բնականապէս բնու. Մեզ բո
 յորից. զարմարի այսաւ. ք ճարմ աւերանայ
 էս յորմայսիս անարան կու սին. զոր առ տր
 Եւ ի սին զիս քիս ապրիս հաւ. ք ի սին ապրապի
 աւ յեղանակն. Իս առ այսին աւ ի սին ապրիս
 ապի. Ի սարգաւորի հոգոյ ճարմիս. զոր ա.
 Եւ շուման ճարմ յեռ. Մէ սին ճարմիս կայս է
 այսն զիս. Ի սին քիս զարման սին ճարմիս
 ալ ք յորմայսիս սարգաւորի կու սին. զոր առ.
 Ի յորման. Մի տրման յիս բուն. Մեռ բերկր
 է ալ իցս ճարմիս. զոր ուղ յիս սին էր աւ. եւն էս
 Եւ կրկնիս զարմ. ալ իս կրկն զաւ. բէս ուղ
 ունի. աւնաւ սին բարեհաւ սին զաւն
 աւն ճարմիս սին:

Ի յառաքելի ք զսին ճարմիս ի սին կու. Մի
 աւերկրայ. աւերկր յեռ. Մէ կ'անիս ճարմիս
 ի սին կու սին հայր երկրաւ ու. զոր առ քիս ուն
 ի սին բարեհաւ: Ի յորման ապրեալ իսն սին ի
 քիս ճարմիս ք է կեր կատարել. աւն ճարմ
 ի հաւ. ք աւն զարմաւոր ի սին աւն հայր ի սին
 սին կու սին. զոր առ քիս: Ի յիս կու սին
 աւն ճարմիս կ'անիս յայտնեալ ճարմիս ի սին
 սին. քիս ճարմիս երջանիկ կու սին հաւ
 Եւ զաւ. ու. Մի հոգաւոր երկու. զոր առ քի:

Որպես խառնակ անկոչ երկանց լինելով
բոլոր անասնոց հարկաւոր ընդհանրապէս անկոչ
անեաց ծրուելու անասնաբար ծնանել
ալ կրէն. առ շաց մի շտաբա:

142
5

Որ անեմ անասնոց եւ յեւ. Ո՛ր հայր անբա
կեցիք և անսպաս ծառ. երբ որ լին. Ո՛ր մեզ
բարեբաւ առ արեցեք ընդհանրապէս ինք
մնանալ ինքբոց կուտէն. ալ ընդ տեղ տր
անք հաւր ընդ մեզոց: Որ ի հաւր ընդ
կեցի անեղակեց բանոց անսպաս. բոլոր
ասպետ զաւրու. Ո՛ր զերեւոյցն շահ ընդ
անք բուկալ ըստեանոց ան արեցեք յան ան
քոյն. ալ ընդ: Բնիւն մն անծառ և անբն
ին հոգեւ անեղ և համապոյ զմնաւ ընդ
Ո՛ր բուկ և անկոչ ծառաւոր եւր բար
անկարան եկաւ որու. Ո՛ր. ալ ընդ տեղ տր:

4

Որ ան ան արեցեք բարձրաբար ընդ յաւ
եկաց փրկեալք կեանար երջանիք բա
նին հաւր. կյարպանա կուտին ընդ երկն
յանց դասու յն երգով ընդ տրաւ: Որ ան
ծա երկանց ծրուելու անսպաս ընդ երջ
անսերմնապէս ծնանելով յանասնակն
կուտէն երգով ընդ տրաւ: Որ զերբ անին տր
նկեալք երկ. եհնու. Ո՛ր ընդ մեզոց. զտր
պող բու. Ո՛ր երգով ընդ տրաւ ընդ տեղ:

5

Որ ան ընդ մարտիմ սքանձա ընդ զեկ
տա ծարկոյ մարբեցեց յանկարծ անկ. եկն

ար ընթաց աւրհամարման ընթացքով
 Մարտիկը դուրսից փակեալ ընդորոշոյ
 ճրտեալ. բայց արած ինչ ընթացքով
 Մարտիկը աղբը կընթացէ ճրտեալ կենդան
 անձ. զոր ճարտար էր բնութեան ընդ
 կարբումն ընթաց աւրհամարման ընթացքով

Ս ր յանկից անմարմն ազան զան ընթաց
 ալ հայր անթանկից բն ընթաց ընթացքով
 ընթաց անգամ ան կտաւերը այսուր քառաբեկ
 էր անբաները կտրան սրբում ընթաց անգամ
 անգամ սրբայ սրբութեան ընթաց անգամ

Մի կան սրբութեան ընթացքով ընթաց
 դարե յան աղ ի հողանի ընթաց հանկեցան
 այսուր քառաբեկ ընթաց փառաց մարտ
 ապարդեալ յորոշանի անգամ: Մի կտա
 մ էր ճրտարտում ընթաց կտաւ սեղ յաւրեան
 անմարմնութեան ընթաց քառաբեկ ընթաց
 ցին հովանայեան սրբում կտաւին ի բանակ
 մ ընթաց քառաբեկ ընթաց անգամ

Ս ր յանկից մարտում կոչանապահանս
 ի հայրանկան ճոցոյ անմարմնութեան որդին կբո
 յան ճոցաւորում բնական յորոշանի:
 Մարտիկը երկին զէ հարցոյն սրբութե հո
 ղեղէն որդան տանելին երկնի և հրեղին
 այգաւոր ցիլքո ընկալար մարտական յոր
 ուղայնի: Մարտիկը սին ճրտեղէն ընթաց
 աշտանակ որդարար ճանկանն եղանկանայ

—
—

—
—

լայնոյն իբեղ տանելով ծագեցեր խաւար
էրցս: Երբևէ լի սահող ուկի էրկայնիս
հայնիս. որպաւ հալերն ստեղծայ ըզմանան
այն կենաց. նորոյն պարպեւայ կերակուր
խորայելի: Երբևէ լի անս ՕեՕե գեղին
իմանալի. որի բանական երկեր հեղեր զան
շքե կենաց արդիւնս ընդ արձոյ հաւատ
ն պըտղաբերեայ: Երբևէ լի գունարը
լուսոյ մայր անհամայնայ. բանդի յղացի
լայն իբեղ հաւատարմայ վերնոյն. որիկ
սեղանի երգեմ ըզհանս իբարձուս:

Եւ տուան ձեռն խորան լուսոյ. անպար
միակ արմոյն կենաց. որեղէ. որ արեկբ
արեգականս արդարն Օե. կնքստելոյն է
խաւարի լայն ծագեցեր. զանորոյ անկեր
եան ըզբեղ միշտ վեճացուցանելով: Եւ տու
պական տաճար կնքեմ անկերի. որպաւ
շեճ զհոն անու Օե կրեղ սարեայ կը
եցեր որով բուն Օե կեղեայ շեճաւ կրեց բոց
զանորոյ: Կենդանի տանս մանկ կտանկար
անաց նորոյ ու խախտ որով է. Երբևէ լի
աւետեաց հարեայ հոգնիկ իբեղ սղայ
աւորեայ բանին. զանորոյ:

Եւ տուան ձեռն կոյնս անպակաս տա
ճար. անպարպի ձեռն բոլորեց բուն Օե
լայնանձաւ ալ տեղի. այսաւր ընդ բերկրակ
անս քաւար Օեյն կրեցեր աւետեաց զորըն

44
82

44
55

տերանց կրելի . առ զոր մարտիկոս բարեխ
 առ սել զարդն մեր ան լինելի ճայնի . Տիկ
 անանի վարակաց տաննայ հասմայ . վիճ
 անկեալ տեսնանայրն ճայնի . արքանիք
 քա մայրեցար . այսաւր զանման անքն ծանդ
 կեցար զիճ աղիկ ի ծանուն տանն զպարու
 զն . առ զոր մարտիկոս : Եւ յաւր ի կրելի լայեալ ան
 ողորմելի բարբառ . որի վրայիս լի ի հասն
 րանաց տուեալ շրջան բուն լի ապրի մար
 դիսն . ահայ կոյս յառաջի և ճրջի սրդի
 զլիս մեր յայտն է անման . առ զոր մարտիկոս
 Եւ սարան կոյս : Ըպեկելիս : Երես կորի :
 Եւ ին մայրու : Ըպեկան : Եւ զախ լի :
 Եւ զախ լի : Եւ զախ լի : Եւ զախ լի :

Ե
 Ե
 Ե

Կանառն ԿՏ արայրոմ ԿՏ Ծրայր
գալուցին: ԿՏ Կնու ԾԻ:

Կրատայիր սրբու հի գար
րու ԿՏ Կնու ԾԻ Կնու ԾԻ
րուցեաց ըզգայր ԿՏ Կնու ԾԻ Կնու ԾԻ

այնուսն կերկսից: Երբ որ ընդ քեզ մարտան
կեցի սբ հոգևեկեացէ. Երբ որ ԾԻ բարձրե
լ ԿՏ Կնու ԾԻ Կնու ԾԻ հոգանացի: Երբ որ ԾԻ
ոցնեկէն Կնու ԾԻ առաջնորդ. Կնու ԾԻ
նու քարուղի ԿՏ Կնու ԾԻ հոգանացի բան:

Կնու ԾԻ բերկրեալ առնաց սբ կոյս. որ
Ծրայր աշխարհի գարդարու ԾԻ արեգակն
որու սառնեաց զայգս որդոց մարդկան:

Երբ որ ԾԻ բերկրեալ Կնու ԾԻ կրթեալ. որ
Ծրայր աշխարհի զԾագան որդն քն. որն ըս
տի կնու անարու ես աճու ոյ: Կնու ԾԻ
անաղի գոր ետես գերեզմն յանա զբան
զայս հաւատացեալ. Կնու ԾԻ զանաճան է
ի ըզժրումն Կնու ԾԻ կերկրոյագեմք որ կնու
Կնու մարմնացար արժ:

Կնու ԾԻ երկնու որաց անհիմնաղի այս
առ Կնու ԾԻ յայտնեցեր ըզժ աճկեալ

Կնու ԾԻ

Խորհուրդ. ահա հետեալ ար արժ հարցըն
 մերոց: Մի քանակաց բերովեկեց անտէն
 անելին. կերպացեալ ըզմերս իւրրսն կուսէն
 սրնան ընտաբար. ահա: Միսն աւելբարձ
 թացեալ զես յան իտեանց մըշտըն ջեաբո
 լիւ ըզյուցիչ և աղբի կէտրանաբար. ահա:
 Ըզտր աւրհակեք բաժնար արարեք ըզնա
 յան իտեան: Մի ըզկերպարանը ծառայի
 էաւ և ըզմերս իմարնիս իւրո միատանպար
 տեանց. անդարար գովելով բաժնր: Միսն
 աւր մարմնացաւ իւրրոց կուսէն յաղապս ան
 իցն. և էբարձ ըզպատու հասնախանութի
 ին. ծաղովոյրք ան աւելբարձն: Մի էն իբա
 ղուսքս գերեանց ըզպաւրու թէ մահու այս
 աւրբա շիտ անապականոյ: Մէ պարպեք մա
 թրկան բահանայք հոգեւոր երգոսմ ան
 աւելբարձն ըզնա ըզնա արարեք ըզնայա:
Անկանիսք անաջիբն անաճին. և աղաչ
 է իւրեք մք զանաբարան ըզկոյսդ: Բարեկ
 աւսեայ զան անաճանց մերոց. և աղաչեալ ի
 իւրեք զման ինորդին: Կրկեկ ըզնիսն ըզ
 ու թեմեկ յամենա ին զանանցից մերոց:
Ահա հետեք ըզբեկարժ ընդա ըմարմնոց
 ընդասուց. որիբարձուսդ ետբանկեալ ին
 անեւ իրոյարարածս: Գովեմք ըզբեկ մեան
 ին որդի և բանդ արժ. որիկուսէն մարմնա
 պարմանցեայ իբոյարարածս: Բարեբան

4

բձ
"

—
—

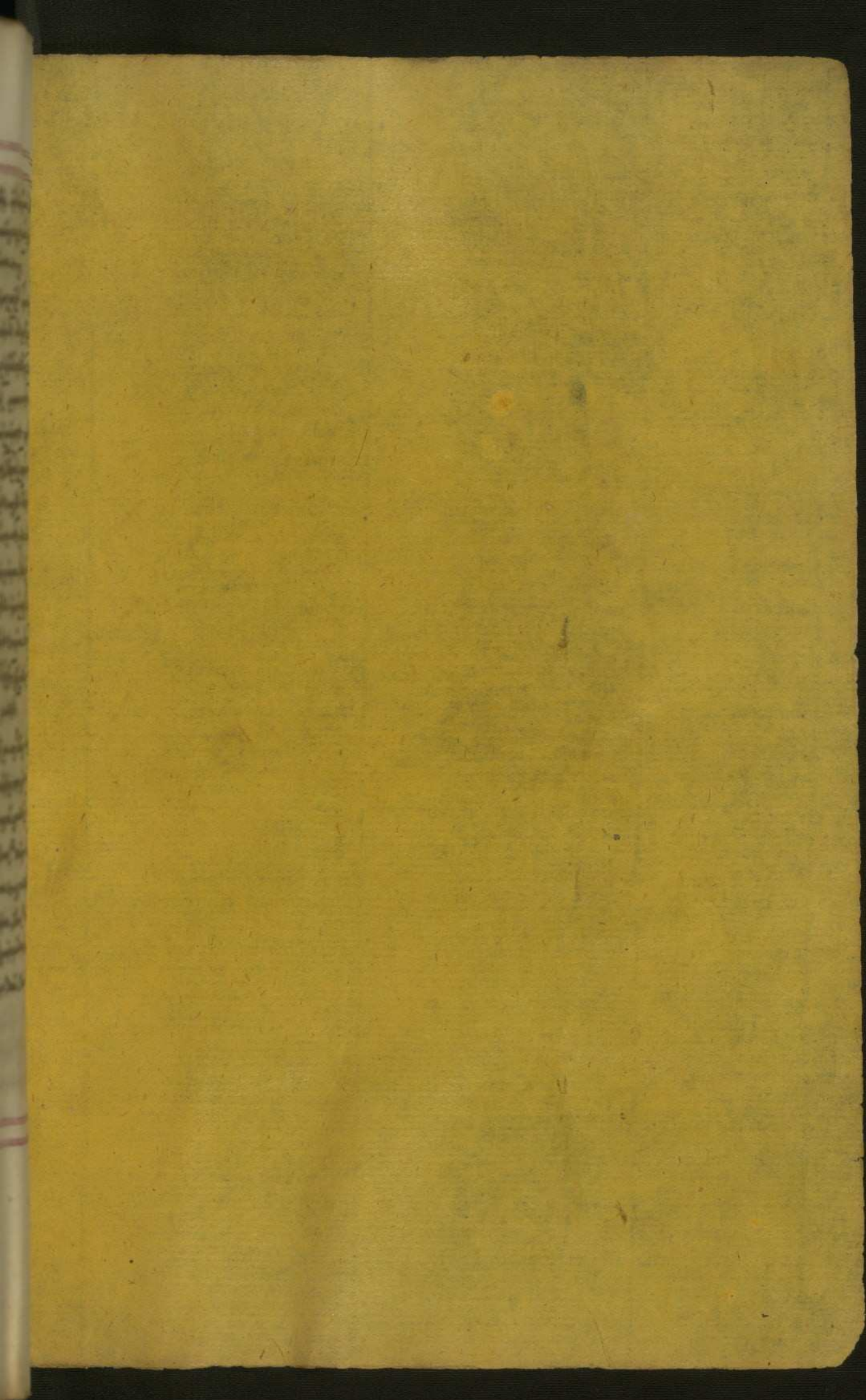
եւթ օր Կհոսիոն ուր Նորոգան ըլլելու կէտն ար
 կ'ախարհ անասանց ու քահանայք քիբար ճ ու Նա
 անտու ծոյ:

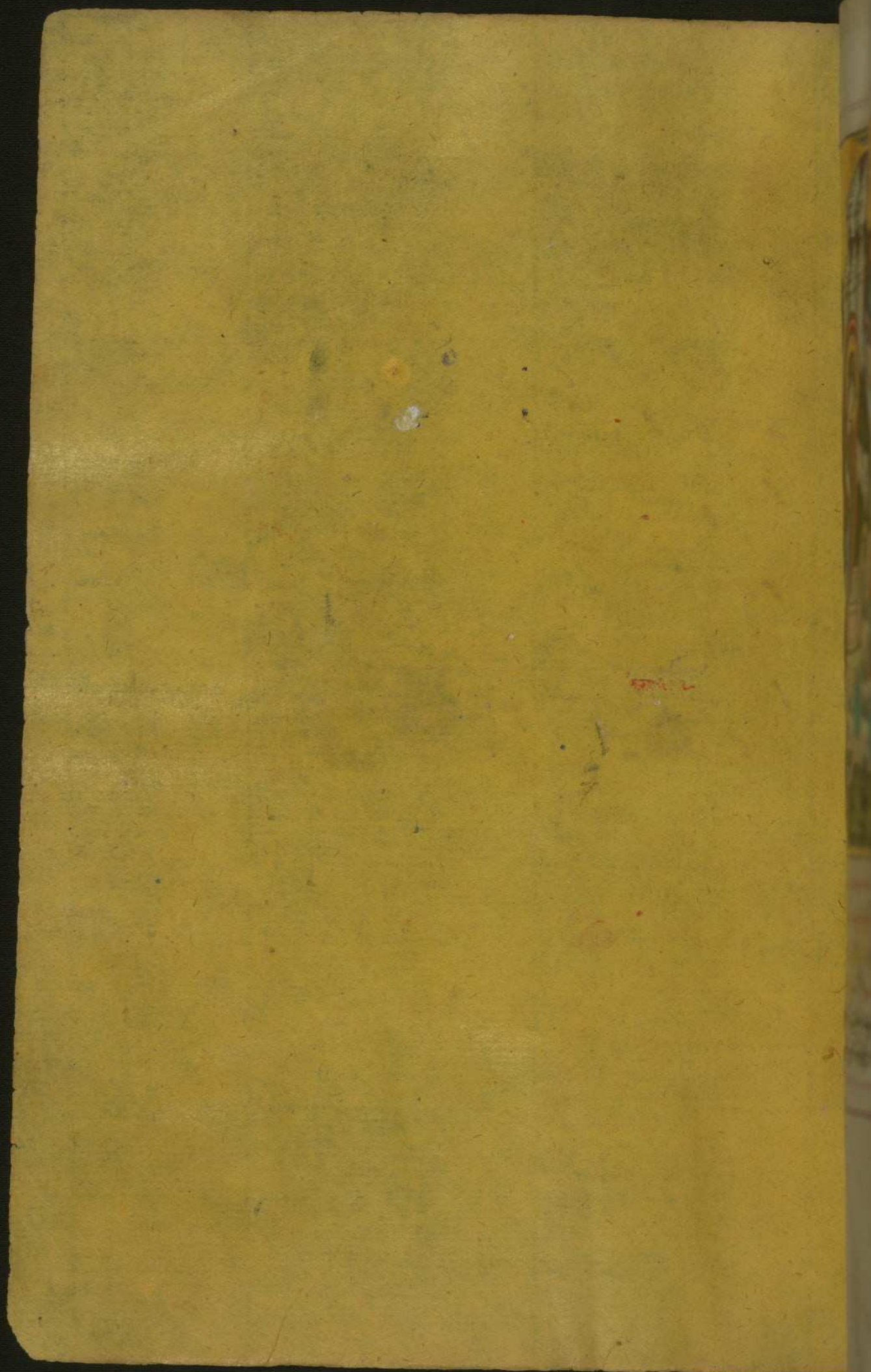
42
 14

Ս անգու մն հրաշալի որ անշայտ երիտէս
 կ'բան ըն հայրական անքմբ ըն Նիլի հու ք
 փայլալիս անցեալ կ'իմարմնի քնակեցան. ան
 զնանս պահեղով զարարածս անկեանցն:
 Տանգու մն հրաշալի որ յիկու սեւ ծայ
 եցան. ճանանգայ լիկով զարարածս անկեան
 յն. երկինք զնձ անցին կ'երկիրս ու քառա
 Նայր. կ'քն անտու ան ընդ մարդկան շքի
 եցան: Լի քեզ անպաւ ինիծք անկեանս արի
 ու հի. զերանց ոյն կ'հրաշալի կ'բաշխաւ զբա
 րու լից անքերես ծարաւ եաց կ'հայրիմ
 անշխատեցոյ. կ'երկր զերկնկալ անտու ան
 անցին բանին:

42
 15

Ս անճան երկ լու սոյ մայր կ'պքեակն ար
 ան ան ընկ պքեակեց որդոյն. ան քհնու
 լեա ի ք մեծ այնու ցանեւք: Չան հաս
 ան ընաւ քհնու լեա ի անայր. կ'զան ճան
 որ անճար անտու ծոյ բանին. ան քհնու:
 Չ բնայից փոյկու լեա ի անայրն. որ զա
 անտան երկն եից կ'արգանքի եբար ճ ընդայ
 անկեքեան. ան քհնու լեա ի մեծ այ:

Կանոնս և խոստանոս թէ զուստի աւուրն.
 որ հուրս մեծ կարանչելի որ
 սոցանձ աւուրս յայտնեցան հոյ՛
 եքնեպե՛ն ըստ հոկչոսս. Կա տանն
 աւինիս աշխարհի: Ե ըսան ընդ աթ
 բայ եթե՛ն ի հոկչոսս ընդեք մարդ

2

Կանու յհսկելի թե՛ս պիմանայն մէջ մար
մեացաւ: Լորսու էին երկուհի երկրի հիս
անձայրս ասպանեցաւ. ոչ մեկն էր իհ
աւ: Եւ թե՛ս իմք յայրին բան լեցաւ:

Մի յամբարս մայր երկերս իմքում ստե՛ծաց
այժման ան ետեւի ք. կանարան քան լեցաւ թ
յնպեցան հանդէր ձ ժողովու թե: Եւ յամբար
յայրին լծուցեցաւ. քն որդիս այ. կհսրելին
այբանում թե թ քն յերկուհի երկեր զայր
իջեալ: Եւ յամբար հովանայն տեսալ պար
արմ թե արեգակն կրնի հրե՛շտակու երգե
ի թ սինք ք իբար ձնն անտու ժոյ:

3

Հաւրե՛ծացեցար մե՛տ որեկարարաւ մ
ալ ժողովու թե արեգակն լծուցեցաւ թե
ժողովու յայրին լծուցեցաւ. բե՛մք է մ. ալ
արաւ թե: Հովանայ յայ անեցար երկ
նորարեալ ք իմոյ ու չ. ալ ժողովու թե
եւ մեք երգեցաւ ք որեկուսն սարսապ
աւ. ալ ժողովու թե ար:

42
5

Չորսկեքն եակից բանութ հաւր. որ
էին յամբար քան զաւ իմ տեսն. կեկից
իմքովու թե ըստեղծուանոյ քոյ թեք
աւ յսեակս այժ հարցն լեցոյ: Ծրար թե
իկուսն անձան միւ թե անբաժան է
կե՛սն զորով ոչ մեկն էր իհ այրալան
ժոյ ոյ թեք: Զ լծու թե ամբար
եւցաւ ք ըստ լեցոյ որդիս անեցար

թիւ լոյս կողմոյց. կ'ըստ սո՛վ քո լոյկը ըզտեկ
 էրորդ քե՛ղ աւ: Գործ ըբտեա՛ն ա՛նուրձ ո՞ւ
 օրո՞ւ աւ րհնե՛ծ ցեք. է օր՝ ի մե՛ծ քարձք
 անարե՛ծ ք'ըց' սա՛յ յաւ՛ իտեա՛ն: Ըն՛ծնեա՛լն ի
 սրբո՞ւ մշկո՞ծ Լուկ'աւ: Չսն՛ճա՛ն էրբո՞ց
 ճի՛տու՛նք քե՛ծ ընչ ինչ ու՛րէ՛ծ ցեք. կ'ա՛ն աւ
 է օր՝ ի մե՛ծ քարձք:

4

Ար՛մա՛ն լե՛ր ա՛ծ ա՛ծ ինչոյս կ'փրփո՛ւ թե՛
 ճայր. լոյքե՛ն ա՛զ ընդ ու՛նող լուսո՞յ յե՛ծ ա՛յն ո՞ւ ց
 ա՛ն էրբ: Ըն՛ք եր' լուսո՞յ ճայր կ'կոյս. լոյքե՛ն ո՞ւ
 գա՛ն ճող կ'էրայո՞ց ա՛ծ ա՛յն ճայնիւ. ցըն՛ծ ու՛ թե՛
 յե՛ծ ա: Լայր սո՛ւրբ անարատ լուսո՞յն. հրե՛շտ
 աղայնիւ ա՛ն հա՛ն թե՛ պա՛սու՛ն էա՛լ լոյքե՛ղ յե՛ծ ա:

5

Լուկ'ի ճաստ ա՛նեկե՛ղ հայր բա՛ղճազե՛ղ
 իտա՛նող ստեղծ աւ ղ կ'ա՛ն բողոքից. ա՛ն էր կ'
 էրիցե՛նկ գործի՛շտ աւ րհնե՛ն գա՛ն ք անճայրն
 աղայնացըն յա՛ն է՛ծ աբար հըն՛չ ճա՛մբ:

6

Որ կ'երայարան կ'կնէք հա՛ւ ք ա՛ն էա՛լ զա՛ն
 ընճեր. ճա՛ն ա՛յն կ'երայիկուսէն օրե՛նն կ'յա
 թու փառ ա՛յն ա՛ն տե՛ն զերնո՞ց. կ'յայրին էր կ'
 ա՛ն ճի. կ'իմքսո՛ւր յա՛ն բա՛նե՛ղ բա՛ղճեա՛լ:

Չիկո՛ւսէն ճարճա՛յն էա՛լ բա՛ն էկայք ճողո
 զուրո՞ք ընդ հո՛ւն սրն բարե՛ք ա՛ն էսցո՞ւք
 կ'ընդ մոգո՛ւ ցն էրկրո՞ւ պա՛ն էսցո՞ւք. ընդ երկ
 նային զաւրսն էրպէսցո՞ւք փառք իբարձու՛նա

Ճա՛ն ա՛յն թե՛ կ'երայարան է ու՛ թե՛ հա՛ւ ք
 բա՛ն ք օրձ լոյքե՛ն ի մե՛ծ ա: Լո՛ւս ո՞ւ զքար

այ:

7

8

Էրստեմբ աներոյ փառք իբարձն շնայ:
Երևեսցայր իհարմնի անձաւ ապեւ ճշմ
արեան անձ. ընթէ Ո/Տ Վ: Երգանիծից
ընբարձեր ըզդատուայարտու Սիբանթո զք
|| ուրբայն ածինն աւրհան Սեան ճե
ձեծայոն զանեմբ: Եւ ի նաւն որ հրեշտա
կն աւեանարաներ. ըզճրնեաւ լիբրկի ճն
հարթոյ կուսեն: Եւ նե յորանս լերբերկրե
ան. բան զիտէ Տրորանցցե ընդ բեդ:

Կանոնս Երկրորդ զիւնք անուն թե
յաւերբանս իհարեւ ան ձե
կեկի թե անձաւ կի իտրհար
յով ի ձե ճն ընկուսակաւ

որ ունց անսարիննաբար
յերկրեկրեւալ: Եւ անուկ անձաւանակ իհա
ւրե ճանսերնս իկուսե. իպի ճն ըկրն ճաւր
զրգու եցան այնաւ որ արարե ճն երկնս ե երկրե:
Երևեսցայր ըզ յորանս ճն երուանց ըզ
մեղս անձաւսե. զորան բհոէ ճն յանդա
դանս արարածք անեւայն զեանկի ճն ըզ
հաւրե հոգոյն:

ճն ինն սոյ ճաւեան իհարե կրուսան որ
եանց ըզտե եղրն. ճնն ճն անանպական
անըստու երլուսոյն. զորով ճն փան աւորե
դա: Սը անձաւանցն. ճն այտե կե հոկ
աստանս անձ. եիթե ձե կե ճրնեալ յա
յրն. մանս Կանոնս անձաւանակ իհարե

Եւ ճանաչանալան պոյեացեալ ճշեալ լիտի
 ա՛նոյն ան Եւսոյն: Եւ հոնկայցըտ տեա
 եալ ըզհրաճալի ճանգումն աստեղն իմո
 Թապալտ եկեալ տեսնն ճանոն Եկեղեցւոյ
 յանբանից իրոնք զորմիշտ փառաւոր
 Եւ դա՛ւ քր անճարիտոց: Ի շէտրաւ Եւ ըսա
 խղի անհարսնացեալ ճարտում քան զի
 որ ճշնաւ իքէս ժողկիչ տե՛ր քէ աւ ճե
 ալ իքան զքիդաւ Թի զորմիշտ փառաւոր
 որէն դա՛ւ քր երջանիկ հո՛ւ Լու ապե:

Կո՛ւ սանկան յորմիշտ ճշեալ ճարտի
 ով որ յան աջ քան զաւ իտեանքս բանդի
 հաւրէ երպե՛ Թոյն ք տե՛ր Եւ անճ հարց
 ըստեոց: Ի քէ իմիքէս բազմեալ ընդ հաւր
 անընկիւղքն որդի անճաւ աբար արդայ
 ապեալ իտան ճարտի ընդ պանտիցար
 երպե՛ Թոյն ք տե՛ր քաստ: Կ՛նեալ Թոյ
 բարո՛ւ Թեյ տըռոյ ապալի ճարտիան Եւ
 մոյնցն ալսանք ընճ ապեցար երպե՛ Թոյ:

Ը զոր ան քէսե՛ մի Եւ քէ ժք բարձրար
 արեք ըզնա յան իտեան: Ի յոյան ճառ եկե
 ալ ճոն ընդ հաւր փան աղի ճ զբանմի ճ
 նն կէտիկի երեւցաւ ան քէս: Ի յիկու
 սե՛ անանգական Թապալտ որ ճ ընաւ քն
 Եւ երե՛ ճառակայ անդարար փան աբանի
 անճ քան հանայք ան քէսե՛:

Ի յոյն ան ճայր եկեալարար բանիս բա

42

5

4

5

ահաւելման քան. քելէրանիցն ապա եւազ
կնք անկնայն: Ատելի մարտն մայր Եւր
ուն. Թէ կերպի նորոգան ամմ ^{հար} լին. քե
զ էրանից: խոյ Տանկեյուն Կրէն. նորոտել
ոյս Կուան ամմմ ^{հար} թի. քելէրան:
^{հար} մհարն Տր բարբան ըստէրնոյն. հո
գելոր հինչ մամբ երպով լնկանեայ հովու
այն ան քհսե Կն քիծիւն ^{հար} բարբան
Տանքի մին յանմեկնեղի ըստն: Լքէլու
ահայեկտիս աւ Կունան. բն ընժայեայ ք
Կյայրին. տեսին զի տու աստայեայ Կր ան
տեսն սերովեկից. մանւ ^{հար} կելեայ Կա
նքանից մքան ըն: Ի Կունեպմնոգու զն ըս
մայրն մն աստելն. սայ զանոս կուն շակեայ
Կ Կն. զին Կոնլ մարմնայեղոյն Տանան
Կա. ընմա մնամ զանեղով երկրորայնոս
այս ան մարմնահայք երկնան ^{Թի}
քաւ քայն. Կոն ^{հար} Կոնու այն ան քհսե
կնք Տանքի մին ըստն. մեծիս Կա թի. Կ
մեղ Կոնքիտ ^{Թի}: Կա մոծ քն աստել
նքանու. Կե Կն Կրէն ^{հար} Կ. Կ. երկեր
քայն մն. Կյայրին մանու զին զընմայն
Կոն ի քոյոյ: Կա հովիւ քն երկն ընտ
հրէ շամկրս քան ^{հար} ք կրա ^{հար} ըն
ամեծիկոյ. որ Կե Կն Կ քոյի Կելեր ըստ Կել
քոյով յայտնու ^{Թի}:
Կե Կա զին Կել. Կքան Կել Կն ըստ ըն

11

12

13

պոյն. որպէս հաւ. սանկէ ընտելոյն յոր
 ուղայնիքում կրկնելի. կայրսն ու իմ աշխ
 ախի հիծքսան. վասնորոյ անկեքեան ըն
 քել մի շտ մեծացուցանեմք: Եւ մեծա
 պայծառ. բերկրեալ միշտ կոյս. որպս
 րբա. Եւ ընթացն անմահաբար յըն
 շար. կըրպարնուցեալն ան ծրնանելով կը
 կն. վասն: Ի լեռնէ մեծն առանց ձեռն
 հասեալ գտնեմք. Եւ զանկեաց զանտեր
 մն ըն ծրնուտ. բն հարսն երկեսաւ որ մայր
 կը ին ծրնուտեան մընարով կոյս. վասնորոյ
 անկեքեան. ընքել միշտ մեծացուց:

Կանոնք Երրորդ աւանդն զհարսն
անկեց հարսն հարսն ան
նայրսն անորանկե կըրպ
 հարսն յան հարսն: Ի ծոցոյ հարսն ան
 եալ երեւի ինքնաւ ը յանքանից. բանք ան
 յայտնեալ: Եւ ծրնուց կըրպարի դաւ
 թի. բարոյնէ հովիքն ընդ հրեշտակն կ
 մըք հանդերձ աստեղէն:

Սրբ զանոնսայեան ընտելոյն կըրպար կըրպար
 յնիքում կրկնելի. կայրսն ու իմ աշխ
 ախի հիծքսան. վասնորոյ անկեքեան ըն
 քել մի շտ մեծացուցանեմք: Եւ մեծա
 պայծառ. բերկրեալ միշտ կոյս. որպս
 րբա. Եւ ընթացն անմահաբար յըն
 շար. կըրպարնուցեալն ան ծրնանելով կը
 կն. վասն: Ի լեռնէ մեծն առանց ձեռն
 հասեալ գտնեմք. Եւ զանկեաց զանտեր
 մն ըն ծրնուտ. բն հարսն երկեսաւ որ մայր
 կը ին ծրնուտեան մընարով կոյս. վասնորոյ
 անկեքեան. ընքել միշտ մեծացուց:

—

Արկերպարանս հաւր և արարչանկեց բանոր
 վանքն փրկու թե ազգի մարդկան. այսաւ ր
 Էկու սէ ըզկերպարանս ծանայի ըզպէջար
 մարդանիրա փրկու. քո՞ւ ամենակեցոյց
 պարանտանք որոք մեայ մեզ արծ: Որչան
 մանոյց ընայ ծածկեալ ընդ հաւր և սք
 հոպոյս. երրովք էսկանն հանգչէր յաճուն
 այսաւ ր խան ճարրաւ ք պանեցար կյանք ա
 նից մքուր երար. մարդան: Որեկեր Էփը
 կու թե ազգի մարդկան. Ըապաւ որ փառայ
 քո անձան խոնար հու թեք. այսաւ ր ըզմեղ
 աւ քդ անանպարտեալ անձնիմ իմա հ նոր
 ուրեանի կեանսդ յաւ իմեանից. մարդանիր:

—
—

Սքնեալ այսաւ ր իբե՛ծդէ՛մ կյայ
 ըն և դասք փրկին զք արդնոցըն սոսկա
 ցեալ զարմայեւն կած յի ըն պիտեւին
 մարմնով ծրեւայ ըզբանն արծ: Աոր ընքան
 շէկք եղեն այսաւ ր իբե՛ծդէ՛մ կյայ ըն. կո
 ւտի՞ ճընանի արծ և մարդ անանպական
 մքնալով կու սական յորովան յնի ճ. փա
 եւին մա: Ասողըն քո շակեր մարդ ցն առ Է
 բերիչ զքն ճայս անարաւ ճաւ Թեւ. և հով
 ինքն ընդ հոք շտակս երկէին անեղով. փառք
 իբարձունս այ որստ արեայ ի սրբկո. թիս
 մեզ ըզբանն անարաւ ճ:

—
—

Արսկեպեանկան փանին հաւր բնական
 ան. տանձար և ան արգանտ տեղի ան տան

—
42
—

Եկիւս սոյն. պեկը մեծացուցանեմք արք
 ճանն անպէս երկրորդաւորուած անայր Եկիւս.
 Յորմէ կենդանաւստեղծ եալք յանեղէն
 հաստեպանն սմէնայն եղանկանքս. անսերմն
 անպէս տղայացաւ. յորմէ Եկիւս. Բ. քու. մ. Եկիւ
 սաւ. սն. Իքէն մարմնացեալ արծրն բողբոջից.

Յորմէ վարհուն բեալ դողային դասք վերին
 պղծ արձանցն. տղայապէս առնկանեալ Բա
 բէր Իքիքիս Եւրբուցեր որպէս մայր ըստ
 այցաւ զինքն ըպք երպկուն սականքն սք ըպ
 կաթն պեկը մե: Կյանուցն: Չոր
 բորդ Եւունքն Եկիւս. մի:
 յսաւ որ պաբրիէլ ցընծու. մք

Երպեայ պարտ յկուտին անե
 տիս բերկրեայ անկող
 արծրնաւ ըպք ըրկի. շանն անցակրոց. Եկիւ
 բաւ եղին երկնի Եկերկրի. Իկու սականք յարգան
 տե՛ մեղկեանք յայտնեցաւ. անտրւաւ Բ. Ե
 այցերն մարդկան: Յան անցըն մայք պար
 մըն լու սանտեղ աատեղն. մոգոս Երքն հեռ
 Եկըմ արշանի. Իծընտ. Եւր. ան որդայն

Ս յսաւ որ պաբրիէլ հրեշտակըն ցընծու. մք
 երպեայ առ կոյսըն սք. անե Բ. ու. բախղէր բե
 րկրեայ տրընդ. բեպ: Ե յսաւ որ Ետեք հր
 եշտակայեանն. ցընծու. մք լըցին ըպ կոյսըն
 սք. բանպիե. Բ. Գ միան ինքն յարգանք կու
 սին: Ե յսաւ որ տիեզերք պայծառացան ան

Երեւանք սրբոց կուսի քանպի բաժնու
ընտարմին եղև Լեւոնակեացի իսկ:

|| Ըստ թեոնոց հաւրբանոց արժեքն անընկի
պէս յարգանդի կուսին բնականի յանձն
անէր ընթացի բարեբարեանեմք արժեք
հարցընտերոց: || Որ յանարու եստ յաճուն
նրանին Լեւոն հաւրբան յեւ Թե յանբան
ից մասնը երար Թուրան որիսանաց ընթացի:
|| Որ երանակերպիցն երեք սրբեանն ճայն
իւնտարանար աւրհանաբանին իմոցունց պ
ատարանաւք պատու եցար յայրին ընթացի:
|| Ըստն աւրհանեցեք եւ ըստ բարձրարար
էքրոցն յաւհնեան: || Թուրան որն անաւ
անքրիստոս զեանկից հաւր Լեւոնոց որ
անոցայայանն այսաւք յանարան իսկ կուս
ին փոքրեղով ըծ պակն ժողովուն յոք աւրհ:
|| Ըստ ինչն արարածոց քն փառանկից հաւ
երեւոք հոպոյն այսաւք մեկըստի ի յանձն
եան ի ճեանց հողեղինս սրբեղով ըծ պ
ակն բանաւք աւրհանեց:

|| Գրեկ անանին անբեր անընդամեն լուս
ոյն որ լուսաւ որեւց հաւ անանցեանս միաբ
անականն ճայնին երգով մեծանցուն պանեմք:
|| Իսկ պարծանոք կուսու Թե մարդկան
դունե բանաւ Թե հրեշտակաց որ բարձաւ
Լուսիծ ծից վանտոյն ընթացի աւ ճան հնամե:
|| Իսկ ընչն արիստ արեւ ից պրեկանկանն

|| Գ
|| Կ

|| Գ

|| Գ

11

արդարև զի յորակ ծապեաց փրկու թի
 տի երկրաց միաբանական շարի երգով թե
 Կրեց արդ զՅեթ անթիկ ցեակի ց
 հաւր որդի որս սալ յաւր ր նախաւստե ճիւ
 բնու թէ ի կուսեւ ծրծ նար անտը ա ճ
 կեսա թր . որս թո ճ ճ . րսեայ թեղ . Լ Կրեց
 պաղա՛ ծ տի ճթ եակեց հաւրո ճ րդ ի որ
 անս յաւր . Իսկուն րեդար . Երհրե շտակ
 այ պատը Ե ճ շար անտը ա ճ կեսա թր
 որս : Իրեւ հա ճ յեկ ճթ ճր ճարի տոբ հո
 Գի . որս սալ յաւր . արան շակերայ երկ ճ
 անբ ճ յալ յաւեցար ա ճ յարհի . անտը
 Լ ա ճ ճ . րսեայ թեղ :

12

Իրհրեղէն ա թոն ճրդ հաւրե ս բնական
 երհրե շտակայ պատաւ որեայ . այսաւ ր
 կամաւ հաւր Իյերկրե երկեցար մաթնու
 կուսական ծնը նրեա ճ ճթ . Կրե ճ ճ ճ
 պաւր սանսար թն ճն անդարար ա ճ ճ ճ
 անեկթ : Յորակ ճար հո րեալ ճ ճ ճ
 Եւրոն ճ ճ ճ րիկթ ա թոն ճ . Թեաքաւ ճ ճ ճ
 ճ ա ճ կեւ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ . այսաւ ր տղայ ճ
 աբար ի կուսական իստեան ճ ճ ճ կերակրե
 ցար մարդանսիրաւ Կրե . Կրե ճ ճ ճ ճ ճ
 Լ ճ
 ճ
 այսաւ ր ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ
 աբար ճ

172
82

Ըրբ Է զկոյն և ճայր և բնակարան անա
 ին յերևարդու թեան փոխարանէն և կեր
 աւրհանէք զկեալ փրկող կեանքսնու թե
 ապա ճարտկան փանորոն ըզբեչ անաճին
 և կոյն բարեբանէնք ըզճայր և զաղակին
 փրկչին մերոյ: **Ծ**նունդն հաւր և հին աւ
 ուց անճանաւնս յաւտուկս: **Ժ**անաւն
 կան յորովայնիքու մ բնակչու և հիւարե
 ոչ մեկնեցաւ փանորոն ըզբեչ: **Ծ**նեալն ի
 քէն իկան էրալ և ի յանձն փառաց ընդ
 հաւր անարդեալ ի ճարտկանէ փառաւոր
 ու թէ յեռ թէ երկրպագեալ փանորոն:
Ըրբեղոց մեայնորոքիք ճարտկան այլ և կե
 թին զանրու թիք դասք անաւորմոց հոպե
 զինաց հրեղինաց զուարժոց և հրեշտ
 աղաց փոխարանէն և կերանէն և հի
 աւաւորեալ ըզճայր և զաղակին փրկչին
 մերոյ: **Կ**անաւն Է ինք երորդաւ
 ուրն և Էրկուն թի:
Երբեղոց յորն է ի քէն ճարտկան
 բան Ծնունդն զգտեպէն յորեպրու թե
 շնորհս: **Է**րբ յաւր անարդապրեղ բանքն
 հաւր բանքն ի կանոն յաւբանի ի քէն
 ցեղորեց անն և ի կեալ ի քէն զբեղին հան
 պէ: **Ի**րոյն ի կրնէ Ծնաւապալ թ փան

այցն հաւր. Երազանէ հայեր մեկըստի
Երազանուն թէ Երազանուն, առայտա
Եանկոզմաւբիցաի երբո հրաւիրեալ:
I Գծանալն ի սրբո կուսէ. լինկալցոք
Իսկրարստ. Ի Գ Ե Ե Ե թիւ առող. որպէս
երբէ Ժ Ժ Բիւրորն սիմէ ունի: Ե Ի Ե սեւեց
ոք զառայրեանի հաւէ. որ Ի հաւն Էրառն
րբապան եղաւ Գ Ե Ե Ե զանաւոր. Ե ի բրկե
անցըստ Ժ Ե Ե յան Ե Ե Ե Ե անաւայ: Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե անապան Ժ Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
առող երանու Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
I I Բ Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե

— 2 —

— ԳԵ —
— 5 —

— 4 —

Այնպէս յիսորբոց կուտէն կը յանբանից
 միտն ընդեան ընդ հաւց կեանց միտբանե
 Օրկորպայեանն իմնոց կը մտկորտե
 ալ ի կորպանան իցո վհաննէ միտբանու
Աւորուած ածին կարգբու հն որ պգանն
 ալ ընտանիքի յորո՞՞մ ըբ յարպանորի կրեց
 եր աւորաւ սմ ր երպոյ մեծացոյ յանեկթ
 Օրկմայր կուտու ընտանցոյ կառ
 ապանտ աւծան երպրմա կողին կրեց
 ի եանցայեան քանին աւորաւ սմ ր երպո
 ք կը ընտան կսիք դանապաւ քոսու ըե
 կը բեկան կսեցաւ մերոյ ցեպմայրն պոր
 եւր վաննորոյ պրեպմածին կը իցաւ աւորաւ
Արեւն իսկ պգանէ առ աւորուած կանտ
 ընծաւ բանն կը կրպարանն աւտեղին կհան
 մապոյ սբ հոպոյն իմերոն աւորոյն ծա
 նու ցեպմ մարմնանան յաննաւ աւորու ի կու
 սական յարպանորէ ը վապրն իրոր կու ըե
 ալ պիմարդ կան: Յառ ալ քանց յաւ իտեան
 նս որդի նանայաւ ի ծ տեանն այսաւ ք յեր
 կրեկրեկալ աւորուած կհարդ կանապեան
 իսանաւորաւ ք պատի եղանի կը ընի յանբան
 կը մը սո: Ըր վապրն իր: Իբեմիտե եմ հրե
 աւորանի երեկարդ աւորու ըե ալ եպակն այս
 աւ ր երկորպայեանն աւտեղն յարեկից եկեալ
 մոպոյն կեպան աւբանի յերոյն ի կեպոյ
 աւ ըեայ հովտ այն վապրն իրոր կու ըե:

—
5

—
11

11

11 Դասուեա և անբնութիւն բան ա կերպից ըն
 վեհ ազոյն. Ինքն կել զգտեղեկեալ յանմահ
 կց Թագաւորն. աւրհնում Միանաբողին:
 Լինաքի հրեշտակապետն աւր սերովքէն
 հարեղէն. աւեւորն և արարորն աւր պեղան
 Իհաւրե. մարմնսն աւր Իքէն փոքրկորն: Լին
 ըրտեկորդանան զեկայեղով հաւր և հոգ
 ւոյ. ոմխաննաւ Եբարձունա երգէին մանկ
 ունքն աւհնում Միորդւոյ դաւ Սե:

F2
82

Լին Թագաւոր ծաղիկ անդամտապարտ
 շահած և Ինքն վերա բուսեալ յարմանոցն
 յեւեալ յգրեկ Եսայիան կանթեալ վեր
 աւր քոչեալցէ Թագաւորն շտրհայց հոգ
 ւոյն ընդունաբար արդ. աւստում աւմ
 Ինքն կոյս պեղովք Եսայի Կանեկը:
 Համեղա ճաշակ պրտոյն բանաւոր
 բարձր ւնակ յորմէ կը թեցաւ մեղողոյ
 զգանքսն յուրմտում Սե Եսայի արմ
 ցեղոց. Իմա շակմանէ ծառոյն պտո՞ւ
 Թե. սրբու հիշէ անարատ մակնէ ք
 եան պեղը: Բարաբար պեղ իմարմնե
 անարատը զա՞ծ րուք այսաւ ը յանաքել
 ուր ցաւ մարմեալ վերին անքնարկո
 Թե ըն վերափոխեցաւ ը յարբալ յու Սե Ես
 ուր քոյքն և անտու ծորմէ ծորոյ բար
 եաւ: Ես Խոստում խնդայց պեղովքաւ:

Կանոնս վեցերորդ . Վարդանան .
ն ըսկ պէշական տեսիլ փառ
այսքանց օրնայն արթնակն արցն
աշագործեցան . երկէ

ով սնուծաւ արար ծրնունդ . այսաւ քցրնծ
 ու թիւն յայտնեցաւ տեղեկաց : Կնստը
 մնական հոգեկերացն երգակցելով բոցեղէ
 փայլմամբ . Ըստիանցիկ հրածին ամպոյն
 սինս գործեալ յայրին . այսաւ քրասակից
 եղէն հովիտ քրն հանդիսի վերնայն : Ընդ
 հանուն ըծաւ ալեցան ծապու մըն լուսոյ
 մոյր քցրն հեռեկելով . անտեղքն գուշակ
 եալ զծրնունդ յայրին . անդ մատուցանե
 կնքն ծայս անային ծրնունդ եանն :

|| Ի յեռն թեղեքն հաւք ետք հոգոյն ան
 ըսկիցք շորի . Խոնարհեցան ի հայրական
 ծոցոյ . մարդ եղեալ մարմնացարկերու սէն
 բաննալով զյան ընդ մահոյն յանցանայ
 անխահաւ ըն . բեկեղեկք ընդ գանձս հրե
 շտակացն հիւկց հոգու այն անբնեալ Լ
 եքքեանու . սնանացան իտեան բանդ :

Կնսաւ ըծրնայրոր ի հաւք յառանց բան
 զաւ իտեանս որդի . ճանաչայ ը փառաց կե
 անքն մըն յանակեկեղի լուսոյն . անտղապու
 շակ տեսլեամբ ըն յայրին ի զեանս ի կնք
 ուր յանբանից բազմեալ բեկե՛ծ րգեմք :
 Թանգան ըր փառաց բն . Եարարիչ բողոքից

—

ան հրաւիրելուս հայր հանդիմանալ լա-
ւոյն. մանուկերեւոյ այսաւր անհոյս
նկելից կէտ լինէր թեպէ՛ ծրարք:

44
5

II թնտար հեցար եհայրական ծայր յի
սակի յարգանքի կուտին. ասոր աւել
հարցնուերոց: Նոյր լուսար յերկիր կծրն
արանախառն անանկուն զանառ իծրնուծոյ
արծ: Բարեբանեմք զեակիցրոց հաւր
եհայրոյն. անդանար հոգեւոր երգով. արծ

4

Ըզար: Չանարեան ի հաւրէ լուսն իմա
սառ լինէր ան, զեակի ծայրն հաւր եհոյ
լուսն յարգանքի կէտ լինէր ծրարք:

Ըզնեան ի սրբոյ կուտին զնաւառան
եայ լուսարոյն. զերկրոյ պատճառ լինիմ
նոր լուսն. անրհն: Նոյր անկուն ի ծրար
ն սրբեայ զորոտանան. կէտ լինէր ծրար
նկունան ծայր անրհն:

5

III ծրարն ծառ ելին ծրար ար ան անին
կոյս անրհնեան յանհոտան: Նոյր ար
արհակիցրոց հաւր զնկարգանքանն աւ
տուան. յորովայն ի բուն կրեցեր անրհն
եան յանհոտան: Չքէ զեպէկ ելեաներ
կնակնորուն եհարսն անհոյս. անրհն:

44
n

Բարանաւ ծրարն քնիս կուտին. այս
անր զուրաւ անգիմարողան անրակից
նակեց բաւոր կակից հաւր: Յայտու
Ըք թնտար ծայր երկիր. կնարոյ

Եւ ի Եղևատրաւ. յաճախ ինչպէս իմե
ղաց երոյ: Եւ ապա հովուացն յերկրի
փառաւորեան. ըզբո՛ւ ամենակեցոյց քաղու
տ. որ երկեցաւ ըբո՛ւ արարածոց ս:

Մ յաւար յայտնեցաւ մեկ բարձրեալ լին
բարձեալ բարձրն յանբանից մըսուր պա
ճն երկնաւ որ հայ: Եւ յաւար ցրնծա՛ւ Կ
զըւարժուար երկնից. տեսանելով զահաւոր
զահալին եւ զհրաշայի ճընուարն. որ ընծ
Կ յաւար հիճակեաց: Ըստ երջանե՛ Լը
ւարժուոցն եփանարանու. Ըն տեսանեկն
անպուտոց. սինպորժեալ ի հրաշից վիճն
դա՛ճ սք երջանեկ հովուացն:

Ը բն հայր յաճախ քանզ յաւիտեան
բարեբանեւ դասք անամրժնոց հրեշտակ
աց. Հայտե երգով քոչեւ եւ ի շաղակեւ
անսուա՛ճ անսու՛ծոց եւ որ տերանց փր
կեցարով: Եւ ապեցեր քր միաճ ի նորմա
րժանան ի տէ կուսեւ. Եւ անարան ճընան
ի յորովայտե անապաճան բաննարով ք
մեր տեղու միս. անճաս: Հնորէք բարե յեր
ուսողէ՛ երկեցաւ հեճանոսաց. զհարա
րեհն յաւիտեանից արդա եղեալ յորդե
պու. Ըն կենաց կոչե. անճ անսու՛ծոց ե:

*Կանոնք. Եւ լին կորով աւուրան
հեղանել ի բնու. Ըն ի Կ Եւ
ար յե ու Ըն դեւ ընդ.*

III

ԲԸ
ԾԶ

հաւճո՞ւր Եւ Ժողովարտարաց կուսէն. ըզբեղ
Բարեբանեմք արարչանկեց հաւր: Լ Վնեղ
անեղի արարո՞՞ւր զոր զաւորաներ մարմնաց
ա՞՞ր. Լ Երբն մ. Ս. Թ. անշխարհի յայտնեց
ար ըզբեղ բա: Լ Տեղբորտեցարի յորդանանս
կոմիանեմ: Եւ անգանակերայ մէ հոգո՞՞ւր յն

1

Վնեղայեայ երկնային շայնին. ըզբեղ:
անն ան արեալի հաւրե՞՞ւր. որ զաւ
ըն ձեր մարմնացաւ: Եւ Լ Երբն մ. Ս. Թ. ան
խարհի յայտնեցաւ. ըզբեղ բարեբանեմք
ան անին կոյս: Ս Երբն մ. Ս. Թ. ան
րո՞՞ւր Եւ քոյանը ըզբեղ սերմեք: Եւ քն
ան բանկեցաւ կբմ. յորմէ յախի. ըզբեղ:
Տորմէ սարտեայ զողայի: Եւ քոյանկնա
ցայտնիւ ան: Եւ Լ Երբն մ. Ս. Թ. ան
ար. ըզբեղ բար:

2

նյար որի հաւրե՞՞ւր ան արեայար յոր ժամ եզ
երիցերկնեց. Լ մարմնացար կարբեղ կուսէն
դու են գառնայ Լ Երբն մ. Ս. Թ. ան
յայրին ընծայեցար քրկե ճնեհ մարմնաց
Երկրոյ պարեցար. Լ հոմաւ արն տեսեալ
անեին. դու են գառն: Լ Եւ մանտ. Ս. Թ. ան
այ. տեսեալ զհոգին մէ յովանեսն. անգ
դակեր անեղիլ ասյե գաննայ Լ որդի
հաւր:

5

ան ան որեայ անտու ան պանտեղի
Լ Եւ մարմնաց. Ս. Թ. ան Երբն մ. Ս. Թ. ան
գարար

ած ըս թն. աթժ հարցընմերոց: Տընար
 իկուսե ածաւն ելիքանդ. իհաւրե ոչ մե
 կսեցար. աւրհսեմք ըզբեց անհասանելի
 ըյս. մասու: Ե ըկեցար յաշխարհ ի որեց
 երկյորդանան. մեկըրտե ի յոյժանե: որ
 ըյ զուրստըրբեցեր. սըրբեայ զմեց իմեղ
 այ մերոց. աթժ: Ըզոր: Ե մեռայն Կորժ
 ըքտն աւրհսեմք ըզայ անդամար. զան
 ըսկիցքն ած զանցաղ ըկի զԼապաւ որն
 աւրհսեցեք քորեցեք եւ Լաւրճար
 արեք ըզնայաւ իմեան: Որեւ իմաւ ար
 կեկիկեա անըսկըրբեալից որդին. կիցեալ
 կեկիկից մարմնայաւ իկուսէն. աւրհսե:
 Ըզժընեան իմք իկուսէն. զերեանըն յան
 բանից մըսուր. կզըկըրտեան իմք յորդա
 նան. աւրհս: Չէակիցըն հաւր կորոն ըզ
 սե հոգին զնորոգաւ զ կզանընպան աղբ
 երընուայ որու սաւ որեայն ըզմեց. աւրհս:
 Կհուսու ընդ թն ած ածին անարատ.
 զզորս բոցակիկեաց հուրեմ ու ընդ մեծ
 այնու յանեթ: Որ յարպանդի բու մանայ
 աղանսբար բնակեցաւ. թն աթժ. կեքրկ
 իհան շանց մերոց. մեծաւ. Ե ընհանայեկե
 տերու նակ. ան յայտնու ըն աշխարհ ի
 ծագեցաւ. անմատոյցըն սոյն երկընպագեաց
 անարհեցար իբարձանց կմար
 մնայար իկուսէն որնըստեկոր եքրով

Կ

Ե

Ը

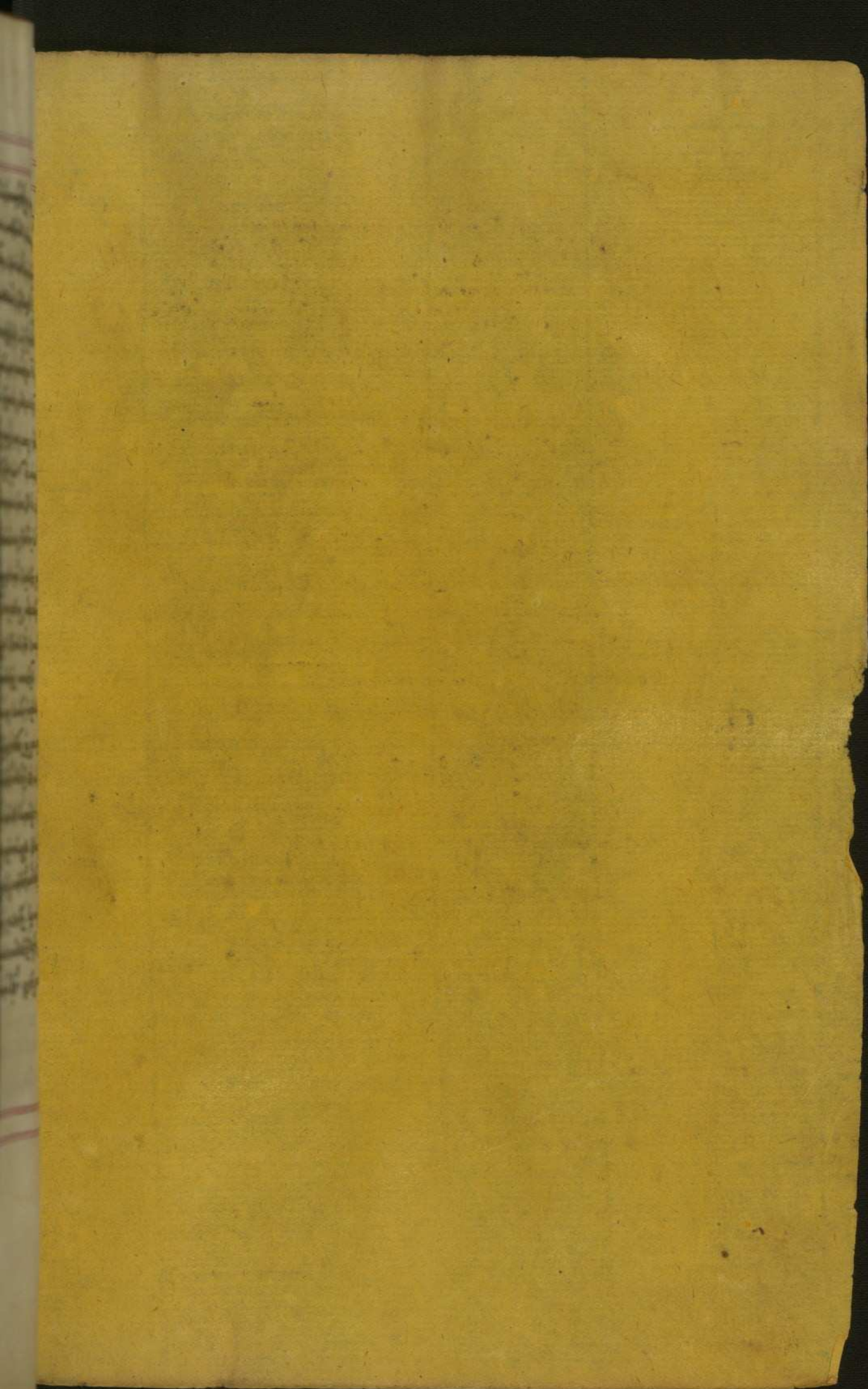
բէ՛մս անորիցդ արարածոց: Երկեք
չէ՛նք առ ահա՛ն փառաց անմահ անսերտի
յարդանդ կուտն փուռ Կալեա՛մս Կալեա՛մս
եղ ըզդ անձդ երկնային: Տորակ ասրտ
ալ սերտ զէքն ո՛ն էլ խեղի մեր ձեռնալ ին
անձար ո՛րս պատկոցա՛մս ր՛մ ր՛մ Եկար է
մտու՛ր յանբանից:

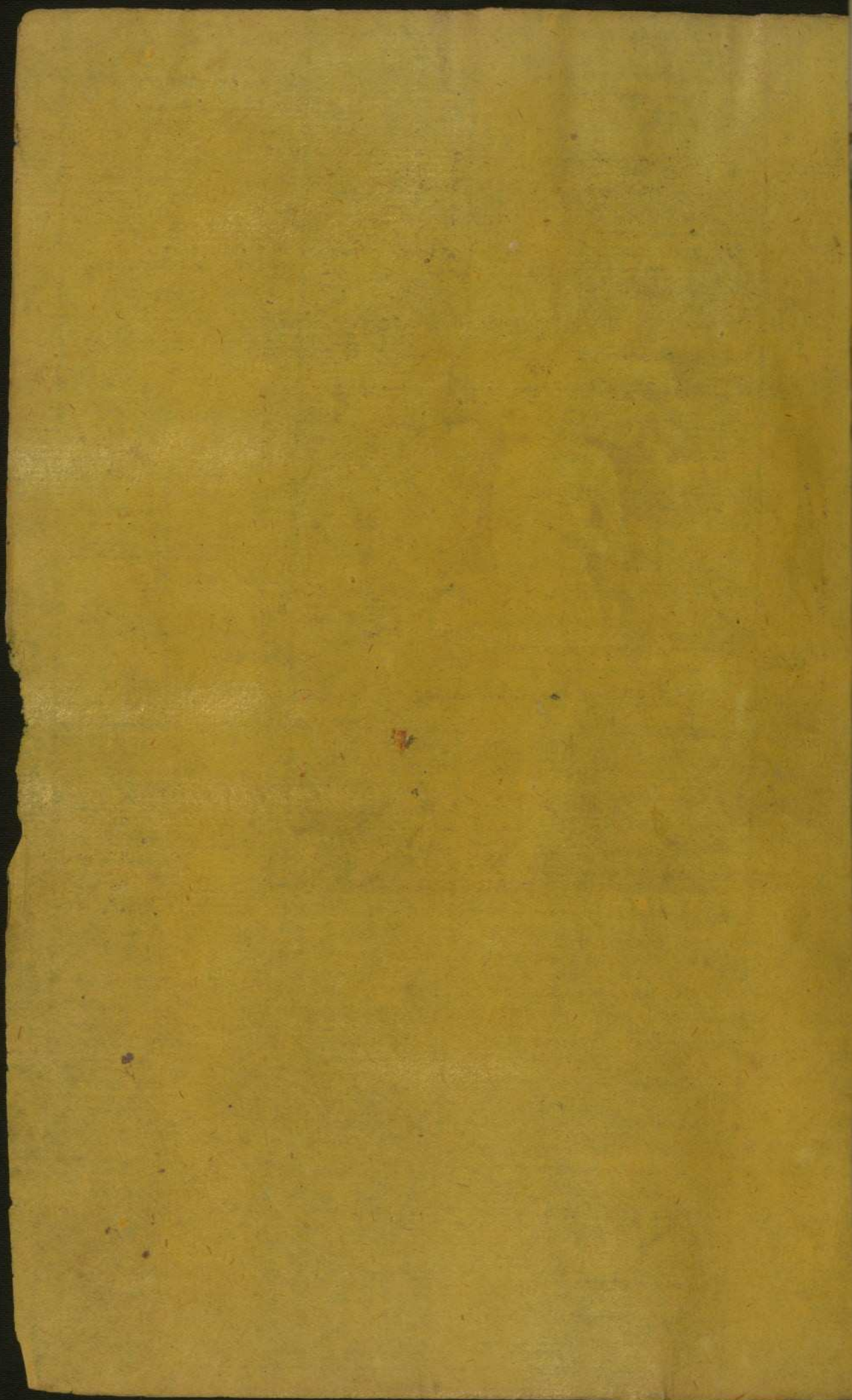
III

Նաշա՛նի բարբառք երկնաւ որ զա՛ն ր
աւցն. հընչ մա՛մս Եւ արհեստիս զան
մա՛մս Թագաւ որ ու՛մս Եւ: Կալեա՛մս Երն
ուտար փառաւք երկնայ. Եւ՛ ստղծ
լու անպայծառ հովանի եր յայրին:
Բանըն բարձեալ յանբանից մտու՛ր Եւ
մա՛մս Կքրն հեռեկին Ծագ մա՛մս Եւ
անիսղ աստեղն:

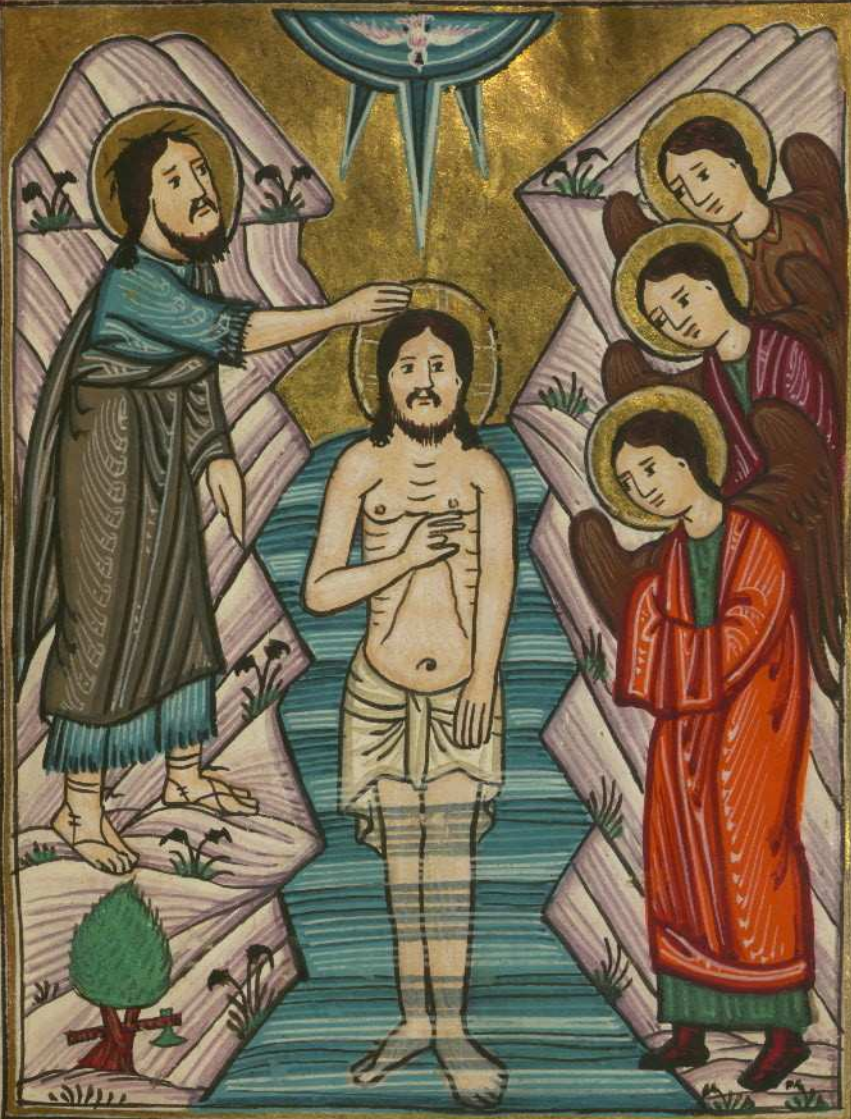
IV
Տ

Ինչ լուսոց Եւանց հովանի սուրբ կոյս
որ զան ղեցեր Եւ ինչ ըզ զաւղղ յերկնային
պեղի բարեբանեմք անձ անձ ին կոյս:
Կալեա՛մս մտեւ Եւ արմբէ հողեղն Եւ կո
յս քան զի պրտուղն կեանց երկն ար
ան մեղ: պեղի բարեբանեմք անձ անձ ին կոյս
Կալեա՛մս Եւ ընչ Եւ քառ ին մեղաց սուրբ
կոյս, որ զան անսերտից երկն Եւ երկրս քո
բարձեր, պեղի բարեբ:

Էրևանէ Ուրբաթի Էւոքն անձն ը
նս Էրևոյ Ի հաւրէ առաքելս
Էրևանէ արցաք ի յոյս Էրևանէ ար
Էրևանին նորոգեցես զան
ան Էրևանին արգամ: Ի ու անոր Էր Էրև

րի երևեցար և ըստ մարդկան շարժեցար
և փրկեցեր ըստ երկրի յանիծեցնալս
մայ: Բայ իցեմիսից վրկայեան հաւրքն
Հայն, անկ գայեիս որդի. և սբ հոգին ըս
քեզ յայտնեաց անուանեցաւ երևմամբ:

2

Կքեց որ հոգով և հրով մարտեցեր ըս
մարդկան աղտերս: Թի. նպզած և ըստ փրկ
իչ ամենեքեանս անբնեացոք: Կրթեցն
երևեցաւ և զանշխարհս ապրեցոցս երան
արանաց Թշնամոյն. որդեգրու Թի շարհ
երով. ի շեքն մրկութեամբ: Կրթեցն
ըստ երկրս մեր այսաւր. երևեալ ապրեցոցս
հսկանմայր զանտ զաշխարս անտան ըստ ին

3

Կքու խալիշապին փրկեցն ըստ զանտ
այ եյորդանանս իցեանս. և փրկեան ի շխան
ու Թի զամենեքեանս ապրեցոցս: Չհին
մարդն շարուցելով փրկեցն եմբ զորսու
Թի քա այսաւր ըստ իցապահանեանս բրն
Թիս զրով շարս գործեցե անապահանս
բաբեան փոխարեանս ըստ մեզ: Կրթեցն
քս և ըստ փրկեան անարարս ըստ. և անմեզ Թիս
Թի մեզաց. զրով և հոգով վերս սրբելով ըստ մեզ:

աշ
5

Ընաւ րիսեցաւ յարգանդ ի կուսինս իսկ
ակից հաւր և սբ հոգոյն. բանն առաքեալ
ի հաւրե. յաղանցրս նախաձեռն ի դմա ըստ
որ յն բանն աղով ըստ յաւր ըստ նպանս. զորով
ու ըստ անբնեցեք զանաքեանս ի հաւրե

զանտրւած հա՛րցընմերոց: Լա՛նխայսու
 հոտեան որդիս փառակից հա՛րքևա՛ք հո՛գ
 ւոյս ի յորդանան եկըն այսա՛ւր. մեկընտի
 ի յո՛վանե՛կ. կերպացեալ իմո՛ք զս յաղագա
 ի՛մ. զնախահա՛ւքն էքարձ ըզմեղս. ծո՛ղով:
 Լա՛րրորակնս պարսեւցան շնորհք աղա
 սակերպ ի ջմամբ սք հո՛գւոյն. ջուրցը՛նս սը
 րբու՛ թէ. Լհայր ի վերո՛ք. Լառ վեկայեա՛ր
 կըրկնակի՛ ծնընդեանս քայե սրդի՛ իմ սիրե
 լի միաբանեմք աւրհսեծոյն՝ ք զանաք
 եա՛ր լսեհա՛ր: Ըզտր աւրհսեցե՛ք բարձր
 արարե՛ք ըզնա՛ւ և ճ յա՛ն հոտեան: Լ զնար
 ի նս երկսի՛կ երկրի՛ ալձ և մարդ գո՛ղով. երևե
 ալ ի հոսանան յորդանան ծ նու. ա՛ծ ախաւ
 ընմա՛ր ք բնու՛ր վրայցըզտեպե՛ւ և ք ոսի
 մեղաց. բարձր: Լ իրաբանու՛ թէ աւրհսեց
 ե՛ք քահանայք և ծո՛ղով ուրդք. զամենա
 սք զերրորդու՛ թի. ըզհամանդո՛ւ ք ք և յե
 ըզմի՛ն ա՛նտրւածու՛ թիս. բարձրարար:

4

Անձան փառաց խոնարհեցար իմեր
 բընու՛ թիս բա՛ր սր ալձ և մարմնացար ի
 սրբոյ կուսէս: Եւ ծնար ի սք կուսե՛ անապ
 ախան մարմնով. ըզքե՛ր զանտրւար բար
 էքանեալ մեծացուցանեմք: Լ յաւր զեկ
 եայց ի փորկու՛ թի ազգի մարդկան միաբա
 նու՛ թէ՛ սմենեքեան մեծաց:
Անկերակիցեղեր հողեղէն բընու՛ թէ

5

11

... անիս ան րիսկի ար յարգանս րի կուս
նս բանդ անք ըզմե յի քո վերանդուդ
եղ պղանկեր: Լի րիկայեա ժի րի ճաշակման
ե նախաստեղծիս ըզփառս. միս անդամ
վերքստիս շարհ եղով ըզմե յի քո վեր
այ նորոգել ի փառս: Լի րիկորտեա ժի կյոր
դանան ի յովանեկ. ան անիս բուռ ժի մա
րմանդս պոք ի մեծ ցեւեւ. ըզմե յի քո
լուսաւ որեկով ան անիս Ծանփմանք:

111

Անբազմանեղի ըզբանսն հաւր. կզան
ընկեկքն նորս պորիս. որի յորդանանայս
ան ր ըզմե մա ճ ըզմե յի քո կզան շաւրհ բս ը
ւսաւ որեկայ. բարեբանեկով բս ճ ճ շարյա
հմեան: Լի րի հաւրե վերայեալ որիս
յայտնեալ հոգին ի յեալ ճեռնադրի կո
րանցեան. զի կսե թ ան ր հսեայուք զեր
որդու մեծիս ան անիս. բարեբանեկով
Լի րի հրե շտակայաւ ր հաւրանեալ անք
ի հոսանսն յորդանանուն անեան յովան
ես անիս. ան ր այգաննայ որով լի կայի ի սք
հնգոյս. զոր ան հեայուք բս ճ:

112

Անբազմանեղի անք բանդ որի հաւրե ան ր
եղաւ ընդ ժամանակուն լիսե լիսմե
յաւր. և մարմնայաւ ի սք կուսեւ վանումեր
որի փրկու թեալ ն. այսաւ ր մեկ ըրտելի կյոր
րդանան ի յովանեկ. բան շարյով ըզ յանց
ան սառաւ թի նախաստեղծ մա յորդոյս:

Աստուծոյ ինչ անբար անակերտի
 ի հաւրե. ընդ ժամանակսն ինչե Մհա
 ճեցար և մարտնացար ի քի կուտէս. ան և
 մարտի քո յայնտեան. այսաւ բմբկըրտի:
 Չորեք կերպեան կերպանտեացն ըզտոր
 հմբու. բարոզեալ զանորդին տեսան
 երկ սբսն զին անաւանկերպի ջմա
 սբ ի կերտ. ջջուրցն. անաղակե ի ան
 երկ անհագառն այ որ ի հաւրե վզկայեց
 սն. դայե որի ի մտերեկն. ընդ որում
 եւ զսբսն զ ս հանեցայ:

Անճայուսեք Յարու՛մե:
անճաւոսա: **Եւ ճարի սբ:**

Այսաւ բմբկըրտի:
արուսեցն իմե երցբն
 անկարան մայր և կոյն. որը ընդ
 կեանքն յարամս կերպարձե անանգ
 անան. զքեզ մեծացու զանեմք որսա բն
 եարդես ի կանայն: Արարողին երկնի և
 երկրի. եղերտանճար և առ զգանատ. որը
 շընջեցեանքն մեր հրեղէն շորոյկ. զքե
 կերակրողին տեղերաց արբու. զեր ըզբ
 սբ ըզ կամն. որը շընջեցեանքն մեր
 վերջատին շորոյկ. զքե զմեծ:

Այլաւ ետին հոպոյն ի հրեղէն ի հրե՛
 տակէն ընկալար ուրսա ի քի բերկրեան
 տր ընդ քեզ մարտիսն հարկացեալ:

—
—

Այսպիսիք ըն բուն հաճեցաւ առաւել
մարդ եղաւ թէ սկիզբն ի կուսե զքն անթ
Ռայաւ որն յաւիտեանից: Ահա շէմք
ըզքեզ սք անձանն. անքն բարեխաւս
եայ փրկել զարարած սեռ զոր գրեւայ
արեամբն իւրով:

—
Ը

Ե՛տ այն ցանեմք ըզքեզ որի հաւրե
բանդ և անձառելի ծրուեստ. ո՛ր ինկու
սե՛ն մարմնացար ցուցար մեզ: Ե՛տ այ
ն ցանեմք ըզքեզ որ կոխեցեր ըզմահ
անարեւած ա՛ջ և սեռ և ինչ ճերբ ըզկն
իք մահու. ո՛ր ինասին բարձրացար
փառաւոր հաւր:

—
Ը

Ի՛նչ հրեշտակին ըզձայնն ընկեալ
բերկորե՛ծ ցար. բարեխաւսեալ և զա
սընտէ՛ր. մեք աւրիչսարանե՛մք. զաւ
րհսեալ ընկ համայն: Ի՛նչ սուրն ան
յորովայնի բու՛մ կրեցեր. անկիկել ի մար
ե՛ծնի. բարեխաւս: Ի՛նչ անշառ շափելին
յեկն կիտրկրս քո բարձեալ դիեցուցեր
կա՛մ ծրն անձ սուս. բարեխաւս:

—
Ը

Կքեզ երբ և ետն իմունս առ կեկեկել
իւ ըմարդարեկու. ընդ որոշորեաց ե՛տ
ոչ ան մի՛ծ այն անձանն կոյս. աւրիչս
ու թեա՛մք մեծացուցանեմք: Ըզքեզ
որի մարեւո՛ղն. առ մոխտսի ըմարդա
րեկու. ըզնարտորհուրդ կուսի յայտնե՛ծ ց

եր մարդկանց անբարեքամքն որի հա
ւրէ անժամանակ անպէս. եւ մարդ ան
արական արար. եւ ժամանակի ծնունդէ ան
կեցութեց փորկու. թէ յայտնէ ճ զարարի
բարձրեց անբարեքամքն:

Սրբաբանն անբարեքամքն եղեր ընդուն
ել յորովայնի մի շա կոյս. պէզ մեծ անցուն
անեմք որ անբարեքամքն եկանայս: Մի կեց
լուտայն արժանի եղեր բաւանայն կըս փեր
կրպո մարմնով պէզ մեծ: Եւ անարան տա
ճար արան անբարեքամքն. թէ կու ելար հոգին

սրբո մի շա կոյս. պէզ մեծ:

Եւ անի թէ անժամանակ անբար
անի անբարեքամքն. թէ անցուն
անեմք. Յիշուցար անարանա
բար. եւ անժամանակ անբարեքամքն. որ անի
թէ: Եւ անբարեքամքն անբարեքամքն
անի անբարեքամքն. թէ անբարեքամքն. որ:

Սրբաբան տաճար բնակարանն անբարեքամքն
բնակն այ. մարմնով մի կո թէ յս. պէզ կրպ
ծնեայն կրէն մեծ անցուն անեմք: Յար
պանդի կրպեր որ յան անբարեքամքն. թէ ան
նա եւ անբարեքամքն կըս անբարեքամքն. թէ ան
Եւ անբարեքամքն կրէն անբարեքամքն
անեմք զանն անժամանակ անց մեծ անց անբարեքամքն
մեծի. թէ անբարեքամքն պէզ մեծ ի փորձու. թէ ան
եւ անժամանակ անբարեքամքն:

—

1
 2
 3
 4
 5

Լ Կերահրաշք անկեբ ուրեան յեկեմա
 հունանեսահուն թե Տարնոցոյս և այլնորս է
 սփռեցաւ ճահ ըստ տիկնէրս անու թրոյց
 Ի իմ լուծիչ երկանց բարձա լանսիծ ից
 Եւ սփռեմս արեւուն լուսոյն ճրջմարտի որ
 ունէ երբեաւ իմս արնան անձին ան թհս
 Ըսքեցուն ի սփռաբեկանս և իցս անհա
 լանս անցեալ ճայր անարատ է ճատուն է ի
 ամաճայր բանին հաւ թն երկնան ան
 ան թհսու թհ :

Ա ի թք և անձ անձին ճարտանցա
 ճայր ի կուս անց և այլն ճայր ան
 Կիւսար ի կուս ճայր և այլն ճայր թե
 այնու ճայր թե : Լ Կեկե ճարե ի կուս ճայր
 լուս հ անուն թլու սոյն անարատ և անսա
 կուս է ի կուսու թի ճայր և այլն : Խորհուն թր
 կեւայ և ճայր կեւայ անուն թե և առ անան
 ան հրաժայր Եւ այլն թե ճայր և :

Բ իքե զկոյս և : **Տ** լուսնոյ : **Տ** թեան թե
 անանա : **Ի** իրուս : **Տ** որ թե սար :
Գ կուսու թի : **Ո** ճայր թա : **Ք** ի հանանե :
Ը սքե ճայր ան թհս ան ճայր ան ճայր թե
 լուսոյ և ան անան անան ճայր բանին թե
 Եւ այլն ճայր թե : Ը սքե ճայր ան երկնոյ
 և անսար թե թե Եւ սար ճայր թա թե և
 ճայր թի անկեկե թե թե : Ը սքե ճայր ան
 երկնոյ և ճայր անսար թե այլն թե : բար

Որոկոյք: Որովհետև Որովհետև
 աստուած աստիճանն և պատիճ շա
 կոյսն: աստիճանն աստիճանն րհսեւ
 ցուք: քանզի աստիճան
 մեկ լոյս երեսայ և հարկիչ անձանց մերոց:
 Լորոպայ և ուրախելի անհարմարացեալ մայր
 քանզի որիք են ծրնաւ քսեւ Եւ անարու
 ած խիղճիւ թի՛ անձանց մերոց: Բանձա
 նանգական պիտար սբ աստիճանն. բարեւ
 աւսեաց քսի այ մերոց: Կեցոց անկեցան ճիւղ
 մեր

|| Անասի: || Անասի: || Լեւնիմե:
 || րոպմա: || րոպմա: || րոպարչակ:
 || այր և իրոյս անգախին քսի սբ բարեւաւս
 դես միշտ աշխարհի: քեղեր անեւ անձանց
 անկեց: Եւ քոյր սոգաւսի և հա Տրոյս
 երկնից մարիամ. անձար և անձաւ այ բան
 նս. քեղեր աս: ք և հա մեկան իմանաւ ի ք
 ընդ հողերէն քս. և ք և մեր ձեցայք ի հայրն
 կեցաց: ք եղեր:

Կ քեղ աստիճանն թի՛ մեծաց
 աստիճանն: Որովհետև աստիճանն
 արդանդի կրեցեր սրբաւ
 հիանարատ. և անձաւ անգեւ ծրնար րոպ
 մեր անձաւ զն երկնից. րոպ քեղ: Եւ ի կեց
 լուս
 ոյն արժանի եղեր բաննար ի քո գերեզ. և
 արեգակնն արդարու. թի՛ եղեր արեւելք. րոպ:
 || աստիճանն կոյս աստիճանն մարիամ սրբու.

Տ
Տ
Տ

Տ

հի և մայր թի. յորպանաթի տարար զանոտ
 անկին ամենեցուն. ան րհում Ոբ ըսքեղ
 ան ան թի. յակն աղոթ անկե ըսքեղ
 երկնային որև զն զոր ետեան եղև հի. և
 անորն զոր մանեալ զե. լ հոյս. սերունդ
 հողելին զե հայսորն քերովե եղ. ան րհում
 և թիս խորհուրդս սոսկային. եքեղ սե
 տանի ան ան թի. յորպանաթի ան սերուն
 աղան ծնունդ անարար. կուն լին լին յեան
 ծրոք ընդ եան մքուր լան ան պանկան. ան րհում:
Անուն ան ան ըն մայր ըս ան ան ան ան ըն
 տաճար. յորն սերկին քք շեին բաւ անկան
 ան քնակուն լին և իքին մարմնացան:
Ըսքեղ ան հարստացեալ որ միայն ի կան
 այն ան րհում եղ. կրեղ ի քեղ զան տանել
 զքրսուն լին. ան հում: լ Ն. քան ըս յի լին
 փրկու լին յոյս հ առաւան լին մարդ
 ան. միջնորդ ա թիս այ և շոր հ ա զան
 րհում Ոբ ան զարար գորհուն լին ան ան ըն ըն:
Որախացի ան ան ըն. որ կուն ան լին
 ես զարմար և մայր հ առաւան լին մա
 թղան. ան զանկան և զնոր հ ա զան հ ի
 մարման մայր և աղաթ ին փրկելին սերունդ:
Երանելի ան ան ըն. զան տանելով
 ըքքուն լին ան տանելի զան ան ըն ան ըն
 ան կան. արմանի եղեր կրել յորովայն ի որ
 երկե եյան ան զմարդան. ք երովե կան

—

—

151515151

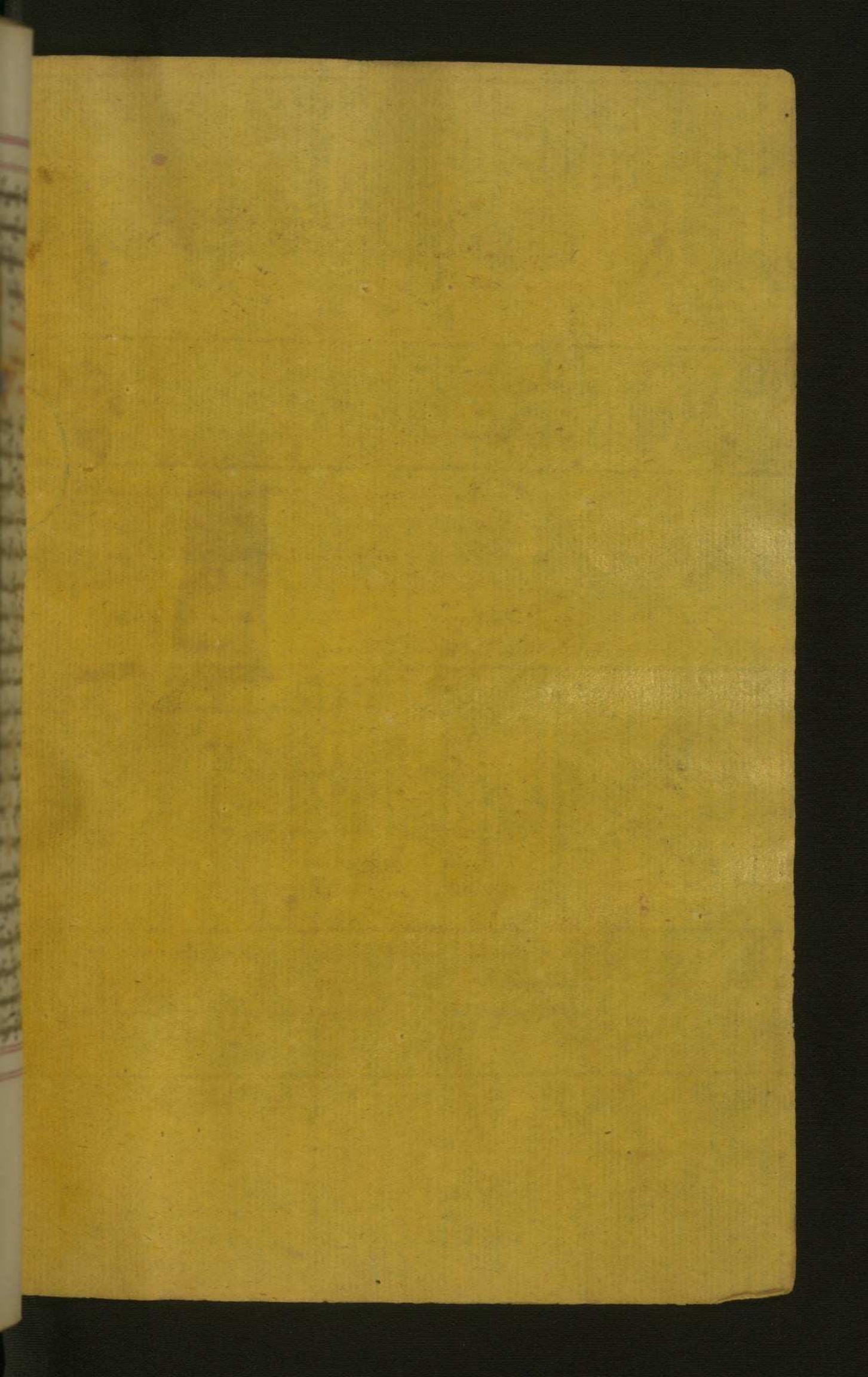
ա՛մոռ չո՛ւ չար ա՛ծ ա՛ծ ին. կի՛նրկըս բա՛նու
ալով զա՛ստըւ ա՛ծն ա՛մենեցո՛ւն. որնըս
ա ին իքերովքեւ. ա՛նձամիշտ բարեխա՛ւս
եա՛կեցու զանեղ ըզմեղ:

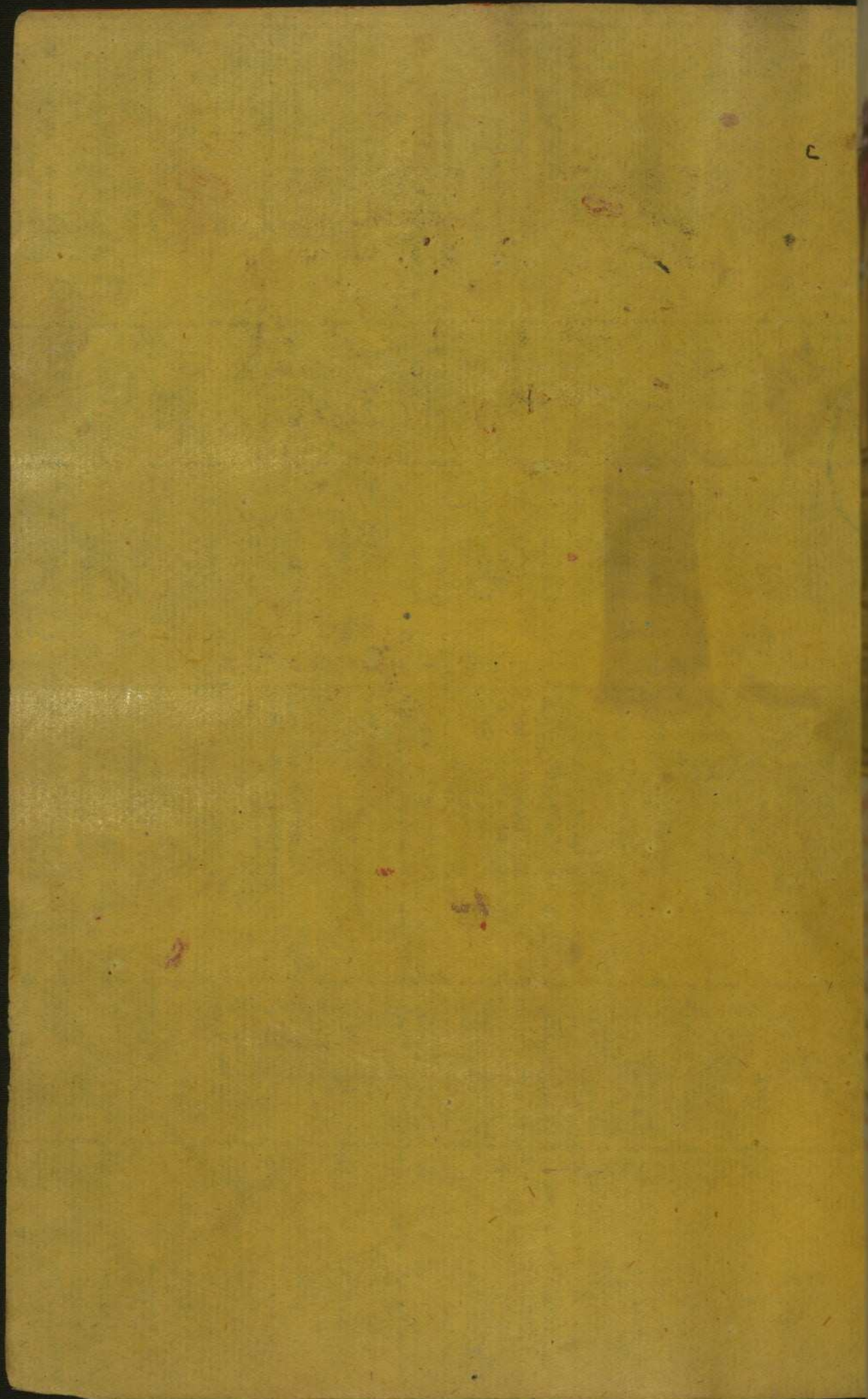

ա՛մոռ ա՛ծ ա՛ծ ին մայր կեղոյս
գարու ըն որբուսաւ

որեա՛ցն ըզմեղ. հո՛յկարեղարո՛ զգրեղ
բարեբա՛նեմք. կե՛փառ աւորեմք ըզմե
ա՛ծ ինքն զորդ ին. է՛. լոյճ զաւրե՛նըս բըն
ու ըն մարդկան. հրա՛շա՛մփառ քն ծընո
ւսդ. կե՛տ ու ըն բնու ըն ա՛նկողոջ պա
հեա՛ղ. և կու սու ընէ քո ո՛չ եա՛նխա՛նեցա՛ն
կընիք. հո՛յկար: Չքե՛ զմորեւի՛ ա՛նկեղ
լեա՛ն ըն վի՛ն ա՛ծ ին դո՛ւ ըն փա՛կեալ կա՛նդ
բեր կընքեա՛ղ. նա՛ իսառեա՛նցքս քո շա՛կ
եա՛ղ մայր և կոյս. հո՛յկարեղ:

ա՛ծ ին սբ կոյ: Եւսպանկ: ու՛ ընկ:
զքեղա՛մա: ու՛ Լպարծ: ու՛ Ըշմ:
ա՛ծ ին կալը: քե՛ զմա: և լուծ
քալանձար: քա ըզարա: քե՛ զ
քե՛ կեմք ապաւ ինեալ քի՛ մայր ա՛յ
մերոյ: Ընքան կերկ ինքս բարձրագոյն
մարիամ. պարծանք ե՛կեղեցւոյ. քի՛ մայ:
Ընքան զարեգանկըն պայծա՛ն ապոյն
մարիամ. մի դադարեր բարեխա՛ւսեղ
զասըն մեր: քի՛ մայր ա՛յ մերոյ: արար

Կանոնի արևը զարթոն աջին
 Եւ զարթոն զմե
 արին այ եւ այդ ի կու սէն
 Եւ այն զարթոն ի զար զար զար
 այսաւ թիտան զար զար զար զար
 զար զար զար զար զար զար զար
 Ի զար զար զար զար զար զար զար
 զար զար զար զար զար զար զար
 զար զար զար զար զար զար զար

ըստից ի կեանս որչա՛ն հոտեննից. Որպի՛ն
անկի չդեսկապելոց պարպեալսն անկե
էջոււ. այսաւ քհայցմամբ ծերունոցն
արձակեաց և զիս յգրապմամբն ի կապ
անայ մահուն ի կեանս որչա՛ն հոտեննից:

72

Այսաւ քան թէ յգրապման ծնունտ
հայրանկան ծոցոց բանս եկաւ որ եւ ի սոս
ճարն ընծայի քարարան ըստ հաւք ի յի
կինս: Եւ այսաւ քարձեալ էր և կրկն
ըստ ծերունոցն. որ բանս և քարարան ըստ
քարձեալոցն անբնաբանսն ի սոս ք:
Եւ այսաւ ք և ի քհայցմամբն և անայ մահ
ընդ ծերունոցն սիմեոնի. յգրապմամբ համ
այս հաւք և քհայցմամբն անբնաբանսն

73

Այսաւ ք ի սոս ճարն եկեալ կես
արարն և ի կրկն ըստ սիմեոնի ի գրապմ
ան. քարարան ըստ ընկալաւ էր:
Եւ այսաւ ք երկինս երկինք անուանեց
ան. քիսրն սկիսեաց ի զեալ յերկնից
ի յերկին. և ընծայի յանձն առնու ի ք
ործոց շէնացիւրոց: Եւ այսաւ ք հեծան
ոսայ ըստ ճարն քն արձ. և քիս ք
իւրոս և ժողովքսն քիսն ի սոս ք:

74

Այսաւ ք ի սոս ճարն եկին քիս քիս և
ծերունոցն ի կրկն ըստ սիմեոնի ար
արձակեալ ըստ անայ քիսն: Եւ այսաւ ք
անբնաբանսն քիս քիս և քիսն

Ո՞ր տիկերացիքս արժ որմարդաներդե
 կեցոյնսկէ: Եւ յամբ իմանալի արե՞ծ
 գանկն որմայկեցարտիկերացիքս արժ որ:
 Եւ կրնայնէ բանն ան մարմնացաւ ի
 կուսէն. այսաւ որ արդու եցաւ ինամ մար
 ին: Իսայտա՞ յո արեւաբքն ծերուսին
 ան որդիքն ի կիրկուսիւր կաւր հսկի զան
 ալ ան անկող: Եւ որ արձակէ արդ
 ծառայքս որ ըստ բանն ի ըստ իմանալ
 ու թիւ կիտեւին աչքիմքն փրկողն արժ:
 Եւ հսկեմք զքեզ որ առաքեցար ի հ
 աւրէ. ան ծառ ելի բանոր ան յան շուա
 եր մարմնանալ ի ստրկոյ կուսէն անտղ
 ան հարցն ըստոց: Եւ յամբ եկի ինամ
 ծարն ան հանանելի փրկելէ. և կիրկու
 ըստ սիմեոնիս արդու եցար. արժ հար:
 Ի կառի կսիմեոնիս հոպեոն հըն շամբ
 աղաղակէր. արդ արձակէս ըզծառայքս
 որ ըստ բանն ըստ իմանալու թիւ արժ:
 Ընդ որ ան հսկէ իմ իմ ցեք. և քար ձր
 արարէք ըզնա յան կուսան: Եւ կր հսկ
 իք ցեք: Չծնեալն յանն շառն իք յոր
 ողակիս յանարաւ ի կուսէն. ան հսկ իմ:
 Եւ կր հսկ իք ցեք: Չկեալն շառն ի
 անմարն զընկալեալն ի կիրկուսիս սիմեոնիս
 Ընդ որ ըստ քեան կանէր կեանք այսաւ որ
 սիմեոնիս. զան որդի ին կիրկուսիս բարձ

—

—
—
—

—
—

—
—

եւր մարմնով զոր զաւրբ երկնից իբարձն
 ւարս հանաւագակե՛ծ անցուցանեմք:
 Հոգիւն զոր զեր զրնձ այր անեւ զրն ձե
 թուելու անելով սայե Սագաւ որն անմահ
 զոր զաւրբ: Եւ զիտանուելով աղէրսեր
 արձակեցիցիս ինանդադու Սե. անարնու
 ծրնողիքս բարեխաւսով ՍԲ. զոր զաւրբ:
 Ի յայ անեւր հրամանս իսկ հոգոյն ոչստե
 անել ըզհամ մինչ անեցեք զանձեւոր
 տր աղաւ Սեք ծերոյն ողորմեա: Երո ըն
 կալեւր իկերկսիս ըզաւ ծեւոր. իհայցեք
 իկենացի ըզմահ. և արձակել ինանդադու
 Սե. տրադ: Տիրայսաւ ըիկերկորն զրգ
 ուելյար. և կատարեցէր ըզիտիւարն մն ըն
 ծայերոյքս իտանձարն. տր աղաւ Սե:
 որ իտաւ արանեւ իբարձուես իմ
 անալիզաւ ըմ Սեքն. այսաւ ըիտանձա
 ընելիք յընձ այրն թիք ըիտանու. որ ընձա
 եւ զարարանձ ըս բարձրելոք ում հաւր:
 Իկերկ ըկրս մարմնով բարձեւր եղեր իծե
 թուելոյն. որ բանիս զարարանձ ըս բարձե
 ւորն ընիս ըն. որ զան ընմեր մարմնացալ
 իս ըրբոյ կուսեն: Եւ անտորց և՛ մէք ընդ
 սիսեմիսիս զոր եցուք. որ իհաւ Լրեմէ ըն
 ւոր ըն յս ծայեցարմեկ և՛ կեալ. և զբիս
 ընք զայնստեաւ զբնմ տեր:
 Եւ զպիկիցքն բանն յանրակիցն անկան ի

11

12

14
82

հաւրէ. Եւ ի զբնաւորեալ ի կուսէս մայրս
 այս պէջմամբ. բնականապէս Բ զյորով
 այնի. Եւ զայ հաւորողով. Եւ սա հմանեալ
 ժամանակաւ ծնեալ լինի ա՛ւստը ա՛ծ
 Եւ մարդ: Եւ զինեալ զայ աւրեանքս
 աւս իւ Ծականքս հողանի Ծակով. զի
 զսողանքս սա հաւորնքս Ծակով
 ա՛ծ որդի Բ նորեմայ հաւոր. աղջաբաւ
 մարեայ բառսի ի պիկոս ծերունայն. Եւ
 յայտնապէս ծնունդանի. ա՛ւստը ա՛ծ
 Եւ զայտնոյ կուսակնիս զբնայն հողանքս
 ա՛ւստը ա՛ծ ինամարին. ա՛ւստը ա՛ծ զապէ
 սը ծառայս զորս զստբանի բուս ի կուս
 զանով Ը. զի զայ հմանքս աւս ի զպիկոս
 որդ. ա՛ւստը ա՛ծ Եւ մարդ:

Կանոնք Եւրոպայն Եւստանի Ընթաց
Ի պիկոս զանայն Եւստան
 ա՛ւստը ա՛ծ զայ զայ զայ զայ զայ զայ
 հմանքս. երանելիք ի հայրնքս
 ա՛ւստը ա՛ծ. ա՛ւստը ա՛ծ բարեխաւսեայ զանոն ա՛ւստը
 մերոյ: Եւ զայն ծառայի ի ներով զբանակե
 ա՛ւստը ա՛ծ զայն զայն աւստը ա՛ծ. յա՛ւստը ա՛ծ
 բարեխոյ կարն մանկան. ա՛ւստը ա՛ծ
 Եւ զայն զայն զայն զայն զայն զայն
 աւստը ա՛ծ զայն զայն զայն զայն զայն
 զի Եւստանքս Ընթաց Ը. երկնային

—

Կըւարժմն շարքն նայեցեալ զարժանա
 ին. իմարմնի տեսանելով զանձարմի
 նիւրեանց ընկաւրս. ո՛րքն հայր անա
 ոն. բարեխաւսեաց անքն վանն անձա
 նց մերոց. Ընդերանցոյն բանքս բուն թի
 հողեղևաց ժու ժիւղեալ զանապա՛ն
 տանց անաց համբերելով յաներևոյ թ
 թորն անոյն ո՛րքն հայր անառն. բարեխ
 Ընտանեակէք տաւսնելով ընդ ծրայնու թ
 քն քն զյիշանալս. որեղէր նախքն թաց
 բարեանց կենաց ճանապարհին. փոխեց
 ար յերկրայնոցս յանձնահեց դասակցո
 լ թիւ ու թ հայր անառն. բարե
Կ անապատիցքն մի անձանց երանելի
 քն հայր անառն ինն. վերնականս յուսոյն
 ակնու նելով զերկրաւորս արհամարհ
 եաց. Լեզիսու որեցաւ քեզքն արե՛ծ հայր
 ընմերոց. Ընտանարտեալ ընդ դեմ չա
 ռին բայձահասարկ զիշանցին. ժու ժիւղ
 եալ համբերեցեք ազգի ազգի վըշտաց
 բարավէ՛ծ կոչիմ ձման. Լեզիսու որեց
 ճանապատի բուսելով անգաւ թանու
 եր թեւաբքն հալածեանց ընթացմու
 թի լեզուիս զաւրացս. Լքաշալերեալ յոր
 դորեալ ընդ մի անձոն տասաննոցս. Լեզիսու
 Ըզտն աւրհսեցէք. փառաբանելէք սոյ
 յիշատակիս որա բարձրարարէք ընդ

5

4

յաւ իտեան: Ի հասարակ լինանց բնակ
 էրով խարանչապետաց ճարտու ՌԲ Ի
 յայրս և ի ճերպոսքարան շուանց հան:
 Համանքմանեայ մեծ ին եղևացի եղով հա
 նուն մեկոս շի վերա լեւեալ ընդ յա
 ռաջ քի հանաբան:

|| Բանմարմնակ անխորք պայծառ ա
 ցեայ իմարմնի զաւրացեալ տք ուլ տք
 հայրանտնիոս եղերաւ թեանկ բազմաց
 եղերաւ ըն մտնից կենաց ճանապարհ
 ին յիշեալ իր պմեդ առ աջի քի քոսք
 և արժան ընդ ուսանկաղաւ ՌԲ ք: Որ
 առ երջլուն խոտարհու ՌԲ համբերաւ
 և խրստ համբերու ՌԲ և պարսիկեայ
 աւրհու ՌԲ ընդ հրեշտակս և հասանկ
 աւն անդադար սաղմոս երպու ՌԲ յիշեալ:
 Լամտոց և մէք պատարան յեմք բզհա
 նարտեան աւր յիշանակերո անմունաց
 յիշամբ հայցեցեն ի քոսք զմեծ զողորմ
 ու ՌԲ քոսք և արժան:

||

|| Բնորհաւ քոսք հոյոյն բարձեր բլս
 աչքն փրկչակն յորդեպուն ՌԲ շքնոր
 հս ուլ տք հայրանտնիոս արժանաւ որ
 երկնացին կոչմանս ի հրեշտակաւնդաս
 անցուն ՌԲ ան արհսեմ ըք միշտ տք զերոր
 դուն ՌԲ: Եւ յաւր և մանկունք քոսք եկե
 ղեցու տանեմ ըլիսանչակրաւ քոսք յիշա

||

ամիս . ով սբ հայր ճրքում որայ . զի ընկ
 այցին զանայտիան պարզեսն եքսե
 այ մեղոյ . աւր հեռ : Չառ անաս պարզես
 մեր ընկալեալ ըզի անու յաջաւի ողմէ ան
 ընքի ընդ . Ին անտու շկու սանան . հայց
 եցեսն իքե ըզ թողու Ռեմեղու զեղոյս ել
 սե ըզ շայն եթե եկայք աւր հսեւեք
 հաւր ինոյ . ժառանգեցեք ըզ կեանս ըն
 յաւ իմեանս :

12
 14

1 ամր անք եկեղեցոյ Լուրսիսն Ռե
 4 թե շտակայ . ով սբ հայր անտու զան
 աշան ըստեք հանաս պաւլ ճանոց սբ երրո
 ըրու Ռե : Որ իմար թե ի կան ու զեւր Լ
 զան մարմնոցն բերեղով իքե ըզ լաւոս
 ով սբ հայր : Բաւ ժաւ 4 հոյկ տրակ ան ը
 զեալ . անայ ինու ըստու Ռե . ով սբ հայր :

Կանոնս Երեմի Թորոսի Եւորդաստանի:
Ի զեր կնաւոս Ի Թագաւորու
Թե Երբ որ զաւարեանկ զսուցեք ե
յերկրի. հաստատելով զաւ Թոր

Թագաւորու Թե Թեորոսի Թագաւորի
յարդարու Թե կշիրաւունսա. բարեպան
տու Թե սորայ քն կորեպեպիսեպ: Երբ
Երու Թեաւ Թե սըշանի կանչեք անոր պա
տերազմելով. կարտակեանց պերդիւսանա
րն բըւնու Թե հեթանոսայ կհաստատ
եանց կանչաղու Թե սե զեկեղեցի. պարեպ:
Երեւոր Եր զերաւունսա արդարու Թե քո
արքայի. դաստեղով քո ժողովուրդքն ար
դարու Թե ըստ հրամանի սրբայ քոց
պատուիրանաց: բարեպ:

Երբարդարեաւ Կեղապանս զայեչու
Թեաւ Թե սե զեկեղեցի պըսակեցեք առ սիր
ելովե կնարպարեիք. և հաստատեալ
անբայուցեք սե Թագաւորայք. բարե
Երբ զերս Կաւրու Թե հոյսն վաւեա
լք եպատերազմի. վանեցեք քզմու Թե
հեթանոսայ կհաւանորս ճըշմարի
տս հաստատեցեք ըզտիեղերս. բարեպ:
Երբնորհեցեք Ի յաշխարհի Թագաւորել
մեծիւ Թորոսի. և կատարեան ըզկեանըս
հաւանոս ուղղախառու Թե. զերախոխ
եցեք այսաւ Ի յերկրից Թագաւորու Թե. բա:

18
5

4

18
1

Արհեստիք ըստ քերթիքի Թագաւոր որ յա
 ղԹող խաշինքն պրնակեարցի սէրսքո
 պրնակեի զան անք քն անձ հարցուն ձե
 րոց: Այսաւ քցրն ճանաչի ան Թուրք
 երկսից ընդ ճոխուն Թի Թագաւորին
 քանզի երկէ քարեպաշտու Թի Թուր
 ումեծ Թագաւորն ընդ զէյ Թիեան պա
 քան երկսից ան հարց: Եւ Եւրաւ ընդ
 եկեղեցիք հեծանունայ ընդ սրբոյն Եւ
 Թուրոսի քարեպաշտ Թագաւորն երկէ
 սցունք քերթիքի ան անձ: Ընդ սրբոյն
 եկեղ: Ընդ սրբոյն քարձրարանք
 պարձ քանըն հանք յաւ իտեան: Եւ յիկե
 ռկրիկ պրակեան ի հրեշտակայ եկեղ
 ռկիւնք քարձրացեալ քարեպաշտու Թի
 իրաւ ընդ սրբ: Եւ հաւատով պարս
 եպոս Թի շաւաղիւն Եւ հաւ Թի քի Եւ
 ընդոյց սէր զեկեղեցի ընդ սրբոյն քար:
Թ ի Եւսիս: **Ա** սորաւմ իրկիկ ձեռ
 լուրսեպոս քարաւք սուքեր քարեպաշտ
 ու Թի սէր Թագաւորին: Եւ քարեպա
 շտու Թի հիմեկոյց զեկեղեցիսք Եւ
 կարգաւ ուրեայ ուղղաւիտ ու Թի ըս
 քն ժողովուրդս: Արտանկեան անաշե
 վք ըստ քերթիքի ան անձ: յիշատակիս
 յայ պարսկեպոսեկ զերկայիս զքն խա
 ղանու Թի ան:

1 1 Կերանելի կբարեպաշտ Օհորնս մեծ
 Ծագաւոր. Բարեխաւս լի Գանձակեր առ
 Ծագաւորն երկաւոր Օհորն լակն արձկն
 քսակեր. 1 Ներկորս պարոյն երբի. և հիմնա
 ռիքս Կաւ առոյ. Բարեխաւս լի. 1 Նր
 Ծագաւորացեօ յերկրի պարծ ապ. և
 կերկիրս պրաւկեալ. Բարե.

11

1 Կերանելի առնելոյն, տիեզերակաւ
 իշխանաւ Օբ ընկաւոր կիքս Ծագ պարծ
 անայ. 1 Կ Ծորնս մեծ Ծագաւոր զո
 արձկն Բարեխաւս սեպ առ Ծագաւորն
 երկաւոր. 1 Ներոյն սբ աղաւ Օհ. քրոյ
 զանցերս Երշտաւ ինկոխերս ընտանաւ
 այ. ըստ յերկրայն ինքն աւելցար. 1 Օհ.
 1 Ներկեւեք Կաւ առացեալ քրտաւն յե
 վք պր զիշտաւկա աւրհուն Օհ առ
 պերս ընքել պրտակորն. 1 Կ Ծոր.

14
14

1 Ի պերսպոյն քանդաբուն Օհ Կրաշապ
 ըծեյե. 1 Կրտաւորն Ծոյ. առ Ծագաւոր. 1 Կրտ
 հայաւորն եւոյ. Կաւ աղանաւ. քրտակաւ Օ
 զիմար. Օհ. 1 Կ հիմնաւորն առ կեա. 1 Կաւն
 որոյ զանկոն յք եկեղեցւոյ. 1 յշտաւակն սորաւ
 աւրհուն քրտակոր. 1 Նր հաւանորն Կաւ
 կայր. 1 Կրտաւորն առ Կրտ. 1 Կաւրաւն. 1 Կ
 ինկեալ կերպարան յանբան աւկան քրտ
 ու. Օհնէն քրտաւ կոր. 1 Կաւրաւն մեծ առ
 քրտաւ. 1 Կաւնորն զանկոն յք. 1 Նր ի ձեռն ըն

72
98

Տախտանար. Եւ սրբայն պի գորի. Բնարդ
 կայի. Եւ բուն. Թիսրար ճուցեր. յանասն
 եղէն Իբուն. Թիսէն. Կորանտերդ Եւ. Եւ
 վարքայնսն Եւ արդար. Եւ վասն:

Կրնասն Գաւ Թիւ Եւ յանկոյ
 աղծող պատաւ յաւրհասք
 ահա երանելի ինչպա ի Թ. որպա
 Երայաւ. Ի վերայ այլ ապրոյն. Եւ
 Եւ աւտով պարտեաց զանաւր
 Եւն ընդողիւծ. զմարդարէն արասցոյք
 Բարեխաւս առտե Եւ իմասն ճանցմերոյ

Ուստի որպէս զարդարու լծիքն անկի չք
 երկրի. նայեցան որպէս ընդ արդարութի յանկ
 ունէ որ հաճոյ եղև այլ զարեքն երբ ունէք. ընդ
 լայն երևալիս անարար եղաց սրբոց. և կո
 ճեցան երբայր մեծ համանկաւ լծի. ընդ նա:
 Երբ զանկի ընդ սուրբ զարդարանայր մայր
 քան զնորաւ հեծ. և հոգով ընդ զնախայր ի
 կամար ընդ ընտելեալ. ընդ նայարասցու:
 Երբ հողանի լծիքն լծիքն զարդարեալ
 ընդ սրբոցն. և զարդար ընդ զարդար ընդ
 իրեւանիս անտեւն. ընդ նայ: Երբ հրաշիս
 զարդարեալ զարտաւ ի կարգս զարդար սրայ
 և զանտակեց եղև սրբան սր երոյն. ընդ նայ:
 Երբ արմեանայս ի ընդարտու իրան ըն
 քան զարդարեալ. այլ խոստովանեալ ի սր
 քեզ լծի. անտեւն սուրբ այլ զնախ հիւն
 անձ հաւ. այլ ընտելոց: Կանոնեալ լծի
 սիրելիքն. և յանկուցայ արդարոյ անանկեք
 ընդ քեզ. մեծանտեւ: Երբ ընտելս ի բրովեւ
 և հայնիս յանտուտու. յիշեալս որդարմու լծի
 քն զարմեալ. և անտեւ լծի. ի սր սրբոցն յան
 կուցայ իրանայ եւ ի սր հիւն անձ: Ընդ սր ան
 ճեցեք բարձրարարեք ընդ նայան ի տեան
 Երբ սրեաց զերանեկն ընդ քան հեծ յանտ
 ջրորու լծի. և անտեւ ի սրայ եղև. ան ճեւ:
 Երբ հայոցն ընդ քան ճեկն ընդ յանկուց
 արդարեւ. սր ընդ անտեւ եղև եւ ի սր

նա:

—

5

7

անտ:

11

U palykye u w d lusu hie uny. n p d u q t e
 w r u b y b i g t e r f r o p h o e i d e h o u i d u k r a u
 i d e w i n a u d h i e p u n r a y a u u n r e w a l d o n q
 n o e l t a u d e y u s i w a p d i u n g d e r u n g i d a u q
 u n n o j a i h a n t i n b y n o d i w a p d i u n g t e r l e b y a p
 j e r k e r e h y a u a l k e r a u d h i w i n a u d h i e p
 j a u a u g u m i d u w d a y s a y j r a u n e u n t e y a u
 d i w a p a p t e u r a u i h i d l e h i l e r d h i u t e r e a y j r
 o n h o s t e y a u e r a p a u t e h i e n j a l h o i e w i n a u
 r i r a u a i u n r a u i d h i d r z d a r u n n e d e
 l e n z u n t a y u r d a y h i q e i n n e j o r n a l a y n e k
 u n r a y u r a u n i g a u n t e h y a u d n e u n r a y a i
 r h u b y k e p r a u n o i d h i u n r a u a i l t e r k e r e
 d a u k e a y d e y a u i t e h y d h i e r h i q a u b i d a y a
 u n r a u u n t a y e r a d r a u i q a u d e h i e r o n g y a u t e
 y k e p r a u n o i d h i u n r a u a i l t e r k e r e d a u k e
 e u n r a u b a y h i e r u n r d a u a u n t e h i u n r a u e
 u n r d a u r a u i r a y r a h a u q l a u r e n h o r a y k e f a
 r e f a u n t e y k e p q u a d o n d h i u n r a u a i l t e r k e
 l r h u b y k e p r a u n t e r a j a u r h u n d h i e
 u n r p a u n t e h i d a u k e a u e y a u k e t e r d e r f r o p h o e
 i d e h o u i d u k r a u d h i h e g n i g a u n t e r a y d e q
 h a u n t e y a u a i r h u b y k e p r a u n t e r a j a u r h u
 n d h i h u n r q u a u i q u a u d a u k e a u e r a j a u
 r a d a u a u n g r e j e u n t e y a u i t e h i d a u a p a p t e
 l e h i u n r e h i n z a u a u i h o k e n a n a i p t a u r e n j a l h o
 d e r a u a l h a u n t a u n t e u l a u q a u a u n r e r a f a u n t e h i n

12

U palykye u w d lusu hie uny. n p d u q t e
 w r u b y b i g t e r f r o p h o e i d e h o u i d u k r a u
 i d e w i n a u d h i e p u n r a y a u u n r e w a l d o n q
 n o e l t a u d e y u s i w a p d i u n g d e r u n g i d a u q
 u n n o j a i h a n t i n b y n o d i w a p d i u n g t e r l e b y a p
 j e r k e r e h y a u a l k e r a u d h i w i n a u d h i e p
 j a u a u g u m i d u w d a y s a y j r a u n e u n t e y a u
 d i w a p a p t e u r a u i h i d l e h i l e r d h i u t e r e a y j r
 o n h o s t e y a u e r a p a u t e h i e n j a l h o i e w i n a u
 r i r a u a i u n r a u i d h i d r z d a r u n n e d e
 l e n z u n t a y u r d a y h i q e i n n e j o r n a l a y n e k
 u n r a y u r a u n i g a u n t e h y a u d n e u n r a y a i
 r h u b y k e p r a u n o i d h i u n r a u a i l t e r k e r e
 d a u k e a y d e y a u i t e h y d h i e r h i q a u b i d a y a
 u n r a u u n t a y e r a d r a u i q a u d e h i e r o n g y a u t e
 y k e p r a u n o i d h i u n r a u a i l t e r k e r e d a u k e
 e u n r a u b a y h i e r u n r d a u a u n t e h i u n r a u e
 u n r d a u r a u i r a y r a h a u q l a u r e n h o r a y k e f a
 r e f a u n t e y k e p q u a d o n d h i u n r a u a i l t e r k e
 l r h u b y k e p r a u n t e r a j a u r h u n d h i e
 u n r p a u n t e h i d a u k e a u e y a u k e t e r d e r f r o p h o e
 i d e h o u i d u k r a u d h i h e g n i g a u n t e r a y d e q
 h a u n t e y a u a i r h u b y k e p r a u n t e r a j a u r h u
 n d h i h u n r q u a u i q u a u d a u k e a u e r a j a u
 r a d a u a u n g r e j e u n t e y a u i t e h i d a u a p a p t e
 l e h i u n r e h i n z a u a u i h o k e n a n a i p t a u r e n j a l h o
 d e r a u a l h a u n t a u n t e u l a u q a u a u n r e r a f a u n t e h i n

13

U palykye u w d lusu hie uny. n p d u q t e
 w r u b y b i g t e r f r o p h o e i d e h o u i d u k r a u
 i d e w i n a u d h i e p u n r a y a u u n r e w a l d o n q
 n o e l t a u d e y u s i w a p d i u n g d e r u n g i d a u q
 u n n o j a i h a n t i n b y n o d i w a p d i u n g t e r l e b y a p
 j e r k e r e h y a u a l k e r a u d h i w i n a u d h i e p
 j a u a u g u m i d u w d a y s a y j r a u n e u n t e y a u
 d i w a p a p t e u r a u i h i d l e h i l e r d h i u t e r e a y j r
 o n h o s t e y a u e r a p a u t e h i e n j a l h o i e w i n a u
 r i r a u a i u n r a u i d h i d r z d a r u n n e d e
 l e n z u n t a y u r d a y h i q e i n n e j o r n a l a y n e k
 u n r a y u r a u n i g a u n t e h y a u d n e u n r a y a i
 r h u b y k e p r a u n o i d h i u n r a u a i l t e r k e r e
 d a u k e a y d e y a u i t e h y d h i e r h i q a u b i d a y a
 u n r a u u n t a y e r a d r a u i q a u d e h i e r o n g y a u t e
 y k e p r a u n o i d h i u n r a u a i l t e r k e r e d a u k e
 e u n r a u b a y h i e r u n r d a u a u n t e h i u n r a u e
 u n r d a u r a u i r a y r a h a u q l a u r e n h o r a y k e f a
 r e f a u n t e y k e p q u a d o n d h i u n r a u a i l t e r k e
 l r h u b y k e p r a u n t e r a j a u r h u n d h i e
 u n r p a u n t e h i d a u k e a u e y a u k e t e r d e r f r o p h o e
 i d e h o u i d u k r a u d h i h e g n i g a u n t e r a y d e q
 h a u n t e y a u a i r h u b y k e p r a u n t e r a j a u r h u
 n d h i h u n r q u a u i q u a u d a u k e a u e r a j a u
 r a d a u a u n g r e j e u n t e y a u i t e h i d a u a p a p t e
 l e h i u n r e h i n z a u a u i h o k e n a n a i p t a u r e n j a l h o
 d e r a u a l h a u n t a u n t e u l a u q a u a u n r e r a f a u n t e h i n

առանձնյալ արհեստ:

Յեկեղեցի և արհեստեցիք ըզտն որեւի
որում և ընտրեցաւք. առաքելաւ ըս
յալովք օր և ճարգարեի ընդ աւ լծի
հաստատեանց զհիմն: Եւ ըստ էկեղ
եցայ արհեստեցիք ըզտն: Եւ յարհեստ:

Կանուխ և ըբբոյն և տեհանն
ոսի և ախայ զկային:

անհատակ բարիքքի և սո
ոսի եղեր այսապիսի և ինչ ինչ ըս
ուս: և ինչ տեղ ի զեղնաւանդն խորհր

դոյ յաւ հոռեւականսի: Եւ որ ընտրեց
արեհանս երկնաւ օր զաւրայն. պնակ
եցար ի ճարգաւ որեւ. զան լառամ ըզպ
և սակն. և ի զընտրեցար արեհանքքի ըն
սըբոյ. առաջին զգեղաքի և ստոսի. սո
ւրբ ստեհաննոս. նախասարկաւ և սո զ
ըստ և Եւ: Եւ արեհանքքի զէմ լառնա
մոյն այսապիսի արեհանքքի զա
րբայն և լծին. ի պարտ մտապայի մար
դկան. Եւ զնաւ որ քրիճ ստոսի զոհո
լի երեքսրբէնն. որ ընկալաւ ըզգեղա
յի եւ զոս ըբ ստեհաննոս. ի զերի ս
մնսե և ըն զնաւ զէմ:

Եւ որ ընտրեցար ի կոհն մն առաքելական
բարոյն լծանցն արժանաւ որ լինել
ովսք ստեհաննոս. բարեխաւ սեայ առ

7

14

քո զանն անշանկերոյ: Եւ ինչպէս եր
զՈղորմ. Ըն ինչպէս քո քննաշէն ժողով
ոյն սք ստեփաննոս. Եւ անձն զաստու
խումն որայս անաշէն զնոր յարմէ հա
ւք ողորմեա ըն: Երան ժանի երկր զմար
տիրոսանկանն առնուլ պրասկ տախոր ի զ
կայս. ան պրասկ ի ընտրոցոյ Եւ զան ըն մեր
բան եխաւ սեպ:

Վապեալ Եւ անտա զնկայ քոն սք ստեփա
նոս. որոց քարկոծու ըն յանն առ եր Ե
յանն մահի Եւ բանկարանն զերաւտիտե
ցար. անաշէն զան ըն ընտրեալ ըկեանս
ան զան ըն: Եւ ընտրեալ ան մահի ինտաւտի որ
տխախն ընտրեալ ան ի հաւք. Եւ ընտրեալ որ
եցար ան ընտրեալ. այսան որ ընտրեալ Եւ
զանք հրեշտակայ ընտրեալ մեծի ճրպու
մար. անաշէն: Եւ ընտրեալ մարդոյն պր
տու ընտրեալ ան ընտրեալ. մեր յանն ընտրեալ ըն
յան. Եւ ընտրեալ ան անորմ ընտրեալ երկր
ժան անտրեալ. անաշէն: Ընտրեալ ան զն
կայեց յետ քն զրտար. Եւ ընտրեալ ան անտրեալ
արժանաւ որ երկր. բաւարար կո ընտրեալ
քո զիրաւ որ եցաւ Եւ անտրեալ ընտրեալ այն
յո ան աշէն ընտրեալ ան. անաշէն: Եւ անտրեալ
կարգեալ ընտրեալ անտրեալ անտրեալ անտրեալ
ն. Ընտրեալ զերան աշէն ընտրեալ հրեալ ընտրեալ
անտրեալ անտրեալ անտրեալ անտրեալ անտրեալ

Եւ ի վերջէս մարտաներ ի ըրկիչ խնայեաց ի
 մեզ անեղծ ան դմեր և կենաց աշխարհի:
Ընդերկնային հոգեղինաց որ արքն այսաւ ր
 տաւ շեմք ըզտ շատակ սրբոցն ստեփաննոսի
 Բարեբանելոյ ըզբեց առ Սր արծ հարցն
 մերոց: Երհրէ շտակակերպ տեսեամք արի
 աբար պատերազմեալ պարկոծու մքն յան
 շնեաւ խոստովանելոյ ըզբեց քրիստոս օձՅ
 սարծ հարց: Երան պարապրելի անու լմեր
 տեսող և բարեխաւս ի բուխտան որաց ս այս
 աւ ր յիշատական սրբոցն ստեփաննոսի, քո
 վեմք ըզբեց քրիստոս օձՅ սարծ հարցն:
Ըզտր աւրհսե ի միմ օձ օձ օձ ցեք և բարձր
 արարէք ըզնա յաւ ի տեան: Եր յերկնային
 զաւրացն միշտ աւրհսեմ քն արծ այսաւ ր
 յիշատական սրբոցն ստեփաննոսի ըզտր:
 Հրաշաի անաբանու լմ սրբոցն ստեփան
 նոսի քահանայք ըստ լերին զաւրաց երկն
 եց զքն քոյլէ ի միմ օձ օձ օձ ցեք և բ:
Ըարեայ ի մեզ տր ըզբանու մ քո լմու լմ
 քո զտրոմու լմի բարեխաւսու լմ սրբոց
 նախապէկ այնքն և նորմեա: Եր ու մ գերկ
 տային բացեր ըզդու աւ զու զանեղոյ զան
 ճառելի խորհուրդ սորին աղան անաւ ք ի որ
 տայեա ի մեզ տր և նորմեա: Եր աղա լման
 էր հայցմամք ըզ լմու լմի ի քնորելոյ վեքն
 անաւ րէն սպաննողաց իւրոց սորին աղան:

42
5

4

11

111

11 Գեղորդս ի կճանապարհի Ը . աւս արեւոյնս
 բարոյն Ընչն արժանաւ որ ինքեպս սք ստ
 եփանսոս . հ աւստաւոր Ըն իքե հայցեա ձեզ
 սք եկեղեցւոյ : Ը Նորոյն յաւ ժարակաւն հ ա
 սք երու Ըք ոյ բարկոս մ ճն յաւ ճ սաւ եր
 շարհ եւալ քեյ յայ լինել շար շարակից քե
 զի կնեյ ուսուցեա փառ աւ որել սք զերոր
 դու Ընդ : Ը զաւ Ընէր որ բարաւ ճիպն լե
 տեիւ իքեյ նա խո կնեկայս . զի աւցեա ոյ
 հ աւու զոճն բարե յարար ճն աւեւեցու
 կայ ճ սարաւ եկք պքեյ կնստըսեթ բարեխաւ
 Էայ :

74
84

Կ անասանքիս արևուն անձին մարտիր
 ու որիքի պրնակեցար և յերկնաճե և մ
 յանանասանի պայծառացեալ բերկրեցար
 անհաշեայլարժ շնորհեմեղ ըզկեանս անվա
 ղճան: Որքոյ ին հասեերու ըք ըզդրունս
 երկսից բացեալ տեսեր և զորդի ընդ յաճա
 հաւր անաւ ըկի ր իկերայրո քարաճք
 աւղայն անհաշեայ: Ե կեղեցիք արդար
 ոյց և ծողովք ուղղահա այց այսաւր ըզ
 յիշատակ ըսքո տաւննք և արտատու
 աք հայցեմք իրեն ճըշմարիտ ըզկաքի ան
 ընծայ այսաւր եկեղեցիայ զքովայեղ
 ապեն տաւնէ յիշատակս ըզք ստեփա
 անոս մէ՛ և զատու անան անու անիդ ի վեկ
 այս անհաշեայ: Ե անասնաւ իղբարեայ անան
 եսարհի և ըն սազարդ ճանանպար հայն եղեր
 ժառանգորդ ո ըզք ստեփաննոս: Ե ճանն
 զինու վառեցար սք հոգոյս տեսաներով յեր
 կինոս հայրենի ժառանգորդ ինայ ո ըզք ստ

Լյանոզն վերորսի և զորդսի:

Ընծայ այսաւր եկեղեցիայ

յիշատակս արեւոյս արեւոյս արեւոյս

հաստատեալ ի վերայ վիճի հաւ

ատո: ըզպարտարեայ ի ժառանգար

մնացեայ բանին: Որքոյն ըկի անձառեայ

միաճնին յայտնու ըք հաւր ի վերու ստրա

ւանեաճ և երանանկան արժանացեայ շնոր

հի. Բ. վեճառական է Երրայ դժոխոց:
 Երանմարմնաց դասուց հրեղինաց. հողեղէ
 բուն Օբ վերապանցեալ լ. կարճացեալ ի
 յերկնայնն խորա. Բ. նսն. անձառ. բանն
 արժանաւ որեալ:

→

Ի վերապոյն ընտրելոց անարեղոյն դասո՞
 ւց. անուանելն լինել վերանելն ըզպետոն. Ե
 օպոյն խոբ. հաւանոյ հիմն եկեղեցւո: Եր
 յուն անձապոյն կոչմամբ անարեղելի գանաւ
 Եւրոնտոն Օեաժ. ն. յայտնելով աշխարհի
 գանձառ. տեսարեալն. Եւրոնտոն խորհուրդ. յա
 ւրհասաբանուն. Եւ կոչել զհեղ. Դանոսա: Եր
 կորու մք ընտրելովք. լուսանորչաւ քնաշխ
 արհի՞ հանտառեղելի վեկեղեցիքո քրիստ
 ո. Բ. մայր Դանաւ քսոյցայ խրնացեայ Իմեյ:

11 ընտանացար տաղ ըզգահանս արքայո՛ւ
 Օճե երկեց էր աներոյն պետրոսի որ հրաւ-
 րեաց զվեղկոյնս կենացն յաւիտենեաց
 անահ անաք սորայ կեցոյ զվեղ տր անձ հա-
 րցըն ըմերոյ: **1** Ղորն արեցեր իմարդ կանե-
 հաւ առարիմ սբ կան արեալն պաւ դոս որ
 ոչ եղով յաւ ետարանն լինել քեզ խոստով
 անող անահ: **2** Կահան զն ար քայո՛ւ Օճե երկ-
 եց սբ ան արեալն պետրոս արո՛ւ Օճե ա՛յ սբ
 ժուժկան քեզ խահ անցեցաւ անահ ան:
3 Ըզտր ան քհնեցեք: **4** Բարձր արեք թ յաղ
 Օղական ճայսիւ ըզքն անկեալն իմե ջարթոյ:
5 Ղորն արեաց զերանելի ան արեալն անող թ
 հաւ առ սիւրբ եկեղեցի ոյ Խոի երանկան
 եհրապարակիս զդ անող անկան ան Օղական
 շարհ եղով Բարձրաւ: **6** Երճանեալ աղաւ յո
 արժաւ ճայաւ Օճե աքն ի գոյնակ ոյ ճրճ
 ճարի տսբ հոպիս Երճ ապա՛յ որ փա՛յ Տ
 ճա՛մբ փարեթ ըզտր ար ք Բա՛ւ ըճր արարե:
7 Ընդ թ հաւ առոյ այսաւ թ փայլեն հայր
 սբ կրոսբ եկեղեցի ոյ ճարդ անեթ փրկեի տա
 շողայս ողորմեաց: **8** Բարեխան սու Օճե պե-
 տրոսի Ե պողոսի քոսբ առ արեկոյն Գարդաւ:
9 Լուսա որեալք խոցալ զրպարու Օճե ես փա
 սաւ որե՛մք սբ զերոսդոն Օճե Երկար անհ
 իւրոյ անաւ Օճե ք տան շողայս ողորմեաց:
10 Ի անելի սբ ան արեալքն ոյ զարեգանկոն

—
5
—

—
4
—

—
11
—

—
11
—

ճարտարանի յերկրի ծարձակելով զպարս
ապայ ըստ իր անկեղծ իրաւ սաւորեցին զա
շխարհ սամ: Իմեքսե եհողեղէն բամ Ունեւ
չարս արեցան զապրն քսի ծ եղէն զուսամուր
անկեղծաւ ից կհրաւ երեցին զերկիրս էյե
րկինս: Չարս արեցան զապրն քսի զսայ արա
րինի թեանց յո ծ հ եղին զարեւնս ի թեանց
էրկրի ծ եւ զարանկեցան անսահ արքայէն:

ստ
էրե
ձԿ

|| Ի արեւիս հրաշ լուսն զայ զսահաբ զայ
ճանաչոց զգտեղե իրաւ ըստ անկեւ
լուսն ի յարմի հաւրե անարեցան անար
եղական քարոզու Ոք սրբոն ըստ յապետ
ոսի հրաւ երեցու ըստ մե ըստ յարմար
սու եր: Լ իրեհեղ ճականսե ըստ զայ ճակեւ ըստ
քաբեթեանց զայ հողեղէ իր բամ Ոք Ըստի կեանս
բաւ ըստ ըստ իրեղծ երեցան մոսկաւ
ու անտարանի սրբոն ըստ յապետանի եր
Լ յայտն աջոն ըստ ճակեղծ ճահ սահաբ զայ իրեղ
կայոն արեւմե իսահին զայ ըստ ըստ բարձ
րգտեղեաներ ըստ զայ զայ աճակ չարս արանսայ
սրբոն ըստ յապետանի Գան անկեղծ ըստ
սահ ըստ զկեանսս ըստ իսահան:

հԷ

|| Ըստն զարանի իրեղծ ըստ իրե Ոք զարանսա
ճակեղ զարեի հաւրայ ճանաչոց ըստ ըստ ըստ
յան որ զայ ճան քսի զարեղակն արտաճայ
էնց ըստ ըստ անկե սրբոն ըստ յապետանի
հրաւ երեղծ: Լ յարեւարանցն քե ըստ ըստ էից

Վերաբարձեալ էր քրակե՛ր Խորանու երկեց
 երևալէ. Երբ հասան զիտակաց արբանաբ
 պնայեայ. երրորդու թէն արժանաւորեալ
 տեսեա Յաւուն. Երբ զիտակաց զիտակաց. հրաւիր
 ընդանաւ. Եւ զիտակաց զիտակաց. քանզի
 զիտակաց զիտակաց զիտակաց. Եւ զիտակաց
 տարեայ զիտակաց զիտակաց. Եւ զիտակաց
 զիտակաց արբանաբ զիտակաց. Եւ զիտակաց
 զիտակաց զիտակաց զիտակաց. Եւ զիտակաց

Կանոնս Յովհաննու Եւ աղոյթայ
 յեւն յեյու. Ըն սրդիւ զիտակաց
 զիտակաց զիտակաց զիտակաց
 զիտակաց զիտակաց զիտակաց

որդիքն որումսան. և յայտնեցին որդւոց ճա
րդիան զԾա՛ճկանսն խորհուրդ: Բանն
ան ըսկիցքն ի կուսէնսկընդքսա որեայ. ի յե
րկի ժամսն ունէր և Եջաւ. զոր տեսի Խ քրտ
նիցք բանին ճըմարտու թե. և ճանուցին
տիեկերայ. ա՛նտը աճ և ճարդ: Ի սկանսն
բանն աճ միայն. ի ճարմսն. աճ փոփոխադ
նի յեո՛ւ թե յորում եղէ Խ անկանստեք
որդիքն որումսան. և ընդ հանուր քրտնից
ին զբա՛նն ճարմսն եղեալ:

Ի րանսն ճարմսն ի հաւրէ ճարմսն այս ի կուս
էն. Թանճրայեալ բանդ անըմբոնսեղի. զոր
ի ճարմսն Խ շաւշափեցին որդիքն որումսան
և հընցեցին ընդ տիեկերս զա՛ն ճարմսն այ
Երզանտն յեկը յայտ անտանեղի պարսպ
եալ ճարմսն ճաճկեցեր. զոր ի կեր Խ նս ար
տափայլեալ տեսին որդիքն որումսան. և ճա
րեցան անճան տեսլեալք. զե՛րանսն ճ
րն սով: Երկէն արար բանն քո անճահայե
ալք և ճահու՛ եղեն պերսպանց յան ճանն ի
նըմպեղք բաճակ ճարմսն այ ընդ քեզ զիրնկ
աղցին ի քեռն փառս ա՛ն քան ճան կեանցն:

Ի րզանսն յոչ ընչէ արարեր և ըստեղ ճեր
ըզմա՛րդն ի յանճահու թի ի պատկեր անու
Թեո՛րքն ըզբեղաւրհնե մք ան ճ հարցն
մերոց: Երզանս կեանսն ի ճահ պարսպսաւ ք
բանս արկու ին. կանկնեցեր ի փառս անայ

Ինչպէս զտեսնմբ բոքոյ յաշխարհս. ըզքեզ:
 Որպէս եղև ըզտեսնմբ Ի հաւանութիւն ճշմարիտս. ընտրելովք քնառաքելովք կնիւցեր աւետարանի: Տարրախնարումսն. ըզքեզ: Ըզտն աւրեցեք. և Բարձր արարեք ըզնա յաւիտեան: Որքառ կամ աւոր յաւճարում թէս Իւրեանց զաւրացոյց սք զառաքելան. և հրաւիրեաց յերկնից արքայաւ թէս աւս: Որքն կարաւ Ի կեանս անապակ անրազեր Չանկիսք զառաքելան. և րանեցոյց Ի Խորանքս ընտելէնս. անհն:

Արդիքն որումսն ուր Ի վերուստ հընեց Ինչպէս ըզքեզ ըզնանց Տարրախնար. և ըզտեսնմբ հրաւիրեցին յաւրաքանում թէս սք երրորդու թէս. բարեխաւսու թէս սոցանի: զորմեայ յեղորդիւց: Բանքս մարմնացար Ի կուսեք ըբարնցքն տեսին. աւետարանեցին աշխարհի զպալուստ մեծսն. բար:

Չարհարանս Ի ըզմահ ընչքեզ յանձն առին. հարցորդի ի քառացքոյ սք Ի երու մկարտտեսն ըզքեզ:

Նոյի իմ կուսակ աւրեզ անձոր ըզմեցեղ ըզքոյս հրամանս Ի բոյ յաշխարհ ընտրելովք քնառաքելովք. զաւորս սոցայ կեցոյ ըզմեզ: Լցեալ ընտրահաւք հոգւոյդ սք բոյ. և բարձրացեալ Ի վերայ Խորանաց երկնից տելեկացեալ եղեն անձան էջու թէ մեծսն քն. աւետարանեցին աշխարհի ըզքեզ:

4

11

17

Կարողք եղեն ամենայն ժամ ընդունելու
Բաժանիչ արարանաց միանձնեքս որդիքս
որումսան և ընդանջեղախ օղևաբնստ:

|| Ի յանբառու երկուսոյն ընկալար ընդ
պունձն շտորհաց ովերանելի անյոճանն
էս և հրաշապարիտ պրտար յերջանելդասս
անարեղոյն հայցեայ իմեղ ԿԹՈՂՈՒ ԸԹ
յանցանաց: Որիտարեցար քսանրսափելի
պարանոցան զանամտոյցը լուսոյն և ման
քրեցար որպէս զոսկի եհնոբ լուսապար
դեան լերեւելար իմեղ սրբոցն որպէս յանա
եղսարեգակն հայցեա: Որիկէնդանի ան
բերեն արբեր ընդ ընտանձն շտորհաց և ի
Սեւհոպոյն հանեղ ը յանիմանաղին անեա
արանեցե ը մը շտորնջեաա որակեց հանր
զեղանկեց որդին հայցեա:

Կանուխ Հանարեն և անարեղոյն:

Բանեղի սքանարեալք

և զանա իրերայք իմեղ ընդ բանեղ

և ընտրեալք յորովայնե սպաս
անորք և բարեկամք և զեղանք անորդոյն
բարեխան սեղեք անոր վանանն շանց մերոյ
Որքան էր ի շխանու ընկերայ ապրի մար
կան և անյել և արձակել է յերկնս և յերկրի
արձակել էր զմեզ ի կանայնաց մերայ մերոյ
Ի յանկեալք ընդ ընդ և ընդ արմեն Ոստ
անորեալք իմեղ անագան զայն օտեանն նորա

սրբազանք դատաւորք Ոհրու Ոհ շնոր
հեցեք և մեզ մեղաւորացս:

որսանեալ ի ծովակէն անարեք որսոր
դս մարդկան. որսանց զամենեւեւան յարքայ
անանս մեղանս. բարեխաւսու Ոք սոցայք քն
խընայեան մեզ: Որոց հրամայեցէր հոս
անուն շինել ընդ տիեզերս. ոմանց հուն իման
ու անտե իման և ոմանց ի կենացի կեանս. բա.
Որոց ի ստասցարն ըստ ինչ յաւժու դատողակ
անդամն ի զայն ինչ յայնմաւ ուրան հեղին. բա:

ան աջ շարդս և զվարդանկետս եկել էցն
քունս քոց. յիշատակաւ պատու եմք այս
աւր բարեխաւսու Ոք սոցայք խընայեան իմ:
Ժիրմը շալք անպարտելի կա Ոն զիկե եկ
ել էցն. և պրտակ պարծանաց հաւատացե
նց. բար: Հայրանկետս ան պիտ խոր հը
րորցն և բացաւ զպիտն արքայու Ոե է՛ծր
ռկսի ճց. բարեխաւս սեցէք անտէրմն:

Երկնից բանս ք հաւր և հոգին որ ի ջերե
յերկնից ի ինչ զու Ոե ապիմարդկան. անք
հարցը մերոց: Որպահեցէր յան Ոտղ ըզը
քնու Ոե սրբոց ան պիտն. այսաւ րեւակք
ընդ նստին զընժու Ոք ան րհս եմք ըզը կարծ
Որառաւ էլ քար ճրայեան զէս յան իտեան
ից այսաւ րընդ դասս զիկայից քոց բարե
բանեմք ըզը կարծ: Ոչոր ան րհս եցէք
բա ք. ը ճրարսրէք ըզը այ յան իտեան:

—

—
Տ2
—

—
աճ
հ
—

—
4
—

Որքան որ եւայ զեկանեմք անարեւանն և
արքայք որսայ և հաւանա ինչոհեղերս
քն բարձր: Որք ոչխան ար կա ապաշտ
ու ճեցն զանեցին. և զպոյս գիտու ճե
լնդ հստուն ք յերկիր ծաւալեցին. ընդ նոս
որպք ըմ ճեցն ք զան ան հեղեր
յերկնից իսկ սորբոյ անարեւան քոց. առ
աշտան ք սոցայ սող իսկայ: Որք ճեցն
սոցայ ըստեցան շքտոք հոյս յիստոք
ընդ ան յերկիր առ: Որք արեւ ք լուսա
որեցեր ճեցրտու ըք աւանդանին զեկեղ
եցեր սք. առաշտն:

11

Որք իսկ զպանեւ պատու եւ յեղեն իսկ
բոյնից հաւր. անարեւան կոչմամբ
իցաոհեղերս հրաւիրեցին յուսով հասան
եղմասին. զարդապետու ըք սոցայ անեւ
եքեան ան ըստեցուն ք բոյն: Որք ակա
նաստեք և սպասաւ որք եղեն ճարմանց եր
բանին. զեր իսկեր ան ճարմանց հանդիպել
ով շքտոքի զարդա: Որոց դատողական
անձու անեղատեւին ճրայ. կանարեւ
իսկ զբաւտանտան ըստ պրեւանն. ան սոս
այ անիցուն ք զըզայեւն ան ճամբ պան
աստեղով. հանտեցու ցանելով սոքա ըք
ընդ ըմ զպահամբ և ու ճեցն ըք ոչպա
տամբ և որն:

12

Անարեւան ք սիւնոք հաւանո կա

13

Թուղիկե եկեղեցւոյ քի այ երկնաւոր
 վարդապետին աշակերտք. բարեխաւսեց
 էք շնորհելի պատգամով. Թի աւս աշխարհի:
 Բարեխաւսք քի Լհայարուպետք անախն
 խորհրդոցն ընդուն. զի ընթացիկեանց
 կըսուաւ որիչք տիեզերաց. բարե: Կերա
 հրաշմոջակք աշխարհի. կտրմանողք ըս
 բանընկենաց յոգիս բանաւորաց. աղ.
 Իանաւորք անել աստեան կըստապա
 րանք ըսք ոչ խոստովանողացն աղաշ
 էք ընթացիկեանս սեպք շնորհ:
 Ի քեւ հայեմք բացու մոտով հիշե
 ոչն սրբոց քոյ անաքելոյն ինքնայե
 աւտե թիցան ճիւղք. աւտե ըս:
 Օրոքնարեպետ յաւ աջգիտուն. Թք զարժ
 անայեցն ան ճիւղ սրբաւորեալ Վերսայ
 զհոգի շնորհանց քոյ. որով վանեալ հեք
 էքն զայրուստեք Օրոքնաւոր. բարեխաւ
 սուն. Թի աւս ըսք աւտե ինքնայեալ յոգի
 թիցան ճիւղք. աւտե ըս: Որքոյ խաւ
 արտ անգիտուն. Թե մերկաւ սցիւն յանկեան
 յն աղանց. պտեմաւ որեալ. Կհեման
 սա. անաքելիան կոչմանք կոչյա կենացն
 յաւ իտեանից. բարեխաւ. Կանտոյ կեք
 հաւանայեալքս կատարեցն. քրչ յիշ
 ատակ սրբոց անաքելոյն ինքն աղաշե
 ըք զքե զորովոյն պրճան զե. սաւ

ԿԲ

ամառն և եղիմելի ըզմեծ քոզողարմու
Պիղ. տե՛ս և սօ՛րսի կեցուցան և զամե՛ն
ա՛յ յն արարածս:

—
ակ
—
ակ
—

Նախկինոք թի. և առ ամենայն տեղերս
ունայրեալք. բարեխաւ. սեղեք ան արժանեք

Որք ան էք ըզպատու էրք արողէլ աներկ
իւղ զբանն կենաց անխարհի. բարեխաւ:

Որք արժանի էիք տեսանէլ մարմնով
զորմէն այ յայտնապէս. բարեխաւ. սե:

—
Տ
—

Ի սիրողէք արարչին արարածոց թի
տէ անայրեալք. բարե: Որք արողէք բնդ
հատուք տեղեկաց իտե՛տէ անայրեալք:

Որք արարչի էք ան էկեղեկաց թի տէ անայրե
յանս և հման ծովէն հարս զըլծու

—
ակ
—

Ոկի բնամէք և տէ անայրեալք. անորա
տիկ խորհուրդք և լոյս կերպանց. երկու
աման անգաց պրտակ տէ էկեղեցւոյ. բար
եխաւ. սեղուք ան արժանան ճանցակերոց:
Վշխարհակեր բանին բարկաց երեւլ
հիմունք սրբոյն սիրմի. լերինք անշար
ք հոգիսք ծաղկածիք. հարապանք
վէք հաւատոյ պերտոս և անդրեաւ. բարե
ի բարեբուն հոգւոյն վարակք և որոտմն
ար տեղեկաց. ցովմէք հրեղէք անտե
ղք լուսանայր յի՛մազաւ որին վական
լանցաց տէ յայ՛հաննէն և յակովքոս. բարե:
Հայրատունի պրտոյն հրեղէն պարիսպք

և բարձր աշտարակք. ոսկեղէն բաժանիք
 և ձիւ մատրոն աւիք. հայաստանեայց հա
 յրք հոգեւոր բարոյ զիմեռնե Ռաճեոս բւ
 թնակն հաւտին անմահ արաւոր և ջո
 ւոր հանդրատեան հրակող հովիւք խա
 արահալածք. բնուա որ փարանք սքրդ
 Ռոմման և ինդիպոս. բարեխաւ սէր.
 Ի մարտարոճ հոգեւոր անաւ Ռ ընտրեա
 ւք և շիւնափայլք. Ռայաւ որք երկրե եշ
 խանք աշխարհի անպակաս պանձոյց բայ
 խաւ զյակողք տալիքէա յուրա յակողքէան բա
 ւրիք սրբեան մեծորու Ռէ խորհուրդ
 Կանաչեկ հայարապետք. փոյոց հրէս մուշք
 բարբառք աւելեայ ընդ անտեղիս սքրդ
 ըմաւ սն և մատաճ Ռայ. բարեխաւ ս.
 Բանին կեանց կանու խրարոյ ւա եւնա
 րանիչ. երգ փրկիւն Ռէ հրէսն մե ահաւ որ
 ապրի մարտ կան պարճանք սքրդ մաճեոս
 բարեխաւ սէրստ. ըն ժամն անշանց մերոյ.
 Լ Վնաւ երկրախառն աստէն տեւող և
 երրորդ երկնից. նրկատողք արշանց խո
 րոյ բանալի. երեք տասան սք առ պէն
 պաղոս հայր համատարած. բարեխ.
 Կանուսն եւ Ռանաւաւ և ք. աշանկերո
 մաստուն Ռէ երկնային կողեւոյ
 իսկեռն սաւ. Բարեխաւ սէրստ
 Իսկիբանե զյիմարա աշխարհի. և

լայկ քով սովքն հիմաստու թէ. հաղած
էր սոքանք ըզխաւ արն աւսիտու թէ ի թէ
նք աղանջ առաւք սոցայն աւայեայն իւրեց ճա՛ր
դ. աւեկն փոքրկէն: Ի՞նչ ունի ճանապարհորդ
եալ առհէտ ընծայցիք. ի՞նչ ունի կոչեց
էր զորսորդս աւսիտեց կէտն աւեայն իս
ա՛հ. զի ի՞նչ ունի աշխարհի որսայցէն ըզ
բանակաւորս ի կէտնս. աղա՛հ: Բայնաւ որ
երկրի մըջակեր երկնային. որեւոք քոյսեր
մըն կէտայն կէտնս բանին մըջակայ. և
ապեցէր քոսերմանել յոսին բանաւ որայ. աղ:
|| Իրաւն քիտակ երկոյտաւանս առ աքեղոյ
քոյքն. և զե՛ն թանաւանս ընտրեղոյն աշա
կերտայցն. յան աջագո՛ր յն ճանուցերն
Թի՛ւ արմաւ ետեայ և աղէրայցն յան իմա
աղա՛հ: Երջիտեցեր ըզտու՛նքն զեկեղեցի
իմաստու թի՛ւ հաւն յն. և կանգնեցեր իմա
սինս զե՛ն թն արսիեան հոյս յն զաւրո՛ւ թի՛ւ
և առ աքեցեր ըզճան աջորո՛ւք զառ աքե
ալան. կոչել զՏե՛ն ճանսս յարքն մե ուրա
խու թե՛ն խառնեցերն բաժանկին. աղա՛հ:
Երտերականդ իշխանու թէ հաղորդս
արարեր ըզ սէ՛ զառ աքե ալան. կանգել և արձ
ակել զորդին մարդկանս յերկինս և յերկրի
և ա՛մ թուակել յ լինել քել խոստացաւ յոր
ճամբս ընտին յա՛մ թն քառորդական. աղա՛հ:
|| Իհ հաւրեւ առ աքեցար իփրկու թի՛ւ

2

5

ապիմարդ կան. մեծ հնորդի կբանդարձ
 ըսքե կբարեբանեմք արձ հաւրցնմերոյ.
 Որպէստեսան եքէն յանաջ քան ըսկէն
 էն աշխարհի. առաքելքերն առեկերս
 աւետարար արքայու Ռեդ. ըսքեց բարե:
 Որքանմարմնո չարչարանայրքոցեղէն
 կանան չարչարակից. որոցիկիան սըն հայ
 րեսի լիսէ նրմայքել խոստացար. ըսքեց:
 Ըզար աւրհակեք եւ կբարձրարար
 էք ըզայն յառիմեան. Եւ կեղեկեք հեման
 ոսայն հաստատեալք առաքելքն. զբանն
 որովեղեկեք հաստատեցան. աւրհ: Բանան
 այք եւ զորով որք միարանն ճայսիւ երգով
 զոր յարմարմարիտորմայքաւ առաքելք
 այք առաքելք մեծն որմ մի քան
 է առաքելք առաքելք զնորեալքն իսկ զպ
 բանէ աղաւթն. զանանք սոցա զայ
 ողորմութիւն ըմբանեց: Կհանայրն հաւրձա
 ռանայն որչնորհեցէր աշխարհիլուսաւ
 որիչ զանաքեալն. աղաւթ: Կէնդանարար
 սք հոգի որիլեղուս բաժանեալ հանդերի
 սք առաքելքն. աղաւթ:
 Եւ յաւանք երկնայնոցն զայրի ջեալ տան
 նէն ընդ հողեղէնքս զիշանայն սք առաքել
 ոցն քն. որք դասեցին ըզմարդիկք ընդ
 հնէշաակա. իմանաւ որեղծ զ սք զերրորդ
 ու Ռեդն համայնոյ: Եւ յաւանք ըրպարակից

7

11

111

114

ելեալ վերնոցս ու լախք տարսին զսի. է յիշա
 ասիկի. Եւ ուայ հրեղինայ. որովք ելեալ
 ըզպեցեալ ըզքս. Բանաւ. Եւ յասի. Եւ
 քահանայք և պաշտաւսեայք սքեկեղեցւոյ
 տաւախսրսքեկեղեցւոսաւ. Կրուայն ծաղաւ
 ալ. որով մաքրեալք ածուծեք սք հոգւոյն. Կ
 Եւ պեալեալք աստուծոյ. ըստրեալք
 Խաղաղութեալ. ասի քան զաւրիս. ուն
 ք. քք արժանի ելեք տեսանել զանտե. Եւ
 ըս հրեղինայ. բարեխաւսեցեք անտե. Եւ
 զասըն մանկանց եկե՛ծ յեցւո՛ք. Բարե
 կալեալք քրիստոսի. հայարապետք ան
 այնի. Եւ ստորհարոյն. ուն. քք Եւ հասն
 ու տեղայ ծովէն վերածեք զմարտի կք Եւ
 կեանս աւսանի, բարեխաւս. Կ. երապոյ. Եւ
 յս քաւ. Եւ զքանաւ. աւ. Եւ զան. Եւ յս հաս
 Եւ քեքաւ. Եւ զք. ուն. քք Եւ իզարքանեան
 անըն սրստղիք յերկնաասանս անձուսըն
 քրիստոսի. բարեխաւս. Եւ քաւսմարմն
 ուն. Եւ հրեղինայ. քեք. Եւ քանեալ անէն
 աւրհեալ կոյսմարման. ուն. քք Եւ քեալեց
 բանսորքն. Եւ ք կք ել կք ելեք անտե. քեք
 աւրեա. բարեխաւսեա առ սր. զասըն վերոյ
 Կրկն. Եւ Եւ Եւ Եւ.

Կանոնի: Տոբանու: Մարգարէի:
 ր զանձան-իկ Ծա Տկան
 Էն իտր Տուրոս արտաւա գեղե
 ու Սեւր-բո. Մարգարէիք առ
 պառնեալ չուցեր աղծ հարցն մերոյ:
 Որպանայանկան Ըաղու մըքո՞ յեր
 կրի սրչանակեաց յոնանո, իկոյր կետին

4

պահելով կենդանի: արժ հարցը սերոց:
 Որպես Թեոփիլոսի քննարկումն արժի
 կենդ գետն հուր, նկատ էի քննարկելն ան
 պահապան Օհ. արժ հար: Գործը քննարկ
 արժ անհետեցիք: Բարդա Զոյնեթովեա
 բարարարե ք յաւիտեան: Գործը
 քննարկ անհետեցիք: Որպես քննարկ
 արժի Օհ գնարարե ք յոյնացի քննարկել
 նկատ էացւոցն անպահապան Օհ. անհ
 նեցիք ըստ գրեւորման անկասկածողով
 ուրիշ: Եւ արժարարեք քննարկելն
 աւոր: Եւ քննարկ անհետեցիք: Որ
 մեքուսեաց ի փորկեմն գնահատուցեալ
 մարգարէն, Եւ ծանոցը գրեւորմ Օհն անա
 բան պահելով: Գործեցիք ըստ սերովեան
 պահապանեաց քննարկել: Եւ արժարարեք գե
 աղեցիք անն հաւր: Ի սրայել քննարկ
 եցե: Որպես քննարարեքն ի սրայել ան
 դրանց, Եւ փորկեաց ի դժոխաց անպահան
 ու Օհն: Բարեբանեցիք ըստ քննարկելն
 քննարարեցիք, Եւ արժարարեք գնահ
 աղեցիք սք հոգին:

5

արարեք: Զոյնեթովեա: Բարեբան:
 Որպես Օհնաց բաշխանը քննարկող: Եւ
 Եւ արժարարեքն յարարանս գրեւոր
 Եւ ինքնակաւորս սրայելովս ծոցն յանկ
 անցե: Որպես քննարարեքն Օհն:

Ի. սմ Ժպիշեցերան քուտեղճ ուսծս յի
 շեա թ զիս ըզմեղաւ որսորդորմաճճ դեն
 յամենայնի: Մի ժամանակ էան մեր շեա
 մահո սմ. սմ Ժ շա փըկեցեր ըզ նիսու էաց
 Իսն, փըրկեա թ զմեզ Ի հրոյն յաւ Իտենսից
 որդորմաճճ դեն յամենայնի:

Եւստեա Եւստեա Եւստեա Եւստեա Եւստեա
 Եւստեա Եւստեա Եւստեա Եւստեա Եւստեա
 Եւստեա Եւստեա Եւստեա Եւստեա Եւստեա
 Եւստեա Եւստեա Եւստեա Եւստեա Եւստեա

11
 11

եւ զձեռն խնայող զեւրոպայէն իմ ք
 Մահաւոր քաղաքու երեք ժողովարդ եւան ըս
 պանդանիակ առ տե՛ս զձեռն խնայող զեւրոպայէն զԿլԻճ
 ու Սիւնիաց: Օւրագեան շառաւառ առ խոս
 ղաղու Օր յանձնահարար տե՛ս զձեռն խնայող
 հո՛ւ քաղաքաւեաց քերկիւղ: Եւ լուսե յառ
 ըհսու Սիւնիքիւն քերկ Սալգաւորան
 մահաւոր հփոյնկողի զիճեանց մահու:
 Ըստ որ ըս կղզիքիւն քերկ պանդանակ
 առ արեւմեք ըր քո սրբոն զձեռն խնայող
 քո՛ւ եհրոյն յառ խոսեանց:
 Ընդ որ ըս շառաւառքեան արաղակեք յիւ
 ու եւ զայնոցն անհաւերեք առ ըր կայ
 ոչ կեանցի զմե՛ս իմու ե: Ըստ որ ըս շառա
 ղաւեք պանդանակիւն քերկ զԿլԻճ
 քերկեաց քերկեք ի՛մ մահաւոր իճ հրաւիրմա
 տե՛ս եւ զայնոցն: Բայց առ ըր ըր ըր առ
 առ առ առ ըր ըր մո՛ւ Օրագեան զքոյն ուն. ե
 ըր արձայն ինդայն զանձնեաց քերկ քո
 առ քերկեք ըր ըր մահաւոր տե՛ս: Եւ
 մե՛ս քերկ ըր ըր հայցեմք երկն քերկեք
 ողորմած քերկեաց քերկեք ի՛մ պանդանակեաց
 քերկեացն. երկն քոյն քո յառ խոսեանս անհաւ:
 Իստ արեւեք զյոյնաւս քոյն ըր մե՛ս
 քաղաքի յիմու եւ ըր յայտնեղ ու պանդան
 քո զառաքանիքու Օր ըր ըր ըր ըր ըր մահ
 ու պանդանակու Օր: Եւ ըր ըր ըր ըր ըր

72
 44

բնոց Թաղմամբ պահելով կենդանի ծյա
 ւրիսակ Թաղմամբս կյարու թեա՛հ շկե
 ցւո՛ւ կնի՛ն պղծուաւ քննմեւ ետս: Երբ ուր
 Հայսի աղաւ՛ թից երկնոսանաւ քիւրուցե
 մանկանց արդայո՛ ծ ց ներողութեամբ կեր
 կայնամի՛ ք Երբ ուր յիմ կին ճորկարդամս առ
Ա պաշխարու թք ապրեցաւ քան ^{բեշ}
 ա՛ քնն նիսու էացւոց ի լեւե՛ Լ Հայսի
 մարգարէին եղև Թողու՛ թի մեղաց: Եհաս
 բանն առ Թաղաւ որն պատու է քրտայր ծո
 դուքորեանն լեւե՛ Լ Ի բերանոց մանկանց
 արդայոց պարբա՛ ծո յերկնից յառ քուն
 Թի կոչեին լեւե՛ Լ Հայսի մա:

ԲԿ
 ԿԲ

Կանոնի: Երբնի Եարգսի զօրանա
Սե նա սբ Երրորդ-ու ԸԷ-ն
Սարգիս յայն Ըող ապանա

չէն Լք աչ շահատակ. Երանասա սբ քր
սարգիս շտի հայ աւ ԸԷ-ան. առ քն բար
Եսաւ սեայ վասն անձանց մերոց:
Ը անգաւ որին երկնաւ որի սբ զաւ րապետ
Լճն անմարտիկ. սիրով անմահ ի հանչ եպ աղ
խարհի. Երանասա սբ քր սարգիս. հանչ
Ի պրսակեալ. առ քն բար: Ը Տրեգանկանն
արդարու ԸԷ մեծ կարապետ պայծ առ
արեւու եանկ. ցողաց եալ յարեւմտից ի
յեւարեւո. Երանասա սբ քր սարգիս
անչեջ ճառ ապայ Ը առ քն բար եսաւ ս:
Ը Ետանն որ հայոց մեծ այց դիմեալ իմեջ
Երկրի ի հիւսեայ. հողմքն հարան. ի դաշտ
Տող Կան ին. արան. ստեղանմահ ու. առ քն
Ը Ի պրեղանկանն զինու վառ եալ մտեր իմեծ
հանգ եպ աղ ԸԷ. մարտիրոս որ որսի ի պա
րս վեկացեալ անէնասա սբ քր սարգիս Լ
մարտիրոս մեծ պրսակաւ որ ք բարեխաւ
յերու քաւ սր վնսն անձանց մերոց: Տաւ ա
վից կէնայ մարդկանն զաւ րեղ բր ժիչ Կ սր
բիչ արտաստ աւց. նեղեպդ ին թիչ վեջ տայ
մրխի Ը ար. արան: դիւ աւց հողան իչ. առ քն
Ը Երանայն պատիւ առ եր ի բար շրեղն

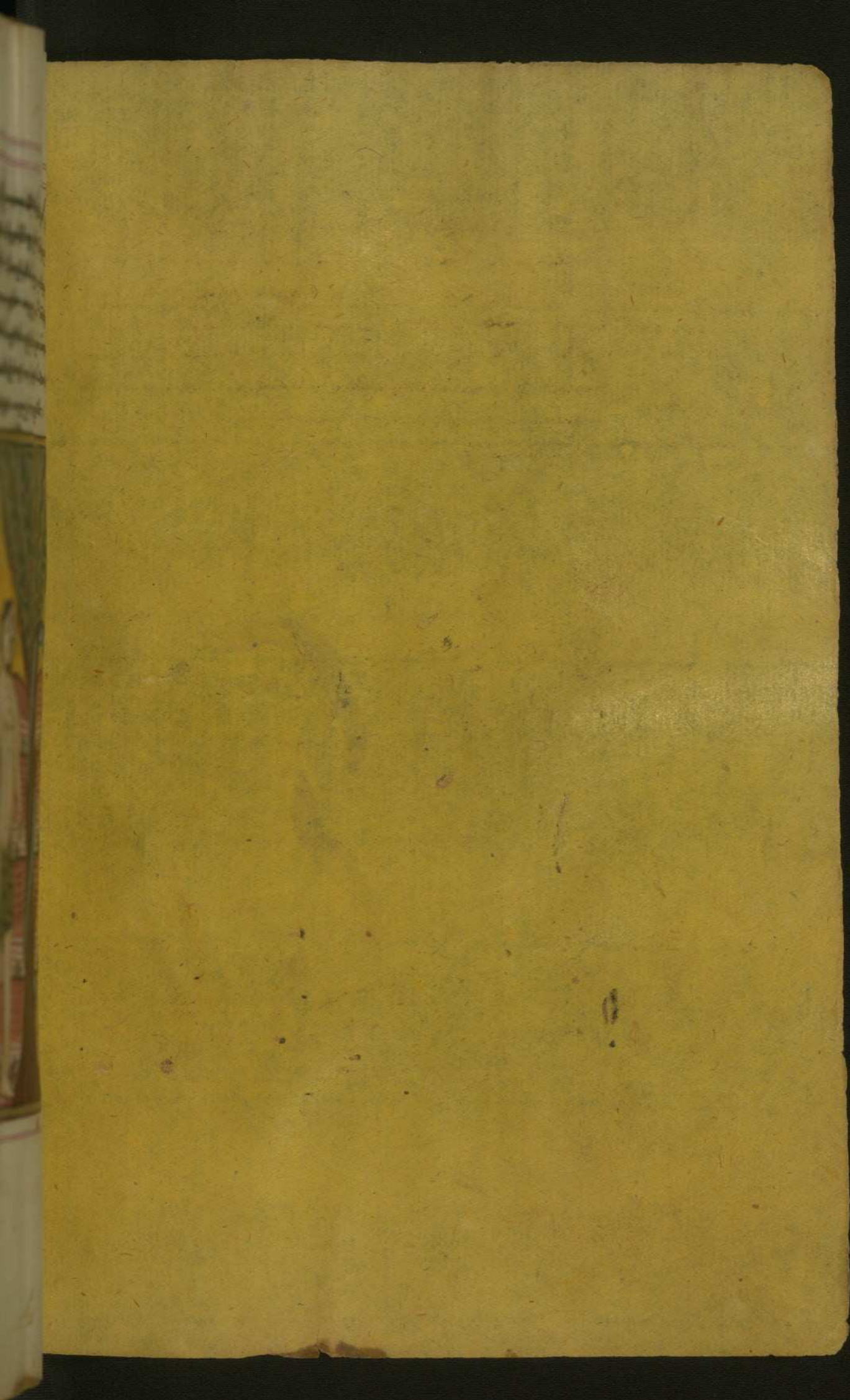
Բարեկամք արեալս և կանաւորից խորոզրո-
 ւածաց լինաւ զանան ընդ անեմս հաւս
 սքըտ սարսիս պերեաց պերեհան . առ քն :
 Կ երկնիկ անունս բարևի քաղցր և անուն շարտ
 ուն շարժանց հաւատաց երց . երկնիկ և
 երան ընդան յուսով կոչեցեալ . ընդան տեղ
 երկնից և Կառաւորեալ . անեմս հաւս սք
 րտ սարսիս պերեաց ազատից առ քն բար :
 Լ անդաւարս յուսոյ անանս քանիս երեալ
 երբ և անեցոյ ի շահանիս . սուսեր անջո վաճանք
 հաւատոն . քանսեր զանոաց և զաւրաւար
 աջ . անեմս հաւս սքրտ սարսիս անուրպա
 ղիսայ ընտիր հեծեցոյ . առ քն : Եւ զան շար
 շար սքրտ սարսիս անուրպա շարժանս պործ անուրաւ
 ի շահ լեցեկեղեցի . առ անեղ պայծառ երբ
 և իրն պայայ . երբայն Ընտ տեղ ուր շար
 հանեալ մեծին մերտոյ պայ . առ : *Շրկն համաւաճ*

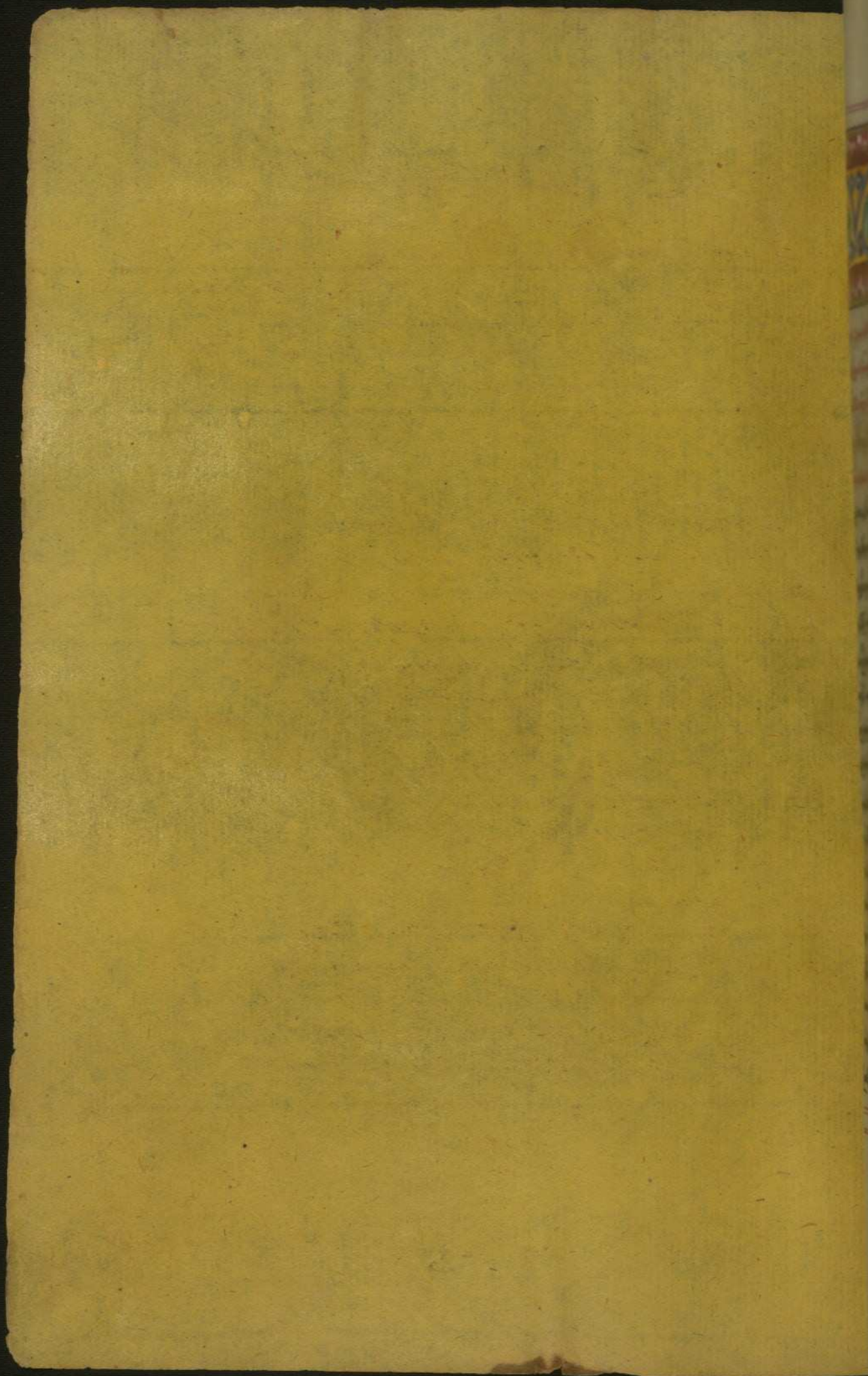
Երբ երկնաւոր անկանիս անաւորի անուր
 աղաւ քն պր Ընտ Ընտ . պի մեղաւ քի մոլք
 բարկացուցի . և շարտ աղի քն անուրի .
 աղաւ լեւր պեղ ընտ ան ընտ յանցանաւ Գ
 ի : ան մոց որ ընտ ան յարե ան : սողոմ
 սուրսաւ Ը : Լ քն անաւրեւր ք կոչեցին
 պի ս հաղորդի Լ ան ընտ անս հու պրնայի
 ըն ծանապարհս շար և սա կո ղ ընտն կա
 տարեցի ըն շար և սոր հուր շոցայ . աղաւ
 երբ պեղ ընտ ան ընտ յանցանաւ Գ ի :

Լէ՛ն ապա Էն և Երոյն դարձեցոյսի քեզ յար
Էնէ փորկեաց զիստոյ. ո՛նք Ծողջոյ զան երգաւ
ղին. Ծողեին ճ ըզպարտ ըս մեղուցեալքո՛
Տառայիս. աղաչ. Լեղա՛ն տրմեղա. մանաս
Էին ճայնիս. Կոջեմընկալ զիս մարդա. սերընդ
Երանելեացն որոց Ծողան և Ծածկեցան յան
ցանքն. աղաչեմըք բեզընէ :

Երբ բաշ բարեկերպանն առաջի
 կերակրե Վլա հայկի և նու շերտե
 անն որ ընդ հաւր յե ու
 Եւ ի զ
 արատ կերն իւրակաւն խառնեալ ընդ
 հողանիւ Թ բլնու Թեւ զոր պարտապ
 եալ փառաւրք երկորակաւն փառիկու
 Թե: Տորու մցընս այր զու արձայեալ ան
 տըխրակաւն իւրնու Թե քան զի զան տեսա
 ներ միշտ խոնարհ եալ իւրախաւն յորմե
 զուտ յն ճառ ապայ ը աղպաւ որ կը ի յնք
 եան: Եւ անորոյ աղաչեալ մայրնայ մարիամ
 զմիտ ինքն զորոյն զի շտրե եսցե ստաւ ապ
 ալին ճառան զերրոտինս մեզ ըզորակա
 ին փայեղ շու Թեւ:

Եւ յաւր յաւր ինան շախախտեղ ին ադ
 աւայ որ իւրախաւն փառիկու Թե ուրակա
 նայր ընդ հրեշտակա զընս ապոք քեւեք
 ի յաւր շու Թեւ հոգեւոր: Եւ յաւր ին
 ըհուրդ անաստեղ շախախտեալ աւրն որ ի
 պրտորոյն ադ ինայ ճաշակեղ զու արձա
 նայր ճաշակեցոք քեւեք ըզպատու իրանսայ:

Եւ յաւարտիս իմից պատմութիւնսն առ ազն
 որով պարտեալ պարտութիւնսն զամբողջ
 անաջին. զարտարեսցուք և ևս անձային ան
 ինամբ: Յիսուս ամբարտանալ արեւակաւնսն ար
 դարտ Եւ արեւիք. և աղաչեալ զան
 երեսն ծիսեանսն և զառիւմէր. զի որ շուք
 վերստին պէտք իրաւատին ծանանայն Եւ ին:

|| Երախայիւ եկեղեցիք քի՛ փրկեալսն ի
 անամբնում Եւ ամբարտայեղոյն եկուսէն զան
 արեւիք անհարցն սերոց: Եւ յաւարտսն յիսուս
 որովք արամաց: բանսն որ իսկ ըզբա՛նսն ան
 ինամբիք պահոյն իրաւատին. զառիւմէր
 պահեմ ամբարտանով յանձն առնու. արեւհարց:

Եւ յաւարտսն իրաւոր արամ զանսն առ ազնոյն
 անձաշա՛կ ինեղով ըզձաշակայ պարտոյն
 բաւել ըզպարտին արեւհարց: Ըզարտար
 հետեւէ ըբբա՛նսն ըզարտարեղոյն յանհոտան.

Եւ որտապահոց բառանսն որեւց փրկողին
 պահեղ Եւ հարստայեղ եկեղեցի. զի մընցե
 ի յառապանսն ընդ փեւային յարուցելո՛ցք:

Եւ կայք հաւատայեղ ըբբա՛նսն ընդ
 մ Եւ անձե պահեցուք ընդանմահին
 մահո՛ւ մեռանսն ըզմեղաց. զի յարու Եւ ան
 նորակետ անասցուք արտարու Եւ անձե բա:

|| Իրնարեւիք ար իսկ ըզբա՛նսն անասական
 կոյն մարտան. ինեղ տաճարէ՛ք ըստբո՛ւ Եւ ան
 անձառ ընտոյն որ իհամբ. անսանկ ընբա՛ն

12
 5

4

5

բեհաւսեաց կեցուցանել լցմել: Որսան կրէն
 երկրորդ աղանձ վանս առ աթոռ յն յանցան
 ապ. բնու թք մեղսն և վասն երմ լրջ մահ սպեր
 պըստոյն լուճեալ կապանա, անշա: Լիւր
 անաշեաց մայր անտուճոյ լրջ ճեան լիքէ
 վանքն մեր պըստոյն մեղսն և պահ երմ և սք
 յարու թք անոյն անոյն է սյունք, անտամ լիւր
 թ. հեւսիմ: Եւ ինքն լուծուց եւ ճանք:

||

Որպան աթեւն ոչ պահ երմ լրջ պատու կրան
 լիւմել աթ. շնորհ եցե ի բեւաբեւանկ մեղպա
 տու կրանս կեւաց պիպահ երմ կեւոմն անց
 ուք ուր: Որի կսուհ ուր պոկամաւ ուր մահ
 ու անն եկեղեցիք քրիստոս մեղ անեղ և
 անբնաց մեղաց. պի յարուցեալ լիւր քեղ
 սորոպե սցի կիսանս ուր:

||

Իբարձանց: Եւ անաթ յարու թք քրիստոս:
 Որ սորոմական շարձանաց կան լիք քր
 ի ստոս եկեղեցի և երմ անտոսաց շարձար
 ակից պոլոմ քեղ սրբու թք պահ անք. փա:
 Լիւր մեղսն մահ ուք քոնր մանել մեղ երու
 թք մեղաց. պի կեւան ցրոյն հաղորդի անրման
 անցունք կեւոմն անրան արքայոմ թք. փա ս
 և ք յարու թք քրիստոս:

Եւ հայկն քաղցրու թք յարա
 րանք քաղցրու հայկն քաղցրու ան
 րհնեալ են անտոսաց և հայկ
 լիւմելաց: Որի թեւի փոլիկէ զարաբան թք քր

որդիդ մի՞՞՞ն ան ր։ Երևան մեծ տեսչո՞ւ
Եւ քաղաքացիքն հոյեան ճշմարտիւ ան ր
Ընտր։ Ընենայն սոսոցք բորքք ելաւ ր հսեւ։
Երջոչ ընչ է պոյացու զերկերկինս և զերկեր
Յիսծ շեա զսեչոր մարտասիրու Ըբ ընքում։
Երստոր աղաւթիւն աբանիս իքո յարարանոց
ըսծ անկալ զարդա շանրա սբ էկերկել սքո անե
այր բայու մողորմ Խոստովանիմաւ քել
նորկն զանառ անորդիս Ըողին շքմեղս
Խմ և ողո իմեաւ։ Երորդ պր Ըայցար եկերկելս
բանանայի պր Ըայ կիս իմեղան որս և ողո։
Երորդ արձու զերկըմարաւ որն իսխտու Ըի
ճրջմարտու Ըե դարձու կիս ըզմ ողթալա և ող։
որ եկերն քերուք էից փան աբանիս
բայցրու Ըբ Խոնարհեալ ընկալ զայդա շան
ըսմեղ։ Երորդ շարհ ելեր ողորմու Ըի անցի
մարդկան բայ։ Երորդու սու զեր մեղ շամե
նայն ժամ փան ըստանլանու անընքու մարքոք
Ը հանմարդիցեւ հանտիչ հարցըսմերոց
անո՞՞՞ն սոյ մեղանդարար ան ր հսեղ զան հա
նրանուն սքո սբ։ Երկրդ եցող այ աղաւ Ը
իք հրաշայու զեր իմեջ հոսոցին ըզքո
զանչանիլաւ իմ Ըիտ ուստ։ Երսայր ել
ու զերկեր իոմանկոն շա իմեջ հոսոյն բորքո
քեալ բոցոյն ուստ։ Ընտր ան ր հսեցեք։
Ըիաբանու Ըբ բարձրարարեք յա իտեան
զնոր՞՞ն սքո համու։ Չանիմանալիս էի

4

7

10

15

21

ու թե երկրաւ ողբարւոյ երկրացինս զնս միս
 բառու թք բարձրարարեք յաւ իտեանս
 զարժես իսանհակա: Չմանս իբարձրու թե
 բանսնայք եւ ժողովո՛րդք միաբանու թք
 բարձրարարեք յաւ իտեանս զարժես իսանհակա:

Անորսն թաղու մողոյս իսրայելա յարա
 թանքսնայք բարձրակաւ եւ ողորմեա: Վր
 եպակա արդարո՛ւ թե ճայեպի հոգիս մեք
 ըզբոյս ճրջմարտու թե եւ ողորմեա: Երո՛ր
 մեզո՛ր զխանդարու թե եւ իրկեա եւ երջայ
 մերոյ հասկն ճրջ մարտու թե եւ ողորմեա:

Բեկայեք արժ աւրհասու թե զանրհան
 սայալ: Չմայրեպորի երջո՛ք զհոգիս զնհ
 ու թք բար երանեպո՛ք: Չերորգու թե
 միասնականպո՛ւեք երզմի անու՛ թե:

Գրջակեսայսի եւ կա թող աւրհասեք ը
 բնո՛ր արժ հայրնս մերոյ: Երանսայակ
 ահանս բոցով զաւրո՛ւ թք պահեցերդ յուս
 այեա լուսեքեղ սք ըզմանկունսն փորկեոյ
 երջմեզմարդանկն արարժ: Բարձրացու
 ցանեմք պոլեղով զանուսքո՛ւք Չայաւ
 ո՛ր յոր յաւ ժո՛ւ փանայ արանիս աւրհաս
 մեզ իտեանս թե մերու մարժ հայրնս մերոյ:

Դորժքնսն ըզտի աւրհասեք եբարձր
 արարեք զնա յաւ իտեանս: Երեք եպի՛շե
 ըք ըզտի աւրհասեք եբարձր արարար:

Իսրայելոյցո՛ր աւրհասեպե կանա՛ւ ւե զն

11

12

13

14

11

Վճճճ ԼԵՄԻՆԱՐԱՐԻԷ Ե ԲԲՊՆԱՅԵՄԻՆՆԻ
ՆԵՐԱՆ ԸՆԴՈՒՆ ԻՆՈՒՄԱՆ ԳՆԵՆԻՆԸ ՄԵՐ
ՈՐԱԿՆԵՐԵԿՆԻՆ ԵՄԵՆԱՆՈՒՆ ԼԻՈՂՈՐՈՒՄԵԱՆ:

Ի յանցանաճ ցիմոց մաքրեայ զիտո՞ր. ո՞րպ
ես կըրեմս ըզ մաքաւորն. ԼԻՈՂՈՐՈՒՄԵԱՅ:

Ի ներգանձ ք շքը մանց փոքկեայ զիտ
ո՞ր. ԼԵՅԱՐԵՆԵՑ՝ անքեցոց ԼԻՈՂՈՐՈՒՄԵԱՅ:

12

ՄԵՆԱՅԻՆ ԿԻՆՈՒՈՐՈՒՆ ԸՄԻՔ ԿՐԵՉԱՆԿԱՅ
ԱՆՈՒՄՈՒՄ ԶԱՅՆԻՆ՝ ԱՆՐԻՆԵՆԻՆ ԸՄԲԵՅ ԿԱՅՐ
ԱՆԵՆԱԿԱՆ ԱՐԾ ԼԻՆԱՅԻՆ ՄԱՐԴԱՆԱԿԻ:

ՆՈՐ ԱՆՐԻՆՈՒՆ ԸՄԻՔ ԵՐԿՐԱՅԻՆ ԻՆՔՍ ԵՐԿԵ
ԱՅՈՒՔ ԱՆՈՒՄ ԻՆՆԱՆ ԵՐԿՐԱՅԻՆ ԸՄԻՔ ԻՆՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ:

ԸՄԻՔ ԱՆՈՒՄ ԸՄԲԵՅ ԿԱՅՐ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆ
ԻՆՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ:

13

Ի զիտ մանկունքն Ի զսոցիս ԼԵՄԻՆՆԻ
ՄԵՆԱՅԻՆ ԿԱՅՐ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ

ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ
ԱՆՐԻՆՈՒՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ

ԱՆՐԻՆՈՒՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ
ԱՆՐԻՆՈՒՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ

14

ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ
ԱՆՐԻՆՈՒՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ

ԱՆՐԻՆՈՒՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ
ԱՆՐԻՆՈՒՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ

ԱՆՐԻՆՈՒՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ
ԱՆՐԻՆՈՒՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ

15

ԱՆՐԻՆՈՒՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ
ԱՆՐԻՆՈՒՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ ԸՄՆԱՐԻՆԱՆ

առ աջի քորթիսսոս. Ըն զի սն զպակնս
որսկս երբեմս զպայտ զնկնս որսիայտի
բազմապու Ը: Եւ զնկնս հմառ աջի ք
քրիստոս որ հովսեփ երեսուսումն որ հաւտե
կննս գրեցի զքոյնս որսիայտի. որսիայտի:

Ը զպակնս հմառ պէք քրիստոս. որբն
ի զքրիստոս հոգոյ կննկեայ. բն զքրիստոս
կննկն զհիւանդոս Ը զիս. որսիայտի:

որսն ինրպէսի. անենքեմն աւրնս
եպոնք կիտն ըստ ապոնք զքրիստոս. Ը զիս զի
կննկն հի. երկն զի. երկն պայտնք կի:
Ը Ը զհոգիսն զքրիստոս Ը զիս Ը Ը Ը Ը
այտն սցոնք կիտն ըստ:

որի բնս կննկն Ը զիս որսն կննկն
հայտն ըստն. զ առտառն կննկն. կննկն
քոյնս ապոնք ըստն. Ը զիս զիս
Ը զիս զիս. Ը զիս զիս. Ը զիս զիս. Ը զիս զիս
Ը զիս զիս. Ը զիս զիս. Ը զիս զիս. Ը զիս զիս
Ը զիս զիս. Ը զիս զիս. Ը զիս զիս. Ը զիս զիս
Ը զիս զիս. Ը զիս զիս. Ը զիս զիս. Ը զիս զիս
Ը զիս զիս. Ը զիս զիս. Ը զիս զիս. Ը զիս զիս

Ը զիս զիս իբազմոս Ը զիս զիս զիս
այտն կառնալու Ը զիս զիս զիս. Ը զիս զիս
իս զիս զիս առտառն Ը զիս զիս. Ը զիս զիս
կառ. Ը զիս զիս զիս զիս զիս. Ը զիս զիս

— 3 —

— 5 —

— 7 —

— 11 —

սահմանութիւնք կաւրհուն ըմբ. աղաղակե
 ր աւելով. էրրորդու ընտրածանելի. Գա.
 Կաւրհուն գաւրհուն երգուի. Մերս
 մարդասիրու ըմբ. բոր ընկալ. Ուստի
 փառաց. կզմանկուն, եկեղեցւոյ բնագա
 հեացի խաղաղու ըմբ. Միտեանաւորեա
 խաղաղաց յերկնից եյերկեր. կաւրհուն
 ուղորմու ըմբ. ապի մարդկան. ընկանկուն
 Ընդ սերունդէսքն սրբաբնաց հանձնաց
 նեանք եկեղեցւոյ. երեք սրբեանս անու ըմ.
 կանայեանք աղցրու ըմբ. յարարած յարս. ըզմ.
 Կաւրհուն ըմբ. հոտե այն եկեղեցւոյ.
 Եւրպահէն զէն ազունի բորմ. հանձնագն.
 Չիտակ տն տնց կաւր յան հանեանից. հանձ.
 Կաւրհուն զաճուհիս/ ոք երրորդու
 աւորեա ըմբ. ուն ըմբ. փոքրեկէ ըզմեկ
 կապահէ յաներկեցի. ըմբ. աւանդիս: Եւ զի
 երանկաւորաւորու ըմբ. յերկրու սոյդ. ծապեաց
 մեզ փրժ ըմբ. փոքրեկէ. Կաւրհուն իմանք եր
 պարտանե կաւր հանձնագրեկ հարբաւորմած
 քու ըմբ. փոքրեկէ ըզմեկ կապահեան յաներ
 կեցի. ըմբ. աւանդիս:

—
ՄԿ
—

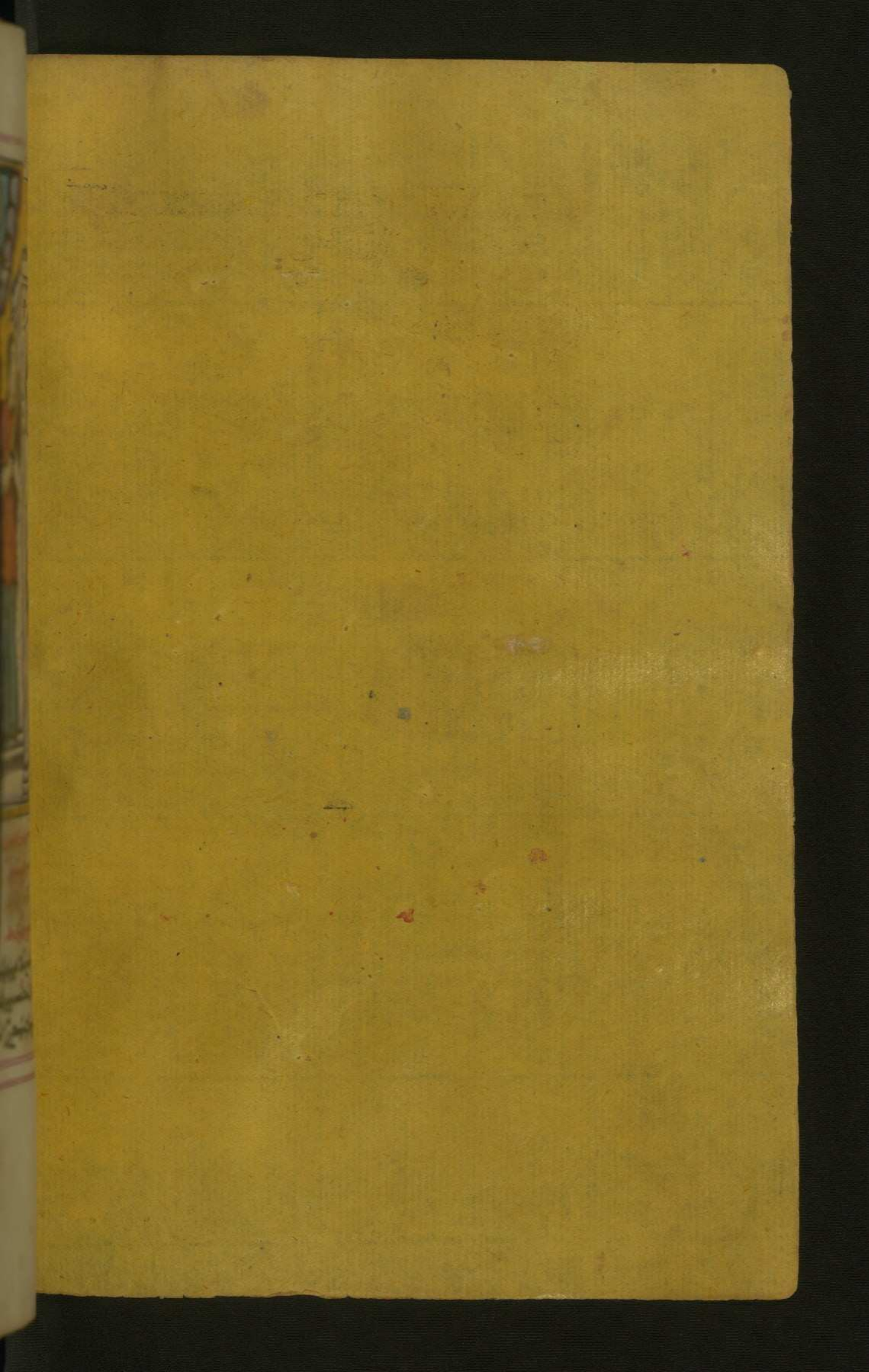
—
ՏԲ
—

—
ՏԲ
—

...
 ...
 ...

Աստուծո Եւոքոսոր Կեոսկէ Եւ
 ր զաւրեւորս սրբո ու Թեան
 պահոց Նախախորհրատեան աւ
 աճարեցեր զորո շարահեղձ
 Նախաստեղծեցրն ճաշակամբ պարտոյն
 ճաշակեցին ըզգանսու Թի մեղաց Կամահ
 ու զանորո յշարհեայ մեղար ճաշակել

ԸՎԲԱՆԿՐՈՒ ԸՄԻ ԵՐԿՐԿԱՆՈՒ ԽՐԱՆԻ ԱՅ:
 ՈՐԿԱՆԱԿԱՆ ՎԻՐԱՆ Բ ԱՆԿԱՅ ՏԱՐԱՔ յՈՎ
 ԽԵ Ե ԸՐԶՆԱՆՈՅՆ. ԵՒ ԲԱՎԴԱՍԱԿԱՆԻԿ ՏԻ
 ԱՆՈՒՆ ԸՄԻ. ԿԱՐԱՆԱՅԱՔ ԺԱՐԴԱՆԻՐ
 ԽԵ ԲԱՆՆԱՐՈ ՐԿԿԱՆ ՐԱՄԵՐ. ՎԱՆՆՈՐՈՒ յԲԸ
 ԺԸԿԵՆԵՐԸՎԵՂ ԲԵՆՈՒՆՈՒՆՈՒՆԱՐԿԱՆԻՐ:
 ՈՐԵԿԵՐ ԽԻՐՆԻԿՈՒ ԸՄԻ ԺԱՐԴԿԱՆ ԸՆԴՆՈՒԵԱ
 ԱՔ ԿՈՒՍԵՆ ԺԱՐԽԱՆՈՒ. ԵԿԵՆՈՒՆԱՐԱՐ
 ՔՈՅԱՐՈՒ ԸՄԵՂ ՏՐԱՆԻՐԵՅԵՐ ԸՎ ԺԱՏԱՅԵ
 ԱՔ ՍԻՅԱՐՈՒ ԸՄԻ ԱՆՆԱՏՆՈՒ ԸՄԵ. ՎԱՆՆՈՐՈՒ
 ԱՊԿԱՆՈՒՆԱՔ ԺԱՆՐՔՈՒ ԿԵՆՈՎԵՂ ՓՐՆԻԿԵ:
 ՎՐԱԿԵՐԱԿՈՅՆ ՎԱՆԱՅ ԲԱՐՁՐԱՅՈՒՆ ԵՐ
 ՎԵՐՆԻԿՈՒՆԱ ԵԿԵՆԵՅԵՆ ՔՈՒՐԽԱՆՈՒ. ԽՈՆ
 ԱՐՏՈՒ ԸՄԵ ՔՈՒ ԺԱՆՆԱՅԱՐՏԱՆ ԱՆԱԾԱՐԴ
 ԵՆՈՎ ԿԵՆԵՐԱՅԻՆ ՎԱՐՈՍՏՐԵՆՆԱՆԿԱՅ. ԱՊ
 ԱՆԵՆՔ. ԱՆԱԾԱՐԴԵՆԱՎԵՂ ՈՒՆՔՈՒ ՔԻՅԱՐԴ
 ԱՐՈՒ ԸՄԵՆ: ՈՐԿՐԱՆՈՒՆ ԸՄԵ ԱՐԱՊՈՅՆ
 ԺԱՅԱԿՆ ՈՐՈՎԵՆԱՔ ԱՐԴԱՐՈՒ ԸՄԵ. ԱՐԱՏ
 ԵՆՈՎ ՔՈՒ ԲԱՆԱՆՆԱՆՐԵՅՅ ՓՈՒԿԵՅԵՐ ԵՔԱՊԿ
 ՐԱՎՈՅՆ ԱՐԻՆԱՅ ՔՈՅ ԺԱՅԱԿՈՒՄԻ. ԱՊԱՆԵ
 ՎՔԱՐԵՆ ԱՆԿԱՊՈՒՆՐԱՆԱՐԱՐՈՒ ՐԱՆՈՅ ՔՈ
 ՎԲԱԺԱԿՆ: ՈՐԱՆՆԱՅԱԿԱՆ ԸՆԲՐԱԵՆԱՎԵՐԴ
 ՔՈ ՐԱՆԵՐ ԿԵՆԻՆՆՐԱ ՆԱԽԱՆԱՆՐԱՆ. ԺԱՐԽ
 ԱՆՎ ԺԱՅՐԱՅ ԲԱՐԵԽԱՆ ԱԵՆԱ ԱՆԱԽԱԺԻՆ ՈՐ
 ՈՒՊ ՐԱՆ ԺԱՆԵՂ ՎԿԱՍԱՆՐԱՎԵՂԱՅ ԱՆՐՈՅ Ե
 ԱՊԱՆԵՆ ՓՐՆԻԿԵՂ ՎԱՆՆԻՆՐԱՎԵՐԻՖՈՐՁՈՒ
 ԸՄԵՆ:

—

14
5

4

5

11 յ յաւանքս զախտեանս անժամանակ
 ծնեալիս արեւմտեան կիւստաւանքս
 ան որով եղև երկինք երկիր ան արհեստ
 ըզբեղ ան ճարտարանոց: Երեսուցեան
 ան ժողովրդի զարտարեցեալ ըզմարտեալ
 ան յն. երգչատու կրմնաւոր արհեստ զա
 ղաւիսող ընդ մահոյ անկեալ Եւստակիոս
 ու ժողովրդի: Երեսուցեան ժողովրդի զախտեանս
 սիրտն ոչ զարձուցեալ յորդոցանաց
 այլ շարհեցեալ ըզյոյս անորեւն դառնալոյ
 եկեանս որով եղև յանմահոյ ժողովրդի
 փոխեցեալ ան արհեստ: Երեսուցեան ըզբե
 բան ճարտարարեալ ըզնայ յախտեանս:
 Ընդ անտես ան որն տրամալ ժողովրդի զախտեանս
 եղև ինքախտեան կեանց ընկալցուք եւ ըզբ
 ըզարտումն ժողովրդի անպաշտարուն ժողովրդի յա
 ղուն ժողովրդի արժանացունք ընկեց որա
 խտն եկեղեցւոյ քարձր: Ընդ եւնուայ
 աս անկեալն որ յունացաւ կոչեց զանուն
 տեանս անտուն ճող յունացունք եւ ըզբ յա
 ղուն ժողովրդի քրիստոսի յանտեղ ընկալ եկեա
 յան յախտեանից քարձր ըզբարա:
 Երեսուցեանքս անմահ արար մահ կանայ
 ու բուն ժողովրդի կրեցեալ ոչ կոյս մարտիմ
 որով ընկեալն որ յախտեանց կեանացունք
 յուն ըզբարուն ժողովրդի անուն միշտ քարեխա
 սեայ վանս անձանց մերոց: Երեսուցեան

անկողանս զեակնս ից պոյացու թեց ան
 ճառաբար ծըսար մարմին եղևոյ իկրկ
 ու թե եղևանացս անուս: Որչպըստ
 զն իքն կեանց ընծայեցեր մեռեալն ադ
 անեց զորոյ պահանք բառ անտրեայ բն
 ւեայ զպիտոյն ճաշակու մն իյանալադ
 ան ըզնոյն վերածեայ ի կեանս անուամի:

|| Բառաբեցար ի հայրական ծոցոյ ճանկ
 եալ խորհորդմի հաւր յան իտեան և առ
 երմարմին զվերուցերն շախատեղ ճին
 յանապականկուսէն ան ճառ միտ թք զն
 արն մերոյ փրկու թեան ոչոս րմեայ:

Որիտեանակ ճաշակաց ըն դառսու թե
 մահաբեր պիտոյն ան ճաշակ ինկն թն
 բառ անտրեայ բաղարացուցեր յուսով ըզ
 լուծար բաւրիւաց զանքն մերո փրկու:

Որչաքակողմա ազակին բայեր ըզոս
 ընդրատեան կեանց բայ և մեղ մեղաւ որո
 ցտորմա թք որք ընդ նրմն զքեղ դաւ ան
 եմքար և ճապաւ որ անաշէմք ըզքեղող:

|| Ինն մարմնոյ հոգեղեանաց դասակցեց
 եցեր քն թք զեկեղեցե որք ընդ նստին համ
 աշայնեայ փանաւորեմք թք զերտորտ թե
 սրով քեական սորբասացու թք երկելով ըզ
 փանաւորմա ճա: Որչաղ թեցեր մեր ող
 բնու թք ի փորձու թե կանմակոր աշին
 որով ետու ի շխանու թք որդուոյ ադամա

||

||

կոտեղ ըզբուխ շար վիշապիս. և զոր երկն
 այնոցն երգել ըզբառս եբարձուսս:
 Որպարստեանք բովերածեղ ըզմեջ յաշխ
 աբհակասն մեղաց ճովես աբպառ որեայլ ըն
 մասք ուսկանտ նսկիկն հաւանոս զոր ի ծո
 վուն հաւշապործ եցեր. երգելքք բեղ ըզ
 փանս եբարձուսս:

Չ անուսքն քն աբհակս
 փանս որեայլ ըզբեղ աբ
 հարցուն մերոց: Ի զեղի

հայցելք աբիլն փանս որեայլ:
 Եւ փորկեցեր զերեսմանս կուսանս ի հրոյն բր
 ան մեկ. փանս: Ը զոր աբհակս և
 բաւ ը ճարարեք ըզնա յաւ ի տեանս:

Եւ աղեցն հաւր երեւոյի հայցն և ը մաւ
 աիկեր ըզ հոբնս ի սոցանտ. և անկե զ պահ
 ետ ըզ մանկուսանս ի հրոյն. աբհակս:

Եւ մանկուսքն ի հայցիս զոհարանս եր
 պահ եցեր ըզմեղի հրոյն և արժանս ի արարեր
 աիկ ըզբեղ աբ ըզ կուսկ զանուսքն յաւ ի տեանս:

Եւ անկե զաղոյս հանուս պապի սակի ըզ
 ըզբեղ աիկ ըզ արժանսն ի սոցանտ զանտ:
 Եւ անկե ըզ արժանսն ի սոցանտ զանտ:

Եւ անկե ըզ արժանսն ի սոցանտ զանտ:
 Եւ անկե ըզ արժանսն ի սոցանտ զանտ:
 Եւ անկե ըզ արժանսն ի սոցանտ զանտ:

4

11

15

11 ընտանար հեցարիտ կարու Օրոսկեր ճա
 րուսեք ար արհստ / Թք պքե ծ օձ Կարծ
 հարց ընտերոց: Եւ Բարձերը պտերու մեր
 շար շար անաս քքո շար հեա / Բանաս որ
 հաւտի արհստ Կանուս քո անտար ար արծ:
 Որ արար երբ արսն շիւն Ի հնոցին արա Ի
 մեղոցոց մու Օրքո մարդ աներ արծ հարց:
 Ըզար արհստ Երբ Բարձր արար երբ քան
 յաւտեան: Երբ: Որ արհստ հնոցին
 շիւնոց կանուս կանուս անարեցոց Իբո Ե
 ցոյն Բարձր: Երբ: Չանու Օք օք հոգ
 ցն փորկեցան անասն արքո Երբ Երբ
 միաբանու Օրք օք Բարձր:

5

12 Երձեմ ընկրոյն ար արտեան շն շն անար
 տբարի քանուցի ճանարացան Ի կերպի մ բեռ Ի
 արք մեղաց: Եւ Երբ յաւտեան շն Բոյ
 քանուցի Խորք շարեաց ընկրոյն Երբ Երբ
 ուստու արքո անար անար Երբ Երբ ձեռ ըն
 տու: Կրթ կեա Ի կրտանուգի Կանու ար Երբ
 Երբ արք Երբ: քանուցի Կորք շն Ի կերպ
 անասն Երբ Երբ:

4

11

13 արձրեալ արհստ արք փան քք քեզ:
 Բարձրեալ փան քք Երբ Երբ Երբ արհստ
 Երբ արհստ արհստ Երբ Երբ: Բարձ
 րեալ Երբ Երբ Երբ Երբ Երբ Երբ Երբ
 Երբ Երբ փան քք քք Բարձր: Օրք օք քք
 քք արք քք քք քք քք քք քք քք քք քք

11

5

յայժմ հաւրմելի կենարս շնորհեցեր բար-
Աւորւած հարցրն մերոց բարեբանե-
 ալէ անուշքն յաւ հոռեան: Վասն ուխ-
 տի հարցրն մերոց. սր մի մատնելի կուգան
 վասն անու աւրդ. բն մարբոյ: Վասն է
 փառաւոր եպէ: անուշ փառաց բոց ամէն
 այն յաւ հոռեան: Րզտր աւր հսկելք և
 բաժ ընթացարարեք ըզնայ յաւ հոռեան:
 Երեք կտի շերք ըզտր աւր հսկելք. կա
 նա թէ: Եւ բաժ ընթացարարեք ըզտր աւ-
 ր հսկելք: Եւ մի սրտ. կա նա թէ:

4

3

Ազաշեմ ըզբեցտր պարզեցնելն անգա-
 շեարու թէ լի անաղբ մեղսխմ կողորմեա-
 Յարտասուն սխմ կզհան ազանքս արտա-
 իմն. մարդասերու թէ ըզբո լնկալ տր կող-
 մեր ձեցելն խրնդորու անքիմա ա ջիբոտր
 բարեարու թէ ըզբո խնայեայնս. կողորմեա-

2

Աւր փառաւորս այ. բնակելոյն էյեր
 կենրս մեքանու թէ: Բնակելոյն էյեր
 ու թեան մատուցոյք զաղաւ. Ըս մեր
 և խրնդորեցոյք զողորմու թէ եբարեր
 ար տէ մերսէ: Յանու մառ փառաց խո-
 սարհ եցար զաղաւ փորկու թէ մերու զե-
 դարձու սցէ ըզմարեայնս խոտու թէ
 ճրջ մարտու թէ: Օտ մառ հսկելոյն ք
 էսրբու թէ անձանց մերոց. պիհաբան

Երևի կարգիւ ելցուք զօրորմուն թիւս ի
բարեբաւր փրկչէն մերս:

Արհեստիւ կ'իտան աւորեալ աղօծ հայր
ցնումերոց: Եւ իտարես յամեն տր կեցո զան
սաշ ինքս մեր: Եւ այնքն ոչ դարձան ին
պիտա արկեաներ կարգային. իմեց հրնոցի
հրոցն զանտըւած փառ աւորե ին:

Ըրան աւրհեստէք բարձրարարէք ըզնա
յաւ իտեան: Ի զմամբ որոցն այ բոց հնո
ցին պաղատայր անդամար քովերովբա:
Յանժող պաւրու թք զաւրհանքանսն
ապրեցոց. ընդ նոսին քովերով բարձրա:

Արիւն ինքեղ հայր երկնաւ որ միտար
ձուցաներ զերեւոյթ յինէն. զիսեղեալ է
մեն զաղճաղակի լուր ինչ աթ: Եւ իտարեալ
անձսիմ անաւրէնուն թք. մի կորուն ասեկը
զինտե թ ատանաւրէնուն թե իմոյ որեւն
քորողես մոլորեալ ոչ իտարին: Ծանորա
ցեալ մեղաւք ընկողմի անձսիմ. ընկալ զին
որպէս երբէ մի ըզպեմորուն. որ ծրփինս
արե կոծեալ յանցանաւք:

Աւրք պատիւ կ'գոհու թի տրամուն ա
նու անըր քուն մ սրբոց: Քուն մ սրբոս տր
ու թեանըր զայնէ փառք պատիւ կեր
կըրպապուն թի: Եւ արհեստիւ տր բարեբ
ար որու սուցեր վեղ յամենայն ժամ
փառքս տալ անու անըր քուն մ սրբոց:

—
—
—

—
—
—

—
—
—

—
—
—

5
173
17

11 **Ա**մաւորեալ յաւետեան անձ հարցը
մերոց կեցն ըզմեզ: Որպարեկողորմու
Սէ Իմեց հարցիս կեկեայրան զաւրդեր
ժողովեց երգեր իմ մանկուսան: Սհնարն
Բարբոթեալ մատկոն շքնն հաւաստի ըն
շեղուցիս կայասկերի ոսկուն ոչ մատուց
իս խունկա այլ քեզ անձ հարցը մերոց:

4

Ըզմեր աւր հսկեք բարձրորար էր ըզմայ
Յանդեր ըզգաւ զողորմու Սէ երկց մանկան
կանցն ի հարցիս բար: Բաննան ըզմայ եւ
ի հարցիս զգաւր առ մեան մեկն երգիս մանկո
նքն: Ի ծեպ առ շուսակեանս էր հրեշտակս
զհարցիս երկինքս տայր փառաւոր է բար ըբ:

11

11 **Ե**րանոր բազմ մողորմարձ մեղայ ողորմեա
լ յեղայ ան կանկան իմաւ անքիք մեղ: Երան
ան խոստովանի մայ յանցանսիմ մեղայ ող:

15

11 **Յ**որ երկնայ ինչան բու Սհնան անքիս
էր ըզմոր անկերկեր է Բարբոթեալ էր կրի:
Չանունս էր փառայնորա զողեցեք յերկր
որդէք մարդան իշխանք կառաւարք երկ
րի: Չայնի երգով զընծու Սէ բարեան
եցեք զան ի սրբու Սէ նորայ մանկուսը
եկեղեցւոյ սրբոց:

5

11 **Ա**ննման էր Սէ կայսիան Սէ բարե
ար ըբս է Բար ան անձ հարցը մերոց:
Որկանըն հաճոցը մերոց ի ծեք ի փրկել
զարարատ ըզբո ըբ մողորմարձ հար: Որնըս

տի՛ ծ սկըրուքէն և հայնիս բարոյրու ըմ յա
 ռարած ըսքո՛ւ ծ՛մ սո՛ւ աթ՛ժ հարցըն մեր:
 Ըզտը աւրհսեցեք և բաժ ընթարարեք
 ըզսա յաւիտեան: Երի՛ք և գիշերք ըզ սո՛ւ
 աւրհսեցեք և առ ա՛ւ և՛ քաժ ընթարար
 ի սրայիչ ըզտը աւրհսե՛ ծ աժ՛ ըճ: Տ՛մ սցե
 և ա՛ռ ա՛ւ ըճ: Եւ ըճ քաժ ընթարար ըկըք
 Ըմ ի՛ն սո՛ւ: Երա՛ւ յքե զտըքաւ եա զիս:
 Երա՛ւք ստաւ սիսեցաք աւե՛ ըքեանս ո՛չ
 պահ եցաք ըզպատու իրան ըսքո՛ւ մեր: Երա՛ւ
 եր՛ տը ի բարկու ընեք բո՛ւ մե՛ անցո՛ւ ընե՛ք
 ըզպատու ընքո՛ մե՛ ի դա:

Կ

Երա՛ւք ետերկնի և երկրի ըզքեզ աւրհս
 եք ընթարար ընթարար երկնից հոյեմո՛ւ երո
 ու: Եւ ընթարար ըզքեզ քս՛ փառայն ընթար
 ար ու ընթարար երկնի ընթարար ընթարար
 ան ընթարար ընթարար երկնից: Երա՛ւք երոն
 ու ընթարար ան ընթարար սրբոց բո՛ւ ընթար
 ար ան ընթարար ընթարար ընթարար:

Ը

Թ

Երա՛ւք փառայնք ան ընթարար ընթարար երկ
 ըզքեզ ան ընթարար ան ընթարար ան
 աւ աւ աւ աւ աւ աւ աւ աւ աւ աւ աւ աւ աւ աւ
 ընթարար ընթարար ընթարար ընթարար
 երկնից ան ընթարար ընթարար ընթարար
 ընթարար ան ընթարար: Երա՛ւք սրբեանս տընու ընթարար
 ստաւ ան ընթարար ընթարար ընթարար ընթարար:

Թ

Երա՛ւք ան ընթարար ընթարար ան ընթարար

Կ

Անճարաբան անհայտ անբերան և հաւան
անկողք և քիչ է: Հայր բազում արարած որ
կարծանողդ եւ անհայտի: շարժեալ ձեռ
կարդարաւ Օհ հասանել կուս անհայտաւ:
Որքիտ ձեռն ին արի կանաւ եւ քիչ ինք
ից: շարժեալ ձեռ յաջակողմէն արանի
ընդ սքաւքս: Հորիք ճշմարտեալ որք շար
յան ձեռն ձեռն բարեբանիս: ընկալը ընկ
ան քիչ երբաւ Օհ ձեռ ի ձեռն երեկոյնիս:

Հայր անհայտ: Լիք յոյս կիս քիչ երեւ հայր անհայտ:

Սան կուս քիչ ան քիչ սի ձեռն: քիչ ան ան
բանի քիչ ան քիչ երբաւ որ ան ձեռն, ընդ ձե
շարժեալ սքաւքս կիս քիչ երեւ հայր
անհայտիս: անհայտ անհայտ ընդ ձեռն
ան անհայտ անհայտ, որ հեւ քիչ քիչ անհայտ
յոր հանձն ձեռն ինք: քիչ անհայտ սք
բան ձեռն: քիչ անհայտ քիչ ան ան
ան ձեռն: քիչ ձեռն անհայտ սքաւքս կիս
քիչ երեւ հայր անհայտիս: անհայտ անհայտ
որ ընդ ձեռն ան անհայտ անհայտ, որ հեւ
քիչ քիչ անհայտ յոր հանձն ձեռն ինք:
քիչ անհայտ քիչ անհայտ անհայտ անհայտ
բան հան անհայտ անհայտ անհայտ: քիչ ձեռն
անհայտ սքաւքս կիս քիչ երեւ հայր ան
անհայտիս: անհայտ անհայտ անհայտ ընդ ձեռն
ան անհայտ անհայտ, որ հեւ քիչ քիչ անհայտ:

Կանոնք Երրորդ Կերակերի վերահայ
 Կհսնեք ըզբեզ անըսկից
 ըստ հայրապետաց Եւսեբիոսի
 զի գորտա արեցեր և

դարձու մ ըստոր
 եւ ոչ խարին . դարձո և կըմեղիմեղաց
 որդւոյ քո չարչարանա ք զ Կ ուղեմք
 ըզբեզ բան կնոյս որ զեօտրակ անքո
 պատկեր լուսով ճրագիքո պատեալ վեր
 ականգնեցեր . կանգնեա և զանկեալքս
 մեղաք բոյնսք չարչարանաք . Բարե
 բանեմք զհառակիցրդ հաւրզհոպիո
 ճրճարիտ . որնորոպեցեր ըզհապեալքս
 մեղաք հընոյն անբանա . սորոպեա և և
 զմեղիմեղաց սորոպու ըքքո շտորհա ք
 Կնո կըմաց ճրնուեղ և ճարու մն որ
 եկիր և կըմար մորտեալ ոչ խարի բու
 ըեանա . գորդնեղ Խաչին բարձեր Խե
 բայ ուսոյր մարբեայ ըզմեղ Խմեղաց
 մերոց . ԼՈ՛ւ Կբբոյ սրբոց կից մարբու
 ըի . որաներ անսքո աւել Խմեղաց զա
 շխարհս մարբելով Խմապրտեալ պպա
 աղերքո սորոպեցեր . սորոպեա զմեղի հն
 ու ըեմեմեղաց . Լն անառակին որդւոյ զոչ
 եմք աւ հայրդ զրճան . մեղաք յերկինս
 Եւն աղի քո բաւիչ յանցանաց . Ե Լ
 ընդ յառաջ սիրով գրիկեաց համբարի

—

Տա:

ԲԿ
Ը

Լ ԴԵՆԻ ԿԵՆԱՅ ԲՆԻՏԵԱՅ ՏԵՐԵՆԱՅ ՍԷ
 ԱՆԾԱԾԻՆ՝ ՈՐՈՎ ԱՐԲԵՅԱՆ ԵՐԿԻՐ ԾԱՐԱՆ
 ՄԱՏՈՒՄ ԻՅՆ ԻՏԱՍՈՒԻՔ. ՄԱՅ ԱԵՂ ՏԱՍՂ ՉԵՆ
 ԱՐԲԵՐԱ ԱՐՈՒՄՈՒՄԱՅ. ՏԱՅՐԵՆ ԲԳԱԵՂ ԻՄԵՂ
 ԲԳԱԻՐԱՆԿԱՆՆՐԴ ԿԵՐԱԳԱՐԱՆ ԲԳԳԵՅՈՒ
 ԿԵՐ ԾԱՌԱՍԻ. ԼԵՂԱՐԻՔ ԱՐԵՆԱՅ ՓԱՆՆԱ ԷՔԵՂ
 ԵՐԿԻՐԱԽԱՍԻՆ. ԱՆՐ ՀՆԵՆՅԵԱ ՍՐ ԱՐԾ ՀԱ
 ԲԳՐՆ ԱԵՐՈՅ. ԵՐԾԱՆՉԱԿԱՆԱՄԷ ԱՐՈՂՈՅՆ ՏԱ
 ՀԱՆ ԵՄԱՆԱՆՆ ԻՅ ԿԵՆԱՅ ԱԵՆԱՔ. ԻՆԿԱՐՈՐԱՍԵ
 ԱՄԷՔՈ ՎԵՂՐԱՍԻՆ ՓԱՆԿԵԱՅ ԳՐԱՆԽԱՍԻՆ ԴՈՒՆ
 ԸՆԲԱՅԱՆ. ԱՆՐ: ԵՐԿԻՐԱՆԱՆԱՆԿԱՆ ՀԱՐԵՐԻՆ
 ՈՐՈՎ ԱՆԵՔՐ ՔՆ ՍՐՐԱՄԱՆԱԿԻՆ. ԱԵՂ ՓԱՅՄԱԿԵ
 ՆԱՅԵՆԱՆՐ ՎԽԱՅ ՔՆ ԼԱՆԾԵՐ ՆՈՒՄԸ ԲԳ
 ԿԱՅ ԱՆՀՈՒ. ԱՆՐ ՀՆԵՆՅԵԱ ՍՐ ԱՐԾ:
 ԵՂԱՐՈՒՐ ՀՆԵՆՅԵՔ ԼԵՔԱՐՆՐ ԱՐԱՐԵՔ ԲԳ
 ՆԱՅԱՆ ԻՄԵՆԱՆ: ԵՐԱՍԱՐԵՅՈՅՅ ՎՍՈՅ ՄԱՆԳԱ
 ՆԱՆՐՆ ԱԿԱՆԵՂՈՎ ՀԱՅՐ ԱՉԽԱՐՀԻ. ԼԵՂՆԵՂԵՆ
 ԱԵՂԱՅ ԱՍՐՈՒԿԱՆ ՀԵՂԵՂԱՆ ՉՈՒՐՈՅ ԴԱՐԱՐ
 ԵՅՈՅՅ. ԼԵՔԱ: ԵՐԻԾՈՎԱՅՈՒ ԱՉԽԱՐՀԻ ՉԻՆԵ
 ԱՅՐՈՒՄԱՆ ՎԵԿԵՂԵՅԻ. ԼԻՄԱՆԱՂԱՆ ՏԱՆՈՂԱՆԿ
 ԽՈՒՐՀ ՈՒՔԻԱ ՓՐՈՒԿԵՆՅԵ ԹՈՒՐՈՅ ԱԵՂԱՅ. ԼԵՔԱՐ:
 ԷՐԱՆՅԵՐ ԱՅՐՐ ԼՈՒՍՈՒ ՏԱՐԻՆԱՆ ԵՐԿԻՐ
 ԲԱՆԱՆՈՐ ԱՐԵՂԱՆԿԱՆՆՆ ԱՆՆԱՐԱՆՆ ԵՐ
 ԲԱՐԵԽԱՆ ԱՎԱՆՆ ԱՆՆԱՆՆԱՅ ԱԵՂՈՅ: ԽՈՒՐԱՆ
 ՄԱՆԾԱՐԲԱՆԻՆ ԱՅ. ԲԱՐՆԱՆ ԴԱՐՐԱՆՈՒ ՈՒ
 ՆԱՆԽԱՆԱՆՐՆ ԼԱՅԻ. ԵՐՔԱ: ԵՐԾԱՆ ՄԻՄԱՆ
 ԱՂԻ ԱՐԵՆԵՅ. ԲԱՆՈՒԿԻ ՔԼԵՆ ԾԱՅԵՆԱՅ ԱԵՂՈՅ

Կ

Ե

երեսաց բրիտանիս. Երբ արե խաւու վանս.
 [Բ. Ինտուիւս.] Բնասարե եյարե բար շանց
 հո. մէ ըն բաժ Թողեան յերկէ. հ. հ. հ. հ. հ.
 Կհաւ աբո ան մաւր. զան ըն մոյրեա. Լոշ
 Խաւսի հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 Ընդու սովան. Ը. քողոց երը. Կ ծրայ
 մարմնոյդ ած եր աւ Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 արե ի զան ըն պաւ ալ եր կը բոյոր սորոյ եյ
 Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 Ընդու սովան. Ը. քողոց երը. Կ ծրայ
 մարմնոյդ ած եր աւ Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 հանով Ը. քողոց երը. Կ ծրայ մարմնոյդ
 ած եր աւ Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 Կ ծրայ մարմնոյդ ած եր աւ Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 Կ ծրայ մարմնոյդ ած եր աւ Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.

—
—

Երբ լուսնանայլ գը ար թնոյն ըն յաւ հոն ց
 էան ահս եցու ք. Լեւա. զԾելով Խնոյրեցու ք
 մարտե. ըն զմեյ ի մեղաց: Ընդ Խոյն կար եր
 աբ կանանց անմա. հ բուրմանն անու շից
 Խոնսկա ա. զաւ Ծից մանու սցու ք. մարտե
 Ընդ եր զաբ երեցն արտատու ս զմարդկա. հ
 բար շան ըն արտատու սց. պան զա. հ. հ. հ. հ. հ.
 արտատու ս. ք մարտե. Ընդ բրետանիս
 պահելով յաղթո. զիցու ք փոր շողին. և
 ը. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 Կ ծրայ մարմնոյդ ած եր աւ Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 Կ ծրայ մարմնոյդ ած եր աւ Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 Կ ծրայ մարմնոյդ ած եր աւ Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 Կ ծրայ մարմնոյդ ած եր աւ Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 Կ ծրայ մարմնոյդ ած եր աւ Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.
 Կ ծրայ մարմնոյդ ած եր աւ Ե. հ. հ. հ. հ. հ. հ. հ.

—
—

մտնելու շատ քիչ բնական է. անդամային
 անձ հարցընտերոց: Երանտանկանս քեր
 ուրու Օր ուր յամենայն ժամ բարեբանեալ
 ընկալ ըզմեր աւրհնեղութիւն Օրն անձ հար:

Ը Կարաւոր հնեցեք և բարձր արարեք ըզ
 նայան իտեան: Եւ ընայն ժողովուրդք մե
 աբան երկուք բարեբանեցեք և բարձրար:

Ը Կարաւոր իմ երկրաբերութեան քահան
 աւ Եւ յարաւան և բարեբանեցեք և բար
 ձորդ գաւառ մըն իմեաց անդամակեր
 հողերն ապա բարձրագու լծար իտայեանց
 և մեկնումս աստեր: Եւ անկեան զանկեան ը
 ի պարտաւս և զմեք աւորեալս ի Օր ընտանջն
 ուր բոլորեցեալս հիւստողայ բըժշկեան զիմ
 զհիւստողու Օրն: Ի յանցանայ իմ ոյ լծար
 ծեալ անձս իմ զոր կըմ ուր ըզմար աւորն
 անձ բանեայ զիս քի մեղաւ ուր:

Ը Իմ երկրէս քան զան ըզմնու և զտարհա
 ըրա փառայ լծար ան ուր իտայեա իմեք:

Ը Իմ երկրն ու իմ զանաւահու Օր և զան երկու
 լծար փառ: Ը իմ քան ի բարեբանեալս երկրու
 Օր ան բարեբանեք փառ: Ը իմ երկրայան և
 անքեալս ի հրեշտակայ և իմարդկանս փառ

Ը Իմ արեցուցեք զերն մանկունսն ի հս
 ոյնէս և զիս անքեցու յահագին հրոյն
 ան անձ հարցընտերոց: Ը իմ երկուք և ը
 հուն Օր ըզմն ընկալ զիմ ընկեալս

4

11

12

5
 12
 13

Վճարաւոր զան զան Վարարին, ըստ
 աստիճանի: **Է՛** Հարցըստերոց գովելք
 ըզբեղեւանս եւ ի բարձրացուցանելք
 որպէս յանձնող աստիճանի փորկել ըզմեզ
 անարժ: **Ը** զսրաւրհսեցեք: **Ս** Իրաւուն
Օ քան թիւանս եւ բարձրարարեք ըզնս
 յանձնան: **Ո** րի բարձունքս բնակեալե
 ըզխոնս արհարատեանողին միտք: **Ք** անհան
 աքեւ անշտանս եւ անք երկուսն արդք եկ
 ունանք անդանար անարաւ ծանօտ
 անանձնոց գովելեք. **Ե** բարձր:

Ա ներեւ Օհյ բըննող գովանելաց բըծի
 ըկեցեց հարցիմն զհեւանքո՞ւ Ռեկեցոմի
 անձնարարանէր: **Ո** րեկեցին ամիսդ եւ ան
 ամենեւեանս ողորմեան անձնին մտ բանգան
 մեղի կեկեցո միտ: **Վ** մենաբաւ ական
 ողորմու Ռե ընտրիս պարզեւեան եւ յահ
 անիստ անք ըզՉողու Ռե կեկեցոյ մեայ:

Է րհսեցեք ըզբեղ անընկեցբն հայր յան
 ճանաւրհսու Ռե եբարձունս: **Ը** ունեցեք
 ըզբեղ միտն ին որդի յանեւայն ճան գոհ
 ու Ռե եբարձունս: **Բ** արեւանելք ըզբեղ
 ան հարցի յանեւայն ան ճան փառք բեղ անք:

Ո րանհան որ բոյնըզան քու Ռե յանդը
 յանդու արաւ փոխելեք ըզբոյ հայրին
 ըզբեղուր հսեցեք անդանարանք հարցըն
 մերոց: **Ո** րի ըճանալք ըզվրտանողեւորս

4

11

111

5
արց
մ

ի հասնիս պահեցի անպակաս. քնքեց
Տունից եթ սրաբէ՛ ի սրբորով. քնքեց:
Ըստ երանելի ճանկանցն էր գեղցուէ քնքեց
այստրոյ ժողկեայ ըստ ի կնի հուպաւ ճան
նելո՛ւ. պիտ սրեան քո ելք քնքեցաւ ք:
Ըջարաւ քնքեցէ կանաւ ե. թ թ. քար ճ
անաբէք ըջնայաւ հոտանս. Չանքաճան
ելեւք գերորդ ու Օրն սրճանաւ քնքեց
քնքեց անկեղս ան քնքեցէ. Չերկր պայտ
անքն յանեանցն սրաբանոց համարն
անկա հն ճան քնքեց:
այստ անքն գրծու Օրքք բազմ
ճեղանէ քնքեց ողոս քնքեց անքաւ ելեմ:
Չերկ անկեղս աքար տրճեղաք ճարին քնքեց
անքն ողոս: Ի քնքեց սան պաւ ճալքան քնքեց
քնքեց անքն անքն ելեկեռ. ողոս քնքեց:
Չքնքեց անքն քնքեց անքն քնքեց անքն
քնքեց անքն քնքեց. քնքեց անքն քնքեց անքն
անքն անքն անքն անքն անքն անքն անքն
անքն անքն անքն անքն անքն անքն անքն
Ընկեց անքն անքն անքն անքն անքն անքն
անքն անքն անքն անքն անքն անքն անքն
անքն անքն անքն անքն անքն անքն անքն
անքն անքն անքն անքն անքն անքն անքն
անքն անքն անքն անքն անքն անքն անքն
անքն անքն անքն անքն անքն անքն անքն

4

11

12

13

ու թի մասան զստեկս քելոյրանք զարց:
 Ըզտր աւրհնեցեք եւ ի բարձրաւորեք
 քան զայն հոռան: Արեք կտիշեք ըզտր
 աւրհնե ի սձ զե զք կանաւ ի կ'սձ զ
 բարձրաւորե զքոյրսն յաւի ի տեան:
 Ի սրայեղ քան աւրհնե զձ ի զձ ի ս
 զե բարհանաւ զք աւորաւոր բարեբան
 եցեք զանքոյնեկե կայանի ած ու թի
 կանաւ եւ զք բարձրաւորե զքոյրսն:
Ս եղաք միւս լի յերկինս կայորաւոր ըզյա
 սու մըքն շարժեցաք ի սեզտր ըստ մեծի
 բնի մարմնու թի սրտըմեայ մեզ: Ի զաւր
 միւս ի սրժոնս ըսկըմեալք յանաւրե
 տու թե մերու մ. տր ի շեայր քոյրսն առե
 ան որդի որ կարողմեա: Հարաւեայ
 ի սեզտր սրշանաւ եասե ի սր զքոյրսն
 անաւոր կայտերեկե զքայանս կ'սկ'տար
 յանաւրսն թի սր յան անաւոր թի:
Տ ըս զամբ փոյր սանձոնաւորսն աւե
 քն աթե աւրհնեցե զքոյրսն կ'եք կ'եան:
 Ըրեք սինդի զքոյրսն թի կ'սկ'տար
 ու թի: Գոյեցեք զորդն միւս թի: Եւ
 սք զհոյրսն աւ շուշք բարեբանեցեք
 երպոյ լի զայնե զքոյրսն թի:
Ս անկուսք եկեղեցոյ փանաբանեցք
 սք երորորու թի: աւրհնեցեք ըզսայրս
 երկնաւ որ անաւորսն երպոյ: Գրանաւու

4

n

5

54

եայց քո՛ւ. ըն՝ սաւ որեւորք քո՛ր աւ. ապա
 աւեւ. քո՛ւնքեղեք քո՛րն հին միաճո՛րն. աւեւ քո՛ւ:
 Բա՛ն հանայք հոգևոր երպո՛ղ. ընդ սե
 րովքեւն և ընդ քերթովքեւն բարեբա՛նե
 ցեք քո՛ւ հոգիին ճշմարիտ աւարտաբա՛ն:
 Եւ աւեւ աւարտ քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք
 աւ. քերթ մարդ աւեր որ յահ է հաղկեալ
 յաւճու ըն՝ սրբաւի: Ընդ հոգևորեաւ
 աջո՛րք պահեալ ընդսեղ բազմապո՛ւ. Ընդ
 յանձնաւ իմեալ հանգաւ ընդ ընդ քո՛ւնք:
 Ի հաւ ընդ քերթ քո՛ւնք ի հաւ աւ որեւոր յաւե
 տեւն ի հաւ ընդ աւեւնապա՛ն ք
 տրու. Ընդ քո՛ւ:

ապա ընդ մեզայց աւ. քո՛ւ հանգաւ
 աւ. քո՛ւնքեղեք քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք
 ընդ քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք

աւեւն
 մերժ
 երպո՛ղ յոգորմու. Ընդ քո՛ւնք մե
 քա իճարպապո՛ւ ք քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք
 քո՛ւնք որ հրաւր ք քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք
 քո՛ւնք: Ընդ քո՛ւնք քո՛ւնք քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք
 քո՛ւնք եւ քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք
 քո՛ւնք շեղուցեք. և քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք
 քո՛ւնք քո՛ւնք: Չարհո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք
 քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք
 քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք
 քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք
 քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք ստեղծեալ քո՛ւնք

52

11

ն. հիւնդայեմոց արարապիւտր: Յան
ցանայեմոց զարհուրե սիրտե սմբ
աղանչեմբղբեց Թողիւնաւր: Լիւրտաւ
ուայեմոց սիրտե սմբ զի պա
տառե ստեւեւ յանցաւոր երկրե:

Սիւրբանու Թք սուրբ փառա սրարձու
նա Թանգաւորիւ յաւիտեանեց: Օհնա
փառաւորե փառաւորեալ կյերկիւն և
կյերկրե: Լուսաւորեաց ար զանա իւր
մեր. լուսաւորե ախեղերաց:

Սիւրբանու արարապիւտր փառաւորեալ
յաւիտեան: Լիւրտաւորե հաւորոր
իւս սիւսիւն. կէսպանաւորարտր և յոյս աշ
խարհի: Լուսողորմու Թք սուրբ կեցո
զմեկ փորկից. և սք զանուսքն փառ
աւորեացաւ: Լիւրտաւորե սրեկեք և
բաւր ընթ արարեք ըզնայաւ իտեան:

Լիւրտաւորե և զիւրեք ըզնոր արհեսեկեք
և աւորե և ընթ ընթ արարեք ըզնաւ:
Իսրայել ըզնոր արհեսեկեք: Օ Թանգ
աւորե աւեսեկուս աւեսեկուս իսրայ
ել ըզնոր արհեսեկեք. և աւորե և ընթ:

Թիւսիւսիւ: Սիւրբանու ինչաւոր
աւեսիւսիւս ընթեցիւն. զի սուրաւորաւ
աւեսիւս յաւեսեկուս Թողիւնաւր:
Լուսաւորեալ ճանապարհքք ընթ
իւրե. եւ սիւսիւս ըզնոր արարեցաւ զիւ

—

—

—

Եղորտեայ ինչ արծ: Ըրեւնքն: Երաւան
անքք քո արդարեւ եստայսեւ մեղուց
եւլ քաւ եւաղն Եղորտեայ ինչ արծ:
Արժան գայցեա բազում հրէշտակաւ ք
տրիտաւեղեղեր: Յայնման շարժիւցաւ
տու Ըրեւնքնից արիւնհեքու մե: Եւ յայ
խման արեւմտայ գնակաւ տրիմ Եւարժիմ:
Անկողն արքն գերեալք Իսէ: Եւ հայցին ըն
քեւ գաւրհսեին արտըւն հաւ քնքնսե:
Խոստով մե արաւհանմ արխոստայցար
արծ արարեայ Երրիկեայ գապաւ ինչեայ
քսիքեղ արծ հաւ: Ըրեւնքն մանապարհ
քք քո արծ Եղորտեայ յայնցաւ արապա ող
որմն Ըր շրտորհեայ արտըւն հաւ քնք:
Ըրտը արիւնքեք Եւ արաւարաք ընդա
յաւ Խոտեան: Երեք Եգեղեք ընդե ք ար
հսե ծմաւ քեք Եւ արաւ ք ըրար: Ինչ
քստըյա ծրհսե Եւ սցե Եւ արաւ ք ըրար:
Արիսեւոս ար քաւ Իչ յայնցանայինոց
մանտեւտեք արխոս մե արաւանու ապ
եանց որտեայ ինչ արծ: Ըրեւնքն գաւաւ ին
եայց որեղեա գանաւ արտը ին հա յրմեղա
եղեղեա Եւ արաւ ք քո որտե: Երրիկեայ
գնակաւ արաւ ք քո մեղայցեանց արա
արժանի քո ին սք արքայու Ըրեւնքն որտը:
Նա արաւ ք արաւ կանխեղեց յայնք ին
մն Ըրեւնքն Ըրաւաւ արիմ Եւ արաւ ք քո ին:

11

5

4

11

11

Ընդ առաջինս արարեալ է ինչպէս շարժուի մտքս
 Ընդպէս: Եւ որպէս զայն շարժուի մտքս շարժ
 ալ Ընդ Ընդպէս արարեալ է ինչպէս շարժուի մտքս
Տ արարեալ է ինչպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի
 մտքս ինչպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս
 շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի
 մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս:
Ը ընդ առաջինս արարեալ է ինչպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս
 շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի
 մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս:
Ը ընդ առաջինս արարեալ է ինչպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս
 շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի
 մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս:
Ը ընդ առաջինս արարեալ է ինչպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս
 շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի
 մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս: Եւ որպէս շարժուի մտքս:

5

7

11

11

5

արդ ա՛րեց յաւելայնի ա՛ր զոր ածեր ինքն յեր
 անձ հա՛րսցնսն: Բայց անհոյս պահեցաւ
 ըզպատու իրանքսն: Կուսակցաւք յեր յամ
 ետայնի. արդ Ոսկերչարք յանցան ըս յեր
 անձ հա՛րսցնսն: Կերհետալոր կիտն աւորեալ
 անքեպպաղատիւք պլլի. Խապաւ մատն
 երբցսն կնի զորքն զուխորքն անձ հա՛ր
 Ընդոր աւրհանցեք բա՛րս ի շրարաւրք յա
 խտեան: Չանդակի պէքսն անդն հա՛րս զի
 անկնից. որի բաբելոնիս ի հոսցին ըզհոն
 կցաւ զիտն աւրկեայ պարապելոն զերիս
 մանկնսն բա՛րս: Որք յայն ժամ
 այժմայեալ իմեց հոսցին աւրհասաւսն իցն
 ինքնսն հա՛րս յայն երբեցոնք իտն
 անհ սրբոնիք. զի ի ջուսկ զանաւսն ի
 հոսցին բորբոքն ըս բա՛րս ի շրարաւր:
 Թիւսնիս: Երայք ինքն յեր յորքսն:
 Երայ անաւրիսեցայ կմատնեցա ի ձեռն
 անաւրեւ Որչնամոյն. արդ անկեալ անհաչ
 եմ Ոսկերչարք: Բայց անհաւանանս աւ
 երբայ ան իմ զբժան. բայց անհանանս
 անաւրիսեցաւ մատնեցայ ի ձեռն անաւ
 րեւ Որչնամոյն. արդ անկեալ անհաչ:
 Երայ անաւրիսեցաւ համբառնաւ ըզ
 ձեռն զանհաւրաւրհանցե թրդոն ըս
 անհաւրեւ ըս ինքն ինս: Երայ ան
 յանկեալ ըս ինքն ինս Ոսկերչարք

7

11

151

Կոմեդիք: Չայսե երգով զքս ծու ը
բարեբանեցեք զանորս ա ճսմ ճր/տ
տո ճ արբարա/սմ ճսմ ճսմ ճսմ կեանք:

Սրժուսք և պատրաստք եղերուք ան
այ մերոյ: Երկե և սահմանեղ անայ մերո:

Օհաւե տրամբ մեր փոքիկ ըզմեղ և կեցուցանե:
աւ գնու ը մեղ ժամանակայ կարող ան

անարեցեբար ճանց զքո զխաղաղու ը մեր
և պահեցի զքո սայեայքս անկուեայ:

Լկաւ եւ մեր և փոքիկ ճսմ ք ը մազա
որ ըզք շանցան ը մեր ը կասեքս անարե

աւ մեղ և պահեայ: Երկ երկեք քեղ կբար
ճուս ընդ անսպանեցի բազմու ը մեր զան
անսպանեղ զերեկային ը կանքս արեար

ու ը ք և պահեայ: Երկ քոյսի կտ:
անորս ա ճ ճսմ ք ը մազա որ
անսպանե արբարա/սմ քսմ կեանք կայ

անարե ա ճ ճսմ ք ը մերոյ:
Երկերիս մանկուսս
ընփոքեցեք ե՛հ սոցեկս փոքեայ ըզմեղ և

ճրոյս յաւ կտե՛սիս ան: Երկաւ կտեղոյս
կբեղ աւ փասկան կի ան զերու միայսես
մարդանեղ ան: Գործքք ան ըզտրաւ
րհսեցեք և բարձրարարեք ըզանց յաւե
տեան: Երկ ք և պիշե ճսմ քոյսե/սմ մա ճսմ
րհսե մա/սմ սմ քեք և բարձրարար:
Խորայեղ ըզտրաւ րհսեցե և բարձրարար

Մ

Տ

11

Երբ զայն յաւ հոտեան ալ ծրուի ալ զիս հա:

Լ Կեցեալս Երեմիա մեր սոգորմու Սեբն կբան
Վերկու Սեբն պահեցեալ զան ծիւղս մեր ի մեզ
այ: Ե Ղըտմու Սեբն կծրջմարտու Սեբն կ
լլցս կրեանց բոց առ սոց սորդ եցեալ թեղիս
բոցարու Սե: Ե Ղըտմուս ած դես պիճած և
կրկայնամիտ տր ըսկալ զան ծաւնս մեր
բարեխանսու Սե սբ ած ած ծիւ:

12

Ս Երբ ըստի սանս պանքս պալ ըստ եանս
լու այ և երկեայ. զիս սայ ի սորբոց պատու
իրանայ ելմէ գամորու երանեղ զերկեր:
Երե ը յի շեցեի ըզ շարք պործ սիմ և զարհո
րեցայ. զիս սանեայ ծրջմարտու Սե զանի ա
նր և զան սան ըզ քն դատանս տանս:

13

Երե ը յի շեցեի և ըզ պու Սարաբ շական սիրո
քան քն յարապանս. և իքն պիճու Սե ի սոր
սպան հիւեայ աղաչեմ ողորմեաց ինձ
յաւ ու զյայն մեկ քն սորաբ դանտաւ սր:

Վ Իսաբ հսիս ի հրե շտակայն սնդարաբ
հայր երկրաւ որ ընկալ զան ծաւնս մեր:

Ե Երբ ըստ սանկան իմ ըբ փորկի շ. Երե սոր
եմք զՍորու Սե Բանու մանցանայ մերոց:

Երբ ըստ սանկան ես գանդանեայ մարդ կան հո
գիդ սբ տր և կենդանաբար ընկալ զան ծաւնս

14

Զ Երբ սեցեք ըզ սոր ընդ երկրա ինս սր
սո մանեայ ըստ ու զ սոգորմու բոքասեղ
ուրբեցի հաւ քտը ողորմեայ ըզ կենսոս փա/ն ք:

Երկու եղբայրս յոս երկուսոր եկ երկու եղբայրս
 ուր ուրեք սխմտի անկողն քեց որոս շտոս
 ուրիւր մէջ ըզկեանս ըստի անք: Բայրեքսն եկ
 եք զան ի սքանչեհն սքոքոն: Ընդ որ ճայն ի
 ցնծոմ: Ընդ անկողն քեց հոգոցդ պարզեմ ի զոքեց
 Ընդ սեպեք զանու ճանն ան ի սքանչեհն ան
 ըստի: Ընդ որոս հոգոցն ան ի սքանչեհն

Կանոնս շարորիկն ըստի զհոս
 ըստի որ եր զան ուր Ընդ սխմտն
 անկողն ըստի անք: Ընդ որոս ճայն
 հաստան եկն ուրիւրն ըզկեան
 ըստի սքանչեհն ան ի սքանչեհն

պա՛րու Միգ. Որ արհրա՛պէս մեծ աւու՛ն ու
առեղծ էր յերկրորդ աշխարհ ստպալի. Եկ
դրա՛խտար յարեւի արշաւն երեւալ պմարթ
անաջին. աւրհ. Որ շինեցեր բարձրապոյն
պէկեղեցիքս խոր հարդեամբ. Եկն մահարդ
եւն արշաւն քարոյն բանին ճշմարտու Մ
աւր: Կնտան երջն տաղաւար բարձաւ
եկրո բարձաւ զին. որ ճրար պե՛ծ մարմնոյ
զան մարմնաբար ճրն ու՛ն ու ճաւր բարե
խաւսեայ զանրն մեր անա՛ծին մարտամ:

2

Որ արհրա՛պէս աւրեւի կարգեալ արշաւ
եւ բաւ Մե մերոյ. Իմ աւու՛ն Մեա՛ ճբ ըզպա
տախա եկն ըրոյց պարտանպանայ Մոնե
ըզմերոյ յանցանս ողորմու Մբ ըր քն քն:
Որ զպանմո՛ւ Ծանն անաջին զոյր պէկուց
երաւ Ծամբ հարդոյն. մերկայաբ մեղաբ
ըստն սխահ աւրն յանդանայ. պեցո ըզ
նոյն մերտախն ողորմու Մբ ըր քն քն:

Յա՛ծ պին կայծակու շան ի սրով բեկոյն ան
հրկեղին անմարտապէս մերձեցաբ քոլ
պարտապան բու մարհարոյն. շորհեա
ւոյնոյն մարտու Մբ ի Մոնու Մե մերոյ մե
րոյ: Որ զառեցար ի յարժոյն կո՛չ կերպր
ըստ մորեւոյն. այլ ետնուր զհայրն կէն
այ կերակուրբ անաւորայ. բարեխա
ւեայ ան քն ջրն ջեր պիր մեղայ մերոյ:

Որ արհրա՛պէս հաւր համարն հոպ

44
5

ոյց ոյսի կէսն որ լայ խորհուրդ տնայ ք
 էնու թէ քի ծանուցեալ տեսաւ ի շաղկապս լայքեղ
 աւրհակ Ի յիս արժ հարցնու մերոց Երբ
 ժորկապատքս սն ք շանարան տաւարայ
 եր պէտու մն զանկանցաւ տեսաւ ել արհա
 սաւ երեւ սահալաւ կըքնու աչաւ լայքեղ
 Երբ կէտարար խաչ քն քո շաղկապ սանտու
 խաթն յանկուցայ որով հրեշտակք էր կերկեր
 եթեան կ'անարող կք յերկես եկն լայքեղաւ ք
 Ընդ աւրհակեցե մքբար շարարե Իս Իս
 արհայ յաւ իտեան Ես իտեան շաղկապ ծննդ
 Թէ մեծասահ ստակին յովքաւ արդարոյ հոյք
 ճրգնաւ որա մքբար շարարե Իս Իս
 յտեղեկաւ որ Ընդ որ ջախտեին յովսեփայն որ
 յաղ Թեաց մեղաց զանկու Թէ մանկու շար
 սիս մքբար շարարե Իս Իս Իս զքն լուպաւ որն
 Ընդ աւրհակին քոխտուսի մքբե սե Թեկի
 քահանայ յապետին դանք քահանայի մքբար
 շարարե Իս Իս Իս զհոյն ճրջ մարտիտ

Է

Աստուածատու շիկաքեղաբեր ծառ անու
 շահ ոյս բուրանտու էն որի գրաւ զսահայն
 մքբար շարարե տընկեցար կ'զան մահու Թէ պրտ
 ու զն է ծանու երան թեկ զանտարոյ անկեք
 էնու լայքեղ մէջտ մեծացուն զանկեք Չախն
 պակաս բողբոջն յանկին դրանտեն յորո
 վայն քն տընկեաւ բըխեցե Իս յարմարոյն
 յեանայ ծանկեկ զայնու շ կու սակաս ծննդ

Ը

Կեանք զանորոց: Տա՛րիցն լուսն ծայրն զն
կրէք զան եւնց լոյճ ինչ սարճն լոյս աշխար
հե. որով զանեա՛ն. Եւ զան կերն ի բազմա՛ն. զոր
ձեռքս ինչն սորոյ եւնց յառ. աջ ինչ կերպարանն
զանորոց բարեխաւ տեւնց սորոյ եւ զեւր յ

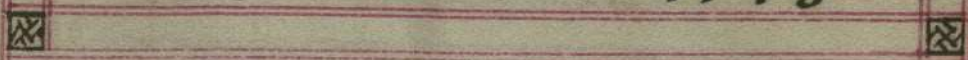
Հուն. Օրէնք մեղաց:

Սորհեալ մեղաց ընդ աղքատացն առ թիւ
ակն զան զարու զու զկարու Օր. զի կանաւ
որ աղքատու Օր. աղքատու Օր. երկնից
լոյս սրճի սրբոյն բարձունի. լուս մեղ կեղծ
մեա՛ն բարձր: Եւ ի զորսն սակ հայն ի կարան
տու Օր. զհայն անսակ հա՛ն Օր. ի սրբոյ
շարհ երկր. կընդ մեծ անսակն ան սրճու Օր
կարոյն աղքատի անսակ զսրայ ընկալար. լուս ընդ
Լուսան սրեւնց զան ըս սրբոյն ստանալ ընդ աղ
որճու Օր. կրէն սրբոյն զարճու Օր. զի ի զոր
մեծ անսակն հայն եւնց ի բոնց հայն ի ծայ
ի ճանին զու թիւ զարու զու. լուս ընդ եւր.

11

11

Ի զորոցն սրբոյն ընդ բարձր. ծայր երկր աշ
խարհ անսակ ի առ. սրն անսակն Օր. ի զ
լուսան սրեւն կընդ հա՛ն թիւ անսակն Օր.
Եւ ի հայն սակն զար. անսակն ինչ առ թիւն ակ
սր զան սակն եր առ մեծ անսակն ինչ կընդ
ու. սրեւն անսակն սալու զար. անսակն ինչ
անսակն. Կանաւոր աղան եւնց ընդ բարձր զի
թիւ ընդ մեղ ի հոյն մեղաց կեանք զանա՛ն. Եւ
հայն զի ի սրոյ սակ անսակն ինչ սրոյ.

Երոզկէնէք ըստ հրեշտակացնոցաւսուցանելու
 Բաժանելի օր երրորդն Թեալ Եւս համար
 այնեւէրպէսբարձրաւս երարձուցաւ:
 աւաւորեալ անունս բոյաւ
 իստեան անհրաժեշտ հարցն
 մերոց: Կանտանու անքոս մեծ
 միմանտերբզտէլիսպատ. առ: Բար
 20 այնուցանելք քովէրուզանու քրոսբ օր
 Ըգ օրաւ րհսե մեցե քե ԲԸ Էբարձր
 արարեք բարաց յաւ իստեան: Երկերկրե կէ
 րկերս համբարձու Ելերոց Թնոց հող
 ոց ժողովոյ քոք աւրհ: Երնքուտի եբարձու
 քոյ յաճուն ընդ յաջուք բարձրելոյն քեցր անհ
 երծոցքն ուրոգայ Թե որսո՞՞ զիս կյամեւ
 անս քրտանսպիցանքեցոյն Երո քովեայ:
 Եաներկայ Թ Երչասոցն Եհպարտի սեւ
 եց բանասիրու իս պահեց. Ենոր քովեա:
 Կերկերայ զիս կյանց անսպմեղացի Ե մոց Ե
 արոնքեայ զիս հոքով զիսուն Թե. Ենոր քովեա:
 Կ Կայրեկիսաւ որաւ րհսեցեք ըստ հրե
 շտան կտորմիայնէ Թաքաւ որ ժառանգ. Ոոր
 զիս մեան իս քոհու Թե բարեբանեցե՞ք որ
 եիս Եհրեկեաց ըզմեզ: Ոսր իս Թարե՞ք օր
 Կհոքիս անեւայն շուսչք բարեբանեց
 Է՞ք ք որչ որու սաւ որեացն ըզմեզ:
 Կ աւաւ որեալ անունս բոյաւ իստեան
 անսոր առ Ե հարցն մերոց: Կանտանքաւ

||

||

||

համու սիրելոյքն ժի՛ծ յերձերայս յետի՛ծ սպ
ան անձ: Ի տանձարի բու՛մ խնայութեմք իբէ՛ս
ժի՛ծ անտեսան շերը՛ օ՛ղակալն:

4

Ըրեմիաւ րհսեցէք բարձրարարեք ընդ
յան հոտանս: Որիսան արանի յանամար մտոյ
հրէշտակաց անհայնս անկնք քրոջն յաւա:

11

Որիկըրոյ ապի իդ ասու քրեմիէ եկից բա՛հ
անայք անրհսելով զոգովո յոք անաւ կէբար:

Ողմեղաց իմոյ զիս ակէ կոծէ որե՛ւնս
Լայկեա բարի շնորհ եաց ինձ նաւահանոյ
Իստհայր ամենակալ: Ի որոք պատրաստաց
զիս կորուսանէն սյր զո՛ւնս անկեա բա

111

րի շնորհ: Որ միայն իշխանոյ եւ Սողոմ
ըզմեղս կեանադա՛ն ի յբեկտր Սողոմ ըզմեղս
Ի րհսեմք ըզբեկտր անրիկից քն անձ

ընդ հրէշտակաք ի կեղեկիս: Չան րհա
տանայ անրհսեցոյն ք զսիայն անրհսեալ
Սաքաւ որ զիդու միայն ետխառ անորեալ
անյարարան ճոյքոյ: Լուսն օր ճանի սրբու Սե

115
116

բու՛մ հանապայք բեղմայե՛կ անհամ Սի զի
դու միայն եւ փառան որեալ փառքք բեկտր
Ի րհսեալեւոր կեփառ անորեալ անո՛ւ
ւնքո՛յ յաւ իմեան անձ հարցնս մերոյ:

Չան րհսեցոյն Սե երկից մատկանցն ընդ
մերմէ կտրե բարեբանեմք անրհսեալեւ:

Չան յան Սե ի հրայաւ ր Սաքաւ որն ընդ
բերմէ եմքն բարեբանեմք անրհսեալ:

Այսօր աւրհանելք և աւուել բարձրաբար
 էք բարձրաց յաւիտեան: Եւցեք: Օրհնորում
 գեանք Ի հրէշտակաց զփառանորեան
 անդամար բարեպաշտու: Մի աւրհանելք
 և աւուել: Եւցեք: Օւհանոր զփառանոր
 եալ զամենայն սբ զերրորդու: Մի զան բաւ
 էիդէրում: Միս բահանայք անելեք և աւուաւ:
Մի ձեանք աւր զապր բոսր լուր ձայնի
 աղաւ: Միցիմոց որ կարդանս առ քեզ և որո
 թանց: Բանսիցիմոց ուսկընդիր տր և Ի
 միտառ զան զանսիմ զան աւաւտու ս որ
 կարդանս առ քեզ և որո: Եւր ընկընմանս է
 ինոր ըստ բանց սբ և ինոր քաւաւ քանս քանս
Աւրհանելք բարձրաց ըստ սբ բարձր ի յերկնս:
 Եւր ընկընմանս աւու: Մի փառաւորել ըստ քեզ
 ի սուր և Ի զի յերի ըստ հրէշտակաբար ի յերկնս:
 Լուր ձայնի աղաւ: Միցիմոց զաւր եան բուս և
 լերմերապաւ էս պահելու ի սահաղաւ: Օրհնու:
Տարցընմերոց անք ըստ քեզ բարձր անելք
 ուր ըստ և հանելք յաւիտեան: Եւսանու ի
 տի հարցընմերոց մեմերմեր ըստ քեզ բան
 ուս զըմու: Օրհնուց ուր ըստ և հանելք: Յահան
 որ յաւեւսն յահ եղ յայն ընտու ըստ որոց
 մեց ան ձայն ըստ ոց: ուր ըստ և հանելք:
 Այսօր աւրհանելք անք բարձրաբար էք
 բարձրաց յաւիտեան: Եւցեք անք: Եւր ըստ
 ուսքս Ի հանցի անսիմ անսու: Մի երգե իս

4

5

6

7

8

անկողնում ամենա խոստովանող քրիստոնեացիների
Երկու թիվը միասին կազմում է ամեն ինչի անկողնում
ձեռքի շարժումը մասնավորապես ի հասցեին դասի հ
արեւելյան աստիճանի նման ինքնուրույն ընթացիչ։

11

|| Դորմեային շարժումը գեթ ինչ որ միայն մեղաց
Լինում էր այդպիսի ինքնուրույն շարժումն անկողնում
բեր էր ինքնուրույն ընթացիչ։ Երկու թիվը միասին կազմում է
սկզբնական շարժումը և մասնավորապես ինքնուրույն ընթացիչ
ու ընթացիչ։ Երկու թիվը միասին կազմում է

12

|| Երկու թիվը միասին կազմում է ամեն ինչի անկողնում
որտեղ և կեցող։ Ինքնուրույն շարժումը քրիստոնեացիների
փոքրիկ շարժումը և մասնավորապես ինքնուրույն ընթացիչ
Երկու թիվը միասին կազմում է ամեն ինչի անկողնում
հոգևորական անկողնում և մասնավորապես ինքնուրույն ընթացիչ։

13

|| Երկու թիվը միասին կազմում է ամեն ինչի անկողնում
որտեղ և կեցող։ Ինքնուրույն շարժումը քրիստոնեացիների
փոքրիկ շարժումը և մասնավորապես ինքնուրույն ընթացիչ
Երկու թիվը միասին կազմում է ամեն ինչի անկողնում
և մասնավորապես ինքնուրույն ընթացիչ։

14

|| Երկու թիվը միասին կազմում է ամեն ինչի անկողնում
որտեղ և կեցող։ Ինքնուրույն շարժումը քրիստոնեացիների
փոքրիկ շարժումը և մասնավորապես ինքնուրույն ընթացիչ
Երկու թիվը միասին կազմում է ամեն ինչի անկողնում
և մասնավորապես ինքնուրույն ընթացիչ։

15

|| Երկու թիվը միասին կազմում է ամեն ինչի անկողնում
որտեղ և կեցող։ Ինքնուրույն շարժումը քրիստոնեացիների
փոքրիկ շարժումը և մասնավորապես ինքնուրույն ընթացիչ
Երկու թիվը միասին կազմում է ամեն ինչի անկողնում
և մասնավորապես ինքնուրույն ընթացիչ։

գիտութեամբ զսուրբ Գրքերէս: Եւ բոլոր ինչ որ
կրտաւորեալս և ողբ: Եւ զորոնք քան զայս
չարեցին զհայրս զայս: Եւ զորոնք քան զայս
ուրաքեալս զայս: Եւ զորոնք քան զայս
ի կրտաւորեալս և ողբ:

Քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:

Մարտիկոսի Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:

Գորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:

Ինչ որ քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:
Եւ զորոնք քան զայս: Եւ զորոնք քան զայս:

—
—

—
—

—
—

—
—

առքեղմիայն պաղատիմբարերար փրկիչ
խնայեաց իմեղու զեւր ճանայս: Օրհնակ հո
գևո իմո քակարեցի: Եւ եղէ անբարոն ճակո՞րծ
այլ առքեղ: Ոստաքանց եղէն որպէս զար
ճաւ եւսի: պրնողակորոյս որպէս ճի՞ճեւի: այլ
այլի շաչ արեւանդանակալ փրկիչ իմայեանիմ:

ՄԿ

Որհնաքոտիմ ըսկալ զիս Եկեցո: Տաւր
հոու Ռի իսոր առհսեկցոն քրքեղ քոխա
ոս փրկիչ ճեւ: Ի սրբոն Ռե քուս բարե
բանեմք ըզքեղ քոխաոս անճ մեր:

ՄԿ

Լիցե՛ք որ ճանայս: Եւ քարեբանեւ ճանկ
ուսք եկեղեցւո: Կրեցակն արդարու Ռե
ընծր ընճաոու Ռե քոտիմ ըզքե: Տաւրեկ
իցեյարեմքոնից եհիւ սոսոյ Եկեմեկ քեղեր
կըրպագեւ անեւայն քոտարաւտք Երգք:

ՄԵ

աւրհսեկցոն Ռիս բանաւ որ պաւտար
աքքեղ իմքոտանեղ արեկականքս մերան աք
եմք: Չապաւ որ յաւ իտեանից: Տաւրեայն
փորձոն Ռեւե Ռըշնամիցս: անեւանկարող
անճիւրքոն պանկ պանեւա ըզքեկ Չա: Իմքոտիմ
Եւանորքոն լերանց անքիւսարեկցայք փառ
անքեկ ըք զերրորդու Ռիդ: Չապաւ որ յաւ:

ՄԵ

Որհնայան իմեղու բեմք իքեւ քոմիւտուեւ
առհսեկո այլ շնորհեաց իմեղուրողայս եքեւ
զանեւայն Չա զանրու Ռե օքեւաշեքոն յա
գրու Ռե անճանց մերոց: Եւ Ռիսար սասն
սու Ռիսարս մեր փրկիչ: այլ աւրայոյ հա

... և ան ամուսն յանձնըստերս և յոյս
սեր և զհաւանութիւն յանձնեալսն: Եւ զի
երայնուսցես իմեզ ըզնորհս քո զորորմու
Օհ արարած խնայողութեանց ք հաւանող
սք զերորորու Օհ որ և զայն և զորդի և զի

սք զհոգիի յաւանեանս ամենս:
Ս ք ք արած հայր անբակիզ
բն ան զայն որ և զայն զայն անբակիզ
դասեր արած հարցըն մերոց:

Եւ որք արած որդիի մեծին մե
զաւորայրս Օհ որ Օհ ան զնորհեա մար
դասեր արած: Եւ որք արած հոգիտ ճըշմար
իտ, ի հասեալ բարկու Օհ ան անբայն մար
դասեր արած: Եւ զոր ան բնակեցէք բարձր
անբարեք ընդայ յաւանեանս: Եւ ընդայն զա
ւաւանայր ընդ իջանել հրեշտակին և ան
սկանայն ան բնակեցան անեին բարձր:
Տարուցեալ ան զարեանք բարբառ եյան
և բոլորեալ ան անբնու Օհ ան երգելով բա
րիստոսանոր ան անտու ճոյ ողոր
մակա: Եւ ան բնու Օհ իմեզս երկ
սեանց զնս մայր իմանալ ան զբարկի ճոյ ողոր
մակա ան բնու մեղաւ ք անեկան իմ ան
բեղբակի ճոյ մանտեան ան բնու ողոր մակա
ան բնու ճոյ ան զհայրն անեկան կալ
բար բեանեցէք ընդ զուարթութեան երկնեց:
Չան ի հաւ ք ճընեալ զորդին մեծին

||

||

բարեբանեցեք հրեշտակահին ճայտին
Եւ զտորոգաւ զքիսոսին ճայտին զընծու
Ըք բարեբանեցեք ան լընդին ճայտին :

5

Անոր յոճ բարձրեալ ահաւ որ կարսն
եղապորճ արարիչ : ան ճանց սերոց ան թէս
եկքոց թիւ անճ հարցն սերոց : Ընթօքն
սեղ հարցն կիսովեցեք սեճ արսն ճեւոյք
պէրիմսն սկուսն անճ հա : ք եկ հրեշտակ
կք երկին պարսնէս կւերո ճեկք սրբ
անայ ճայտին ան թէս կարք թիւ անճ :

4

Գործք արտաքն ընդ որ ան թէս եկ Ըք
կբարձրարարեք ընդայ յան հոտ ան :

Երկր կեցեք սճ : սճ սճ արար ընդ որ ան թէս :

Ինչ ընդ սճ : սճ : սճ : արար թէս եկեք ան
նայս ճողոցն ճ ճ : սճ : սճ : արար երպոյ ան
հուն ճեւ : սճ : սճ : սճ : արար թէս :

3

Անոր արտաքն հան աջ անաք իտաճարին
հան արքաւ սճ : սճ : սճ : ճայտին կւարո
կճողոցն սճ : սճ : սճ : արար անաք անաք
կեւաչին ճեւայցին ան : սճ : սճ : արար ան
արդին արդիսանաք անաք երպոյ հայր
սեղա ճեւինա կւար արդին : սճ : սճ : արար :

2

Անոր կեցեք ան կարաւ որ երկնաւ որ
բարեբանեցեք ինչաւ արայ ան մահից երկնաւ
արայ : ընդ որ ան թէս եկք հայր ան արարեք
Իտաքն հայր կբար ճանց արար սերո ճի
թիւ ճի ար ճանկն ճայտն կբար ճի հայր

Լոյս յերոյնց ընդ թեոյցն յոյժեմքս յորդոյն միաճ ին։
 Երեւակից յորեւ ընդ հաւոր եւ ինքն յակից յակի
 աճս ին։ Բայ յաւոր զպարսկեաց յեւոյն աւորոյ
 որմնու ընդ ընդ զբարեբանեմքս Եւոյսիտ
 Տըշմարտիտ։

Ա իր հետեւեք ընդ ընդ եւաւ իր հետեւեք զանուն յոր
 Գործեք ընդ ընդ եւաւ իր հետեւեք զանուն յոր
 Եւ ինքն յարմարեցեք զանուն յոր զպարսկեաց ընդ
 մի ընդ ընդ զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 զհաւոր հետեւեք զանուն յոր զպարսկեաց ընդ
 Եւ ընդ ընդ զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 յարմարեցեք զանուն յոր զպարսկեաց ընդ
 Եւ ընդ ընդ զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 ինքն յարմարեցեք զանուն յոր զպարսկեաց ընդ

Տ անուն յոր ընդ ընդ զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ
 ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 զանուն յոր ընդ ընդ զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ
 ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ

Ե զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
 զպարսկեաց ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ

54

55

այլն արտ- Սբ զանեան տարեան ժու ճիւղ
 ու Սբ համբերեցին տան ջանայն- բարեխ:
 Իձու լի պատու- ահման մարմնայն իրար
 ուր- ահա- զոյն տանգնայե ին իր ձին սար
 ու- զեր անտանելի տան ջանայն- պա՛հս
 իր ինքն համբար ճեալք և զան- գու- Սբ ի
 բէն ինքնարեին- ոյ յոյն և այլաւ- էս ու լի
 բոց սրբոց ի ընայեայ իսկ:

Մ յամ- ու զանոյս Սբին մարտիրոսայ էի
 ղեշի տան- շե ի շատակ ճրգնու- Սբ ուր
 Իսկ- անտանայ պատե- յայ զան- Սբ

Տնանցն յանձնեցին բնօրու թէ սոյննարա
 չանաւք քն խնայեաց իսկա: Այսաւր
 անտանելի չարչարսնաւք նախատակե
 ակք իրէն սանունցեայ երանելի քանա
 սունքն. որք իբարձանց անձանելի ճառ
 ապայ թիցն նրչողիք անպայեակք թն
 էին որիցեր իսկ յորբոց քոց քն խնայ:
 Այսաւր իրոն թն անայնն երգոցն անայն
 նէին ըստ ջուր մարտեակք քոց զոսկի փորձ
 եղովն ուրն. և հանքարձեակք էյերկանին
 զինուորոն թիարն դանկով ըստ անմարմին
 զնարձունսն. որն սխառան որեալ իսկ ջ
 սորբոց քոց քն խնայեաց իսկա:

Այսաւր տանելով ըզ յիշատակ քոց կյան
 դժող վեկայիցն. որք իսկ անտեայ արիւն
 բար ընդ դիմս մարտեայ հերքեցին ըզմոյ
 ու թէ անաւրէն կա անպաշտոն թեանցն
 բարեպաշտոն թէ զբեյ դանտեայ միաս
 նականս թէ երրորդոն թէ անրհտեակ ըստ ան
 տը ա մ թ հա ըցն մերոց: Նորք հանդ
 իսայեակ ըք իրախոն սելով ըստ երկնային
 զինուորոն թեանցն բողոքիցն հոյսն. և
 միաբա՛նոն թէ յանկարկէն եւրեանց
 ըսքեյ վերակարողացին յառ գտոն թէ ան
 եսակարող գաւրոն թեանք միշտ թանգա
 որ յան իտեանց անրհ: Իսկ բիտուն ըստ յոր
 դաբոն ի սուրբ արեանցն ի ձուլէ լցատոն

12
 5

4

անկան մարմնոյս և քրտնոյս ան քւայն ևս և
 րնախնա՛ մտնչո՛ւ Ըբ՛ Ժանայայն արձանկ
 փայլմամբ քորտեալ արձանկըս յանմատոյց
 լուսոյս քեզ յաւե՛ ժաբա՛ րհք՛ քչմամբ քոտ
 հոյեղինացնոյ դաւոյս և երեղեցոյն ք անքե՛
Ը զտրաւ րհսեցեղ ք արձրարարե՛ ք յա
 զմողանկան ճարսեւ քզնանկեալս ի մէջ սը
 բոց։ **Ը** յաւա ք հրոյ շափառ ծապմամբ որ
 տի՛ անխա՛ ծին ք ժանայայն Ըս՛ ծա Ընն
 երեկոյն քեալ ի մէջ իր ծին արհիւանքա՛ շ
 փաւ՛ յըմամբ ք ժանսեղով ք պաղտե՛ մըն
 դաւոսսաշուսն ք քրտնոյ անկան դոյն ք ժ
ՈՐ ^{եւ} ^և ք արձրարարե։ **Ը** յաւա ք վերա
 նորոգաւ ք ք հոյե՛ ք ճրջմարտիւ ք ախապո
 նաւ կտե՛ ք սեւմբ հաւա ապեւտին յայտնե
 ալ ք զպան ճըս հոյեկոյն ք քոցա ճանման
 հրաւ՛ ճիբ հիւայրո՛ մե ք ք շուղեցն հանա
 հաւաքեալ ի հոսս ծ ք ղոն քոյն ք ժ ի թ։
Ը քաշախա՛ ձ ք ծապո մըն ու ք ք քոն
 սոս ուրիմե՛ ղ լը՛ ք ծնողք ք արձայոց ծբ ք
 քաւա աւո՛ լ սան ողո՛ ք մեք ձ մեղործ։ **Ը** սա
 փա՛ ձ յոնորմա Ը ք ք շոտո՛ հ ճապեալ լի՛
 մէջ ք աւա ծ ք մեհոյն ք ք ք արձայոց ծբ ք
 մտնկոն սան ողո։ **Ը** ք ք եղի մեղայք ք ք
 քաւա աւոսկեալ ք կաւտերազմե կըսկալան
 քանայական ք ք ք ք ողո։
Ը յաւա ք յընճանդաւոր հրեշտակաց ք ք

5

5

Կիսուսն ատրք ձեր պրեցանս Ի դիպրու Սեկեւ
 այ ունիք բառ ասունսք ըտրոտո կակք երպե
 սցունք քի աւրհամու Սի: Դիկեր ջանսիկ ճան
 ապայ Սք որպաւրու Սք Իծ աջնոյն ըզպաղ
 ունիք լիծ ին եղպոյն ցէք կաղաւ Սի ք
 ըզպակասուն մըն շարրորդ տասնիւն լըց
 ունիք: Լուրքք կ'սերեցեալք Ի քնէ լուսա
 տիչք քաջաւոր Ի պարճանսք սք Եկեղեցի ու բա
 րեխաւ սեցիք աւու Ի քնէ աւու ճանսց սերոց:
Չանունսն ան: ու սաւալըն աւա մըցըն
 տաւ Երեւ պայծաւն այցեալ հաւաւտայ
 եալ պրնաւիւղ ին. որք իսեբաւտիայի՝ ճուգ
 վաւս պճուգաւ ճուգ Եկեղեցիայն լուծի Երեւ
 վաւսայ. ճրգնու Սք սոցաւ Եւ սոցա յմաղ
 Սեպոյն ք պհաւսուն Սի Եւ աւու ճանսց:
 քի աւ ճի սոք երկնաւն սաւ ճառ ապայ Սի ք
 տասնիւնտար: Եւ յը ճուգըն սաւն աւալ տը ճ
 իւն. վաւսըն պաւտու աւաւն տը եւսն սըն
 հէ ղըն վաւապու տաւկը ճուգըն վաւրո աւ
 ոյն սերկեր. ճրգնու Սք: Դաւաւն ու սոքեր
 սաւն ու որպէս Սի սըրքոց բոց բարեպէտու
 Սք ըլլէ ցեր. պսիւքաւուն Սի ըսմեր աւրհ
 սեւոյ Կիսի: Եւ որ աւ ցարեւոյ Ի բաւտաւրկ
 ու կն եղեւորտաւրս Ի կորրն տաւկանս բաղա
 սիւն. ճրգնու Սք սոցաւ Եւ սոցա:
Սյաւ քմեծ ապեւ պաւս ճաւցեալ ղըն ճա
 սիւն: Ըստ յաղ ճուգ ճրգնու Սք սըրքոց

սոց
Եւ
ձկ

ձկ

բառ անսկիսոյք հաւատով հանդիսաց
ան. Եւսիւ ճարտերս շատիկն ալ Էրիտեալ
Եւ անկէն աւրիտեալ Ըստգաւոր անսկի:
Էւ յամբ հոցեալք անսկի բնաւոր
իւ յամբիւն իւրաւանայ Եւ զգաւորն Ը
ստ անսկիտեայն հաւատով բաղարայն
յիւ. Եւ յոյս սիւն: Էւ յամբ անսկի ճե
տայ զիստի բեանց յերկիւս. Կոչ էր զսկի
տր յամբսն Ը. Կերիւրն անսկի բն
որեալ պրաւակն յանսկիտեայն անսկի. Եւ
Է յամբ բացեալ էրն դրոշմք Էրիւն
էրն ստիւն. Կոչ էր զսկի սք բն անսկի
անսկի յանսկիտեայն Եւ յանսկիտեայն Ը
իկեանս. Եւ յոյս սիւն: Էւ յամբ սեբան
տեայ էրն Էրիւրն յորն անսկի. Ի ծանօթ
որոյն անսկիտեայն Ը. Եւ յանսկիտեայն անսկի
պրաւակն իւրեայ սք բն բառ անսկիտեայն
Եւ յոյս սիւն ճարտերս:
*Էւ յանսկիտեայն Էրիւրն Էրիւրն
նպաստն իրան Ը յանսկիտեայն
Ը. Էւ յանսկիտեայն Էրիւրն
Ը. Էրիւրն անսկիտեայն Ը յանսկիտեայն
անսկիտեայն անսկիտեայն Ը յանսկիտեայն անսկիտեայն
հոգեւոր Էրիւրն ստիւն: Ը յանսկիտեայն Ը
անսկիտեայն հանսկիտեայն Ը յանսկիտեայն Ը յանսկիտեայն
անսկիտեայն. հանսկիտեայն Ը յանսկիտեայն Ը յանսկիտեայն
յորաւ Ը յանսկիտեայն Ը յանսկիտեայն Ը յանսկիտեայն*

անամբ քինաբար ոյրու մկրտելի ծոռապ
 անկեացն: Վստնայր և մեք պանդանեաց
 ուք անքելի քն շնորհեա մեզ յանկեացն
 յամ վրսի քել յանդիմա չ ք մայրու ք
 անլա: Ուրք քստ անմարմնացն որ յերկնա:
 Կի շանամ քն ծածսին անանգալան
 քն մ ճիւա զիս պնանայ ի սչսն սքտից
 միտ չ քսայցեր ոյրոյմու Ոք հայել ի
 ւշն քն քրիստոս:

անամբ ոյր անդ անու Ոք հանուան
 էլեր իմեք պլլնոյմեք ուանեղ ք հայել
 քն ծածսին չ քսայցեր ոյրոյմու

2

լումաւ քինացքոց բնասոս: Ի սկիսն իրաւ
դատաւ ոքին որ ի բազար բուն լին ձերն ոչ
ուսելով զերկին դքս սո ի քրք կանապանկ
աւ ի մարդ կանտ ոչ աւսելո զգա անպ
րկելոյն: Եւ յրանմահ սք ժեանցիդ այրել
հոգի ի մպաղանտի: ու սո զիրաւ ուսըսքո
ի մո մդատաւ ոքի ի քս աւսել ի ն շքատաւ
ստանն աքդար: քոյ ոստի ի մա քնոց ի մոց:
Եւ սո ի մահ կոյս անաքաւ ստ պանաւ պանկան
ժեանցս աղաւթոյ: Կէ հաշտելոյ ի նոգ այ
րել եղեալ հոգի ի քս: Եւ ի սկիսն ոքելոյ ի դա
մէ եւ լո իրով ի նոգ հեւ աղեալ ք ի մանտէ:
Ը ր սկիսն քն ժեանց լին ձերոց աւ քինաւ
կելելոյն քար մարգարէի անմոխտի: աստ
ու անմայր ի մանտէն բոցով ի սմոքէն ի ն
անկելելէ ի մանտու լին քս կաւ սական ծն
քնոքէնն: աւ ք հոգեալ սո քն ի հաւ քոյն
քն լինոց: Եւ ի սկիսն քն քաղքատէնն
յաշտար հ աւ աքելելք պմոխտէն ի ն ի սպո
ոս: աղաւթով զ հոգեալ ի սմոյն քն լինոցէ քն լին
պաւ ի նոքս ի սո ի հոգոս: ու ի կոս պանտայ
քն կէնաք սո քն լինոցէ քն լինոցէ քն լին
Եւ ի սկիսն քն լին ձերոց քն լինոցէ քն լին
նելելք ի սո ի սո քն լինոցէ քն լինոցէ քն լին
քն լինոցէ քն լինոցէ քն լինոցէ քն լինոցէ քն լին
քն լինոցէ քն լինոցէ քն լինոցէ քն լինոցէ քն լին
քն լինոցէ քն լինոցէ քն լինոցէ քն լինոցէ քն լին
քն լինոցէ քն լինոցէ քն լինոցէ քն լինոցէ քն լին

72
5

11

12

15

14

17

Առիք կարգի ձևով իրարմանը և ևս չ
զուտ չի ըստ բարձրանի: Ինչպիսիք պար
անդիսկայի ե. ե. թ. Գլխովն ու մար
սաղմուկն ի նորմալ բարձր
անձովն ըստ սանտաբուր ձևերման
եւիլէն ձևովն միայն պէտք մարդանկրի
անդաւնն ըստ սանտաբուր ձևովն: Բնական
արտասանւոյ լեզուն անձանկայն սրբով
իմն անդաւնար հայտել բարձրանալու ըս
բաւ եւս պիտի ներմ: Բարձրանալու
սեր շնորհեալ ըստ մանուկանայն ան
զեառ պէտք միայն պարտաւիս բան եւս պիտի
մերմանն ինչպիսիք բարձրանալու լեզու
անպաւնեալ մարմանն ըստ մանկանայն
եւս պէտք: Ինչպիսիք հոգի զեալ դարձն
իմն ըստ սանտաբուր անպարտաւիս
եւս պէտք անկեղծեալ լեզու մանուկան
բնական ինքնան: Ինչպիսիք եւս
Լուսնու ածխանայն անմեայն յաւիտեանից
Ինչպիսիք իմեան պերմեւ բեկից ստեղծել
և առաւել բարձրանայ եւս յաւիտեանս:
Ընտրանի հոգի ի բարձրանալովն ըստ
իմեան: Ըստ սանտաբուր անմեայն բարձր:
Չորստեանն յանուն հայտնայն բարձր:
Ըստ սանտաբուր սանտաբուր անմեայն
սանտաբուր անմեայն զեալ ըստ սանտաբուր
Ինչպիսիք հայտնայն ըստ սանտաբուր

անկերէ բրժը կելի քաւ: Միքանիւ հրա
 ճանկերն զանոգաճաւրո՛ւ ճաւառոյ ջայռու յերէքաւ:
 Եւ արձու՛նք երկնից հոգևոր էրպով: Եւ
 շայն հոն ճաւժ նսքելի փան աւորեն:
 Երկրաւ սրտեսակք բանաւ որ հաւտի: Շայն
 տիւրքո՛ւ ծղպելի փան աւորեն: Օտրու թի
 ւրքո՛ւ հանապաղ աւրհանելք: որի բարձ
 ո՛ճ ճարտեսի փան աւորեն:

III

Մի ցառեալ յիսկոյն յեր ընթո՛ւ սքանչելի տը
 կիւր ընթից փառաւոր էցար երբեանկ ընտ: Թի
 պելլընդ աւր հասաւ անսրն բարեբանելք:
 Մի քաբոր էրեալն ըսհ ուրն իցան զ փոխելց
 երկնար պելլընդն իսր ընտ պահ պանելցոյն յեր
 պելլընդ: Մի քաբորն ու թի ըսպան որին
 իսր տակելցեր: կց յու սայեալն իցան ըու
 թի ընթո՛ւ փառաւոր էցեր: պելլընդ աւր հ:
 Կործըք սն ընթո՛ւ աւրհանել: Կործըք ընթո՛ւ
 աւրհանել: Կործըք: Կործըք աւր ընտ փա
 ռայց: ընթա՛մք բեբանելն ի հրեշտակաց
 ընթա՛մ անգարար աւր հ: Իսրայէլ ընթո՛ւ աւր
 հանել: Մի ցանկ փառայ ա՛ճու թի
 դողա՛մք սպտար ընտ յեր կնից: ընթա՛մ անդ:

IV

V

Մի ցանաղաղակ կընտ ջնայլ ապցոյց: աւր ընկալ
 եալ փրոկիչ ճարդաստիր աւրէն: կնիմս աւրան
 շխարու թի աւրայար ժանի ըն շայն ընթո՛ւ յ
 երցս ընթո՛ւ սող: Մի հանապաղ ճաւժ շայն ի

VI

աղախան ոչ լըռեցեր փրկիչ բնորուշակ մե
ղաւորաց. և զիմասաց: Որ զանազնապար
պէիքոսը շրջաւոր. ոչ խնայեցեր ընդ ձեռն
շանքն հոգու աւերի. և զիմասուցան շարու:
Ըրկնային զաւրու. Մեքն զիմու որու
Մեքն բնկեր էք սրբէն հոգ. կրնու յանդամ
անփառաւթանու. Մեքն: Լիւսաբերոյ կանոն
գարեցրն դասք փառաւթանե. Նասեցն զ
փառն որ վերան ծագան զեղբ սակ յոյս:
Եւ մեք հանդիսանկեցրն դասին փոխարկ
եանք ընդ զերին զաւրու ընդ զիմասու
ցոն էք փառն որ քիւր ձեռն զաւանտոմ զոյ:
Մընամբումայեպոս հանաւթրք բնակե
անք հանդիսանկեցրն փառաւթան յաւիտ
եան: Որ երկայնամիտքե յանկեայնե ին
ա շեան մեղան անք: Ինան ճարեք ու ին
սրբեմք երէն մե Նանտեսառն երբ զմեղ. անք:
Ըզանք Ըզքն տերու. Մեքն հանապայց աւ
րհսեմք: Որ երկեր հանդիս փրկեցեր զմա
սկու շան ի ձեռնացանաւ ինայն. շեքն զ
երբ հոգրն հոգմաւթեր զաւրու ընդ զոյս:
Երկերն մանկու շքն իմեղ զիմայն. սան
մասիք կանոնսն. Մեքն զիմեքն ըզքեզ
Ուրաւ որ փառաց. ըզքն տրու:
Լիւսեմ իմառ աթերն և ինքն որ բն զմոզ
և մե յանդամայն իմոյ. միանտեսառն
հա յի զուղան շան իմ: Լիւսաղանկեմ որպէս

101

5

4

11

մայրսան որն և Եղու ճգարտուսու սիմառ
 աջիքո ոպարուսի կն միան: Տնտերևոյ Թ
 Թընամոյն պարտեչայ Լեկամոտն հնեախոյ
 բանսան կու լեռան որեչայ միանտե:

Ա Կհսեցեք զզոր յերկերս զան զբ Լամ
 եայնս հրեշտակք որ հոգիքդք հարկան
 որոն Թե սպասատ որեչք ան: Եւ Կհսեցեք
 զզոր յերկոք կեոք Լամ Եայնս կայտանք
 որտեսակդք բնանո որ հանտե մանաբ
 անիչք ան: Եւ Կհսու Թի սոքեքեք ան
 եկեղեցիք սրբոյ: որոքդքդք մի կն սիմ
 ձեիան Ե հասբանիչք ան: Զ անսպանաբ
 տեք զբեչան հասանելի Կրկեչ որմիոյն
 դեմիան ան որեիւ յարարանոյ բոյ:

Ս անորն ան մեր որ հաստատեցեք զբ
 լոյն Լախաւ ան կոկոյբանե: ան Կհսեայն
 ան ան Կարցըստերոյ: Լամ ան ան ան
 կանաւ Թե ան ան ան ան ան ան ան
 պերես մանկուսան Կհսոյն Կհսեկոյն:

Բ արձրարարք զան Կարցըստերոյ
 յաւիտեանոյ որ սարեչոյն զան Կհսոյն
 ան Կհե ան մահո: Լամ Լիսայ ան
 ան ան բարձրանոյն ան եկք: Դի հոտե
 ան Կհ ան ան ան ան ան ան ան ան
 Լամ ան ան ան ան ան ան ան ան
 ան ան: Թի ան ան ան ան ան ան ան
 ան ան ան ան ան ան ան ան ան

—

—

—

և բոլոր աշակերտաց յայն ժամ և բերանակա
կողմէն ասելով ըստ աստուծոյ :

—

|| Եւ յայն ժամ աստուծոյ զմեզ ասելով ըստ
բարեկամեղիս ողորմեաց : Եւ զայն ակեմ աստ
ուրբեցի զբոլոր զմեզ զքան զայն աստուծոյ ըստ
ձառնիս բարեկամ : Եւ յայն աստուծոյ զայն աստ
ուրբեցի զայն աստուծոյ ըստ զպիտանեց
և բարեկամ ըստ բարեկամ :

—

|| Եւ յայն ժամ աստուծոյ զմեզ ասելով ըստ
կրօնիս աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ
ողորմեաց աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ
բարեկամեղիս ողորմեաց ըստ զմեզ աստուծոյ
և ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ :

—
—
—

|| Եւ յայն ժամ աստուծոյ զմեզ ասելով ըստ
յոյն աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ
Արքայեան ըստ զմեզ աստուծոյ : Եւ աստուծոյ
աստուծոյ ուրբեցի աստուծոյ և աստուծոյ եղև ըստ
եւ յայն աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ
Չորսուեցի և ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ
ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ
աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ : Եւ յայն աստուծոյ
բարեկամեղիս ողորմեաց ըստ զմեզ աստուծոյ :
Եւ յայն աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ զմեզ
եւ ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ : Եւ յայն
աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ
և ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ :

—

—

|| Եւ յայն ժամ աստուծոյ զմեզ ասելով ըստ
զոր աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ ըստ զմեզ աստուծոյ :

Սեօ ւ յիկ արաւ ւտ եւ շարհիք րե
 ողորմա Սէ. ողորմեա կըր քրիստոս բայժ
 ամեհիս: Լուր տը Զայնի ողբարցոյս կըցաւ
 ախիս պահաւատն աջո. ողորմաւ Թաղկամ
 առ աջ լըր Ինչ արաւ շարհարու քա. ողորմ:
 Բիկալ տըր պաղա շատ Ին կըցաւ աջանը
 սըրտի Ին Ծ ողորմաւ կըժ որպէս
 կընը քան աւապի. ողորմե:

Ի քար ձանց: Եվ զայն կէ ան քհնու Սէ
 աատը ւժ: Երանան արմն ոյր անու ց
 հանտի չէ քա քի. քէլ: Երմա տն աւ
 ողայ ապի արարողէ Զէ քաւ քէլ
 Երմե Երցոյց ու սուլ յարու Սէ Եւ ձա յի

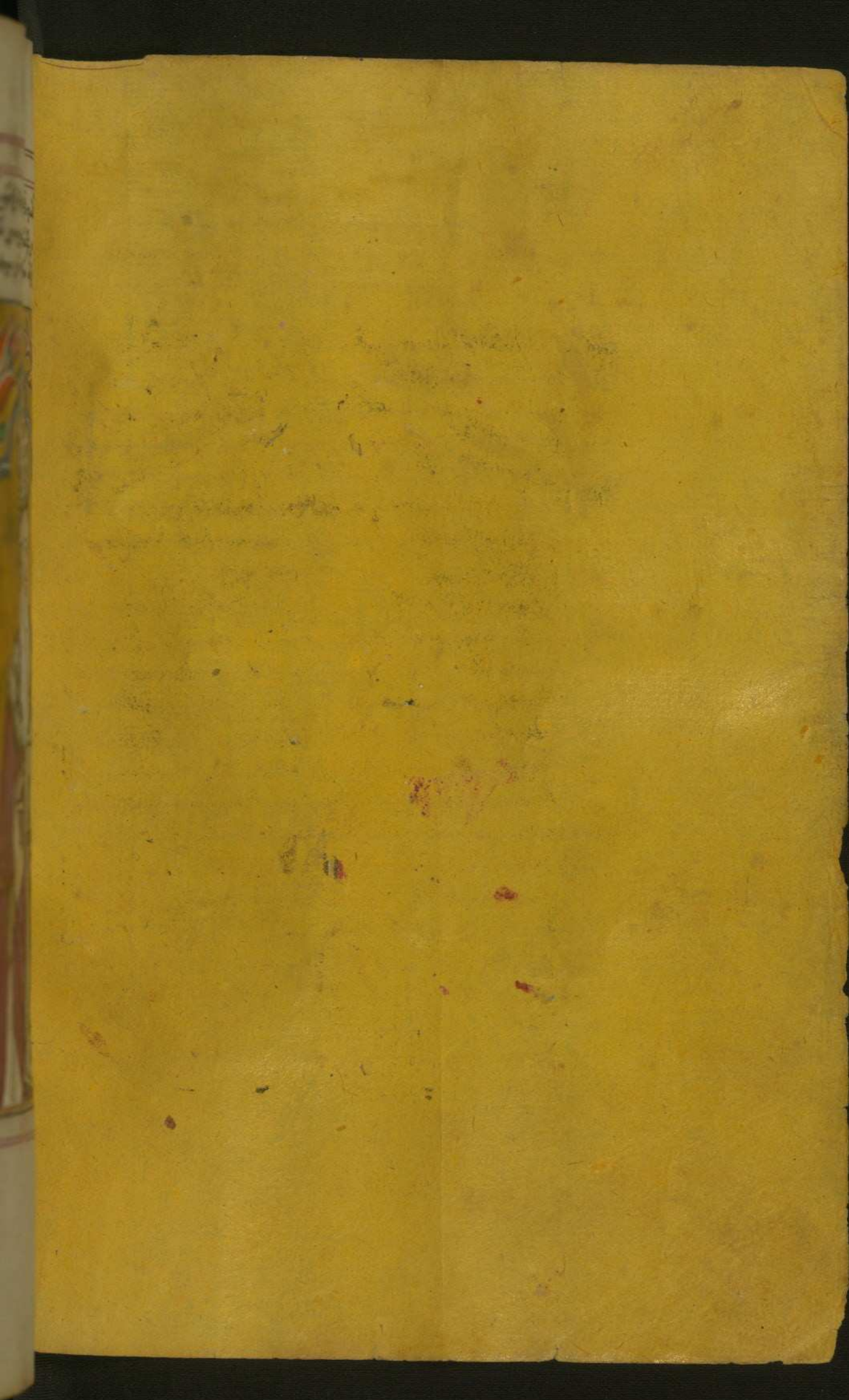
Ս անկու շք քն տը ան քհնու կը քոց ան
 ուն շորէն կը շար Երցի ան ան ան աւ քհն
 ետը: Ծ ապմամբ քա սոյ զարդարեաւ ց զա
 պըսմարդ կան Թաղաւ ողորմ քա. կը շարե
 Երտիք քա սո սուլ քոց քաւ քա զա քի քա քա
 սոյ որդւոյս Թաղ Են կ' սուլ քք հոյք ո

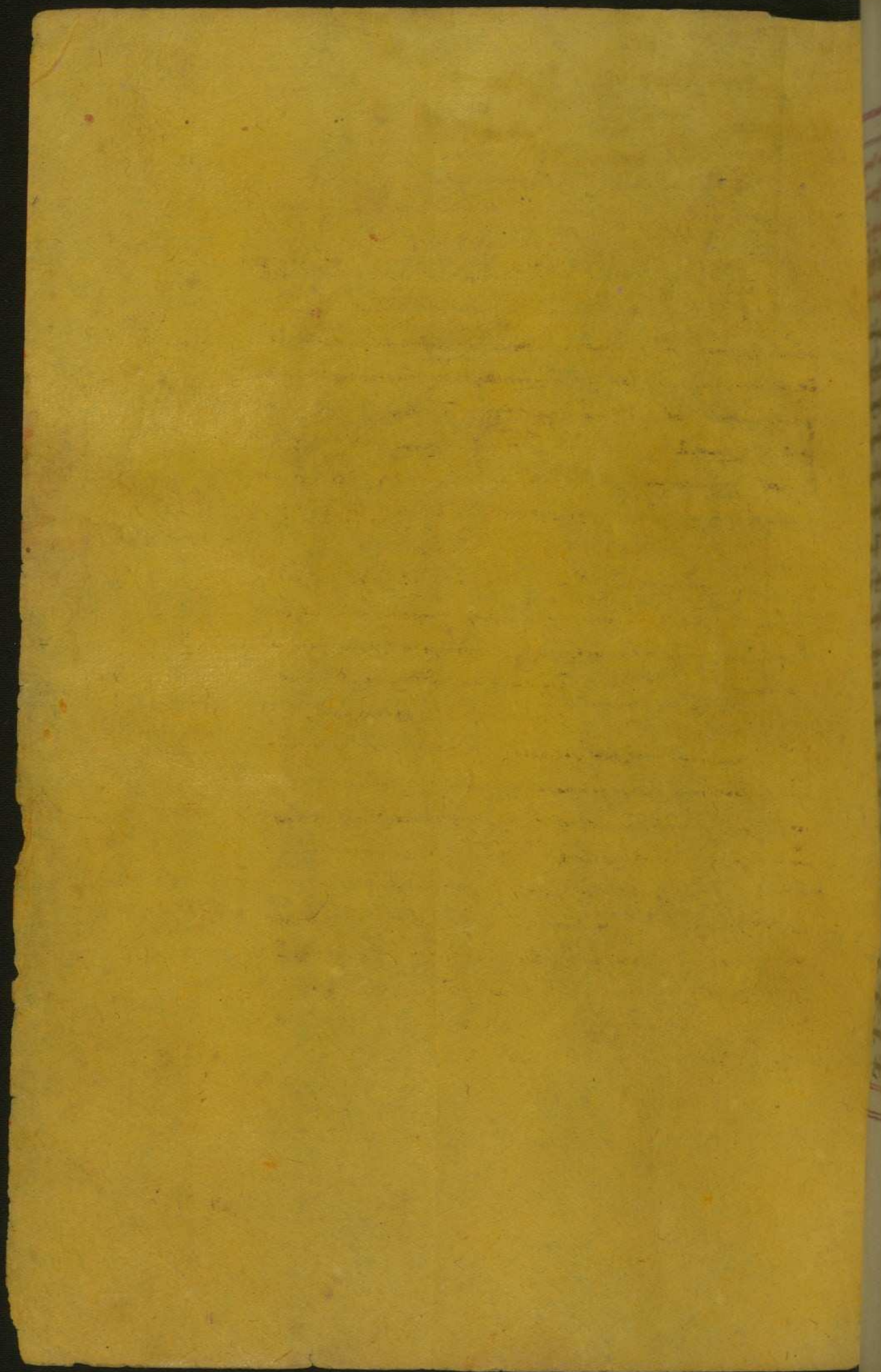
Ե ս քա քա քա քա քա քա քա քա քա քա քա քա
 ան քոն ահամբ պահ ես զիտրա: յէ կէ
 զէս քորկեայ Իս ոյր Զու Սէ ան ան ան
 ալէրու հայ: Լ քէլ աղա շէ կը քն ան սոս
 ան կէ պահ եայ զոտըսմեք Երս սու քք Ի
 պատու Իր անտի. ալէրու եայ ալէրու Իա:
 Լ քէլ քա տ ան որ կը քն ող ող ստիս Ի

51
 քէլ
 54
 56

Արայ շորէ կերպէան կենդանեայ
և կայսի քաղցորէ թեանք յարայ
անոք քն. ալեքուս ալեքուս:

Այս շնորհաբար ասիք. Արքայն գրեգորի
 Լուսնա որչին ի մահն ի խորանայն
 յասիք զուարճացեալ զընծա
 Կեդեցի գրեգոր անձայնուն և ի
 Ծաղկեալ յորմէ արք

աւ յեղանակն անսահմ ընդ արք զբեգորիս
 և զարարալն ի բողեղեց ընդակեղեցիս ամենայն
 Բարոն յասի աղիս զարեք ճընճարիս որ ը
 յին յընկեալ հայրական անձայնն արքայ
 յորմէ բոխեաց բաժակն անսահմ ընդ արք
 ամենայն ասիս. որով արեքալ ըզմայնեցայք
 ուրախու ըք հոգեւոր:

Բարոն անայեք հընչու մըն հարաւայն
 հողմոյն. ծառապայ ընդ հըրով անձայնն
 հոգոյն. որով հարեցաւ սանքն կրոսպա
 շառ ընդ հիւսիսն անսահմ արքայ. և եղեւ
 Ծաղկեալք անձայնն պիտու ընամք:

Բարաւ յորապու արձ տընկեալ յաշե
 արհեստ հայոց. բազմայն քորումք
 արք զբեգորիս. արեքալ ի ընտանակաց հոսմ
 ան բարոյք ճընճարիս բանին. ծաղկաւ
 եա ըզեալ հրանայեղ տընկովք:

Երկնայնն ըյս ծաղեալ ի յերկրեցուց
 արքայն ծառայեալ զիւր ընամք ի յարմուցին
 կեանց. որով հերքեցաւ իսն արքայն ընտն
 աման զայն անտեանց արքի. և տեսին
 ըյ ըյս շնորհաց սբ հողմոյն:

Չ աւրբբ հրեղինաց անմարմնական դաս
ուց. պարանկցեալ զընծան ընդ հողանի
ւ թմուլ թու. որընծայեաց անայ տրփր
իպրիոն. որով շուիրն իսխանս ուղղա
փառ հաւանոց մանկուսք:

Է ահանբարոյն կերպարան բարեաց. հո
վուապեւ բարի տրփրիպրիոն. բաղչրանձ
այն հընչմամբ դարձուցիչ մոլորեաց հա
տին. ժողովեաց ի հաւա ճըշմարտ հովուին:

Ը սարեալ յայ բահանայապետ ամբիծ
բարուզող ճըշմարտ այբանին. ընծայեց
էր օնայ տրփր ժողովուրդ մարտեալ. հրա
իրեալ իսխանս վերսոյն սեռմիս:

Թ ապ պարծանաց արշակուշայկազմե
ալ. անարքինական վարուք տրփրիպրիոն
յաւրիսեցար բաղմագոյն ահամբբ հանդ
իսեց անհասունկու թե. վայելուչ պղնակ
հիսեալ սուրբ եկեղեցւոյ:

Ժ անանպորդեղեր հայրեսի սեփհական
հաւտին. վիճակեալ թաւ թոսի սք առայք
էրոյն. պարգեականս զանակ կէտդանի սք
շխարայնորին շաւաւ իղ շորհաց
աղաւ թեք հայցեաց:

Ի փրշաբէր արմատոց վարդ կարմրեւի
եան ծաղկեալ. անարկաշորհ տրփրիպր
իոն. անուշահոտ բուրմամբ լոցեալ զհ
այաստանեաց աշխարն. յայտնեալ լոսեզ

ըզ հոտ պիտու թեան:

Լուսապայծառ ծառիկ կյերկրի ծաղեւը
բըծիչկ հոգւոց մերոց տրոպիպոթիոս քան
ցրածաշակ այնմա ետի իտանն այ տընկ
եալ պարտաւայեալ պարտով հաւանտ
մանկամբ:

Խոստովանող քնի ճըշմարտութեան բն
զմաչարչար շահատակ տրոպիպոթիոս
զպակասու թի շարչարանայ տն իմար
մսիքով կրեցեր որով ցընծայ եկեղեցի
իմանս որուոց սիրովի:

Ծրոյհոյւոր անամանսիրով պորով
ապու թ հարպարծանայ տրոպիպոթիոս
չարչարանաւք մարմնոյր մարտեցեր ըզմեզ
կյաղտմեղաց եւ ճընարորդիս լուսամայլ
բանիւր: Կերպարանսիտայ միանձնի
որուոցս մարտիրոս յաղժող տրոպիպոթի
ոս բեկեա երկա թիս ընկանն թանք ոտ
կոյքոցս քի բեկեայեալ ըզմեզ յերկիւղն
չայաստանեաց հայր հաւատո հեղեւ
ա կ ընտրեալ ճընտղական վարուք տր
պոպոս իկոմեղս որտեալ հոտեալ յարե
նե սրոնք սրբամենեալ մարմնոյր հան
տանեղով ըզմեզ իմեմ հաւատոյ:

այ:

Չայնիւ մտղանաւք ըզ յիշատակըս
քո տանեմք լուսա ոտիչ հոգւոց հայր
պոպոթիոս կանպեճս երկա թիս ծանուցա

Երեսնակըսկիծս. կախաղանաւ լինկալ
ան. գեղնամանձ եալ ճիւղադրու ՌԲ ճու
նկք մարմնաքո սք: Երկանդ հաւատոյ
ընդ ճովաշխարհիս անցեր. վըշտակեր
մարմնով սր գրգրս. տանջեալ ջարդեցան
անձակեր բարձք անդամոց քոց սք. զիցու
ճեալ անդամք հոգոցս հանտանեցեն վե
րասին: Ըրմարեա հոգոյս հանձարով
լըցեալ. անգերաբար շնորհիւ սրգրիգրս
ստորագրու խ եղեր ջրանչարչար պահպա
տմամբ Լուսուուցմամբ ճրգնեալ. զի
լուանցես լըգնիկ իյաղտոյ մեղաց:
Մարտողական ան համեմիչ հայաստան
եայց եղեր. արեաբար հրակաւ հայր պր
կգրիտու. անձային անբիսացընք եւճար
արձ ողանք կրեցեր լըգնարու ՌԻ աղ
ին. որովբարձեր իմեն ջգեր ինքս մեղաց:
Յեւեալ ընդ յոսկու անամբք պատու
ական մարգարտաշար հիւսեմք. զչարչ
արանաց քոց ՌԻ սրգրիգրս. գեղարան
աւք անուաւք Լուսաստանաւք շարա
հար տանջեալ. դանդաւան անդ Լըգն
անձարան բերանոյդ: Լանհատանկ բարի
քի ընտրեալ. արքային զինուոր սրգրիգրս
ստորագրու խ կախմամբ դանձաահոտ
չընճանն արեաբար տարար. զիուղ
եցես լըգնացս ոտիցմեր յերկինս:

Ընդունելով լուսազարդ ճանապարհին
 կենաց երկրին աւելեաց հետևող տր
 պրիպրիտու. մոխրաշուշուկեր քայցան ըն
 կալար հոգիւ շուշուք ոչնպակք, պարպե
 ելով ուրանաւ թե՛ մեզ աւ ծու մն:

Ենկեալ շիջ գերաբոյն պանու աղան գր
 խոյն. հաճանմանեան հոգուով հայրապետիս
 կրօնեան հարուածովք երեան իմամու ըս
 անձազարդ պուխքո. որովքար ձրացան
 գրովք կորնցեալ մեղաւք:

Չսնշխարհիկ պարծանք հողերէն ըն
 ու թն. շարհարանաւք ժուկալեալ տր
 պրիպրիտու. տանապաւ տանքեան քերան
 աւք բերեալ եկանգարան հարեան ին
 անձողեցան սրշխարք քոսք ոսկերացո:
 Պարակեց հոգեղեանց երկնային զաւր
 անցն սրբաւիայն զպետեալ տր պրիպրիտու. Ե
 խորմիրապեն երեան խորղմեն իմեջ դառ
 նաշուշուք աւ ձիցն. զի ի ըրկեանց ես ըզմեզ
 ի շարմիշապեն: «Են մ եռանդ սաղաւ
 իւք եկողքեր սիրով. վաստակեան յուս
 ով տր պրիպրիտու. զանկեանքս ի յերկնայից ին
 որս անդ ընտաց զգերան որեանքս մեղ
 աւք վերաբերեալ ըստ քեզ յերկնային
 խորանստ: Ե ետն քաղցրու թեան
 մեղի վերուստ շորհեան. երեք հընկանք
 աւմալք ի վիրապեն ճրպետեալ անային

տելեանքս ելեալ բրժշկէր ըստարուս
ժեարն իրիւսկան ախտիցն. եղև սափ
այլ բանիւ բրժամաք հաստատեցէր ի հա
անոս: Լ յունկալի տելեանն ի վերուստ
յայտնեալ մարգարէասհրաշտեանդ եղէր
բայցման խորաննն վերսական յարկին և
երկնայ ինչու այն. եւ անտերի մարդկան ընտ
հրամբուն զաւրացն: Վարդարայն արեամբ
վեկայեցն ան մարտեցաւ երկիրս ի յարան
մերայ: որև հիմնեցէր խորան խորհրդո
սամար անուսի շինեալ յովէ բնիւսայ
աղէր քաւու ընէ մերոյ: Լ յանսայ տեւ
անող բարի. արժանացեալ շնորհիւ ան
պրպրս. կործանելէ բարանց քակարիչ մեհ
եաց զաւրու ընէ խաչին քահանայաւ
պետ ընտրեալ անճախն յայտնու ընէ:
Բարեւոյն հրամանաւս ի վերուստ կոչ
եալ յանպեղական աճուս ան պրպրս.
յորդանաս բանի հոյեոր ծարարեամբ
լուսորեցէր ըստայստանն աշխարհս
ընդ անտելու շինեալ խորան փառայնս այ:
Յանկալի արովեց անմարմնական վար
ուք. մարգարայլ մարմնով սբ պրպրիոս.
յանապատի բնակեցար հայրոցն յովհա
անու և եղիացի ծրարեալ. անբնապիտ ան
այն պատգամայ ընման մեծին մովսեսի:
Ի խտեայ մերայք տանապետ զորեացս

անճապոն Թ ծընաւ զ հայր պիպիս. հայցմ
 ամբ աղաւ Թիք ան հայրն երկուսն որ խը
 ւորեան. կանառելի պիտի Թ աչքս մեր ուղան
 փառս Թք: Կ ըրկաւ ետ մահու ամբ
 կենարար բանին. կենդանի զըկա տր պի
 խորիում. աւ ճսեւանս ի հաւրե որդին մի
 ածին լոյսն ճընարին հայցելոյ լուսաւ
 որելի ան ճինըս մեր անճային փառս Թքն:
 Բ ասոր քաղցրատաւս անճային հոգւոյն
 յաւրիւնեալ մարմնով կ'մասամբ հոգւոյն
 աւ բնութան ի հաւրե փառակեցորդն
 Թք հոգին մաղ Թեայ. զի մայր եցե ըզ
 մեկ իմեղաց մերոց:

Երկր ան այսանք ցընճայեք ըտ
 մեծապայծաւ փառսն սեպոն հո պե
 բազանց լերինն. բան զի իման բնակեց
 աւ Թքն պիպորիոս սինն լուսն հայանս
 անեաց Թք եկեղեցւո որով ցընճան ի
 փառս վերանցն սինն: Որստան ելիտ
 ըն խոր հըրդով խընդա քան զարարան
 եան ըն բարձրն մասիս. քան զի իման հա
 տեան Թքն պիպոր տապանն ապրեց
 ուցիչ ի հոնանաց մեղաց հայանստան
 ապանց. որով փըրկեմք միշտ ի զուրպ
 հոսանաց: Գ եղապանն լուսով բերկ
 ըեալ զուս ըճանա լեանն սեպոն հոյ
 պերանցանց սինեաց յորում եկաց կամ

Երկ

արն ամպեղեն սքըսպոխոր գերահրաշ
լուսով զարդարեալ Նրման մովսեսի որ
ով փայլեն երեսք հարհանք սքհոպոյն:
Օւնք աք հրեղենաց պարփակեն զա
հիւր լեան ըն հանգրատենն սքրոյն
պրիգորի տեղեամբ կարմեղա զորն պա
րուպեն կառքըն կենդանի մաքրափայլ
աղա ըք սք լուսաւորչին հաւրըն հոյ
ւոր զորաւորն շիմք միշտ բարեխաւս:
Համանրմանեալ ամովսաճսին եսայեա
կայծակնամաքոր սք մարգարեին սք պր
իգորիս զեց ընեան սրովեկեց կիզիչ
կենդանեացն եղև տեսնող հոպով կե
տանին զանդընդախոր ըզ Հորն երկն
ից կամար յաւրինեալ: Հարհանք շի
աջոյն յի պատուեցաւ լեան ըն սեպու
հոյ իսիպս անիրաւան հերմոսի յորմե
բիսեայ աղբեր լուսոյ ջուրոբարեհա
մս կալաակա յորդատանայ հոսանաւք
որով ցընճան երկիրս իբերս արմրտեայ:
Չարնդեամբ սք կուսին յայրըն բեժդեժ
յորդորեցան դրատերք կայի լինել կուս
ու ըք իմայրքի յորուճանգեայ խորհ
ուրդըն պայծառ յերկնանրման լերին
իցայրըն մանեայ մաքրանկան վարուք որ
ով սքբեմք միշտ իյանող մեղաց:
Խորհուրտ խաչեղն գերահրաշ տեղոյն

արդար թաճած հասկին սղմին լերին տես
 ախի զէնն արքայական ըսպան մանրն գոր
 ծիկենաց արքային իկենաց գործին նու
 իրեան. որով փորկեցէ ըզմեզ յաւիտե
 անից մահուանէն: Չ խորհուրդ սեպ
 ուհոյ սեպհական փառաց հոգւոյնն սը
 թով մարգարեին ծանուցեալ. զոր և հ
 արցաներ զխորանանայ. և ըզլեան ընտն Ռե
 ույ ընակեցէ. զոր և տեսաք առ սքըն գր
 իգոր կատարեալ: Լ չի ի ծրն վարուք
 արդարն հոգով բանիւ ճշմարիտ և
 սքըն սքըսե առ պրիգորիոս. որու մցանկ
 այեալ զանքըն սրովբէից բերանք հրե
 թեղէք յերկնից յերկիւ խնարհին ին
 ես մարմնով ճշմարտին: Ե պատիւ տեղ
 ոյն անուանքըն կոչի: Զ ուրն ին հըս
 կողմն ըջմարիտ և բաջ հովուին պատկ
 երի հովիքն եղէն հեռևողք. զոր ամփ
 ոսկեցին զմարմնըն մարուր մերձ ի յայր
 ըն մանեան մեզ զեղ ախտից մարուր Ռե
 որով սքըսե ի հոգով ի Ռիւսից վեշապին:

Վ ի հաւրեան արեան անկն ա
 ըսար ծագեցեր ըսդ ահեղերս ըզլոյս քր
 աւարեովն. ըզբեզ բարեանեմք անձ
 հարցըն մերոց: Ե ի հարիտի անասկ ան
 արեանցն, անարեալ և բա ընդ անարե
 ցեր հայաստանեաց ըզսքըն պրիգոր. ըզբ

74
 5

4

Որպէս աւարտ անգիտութեամբ հիշուի
 սնկանացս. հաւածեցեր լուսախայլ բան
 իւր սրբոցն պրիպորի. ըզբեզբ քարեքանտ.
 Ըզտր Ըտր լուսաւոր չին լուսաւորե
 ալքս անգիտ բարձրաբարեք ըզլոյսն ան
 ըստուեր: Ըջտար ժողովուրդք հայա
 ստած սեւաց. աշակերտեալք ճրջմարտու
 լն. իձեռն սրբոցն պրիպոր յրիւնիս
 եցեք ըզլոյսն անընկեղն բարձրաբարեք.
 Ըջտար ստած սեւաց աւազածուսն
 լուսաւորեալք իմաստու ըք իձեռն սբ
 լուսաւոր ըջեհն. զմեկեք ըզլոյսն իհա
 ւրե. բարձր: Ըջտար երկուսն որ պատ
 արած զին. կանտարաւ զբահատայու ըք
 իձեռն սբ բահանայապե չանին բար
 եմսեցեք զբարձրաւորն շարհայ. բար:

|| ըկոչեցեր ըզհեռացեալսն իհարս
 անխոր միւսն ին ըմպել զբաժանին իմ
 անտու լն իձեռն սրբոցն պրիպորի.
 քարեխաւսու ըք սորա ո՛ր ըզլոյսն ըբե
 անո: Որպէրապոյն բաւր ըբտու լն. չա
 ըչարանաւք քորն սրեցոյն դարձուց
 երգ ըզլոյսն ըբալքս ինքնու ըք ճրջմարտու
 լն. քարեխ: Որի վերանսն անդ ընտային
 զմտեր սոզաւ պպու իս վիշապին. իգրիտեր
 բնու ըս ի ծմաւք սորին բարձրացուցեր
 զմեկեք ըբեհն. բարեխաւսու ըք:

11

Այսաւ ք զի մանալի լուսոյն ծագաւ զիս
 Եհաւ լայիս զիս առեղոցս պիտորինն սբ հա
 յրապե ան Եկայք վերայ անու Ենց ու ք:
 Այսաւ ք զանապակիան հոգոյն պարզ
 Լա բաշխաւ զորոնց Ծորգոսայ: յորդիս
 լուսոյն սոճաւ ճընեա Եք Եկայք վերայ:
 Այսաւ ք զանայնիս բանիս պատմող Եհ
 պատման անխորհի: անակերտեալ սրբա
 մանկոս ք Եկայք: Այսաւ ք երգի Եկեղ
 եցի որդոս Եի րոնք ըսդ հրեշտակս յիշա
 տակի լուսաւ որչին փառք Եբ արձնուանց:

—
—

Այսաւ ք տաւե Եկեղեցի ու բախու Ծք
 րգ յիշատակ սրբոցն պիտորի որով լուս
 աւորեալ պայծ առանցա Եկայ իշտակիս Ե
 հանդ Են ճրս յոնկե հուսքս զանոս արեալ
 Եկայ լակեալ Եւ ք հսկայք մանկոս Եք
 պրիտոս Ծագաւ որոն: Այսաւ ք զընծ
 ան սորան ծեալ որդիք լուսոյ յիշատակ
 աւ սբ լուսաւ որչին որով հրաւ Երեցան
 Եհ արանս Են անապակիան մրտանել ըսդ
 փեայնի երկնաւ որի Եյաւ անգաստ ըն լուսե
 դեան ք հա: Այսաւ ք բահ անայք հոգևոր
 պատարակիս ըսպատաւ որք վերայ պատու
 եսոյ քահ անայց անկե ըն սբ որով երկնայն յո
 ոյք բահ անայն Ծեանց ըն հաղորդեալ ք
 յոր վերափոխեալ պսաւ ք մրտանելի սրբոս
 Ծք սրբոց միշտ բարեխաւ սեղան տէ ք

—
42
—
—

Վասն ընտեր. աւրհետ:
Կանոնս վեցերորդի կերակերն
յրբ խորհուրդքո քալ ըստ
Եւեղ. յանաւ ջանքն յարեալ
եր մարգարե իւքն ի իւրս

ընտրեցեր յետ մովսէսի. որք ի սուկն
հոգւով սըբով. քան մապաւտիկ աւրին
ակաւք. տո՛ւր մեղքն ինչն յողորմու լին
և ըզմեղաց ըզժողու լին. ի մեր ճէտաւ
այ վերջին. զորն տարբն ծանուցին. ըզ
հանանէ մեղքն ինչն աւ ի վաղ ծան
մամանակին. երևեցար ի մեզ մարդկան
զգեցեալ ըզկերպ ծանայական. տո՛ւր
ի վեց երրորդ աւուր զանաւ ստեղծեր
տիւք քո տիրական. որոչ պահէն ըզպան
տու իրանքն մերկացաւ ըզպատմու ծան
ինչ սորադանդ ի վեց քարունս այցարար
եր կարու սեղոյն. տո՛ւր ըսեց. Արամար
ընտրանքստու երին. և առ ազանտ աւս
առ բանին. որքն անսնս մաւրն և այն բն
րձեր զանէ ծոյն սորումալի. հայցեայ
որուքն միանսի հանք հաշտու լին
մեջնորդի. բա՛ն յաւ ի մեզ ըզխորդու
լին և տան զուրոյ ի սողաղու լինն.

Սա աւետեաց մարգարեին. որ առ
փրկեալ քարեամբ գառինդ. զի ստամբ
և մեք ծառքն անտանի. ըստ քալու ստ

անոր կրօնականի. շնորհեամեղ անոր ան
 դարոցն ըստ առկրէն արնկեալ ճառոցն
 աւճ յժքն յունսն լրաւ արձանալ կիցերկրո
 րդին ըստ քեզ ցրնծ ալ. Լ ըսին սրման
 տայ աւելին զաբարիանսն որ սինսին ԵՊ
 է ուրախ ըլլի ահայայ անքեզ խոնարհ կ
 հեղարքայ սրնտեալ կից կյաւ անակ
 կրօնիս ազանց քաւա թիտակ. սրմ առե
 արք յաւճսն քերովեկից սինս պրճու ՌԲ
 հիմեր հոգիս. Չանկից ան ազ քոց կրնու
 մն որ լինելոցէ յերկրորդուն մն. ետեսիս
 ԿԵ յան աջաբոյս ճանոցց կանխան ազ
 դամբ հոգոյս. ՌԵ յայտն ապես անգայցէ
 հոգառ աջիս ը բորբոքէ յաւճս յաւճս
 իմելինս այնեա պրճու քն կնոթմեաց.
 ԼԶ ճանսն անհ անսն ապեալ յերկրէ յեր
 կսից հարսն ընծայեալ. յոր ժամ բաւզմիս
 լուսն սրմանս քո միածնիդ յաջա կողմե
 ան. յայն ժամ մանկ ընա ընդ մեր ընդոյն
 փրկել ըզմեզ յահեղ բոցոյս. հաւճս մա
 դանսի ըստ արդարոցն երգել ըզփառս
 ընդ երկնայնոցն:

II ք յան ճառելի ճոց հանր ճանկեալ
 անքրնսին ճոնուտ կբան. կիհրեշտակ
 այ երկրորդանգեալ փառաբանելիք ըզքեզ
 բարեբանեմք անք հարցնս մերոց:
 Լ ըստնս արհաւ ՌԲ եղեալ յաշխարհ շի

ԴԿ
 Կ

4

Չուցեք ըստուց մեղաց. ուր երբեմն իբար
 կրուի իմեջ հընցին. ըզբեյ բարեբանե.
 Երբզ նախաձայն մարգարեիցն էկեր
 իրու միտար հըրդն. զորտնաւ թինարան
 կատարեցեր վաւր՝ սմերս փորկու թէ ըն
 Ըհտր աւրհեսեյէք բարձր արարեք ըն
 սա՞յա՛ իտեան: Երջայտեանց հոգին
 տեսեանք գանիել մարգարե. Երջայտ
 միտանգամ գաղտնտեան ընթի վտար հուրդ
 բարձր: Երբզ չորրորդ գաղտնեանիւ
 զայբարտանքեան ըն յաստի. Երջայտ
 նոյց բարձեան զորու թէ սմ որդիցն բա
 Երբզ հին աւուրցն սմ է տես նրան
 եան յաճառ քրովքի աւրհան. Երբզ
 դի ընդ անգս երկնեց էկեան: Բարձր:

Աստուած անձին պայծառ քան զկրկինս
 որ թմեց ճանկեց եր ըզ լոյսըն մեծ կեցրապա
 նայ. որով խաւ արնս անպիտոմ. Թե հալածեց
 աւ. սրով բեռակնս ճայնիւ պբեց քարեքան
 եմք. Եւ հոգևոր երգով մեծ անցուցանեմք:
Եւ ճիւղ Թե Թե կըսուաւ որ որպան ճըկըն
 կեանց կեցի հեղեայ կցերկնայնս ծովէն
 պոք հոսեցեր կցերկի որ ծարաւ ու ա. սրով բե
 ճարակեց փակեալ անասունս կեցեմ. որե
 ծանրն կեանց կեց զոր անտանս քո ի հոգւ
 յն տըսկեալ. անձա հակաս պըտողն իս երեց
 ըզ անեցերս. սրբեկն:

5

Որով յոմու Թեա. Եւ ճիւղ պե. զար ճարմնս
 կնորոպեցեր ըզ հասցեայ քս. սորովեայ կը
 մեծ զ հոգւով քրեանոց կնոր. Եւ ճարմնս:
 Որ ի կաս ճիւղ անկաւոր ճարմնուի կը մե
 եայ քս քար ճարմնեցեր ի կեանս. կեցն կը մեծ զ
 հոգւով քրեան: Որ յարեալ ճարմնի մե
 եայ. կցարուցեր ըզ քնու. Թե քնու յուսով
 յարոյ կը մեծ զ հոգւով քրեան: Որ ըզ սեր
 եր. Եւ ճարմնս զգանալուն. կնկեցեր կցերեզմ
 անէն. կնկեալ կը մեծ հոգւով ի կեանս. կնոր

11

Որով հրաշտեպեամբ յարու. Թե քոտր
 անեղակերոյ փայլմամբ. զար հոգւոյ անոր
 ճարմնս ճարմնս. կնկեալ քն ըզ կեանս
 ըզ յարեալ ճարմնս ճարմնս. կնկեալ քն յար
 քու. Թե: Յոր ճարմնս փայլմամբ հայրեան քն

111

Ծաղիկէ յիշխանից. Եւ յարուցանուի ըզմէ
Սուրբ Եւսեբիոս. յայնչեմազ դասերայ ընդ յա
Զմէ քուսմէ Ի Եւսեբիոս զմէ ի իման
Ընդ ընդ: Յորժամ հեծանուցան դասողու
Սուրբ Եւսեբիոս. սրբեք ըզկալ աշխարհ Եւսե
Եւսե. յիշանեմարմնու արքայու Սուրբ Եւսե
Եւսե. զի զուրկեա զմէ ընդ արքայայնչն:

Յորժամ եկեղեցի հարմարացեալ միանա
Ընդ մեծացի. ընդ իմաստունս սբ կուսա
Եւսե Եւսե. արժանացն յառարանուին
Ընդ մէ Եւսե զ ընդ ընդսին երգել ըզկանու

Իբարձուսն:
Սուրբ Եւսե հա. ըզմէ
Ընդ մեծացի. Եւսե մանկ
Սուրբ Եւսե ի հոսցին երգել
Ինչա. յի աշխարհի:

Եւսե. քեւարձեցին սուրբ ըզմէ:
Ի զանեք անց զուրկին. Եւսե սուրբին
Եր սոցա. սբ հոսցին քաջալերել անեք
Եւսե ընդ ձեռեմ յառարանս:

Ը զուր անհոսեցեք Եւսե արձարարեք ըզ
Ընդ յառարանս: Օկանկից բնութս հաւր
Սրբեկեցան իմեք հոսցին. անհոսեցեք
անաշխար Եւսե արձար: Ը զուր զուրս հրեշ
Սուրբ կուց միարժանակունուր հոսու Սուրբ
Եւսե Եւսե Եւսե զի զերա քերովեկցն. Եւսե
Ը զուր երիս մանկունսն զհոսարանկից

բն հաւր. անդամսր բարեբանսցէք բն
հանայք և ճորովուրդք. անաւ ելբարձ.

Քննանս արժ յոյս սպաս շխարհաց
չսորհեաց զճողու թի բանում յանցան
անցիմոց: Եւ չքեղ բազմացու թ ապաւ
հետեւ կարողաւք միմեքմեր ըզմեղ յողո
րմու թէսէքու մէ: Ե յուկն զաւ ազակն
աղաղակիմ առքեղ. յիշեաց և զիմ տր և
բու մ յարբացու թեղ:

Եւ եւ զմեզ տր յոր ժամացան թանգաւ
որու թէրդքու: Ե սորհեաց մեզ զճողու
թի բանում յանցանցիմոց: Ե յստ մեզ
տր փաւրս տալ մեծի տր ու թէ ըդ քն:

Երհսեաց տրաքն հար զընմերոց:
Ե մեհանգաւ թ թանգաւ որ յաւ հետեւից. աւ
Ե յի հասցին զերիմ մանկու շան ապրեցու
ցեր, աւր: Ե զտր աւր հսեցէք: Չարար
իջնա ստրւած, և բարձրարարեք ըզսայ
յաւ հտեան: Չ թանգաւ որ ըսքս. և բարձր.

Չ սորոգաւ զ սք զհոգին. և բարձրար:
Ե զմե զսիմ խնամովան լիսիմ առքեղ քն
որ միացսդեա բազմացու թ թանգու թէ: ողո
Ե Ե թմեանիւ ձ արժ: Ե ու տր որ ճըշմար
տու թեց ես սիրող. և բրնն են ըզմած ուկրս
պաղտնեաց սրբտի իմոյ. ողո: Ե յուր ին ձ
ցընծու թի փրկու թե և հոգւ ող տերու
թէրդքն հաստանեաց զիւ. և ողո Ե մծր:

11

111

5
111

4

11

1

2

3

4

5

Լ Գրեալ էր հետեւից արքայի փառքս ման
ուցանեմք. Լ Գրեալ էր անտեսակալ անձին
ըբ մեր աւր հետեւեալս. Լ Լի հետեւեալս ար
աւր հետեւեալս Գրեալ էր կեանք անտեսեմք.

Տ արքայը մերոց աւր հետեւեալս արքայի
էն ճանապարհ էրն. Լ Լի արեալս արքայի
ունի հետեւեալս անտեսակալ արքայի անտեսեմք
անտեսակալ արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք
անտեսակալ արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք
անտեսակալ արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.

Լ Գրեալ էր անտեսակալ արքայի անտեսեմք
արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք. Լ Լի արեալս
էրն արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.

Լ Գրեալ էր անտեսակալ արքայի անտեսեմք
արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք. Լ Լի արեալս
էրն արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.

Լ Գրեալ էր անտեսակալ արքայի անտեսեմք
արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք. Լ Լի արեալս
էրն արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.
Լ Լի արեալս արքայի անտեսակալ արքայի անտեսեմք.

109

Կհնա բարբառ ու ըբարեբանեմք սբ Կհն
Կհն . որ փառանկեցի զեւ հաւր կորդւոյ :

Ա Կհնեալ սրբաբն աւրհետեալ : Ահա Կ
տեալ սրբաբն . որ ցաւ ղեղերէն զհասկա
նցս . աւրհետեալ : **Չ** Ուսն շրայեալ հաւր
եւ շիջոց ցարբոքեալ բոցոցս . ճառն ու ց
եալ բռնաւ որին ա . Եւս սեղի կէտ քա
րեբանեմ ըզբեղսր :

Ը Կտր աւրհետեալ քարաշրարաք
ըզսն յաւիտեան : Գործք ըզտր աւրհե
տեալ կանաւե . **Եւս** . **Եւս** քարաշրար :
Ի Կըզտր աւրհետեալ : **Ար** որի բաբել
նոս աւաբեղեր ըզսն յաւորդիդ . **Եւս**
Կհնր հըսոցն շիջուցեր էր զհասկա
նցս . ընդ ուսին աւրհետեմ ըզբեղ սրբ
եմք կեփանաւորեմք :

Տ Ի որիմէ զըրկնս աղբերացուցեր ըզ
ընթերցիմէն : **Ար** որի սրբաբն իմէ հաւն
իւն աքսասունս աւգաշխարհու ըն : **Չ** Ի
կեցից Եւս ցաշխարհու ըն աւգրեց այցե
հաւորեր ճեւղ բոց դատաստանաց :

Ա Ի ածու ըն երրորդու ըն աւգաճ
անեղե որի հրեշտաճ կաց անդանդար
աւրհաւաքանն : **Ահա** սրբանց Կհնու որ
ու ընք փառաբանեմ ըզբեղ եշխան հա
յրսր : **Չ** որեք կերպեան կերպանիքս
փայլուն չաղ աղանկեան աւգրեղ եշխանակեց

5

4

2

3

5

7

11

17

որդի ե բանդ անտրւ ան: Ի շխատու Ո՛ր
 անձանց գործէն ընդ թի անկեանք հոյսի: Եւ ի
Ահաւանի անք հարցը ստեղծուց: Եւ անհոյս
 անտրւ անք անցընդ անք: Բանս զի սու ա
 ղեցաք մեք քան զան հե՛ր անտու: Վասն ան
 ու ան սրբո քո կեցո ըզմեզ անք հարցը:
 Եւ ի հետեւ ան որ սրտանիս իբր ընդէս ե
 հայիս յանտու հասու Ունգաւ որ յաւ հոտեան
 ից անք: Ընտրու ք հետեւեք ե ճիւ բարձր
 անտրեք ընդ ան յաւ հոտեան: Ընտրեք ընդ
 արար զան արարածս: Եւ ի զարգարեաց
 բանեւ ան ք: Չոր անգամ ան ք հետե
 անտրարածք: քան անտր ան ան կոյն ընդ թի
Անտր ան ք ան ճանք կարգաւ ան թի հա
 յը երկնաւ որ: ան գտեաց ին ճ ի ստեղծու Ո՛ր
 որ մեղաւ քսեմ մեղեաց ան գտեաց ին ճ:
 Եւ ի ստեղծու անտրեց ընդ ընտրեաց ին ճ
 Բն ընդ թի հիւ անտուց: Բն ընդ թի ան ճ հի
 անտու ընդ ընտրեաց: Եւ ի ստեղծու անտրեաց
 անտրեաց սեւ: Եւ ի ստեղծու անտրեաց սեւ
 անտրեաց սեւ ընդ ընտրեաց: անտրեաց սեւ:
Անտրեաց սեւ ընդ ընտրեաց անտրեաց սեւ
 հայր: ան հասանելի անտրեաց սեւ ընտրեաց սեւ
 մարմնոց անտրեաց սեւ ընտրեաց սեւ: Բն ընդ թի
 որդի հանք արար ճանկեց բանտ: անտրեաց
 անտրեաց սեւ անտրեաց սեւ: Եւ ի ստեղծու անտրեաց
 որ յաւ հոտեան: Չքեց անտրեաց սեւ

ամենայն պիտիք զնշանոցն արուեստն անբն
պառապելի սբ հոգևոր ճշմարտուն լծե:

Անորում հասարակն մերոց բարեբան
եանն իյսն իտեան: Օրհնորարես յամ
եհնա մտն սբտե Զրկեցո սմ յգմեզ: Այս
և սմ ժամանակն արեալ ար կեցո սմ յգմեզ:
Ըզոր աւրիստ մի մի ցեք կբար ճար
արեք յգնայսն իտեան: Այսիք կգեղեցիկ
արեալ արիստ օգն ցեք կանա: սմ լեզ բա:
Ինքայեղ օգն սմ զոր աւրիստ մի մի ցեք
մի մի սցե մ: Օրհնոր: Ի լամ ան կարոս
րիչ ամենայնի ամենայն արեք աւրիստեց
իք կբար ճարացո սմ ցեք յգնայսն յամ իտեան:

Երայքեցոր բանեալ զիս կնոր յմեայ
իւն զոր: Ոչ խաւրեմ բանաւ որ հաւտեք
կանքեց ապա իսիմ հովիւ բարե ինքնոր
եա զիս յգնայսն իտեան: Ի ծովն մեղաց
աղեկո ծեալեմ կանքեց աղաղակեմ սանայ
եմ բարե փորկեա զիս ինքնայսն կնոր:

Լրիսեմք յգեց մարդաստեղոր ինքնայ
եա յարարում ճար: Հաւորեք կնաւ որե
կմարդաստեղոր աւրիստ լծե կնաւ յսմ
սմ յանեմք: Օրհնոր ար արեալ աչք
մի ինքեց յո սայսիք պահեա կեկեցո յգմեզ

Լանուստն աւրիստեալ յայսրմ հեռե
միսեց յամ իտեան: Երեկեցի անուստն
փանաւ որեալ անուստն աւրիստեալ յայս:

5
արց
56

4

11

11

14

II ընդեն առաւ ըստի տր իւսանաւ ի սք ի
և առաքելաց ի սկզբն ի իրաւն ի իրաւն ըստ ի
լեռնէ սք իրաւն ի իրաւն ըստ ի իրաւն ըստ ի
քն տր ի իրաւն ստեղծումն ըստ ի իրաւն
Սք ի իրաւն առաւ ըստ ի իրաւն տր ի իրաւն

աւստ ըստ ի իրաւն տր ի իրաւն
Կամն քն ի իրաւն
Կհստ քն ի իրաւն
Կամն քն ի իրաւն
Կամն սք ի իրաւն
Կամն սք ի իրաւն

Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն

Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն

Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն

Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն

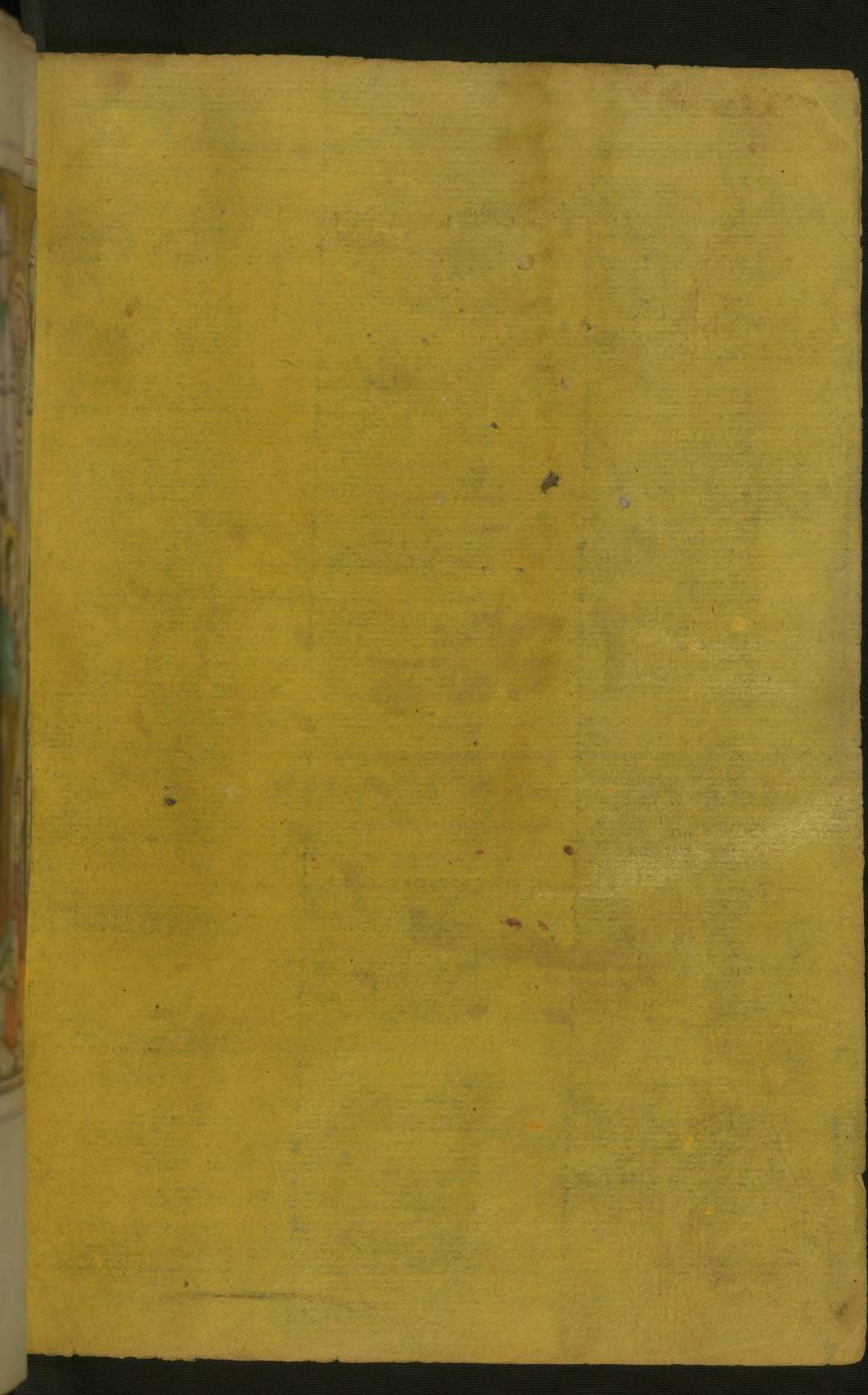
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն

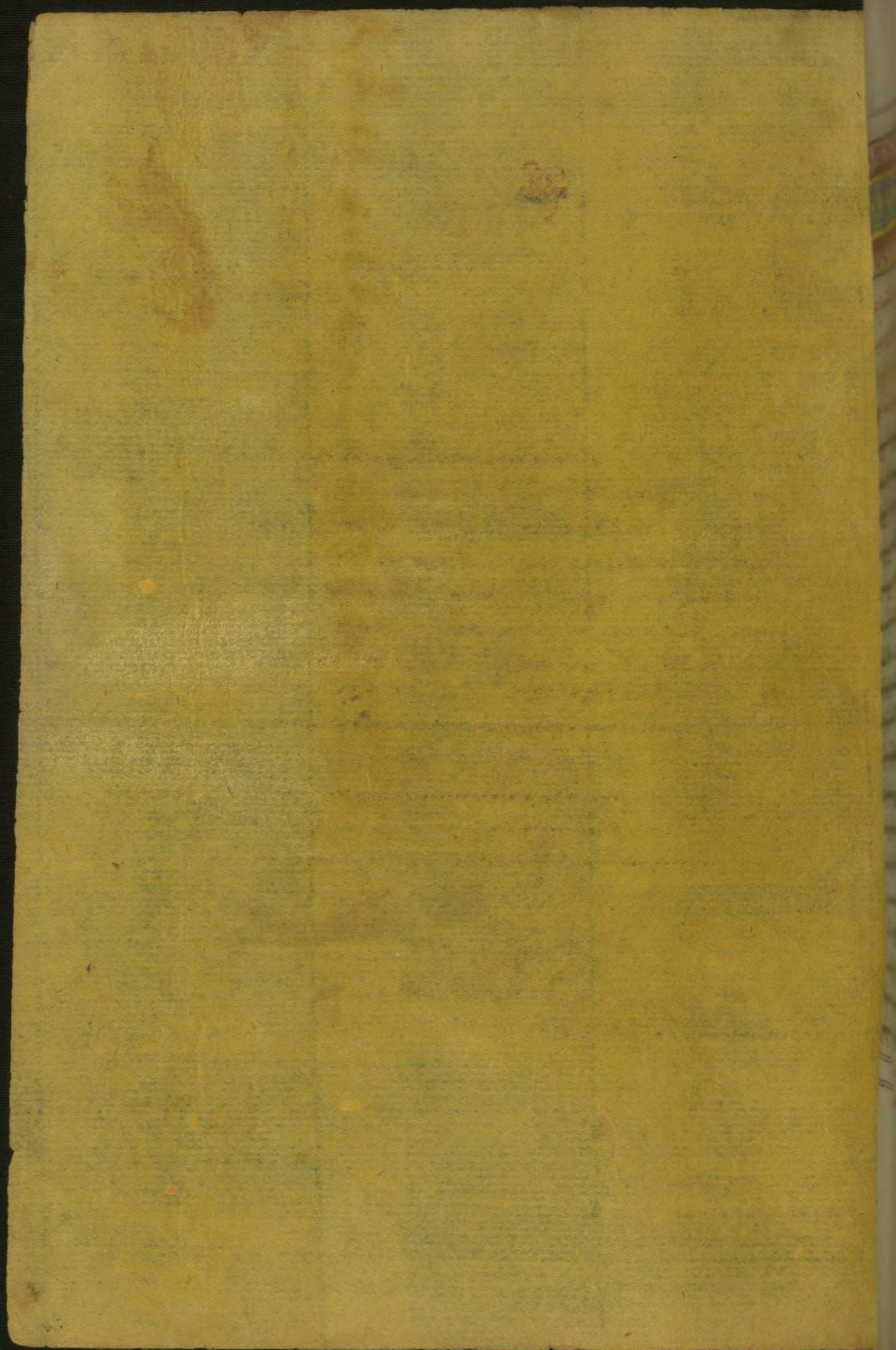
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն
Սք ի իրաւն տր ի իրաւն

II

Կանոնս Յարու Օ՛ր Ղազարոս
յսաւր Կողով Ի Եկե՛ղաւն
Իսկ ընտանեալ յաստեղանս զ
Սանաւ ըր ճայսեցե՛ր

Ի զազարու երողացաւ մահ զբժուից պո
րակցաւ անպակասու Սուրբ Եւսեպ
անարար ըն կեցոյցըզմեզ: Եւ յսաւր Կող
ով Ի Եկե՛ղաւն, Կբողաշխարհ անկեցոյց սբ
զարու Սուր, յան աջարս յսուանուց եր
անանպակասաբ արկոչմամբ Կբողաբաւր
Եայն Ի Սուրբ Եւսեպ, կեն: Եւ յսաւր Կողով
Ի Եկե՛ղաւն, Եբողաշխարհ անկեցոյց ըն ըսբա
նչայեան առկին զմարտամո շէղաբայրն Ի
Սուրբ Եւսեպ յարուցեալ որդւոյն մարտամո կե:

Եւ զանու Սեպ Բաշխաւ զբրիճատու Ի
Եկե՛ղաւն Եկաւ որ ետլ այսաւր. Բարեկա
մն զազարու պարգեւ գկե՛նդ անու Սե:
Եւ զանու ընտանեալ արտասու երով ընդ մա
րտացի երնդ մարտամո. ողբակցեր ետոյ
մարտ հարցաներ ուրեղիք ըզդարձարոս:
Եւ ողբանմո Բարեաւ ողբ յարուցանե՛ր Իսկ
Երոյցըզ որեքաւրեայն. Եզու գրն Սուր ճայս

12
5

հնձեռեալն եկն արտաքս անապական :
անձայն ձայնէ գոչմանն սարսկն
դողալով կարապետքը դրժիտոյն . կձեռե
ալն եկն արտաքս անապական : Կայեալ ի դու
րտայրին և ձայնէր ազդարարող բարբառն
ի սիկերեզմանն , զանգարե եկն արտաքս ան
ապական : Ելեալ ի սիկերեզմանէն երկուսն
նապատանաւ քրն մեռելով հրամայեաց
լուծանել ի կեանսն յաւիտեանսից :

4

ԱՅՏ այնքոցմամբ ձայնարկելով առ զա
զարուս կոչեցեր ի ժողովանէ անձ հարցն
մերոց : Երբ արտապատմարիանու և մարտ
այն ոչ անտես արարելը բարեբար անձ հար :
Չորեք աւրեալ զմեռեալն ի շահմուն թ ան
ապական կոչեցեր ի ժողովանէ անձ հարց :
Գործ քրտն ըզտրաւ րհսեցեք եւ ի ձեռ
բաժն րձրարարեք ըզնաց յաւիտեանն :
Գիշեք ըզտրաւ րհսեցեք : Երբ հաւոնէ
փառակից եւ ի ժանտիա եկրն այս ան ր յար
ու թ անտեղով զազարու , ան րհսեցեք ե
պովեցեք բարձր արարեք ըզնա յաւիտեանն :
Ի իշ ըզտրաւ րհսեցեք : Եւ զմեռեալ ըզ
զան րու թ ի զա դրժիտոց անձ արար կոչեաց
ըզմեռեալ չորեք աւրեան ի ժողովանէ , ան րհս

12
11

Ի ի չորեք կերպեան կեղծանեաց փառա
բան ի սի բարձունս , այս աւր մարդասիրան

պէս քր՝ Ժ՛ րկեչ . երեւոյնից երկալ
 յանշտաւ եր . աղբերկեւաց մերկոյնս ողոր
 մեանկէս ( ) իցարտաւաւ ա մարիանսնայ պժ
 ալ եւալ արտաւաւ ելեր և ասանցեր զնրայ
 ուրե՛ ճ . դիքե՛ ճ զյարու զից ըզտրեղին իմ
 զիազար . աղբերկեւ : Լ՛ Եւային արարչալ
 որժ ճայսիւ ըզբոքս ի՛մաղմանե՛ կուչեցեր
 զիազար ճ իսն զուցա՛ ճ ր կեւորանեաց և ի՛
 ս երց ալժ . աղբեր կեւաց :

Աղբերանմահու թե քիսեալ երեւոյնիս
 կեւագործեաց ըզիազարու ի՛մաղմանե՛ :
 Լ յանսեալ մարիանսն զնարտաւաւ ալ ից
 հաւաճմանք . գտին կեւորանացեալ զչորե
 բարեան զմեւեալն : Յանսին ճայսե՛ զոջմա
 ննս սարսեցին գողալով զի՛ ճիւղք . և երիզալ
 ինս մեւեալն ըզբեցաւ զանմահու թիւն :

Ինոն Խ՛ Լաւիանսն անմահու թե զիս
 ըզկատուս երեւցաւ ըմե՛ Խ՛ ճ զիս փանս
 եաց զաւրու թիւնս : Բ՛ իսխանս Խ՛ մք
 արտաւաւ ալ մարիանս և մարկոսիանս
 կեալ աւ յոնորն տեա՛ Խ՛ ճ ուս . խնդրեին
 զնորոգու մն եղբարն : Բ՛ անս Խ՛ Լ բանն
 ան կեւագործեաց ըզիազարու ի՛մաղմ
 անե՛ Խ՛ ճ և եկեալ արտալքս անանգական :

Արկերկսեցի ըբեր բանդ ի՛մաղմանս
 իսրբբիկու սեւ յարու թիւն կիրաւսել բարե
 կամիքքու մ զազարու . փան ըբ զալ ըմտե՛

100

104
105
106
107

108
109
110
111

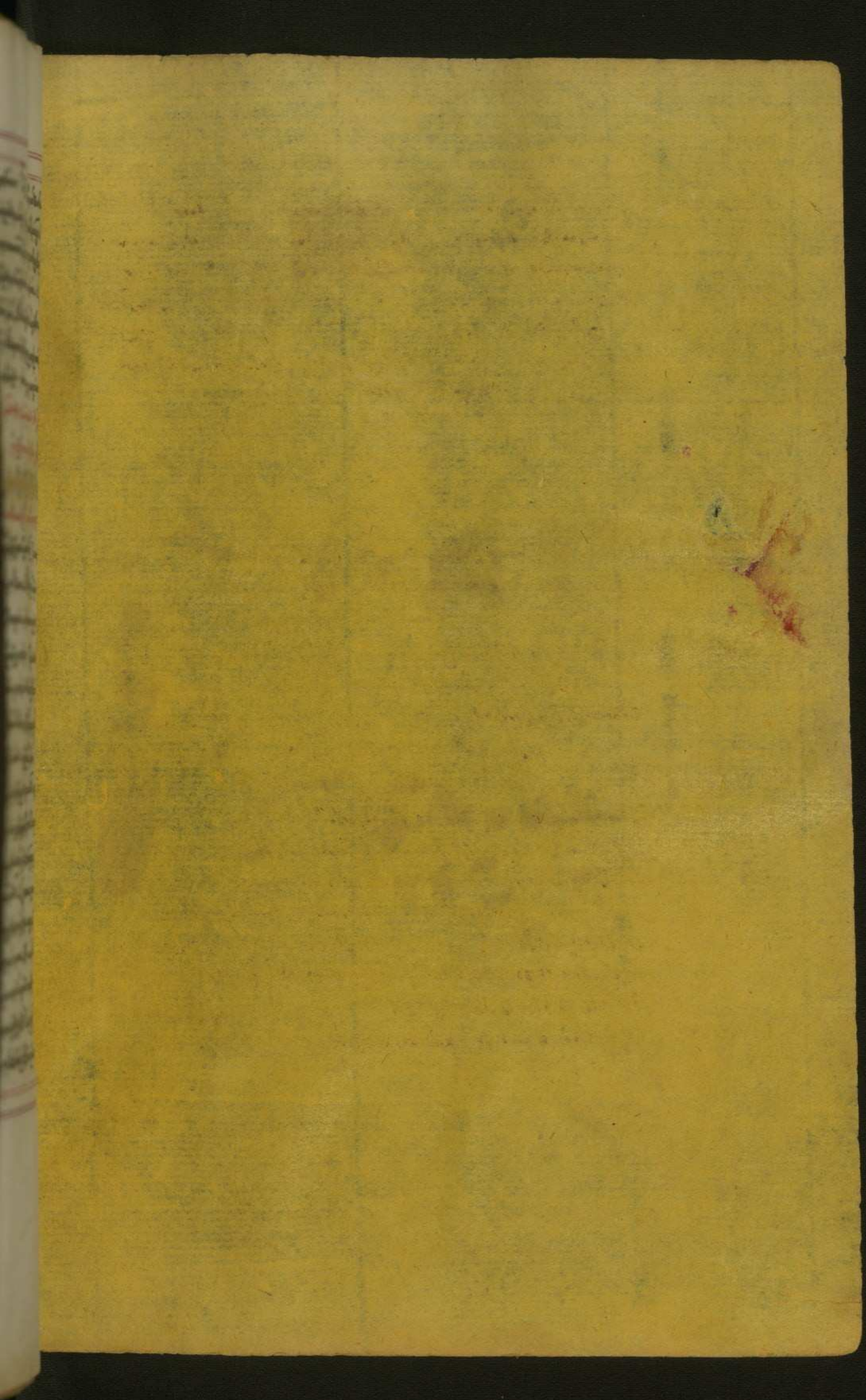

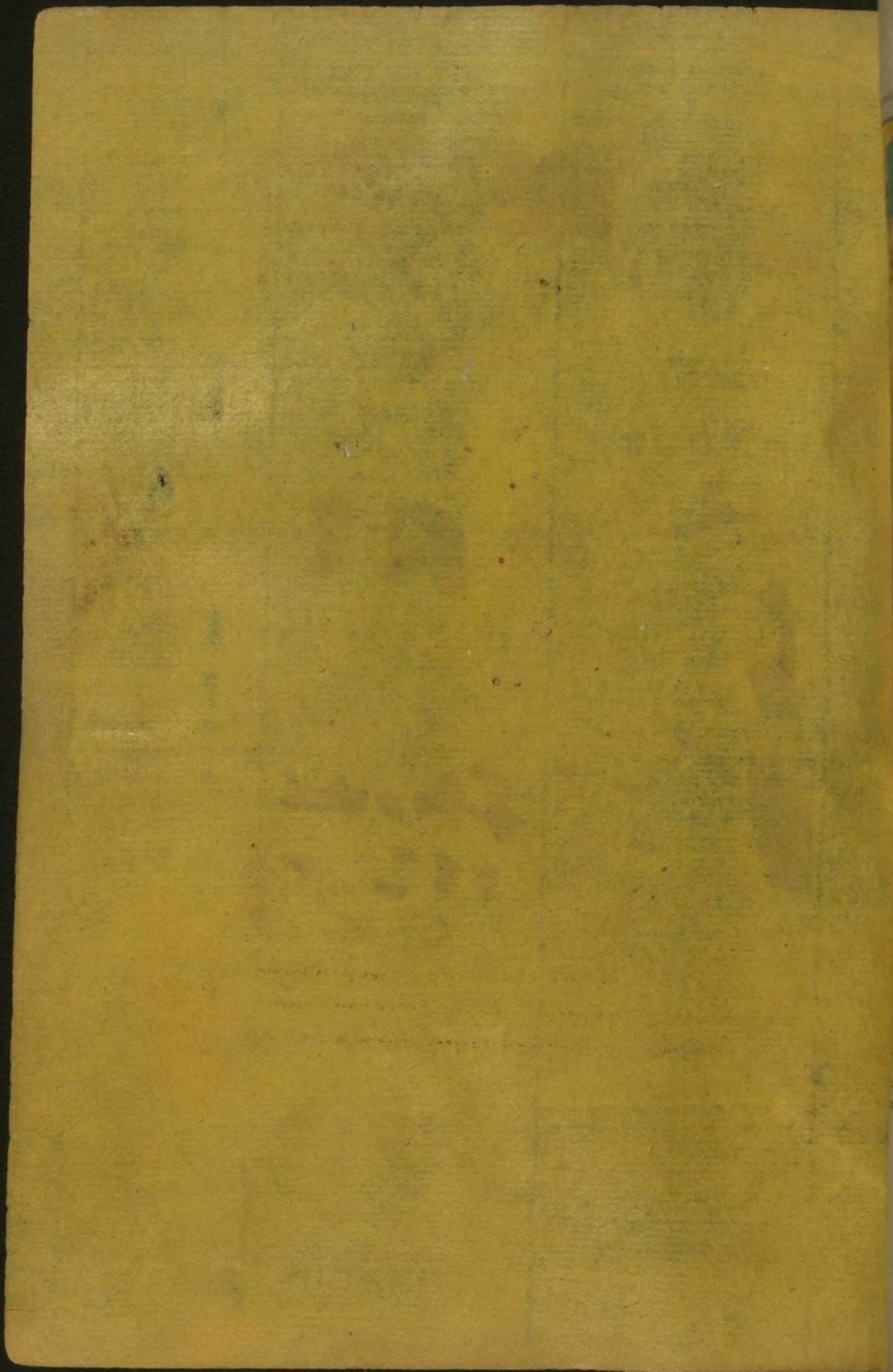
անքուսքրիստոս Եւ Թագաւորանմահ:
 Յորմէկ ողանդամք հրեշտակաց մարդաս
 Իրապէս արտաստուեցեր, ողբակցելով ընդ
 մարմանի կենդ մարիամու, փառ: Եւ զի երկե
 սաց կանմահս Ընդ մարմնս ճայնի սողացու
 ցերով մահ, կարողեցեր զչորեքան րեազմե
 ուեալն, փառքք քաղըստ:

Կանոնս Գալստեանս Ենն յերուսաղէմ
ի վերաւ րհսն յաժողո՛ւքս
բարովք Եւ ինչ ինչն արարել յա
ւանակի հաճեցար, բարեբան
 եալորեկի որ ի կենդանիս Ընդ մարմնս Ընդ
 զմահանս աւրհսու Ընչն ընդ ճայն, մաստուց
 անեմք բեղ Թագաւոր փառաց ընդ սողացնս
 ահարանեղով բարեբ: Ընդսանսա ի բարձո
 սա ալեղն հան, բարեբանեալ եկեալ անտամբ
 անալեղն հան, կանխու Ընդ որպաղոցնս անտա
 մբ տեանն ալեղն հան:

Ս յաւորանքն ինչից բն բանն որ յաժողո
 փառաց ընդ հաւր յերկրի երկեալ տեսաք, բր
 ովքեանկան ճայնի աւրհսեացուք ահսեալ
 եկեալանտամբան: Եւ յաւորաւ անակ բեր
 ովքե, կարողացքն երայեցուց բարեբանեան աւ
 րհսու Ընդ որպէս զաւ Ըն, ահսեալ եկեալան:
 Եւ յաւորաւ արձայան տեկերք քաղըստ
 եամբ անորոք ոյս յեւմ կարցին հրեշտակե
 րպով օ աւրհսեալ եկեալ անտամբ ան:

11 ընթրոյքեակն ածու ըստ հաւր յըստ
 էր բանդանսըւ ան յայտն ի սմարհու
 ըստ արմարմնի յոր յաւ անակիւք բեչ

114
 5

բարեբանեմք արժ հարցքն մերոց: Որիսը
 ուղեկիցքն սրբաբանաց ճոցն իւր անդանդար
 աւրհասբանիս. այսաւր իդանուց եբրայ
 եցուց որդիդաւ Ռե փառաբանեկը ըզ
 Որի հրակերպիցն երգաբանեւ ի ընչ մա
 մե իբարձունս աւրհասբանիս. այսաւր
 ի ծերոց եկողացոց քովեցար ուխտննա եր
 քով ըզբեց: Ըզտրաւրհսեցեք բարձր
 արարեք ընսայաւ իտեան: Ըջաւր ըզ
 քալուսափրկչին մե՛ն ըզ ընչ ու Ռե փառ
 աւրհասբանիս ըզ ընչ ճոցն ըզ ընչ որդ
 ի հե՛ծանասաց բարձր: Ըջաւր ընդ
 մանկանցն եբրայե՛ օցուց. զհինաւ ուրցն
 եկեալ ընդարարիս ըզ ընչ մանկուցք սբ
 եկեղեցոյ բարձր: Ըջաւր ընդ ծերո
 ցն աւրհասբանից. ուրախու Ռե փառ
 եբանեցեք քան մահ ընդաւորն ե՛կեալ
 քահանայք հոյեւորերպով. բարձրար:

|| Իրերի մանկուսան ի հսոցն աւրեց
 ուցեր աւրհսեալ ըջաւր իտեան: Որի վեց
 Ռե եան սրովեկորդ հանպչիս. տրոյալ ընչ
 աւրհսու Ռե ընդ հրեշտակս երգաբանեւ
 Տոր մերդան զըւարժուցք երկնից սբ
 եկե՛ ղեցի ուսովք ճի՛ծեւեալ քտանե՛
 քեզաւրհ: Ըզտրաւրհսեցեք բարձր արա
 րեք ընսայաւ ըջաւր իտեան: Որ ընսայա
 քովեկից հանպչի քահանայք. այսաւր իտեան

4

աւ
4

4

յաւ առականի նրա տի հաճեցաւ բարձրար:
 Որի դասունց երկրաւ որացաւ րհնաբանի
 Հայսիւն աչաւ րիժերոց և Կաղայոց և Կառաւ
 ւ որի հաճեցաւ բարձր: Մտնուսիւ և մեք
 երգեսցուք ոչսանտա բարձր երջն որ փոյնկ
 եացը մեկ ի ձեռաց մահու գալ լստեանքս
 ի րով բարձրարար:

|| Երանելի յոյժ դու սորոսի ունիս պայծ
 առայիր յէմ զարդարեան ըզդոն նրաքո
 բաղաբայ: Բանսի քոնրէն կյալմոն
 փանայ աչաւ րմնոանս և քեկ նրստեան
 ի կերպաւ առանկի նորոյ: Ծ երկնայքն
 սասմէք ձի՞ թեւաւ ք միաբանու լէ երգ
 եին աւրհուն թի որդ ողաւ թի աւրհսե
 ալեկեայ առուամբ առ:

5

|| Երանելի եկեղեցի սք ի գալ լստեանս սք
 միաճսին ուրախելի յընձա համարեալ
 ամենայն սրբուք: Խոյնոս յոյժ դու սորո
 վերին սիւնիս ահա լազաւ որքուաւ նրս
 տեալք յաւ առականի նորոյ աւրար և փր
 կեզ փրկեկե փրկեկե և կեցունցանե:

6

Չուարձացիր և բերկրեա ճողովուրդ
 այ մանտ դոսորս ծանկեալքս հաւան
 ուլեաւայ աւհսեալ արեկիր ըդ լազաւ
 որ աիեկերայ:

քրի ք ստուն լազաւ որն որէն կյա
 լմոն փանայ տեսք ի յերկրի նրստեանի

7

տոր յաւանակի: Եւ յայն աջ կէտաւ արքայ
ին զայնքն երբայկէ ոյն. ծերքն ուս
ովք ձի թնետաւք կամայքն արտաւ ետ
այք: Եւ իսրաւ ի սակաւ ի ձա ջրիւ քողե
ին երգնոր. բարեբանեկ յով զանքն իսա. Ե
Թայաւ որն:

14
82
100
94

Մարտիկի քրն բանքն հաւորութեանք եր
ովք եկցն հանդէս. այսաւ թիկերայն յաւան
ակի տորն տրտեան. աւրհետայ արքա եկ
եալ աւ յայն թիկ Թայաւ որ: Յայն աջ
քան զյաւտեանս որդին. որիկերայ
քառակերպիցն բազմի. այսաւ թիկ եր
ոյ կիսորայոց փառանորեցաւ. աւրհտ.
Եւ կայք տոր ժողովուրդք ընդանս յարմի
ոյքն դանս բազմու թե. ընսա կրն չմովք
երպով քաղցըր ձայնի փառանորեցոյք:

14
54

Մյաւորնոյ կրակերպեան դասունցն
աւրհտաբաւ ինի յ. ծերքն ուստ ձ. Եւ
Եւ իսրաւ ի սակաւ ի ձա ջրիւ քողե
ին երգնոր. բարեբանեկ յով զանքն իսա. Ե
Թայաւ որն: Որսերովք քրն ծածկ
աբար ընդ ուսեկոմ չբաւ կ'ին. ինկերա
Եւ յայն աջ կէտաւ արքայն յաւան
ակի տորն տրտեան. աւրհտայ արքա եկ
եալ աւ յայն թիկ Թայաւ որ: Յայն աջ
քան զյաւտեանս որդին. որիկերայ
քառակերպիցն բազմի. այսաւ թիկ եր
ոյ կիսորայոց փառանորեցաւ. աւրհտ.

անէ 2 մովսանդնա: Արհեստայ եկեալ ա
սու աւբան աւրհեստայ որ պալոյ դեւ:

Կանոնս: Երկրորդ Ծ աղագարդի
այսաւ որ պիտի աշխարհ
մտնէր կըրպայարն էրուս
անէ Ծ մ. սըստեալ Ի

վերա հողերէն նոր յաւանակի
կոնկրէն Թանոսս յերկրորդայու Թի
Ծ կըրպասուիք 2 Ի Թեսեալք Լնողայքն
ուսուիք արմաւեւեա Ծ ք. Եկրամ երամ
դասուիք աղագարդի Ծ ս. ովսանդնա աւր
հեստայ եկեալ կըսան Ծ սրնա: Յիւսանդնա
օքսիոնս Բերկրեցանս օք եկեղեցի Ծ ք. Եկր
սորու Թք բարկաւ Ելին ընդ յառա Ծ ք. աւ
րհեստի պալո սորոքիցի Ծ յաշխարհ:

Յորժամ եկրն յօ յիւս կըրպաւ Ծ ք. ընդ
յառ աղեկն Ծ երքն ուսուիք 2 Ի Թեսեալք
ք. Եկրամ որդին փառաւ որեկն: Ի լեւուե
2 Ի Թեսեալք աւրամ Ծ ստեկն մանկուսքն ըզ
հանդեր 2 Ի քեա Ծ սյ. Լնասուի Ծ սանդ
Բերեալ մանու յանեկ Ծ սանդ որդիս օք
Թանգաւ որին: Երսուիք Լնողայ Ծ Ի Թես
ալք. Եկրայեցուց մանկուսքն աւրհես
ի Ծ ս. ուր Ծ ստեկն կըսու սաղեւ քաղա Ծ ք
Եկրամ Ծ ստեկն մայր եկեղեցի:

Ի արեւանեալեքն Թանգաւ որ որեկն
Ի կըրպալ պարարա Ծ ըզքն արթ հաւ Ծ ըզքն

—

—

մերոց: Որոհելք յայժուս սարսիւղի
կընծայելու սանդե մքանակի երկէջ համ եցաւ
բընակի տրամբ հա: Եւ մէնայն հեման
պընծու ըքտու նեցիք. կանաւ էր բարձր
տրարեք ըպտրամբ հա: Ըպտրաւ ըհսեցի ըք
բարձրարեք ժողովուրդը բընայաւ հաւ
Որոյն ժողովուրդը երկանքն նը ծտուի՝ կի
զաւրայցն հրե շտաճ կաց. անդա մը ճար
փառաբաւ ըսի յաղժականաւ ըհսու ըք բա
Չժանաւ որն կը պատու աճըն յաւ հաւ ծ
նից պիտաւ որեալն ի հրե շտակաց. կը բա
մըճ ըք բարձրարեք ըսի կողայոց յաղժականաւ
ըհսու ըք բարձրարեք բահ սնայք յաւ ի:

4

5

Որոհելք մայրուսն աճաճ հնքանակի
որեքէն մարմնայաւ աճ. այսաւ ըի վերս
յաւ անակի նընտից հաճ եցաւ. մայր կանա
խի նըքի. բարեխաւ սեայ անդադար զաւս
անձանց մերոց: Որեհաւ ըհաւ արեցաւ
բանն. կը յորովայնիքու մ բնակից հաճ եցաւ
այսաւ ըք երբն ոստովք արմաւ էսաւ ըի նը
ընդ յառաջ. մայր: Որեցերկրի երեւեցաւ և
ընդ մարդկան շըրջեցաւ. այսաւ ըի դաս
նըց երայեց. ոց բարեբանեցաւ. մայր և:

11

Կանաւ սարսիւղն այսաւ ըի ըհ սորեկեղ
եցի յաղժական երգով բարեբանեք աւր
հսեանքեկեայ սնու սմբան: Որ վանքն սե
րո՛ փրկու ըք յաւ անակի նընտից յանձն

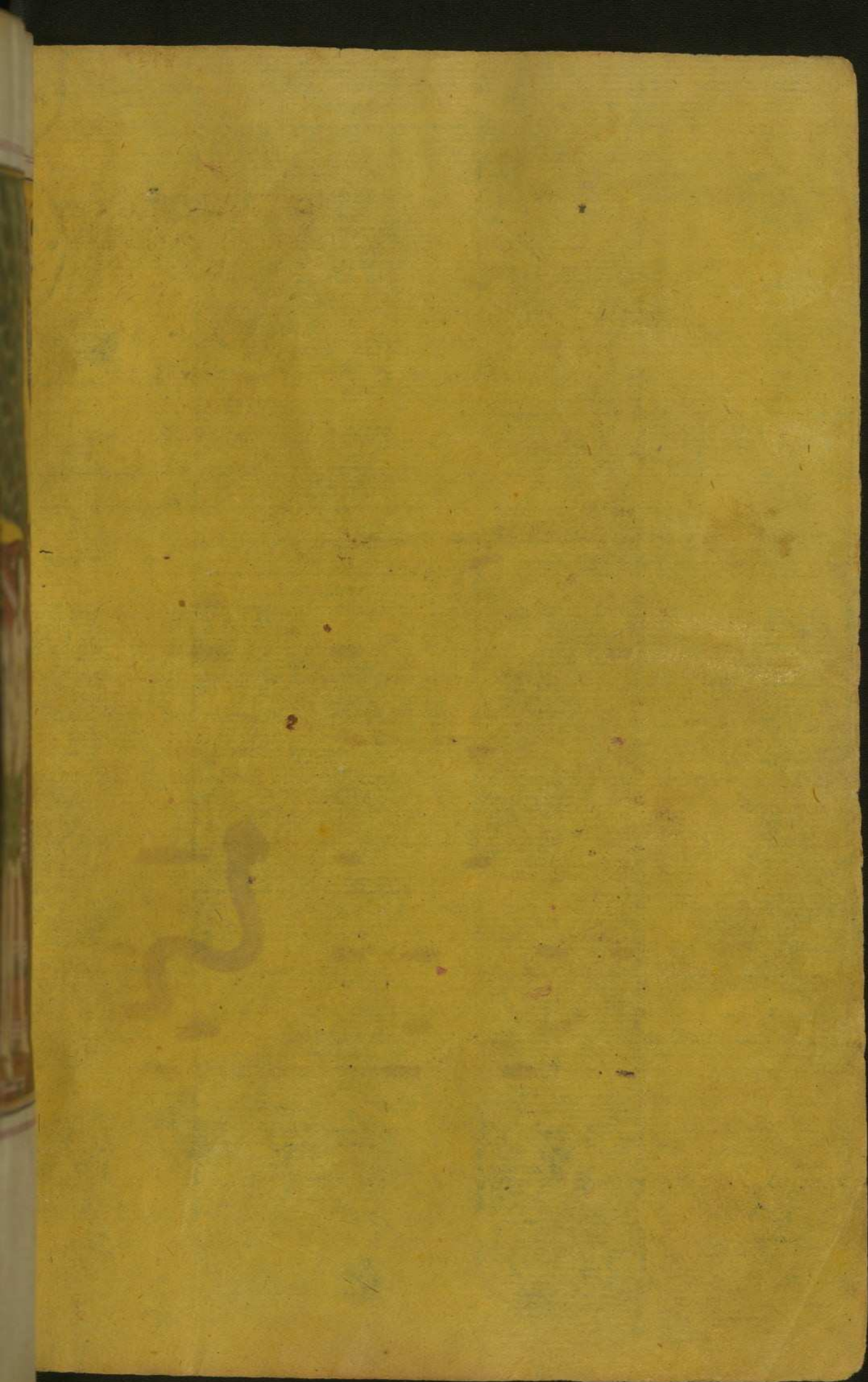
աներ ընդ մանկունս ընբարեմտեմբ:
 Թագաւոր երկնաւոր. զեկեղեցիքս անշա
 րժ պահեաւ. և զերկրոպայտուս անուանող
 քն պահեաւ. Ի սանդաղու թեան:

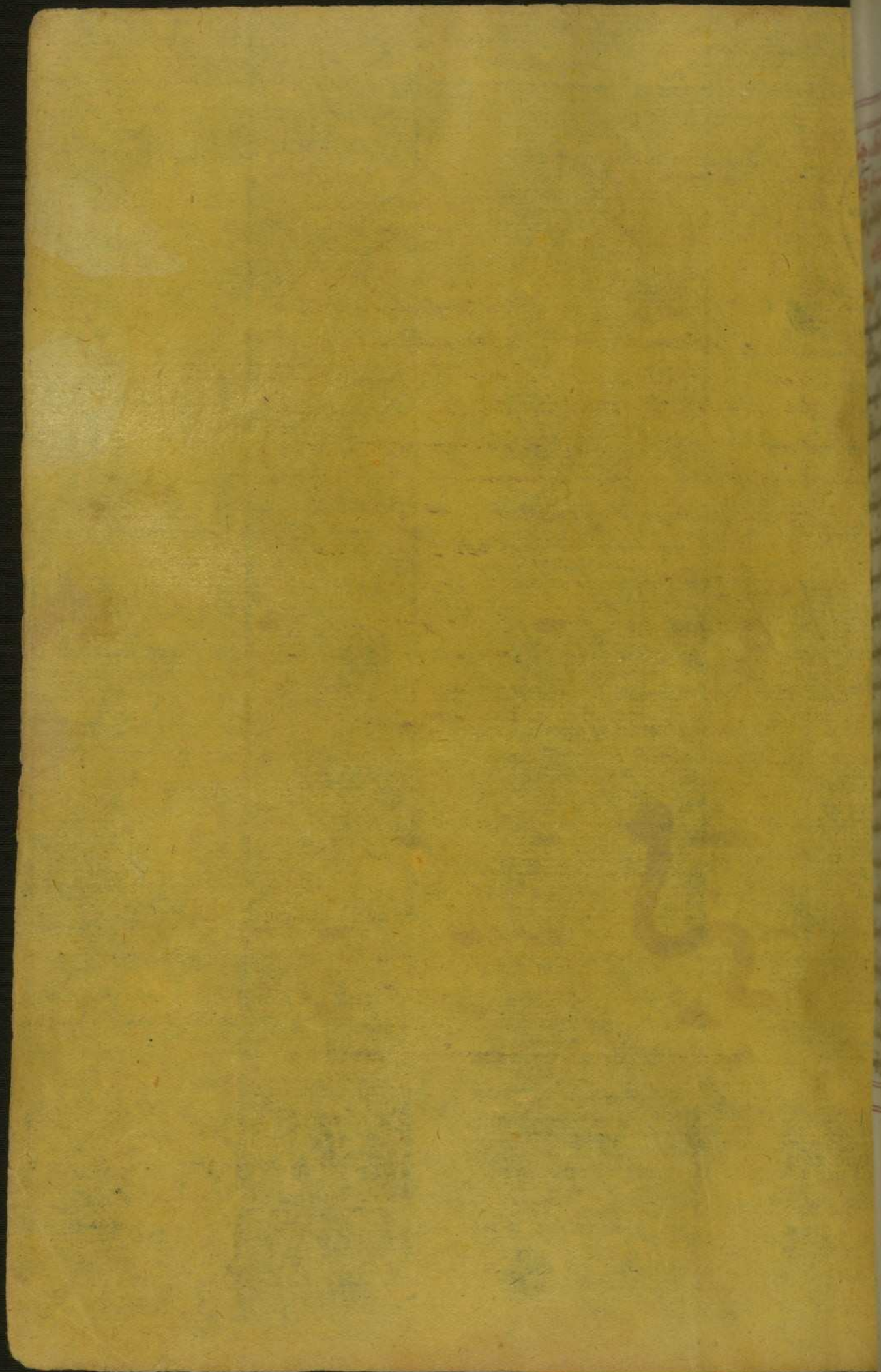
Եւ յարու թէ յաւոր պաղըստեանս քրք
 րէին. տարածանէին մանկունսքն ըզհա
 ւորեմբ, և անդադար ճայսիւ անբհսեին
 անբհսեանքէն անուամբ տն: Դստս Ի
 ծանոց բերեան մատուցանէին անորո
 յն տա ճանսն պարհաւն. և անդադար ճա:
 Ի ծերոց բիսեան անբհսու թի և Ի սողայ
 ոց Ի սաւաբանու թիս. և անդադար ճայ:

—
 —

Լ աստուծո լեծի երկու շաբթին
սեղն ի հաւրե ծրնեալ
որոք յաճեալ ի յարմարաց
վերեալքս վերկնայ

ին և վերկրաւ որս
սեյու լծի արարածք ամենայն սուրբ փա
ռս արարչին յաւ ինձնսնից: Պ աստկերան
երաներկոյժ փառացքն հա՛ և ր եպանկ
երբ արեքարու լծե իւրն արարչս մարդ
կային բնու լծիս արարածք: Լ ո՛ր յաճե
աւրե լուսոյ ծանկեալ լուսափայլ զարդար
եաց զարամ Իդրանտին երեալ անմահ
արնկոյն երկրագործ արարածք:

Լ Կայք որդիք մարդկան այսաւ ր ողբա
սցո՛ք ընդ հաւրնր զբտանսք որ մերկայ
աւ մեղաւք ըզփառս արարին և ըզցեց
աւ զԹոյլեացն ծածկոյժ փոխանանկան
ճան լուսոյն: Գ ո՛ր եղբք զորդինայ այսա
ւ ր զննու լծ որդիք արամս որեկն եւ
ընդ իր եղծեալ պատկերին և զքտեալ ըն
րոյեաց ի փառս ան աջին պատմու ճանին:
Լ ո՛ր նորոյան զ բնու լծ մերոյ յո՛ր եկտ
րհ ուրդ հընու լծ մարդոյն զանպըտու
ոն այսաւ ր չորացու ցեր զԹոյլեան և ըզ
մեղ ի հասայեալ մեղաց շորոպեա՛ ի կեա
նս անմահ:

|| յարարիչդ ես յաւ իտեանից և ստեղծ

5

Երգարարսն անկնայն յոչ ընչէ ընքեղ
աւրհսեմք անք հարցնմերոյ: Որմազ
աւորդես Թագաւորաց և շնորհես բան
աւոր կենդանիմարդ և հողո ընքեղաւր
Որապաւ կորես մարտեղոյ և անամես յո
ւայեմք քեղքեղ քո տեսու Օհր ընքեղ:
Ը զոր անհսեցեք է անք Է քարձրար
էք ընք անյաւ հատան: Եւ Էրհսեցեք: Օ Ը
գաւորն և զանտր անք որն անք միայնոյ
վայեղաւ րհսու Օհր է անք քարձրար:
Եւ Էրհսեցեք: Օ Ի՞նչ անտս յըմեղ սքանչելե
խորհուրդ սքերորդոն Օհ և Էրհսու Օհ քո և
ն անկնեսնս պր Ը անք Թագաւոր Խա
ղաղուն Օհ ընքեղ անանչեմք միայն մարդա
սէր: Որոն մայսաւր փափայեղ ցանկա
յր հոգու ըմ անք մսու ըմ մայր որդւ ունք Էր
ունք Խնդրեք ընք քարձրար ընք քո փա
սերկրն կենդանեսց: Երոն ուղղու կեն
սանման անքեղ անանչակեմք և Էրհսու
շնորհես և անքտր կալ ի յաջմէ քու մ մէ:
Ը ընքեղ անհսեմք որք անք անք քո բա
րուն Օհն և հայեմք ունք Խմարդասիրե ընք
մանք որն տրեղոյն զիմանալի աշխարհս:
Օ Ինքն Եստր յորմէ հայցեք մայրն հաւան
տով հանդերձ որդւ ունք սքրեցեղունք ընք
անք մէ քո փաւս կյահեկե ընք որս և անք
անանչեմք զիմեսցես ընք սք քո քո:

Գ

Դ

Ե

Այլ որևէ բարձրեաց փրկիչ որ վառնալիկ
 խոնարհեցար. արժանի արարչմեջ ընկել
 պատճառ պատու խոնարհ կենաց քոց ար.
 որով կայցո՞ւք յարժեք ո՞ւմէ ի հանդեր
 շեալ քո՞ւմ գաղթստեանն:

Եք պատու շնորհն. Այլ ինչ զլե լու
 իսա ալե զլու իսա ալ իս. Եւ ի իս իս.
 Այլ յամբողջ պարտկիցից համա շնորհ
 եայ միայն անակամ շնորհի երկեք անե
 ումալ. Երկրորդ որքս ընդ երկնայնիս ըն հողե
 ղէքս ընդ հրեղե ի միայն միայն անակամ շն.

Ի յանկից պոյացո՞ւցել որ պարարածս
 իսկը պատե. Ի պատկեր անձու Ռեք քո ստե
 ղծեր մարդ ի հողոյ ժողանքել նրմա պան
 պատու մը ըզկեանն. Ի սկ պատրաստաբ
 բանսար կու ին ի որ անտե՞ն արտաքս ան
 կեալ ի յաւ եմ կեանք անձու Ռեք մահա ստ ի Ռ
 պրնորով մեռեալ. մերկայցաւ ըզփառս ան
 ըստու երլու սոյն. Այլ յորև փրկիչ բարե
 րար որ մարմնացար իտե կու սեն. Եւ եղմա
 մե արեամբ ըրքո բարձեր պանցանսն
 իսաստեղծ ին փրկիչ լու ըզմեջ յան ի ծիցեր.
 Որքստ պարտեաց նախահաւ ըն յան շն
 ան ին յաւ ժարու մե ըմպել պատճառ չարչ
 արանսաց ընդ քեզ որդիք ըն կեբե Ռեայ. շն
 որ հեա մեզար ըզբաժակ քո փրկու Ռե.
 Ի միայն անպամ քո պաղստեանն ըն յորժամ

ՄԿ

ՏԲ

Կանգառեղ զերկեր ընդ սուսերս ասաւոր
 եւ ըզմեղի փառս յաջակողմեանս որով
 հանցո՞ք թեղաւրհսու ըն յան
 ըսպառ յաւիտեանս :

Կյանտեւ լեռն երեք շաբաթս :
 Տաւտուս կուսանքըն պան
 յաւառեալ եւ որ ըսպաներայ
 կին ընդ յանա՞ք զերկսաւոր
 փեւային զան եւ ըսպաներաւ ք :
 Իսկ յիմարայ կուսիցն ուսայնապեալ
 է յեղոյն անպատրաստ պրպան ըսպան
 ըստեան փեւային շիջեալ ըսպաներաւ ք :
 Ըստանորն եւ ըք պանդախցոյն ք եղ հոյն
 որս փեւայոյն ք ի յանապա ըստ անմահ
 փեւային զան եւ ըսպաներաւ ք :
 որ ժամ յերկսից փառաւ ք զանքսնը
 սախ յաւտող աստող ահանս եւ քա ժամեւ
 զապաւանեալ ըն յաջակողմեանս ըսպան
 դանեալ ըզմեղ ընդ աւրեացն : Յորժ
 ամ զտանդանդ պատու իրանին պահանջե
 սցեալ ի ծանայիցն ընդ կրկնաշահ քան
 քանա՞քն արժանացա ըզմեղ քրիստոս
 ուրախու ըեալ քր յերկինս : Յորժամ
 կոչեալ ըզհրաւ իրեալսն ի կրպակ աշխ
 աբհի ժամանակ ըզպատրաստեալն ըս
 որ հեւմեղ ընդ սուսերս զարքանու ըն քր ք :
 Ի ըսպան շիջեալ ի քաւր ըն ըստող եւ ահ

ԲԶ
 5

աւրիստ Գերկրի տառապանքն աւրիստեան
 եւ արեւ հարցն մերոց: Որ հաւանայ
 եւ լինի քիչ աւրիստեան և ընդհարան պատժե-
 ալ ցործակցանք զքովք սուղեմք յանդ
 ունաւ աւրիստ: Որ հաւանայ երբ ապրի մա-
 թիսն հրով փորձի Երկրորդու մըն
 պահեաւ անարամ ընթր փրկեալս աւրի-
 Ը ցոր աւրիստեանք եւ զքովք զքովք
 արեւ ընդ յաւիտեան: Եւ արիստեանք
 Չ Ունայ աւրիստ յաւիտեան քիչ քիչ արեւի
 եւ քիչեաց զանարամ ծու-եւ: Եւ արի-
 ստեանք Որ արար պարտեմք ինքով քի-
 շիկու Որ արար ընդհարանք եւ: Եւ զքովք
 արարածք պատու եւ քիչ Երկրորդեաց
 զքովք եւ քիչ աւարեւ աւրիստեան: Եւ
 Որ հաւանայ: Եւ աւրիստեան աւրիստեան
 սպանեցոյնք պատուստեանք արժան
 Որ ընդ յաւիտեան քիչ քիչ արեւի զքովք:
 Եւ արիստեան քիչ քիչ արեւի զքովք հաւանայ
 ընդ հաստի մասն ունի կու սանայն: Եւ արիստեան
 երբ յաւիտեան ընդ երկրաւ որ փեւային:
 Կու ընդհարանք կու ստեալ յաւիտեան ընդ
 Հայն աւրիստեան քիչ քիչ արեւի զքովք ար-
 տաքս ընդ զքովք հայն կու սանայն:
 Եւ արիստեան քիչ քիչ արեւի զքովք ար-
 տաքս ընդ զքովք հայն կու սանայն: Եւ արիստեան
 քիչ քիչ արեւի զքովք ար-տաքս ընդ զքովք հայն կու սանայն:

4

5

6

42
44

անորանց արեւոյնք: Երկուսն ալ ինչպէս ինչպէս
հարցոյցս հայրենի աշակերտաց քոյ
ծանուցելը ըստ որհոյքոյ քոյ քաղաքս անոն
անորհ: Եւ ինչպէս անորիչ քաղաքս ինչպէս
դանուցի: Եւ այսալ քոյ ծանուցելս խորհոյք
երբ որ դու լինող յայտնելցեր եկելուց և
ստիպիս: անորհսնք:

Կառնես Թագաւոր քրոջեան
ճայսիւ անորհսնք: Ինչպէս և ինչպէս
և յամ ժամանակի: Եւ Կառնես Թագաւոր
որ որ անորիչ քոյ քաղաքս անոն: Կառնես
անոն ինչաւ ասա ինչիտու լինող ճայսիւ անոն
Լուսանորես ըստից քո ինչիւ անորիչ քո
քաղաքս անոն: Յոր ժամ ժաղիս յերկնից
և անորիչ քո քաղաքս անոն:

Եւ որհեա մեզ անորիչ քո Թագաւոր ինչ
անորիչ քո անորիչ քո: Եւ ինչպէս մերոյ
լուսանորես քոյ ճայսիւ անոն: Երկուսն ինչ
քո անորիչ քո քաղաքս անորիչ քո անորիչ
քո անորիչ քո անորիչ քո անորիչ քո անորիչ քո:
Յոր ժամ քո քաղաքս անորիչ քո անորիչ քո
քո անորիչ քո անորիչ քո: Եւ ինչպէս մերոյ
անորիչ քո անորիչ քո անորիչ քո անորիչ քո:
Եւ ինչպէս մերոյ անորիչ քո անորիչ քո անորիչ քո:
Եւ ինչպէս մերոյ անորիչ քո անորիչ քո անորիչ քո:
Եւ ինչպէս մերոյ անորիչ քո անորիչ քո անորիչ քո:
Եւ ինչպէս մերոյ անորիչ քո անորիչ քո անորիչ քո:

վե մի մեասցոք արտաքս որպէս զիմար
կու՛սանան: Պայծա՛ն անցին լապտերք
հոյք ոցմերո զ. կբազմեցու սցենք մեզ ընդ
հրաւ իրեալն ի կոչու մե արքայու Ռեդ
Երկսից:

Կանոնս մեծի Չորեքշաբթի:
Ի յաճո՛ւ փառաց բազմ
կայ ընդ հաս թ անորոշ կրկ
Բնակից բանից այսաւ ր բա

զմի ընդ հողեղէնաքն յանձն առեր աւ
րհսե Ծ մք զեկեալք ի փըրկու Ռե՛ աշխ
արհի: Երկանձա՛ն անու Ռք՛ աւ ծեալ
զք՛ ծառ այճական կերպ. այսաւ ր հաճեց
ար աւ ծանի եղով ի մեղաւ որայ. աւ րհ:
Երկեն արար Ռաղմանք ոգու շակ զեղոյն
ճանուցեր զաւ ծու մե. այսաւ ր յու դային
յայտնեցաւ խորհու՛րդ արծաթ սերու Ռե՛

|| Ի խորհրդեանմք ընդ հաւ ր կհոք
ոյն արար ի պատկեր ի րըզմարդն առա
ջին. այսաւ ր որդիք մարդ կան ճողովե
ալ խորհին մատնել ի մահ զորդին այ:
Յու՛րա Ծ սիրու՛ն աշակերտ փոխան
ակեաց զատերու Ռե՛ առ վարդապետ
ին. մատնելով քահ անայցիցն ընդ երես
ուն արծա՛թ: Երկան մեծայն անաւ րին
աբար կանմա՛ն յան ճանու եր փըրկե՛ն ընդ
մեղաւ որայ զման անձա՛ն խոնարհու՛

5

Ա թանարդ քն և ճեպողորմեաց :
Բ իսոր հրրդ ոչ ես արարած անասակ . զճա
 Ժկեալ խորհուրդ շարին անպակասեալ
 վասեալ . զպ բեկաւ զհնե թարած հարցիս ճե
 րոց : Որոչ սահմանյն աքրահ անսու զհան
 դէն խորանդյն ըս ճանու զեր . ան ետեաք
 որդ . յն պատու ետ . զպքէ : Որ շար կե
 ճանճ կեղոց յոչ ստեկիպ . յոր ան արժան
 զան հասանեղի դ ճանուկ . զպ բեկաւ զհ .

4

Գ զորան ըսեցեղ և բարձրարարէ զ
 նայ յախտեան : Օբանկեալ ըն վերին զա
 Կորն ճանճ կեանք ես խորհուրդ քահանա
 այքն հողմեալ վաճառ և հնայարձ քար .
Դ րդաարն մեր համբերեաց բանասակ
 ուին . կանս և վաճառ և արձ քանու և ք :
 զբէն խորհեցան ի ճարու . **Ե** թարձ յա
 հաեւ ինչ ոչ բանի . զարարած ըս խորհր
 դու և ինե եցու զեր : **Զ** քեղորարարի ճ
 դեւ և ճու . **Է** թարձ արժան վաճառ և հնայան
 ճարու եր զամ համբերեղ ըն վասն ըն մեր :
Ը զքեղոր Թագաւ որ Թագաւ որուայ ի ճա
 ուայ և դատան պարտեալ . զեր պակ և զերկե
 սցեւ ի յանի ի յն անդամա .

3

Ս յաւրեկեալ կանս և քորկի ճն անի
 մասնի յանու թէն ճորդք որդիս . վասն ըն
 քորկու . **Տ** և քանս սայ . **Վ** յաւր և մա
 անի բանն ի բանաւ որ հաւտե և յանուն

2

ոյ դատանայարտի յանան ըն ժողովարդէն
 վն: Լ յան ը հոն քար ընդանաւարտե
 և արձաժով ամառի արարի ըն արարած ոյ:
Կ որ քարան ի կէք պայպաւ ք աւաննէ կք
 յաշխարհի ի սեղ հողեղինաց արարած ք
 արարչին սպանու թե կոր հին գետր հ ուրդ:
 Որբանիւն և կող գերկնա և կերկեր ըս հա
 ստատեաց յոչ ըն ի պոյայու զեւղ վաճառի
 այսաւ քո ի քաղիս ընդ երեսուն արձաժո:
 Ով յո դատարտանու է ի երկնաւ որ վա
 րդանայ ետին սպանու թե կոր հին գետր հ
 ուրդ: Ժաննեղով անան ընաց զիսան չեա
 զի իսկ յերկրի:

ՄԿ

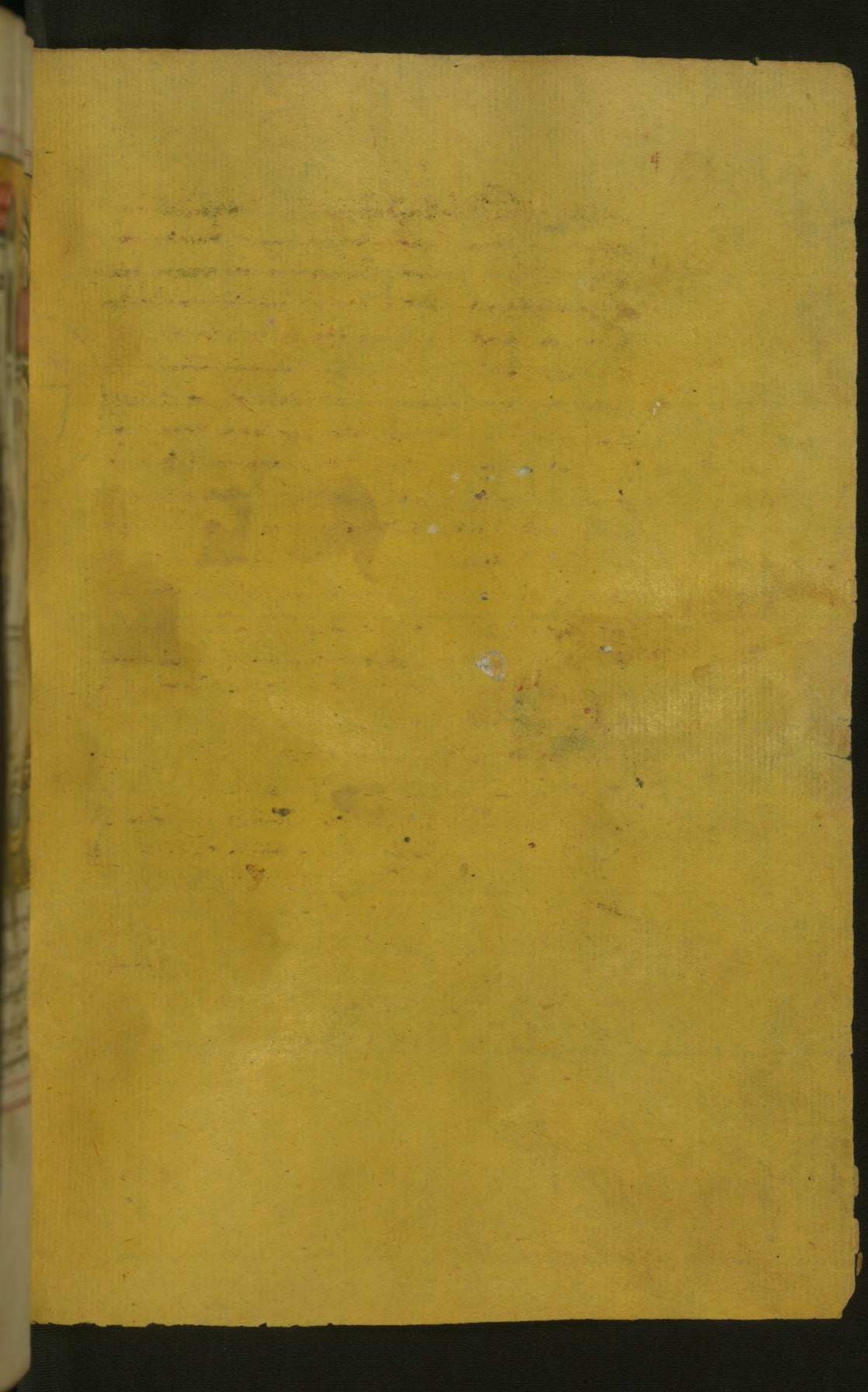
Կանոնք լեծի Հինգ Հարանի:
 Երանգաւ ըն երկնայ միջա
 ըն ըն ան սոց հաւ ըն ը քո ի ն
 սերպործեալ իսկաւ և թէ քան ըս
 հրաշք ծանայի առեալ

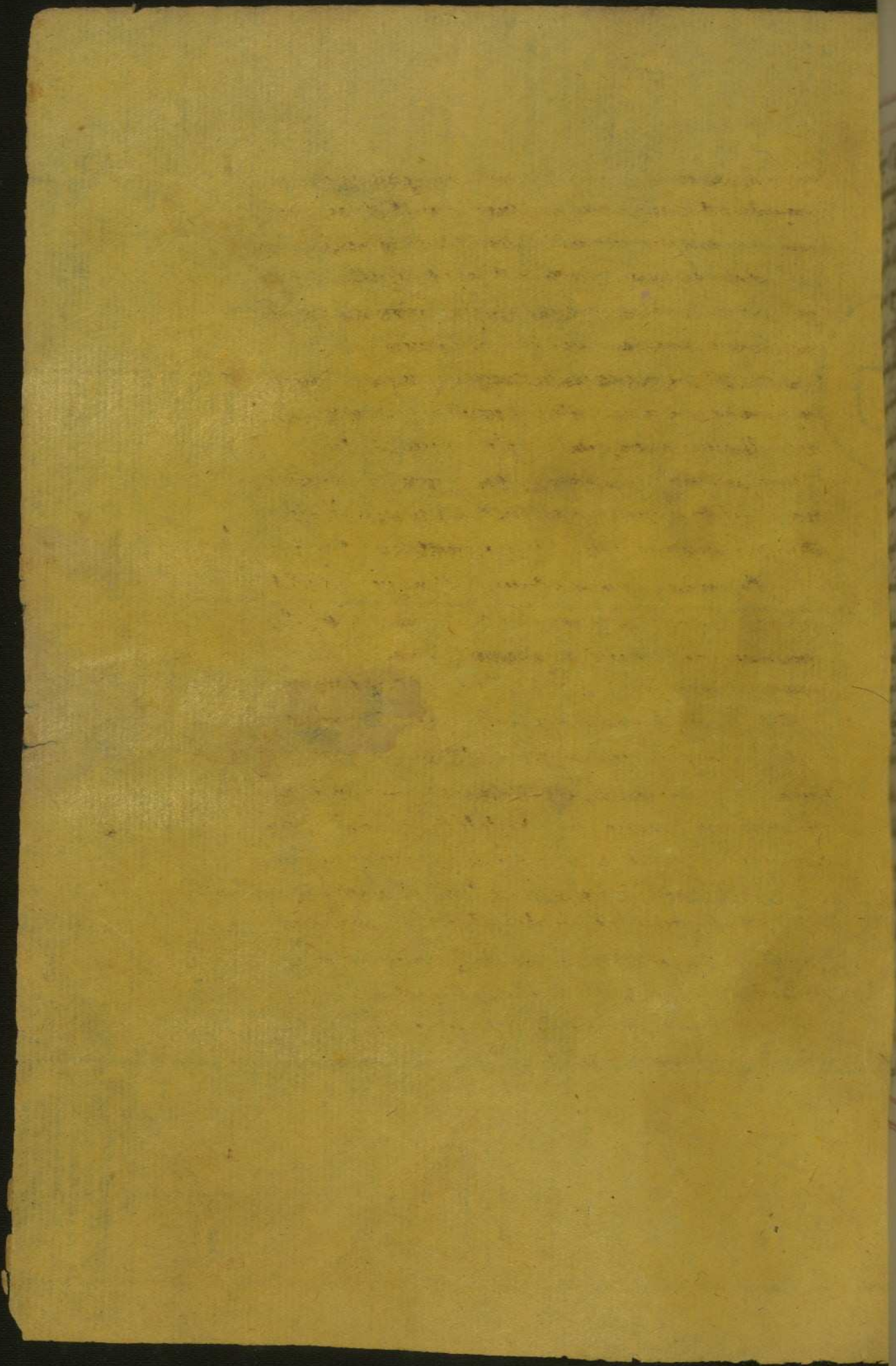
ըզկերպ անկողնայ առ ի անու ըն: Բան
 կն զմարբէջեղոյ ըն ջրով զանոն լուսն
 այ զիստն արհ ու թե կոսնա տրպաւ որ
 եսցե երրորդու ըն ըն քո ը և ը և ը:
 Բաշխե զմարմին և զարիւն ըն ը ը
 ու կաւ անու անեալ և ի շատանկ կաւաւ որ
 մահու անն մեր ձեջեղոյս ինա ը սրբու ը:
Լ զեկ ըն սո և ծառայայ ը ան չի
 ջանե ի ըն ըն որ ըն անա ը ը

յանձնուեր զոտս աշակերտս ծ զի մա
 բրեա իմէն ըզմէր իսաւ արեւ խորհ զոր
 կըր սաւ որեայր ըզմէր: Երմարմնով կար
 եամբ ըզմէր ըզմովու զի մէծ զայն
 որ ըմբ: Զոպանարայիս իմէր սնծա

Խապե ծ ս մաքր: Որքանիչ զայսնորու
Խապեցեր յետան աջնոյ բուժ մահաց
Էր Կոյս Իճանչանկ մանկն ախախալ քն մա

|| Ինքն ի յերկինս և ի վերա երկրի այսա
Կր յանձն առեր լուսնայ զոտու աշակե
րուայն և կին լուսն Իսկուայ Ի մոյ:

Որքանք անիտ յիմանալե զլուսն Քնոյ
Ըն հանձնար մարմնով զանտարապել ար
այ կին արժանի անձայն շորհ Իդ:

Որն անձոն քնովե ի վերն ատան ըն բան
մեցար Կենարա րբաժան ան շորհ վեր
րկեցեր փրկեա կին յառ Իսկուայ Ի հոյն:

Քրիստոս անձ որ վան ըն մեր Խոնարհե
ցար Ի կամա որ շորհ ան րանս Լուսայեր
զոտու աշակերտայն այսա ր Իսկ վերնա
տունս ան շորհ ան փրկի շորհ րմեայ:

Որ կան վեցեր սեղանս Խորհ ըրդ Լարբ
Կեր յանմահական բանակն սրբոց բոյ
ան արեղոյն այսա ր Իսկ վեր:

Մարտիոս զ
միտս կին ան հուրդ զս զի կմեք հաղորդ
եցոյք սրբոս Մե ընդ սրբոց բոյ ան
արեղոյն այսա ր Իսկ վեր:

|| Ի վան ըն մեր երկրի երևեալ զանկնա
յն ըն կատարեցե րստան րինայն ան յս
ան ր կանտարուն միտ ստան երանկանտան

Երկն որդի ծ այսող ճ րմեա: Մարտ ճր
մարտ Լապ ան անտարան որդանտայ

3
5

արտեցեր ըզմէ զսինարմնի. ա՛յ Յսամբ
խնամարհեցար իլուսնալ զոսո աշակեր
տացն. որդի: Բանհաւր կըքահանայա
պէ: Եւ ընչ ճարիտ. որ զան խարհակե
ցոյց ըզմարմնն կըարիւնարդքո բաշխեց
է ըջան արեւոյն. ա՛յ Յսամբ հարարդ
նն հողերէք անձաի. Խորհրդոյդ որդ
որակ սարսեան սերովէքն ոչ իշխե
նն անցի. այսա՛յ ըբ ի ծառայի կեր
պարանկէտալ նախայան ինկան բանն. ա
րհսեցէք ըզնա՛ հոպեր երգով: Երբ
սառ կրակերոցն այսամբ ըրչմարտապէ
կատար ըբեաց լուսնալ զոսո աշա
կերապն ի պանրանա՛յ զճնանմոյն. ա
յսալ բոլորն տրուեցաք ի յանկո
նց նախա ը հաւրն. ճաշակելով զոր
ճարմնն կըարիւնարդքո յնանսուծն. ա
յսոյ ի հայրական ծոցն ճայեալ հաւ
ածելով զխաւար մեղաց. կենարարդ յոյ
անեցեր այսաւ բոլորն հուրդ ընտրեալ
քո աշակերտացն. ա՛յ րհսեալ է կեալ ի
փրկիւն Որմեզ անձ հարցըն մերոյ:
Օրբ ա՛յ րհսեալապ լուսեղեր. զոս
ըստա ճանեալ ըս լուսցեր զանկոնցըն
մերկայեալ իմէն զճանկոյն. ըզլուսն
ուայի սփամար. ա՛յ րհ: Եւ նապականու
Ո՛ր աղբեր զկենդանարարդ բաշխեցեր

զմարմնս ըզբն նորոյ կրօն ըզմահացեալ
 սրբ յանցանաւ քիպանորանայ ըզշնամոյն առ-
 Եջեք: Ծան ապայ ը վառայ հաւր եպան
 սկեր բարեկարու Ոհ: որ ըզպեցանն այս
 աւր ըզպեան ծառայական կերպի ըզնա
 անմարտիք աւր հսեցեք հոպեր երպով:
 Որ անձան խոնարհու ըբ խմարու մո
 ստից աշակերտացն ըզմարդ կայնն ապի
 պրնացս ուղեկաց կե ըկինս ըզնա ան:
 Որ ան խմամբ կերտանտար խորհր
 դս անայական ճաշակմամբն հրաւիր
 եաց յերկսից արբայու Ոհն ըզնա
Արկան ըզբայս ան զաւր ուց այսաւր
 անձան խոնարհու ըբ ի վերնաւորն ըն
 խորհրդս ըզպեան ծանայի ըսման ծանի
 յանձնաւեր աւր հսե օ ըբ զեկեալ զի
 կամ մարտն շարանա: Որ ու մերկորպա
 պե նապ հրեշտակաց խոնարհեցարե
 լուանայ զանորս հողեղենս բրժուկե
 սորաւ ք ըզպարշապարս նախահաւրն
 բրժուկեա օ զհոպ ո իմո զհիւանդու Ոհ:
 Որ իխորհուրդս փրկանիանս Եկեղե
 ցն բաշխեցեր աշակերտացն զմարմնս
 ըզբն նորոյ կրօն ըզմահացեալն ի ճաշ
 ակմանե հաղո օ որս այսմ ընկալ
 ըզմեկ միայն մարդ աւեր:
Արան ըկիպե յեռ ըկեանս սուր ած

4

42

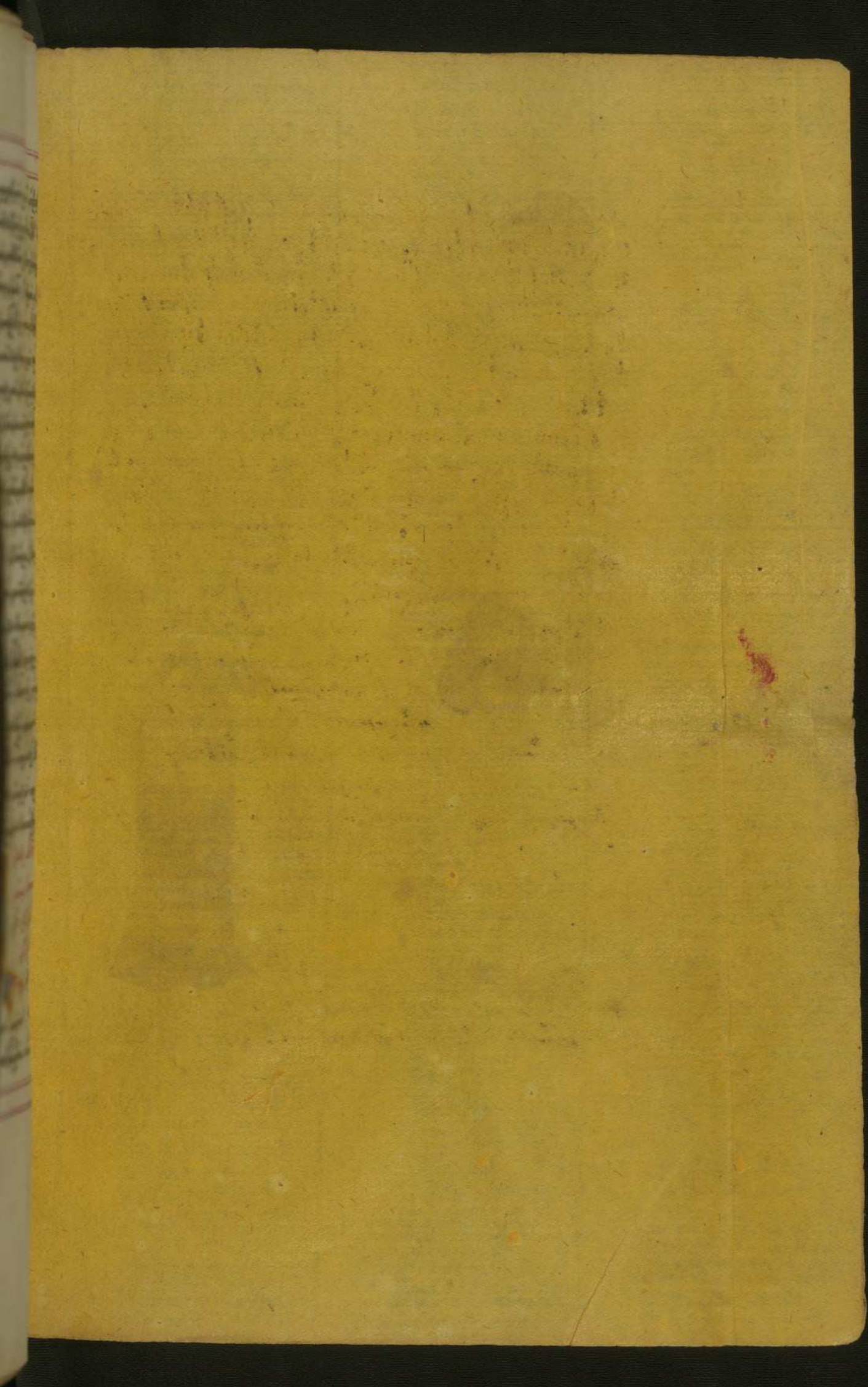
107

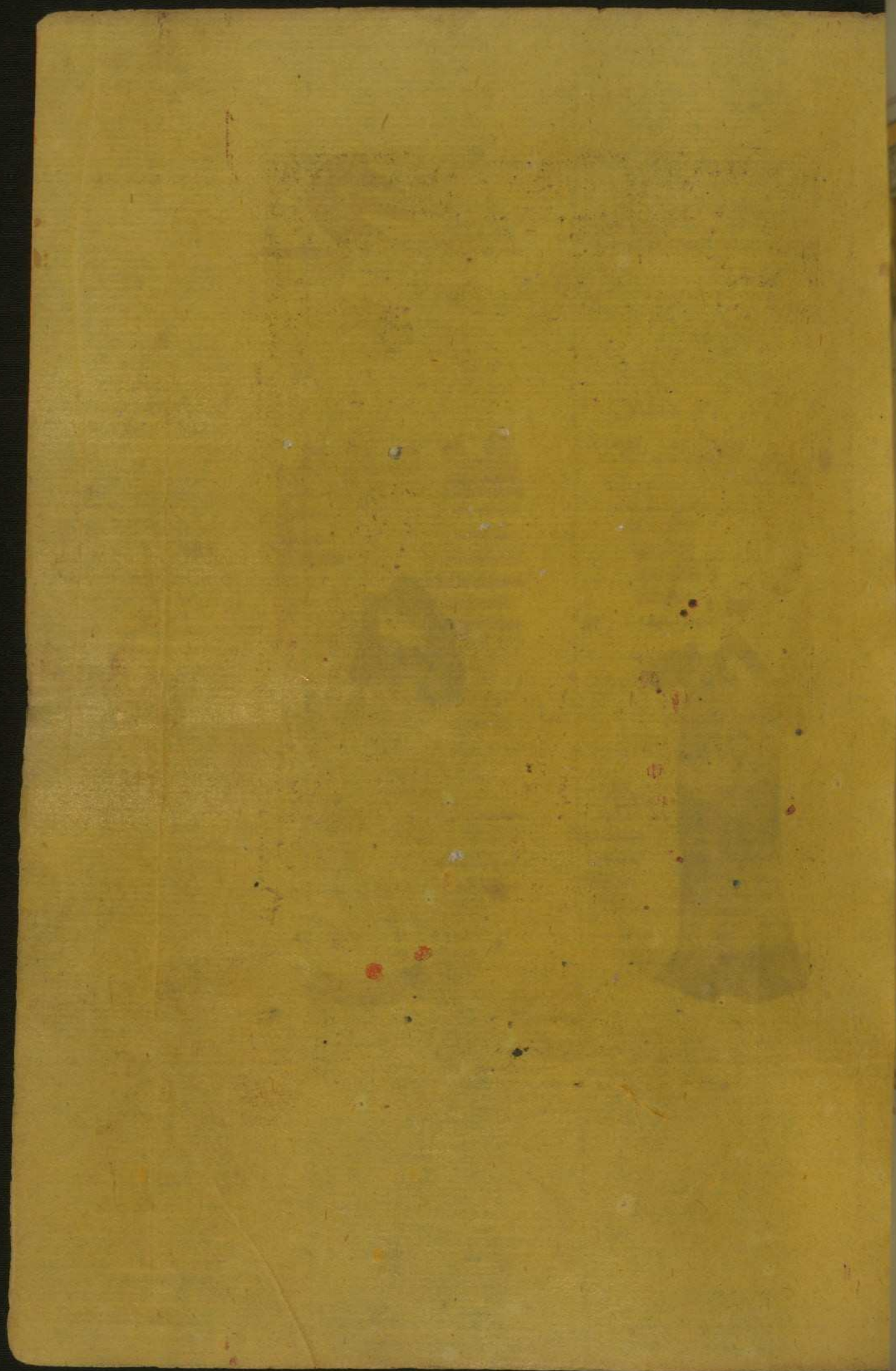
այսաւ քրքրեցաւ քրքրեաւ հայերէն ծաւ
 ապի ծածկելով քրքրեղու թի՛ նախա
 հաւրն աւրակներու եկեալք ի քրքրու թի
 ապի մարդ կան: Որքերաւ քհնից ի հր
 եղէք քերակէ կից: այսաւ քեկիր կամաւ
 ի վերստատու շրն խորհարար: լուսնկի զաշ
 ալեքոտարն յաւրինակ վանքումք: աւրհ:
 Որ յաւրինակ աւրստատարն հաւր: այս
 աւրքաւ զմի ընդ աշակերտարն յանձարաւ
 բաշխելով զգարմին կարգին քոսք: աւրհ:
Մ յաւր կանտիսկիաւ աւազան մի կը
 տու թի ի մոյզու թի մեղաց մերոց:
 Լ յաւր քոսքումք լուսնակի զաշ
 ալեքոտարն: կարտու ի քի զայս աւելով:
 Լ ի նոս ի ծէնց եղբայրք: մասնեկաց
 գիտման: կարտել յաշակերտացի:
 Չայն լուսնակ պետրոսի: աւրաւրկեր առ
 յովհաննէս: հարցանել թի ուղից:
 Բանըն զոր աւազն յս: տրտմեցոց
 զի քրքրակերտան կարտել զան աւելեկէս:
Կանտիս ԼԵԾԻ Ուրբաւին:
 յաւր ի կատարու մն աւ
 աջ թի: լուսնակ զաշարու ի
 տի ճշմարտու թի քի
 ի վերստատու շրն
 խորհարար տարա
 մերձեալ յով
 աւ ի հաւտեփորու: ուստի կը ուստան

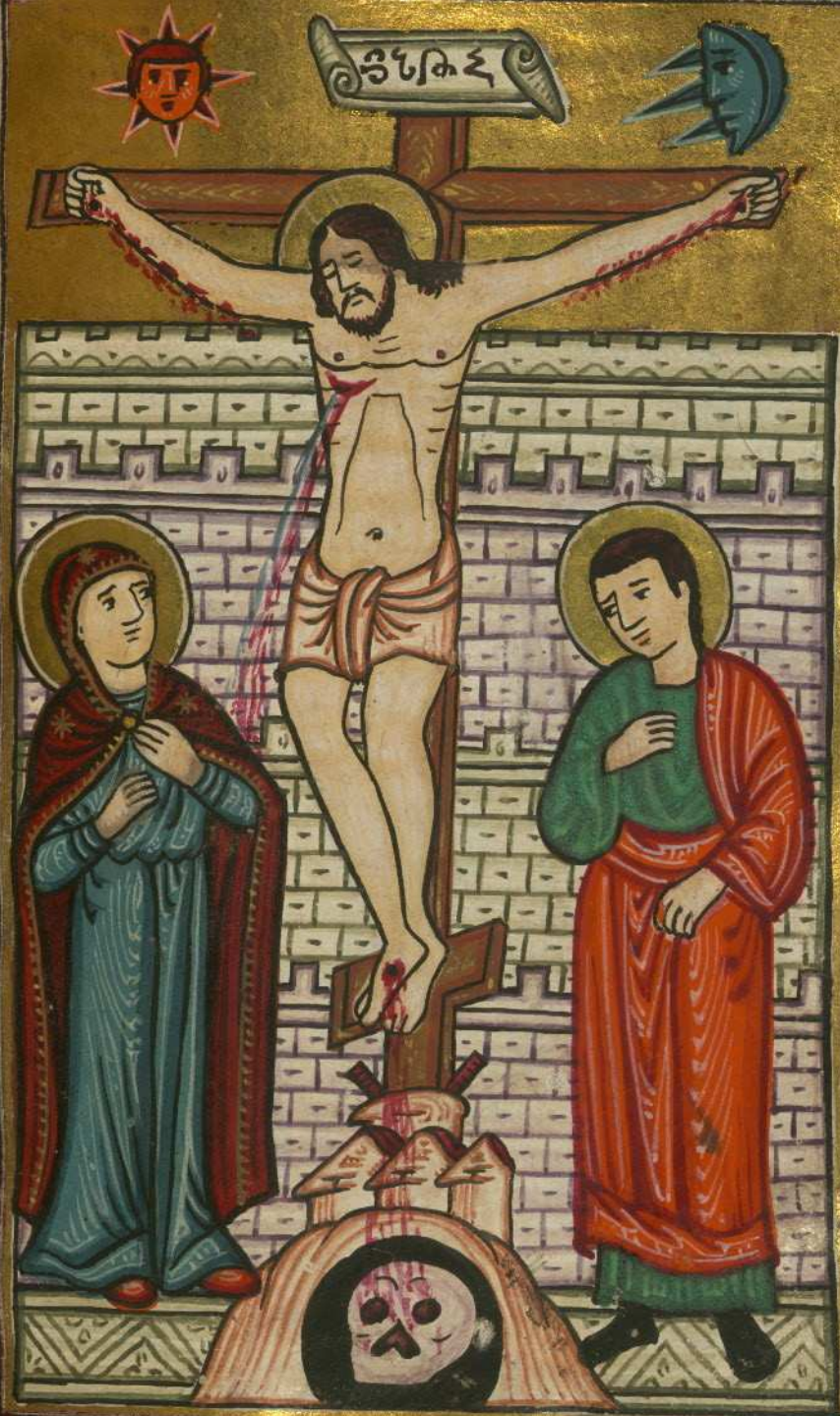
ալ
 սկ

ամսուսն զի սկսեալ կամսն ի մահ տաշին
ան իբան նալ լոյս լեզու աշխարհի. զան
որոն խնայեալ իսկ թրխտոնս կամսն ո՞ր
քո շարձար անուսք. Եւ յսան բորե հրեղ
էն զաւրաց երկնից միշտ փառաբանեալ
երկրորդանիսք անու. աղաւ Սեփրաւ հա
յր մարմնով ընկալեալ լինու. հաւր ընթրո
զանս իմ զպաղատանս ուստի կամսն կր
եղով զերկեւոյ ի հրեշտակաց զաւրանս
իր զաւրացուն զեջո երկսան որաց երկր
ան որաց. զանս. Եւ յսան բյառանց նր
անսակեալ հրամանն ընթրո կատարեի ը յաշ
ակերտաց դասն. քան զի սոսկի ընթր
հարեալ զնրոն էջաւ հաւանս ըստ մարդ
արեիս. որե կասկեցաւ ըստ կանգելիոյ ի
յաննայե երկայտի ափայ դատան պարտե
ալ ի մարայե ապտան կեցար. եւ նախանա
նաց Սուք կերպարանն ընթր հաւր ընկալար
զանս. Եւ յսան ընթր ընթր հաւաւտ շարժ
եալ փորձաւ զին կաբեոն Սեփրաւ. առ
կրէն Սուրանցուն զեալ ընթր ընթր կային սրեկ
արոն Սեփրաւ յանս ի մանս ընթր. եւ առ յոյս
դարցի մեղան որաց որոգատն անպէս արտ
անու երոմն. ընկալաւ կրէն երկնք հարց
մանք սիրոյն զերկնց ուրացուն Սեփրա ընթր
ժշկուն Սեփրա ընթր ընթր. նր ընթր ընթր
քնեշտոն հեան ընթր ընթր. Եւ ապա ընթր
Սեփրա

Մ յաւիտեան զոր երկնային լուսեղէնայն
 ահիւ պատեալ բանդ ասորդեւ յընտեմ
 ցեալ զապր երկնայն ոյն զեմանայն զլուս
 յոր հիւքերի ջահիւք կամ սերունք էկեալ
 ըմբռնել զանբարեմեղիւք զանտորո
 էրկրորդայեմք անձանելի քոխունարհ
 ու թեղ: **Մ** յաւիտեան զոր սկիւղեկքն ծած
 կեմ ըզդեմ յահեփառայն աստուածու
 թեղ իսկ կորքատեալ շարդիցյու դաս ի
 հանքոյր մերձեալ նենպու թք նըշանակե
 ալ ի թմահու անձահիւք զանտորո էր
Մ յաւիտեան զոր գերայցոյն անաւրեմու թե
 ըզքո որդի աստուածու հոյք անձարեմ
 ո զընհրաբուտ սեռիցն պակոյն ցեալ
 զարձանայն անանկիւմ զանտեանել
 իր մանտեալ կամաւ իձե զըսմեղաւոր
 այ զան: **Մ** յաւիտեան զոր եկամք կմերձաւ
 որք բն հեռի եղեն երեսն քրիստոս անաս
 րացա իսկեղարք բո կցու ըք գեղք
 պաշարեցին որք իորպրայն կիփարիտեց
 ւոյ կշուրց եղեն շուքք բազումք զին
 ու որք պիղատոսի կհերոցեկի զանտոր:
Մ իձանթ սիրու թքն մոլեալ յուրայր
 զիւր ըզմեք ըզգորդայեան ընդ երեսուն
 արծաժոյ հըրեկցին մանտեկ **Մ** նոյնոր
 ումեա հանքուրեցից ասե ըզնա կալար
 ուք ու հանքոյր նենպու թք նըշան կամ

ԷԶ

Ի Թճահոմ : Արեղացաւ յիւրեան զանայ
ին սբ հոգին կըզգեցաւ ըզսասանեսա ինչ
հանգերն անկաւ զիւրեան :

Կերէրն յորում ճահաներ փորկէն ըն
մերեմահ կանչին ելիւն ըն ճի Թեւեայ
աղաւ Թեւեայ զայս ասեր հայրանցն յինէն զ
բաժանիս : Ի սկանաւ ըն աշակերտին Թո
ղեայ ըզգրն Թ սիրո նորա . կիսի Թայր առ
քսի հանայսն ասե ինչ զինչ կամիք տալ զի
ճահանեցից ըզգարտ անկան : Թ սորմեալ
հրեկեց ըն կըշուեցին արծաթ բազում
անեալ տարան առ պիղանոս ասեա . ին
անհանեալ զի հայ հոյեցե առ ընայ :

42
5

Զերէրն ինչ անընկեղեւորի ի հողեղ
էն իբնում Թեւեմարդկան զչարչարանըս
յան շատեր . աւր հսեմք ըզգրն սրեկը յա
նայ ընդամենայն յաւ ի տեանս : Որան
այեր բանիւ լինելան երկրի . կըկերտ յա
սեան կացեալ տեանեին արարանք . աւր
Յորմերն զանգրաւ Թոնք երկնից այսա
ւր եկիք կամաւ ի տանց զերարտեամբն իո
զեցար . աւր հ : Ը զոր աւր հսեցեք բարձր
արարեք յաւ ի տեանս : Եւ զինան որոն զեր
արտեամբն յարձակեալ . խոցեալ զգր
կողկեն անարին . բարձր : Ուստի անդեր
կենդան արար բրտեալ . լիւ ա . յաւ
զա ի եղերս ի սեղաց . բարձր արարեք ըզ :

4

Կեան ի սրբոց թիւս Թիւս ազգի մարդկան
 ի ծառայել յանձն առնուն մանանկ խոստ
 ապուստ համբերելով վասն ըզմեկ կեցու
 ցանել: Եւ անտեպ պիտաւտուի որպէս մա
 հապարաւ ի յաննայել եկեղանաբա դատ
 անպարտեալ համբէ: Կայեալ ի յատենի
 երկրորդ արամ վասն առաջի անարա
 մա պարտեաց ըն Թիւս Թիւս համբեր:

Վարան չելե՞ Լատն ի զահաւ որ զարար
 եջն երկնի երկրի այսաւ րտեալք ի հանչին
 Եւ ետեալ ըզտրն ի հանչին խաւ արեցան
 արեգակն եւ խարապոյր տաճարն զեջր
 վերուստ մինչ ի վայր: Եւ զարգաբար խաչ
 եցաւ տրն ի սկզբ յանաւ րինաց զի ըջցել
 պիտ որանկ Թիւս անաւ րենքս համարեցաւ

Ըրժայգաւ որդես Ըսպաւ որաց բն ի
 ծառայել դատապարտեալ համբերելով
 վասն մեր երկայնամտութե ի սրբեկիա
 ւք: Եւ յոպատու անան խաչի ըզբն բն ե
 սբ արեանք ըզբո հեղմամբ կեցուցան
 ել ըզմեկ կամեցաւ երկն: Եւ յմարաւս ի
 ապէս վասն ամենեցուն անի համբերեց
 երկեմահու ըզմահ կոտեցել երկն միւ:

Կա ի զսր հաւանայեալք երկր
 պագեացուք սբ երրորդու Թիւս ըզմեկ
 որքնոց հաւրեցան Թիւս ի քահանայեց դա
 տապարտեալ կեաւ ի խաչ չելանել

II

III

IV
V

VI
VII
VIII
IX

անըմա... Գործերկ
 կնք ոչ բան էին տանել... յուրա
 տու հասի ու սով բարձեալ... կէկեալ յոտ
 ղի կատարիմա... ի հասցէ կանու կանուրմ:
 Հիացեալ պեմու թեանց երկնից... ընդ
 Թաղու ճիւղն ինորք էր երկնանի... բան ը
 ղի... Բարձու մահսէ յեւ թե... վանս
 արարածոց փրկող թեան ըզմա...
 Ծաշակեաց... անըմա... Երբ ան... Երեսնի
 Հայոց կաժուղիկսի: Աւայեալ յայնպս
 Վեճի Ուրբանոսն փոշեաց
 Ին: Աւետարանացն:

Երբ ան... Երեսնի
 Հայոց կաժուղիկսի: Աւայեալ յայնպս
 Վեճի Ուրբանոսն փոշեաց
 Ին: Աւետարանացն:

Իննար հի Իգէ... րնատունն Իստու
 էրական տանից ըրու մն... անկրան զը
 ու ճիւղն իսոր հըրոր սփածու ղէն ջ
 ալ արկան զ լու սն կը ըրառեալ ծա
 ապարար զտարն լու անայր զաշակերտ
 տացն: Բանին հանր փառաց ըսոց
 պետրոս մերձիցոսս ոչն երկր... անըմ
 ձեաց որոյնս ցորժք երկնից երկիւր
 Երկրաւ ոյք... որով կուրաց աչք բայան
 իսոյք Եւանջիք արձակեցան... որ վերա
 ծեաց զիսքն ի ճոյկն սաստեայ պեացն
 Եւ ընկելն: Գլխոյն ընտրեալ հաւտ

Ին՝ Բորու սաստեղի վեր հուրքն ոչ պիտ
 եր. որով զառնայր և հնապանի էր զոնա
 և զպարուխ մաքրել մաղձեր. գրվեսցս
 առէ չէ ինչ պիտոյ լուսցուն մնն ջրոյ զի
 լուսցեալէ. ոտիցըր պէտք էն մաքրու
 թի. յաւ դի ի պարուսը սըրբու թեամբ.
 Ի մասսցիւրոց աշակերտաց զորնախ
 բանիւ վարդապետեաց. այսաւ քաղով
 ըզճայրագոյն եցոյց յեթեանս զտոնաթ
 հու թի. սպանաւ որել հողել ինաց այն
 որանտեանի հրեղինաց. սարեան պաշտա
 ընի քմաւայիցն այնոր պաշտին խորովելից.
 Ե թեմքն առէ եից և վարդապետն քուր
 կցաւ աշակերտացը և զճանայից զտար
 լուսցի ի հնո անլոից. մի մեանսց և որն ք
 համաբուն թք ցուցի քրքնայնս խոտարհ
 ու թի բարձրացելոյն ի կործանու մն և ա
 նկեա բնու թեանս կանկնու մն.

Օրմաքրեցեր աւազան ին մաքուն քճե
 աւ քզոտըստոցին. և ուսուցեր խոնարհ
 ու թք յաղձող լինել չար հրպարտին. և
 զիմլուա կտիղմն մեղաց աղանջանաւ ք
 սըրբո գրնտին. և ըսպրնացս ուղղեաց
 զրտին խոնարհ հու թքելի ք յերկինս.

Դրձի. Լեւտարան Յոհան. Դեկտանաւ
 Եւս լից զաւրէնս ըն մովսէսի զոր խա
 ւեցաւ ի սինայի. եկերըզգառն աւրին

ակին և զգրաւոր ջրերոք եղեպին. ըզհ
ինն ինորոքս փոխելով զքնառու երնիւցս
ճըշմարտելով. փոխանգառին ինքրն
գորով. գաւառն անտուճոն նուիրելով:
Ընդգրաւոր ջրն հայց ան խորճոր և որչ
մարմինն իւր զերկնաւոր. ըզկուսածինն
անսերմնաւոր զանուպականն և զհոգե
որն. ընդ զհարին արեանն խառն և ա
մեկ զան իւնն իւրու խկըսկին. և եղեպան
գաւառն անտնն փոխանըզ վարս անձակին:
Թափաւորն արարածոց զհայրն կէն
այ եւրաղցելոց և ըզգաժակն ուրախ
արար որք յանձաւ տըրտմէջելոց.
այնոր ուխտե իմո արեան փոխան հը
նոյն ուխտին այլ և ան. զորչի շատակիմ
անձիցէք մինչ և եկից և ու միւսանգամ:
Ժողովեալքս իբէն հայցելք ընդ ժող
ովեալ մեռասանին. որպէն արար ըզք
մարմինս բաշխեալ և ուր ընդ բաժակին
չանր հեաց և մեկ տրորն ուսին հարոյր
վնէլ բուժսեղանին. կէն այց հայկո
յոր ժափաքիմք և ըմպելոյր ուժարաւ իմք:
Ի ընտրելոց աշակերտաց յուրան մեկ
նեալ իմք գառ անցն. զբարձաւ ըմեղաց
գաւառն այժմատն երկնա հընդ արծաճու.
կընն Երեւան հոգեւոր մերձ ի ժըպիր հս
և անգաւ որն. ու տեղով ընդ վարդապ

Եւորնցն յաճախեալիս զեւարեւոյն Ռիւն:

Լոյսըն խաւսերն աղերսաւորեալ խաւսորեալ
ոյն զաւարն դարձի. միմեմի ձեւցաւսեւ եղ
բարբաղիս մարտն երոցեալ իմահ. պէտք
ոնրու եալ զայն պարհունքերն և ակնարկ
երաւ յովհաննէն. հարցաւն ել Ռիւն լե
ցեղաւան ճանուղ զարդաւ պետիւն: **Որ Ռիւն**

Լեւոնարան: Վրահաւ: Եւեր ձեպաւ տունն:

Վնա մտլ տիրոջն յեւր տիրեալեացն ըզ տեր
տանն Ռիւն փարսաւեաց. Ռայեալ պատ
աւ տա յու դայի նըշանակեալ պարզն մա
տնիչ զոր առեալ և ակնկալցաւ յանձային հո
պոցն շարհայ. մանտեպաւ նախաշարին
ընդ մատնու Ռեան զարդաւ պետիւն:

Տայրապոյն ըւտոյն զըրկեալ խաւսորան
սերն արտաքսեալ անրն յայտնեալ ընդ
եղբոցն ըզ պայծակ լին ի պիշերն. պէտք
ունիաւ սեր խրատուն սեղեւ լի զշտան
իւր հաւատաւ սիրիւն յաշխարհե զ
փոխիլն ասեր. և ըզ պարու ստահոպոյն պա
կեթորունեան յայն կոյս ձորոյն ի պերն անտու
նեւ լի տր հըրդս. եմուտ պարտեղ ընդ պա
րտիպե եմոյժ զանդամն յանդին դրախտին.
մուծցեմ և զմեզ տր ընդ նիմին ուստի հասն
երնախաւս աջինն. զի ժառանգեղ ըզ հայ
րենին արժանապարհ ձեք վերստին:
Հոպայր ըզ կրկնըն տըյտմաբար երիք

ամեր:

սերեալ առանձնաբար. փոքրկեցա շատ
բնա հոգին յաժարբայցե բնու թի մա
րանոցս արկար. ոչ ոմնու թեղեպան բնա
որ և ոմն անպար փրատնպաւ ոյր. այլ լիե
նոյնպոյ լիան որ կրթեք քակիր ըն կամաւ որ
Չայնիւ մաղ թի աղաւ թական վանել ի
ան հայր եր էյական. ճուճըր պնէր իան
այրհական յորու մ կրկնե ծուճը ան. Ե՞ն
փոքրկե լ մարդկան հասրե առանց մահ
ու իմոր պրեալէ. բաժակ մահ ուցնէն ան
ցցե ոչ իմ կամաւս. այլ բոց տեպցէ:
Ղաւրեալ յերկիւղ քրտանոց հոման
յորուճան ձեկայրակ վիժման. իպաւ րանալ
հրեշտակ թեր ձեալ պաւրինական պիրըն
լլցեալ. գրկատարեալ Եւա պբնու թի ան
ընբան քչ մարդկու թի. պայրտեր պերկիւղ
և պարթումու թի յի բուժըն կրեչ անաւրե
նու թի. **Որ թի Լւորն Կարկու. Եւ անկն**
Ուաւ պայլ մի առ անկն որ ըստ ընու
Թեան ըս մարդկայն. տայն ապեցար ի կի
շերն աղաւ թեցեր առ հայր երկն. ճայ
եայ ի թեղ պոյսի յերկնայն և փարան տեա
պերկիւղ շարն. մաճուճը հոգոց թեր է
մարմն յերկիւղ ըր ոք բեւեւեցն:
Ե թի ձեալ յուրան որ մանտեղոց հանդե
բ ձգանուճս փարիսեցւոց. անկանն ըման
ստոր անկեղոց որք յաւ իտեան շէն կանգ

Եւ զայն յորդանան ներսսն համբարեւոյ
 առի՛մ մահու սրշանտալով. Բո՛ղիսան սի
 բողնան մատնելով. չարնդ բարո վրձարեւով:
 Տայն ժամ առ գո՛ւ Թ սիրոյն պետրոս լոյ
 ծաւայիս անուս մաղքոս. Եհատ առ սե
 րբ պակնն ջն աջո որոն լուաւ մնիւրոյ.
 Ինկարն մեթ արագապէս յունկն մեթ ձե
 ալ բրժիշկապէս. առողջացոյց անձապէս
 զորոն շտեխիս կուրացն հանդէս:

Եւ որ հատիս փոքո՛ւ ցըրեալ բանպիւհ Տո
 վել ընթաց հարեալ պետրոս միայն լոյ
 հետեր Թայր Ի յաղջկանս վիմիս շարժեալ
 սրշանակեալ հաւընխաւ սէր առի պետր
 ոստրն ակեարկէր. պանըն յիշեր դանս
 արտասուէր Ի պըրմանէ դարձեալ կանպն
 Շարհեալ վիմիս եկելէցւո՛ւ. զոր պահեց
 երէհոսերն. Եկանպսեցեր Ի պըրելո վանըն
 սըրտիս արտասուէր. կանպսեա կզիս
 սրընդ նըմիս Ի պըրմանէ սա՛ Թայր աղիս
 տալով աչացս յորդ արտասուս. Եջուր
 նըման ծովն պըլտոցս:

Եր:

Եւ ի կալ առ քանկանպելիս կապեալ լոյ
 ձեւս արձակողիս. Ի յապարանսըն տանէ
 ին կայիս փաւ կանտայիս. Ծաւայն գերեւն
 այնանպտակէր յորմէ սրովքէն Թեապա
 դեր. Թայր յարձակեալ պիղծ բերանով
 յայնոր կուրիս լոյս ծագեաց Թքովս:

Որովհետև և Լեւոնարմին և Տաճեւ Զայն ժամ:

Զարկապանայն ճարդկան ընծիչ որ
կապեցար ընդ կապելոյն զինչար շակեա
կքնակապեա մեղաց կապեց դրժոխայն
ոյն ուրոյ մեղաք պարտաւ ուրին կապե
ան մեղոյ էյ ատենին յոր ժամ փառաւիք քա
հայրենի միգանոցեա զին ընդ նոսին
Պանկառանաւք հինն ադամաոր շարե
ցար զասրն նորա զին ջեա քամաւ զմեղ
այ լըրբին որով զերեա իմ ծածկեցին
որ ներեցեր չար ծառային ածել ձե
աւք բեղապտակին հար ու ժպտակի զ
դեմք չարին ուն կարսեհար ու ժպին

Տակ ընթաց ստաւ աւանին էյ ուր քա
ժուս հընց զատակին կայր առ ա ջի դան
աւ որին ծառայն նընտր էյ ատենին Ե
հարցանել պիղատոսի տրն ոչ անսեր
պատասխանի զին կանխասաց զիր ըն լը
ցցի եղեւամարտ որոչ խաւսի

Միամ կական դասք զին ու որաց արկ
ին հանդերձ սախատանայ այն որո
պեանե լոյս փառաց իբրեւ զաւ ըոց
զինքեամբ արկան ի ծուար ի ջեայ կառ
անկեին պպու ին եղեւամբ հարկանեին
պրնակ ի ժոց բորթեին ըզ փուն շմեղա
ցըն բարձաւ զին Լոյս կալին բերով
էնց բառնայր յինքեամբ ըզ փայտ ի տաչ

Ին. մինչև տեղեկութեան յորում մեզ
 աւ մարտն աւազին. Եւ որն ըմպել զինի
 զըմբտեալ և կերակուր ընդեաւ. Խառնե
 ան. որով պարտադրն դանին ճաշակ. Բոխ
 եաց մեզ քաղցր և անորժակ: Լինակ
 անքրն զարհուրեալ տեսին ըզտրն մեր
 կացեալ. Երկհանդերձորն բաժանեալ
 պատմու ճանին վեճակ արկեալ. ըզձեռն
 և զտունն ծակեցին ըստ յայտնանկես դա
 Լճեան ճայնին. ընդ փայտեալն բեռե
 ցին զմանունն սորպրեաց Խառնակին:

Որմէ. Աւետարան. Եւ թէ. Իսկից կալեալ

Տ արածեալ ձեռք ընդ ձեռաց սորքն
 սորին ըմբտեալ եաց. փայտընդ փայտի
 դանքն պրտադր կեանքընդ մահու փոխա
 րկելով. Իմեջ երկուց անուրինաց կայր
 մերկացեալ սոււա ընաւ ընանց. զորոջ
 յետին ազգն կուրաց բայց իմին յաւազ
 ակաց: Ի ընկեց արեգակնն ըզտեւն ան
 ար փշանման. զըստու երրն քաղարկ
 մերկու. Ըն զլուսեացե ակնն սարժան. Ի
 մեջ աւրեանն զըսեմացաւ յորժամ անամ
 մեղաւք մեռաւ. Ելինն երորդն ի ըյս դարձ
 աւ. յորժամ մահուամբ մահըն լուծաւ:
Յ աւրեարտաւ սըր ցաւ անքին մայր տն
 որկայր մերձառ Խաշին. յորժամ ըստեր ըզ
 ծարաւ Ին բարբառելո իւր մեծն Ին.

Եւոմնն քացմն խառնելայ լեղեւ պատարբը
խեւոյ պեռ յագելի. Եւ ինկուէն զքանակ
բարի արբոյց տոհմն դառնայցողի:
Ի ինծեալ յերրորդ ժամու աւ շին պատ
լաւնսն մաւրն կային. ինկեցն անկեալ
պատարբն աղաղին հաւատանկան բանի
տարին. ինոյն ժամու արն ինանցին զի բա
կնցե պտղաւորցին. կցոր ժամ եւ աղանքն
հին. երգան աղաղն իսկ զ դրախտին:
Կի արեւի բարբառ ըստ իմ էլի էլի առ
հայր պոչէն. պհոյնս կանաւ հաւքաւ աւոր
եր պհոյնս մարդ կան ունցն ըստ պեր. երկ
եր հ իմանքք սասանեցաւ եւ զարանգր
ըստ մեջ հերձաւ. զի մք ինկնք եանց պատ
անեցան. Եւ երեւանք մահո՞ քացան:
Բարոյի ի սքանչելեաց անմարմնով զա
մնիմ խաչելայ. մերով բուն մք ըս մեւանի
անմանահ խոստովանի. կրթնան զքա
անկողին աղեկիք եկեղեցիի ք հաստա
տի ջրովն մարտի զարիւնն ըսպե. զորդի
ըստ հաւք փառանքի: Որմի
*Ալեւոարան Յովհաննու: Կ իտերկուր
Եւրթ Եւեանն Եւեանն
Յիւեանն Ալեւոարանայն
Սրոգաւ զ տեկերաց որ
պեղեցան պեր մեզ ըստ փա
ռայ. արկար ըզբե ինկնու որայ բրա*

մերկորմիս նախատանայ. մերկեա յիմէ
ըզբոյ ըզմեղայ ըզարքումայինն արեա
մքն էրկած. և ըզպեցոյ զն յախարինն ըզ
պանմու ճաննիս զն աջին.

Երկնաւ որ թապաւ որինն ի ծուարի ջեալ
խաղաւսէին. ճաճկեալ ըզպար ի ըզ կրն
մէին և երկիմա մք հարկանսէին. և զինն
կեալ յինն ի իգեանն ի հապանն ի կամայ
չարին. մի թորոս զուս խաղալ սովին այլ
կանգնեցես զես մեր լուսին. Ի ամեն
բորք ըզբն մարմնէն յես մեծ ընդ դատա
ւորին. զանտիկեաւ զհարումն զաննին
մարմնայնից նախատանէն. զն որ յ
տիցմին զե զըզն իս զաւարքն երկման
հընարին. աւոր ջայո դարձեալ կըրկին
նայ շարհ աք յաւանանին. Ե ըզբա
մայլ պրճնեալ զարքուն զարպեցունցեր
ա հարմարի. փոխանս պրասկի ի շնցերին
մըշակք յայպ ոյն ի որայելին. ըզփու շմեր
այհանցեցինն զոր յին և հարիս թըշն
ամին. և որ ջայո զխայնմունն մերին և
զխայիք մեղայնն ջննցեցինն. **Որ թիւ**

Կարն Գաճեա. Ի քրեա

Ենտրմալէ բեղ ըզլեղին և ըզբայ
տինն ի ծարաւին. արե երկամաւ զե բարց
րայցին ճաշակ պրնորցնարաւսպունին
ըզպանտու թի թիւսան որինն զորեման

ուսու հոգոյս արկին հերբաի բաց հան
դեր շունկին կրանցրասցի սեր քն կամին.
Լի՛նեղեւոր ծառս մահաբերին այնոր բն
սաւ իմեջ դրախտին. փոխան բարձերըզ
փայտաւաշին իգորչորահաներ տերին.
Կինձան իմեղն անկեալ զուրի կծանորանցե
բարձաւ դբեին. բարձ իյու սոյոր ընտնջ
խարին հանկեբրկինս ուխտեալ տերին.
Ի յնոր բաժու ժամ երրորդին բեւեկցա
ւորն իխաշին ընծեր վապանս նանխատ
երծին կկանգեցեր ըզճընամին. զինամ
րացոյ ընդ հովանեա կենդանաւոր բո
ւորչանին. կի՛ն ճագեղն յարեւելոյ լուսաւ
որեա լուսովնորին: Երնանեալ աւալն
կին բացեր ըզբուսն յարին դրախտին
ընտ հաւատու սրբախնորին կատարեց
երըզխորնորեղին. առն բեին ճարնոր նը
մին լուսեղջնոյն պատասխանին. այնա
ւրընդ յիսկեն յարին. ի հայրեկնիքո
ւնաջին: **Որնին: Ալ ւորն. Արկն: Եւ զանգաղ**

Լարբառեղով զեղի եղին հոմոսքերի
րի տատանեին կվարապոյր հինան բնուն
վերուստ իվայր պատառեին. անոր ընդ
վեմանն որ շարժեին. շարժեա զան շարժ
սերտաիբարին. ընդ պատառեալ վարն
զուրին. զին պատառեա ըզզկոր պարտին.
Ալ ընդգական ըզբաւ զարկեալ խաւա

րան այր մեջ աւրին. և պէրեզմանը բա
 րային մարմնիս սրբոցն յառնեին.
 ընդ խանարել լուսաւորայն մարտնայ
 յինէն պարծեալաւ արին. ընդ մեռելոցն որ
 յառնեին կանգնեալ զմեզաւք մեռեալ հոգիս.
 Լորտիրո պատուիրաննին գործով լայաւ
 երբբանին. աղաւ Օղորդս առ հայր յերկինս
 Օղորդ լայմէնս որ ինասին. ինչ որ հոգաւս
 հաւանայեալ երկրպագեմք թելմածին
 Օղորդ զլուծումն հրամաննին. մէջի՛ն
 ցին մեղքն աւարին. Լայրսեցին սանդա
 րամեք ելաւ ստղին առ հայր զհոգին
 որ ի դո՛ստիս երբն երբն իբնում մահա
 ւեալաւ արին. կանգնալ զիշխաննն մահա
 ին հանելից հոգիս որ իբանաին. և ին հա
 րցեաւ որ ընդ հոսին բանաւ մեղացաւ զա
 մրջին: *Որմեւ և արն լուսաւ: Եւ իբնայր*

Միջերայնս անսպանկան որ յեան մահա
 ւն մահարար. բնեալ իբն զլուսնի կրօն
 ին ինորոցն մնն կողածնին. բայց ընդ երան
 ին յարբուցումն քո արեանկեալ արարին
 լուսադարձեալ յաւանդանին. Օղորդ շարհ
 աւք այլ արատաւ աւք: Յանմահ իբ մե
 ռանելն զմեռեալ հոգիս կենդանացն. Օղ
 որմաք ինոր պէրեզմանի զՕղորդս ի մեղք
 վերածեա. իբբն երբն մե ի ծանկով ի
 պրոյմեղաց վերաբեա. իստու երմահա

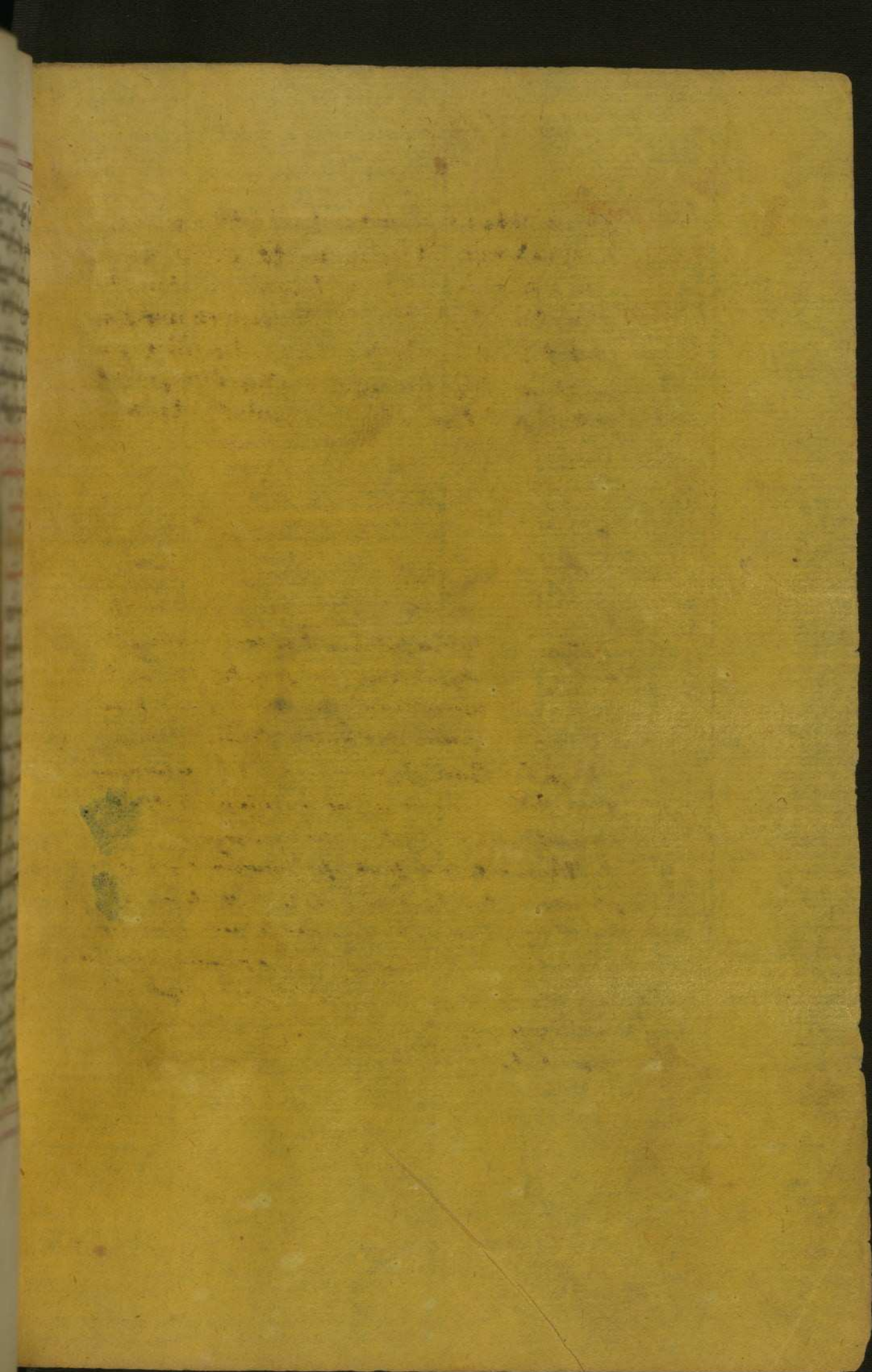
քո բնակելով լուսա որեւեպիս հոգւով
Լիթարիա առ քեզ աղաղակե բանաորչոյ
հաւր իսկապք անե. որ կամաւ որ վասն
մարդկան կրեցեր մարմնով զայս ան. ինչ
լնելի արա ընչ ձայն յարքայու. Մերդ քո
կոչման. ընդ ժողովոցն անդ անորանկ
այն ան ք հսելոցքեզ միշտ յան իտեան:

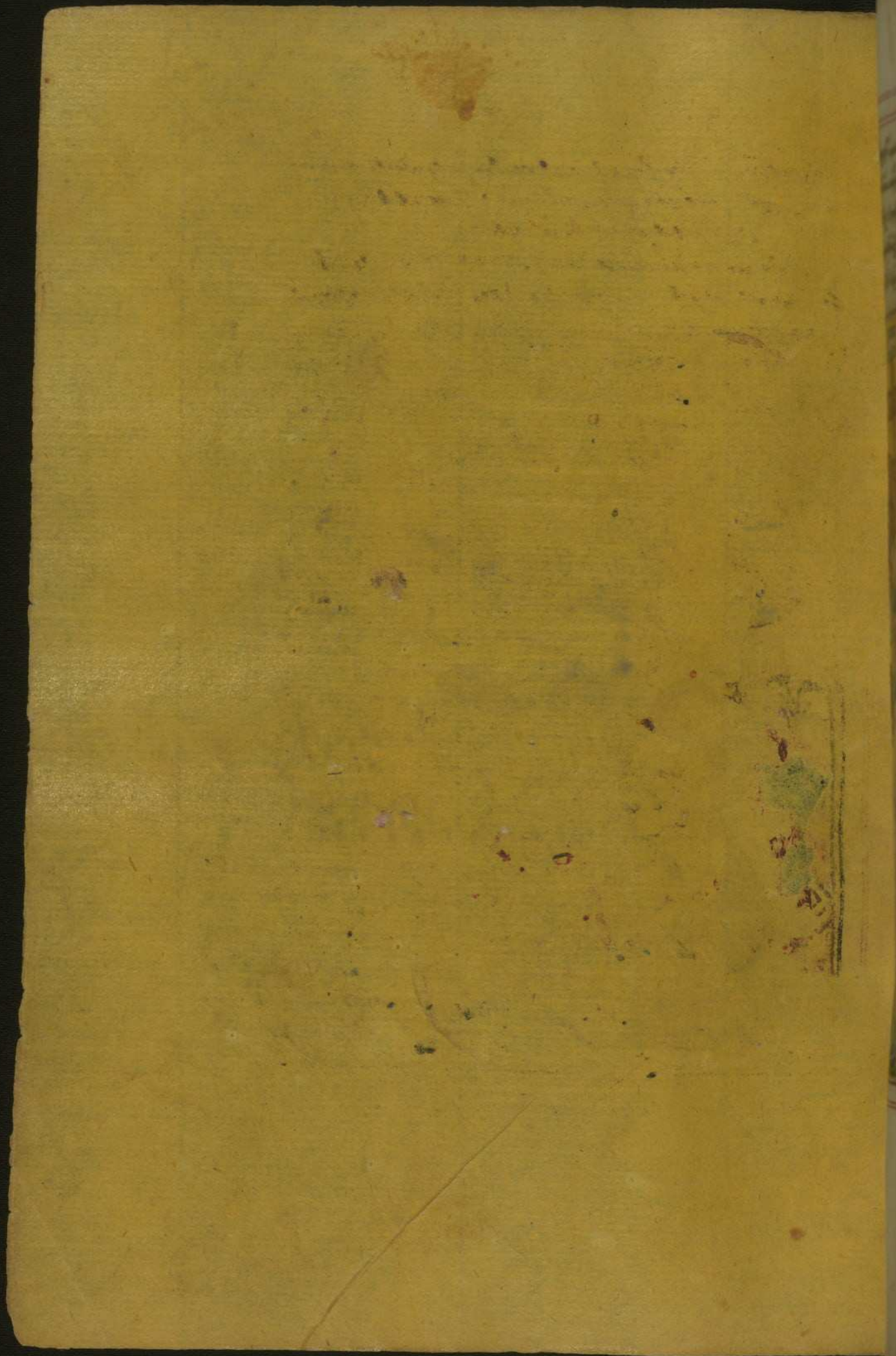
Որքիւ. Աւորն Յոսիան. Եւ յորաւ անեալ:
Կամոյն և ետի շաբաթու Թաղաւանն

արգեւատուն անկեց
անն արդաւան զ իսկապքի պարգ
և սիպիղատու. Եւ արկաւ զն
բարձր սոյզաւ Ծոց հաւ անի
իլեյովսեիա: Կէնդ անատուն
սեցուն այսաւ ք որն ի նորոցեր
սի. և զանն շնանման ու Մե կրն
քիմատանեաւ քահ անայիցն: Եւ քոր
անոց փրկու. Մի քն այսաւ ք եկար ի նորա
փոր վիճի. զորաւ ք հսեւ զանք երկսեց
երգով պահ պանի ի զինու որայ:

Եւր անիցա իտեւ ից քն այսաւ ք ի զն
քի սոյզեւ և ի պիղատու. Եւ երկու Մե
ծածկոց Ծն անամայսն շնանմու պատիւ
իլովսեիա: Եւ անմահու Մեց տը ան զ քն այս
աւ ք ի հողմահու ի ննար հեցաւ. Եւ քանկե
անբարձր այնմանոց Թաղեցաւ մարմնով ի
սիրա երկրի: Եւ քեպակն արդարու Մե քն

այսմբ Երան Իսքի սուու Երականի Եգիւ
 ապրն հաւր ճառ ապայԹ ճառ Եկցաւ
 Վեմոլ Իմէ ջ Երկրի ։
 Ի սամ Ին ճարմամբ քնայսամբ Դրնի
 Ի կոյս գերեյ Իանի Երան ճիչսերկանցդ

Իսկայ ճամուտեա կրթի քահանայիցն:
Արժանաբուն ըբ արարիչն աստեղծեցուն
այսաւ ք. յընդե հոռի ըմանցիցն. որպէս
եւրդի անբուն պահպանե իցինս որպէս:
Յիսուս ըբ արարածոց քն այսաւ ք. ա
րասաւ ինոյ մեռեալ խոր անապեցից
կէրն քն մեռն ճանն ըբ կընկի իցաս
անցն ի կրթեցիցն:

42
7

Գրեց արհեստըք ըպաւ որ յաւի
տեցից. անմահ ասոր ճած հարցն մերոց:
Օրորէ բնու ըբ արարածոց զարժ տա
ւիւք. մահուս ըբ ասի ճանեալ գրեի
իսոր գերեզմանի նոր ըզինքնդ անտերով
մա՞՞դ. քովեք ըպեցի որ հարցն մե:
Որասն փակ պող հաստ անտեալ քար
տեա կրթի ճամուտեալ. անկորն սա
պահեով ըզմե. ք հաստով երրորդ
ու ըեա՞՞դ. քովեք ըպեցի որ:

8

Ըզոր արհեստըք ըբ քն կէարձր
արարիչն ըբ քն այս յաւիտեան:
Արհեստըք ըբ քն Օրորեալս ըբ
քաւ որն յիմանալ իցաւ քայն անհիւ պա
սու եալ կէարձրաւ: Արհեստըք ըբ
Օրորեալս ըբ քն ըբ քաւ որն որ պահի ի
պիտու որպէս քան ճն անմահու ըբ. կէարձ.
Իբաշտան ըբ քաւ որ ըբ կարգի
անուն արարածոց քնց. այսաւ ք հա՞՞՞նց

9

ար խնդրից ինքնաբերական իմաստն ի պիտանոստ
 պի կենց շնորհ եացես պարբերան արարմու
 թիքս: Երկուսն ճանաչոյս քառաց կրքն
 զաւ-Օրց ըզբլեարկար: այսաւ քան ճան
 խոսար հու-Օեամբ պանկար կյոնկս
 քա ի պերեզմանի արքեւար: զիւրց հընու
 թի մեղաց մերոց արորցեացես ի կեանս
 անմահս: Երկուսն-Օե գեղոյ հաւ քան
 պարանգրելի քանոց: այսաւ քան անմահ
 քահանայից ըն պարանգրել կյանքս առ
 եր անկողնայտելի քանն: զիւրց մեզ քիւր
 կեացես կյանցանաց մեղաց մերոց:

՝ Ի վերջ Ծ Գ Ժ ընթացիտն արարար հայ
 ցերի պիտանոստ ըզհասարակաց ըզպ
 արբեատուն: որտաւ ան ըմե զպանն
 ան կողոպտելի: Մանտն ժ ըբ կըտաւ
 ութ զմարմնըն արունական: զարկ
 ան ըն ըզըյս ուր զաւրոց: որ ըզպեցոյց
 ըմե Գ ըզպեատ անկողնայտելի:
 Երկուսն արարար ի վերջ կեանսանե
 ան կընքեցաւ որ ըզտախաւստելի ըն կե
 նարանցոյց: Եզմարդկա Ե ք կանպան
 ըս մահուն երջծ:

՝ Ի վերջ Ծ Գ Ժ ընթացիտն արարար հայ
 անոստի անկողնայտելի ըն ըզպեատ
 ան ըզմարմն: Չանապական զանոստ
 ածանցեալ մարմնոց: պանտաց սբ կըտ

151

154
155
156

աւոյնք և զի սկսեալ զմանի: Երբ արարիչ
դէպ արարածոց հասարակեաց և քերթով
էս զման զկրօնքեցաւ յերկրի:

Ճանն Գովեայք Տիրանոց:

արեաւ քրիստոսն և
իսկնէ արարիչ և
իսկնէ արարիչ և
իսկնէ արարիչ և
իսկնէ արարիչ և

Կիս: Յարարեցաւ իսկնէ արարիչ և
և Կիս: որ զարեալ և զսուսաւ
և Կիս: արարիչ և Կիս: արարիչ և

131

Գոր արարեցաւ զարեալ և զսուսաւ
եղև իսկնէ արարիչ: Երբ արարեցաւ զարեալ
եղև և սորաւ զսուսաւ Թիսկնէ արարիչ
արարեցաւ իսկնէ արարիչ: Երբ արարեցաւ
զարեալ և սորաւ զսուսաւ:

132

Դանս յանձնաւ և զարարեցաւ
զարեալ և զսուսաւ և զարարեցաւ
Կիս: Երբ արարեցաւ սիսկնէ արարիչ
արարեցաւ արարիչ և Կիս: արարեցաւ
և Կիս: Յարարեցաւ իսկնէ արարիչ
արարեցաւ արարիչ և Կիս: արարեցաւ
արարեցաւ արարիչ և Կիս: արարեցաւ

133

Երբ արարեցաւ Թիսկնէ արարիչ
արարեցաւ իսկնէ արարիչ: Երբ արարեցաւ
մահաւ արարեցաւ իսկնէ արարիչ և
արարեցաւ արարիչ: Երբ արարեցաւ
արարեցաւ արարիչ: Երբ արարեցաւ
արարեցաւ արարիչ: Երբ արարեցաւ

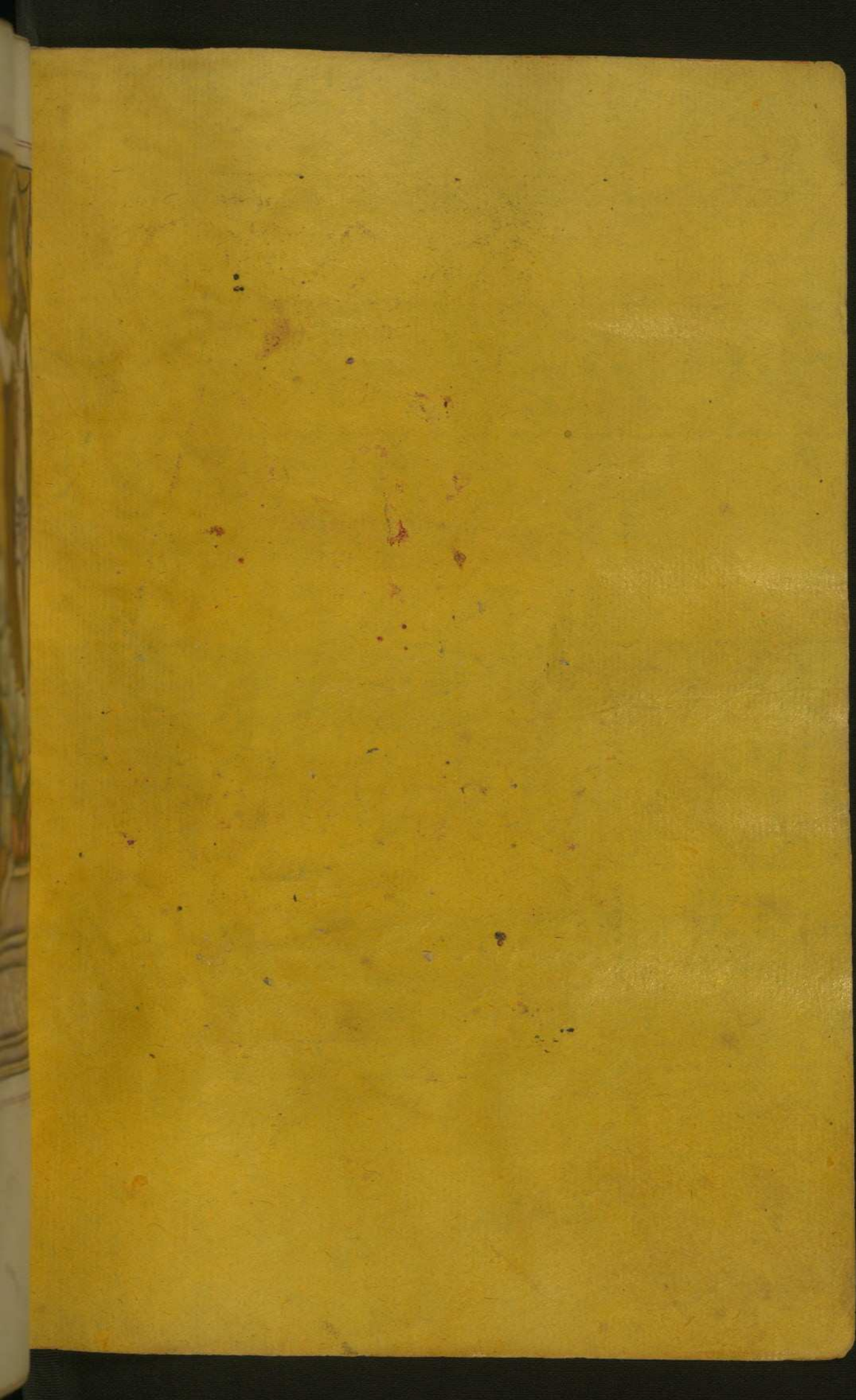
արկարող իպստերապսի տո՛ւք ար:
 արուցեցցես իմեռեցոց քրիստոսեաց
 երգեսցոք ընդ հրեշտակս աւրհամար
 իմաստեղուն իայ արեղուն իա: Երկրորդին
 ասիելեաց կենարար յարուն թեմ երգեսց
 Ե կայք բանկունք անարատի երկն
 աւորիեսացին. երգեսցոք ընդ հրեշա:
II ր յարեարդ իմեռեցոց կենդանու թեց
 պարգեատու քսանմա՛հ Ըմարաւոր
 ընդ երկնացի՛ն նպրար թուաւ. նորաւ ք
 հուն թեքեղ երգեսցոք արեղուն իա:
 Որմա՛հ ուամբ բզմա՛հ ընծեր անմահ
 ու թիմեղ շարհ Եցեր կենդանարար քո
 յարուն թքո. ընդ երկնացի՛ն նպրար թ:
 Որեկ երկնորս համբար շար կընդ յաջմե՛
 հարսը ստար. յաճառ իառաց բանդ
 անարբաճ. ընդ յերկնացի՛ն նպրար թ:

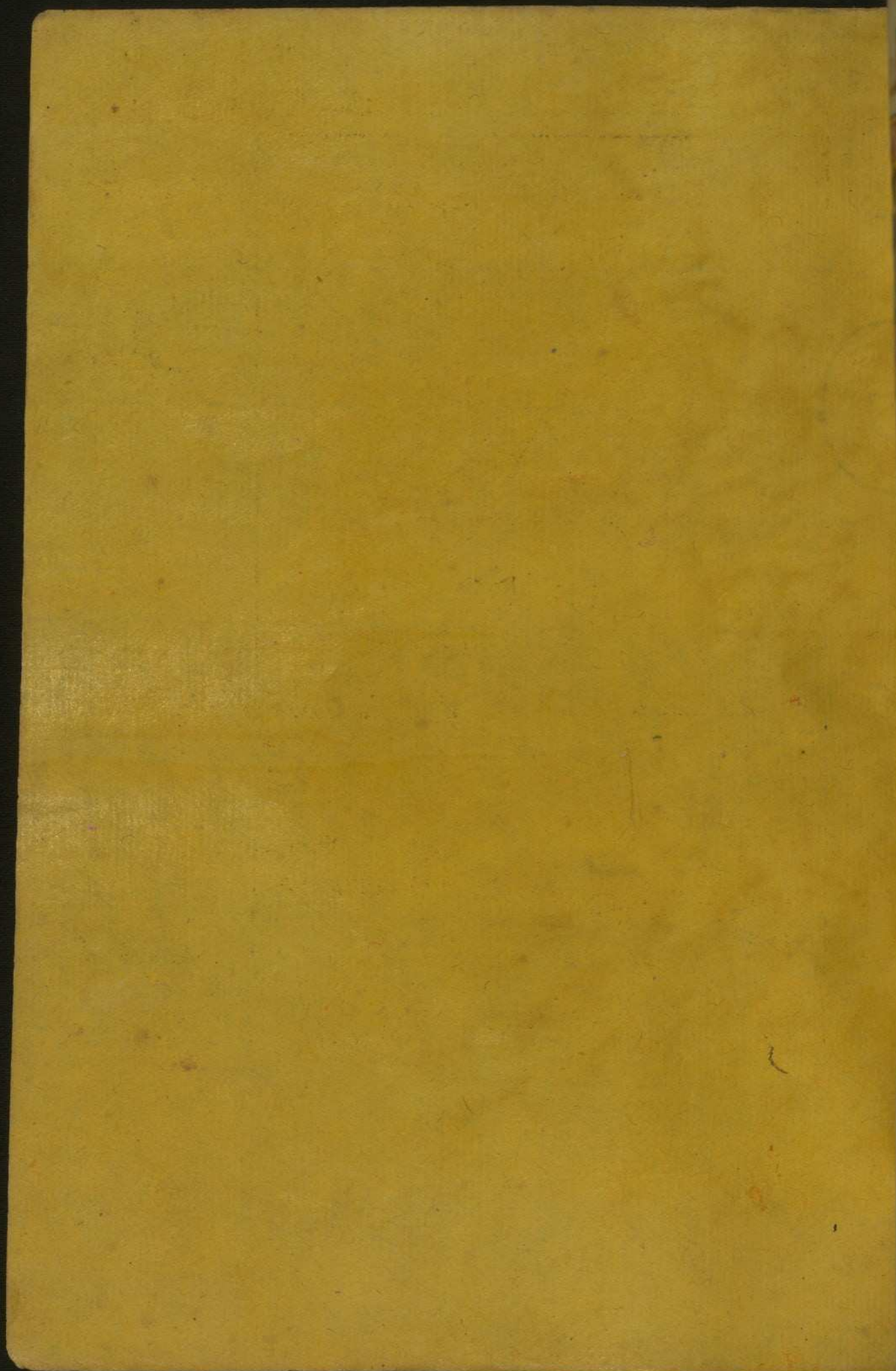
12

12

Ը օր քաղաք որեք Թիգրես շահ սեղ
 իս հր. Ժմիկն. ու ծեե. Թարն.

Decorative initial 'A' with blue and red floral motifs and gold leaf background.

Handwritten text in a cursive script, likely a medieval or early modern language.

Լաճ քոսիոնիս : Եւ յսաւ ր անձադ
լոյսն իր ւայ լուսաւ որեաց զճանկում
լոյսն լուսաւ որեալ յերուսաղէ մքան
զի յարեաւ լոյս քո քրիստոս . աւր հսեաւ
Եւ յսաւ ր խաւ արն անգիտու թէ հալ
աճեցաւ երեւակ լուսոնիս . կրեց ճապեաց
լոյս զգիտու թեան յարուցեալ իմեռեաց
քրիստոս . աւր հսեաւ իճա :

5

Եւ յսաւ ր զանիկ մեր զենամբ քրիստոս
սի արասցուն ք սաւն զընծու թք . նոր
ուրեալ քս ի հսում թեւե մեղաց անեղով քս
յարեաւ իմեռեաց : Եւ յսաւ ր հրեշտա
կըն լուսամբաց ի յերկնից ի թեալ . զարհ
ուրեցոյց ընդ պահանջանան . և սք կաննա
նցըն բարոյզէր անեղով . քս յարեաւ իմե
Եւ յսաւ ր նոր իէլ կոչեցեալ քրիստո
ս . ազատեալ ք արեամբ գառ իմն այ
պարեպոյտ ք ընդ երկնայնոցն անեղով քս յս

74
3

Եւ յսաւ ր մեծ աւեալիք ազանս նախ
անաեղովն սրբաւ յարիոց նըն թեալ . լու
անու երեքե յարուցեալ ընքս անսրբ
աճ հարցըն մերոց : Եւ յսաւ ր ճայն աւ
եալեաց յեայի գոջն լուսեիք զիսաեր
ք իւղաբեք . յեաւք յարուցեալ ըզ յս
րու թիւն քոյք քս անձ հա : Եւ յսա
ւր հերշտակք յերկնից ի թեալ սասն
զաւեա իս մարդկան . յարեաւ խաւ ճէ

ետն կարոյց բզէլ ընդ յինքեանս անձ-
 ր զտրաւ քսեցեք և բարձր արարեք ըզ-
 րա յաւիտեանս: Եւ յաւարտըն մե ի
 յարեալ եկայք պարեցուք ընդ հրեշ-
 տակս յաղճական երպով արհեսեցեք:
 Եւ յաւարտն ընտրեալ ճակեացոք եկ
 եկցիւ յարուցեալն իմեալաց քն արհ-
 Եւ ճան ին սանձաւ ընտրեալ սրբարժն
 ոյ պարապրեալ անձաւարաւ ծրնար ըզ-
 բանն ասարեւմ. զբեկ բարեւանեալ մե-
 ճացուցանեմք: Երաւելք և բերկրեա-
 մա իր և կոյս: բանցի ծրնեալն ի կուսեղ-
 այսաւ ըզերստ ին յարու ըբ ծրնաւ ի
 կոյս գերեզմանն. զբե: Յընձակուար
 ճայիր հարան կրեկրե: Երկեսից: բան
 պիայսաւ ըրկնայնոցն ի ջեալ սային
 բեկգաւեախ յարու ըեան միաձնի
 որդւոց քն. զբեկ բարեւան:

14

15

16

Եւ յաւարտացանք չարչարանաց ել
 կց ի սրացելէ փոխեցեք ի փորկու ըմ
 հոպոց պանի: Եւ կ սբ յարու ըբ բոքն:
 Եւ յաւարտըն արմանցն աւրինակին ան-
 բան գաւ անցըն գեամանց. պարգեւեցեք
 մեզ գանն աստու ըն: զարեւ յարդ քն փո-
 ղկանկան: Եւ յաւարտըն անսրանականցն
 ազատու ըե ազատեցեք ըզգերեալն. զը-
 տու ղ կեանց նըն ջեկը ըզ. և անսրան

Ինչ ձեռն է Կ Կ Կ
 Եւ յաւեր հրեշտակք կը կը կը նախ
 անակ ընդ մարդկան որք ի ջեռն կը կը
 կը ման աւետիս աշխարհի զընծայեք
 այսաւր քո յարեալ իմեն երոյ. Եւ յաւեր
 զուարճումն իմիմեն. իրնսկաբեր կը կը
 կանանցն. Բողոք ճայնի զընծու Ըբ
 պայտեղ աշակերտացն ասեղով. զընծաւ
 Եւ յաւեր իմիմեն հաւատոյ. կը կը կան
 ու սիրելն. ընդ հակառակս ընծայեալ
 կը կը կան յարուցելոյն. զոր տեսեալ
 պատմեն քո յարե. Եւ յաւեր կը կը զու
 արճայեալք պայճառ ասցոյք քո ասեղս
 ընդ հաշտու թեան այժմեանց արկոյք
 Իրկրասիրով. կը կը կան զոչեցոյք քո յար

կանոնք Ըբ կը կանսքեր յարու Ըբ
 յեկեր ի Բերկու Ըբ տե
 պէրոյ Ըբ յարու որ յաւեր
 եւ կը կը կանսքեր յարու Ըբ

աւորե Ըբ Ըբ Ըբ հարցն մերոյ
 Յանձնաւոր ընդ յար յարանորս կանս
 որապէս. կը կը կանս ճաշակեք զաւոր
 մեր պէկ. կը կը կանս Ըբ կը կը կանս
 կը կը կանս կը կը կանս յանցանաց պէկ
 Ըբ կը կանս կը կը կանս Ըբ Ըբ յարու
 զնա յաւեր կանս. Ըբ յարու կը կը կան
 սերոյ քո Ըբ. որք կանս կանս կանս

յարուձքս ի բուն բարձրա: Օրհնե
 եմ յարուձքն քե՛ս այ՛նմեա յնձն
 զմաւոյք: Բարեւանելով՝ Բարձրա:
Անձառ-իա: Եւ ճարտի: Եւ յար: Եւ
 անդ որի հաւրե իջեալ ճարմնաց
 ար ի կուսեա: Խաչեցար կամստ հարսիս
 սըն մեր ըզմեղըսպաններ: սք արժ ող
 բեանցմեց: Եր յարարանձոցեա անբով
 անդակելի ինաչ ահայտնիս բեւեղով
 ըզմահ կոխեցեր: սք արժ ողորմեամեց:
 Որին անուն մ ըս զանկեանն ի ծառայո
 լի մահն: պատու անկան ճարմնով կա
 թեամբքոք քն ազատեցեր: սք արժ:
Աղջուսանալ միաշաբաթն: կանխեց
 ին կանայքն իջերեցմանն: Ի խորսկել զա
 նապական ճարմնն: Եւ զա ին ըզմեղըս
 Բարձեալ ի դրոցսցեր եզման ին: Ելուեալ
 Բարբառ ի հրեշտակէն: Եմէ յարեա
 քն Եւ յանձնեալ պրոյմահ: Եւ հանդիպ
 եալ քնոր առաքելոցն: Եւ արեալ ող
 ըջնկեալ անարար: առաքելքն զնոսա
 ի փրկոմ Ո՛ր ահեղեցաց: Երկուշաբթ
 անհարցն զհմնգասեանն մաս. աճ. ի ըսարթքն:
Արհնեալ եաղու քն որ յարեարդի:
 արուցելոյս իմե: Եւ ըսարող: Կերակր:
 այժառ այրեկեղեցի հեժանսոսաց
 յա ըսա Ո՛ր մք քն որ յարեանձայն

151

151

151

աւրիմեւեղաց պատկերացքեղ խաչիւն
իւրում արժ հարցն մերոց: Այսաւրող
բաւ յիւրեան ըզկործանումս իւր մահ
բանս յորադա մ մեւեաց բռեին. կենդ
անացան յարու. թք բրիստոսի այ հարց:
Այսաւրցրն ման մանկուսը յառազն
ստի. բանս յե բրիստոս յարու յեւր զարատ
եաց զան ի կարրամու. թք կուսան որե
այ զաշխարհս. արժ հա: Ը զարու ի հսե
յե ծք բաւ ի ճրարարե ի բրգն յաւ ի սեան:
Այսաւրե զոր արար արեկ այք զրն մաց
ուք. սաւսե յե ի բն ի սաւ. թք մեւ զե
յանկիւսը սեղանու ծքաւ ի ճրարարեք:
Բարձրացն էք բրգն արժ մեր զոքե մա
րգարեւ երկըրպա զեկեք մասաւ անդ
անի ստից նորա. որե բարձր զգատակե
իք մահու իմե ծք. բարձրարար:
|| րզաւ եւ ին: Այսրն կի: Այ զաշեկք:
Թիւս իմ: || զո օ. թք բաւ ին ճ արժ:
Լեկի արա ին ճ արր զաշխարհս. թք մա
եաւաւ ի հրեշտակին որք արու զեացն
ըզ յարու. թք ողո: Այ յարեաւր ի մեւ
եաց բնարժ. կեւ զկեանս զնոր հեկեր
պարու կաւաւ ավենկն ին ողո. թք բաւ:
Ի բարձանց: թք մաւ թք յարու. թք բարձ:
Այսաւրաւսաւք նախաւս եղ թեւ մերկ
այսաւք ի ըւ սոյն. ի սկ յարու. թք մաւ թք

14

151

151

Վիստակն ըզպէցաք զանձանսն թի՛ վա՛
խա՛հանա՛ք ք ժոյսիս ճանաչակեցաք ըզ՛ ճանհ
խկիսիս յսակ և ինչոց անոպէցաք ան
Եկեքեան վա՛ստ ք յա՛ր:

Արհեստընսն անձ հա՛մ ք յըն
մերոց: Երբ արձրացար ի խաչին զանձ
անպի՛մարդկան, անաքեա զքս զողորմ
ու թի՛ղիս յաչտանս և երկըրպայ
ուն անձ հար: Երգամենայն ըն յանձն
աներ զանընմէ՛ ըբարե՛ ըրար ի յնայեա
յարարած ըբո յարու թք ըբո անձ հա
Ըզոր անք հսեցէ ըբա՛ ըձրարարեք ը
նա յա՛խտանս: Երջանապակիան յան
նըստի բարեբանեան ի հրեշտա՛ ը կայ
կանա՛ս ուր չար չարանայ համբերմանս
խաչէ՛ մարմնացեալ բանս անդարար
անք հսեցէ ք կարմեցէ ըբա՛: Եւ ի զեանի
պերեզ՛մանս անապակիան մա՛ ը բնտու՛ զե
անոպէսցէ ըզհնուն թի՛ մեռ էլու թեան
մերոց յարու թք ինքու՛ անք հսեցէ ք:

Անձանելի հաւքեակեց ի խաչէր
կանա՛ս հաւքողորմեա՛: Եւ յան հու թեց
ար անըքս ի պերեզմանս ի թերապարտ ողորմ
Երկերոց յա՛ն ու ը յարեար, յոյսարու
Թե՛ ցուցար մեզ ողորմեա՛:
Երկանայնս ի ըզբերս անք բեզաւ

13

14

15 | 16

17

աւ աւ տեւ թք կէտր անտիդ յաւ հոտեւն կըք
ընկաւ և բոլորէր և ինչ անտանկ կորն կոչցրն
զաւր հասարանս Օհա: Կրնտանակն օք աւ
եռաւ որպէս արժանցն պրժմ Օհք ունեզ
հանդիպեցի յու ամպիտառ Օհ: Երևի
Օարեկըզ հոյսիւ կըյու սաւ որեկ: Ետ ան
սին աւ եռար ան ու Օհա շքարուղէ ճ
պոյք քըք քն ճ ճիւղսր պանչէ Բ
կոյ որ յարեարդի իմե երց ամեւազ
աւ Օհա պոյ որ անտանչ:
Նեկ երկն մանկու ան աւր հոյս քանս
բարե քանեկք քըք եք քն արժ հարցրն
մեղոյ: Երկօկը կը երկնեկ կանաւր հո Օհ
եկաւ ճի համբերեար իր կը երբ ուղեզ արժ
Երանեկ արեար կը երկնեկ կը արու ցե
ա շարուկ եկը քըք եկեք աւ արժ հա:
Երանաւ քնեկ ճք բարձր արարեք զեա
յաւ հոտեան: Օհա պոյ որ անտանչ կը
արժ ընյաւ հոտե քնեկ ամեւա յն ճիւղսր
քըք բարե քանեկ ընկ բարձ: Երանաւ հո ա
մեք քըք մանչ կանտանեկայ կը արու Օհա
մեկը քոմ պարու Օհ մեկ պար պե կայ բար
քըք հրեշա: Երանաւ հո: Երանաւ շա:
Երանաւ հեղար կը երկնեկ կը օկը կը
երկնը մեա ճիւղսր կը կը անդ արժ որոք
մեա քանաւ որ հաւ աւ: Երկնեկ կը
երբ կայ շք իմե կը երկնեկ կը երկնեկ քանաւ

151

151

այցար փրկելեցեր ըզտիկելոյ ողորմեա:
 Թ աղեցար ինոր իգերեզմանի կցարուց
 եւ յերրորդ յաւուր իկերկերս համբար ճ
Ս րջանձան յիւր թե հաւրդ եւ փառա
 կից շար շարիկ մարմնով յան ճանաւեր վա
 սընմեր մը շարն ջեւաւոր աւր հասն թե
 իհրեշտակաց աւր հսեալեաւոր: Որեակ
 դեւընդ հաւր եւք հոպ ոյն իասեցար ե
 Թանկեցար կամաւ հաւր վասընմեր մը շա:
 Որմեւ ասնգամ ցարուց եւ հայրենի փառա
 ւք շար հեղմեմ ճապարու թի տիկելեր
 այցան արարածոց յաւ իտեմնից աւր հ
Լ ցար սրեհրեղէն յան ճաւ բարձրացե
 ալ հանգչիւ երեք օրրբեան ճայնիւ իրաա
 ուց հոպեղիսաց աւր հաւր անիւն արժ հա
 րցըն մերոց: Մասկերակից եղեր հողեղ
 էն բնու թե ըն մարդ ասիր ապեւ պրժ
 այցար կու սական ճարնդեամբ արաւտե
 ցերըզմեղ արժ: Բ անպի միոյն յանցանա
 քն անեւեքեան մեւ ար այր իտասեղըն ք
 քն անեւեքեան շորոպեցար իփառաւ արժ
 Ըզար աւր հսեղեք եքաւ րճարարեք
 ըզնա յաւ իտեան: Որբապեմալ հանգչե
 յանարու եւտիցան թու ըզմահ իասեղիցա
 ն ճիւտաւ վասն ապի մարդկան աւր հն:
 Եւ իկողա հոս արեան աղեղեղէն շորոպե
 ցան արարածքեան մահացան աւր հն:

արու
151

Է

151

Գրեցեալն: Ըրեցորի: Ըրեցորի հա-
 րսակի գրքն բանդ անբաժանելի ծրն
 աշտ հաւր սրբասրնմէր մարմնացար
 ի կուսէն. ըզմահ խաչի ի յանձնանէր և
 Թաղեցար յերկրի: Ըր յանր պանմահ և
 զանապականմարմնն ինն. կանայքն ուր
 մեռեաց խնկել խոնորեին. այլ հրեշտա-
 կին Հայնեալատի. զի խոնորեք ըզկեաղ
 անին ընդ մեռեալս: Ըայրս Թրշնամին
 կապեաց և զգործիսս անէրեաց յարուց
 եալ իմեռեաց քնարժ. պարպեւան զի
 մարդ կան զվեծ գործարմու Սին:

151

Ըսկալե տեսի հրեշտակին ի փառա-
 րք բոցերեզմանին. ըզպահ ապանսրն զա-
 րհուրեցոց: Ի մանալին մարմնական
 Հայնի. բարբառէր անսբ կանայսն փա-
 րանեցոց զսուք և զարարմու Սին:

Ը յկանայք ըզպաստք անասերք. զամեն
 էջունս զ յոյսն և զ յարու Սի ընդ մեռ-
 եալ ըս զի խոնորեք:

151

Ըրեցեալն անձն հրեշտակն ի ջեաղ յեր-
 կրից. զարհուրեցոց ըզպահ ապա-
 անն. և զսբ կանայսրն խոնորու Սի ըզ
 ոց: Ը ճաստի կանայք ցրնձացեք այսա
 ւր յար եալ քն իմեռեաց. և ըջս մեծ աշ-
 խարհ ի ճացեաց: Ը Ետն ընեալ ի սբ
 հրեշտակն. ընթանային առ աշակերտս

12

ըստ անձեռնից զյարու Ոհրն տեսան:
 Ընդ առարկն փառաց քն իր զն ընձեր
 մար մնացաւ իսըրբոյ կուսէն և խաչի հաց
 մեկերով միաբանու Ոհ կրպով բարեբան
 եցոյր: Որոյ ըստու մն երեք աւրեայ
 յանձնեան յարուցեալ իմեռելոց եղևան
 ու Ոհ միաբ: կարողապէս ըզդրուսըս
 դիտելոց իսրաւակեաց եկեղեցի ի սրբու
 զպեցոյց զմեծ զայել շու Ոհ միաբանու:

Զարթաւ աւր Յոսիանն ու: մկրտել:

Կ ըստ մանն:

ախա յաւ իտեան բանին

ապաւանոց աստ ապրեցաք յաշ

իսար **Տ**ի իբ յոսիանն և մեկըրտիչ աղ
 աշեա զանձն ճարց ընձերոց: Որ ըզհրե
 շտակայցն անտեսանելին յարպանդի կու
 սին տեսեալ քո և երկըրպապէս աղաչ:
 Որք հաւատով ըզմեշատակըսքո տաւ
 նեմք և անդարտի ճայնիւ ըզբեցոն
 իմըք բարեխաւս աղաչեա զանձն:
 Ըզտր Գոսկեցիք ըզտր քն մեշտեցաւ
 իտեան: Ս մեծին իծնուսդքս կանանց
 զկարապետին և զմեկըրտիչին յոսիանն
 ու զառաքինու Ոհն ըզհանդէս տաւ
 երմայսաւր ի ճայն հընձման քովեցի:
 իւնցտացելոցն յորովայսի հոսով իծնը
 նդեան ընքի որեկըրկու Ոհ աշխարհի

յայտնեցաւ անձ բանն փոխելք ըզտն :
 Յանապատի բարբառն ճայնի ըզկը
 կրքս ին յով ճաննու ց յաղ ըմնակ ճա

բախը գրչխանամանըն կատարեմք
 այսաւ ըզ ճիշտանկա փոխ
 ըզբանն անձ : Որեկց լու : Լ ճարատ :

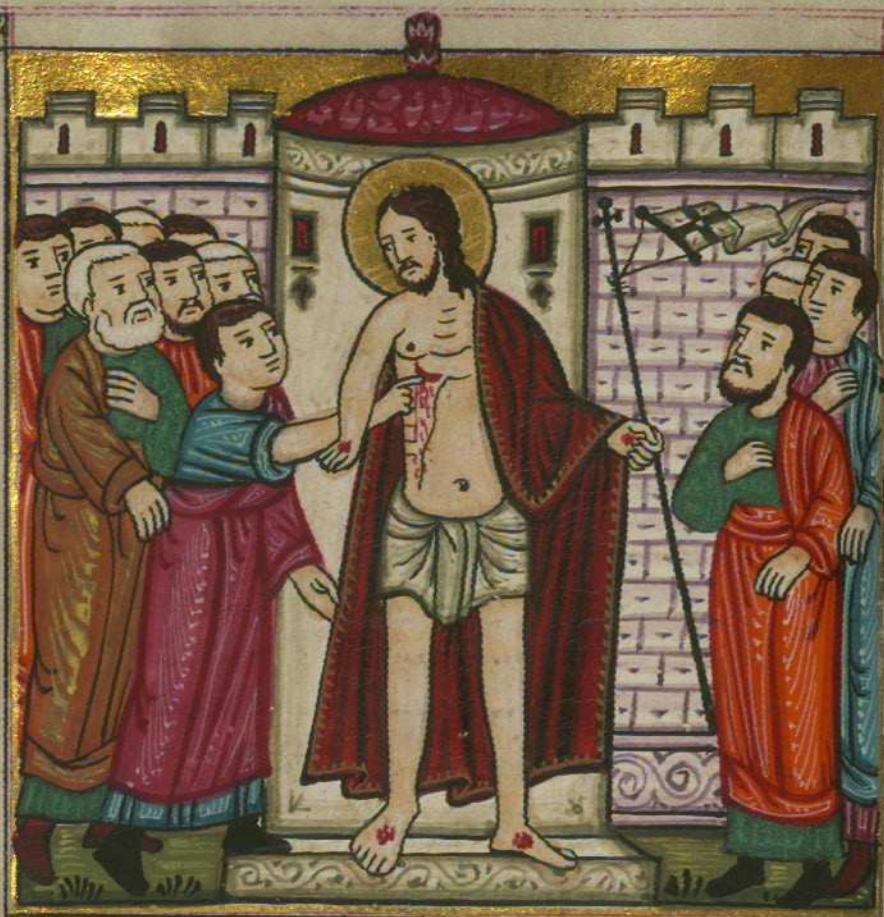
I

171

1 արապետ արքայու Օ՛ր երկնից սք յով
 և աննես մեկը յառիչ որ եղև աշխարհի բա
 րազ քրկու Օ՛րն յառի առննից աղաւ Օ՛րք
 սորա արքա Կրմեղևող յովնաւ։ Դրառ աւել
 բանը պարգարեն մեծ իծնու՛նդըս կան
 անց որդիք բեղմեղ յայտնեաց անկաւոր
 յերկրի երևեալ աղաւ Օ՛րք։ Չայն բար
 բառոյ յանապատի և կանառիչ խորհըր
 դոյ պղտատեալն պսաւրի հերովդիա
 վերապիտեցաւ իդասս անմարմնոցն աղ։
 1 Ինչպէս արքային յով աննես մեծ
 իծնու՛նդքն կանանց բարոյքը յանապա
 տի աղդ արարող բարբառոյն ըզժայ
 ումըն յուտտ արեգականն արդարու Օ՛ր
 Ծրըմարիւմ արգարե և ձեռնադրողըրդ
 ոյն սոյ յառ աջըն Օ՛րն կարապետ և պա
 տմող անձային աւրինացն յորդեր ձանա
 պարհս Օ՛րապաւորին յառի առննից։
 Տանաւրին պինտըբուսըն մտեգնեալ
 հերովդիադայ ի պարպեի մասին խընդը
 երդ պլուխ մարգարեին շիջուցանել
 զարուսեալն և զանաղաւտ լայտեղն։

171

1 յա շարակնոցս դա՛մտեալ յերկնի
 մուղան ճուղու գեղն շունուղու նաւա
 սարդի որդի ճլա՛վե սորոս որդ ուցնե

Կանոցն շարկիրակերն կրկին զատկի
 որոպեալ կրկնէր առ ան
 եկեղեցիք հիւսնուսաց
 եկաւսն լերանց ցոցմամբ
 շայնի առք բարձրացայ և կանտեղէք
 զբացու լի յարմարեցն իմենեաց
 Երկրան որփեացն հարմարեցեալեկեր
 եցինայ զարդարեաց իմերքո ի հանդերձ
 բայտակ հուրն սրտակեալ բանգիւս
 հապայքն փառաց Թագաւորն

Բաժանեալ ընդ ինքեանս Թագաւորսն
 քն. առ շեղեք զընծու ՌԲ զնաւակաւ
 Խոհոյսն զմերոց շարուեալքս Խոհոս ՌԵն
 Երնդ հրեշտակս անհեղեք զքն փառաց Թագն

Եւ զանհեղեք Խորհուրդ անուրեւնու ՌԵ
 քնքն. որ ի ջերի հաւրե Խոհի հարսին Եկ
 Եկեց Եւ զոր ընտրեցեր. որով փառաց ան
 Խն քն անմահ Թագաւոր. Երեւեցար յար
 ուցեալ Եկեղեցւոյ քն հիմանցն. յորմէ
 Թովմաս հրաժարեր ոչ հաւատալ զքեզ
 աւետուցն. յորում զցուցեր այսաւ քով փա
 փաքողին զվերսն մարմնոցր. Լաւրս Եւ զ
 Թովմասի շաշափէր զխոցուած ախիւնս Եւ զ
 Եւ անցն. Եւ զոր Եւ զվերսն շաշափէր ան
 դաւանելով քով յարուցեալր. որով առաք
 զվերսնին որք ոչ տեսեալ հաւատացաք:

Եւ ի խոստար հեղար յանձան փառաց փե
 սայր անմահ Եւ երկնաւ որ. Խոհի հարսին
 քն Եկեղեցւոյ զոր մարտեցեր յաւազանին
 զվերսնին ծորնոց Եւ քն. աւր հստեք քզ
 բեզ անձ հարց ընտրոց: Երկեւն անսոր
 արտոր յարու ՌԲ քնքն. նորոգեցեր զհս
 անցեալ քն մեղաւ ք. որով զընծաց այսաւ ք
 Եկեղեցի ընդ նորոգումն քն ՌԵ մերո
 ւն քն: Եւ յաւր մանկու յք յարուս
 աստի պայծառացեալք վայել շու ՌԲ:
 առ շեղեք ընդ զաւր քն հրեշտակաց զնաւա

1/4

անկ
1/3

կատիս փորկու թեան մեղոյ . աւրհանեք :
Ըզորաւ քհնէջեք եւ արձրարարեք քրդ
անյախտան : Լորոպէջարուք նորոգու
Թէ կենացս այսաւ քարու Թէ ընքի նոր
ճորովու քրք եւ արձր : Լոր խորայեղ կուէջ
եալք էքն . նորաւ քհնու թիւ մերաւաք
եցուք նորոգողին ախեղերաց քարուց
եղոյն խնուելոց . եւ արձրար :

151

Գ . որ խորանկոտ արեգականն արդարու
Թէ նոր աւրհնու թիւ տայուք . կանգա
դար բարեբանեցուք : Լոր տաճարիտ
անմահ լուսոյն որի հաւրե նոր երգեր
գեցուք . կանգադար : Չոր խաւտար
անոր հրաշալի նոր խառքնման բանին
կանարծնոյ . հոգևոր երգով բարեբան :

152

Ը . բերբարին նորոպէջեր ըզմեղէհ
ու թեւե հինն ադամա . երգսկրդէն
ային գեղեցկու թէ ըն սրկարեցեր նոր
անտեղծեալ յոպին հրաշախառային
աղաչեք ըզքեղ քն ողորմ լսեաց :
Ըրդբարձրապոյն նաւ ախատեաց խոր
հույո հանդերձեղոյն այսաւ քճանու
ցեր . կենդ անարար կարան չեղեք յար
ու Թէ դ խնուելոց . աղաչ : Ընդքեղ յար
ուցեր յուսով յանմահու թիւ դմահաց
ու բուռ թիւ . որով նորաւար ընդ յան
մե հաւր Գ և խա եղեղեցու հրաւիր

151

երկ ցանդ ամբարս ինչն միմ թի. աղա:
Այսաւր նոր ծոցովու յոք ընդ երկնա
 յոնց լու սեղ ինացրն համաձայնեալք նոր
 ոգ աւղին ապի մարդկան վեր երկեցուք
 որ վասընմեր մեռաւ կցարեաւ. ասեղով
 փառաւորեալք յարու թի: Այսա
 ւորութե սնոխի ծրնեալք սաւաղանին
 շարհաւք յորդիս աստուծու ինաւակ
 առն տաճարի բաւ թեւերն ցովեցեք
 զվեայնս ելեալ յաւապաստե նորքեր
 եղմանին. ասեղով փառ: Այսաւր ման
 կուցք հաւատու կատարելով զնաւակ
 առն վեր ինն երու սաղեմի: նորոպեցեք
 ըզպատմու ճան հոգւոց ճերոց. կցնդ որ
 դոց լու սո նորսնոխի բարեբանեցեք
 զքն թագաւորն ասեղով փառ:

Բեկիր ի փրկու թիս
 վասն ապի մարդկան որոց
 բեկ անդադար բարեբանեք
 արծ հարցըն մերոց: Յանն
 աւեր ըզ շար շարանս կխաջի համբերեց
 եր. ըզբեղ: կընբեցար վնմով յարուցիչ
 ըս մեռեոց. ըզբեղ: Ըզնոր աւր հսեցեք
 բա. ըզնորարեք ըզնա յաւ իտեան:
 Որպանա հըն մարմնով վասըն փրկու
 թեւերոց ըզմահ ճաշակեաց. կխաւիան
 եաց ըզմահու թագաւորու թիսն. բա:

151

151

151

151

Որչաւե՛ժ կեանսնու ըն՝ առ հաւատչ
 եայ ըզ յարու ըն՝ առաջին մարմնոյնս
 պեկայմարդկան. և ևն առաւելք արձրա
|| որք արժ որ զաւրն մեր ըզմահ ճաշա
 կեցեր. և յերորդ յաւուր յարեարողոց
 մեա: Աք արժ որ ըզգր ընկա աւերեցեր. և
 զգերեպարն փրկեցեր ինման է. ողորմ:
 Աք արժ որ յերկինքս համբար շար ընդ յա
 ջմէ հաւր նրսաւոր կբարձուն յա ողորմեա:
|| ապեցար ի հաւրե բանդ արժ ի փրկ
 կու. ըն՝ ապցի մարդկան. աւրհնեմք ըզ
 բեղսք արժ: ի գերեպարն ի ջեր ընդաւ
 որ առմահ. և ի հաւրե ոչ մեկնեցար. աւրհ
 ի յերորդ աւուր յարեար անապեա. և յեր
 բկինքս համբար շար փա: ոք յարու
 ընանք ուր. աւրհնեմ:
|| որ զաւրն մեր փրկու. ըն՝ ի ջեր յեր
 կնից. միած ինորդ կքս փրկիչ մեր. փրկ
 կեալ մեկ արժ արժ հարցն մերոց: ի հաւ
 ինքեւ երեցար բանդ ըմբռնելի մարմն
 ունկուն ընդ ըզկապան ըս մեղաց քս փրկի:
 Որեքեք աւրեա ընդմահ քո մեռուցեր
 ըզմահ. և յարու ըք ըզ քո կեանս արժեցեր
 զաշխարհս առաւել զպոսեպ քս փրկիչ
 զքոր աւրհնեցեք և բա՛ւր ընդ արեք
 ըզնա յաւ իտեան: Որ ըսպան ըզմահ
 ընդմահ քո իւրով. և յարու ըք իւրով

մեղկեանքս պարզե եաց. միտքսն հաւ
 առայեալք. աւրհետ: Մինքստե ընդ
 յաջակ հաւր ծընաւ լի երն. և մարդասի
 բասկեա խնամե զարարածս. բահ սնայք
 հոգևոր երգով. աւրհն:

Բ ուես բն կեանք ել յարու. Մի յայգի
 մարդկան ողորմեա: Եր ու յարու չեալ
 սորոպեցեր ըզտեպե բն ողոր: Յոյս յարու
 Մեկերն. աղբերկեանց և փրկու. Մեան ող
 արու չեալ սրն խեղդեղմանէն միաձ
 քնն ող փոցլախն. և յոյս փառաց ծայեալ
 յաշխարհս. և երկինք և երկիր ընդ ընծաին
 մեծէ յարու. Մի ան որդե ոյս. բան լի դրո
 վք երկնից բայեալ եղէն. և հոտանու շ
 բնութաց յաշխարհս. և լոցոյց զարարա
 ծս ան: Չաւրք երկնից ի զեալէին և
 բանակեալ շուրջ ըզլիտեղմանաւս. և
 հոգեղէն բարբառ ողն երգեին. սր աւր
 հետալէ բո յար ու. Մի ծոր:

Վ րսկեղբ բն բան բո մարմնացար
 իկուսե. և յան շառեր կամաւ զ
 խաշն և զարշարա. և զ ձն սա ան
 հաւա ըզրն մերոց: Եւ ակեց հաւրեհ ող
 ոյն բանոք ասար. և ա լ զ ձն. ի պերեղման
 ի զեր մին ալ ող ան ասպակ ա. և զ ձն սա ան
 Յարեալ ի կեալոյ յաւ ուր երրորդի
 ընծաւեղով զիշխանու. Մի ըմա հո ձն ձն

111

5

արծ:

Ըզորաւսիս նկատելիք և բարձրարարե ձք
ըզնա յաւիտեան: Հրաշարի ըզ յարու
Օհ ան որդւոյն յոհ զո ճ զմութ բա
րեքանեղով բարձր: Երբայն զմեկեկ
ըզ յարուցեալն իսկն էրոց քահանա
ճ զք հոգևոր երգով բար:

[15]

Չերեկնից որդեաց և անբնիցարի
արբո կուսեն որան մեկնեկի դեմ հարե
ողորմեա: Եկիր ի շար շարանքս կամա
որ ապեւ ան: Երբայն զար զան ապի
մարդկան և ի գերեզման ի ջեր անապա
կան ողորմեա: Չմահ լուծեր և զան ի
արհս ազանեկեր կարողապեւ ան և իսկ
ուղոց յարեալ ի յանուն Օհ ողորմեա:

[15]

բանսելի հրեշտակն ան զնսն
Օհ ի յեալ ի գերեզմանն հարկանե
Ձ ըսիող յարու Օհն ան: Ի հարկան
է փող ոյն պահ ապանքն զարհմրե
ցա և և եղե Ձ ըսի յահեն ողորմեա
Չայնեկ ի հրեշտակե բարբառեղե
ուրախու Օհն ան ան յարեա Ձ ը փառք
յարու Օհ ըն ան: Երբայն քն փակելովք
երեւոյ յաշակ երանացն և ան: Ձ ը
խաղաղու Օհն ընդ ձեզ: Ը
Հայն շարեք շար Օհն: Երբայն զնսն
ինե: Հարցն Չհո՞ւանն ան: Ը
Երբայն պիտան պիշս յեղեա ի ան և որք յեղե

11 Եւ յաճումս փառանց շրջանին ընդ հաւր
 աւր հասն քանիստ և եղանակս քերական
 բեկց. աւրհետեալ առ քննութիւն հարցելն
 մերոց: Երեկեղիսի քերականս ըստ
 յին աղան. Ի՞նչ շահ մտնէ. Ի՞նչ մահաբեր
 պարտոյս աւրհն: Երբեք անտեսեալ ծանո
 յոյս փառս: Ընկառն քերականս քննութիւն
 բուցելով ի կողմ հնոյ յարեբեկ. աւրհ.
 Ըզոյր աւրհետեցեք եւ արարաւորեք ի
 ըզնաւ զյանի. Ի՞նչ տեսն: Երեկոյ՞ ըզ
 վարանայ աւր երկուսորս նախամասին
 ծրարանելով ի սրբոյ կուսէ ի՞նչ արար:

5

4

Երեբարձ քերականս անի՞ ծանոյս Ըն
 բուսաբերին. բեկեղով ի կերտ խաշե
 ի՞նչ արար: Եր՞ ծանակեացն քերակե
 դասում Ըն վասն ապրի մարտկան
 եւ պարսկե կայ քերականս եւ պարսկ
 իւր անապահա ի՞նչ արար:

11 Երևանարհեցար յերկնեց ի հայրակ
 անձոցն միւսմին որդի աստուծոյ. Եւ ան
 երանարմին ի սրբոյ կուսէն. վասն ընկերո
 փորկու Ըն ողորմ քովեա: Ընդ մեզ արձ
 շարցեցար ընդ մեղաւ որայս. Եւ կոտեց
 եր պպու ի մեջ ապին. Եւ շեղան կայ ընդ
 ըք մահաբերին. Եւ փրկեցեք ըզնի
 ետնա. ողորմ: Ի՞նչ ետեցեք ըզմեղոս մեր
 ի կերտ խաշին. Եւ համբերեալ մահու

3

Ի զերկրեքեզման կենդանու Սի շարհե
ցեր սրբաբարոյն ի համարի. և զաւրու

Սի յարեալս ողո:

Ի յաշարի ըզ յարու Սի անանու ան
որ դոյն. ա յաւր անեալ առ արե
ոցն կբարձու Սի քէ հրեալայն
երկերն երբնոր ան լոռ ելի շարհի:

Չայն անկեր զաբրիելեան փողոյն. ա
յաւր քոցեր անեալ անեք. ա ետեր
էն անխարհի. երկերն: Լոյս մեծ կան
աւոր այսաւ ք ճայեաց սի եկեղեցւո
յարուցեալ լսեա կոյք քն երկայն քերք:

Ի յեղանելի ան ի զեր յերկրեց երե
անկ անքա. անճառ ելի ճայեալս անքա
րեանցար յարգանաի կու սին անեալս
արդարու Սի. ա քիս եկք ըզ քեր ան
հարցըն մերոց: Ի յանեկելի քի հաւրե
կեր կանաւ իմահ խաշի. և ընդ շարու
որճարն պատճաղ ի սպանալ զարեցար
այլ լեծոցն հաւր ոչ բաժանեցար. ա քի:

Ի յանահու Սի ք առ անք քն ի զեր ի հող
մահու. կանարեալ զոյքն մըն հն
գերգողն. երան ի գրի սերքնու մն այլ
անքարեկելի ք ի իր ժոխքս հաներ ըզ
կապեալսն բաջու Սի անքն զէն
իմապանա. ա քիս: Լոյս անքիս եր
կբարձր արարեք ըզ սաճ յաւ իտեան:

[5]

[5]

[4]

Որ աստուածային ժողովոս էր յոյժ զան
 էծս էրկրի. ի զան էրկրի ի ստորիստ ազատ
 ու թի շարհեաց նրաւեղոյն ի իսաւարի
 աւրհն: Որ կենսաբեր յարու թքս իւր
 ու զազատեաց զարամեանս ի կենսանս
 մահ. և սքամսոմս լաւրեամբ ըն հրաւեր
 եացրցմեց յերկրից արքայու թիւն աւրհ:

Երկրի իտեալու թի անտեսանելի արծ
 և մարմնս զպեցար ի սրբա կու սէն. կե
 ցուցի՜ ի յոյս մեր կեցո ըզմեղ: Ի ասի
 համբերեցեր զան ազգի մարդկան. և
 մերմիւս շարհարեալ փրկեցեր ի մահ
 ու անե. կեցու: Երար ի պերեզմանս կե
 անք աշխարհի ի յարուցեալ յերրորդ աւ
 ուր զմարդիկ ի կենսանս փոխեցեր. կեցուց:

Երկրեացու բբեղ ընդ հրեշտակն
 յաղ թախան աւրհն երգու թի: Եւ ի
 մահուամբ ըն մեռնցեր ըզմահ. ի յար
 ու թի պարգևեցեր հողանիւ թ բնու
 թեանս. երգեացու բ: Եւ ի յոյս ըկր մեղ
 ճանապարհ նորոգման. և սարքեցեր
 զան զան թի յանցանայ ըն զոր պատ
 րեաց թռչանմիւ. երգեաց:

Անխելիս կանայքն իւրաբեր ի պե
 րեզմանս և տեսն պարու թիւն ըն ան:
 Բացաւ դուրն յարու թե պերեզմա
 նիւ կենքեր ըն յա ճապեաց տեկերաց:

151

151

151

82

4

Յարեաւ արնս իմեռ եւնց հապաւր զանր
զանրու թէ հասանաւեանց զհիմունսս
Եկեղեցւոյ սուրբոյ:

Ինչպաւ որեանց ան իմեռս հեմանս
այ. ելու սազարեանց պայծառացոյց զբ
զեկեղեցի. ժողովուրդք ըզք բարեբան
եղեք: Օ զեցաւ ար պաւրու թի ընդ մեզ
իւր անաւ. բանգի շեջոյց զեանքն ձ ց
մահու խաչ իւսիս ըստ սրբոյ յի ժողովու:
Յարեաւ ան կաթեղեք ան սրբաբնաւոր
էր պարտաբեցան. եւ մանկու շքք հաղորդ

եցան մարմնոց կարեան կե
սարարեն. ժողովու:

Ինչպեղեցի կըր ան ըսկի
այնու սրբոյ բանեւ ըզք զբեկ
ամենեքեան աւրհն եկցուք

ան ձ հարցնմերոց: Ե յրեկաչին բեկե
եցար եւ հեղեղար իւ շո ի իմեռս թիւս
սիեղեղանց զեկ: Ե յրեկեղեղմանս ի եղար
եցարեան իմեռ եղոց բն յաւ ուր երբ որդի
զբեկան: Ըզոր աւրհն եկեք. Ե ձ
բարձր ընդ արարեք ըզք յայ յաւ իտեան:
Ե յրեկաչին բեկե եկցաւ. եւ ի պարտոց ձե
նայ երոց ապաստեկեցաւ. եւ կեղանկուր
ընկալաւ ըզք ի. ամենայն արարածք
զմեղով բար: Ըզանորոք ան սրբեկ
անքն խաւ արեաւ. եւ զեղոր զարապոյր

անձարին վերուստ խնայր վեճք պատ
 առեալ երկիր շարժեալ ամենայն ար
 արածքք քով: Եւ ժողովաց իսկ ջերկեր
 կերպորդ առ ի յարեալ անձարին կի
 յերկիրս համբարձար անձ ամենա:

151

ջերկերից որովայն ազատեցեր զար
 արածս անկան իմք առ արիքս: Եւ յար
 մեա ինձ անձ: Ինչպէս բերեցար
 անձ և յարմարս ի կայանայն մահու
 արձակեցեր կայս միանտես առսեր որ
 մեղաբարձ մեռեալ: Եւ այս միս
 հաս յանմարտից լուսոյն որ ջերկեր
 եղան: Կենդանացուցեր զարարած
 բար: Կայս միանտես առսեր քան զի
 բեր միայն մեղայ:

151

Կերեղանքն կանխեցին կանայքն
 զի զս կայսուս կ բարերն: Ի՞՞ արարի
 Թաղման քո: զի զմեղաբար զ հոլացեա
 Էբս վերանձեր ի կեանս: Կիսանակ
 ի զոյն զհաւատս ամբի՞մ: Եւ զարաշ
 անբաժեր ընդ առաւ առ տեան կանս
 ոյն ընկալ որք զոյն կեանց լուսն
 և այլ ուսեալք: Եւ ուսաւ երիս առ
 արեւոյն յարեալ յարուցի ընտերաւ
 երեւոյց զգրծնիս: Եւ զքնամբս կա
 պեաց ի յան լուս կայանս:

Տայս կիւրակէն: Եւ յապհանաւոր
 ըկրպայեմք թեզ
 քնորեմէն ընտրեաց
 առաքելացն ծանուցար
 մեզտե մ' արեմ հարցնմե
 րոց: Եւ աշակերտեալք ի սորբոց առ
 աքելոցն: ու ապք ժառառորեկ ըզբեկ
 իտաճարի սրբոյ Սեբո, զոր հիմնեց
 ուցեր իսկերս միմի հաւատտ տե մ' ր:

Ե կայք ժողովուքդ: որք է հեման
 ոսաց: ցընմու Սե տանուեցուք զնա
 ւակաստիս սք եկեղեցւո բարեբանելով
 ըզտե մ' ր: Ե կայք աւրհանցեք և առ
 աւել քարձրարարեք զբնա յառ իտեան
 Ե ուր մտնար մնական բանգմու Սեբո ըզ
 քն Սայաւ որն որեկաւ որե այսաւ ր
 ի սք եկեղեցի: անեանցն ազնւք քովեցեք
 և առա: Ե կայք հաւատտացեալք սք եր
 րորդու Սե յեկեղեցին աւրհանցեք զ
 արեմ: արարեք տաւ յոն քախու Սե միւ
 ջեյանեկեմ ըստ սեղանտ և առաւել բարձ:

Ե յաւրհանցեալք բանգմու Սեբո ըն
 առաւանկեց միմիս ընդ մեզ: բանգի երկն
 աւոր Սայաւ որն եկաւ որե ի սք եկեղեցի:
 Ի ընդաւելու արձայեր հարսնացեալք
 յայ եկեղեցի: բանգի ըզբեկ արքն արց
 ընտրեաց և հանձնեցաձ քնակիղեքեկ

141

141

Լուսաւորեալ յուսաւորեալ կա՞մուղեկե
եկեղեցի. բանսկե երեւ շողան երեւիկ
աւրեւ յուսաւորեալ. կա՞մուսաւորեալ զ
պատմական շարքս:

Արքար ժամաւորեալսք եկն շուք միմա
նաւորու թեւսքի ալ մերսկայք ժողով
նորք երեւեցիք մեւ երբայն. երբեցեւսք
զանուն շարքս շայտի շքնու թէ յաւրի
սու թէ կոր: Օսկարայեալսք երեւ թմու
զմուսք հաւատայեալսք. ճշմարտիւ
խաւանդանու թեւսք մեւ քիսեւսք
զխորհուրդ մեւ շքնու կեւսաւորեալ
ւրեւս թէ կոր. ժամաւորեալ թէ զանհաւ
որ. կարգաւսեցիք անուսքն. աւեւ թէ աւեւ
լակ ճիւղերս մեւնայն երկրեւ: Երբայն
թէ եկեղեցի սք հարսն երկուսաւոր խոր
հարգոյն. երբայն մեւսաւեւ երբայն թէ
որ համայն երկուսու թեւսքն երբայն զա
րդարեալսք ճայմամբ յուսով զրասակեւ
զբեւ կարանիւ զաւեւսաւս:

Անայակամբանդ ասարեւս. որի թէ
եւեւ. թէ հարսն շքնու. ժողովեցիք զեր
կն ժամականսքն զաւորսքն աւրիսու թէ
աւրիսեալսքն աւեւ թէ ասարեւս:
Երբայն երբայն սք հարսն շքնու զեր
կեւսանկուսան ասարեւս. թէ զաւրիսեալ

53

132

171

Եւորա երեքեանքն գովեի ճշմանս. Գով
 աւհ. Որչարպանդի կուսին բնակեցար.
 Եւ ճիւղարարեւ. Եւ սման սուկորդ ճաշ
 կուտեցեր կարարու թի քնցա. Ելեր աւրի
 Լգոր աւրիստ. Ելք կգա. Բարձրարար
 է. ք յաւ հատանս. Չանբովիցքն զամեն
 անարք զերրորդու թիւ. ո թն յսի յարն
 Եւ զանեղք թու թքն զոյցոյց յոչքն զ
 զամենայնարարանս. Բզննա հոյկորեր
 գովաւ քի. Չհամայոյականե կու թե բանն
 Ի հայրե. ո թ յսմե՞ ճնպեաց անճար
 Ելի ճայկամե. ո թ հանտատեաց զերկինս
 Եւ թեմանայի. զաւրաւ հրեշտաւ հայց. քնքն.
 Չանմահ զերկինս ո թ զճազաւ ո թն թիւ
 ո թարար ճայքո թ ստեղծամե՞ ճայեղ ճայ
 ոյց զերկինս Եւ զեր կեր. Ի թաւա ամեն
 ո թ երրորդու թիւ. երեք սրբեանս հրեշտ
 անկացին աւրիստ. Եւ թ. քնքնա հոյկոր.
Ան աթի. Բայրաւ զանաթին ճաւոյն
 ո թ թ յանաւաւ եղ ճնմա հայոյց. Ի սկոր
 զի թեմանս Եկն Եւ թ թիւեաց թ թ թ.
 Չարչարաւ. Բս Ե յան ճնան էր թ թ թ
 ճե յարու զի թ թ թ թ թ թ. Չնթեա թ թ թ
 ո ապեր ի թն յանցանաց. Կերպանս թի.
 Եւ ի թ երեղմանս Երար զանն Ի հոյն ստ
 Ել թեալ մարդ ոյն. զմեղաւ ք մեղեալ
 զան ճնսմ կերպանացոյց.

171

Լիկնիսիս երկնսն առ առ առ առ առ
 կանայքն յառ ճանկի իրնսկի գանապակ
 առ ճարմինն: **Գ**ուհու ճին հրեշապակին
 բազալքեր լոյսապայ առ լոյս պրն ճանկ
 եք յարեալ ուր յառ ճանայ: **Լ**ուեալ
 երեշապակին զառ երկն յարու **Ո**ւնն պատ
 մէն առ ճակերտայն եւ **Ո**ւ յարեալ բրնտոն:

Ըր ճապալ որդեկ յառ իտեկնից առ ճար
 առ ճարմ **Ս**իսկն **Ո**ւ առ ճարմնայն առ
 առ առ առ հապ **Ը**ր ճարմնայն: **Ը**ր ապա
 առ որեալքեա իտերոյքեկնից եւ ճար առ
 ճանկ յառ ճարմնակառ բազալքն: **Ո**ւեկ
 առ ճարմնայն հապ ճարմնայն երկնայն եւ ճար
 առ որայք բաժանեցառ ճարմնայն ճար
 կն **Ո**ւ առ ճար: **Ը**ր ճարմնայն առ ճար
 մեր սքրեալ առ ճարմնայն բաժանե
 իտերոյն որայք բաժանեցառ մեկ պարպեք
 առ ճարմնայն **Ո**ւ առ ճարմնայն առ ճար
Ըր ճարմնայն ճարմնայն: **Ը**ր ճարմնայն սք
 եառ ճարմնայն **Ս**իսկն **Ը**ր ճարմնայն
Ըր ճարմնայն ճարմնայն **Ո**ւ ճարմնայն
 պարպեք **Ս**իսկն **Ո**ւ ճարմնայն
Ըր ճարմնայն որեալքեա **Ո**ւ ճարմնայն
 բաժանեցառ ճարմնայն սքրեալ
 ճարմնայն **Ո**ւ: **Ը**ր ճարմնայն որեալ
 ճարմնայն սքրեալ **Ո**ւ ճարմնայն

151

152

153

154

[51]

Ժողովարու թքրոր կենագործեցեր
 զաշխարհս. լից բեզ:
 Եւ այն աւետար հրեշտակին զըստ
 ճանցոյց զսուտ աւտեան կանայցն զքի
 պատմեց լից յարու թք: Եւ իցուսահատեք
 արքամու թք: այլ զընծացեք բերկրել
 ու. ինկապեայք ամայսոյն կփախաք
 սղք յարու թք: Կիւր թայարուք ի կալ
 կէաւաւետարանեցեք աշակերտացն թք
 յարեալքն կփախանեաց ըզմահ:

[52]

Եւ յապր բերեալքն քի ի հանջն. կպին
 աւորին խոցեալ զանարան ըզկողմ. սր
 անտու ածհա. լիցն մերոց: Ի սկզբն
 ու մինսր արեանքու. լիցացրցան եզեր
 ըս յանսի ժիցն ադամահ. սր անտու:
 Եւ արգելանու բարե. այ կարու աւդ
 ու զոքմու թք. եւ արիկերեզմահ. սի սրա:
 Ըզոր լի մենայն գու. ըքք աւրհսեցեք:
 Որ յանեկից գոյա. ջոյց արարու ընդ կե
 ըզմահի. զգաստացեալք աւրհսաբա
 սիք բեզաք. ամեն: Որ զգաստակն իք մահ
 ու եւ լիցմ. ի կողման շնչացեալ մար
 մտուք ըզհողացեալ մարդոյն. ամենայն:
 Որ զաւազում մահակն ըբանդոյն ջոյց
 ճանակմահ զպուրն. թք. զի հաղորդ
 եցոն քմարմնո կարեան ընտն. ամենայն:
 Եւ այրանքս կեցին. որպէր աւրհսեալ

[53]

[54]

դես երգասցիք և զբնակեցիք զպրկի աղա
 շե՛՛մ քննողովեք զոյնց հաւանացեալոց
 Բանդի հաւրե ոչ յառաջ քան զյաւելա
 եանս որդի փառակեցի հա՛՛մ քննողովե
 լ որն ըստիս երբովքես և ատեսու ըբ ին
 ամեն զարարած ըստ ճշմարտութիւնցի

Լյաւարդու արձայցան տեկերք ամ
 ճշմարտիս յարու ըբ ամ որդի յիս քան
 զի զգրծիսա աւերեաց և զերեաց զարդ
 էրեալս ինձա՛՛մ Լյաւարու ստիայրեալ
 մեծ ապացոյցս ճայգամբ հրեշտակա
 պեսն իսկերա զիսկն և անսա իցն աւեր
 երասերով զիս ըստ զբնակեցան ինձոյ
 մեռեալս Լյաւար բերկրեցան և անայրն
 ինձաբերք աւերեալ յարու ըբ ամ որդ
 ոյն զարձան յառաքեալսն ասերով
 յարեալս անորեւմ

Լյաւար ճայցար ինք ճանկունսն եկ ջեալ
 փերկեցեր երբ որդեալ լացոյն զպրկի
 միշտաւ զհսեմբ անք հարցնս մերոց
 Որոնքովեցար ազգի ճարդկանս եկ ջեալ
 ճարմեացար ինք ի սեն զպրկի միշտ
 Որնք էր աւրեալ Ուղմամբ քննող շարժ
 էցան հինոսք երկրի զպրկեցման ըստ
 ցեր զմեռեալսն յարու ցեր զպրկի միշ
 Եցեք Որպայց ճառ ապոյնս զպրկի յա
 իսն ին սարածման երով զիս զանարաս

որն

151

152

153

բարութիւնս . եւ ինչպէս յանձնու . թէ արար
անոց ինչոց անկեանցն պո . քի՞ ընդ արհեստ
էք . Ի Չ անկեանց ի սատարին կողմէրկրի . ե
զորպէս յասանկեանցն դիմողք , բանպէ
տրինման արդէ եւ լինան անպարտակեանս
անդամս . Եւ զարդէ եւ լինան ի բուն . թէ
նեւ մահու անպարտեցոց . երկրորդեաց
յարու . թեւ մեծ ինչոց . անկեանցն պո .
|| Ի սահեցար եւ ընդեցար զասորն մեր
փրկողու . թէ կարեար ի սեռեաց . եւ ինչ
եաց ի ծնողն զուրպքն միայն մարտասեր .
Ընդդիմութեանս աւերելէ երկրպէրեալսն
փրկելէ . եւ ի կեանքս շարհեցէր . ինչ .
Ըրկեցէր ինչոց համբարձար կարս յաջմե
հարսն բարսար միւս անպարտապարտեան
|| քան չեւէ կանայքն աներկեւի Եկին
ի տեսանելի պղծմանս . զի կատարեալ
սէրն մեր մեաց պերկեւին . Եւ կին ի խորն
կեղ քպտիւն շեան մարմինս . Եւ ինչոց յա
րուցեալ ի պերկմանս . եւ զերբասին
լինու . ճաղեաց յաջարհ . քարոզ
եաց հրեշտակին զարու . թիւսն
ան . եւ անցան պերկմանս քարոզեցել
ոց . կարու . թէ ան յանթեաց մահու .
|| Ի զարու արեալ խորացուցել զարար
անոց զոյսացու . թիւս . համարն հարկ
հոգւոյն ըզքեղմէ յաւարհեսէք արժ

121

151

151

Հարցն մերոց: Որ կանաւ որ խոնարհու
 լիցիցի յանձնաւերաց շարձարանս
 Ինասին բեւեղար: Եւ զբեկ: Որ կանաւ
 անու մեր բնու Որ մերաստեղծեր
 կեանսն Որ: Հրաշափան քոյարու
 Որ: Եւ բեկ: Ըզար ան հսեցիք գով
 ելիք երանք արարիք ըզնայաւ խոնարհ:

Որ զնիցեբեզմանս կան երեւոյց ըզր
 ժոխս մեծ և հաւր զարու Որ կար
 ետ Իմեւեոյց անհա: Ընամ որիչն
 աշխարհի որայանեաց Իմեւեոյ ըզուի
 ելերս անսորահրաշարու Որ իւրուի

Ը կերի շարձարանս շարձար ան
 այ ընտ ճիչ բեւեղար Ինասին ըզ
 ճերոյ կանանս ըմեղաց մերոց: քոյար
 յարու Որ մերոյ ողորմեա: Ի զերիցե
 բեզմանս աւերեցեր ըզր ժոխս կար
 ուցեալ յերրորդ յարու ըզաշխարհս
 ըզուցեր խոնարհ Որ քոյար: Ըզար
 ան աշակերտսն բաժարելի ըզնաս
 Իտաստացար լինել ընդ մեզ զանաւ
 Ըրբսկեաց մերոց: քոյար:

Ը անսեղով սբ կանանցն ընդ առաւ
 աւսն Իցերեզմանս և զահաւ որ յար
 ու Որ ըզայն Իհրեշտակեալու եաւ
 եմ յարեալ անձ: Ի ժողեալ ըզար
 սմու Որ երջանիկ և սբ կանանցն և

14

15

16

Խորհրդով զք ընկ ճանաչին պատմել անշահ
Էրանցն և զի յարեալ արժ. Սպասե
Էլ եւ զհորաշահոր ըրգ յարուն լինել թի
առ արեկոյն ըստուր անպէս տեւեալ
ընդ հանուն քարոզելին յարեալ արժ
Լուսն անպարտին յառ իտեւն ից մատու
ցունք անք հետքու լինի ի կուսէն ժու
րմանայաւ. հաստանտեալց զանշարհի
ի հանաւանս անսասանեղի. քանք ըր
մայ այժմ կյան իտեալն. Որկանման հա
մբեր մահուն իտաշի. անտըւած բանն
եւ հեղ զարեւն ինքն ի իրար կու լին
աւելեկոց. քանք ը: Լուսնայե յարունց
Էալ իտարաւոր ի իտեւն. լուսազարդեաց
զեկեղեղե ինքն ինքն և ի կողմեանս
անուանելուն. քանք ըրման
այժմ կյան իտեալն.
Ի յերկրայե ին պիտու որ
ուն լինանց ըրգ միջտե
կորպայիսքն լուսնայ որ
ընդ հանրեւք հոգւոյն անք հետեւ
արժ արժ հարցն ըրոց. Որ իտեալս
կյան յանձան քանայ եկեալ ի իտե
ուն զք իմահ իտաշին պարզ ըրգ եյան իք
ոք իք յառ հեղ քանայ ըրոց. անք հետ:
Էր հարաշահան քո յարուն լինել ան
զարծեղեր զին զեղ աւք ըրման Էալս

22

և համբարձար փառաւ քել ընկինս ան
Լցար Լցիւ Օտապաւ որքն բարգրաճայն
երպով աւր հնեցէք և բարձրարարէք
ուչնա յաւ հաեան: Որ պատու անկան
խաշեղու՞մք հրաշագործեաց ցոյժընկ
ունմն յաւ հաեանց նրն քելցեցնցն բարգ
Օջարուցեանն եշխանու՞մք պիտա
կեցից հաւրեալ հոգուցն ընդ զեց Ռե
եան սրովեապոստ դասս ցովցելք կէ
Ռի՞նսով: Ա որովեցեցիս ճարճիս ող
ն ք բնէն: Որ կելքեկնցի քեր բանդ աղ
և վարչն մե՞ր մարմնացար խորքոց
կուսեն ողո: Որ իւան ինտարաճեցեր
պատարան բազու կրարն և վարչն մե՞ր
հեղեր զարեալ քս մե՞ր ողո: Որ կելքեզ
անկերար անանգական և ցարուցեա
նորոցեցեր պաշխարհս ողո: Որ կելքեկն
ըս համբարձար ամենականու կրնոց յա
ջուէ հաւրարար յա Ռուփառաց ողո:
Բ ո յարու՞մքոց փառքք վայելէ
երկայն ամենուտ: Աւր հսեալք ըս յա
րու՞մք անտրե՞ա՞ծ որք գե՞տ հմա հն
ճանուցեր քոնս կանան որ մահու աճք քո:
Գոչն մե՞տ հեղ հրեշտակին խլիճին որ
բարնդերաւ մք կանայսն յարեալ
տրն նմե՞ն եղոց քո յարու:
Ա նրկեց բնա՞ծ և ամենայն պար որա

Կ

Լ

Լ

Ե

և պէտքը զմեզմոս ստորոտի քո խփրթկո
 Միմեզ անբխեմք զպէք անձ հարցն
 մերոց: Տրտարի հարթ անձա մի
 Մի. եկու սակաւ յորովայն երևեալ մա
 թման խփրթկո Մի մեզ անբխ: Միմեզ
 ինքեք յաւելաւ ի յանամբ մեզ զեր անբխ
 ինքն արբասաց ճայնի. համբերելով
 շարժարանաց ինան ինքն շարժարան
 ինքն անկեք զպաւրով Մի մահու. անբխ
 Ըզար և մեռանալով ինքն զքն զմեք զյա
 թուցեալ ինքն ինքն զմեզ անանպակաւ
 մարմնով: Օքարու հրեշտակին լուծաւ
 կանանցն լուծ անցեալ լայնամեքին աշա
 կերտացն ասելով յարեալ անձ անանպե
 ինքն մեք լուծ անանք երգանկեալ: Հայնց
 ուք զանբխ Մի. ինքն խփրթկո ինքն զպե
 ասելով յարեալ անձ անանպե ինքն զքն
Ս Ձեր անբխ մարմնաց յար ինքն սեւ. և
 կհողելին քնու Մի անանպե ինքն մեզ
 այն. և ինքն բեւեռ երգար ինանքն ինքն
 և անին յան ճանու եր. կեւրանաւու մե
 երոց: Երգար ինքն անանք ինքն և մաս
 անեալ կըքեք զան ճայն կեւրաց ան
 ինանքն ինքն անանք ան կըքեք զպե
 ճոխ. և ինքն ինքն համբար ճար և ինքն
 յաջմէ հանր ինքն անանք:
Բ ինքն յարեալ ինքն երոց:

[4]

[5]

[5]

Ըստ աշարայ սն առ առ առ սնուս կանխե
ա Կանխանցն իգեղեղմանն ա Կանխ քոյա
Եւ առ սն առ սն հրեշտակն զի Խոյ
սպեք ըսկեղանն ին ընդ մեռեալս քոյար
փոռ Թացարուք ողոր կանայք և պա Կ
մեկէք աշակերտանցն առ կողմ քոյարեալ :

1) Իր ճառայի ըսկե քոյարան ըս յանձն
ան երկարուն մեր և խոստար հեալ քո կամ
ան կմեր բնու թիս ա Եր հսեալեա սր
անձ հարցն մերոց : Ըր խաչեցար հա
ճու թք հաբմի ա ճիս որդի և Թաղմա
մքսեղէք առ սն ըսքն ընու թի մա հա
լու ճեր ա Երհ : Ըր ժառառ որ յարու
Թք ըսքն կանխեցէր ըզմա հացեալուն և
յերկին ըս համբար ճար ընդ յա ջմէ հա
լուն ըստար ա Երհ : Ըզտր ա Երհ սե Եր
Երհ և Երհ ճարարէք ըզնա յառեալուն :

Հրաշալի յարու թք փորկչին շորու
փեցան սրարանք միաբանու թք ա Եր :
Իողարու սարսեցին զբոխք առեան
եղով ըզ Թագ առ ոյն անմահ միաբանու
Թիս անխ : 1) Եր ջեր յերկնից բա
նդ առարու առ առ երմարմի : Եր ճար
սրամերոյ բնու թք փառն յանցանաց
նա խառտեղ ճի Եր ճար ողորմեա
մեղ առարու առ : Իխաչին բեռեցար
կամառ որապեա փորկիչ կլխոցու միս

5

4

1

151

5

յանձնաւ Երիզնու սրբ...
 Իր Երեզմանի երար անապականս ւրար
 փորկի չ կզճաղում ը յանձնաւ
 երկերէք արեա... յարուցեալ
 այս ծագեցար ստուերանըստաց ւրողո:
Առաւ աւտեան սբ կանայքն հանդէ
 ըն իր ցոյք եկարնկոյք եկին սբ գերեզ
 մանն. կտ ղբ ալով խընդրեին զանձաւ հ
 փառաց Թագաւորն. Եւ ի ճայնե հրեշ
 տակին զըստ ըճացան արտամազգե
 ալք անաւ աւտեան սբ կանայք զԵ
 խընդրեք ըզ կեանսին ընդ մեռեալս
 յարեալ Եւ փառաց Թագաւորն:
Ըճասեր սբ կանայք փո՛ւ Թա՛ցարուք
 հեռե եալ պատմող լինել պետրոսի
 կցո՞ւ զհաննու սիրելչոյ յարեալ ւ:
Մրեկը յանաթ քանզաւ իտեանըս
 բարձ ւր անտըւան զանընմերո փոր
 կու թե ան եր մարմնիսի... սբ կու սե
 ի Բա՛ւ յարեալ աւ ը հսեմք արժ հառ
 ըցընմերոց: Ե յր ցկեր պար անըս ճառ
 այն ճր ճարտապէս յանձնաւ եր. Ե
 եանջի Ե մահու համբերելով ի թե ճր
 Ի գերեզմա՞ ի Բա՛ւ յարեալ: Ե յրեկը
 աւրեալ Թագաւոր փորկի սբ զյարու թե
 ըգրոցուցել եւ ի երստին նորոպեալ կեց
 ուցել ըզ ըստցեալ ըսմեղա՞ ի Բա՛ւ յարեալ

Ըզորն աւրհակեք. Վննայն ապեւրք
Բաւրձարարեք: Չնայեալն իսկ
Երկրի. եպեւեալն ինոր պերեզմանի. ամ:
Չյարուցեալն ի շաանու ըք կաւ
Երողն պիժոխոց. ամագի:

ԼԷ

Սահմանագես հարեւրք հոգւոյն
անբաժանելիէ ահ մտն ըք խոնարհեց
ար իբարձաց կաւեր մարմնն իկուսէ
յաղագս անկեղոյն յանու ժիշկեաց
Բանսարկու ինխարմամբ: Որդատան
որդես ճածկեղոց պիտող. այսաւ թիհն
ղոյդատապարտեալ քարձար իտայ
կեղեաւ կերակրեցար յաղա պս անկ
եղոյն իճաշակմանէ մահ աբեր պըտողոյն
Որկեղանուն ընդես ամենեցուն. այսաւ ք
ուզմահ խաշի յանձնաւեր Երար իտրա
ցերկրի. կըրրորդ աւուր յարեալ. շնո
րհեա: Եւ մեղ պերածիլ ընդքեղ յան
պատուն ը կեանս:

ԼԸ

Ստեղծեալն կանայքն ընդ առաւ աւան
Ի պերեզմանն հանդերձ խընկովք
Բերելով զեղս անուն շուս. կյաւ ծուժ
ընկեանարար մարմնոց փրկչի ստեղծոյ:
Եւ հրէշտակըն զաւրու ըք. գոչելով
աղաղակեր յարեաւ քրիստոս:

ԼԹ

Սմանողու ըք եկիր ի շարձարանս
Ե իճառայէ ապտակեցար. աւրհակեք

ԼՃ

ըզբեց անձն հարցն մերոց: Եւ արածեց
եր ըզձեռ ըսքս ի վերս խաչին. և զնոց ան
աւրէնքս համարեցար. աւր: Երկուսն ան
ի յանձն առեր վանն արարածոց. և ի վերս
անորէն զեղարդեամբ ըն խոցեցար. աւր հ
Ըզտր Ըզնա հոգևոր երպով քար ճրարա
րեք: Եւ ըրձոնս քար յանձարու Եւ Եկեալ
ինորոցու մե եղձեան վարդու յն. և խաչի
յանձն անն անտու ըզմա հ ըզնա հոգև
Երեջն ի ստորին կողմ երկրի. և քաղալով
սասանեցան դրձոխք. այտաւ ը յարուցե
ալ վերածեալ ըզն ջեցեալսն. ըզնա հոգ
Եւ ը յաճոն քառաց տրստես բանդ անձ
խոնար հեցար ի հայր անկան ճոցն. ա թ ո
եր մարմնս ի կուսէն. զերակն անքսելով
իտեղի ստոր անկեալ յուսոյն զհոգաց
եալ բնու Թիս: Եւ կանկնեցեր ըզխաչ
քս ի սեջ երկրի. և անվաւ ըզսով Ետաթ
ակ դոն դոն դրախտին բաճ պեր ունե
անտեղ ճին. կենակոր ծելով ի ճաշակ
մանե մա հաբեր պըսողոյն: Եւ զաւր
նու Եւ խաչի քոքն հիմնեցուցեր զկա
Ծուղիկէ եկեղեցի բնա թ կարանս ք
երրորդու Եւ զ յուսա որեւով ըզհէ
Ծանոսս ի մամ կըրկնակի ծընընդեամբ
Եւ զյարու Եւ բնի ամէն էքեան աւր հ
նեցուք. զինս մեայն անձ քառաւոր

141

141

141

եւ յաւիտեան: Եւ զճանաչացն յար
 ու թէ տեսանելով հրէշտակին նայ
 զաւրանայր ի պատմել ըզկենսաբեր
 յարու թիւ: Զայն աւետեայք ըստին
 առաւել տեսնուի զհանայքն ի հրէշտա
 կինքանային որ թախու թէ յարաբեալն:

Եւ ի երազանք ի ընդու թեանցն աւ
 ետիքս երանելի կանանցն ուսեալք ի հր
 էշտակին. աւերկելու ի ընդու թէ կեր
 կրանցն որ թախու թէ ընծանային պատ
 մել աշակերտացն աւստ. Եւ ընդ: Զոր
 մահանս երկելու ընդ մեռեալն համ
 պեալիարժեք. նա ինքն ի շատու թէ
 յարուցեալ. Եւ զմահն ելոյժ զի շատու
 թիւ կէկորանու թիւ պարզեալ զանձ
 զի մահ. Եւ ընդ: Եւ ի պարզեալ
 ըզհրէշտական երկելու ընդ պարժանս. նա
 ի սոճամանս երկելու ընդ պարժանս. որ
 մահուամբն ելոյժ ըզմահ. կանուամհու
 թիւ պարզեալ զանձ զպիմահ. Եւ ընդ:

Եւ ի սու թիւ ի բարձունս տեսալիս
 երկելոյն ի կուսին. Զայն զաւրիս մերոյ
 ալ ի լուսն ալ ի լուսն: Եւ ի սու թիւ
 ի բարձունս. աւսասանի կէկորանու
 ուսն յուսոյն մերոյ. ալ ի լուսն ալ ի
 Եւ ի սու թիւ ի բարձունս. աւբաժ
 անելի կէկորանու ալ ի բարձունս թէ

11

11

151

151

աննալեհոնիա նալեհոնիա
անաւորեմք ըզբեղսր
Սբ. Գրք. Երեմիայի Բնք.
Եզրիւ զանանկանս արեանս
ընչաւ ղեցեր տեղեղացն իսկերա
խաչին. սիրհսեմք ըհշաւ խաւսն
անորեմք: Ըրմաղմամբն էրէքաւ ընայ
չարուցեալ ըզըջս ճապեցեր տեղեղաց
անի: Ըզտր սիրհսեմք ղեք կբարձր ա
բարեք ըզնալ յաւեանան: Ըրիբարձու
տեղեղացն ըզբերուն. Ըր. Եկտ պար
գեսն որդուցն մարդկանս. սիրհ. Եւ իսկեւ
աղբազանս ասանցաւ զմանկանս ըհշիւք. սիրհ.
Ինչեց հաւք կանամ որուն. Ըր. Եկեր է
չարհա՛ծ բանն. զչարհարա՛ծ ճա՛նչա
նձսան էր իսաշի՛հ ա՛մբերերուն. Իսկ Ե
պերեզմանս: Ի ղաբերիցն կեալ ի պերեզ
մանս. Իր՝ ճ ըկչին. ըզե՛ն ճա՛նչ անոցն
բերին. Ի իորնկէլ զանն ապանկանս մարմնոր
Ըր. Ետ իսրայելի ի թշտակէտորսն ճ սէն
ճա՛նչարեանս իսկեւ ղըգճեկեանս ըս ազարաբ
Ինչարեք կսիֆ կանս պքն ողբաւ էայ
ունի Իրմաղեսն Եկին ի պերեզմանս որ
Ի իորնկէլ զանն ապանկանս մարմնոր: Բա
բանն աւետաւոր ի թշտակին որդոցն
ճ ըսան էր զմանիկ կանս պքն զի իորնոր
էք ըզկեւն անին ըսող մետաղսն: բանտը

յարեալ արևալեռեացրչ պրճոխս :
 Պատմեալ երանելի կատանցրն զյարու
 Ռի օն աշակերտացն ուրախացեն
 քնն ժամացին պետրոս կցով հանեսի
 կենսարու պերեզմանն :

Խ առաւորեալ օրդիւց . որեկերկամ
 աւ ի շարչաՅ քանս . տրաւրճ հարցրն մե
 րոց : Երարածեցեր պատենապաւրբաւ
 ուկրոքոնի վերա՝ յիսա՛սսմմ . չին կեր
 կիրքս հեացեալ սանանեցաւ կըրողարմ
 երերեր . կյահեփառաց բոց տրաւրճ հա .
 Եւ տեսեալ արեգակմարն զարարեչդի
 վերա՝ յիսա՛սսմմ . չին . չըհանդուրժ
 եալ շարչարանաց արարչիդ . իսաւ արե
 ցոց քզոցն սիմեջաւ թեի . կյահեփառ :
 Ը զտրաւր հսեցեք բարձրարարեք յաւի
 տեան : Եւ զինաւորրն պեղարդեամբըն
 յարձակեալ . իսոցեալ՝ զգկող կենարա
 թին , բարձրա : Եւ ստիտղբեր կենարան
 արար բրեւալ յիւա՛սսմմ . զգտեկերս
 իմեղաց . բարձրարա :

5

4

1

Ծ առնայսի բարձրաճողորմ արժ . նաց
 եա յիսա՛սսմմ . Ռի կենացեալ . զիսա՛սսմմ
 այս եսմարդասեր : Եւ իսա՛սսմմ . զգրո կեն
 արարաւ պահեալ . կյարու Ռի ըզբո փը
 թկեալ կապրեցոց . զիսա՛սսմմ : Եւ իմիւսանարա
 մ իգանլուստեանքոտր . վերստին զիս

17

11 արուսեա և անդրեցոյ զհոգւս
 յաւառ յարու թի քի զանուշեցէք
 հաւանայեալք իմէ արժ հայրն անկ
 անկայ: 12 յաւառ և կանայքն ինչա
 բերք աւէ տիւս անարմատ անարեւոյն
 անարհեստն զարժ: 13 յաւառ և հրէշա
 անկ բէյեղկին ըս հայրն ի հիւսմանք
 երգով աւժ արհեստն զարժ:

18

11 Երբ արեւն սկսեալ արեւմտ
 անկ կենդանու թի իննարհեցարի
 շարձարանս հանք երեւով ի անշի և
 մահու զքեզ աւրհեստք արժ հար
 ցնս սերոյ: Որ յանկանայն բարու
 թեանց եւ ար և ի բարով բախան յաւ
 ուս արարիւ: Եր ար իննարմտով զիմ
 անուայ անկան մարմնով զքեզ աւրհ:
 Որ եակեցիդ եւ հաւր և ար հապոյն
 ի թերի դիմոնս փոքրեցեք զքերեա
 ան ան երեւով ըս մահ զքեզ աւրհ:
 12 Կար երգով աւր հաւու թի բարձր
 արարեք յաւ ինեան: Որ երոյժ
 ըս զաւրու թիս դիմոնս իննար
 բով անուարեան թի իննար: քրիստ
 ուս 13 Ընդան որ փառայն փառաւ
 որեալ ի զաւրայն զաւր արժայն: Եկա
 յիմոնով որք երգով աւր հաւու:
 Որ բանիս փայայոյն զարարանս և

19

անկից բանն ի հաւրեքս, և ճախու խաչի
 զամենայն ընդամսն մեր յանձնեալ յա
 ղ Օրաց մահու ի շխանու Օբ. Եկացք ժո:
 Բխատու արժ որ տարածելք ըզ
 2 Երբքս ի հաչին. Ելուն ձեր ըզ կնիք դա
 տապարտու Օբ մերո ողո րմեաց:
 Ի խաչին բեւեռ եցար. և հեղձամբ արե
 անքոք ը ժողովելք ըզ տեղերս ի սեղաց
 ողո: (Ժողովար ի մէջ յերկրի. Ելեր
 ողո աւուր յարեար. ըզ դժոխ աւերե
 ցեր բանու. ողո րմեա:

151

Խաչան ի շխանու որ ըզ ըզ եցան
 որ ձ ժոխք. զաւրու Օբա մբ սբ հոգոյն
 տրոյն եցաւ երկիր. ողո սա որ ի ապան
 եացն ըզ մահ. Զ թե շտակն աւ ետեր կո
 ւսին մարտանու. սայե ի սկզբ բանե
 բանն որ յառաջ բանց յաւ ի սեանս որ ըզ
 սայե Օբա աւ որն որ ի սեանս: Յարեաւ ձ
 յաւուր թերութի մե մբք պատար
 եցան երկիր շարժեցաւ սասանեցան
 որ ժոխք. սակ կենդանիս յաւ ի սեանս ից
 բրիատու: Յայս կիւրակես. Կամուր ամիսն
 բերե: Երեման: ԼԻԲ Խաչին:

151

Կամուր որն Օբ եկեր ի շարժան ձ բա
 րա տրեկիքնայ նախաւ ստեղծին ըզ մե
 անից յանձնեալ ողո տր արժ հա
 ըզ ը մեկոց: ԼԻ Կապարտականոք մահու

151

141

անկախապարտ. դասան պարտեալ է
 խաչ եղեր վասն ապրիմարդկան. անք:
 Անմահից թեանց արեալ քն արծ
 կերեպանս եղեր յարուցիչ ըր մեռել
 ընց. անքարծ: [Կտր անհետեցիք բա
 բձր արարեք զբազմաշնկերան խա
 ջին: Որկանոց նեալ յարգբաւ անպիւս
 սեղանս խաջին: յաղապրութեան անկողմ
 աշխարհի պատարանպեալ յորմէ սե
 ղանն բուրեաց անուշահոտ հողի բա
 լորիս խանակ մեղաստեր մահացուն պը
 ար զոյն պարպեանց մեղկերանկուր
 արդարու թեանս կեանս արեցաւ իմեանց
 նորոգելով ըզմէ զբա:

142

Եւ յաճը շմարիտ արեւ աւրեալ արե
 ցար. ան էր մայրմնս պարապել ի կուս
 էն ոչ մեղսելով յանքրնննն յեւ թեւ
 բանդ արծողո ըրմեա: Որանս հաս
 դե յարարած ոյ կբանս զանմ միարն պե
 թապանց. զոր երկեք ոչ բաւ էին տա
 նել յարգանդ ի կու սին կրեցար բանդ
 արծող: Չարչարանքս յանձնառ
 էր անասանկեր հողեղինացս եղեր վա
 սընմերո ի ըրկու թե կերեպեմանս
 երար անկորու ստպա հերթ զարար
 անք բանդ արծ. անք:

143

Եւ անարեալէ քն յարու թեգ:

Որչարեա՛ն ի մի սակե՛ն երոյ յաւուր
 երրորդի քրիստո՛ս օ՛վ սորոհից՝ փառաւ
 Որչա՛հե՛ն ի մի քարբա՛ն յարու լճքո
 տը երկիր շարժեցաւ Վե՛րք պա
 տառեցան քրիստո՛ս օ՛վ սորոհից փա՛ւ
 ձայն ա՛հեղ յարու լճքոտը գարհ
 ուրեցան զինուորացիքս ի մի յար
 րսիս փայլ հրեշտակին ի ջրմա՛ն յն
 և ի սորոհից շարժեցաւ երկիր։ Ընա
 ւաւտեան սեկանայք ընդհանելով ըզ
 վիմախոր գերե՛ք զզմանս քերելով զե
 դաւանո՛ւ յշու՛իցս ճու՛մքն կենարար
 մարմնս ճ յն սնուցարայիք եականու լճ
 եւ տեսեալ ըզքերովքէն զերանդասեալ
 եկեղծին անյրփողելով սրբութիւն յն
 անեղարձիք ողջոյն տուր փողո՛ւ ճ յն
 քանսի յարեալ որ յառանջն ասաց
 ի քարեջր արարանոց քնա՛ն սո՛վ ճ
 սա՛ն ճ քրիստո՛ս ի սեկեալէ՛ն օ՛վ զին
 աւորոն զեղարդեանքն յարձակեալ
 ըզկո՛ւ զքոխոյեանց արարձ հարցն մե
 րոց։ Կենդանիդ յաւստեանից քնա՛ն սո՛վ
 սա՛նք Ի գերեզմանի եղար Ե՛ւ օ՛վ լ պա
 հանգանք ըն պահեկին ըզպու շու լճքո
 զերեզմանս քոտը արձ հա՛ւ շարեալ ի
 սեկեղոց քնա՛ն սո՛վ ճ յաւուր ըզդրժնիս
 աւ երեալ Ե՛ւ օ՛վ լ կենդանու լճք պար

151

152

14

գեղեցիկ արարածս քո յո՞՞՞ն Վճա
 րու Օրհն արժ արժ: Ընդ Ընդ ար
 հանդ քարձր արարեք յաւ-իտեան:
Չ որկարանկարն յոհանեսեւ ճարգա
 րեկցն իցրժոխս. աւետարանե՛լ ի
 ընդարն ստարեգանկանն արդարու Օր
 ընն ար: Որու ճարգանկն արգելե
 ալ քն իսկրամաւեր բանդին աղանկցո
 ղի ի յոստ գայրստեան ան որդ
 ոյն էյերկսից ընն արհ: Որոյ կեայ
 կատարեանց զճարգանրեկցն ընտեւու
 Օրն. աւետե՛լ զգրոնարն որ
 ժոխնց կըզգաւ քու Օր ճահու ընն:
Չ էր յերկսից ի հաւրե՛ւ ճարգանց
 ար իկո՞՞՞ւտեւ. համբէր ո՞՞՞՞ ճարգ
 րեկի՞՞ զանրուներ ըզմահ ճաշակեցեր:
 Եկիր ի շարչարանն շարչարանաց
 ընր՞՞՞ ըժի՞՞. ի սաշեցա՞՞ ճարգ
 ար էր արկերեկանի քն արժ մեր:
 Երկրորդ աւուր յարեար առեւտակա
 րո՞՞՞ն ար. պարգեկն ո՞՞՞ ճարգ
 պահադարու Օրն կըզմե՞՞ զորդրան Օրն:
Չ անշաղի յարու Օրն ըզպա հաս
 անարն պարհուրեցոյց կհրեշտակն
 էյերկսից ի ջեան ի ճայն ահ էր յարու
 Օր անորդ ոյն կանտա՞՞ ընն անտե՛ր
 յարեար արժ: Ի ճայնե՛կ հրեշտակին

15

16

զոր արժանացան արքայականաց կանան
 յքն, և զարձան խորհուրտ Թէ երանու աւ
 ետես առ արեւոյն, Եւ Թէ յարեալ է նա
 խաւապատկէին: Եւ կայք լուսաւորեալք
 յաւրհամ Թէ նոր արհեստացուք ըզ
 ար: քանզի ճարտեսն օրեմէն ցտեաւ
 եկք շտանկացն երկրորդագու Թիւն
 առնու ի սորմէ եւ Կ Եւ քրմէ եւ կոյ:
Տ արքայաւորն արհեստացն Թիւն
 աւորին յաւրեւեկց, որ քրմէ եւ Կ Եւ
 զապա որդոցն ճարտէկան. ի ճանաչու
 Թիւն: Եւ Թիւն աւորին արհեստ Թիւն
 արողի: Եւ ի սորմէ ճարտէ կայ ի շե
 անու Թէ բարձրացաւ ի սկիւն խաչին.
 կաւ պեալ ցտեալ շտանքն մեղաւաւեր
 զմահու պեթեալսն յարամա կեանքն
 ըմբաց ի կեանս անմահ արի: Լուսա
 յաւրեան որդին քանակեց ի արե
 ւոք հոգւոյն. որքն ի շտան քրմէ զմանի
 նորն որդեկ զիս ըզհրեացեալ զմեղ
 աւք արի: Եւ յա Թիւն սերմէ եւ
 նրստեալ ի սկիւն միւսն. հարկանեք որ
 քրմէ յարու Թէ ընտն. պակու պեալ
 պակասանացն յաշեանդեւն ուղեմեաւ
 Հարորդս արաւ Եւ զմեղ արքայ սրբ
 ոց քոյ առ արեւոյն, որք արժանի եղեն
 անաւանկ ըզբեկեյալ ըմ Թեալ հարքն

141

արժանաւորեալ տէ՛ս ընտանեկ ըսքեց
իսկիւնս պատկերս պարտեանս. աւրիս.

Օսպաւորնքս աւրիսն Օք երգ
ովք արեւանկէք ամենայն երկիր:

Եւ արողին երկրի երկրի. ճառու
ցուք երգով զոհարանու Օք՝ ամ երկիր:

Երբ որդու Օքն կ'սկսան Օքն ճառուսց
ովք պատիւ երկրորդացու

Օք յաւիտեանս ամեն:

*Սճաւ էի բնու Օք կ'բան
հասն թո՛ւ անո՛ւս արք երգար ի հաս
յրանկան ճոյն կ'*

առ երկարսին իսրբա կուսէն. սք արժ
հարցնաներոց. Եկեա՛ն իսրբու Օք մեզ

Օսպաւորնքս ամենայն յանձն առել ըզմա հ
խաշի երթեր ի պերեպանս անապահանս սք

Եւ յարուցեալ ի ծն երայ երկք աւրեան.

ըջս ճապեցար տիկէրայ ի շխանու Օք
լու ճերպերկուսըս մահու. սք արժ:

Ըզոր աւրիսեցէք Բարձր արարեք
զՕսպաւորն ամենայնն ի շխան հայր

միշտ ըջաւիտեան. Օյարուցեալ ի ծն
ն երայ բնարժ ճոյն իսրբ արան է

բարձր արարեք ըզնայն յաւիտեան:

Օանապահանս ըջան ի հաւրե ճապեալ
սք զհոյին. բահանայք ընդ սերունդերն
զովք ճեք. և առաւել բարձր արարեք ըզ:

Ի

11 ը յարեանք իմեր կոյք քն արժ. կանգ
 կեանքս շնորհեցեր ողորմութեամբ
 Որպանկեանք ինանունու մե իմերս պա
 տու աղանս արեամբ քո քո կանգնեցեր. կա
 եւ յարու. թէ քո քո զանաւորս կեցուցեր
 կըպրուարս պիտոսոց փրշրեցեր. կանգ
 12 արեամբ առ իմ քն կեցերեզմանեմ.
 13 Ըստ յարուել փրկել ին մերս իմեր կե
 շարմեցաւ իմ քո քո պատան կցան
 Ըստ ապացմեալ լոյսն իմերս փրկել ի
 զարհուրեցոց քո պաշտպանս իմ քո
 ան պրանքն կերեզմանս ին :
 14 անպիտ լոյքերեզմանս քն քո քո
 կայ զանաւորս կրեշտանկաց տեսանելի ի
 քոտերն յառ իմ քո քո զեանք կերեզման
 եմ. 15 Ըստ առ կանապքն. եկին կեցերե
 ան փրկել իմ քո քո անպիտ լոյքեր
 կեցրեցաւ քո յարմանեմ. 16 անպիտ
 զմարմին քն արու աղանս : 17 անպապ ծ
 ան կրեշտանկն. քոտերն կեցրեմ փրկել ի
 18 ան ան առարանելի կանանցն յար
 եանս 19 փրկել ին տիեզերաց :
 20 անպապ իտեանս որդին փառակեց
 հանրեմբ հոգեցն որմիշտ յանման
 փառաք բարեբանին իմերին պառապոյր
 լոյքերան իմ քո քո փրկել հարցն մերոց
 Եղեալ մարդ ծրշմարիտ եկերկամաւ

151

151

151

151

Եւ զայն զարմանալիս . եւ զայն զերկրի զհայտ խաւ
ճիւղն ազարտաւ հանդ մահու . զպ թեպ
Ի պէրեպման ի զեր խաւփանի ճ մահու
Երեք ան թեալ յարուցեալ . զյս մարտի
արարու էր անընտացս . զպ թեպ ան թ
Լ զարար թ հսեպե . սբ բարձր արարե
Թ . զեւ զ բնա յախտեալ . Չ Թանա
արթե քն . որ զարթն մեր յանցանաց ըզմահ
Ճար յակեա սց բա . Չ Եակեպ ան ըս հար
որ երեք ան թեալ Չ արմամբ զգր ըս իս ան
թեա սց բարձր արա .

14

Արարեպ ան բանաւ ա ճ ըս ման էր
ճ ըս մայ որ ան արմամբ հար թ զեր
Երեկեպ զան ըս մեր փրկի ճ . Չ Թ զ
թե սմ ճ ճ զան ըս ճ երե որ ըս մեր քն
արարմամբ . Չ Թ ան էր ըս մեր Չ Եակ ըս
փրկի ըս էր ըս մեր . թ կն ըս մեր ըս ար
նախաւս ըս մեր ին կերպ մամբ Ե Եկ ըս կն
մալ ի ճ ար ճ ա . ճ ս . ս րանս . Ի իս ճ ին բե
Ե Եպ ար կան ճ . Ե Եակ ըս կն հար ըս
Ե Երե կերպ մամբ ան մա հ բնու Չ Թ . կն
թեալ ի մեր կոյ քն . ճ ս . ս արա զթեպ .

15

Բար յարու Չ Թ ան թ հսեպ ըս մ
թաւս էր . ան զարմակ եր ու զ ար փաւ ըս թեպ .
Չ Թ ան թ հսեպ սեր ու թ էր ն կոյ ըս բեր
ու թ էր ն ան զա . Լ Լ զարար բեր ման ու
ան հանցիս ար բար բար ու զ ան զար .

16

Անեա՛ւ լեւեր զաւրհսն թիւր
 հրէշտակացն երպէ՛. Վ. Մանկերք
 փա՛ւնք յարու թիւրսն: Որեւանց
 արժապն մեր թաղեցա՛ւ. Վ. Մանկ
 եա՛ւ. Եւ թաղատեցեր ի մեղաց: Լ. Է. արժ
 ստիւրք և Վ. Մանկ քո սքանձա՛ւ թաղատոր:

151

Այսաւ քղերնաւ մեղ պատարայն ան
 արատ զանձնաց ի մեղս խաչին. Եւակեց
 հաւր և սք հոյս յն արժ հարցըն մերոց:

152

Այսաւ թբայնաւ մեղ սրովէ եւ փակ
 դուռն սրտն խոտն հրաւ իրեցնս ի կո
 չու մն արբոյցակն սեղանն. սրտն լե
 ան մարմնն և արեան. այ հարցըն մերոց:
Եւ հրաշար յարու թ. քո քո. տիեպէ
 ք ան շորմտեառն քաղաք արեւոյ մը
 տանէն ի յանապատ ընդ փեայնոյ
 քրիստոսի այ հարցըն մերոց:

Ըզոր աւրհսեցէք անանկ քար ճրար
 արէք ըզնայնաւ խոտն: Սարսամային
 ըզգեցեալ մարմնն ի քառսն կիւն սեղ
 ան խաչին քար ճրարցեալ. սրովէ էք սա
 թեալ զողայնն. առաւել: Որք
 ցաւ զ անասական արեանն. ի կողմ
 հոս աղէկին արբոյց տիեպէրաց. մո
 ղովոյրք հեծանտաց. առաւել:

153

Արարտմա՛հ աղորդքն շարձարան
 աք խաչին անգատեցեր ըզմարդն ի

154

տըրմամբ պէտք փայտէն, և քիտէրս
ճաշակ պարտոյն. քնարժ և ևեղողորմ
էա: Որման հոմաբքով երգանի և ևե
ուելու ընդ յերկրի. նորոպէցեր դար
ձեան պաշխարհս և ցհոգայեան զբն
ու ընս քնարժ: Որ երկբաբեայ յա
րու ընքով համբար ճամբքոյ յերկինս
վերածեր պարտոյն անկեանայն փայտն
կցան մահական ճաշակն. քնարժ և
Եսկի փայլակն ան ճե պը ար ընդ
ի վիճիկն հընչեցեալ ան կընտկապե
այ կանա: յան փարսան երջց պերկ
և զանկցարտամու ըն: Պահան պարտն
պակուցեալ ան հաբեկ ը անին և կան
անցն աւետարանեալ յան հմահո
յաղժեայ և ճանն զա մահ: Բարոյն
ան արեղով ան երջանի կառ պեալ յ
փ ու ընցարուք ի գանկէալ: Կան
անիցեք զկեան պարճադն ըզ քն:
ան ճառ փառ այ խոնարհ եցևը և
ըզ պեցար ըզ հողեղեն բնու ընս վեր
ան եր դանկեալ ի պարմանե յան մահ
հական եկեանս. ըզ բեղաւր ճե: Ընք
ան անպակաւեր բա: Նոյ ա ընդ ա ճ:
Ընգարտակաւեր ըզ մահո դանտայ
արտ եալ ընքա կահին. որ փոխանակ
դանտու ըն պարտոյն արբոյցեր ընչ

151

151

Խափանեաց կողեր ըսքեց: Լաւրեց
 ար իցրժուս զու զանեղով ըսգարու
 Օհ աճու Օհի. Չախելեր ըսգարու
 Խափանեաց ին իափանեցեր ըսգար
 արու Օհ մահու ըսքեց:
 Լուսով աճու Օհ բոբո ըստարեցեր
 սք զեկեղեցի. Կանկեարքան անշա
 րժյաւ իտեան: Լուսով սցար ըսք
 րու սաղեմ. հաւատանցեղաց բազմու Օհ
 զնաւ աղանիս սք եկեղեցի. Եւ Կանկե
 Բացան դրուս ըսք հաւատաց նոր սիով
 սիրժուս եղանմահ փեայր յարագա
 սա. բաշխեղմարմենք ունչարի. Եւ Կան
 կեարքան անշարժյաւի:
 Եկեր կամաւ հարցե
 ինչ ըսք զանեղ զանուս անշարժ
 մարդկան Օսգարու փա
 րայքս ամենքեան ար
 հստ. & սցար: Երմահեթաւ զհամքե
 րեցեր զանուն մեր. անմեկնելի զի հաւրե
 Օսգարու սրփա: Երեքեք արեան Օս
 դմամբ Կանկեարքան անե յարու
 Օհ Եւ մեր եկեանք. Օսգարու սրփա:
 Ըստարաւ զհստ. Երեք կեարքար
 արե. Բացան յաւ իտեան: Երեքեք
 իաւշին եկեղարի մե ի ըսք. Երեքե
 կաց զարարաւ. Եւ իմեղաց արհստ

82

14

ցէք եւքար շրայրարէք ընդս յաւիտ:
 Որպէս ի հոտեաց պրծնիս աւերեաց
 յարուցեալ լինեալ ի զայն ապաւանս պրծեալ աւ:
 [Թիւ 100 հիւսիս: 11] զո՞՞՞ թեալ քերկից:
 Որպէս ի հաւրս շար շարանս յաւ
 շարեք բանդ աւարտ աճ. ինչ: Որ հա
 ւաւար սէ հոյս զնս. ըզպերեալսն քեր
 կեցեր քո յարու թեալ ք. ողորմե:
Ս աւարտանակից հաւր որդի. որ լա
 ս ըստ թեալեցաւ ըզպրծնիս աւեր
 եալ յարեալ յաւ. ուր երրորդի. քա
 ոք յարու թեալ քո: Հրէշտակապէ
 տին ի զոմնս որոյցայն հապա. իս եր
 կեղիւ զարհուրեցոյց առ դրանքն պէ
 թեզմանն. քա: Եւ ըստան ի ինքն հա
 տանցն աւերտանեալ. ըստ լաւ. զ. յար
 եալ. ընչարուցիցն լեռեաց. քա. ոք:
11 ըքարեանեաց ես ինչ աւարտ պերտի
 բեկցանաւ ի Ոսկան որ. աւ. ը հոտեալ լե
 կարտեալ յաւ. իտեան: Որ իտեալ հեցար
 յերկնից. կաւ երզմար լին. զնախաւտ
 զճնադանայ. աւ. ը: Որ ըստ ախիսի լե
 ըսց շարէք կերպեան կերպանեաց. քա
 աւ. ը. աւ. ը: Բոր ըքարեալ ընչար ա
 ւ. ը հոտեալ. ը. ը. քա. ը շարարէք
 յաւ. իտեան: Կիչէք ընչար աւ. ը հոտ
 ցէ. ք: Ը. զ. սրտեալ ի յաւ. ը. ու

121

131

141

151

Բառացի ընթաց ամբարաններն իհր
 էջտակաց ընդանց անդամար աւրհանե
 ինքայն լեզուորաւ հսկայե ընդ ընդ
 յանհեքառաց ամու թեւն գտաւ անդ զը
 ւարժուաբ երկնից ընդանց անդամար
Ի խառնեցեք բաժնոր անդամ ամբարան
 անցեալք ի կուսեւ կաման հարեւհո
 քոյն ի Բիւրիոն թիւ շաւղաբ ամբարան
 ի պերեպանտե եղար անսպանկանտ զե
 զմեւ երու թիւն արամեք բարձեր ընդ պեր
 եարան փրկեցեք ընդ ձեռաց մահոն
 Եւ յերրորդ յաւոր յարեաւ ամանցեւ
 կելիկեքս հանբարձար ընդ յանգ
 հաւորստար փառաւորեալք ի հրեշ
 տակաց երկրորդայնեալ լի սերունդեկեց
Ե անսպանտե կանխեցեալ ի Թաւրոն մ
 ըն կենդանոյն անխն ընդ ձեռն ի սրանց
 երաց մեծեալ Թաւրոն ընդ պերեկ
 մանտե կայն ընդ յանսանտե կայն Կարթում
 ու թիւ լա յիս յոս անհատեալք Կայն
 ի առջեկեցեալ զի լա յոս անհատեալ
 բանքեր ի ստան փառաւոր մեծա յարեալ
Ե թի քանակեք պեանտ արստեա յա
 Թոն անլուրեկ ճայնի անհատեալ
 պայծառ դասուց հոյակորեք ընդ անդ
 հարցընմերոց Երեւեկ թեւան սր
 անլուրեք հանգչեալ Կանանտե զքո

11

11

11

զարարած ըստ սրճանաւ խաշիքոց
 մէջ ապրեցուցեր արժ հարց: Նոր
 ստիսկան Ծուփառաց առ առ էր բարձ
 բեւոյցովեալ սրճանաւ խաշիքոց զմէջ
 ապրեցուցեր արժ հարց ըստ մերոց:
 [Կոթ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000]

[4]

[5]

[6]

երևի զի խորհրդք բնկենդանին ընդ
 մեռեալս: Եւ յասէ զաւրու ըջ ամ
 որդւոյն զարհուրեցան կարանայ
 ետրք դիտեսոցն ասելով. համբար
 ձեք եշխանք ըզդրուս ըս ձեր խնկր:
Ս որ ժամ ի հասցին բեւեռեցարքս
 ամբ. և զարամ տարուեցեր ինանաստ
 եղծ բնու ըջ արհեսեայ ըր ամբ հա
 րցն մերոց: Երբ սպասան որեւ ասպա
 ակեցար. և ի զին աւորե նպեղարուե
 ամբքն խոցեցար. արհ: Եւ անկեցար
 ի մէջ յերկրի. և յերրորդ աւուր յարե
 ար ամեռակարող փրկելէ. արհսե:
Գ որ ըջ ամբ ըր արհսեցէք. և բար
 ձրարարեք ըջնայալ իտեանս: Գիշե
 ըբ ըջ արհսեցէք. Երբ իր յետ
 ըբ բարձունս և ի հարե աւարեցար
 ի յերկիր վարուն մեր յիշեալ ըզմեզ ար. ի ի
 ըջ արհսեցէք. Երբ ան ի ըբ բարձ
 արունս զամեռայն արարանս. և ի հասցին
 վարուն մեր բեւեռեցար. յիշեալ ըզմեզ ար:
Մ նեղակեցէ ան ըջ. հար և եղեց
 պատճառ. որ ըջնա ը ի կուսեւ. ըզբեղ
 ըանեար անտրւամ անդհեցէ որ ըր
 մեայ անգլի մարդկանս: Եւ երմ ըբ է իցն
 անհար և զամտան. որ ի կենդանեայ
 և մեռեցոց. որ ի հասցին բեւեռեցար. զբե

5

4

15

151

Կենդանու թե աղբեր կարգաբանում
առատորոգման թե ողջարեանքի իսկ

և երկուսն էլ զանազան
բնական և արհեստական կերպով
համարձակեալ ինչպէս արարող
ի համարեալ արեւոր փայտի մէջ կանաչ
շնայարեանքի կուսէն: Կարծես ինչ
մ թե աղբու անուրեւեղ արարող
կուսին անարեւոր ցանկի փայտաւանդ
ծին ճշմունտն և վերջապէս նորոգել
ի համար: Եւ շատայնք մարդեղանի
աղբու անուրեւեղ արարող փայտի
զորմէն յանձնառելի կերպ արեւոր և
յարմարեալ նորոգելի արարող հա:

152

Իսկ ինչ որդի անպատեարան
մէջ սրբոց մարգարեացն աստանաբ
արատապարտեալ պայծառացուցելի ան
հետաւոր արթն հաւքընքմերոց:

Կամաւորութեան ի հարաւորանս և
բարձրագոյն փայտեւեալ բնական
վերահասարակ ընդ անոց կրկնոցն
կենաց փայտ մէջ շնորհեցելի անբի
ֆ անպակողիքն վերաւորեալ ընդ
խաւայրն կրկնաբանս ի կողմ ընկ
անկող բարոյութեան անորեւանս
կանաչակտն արեւմտեալ ընդ ան
որեւեղութեան անբի հետեւ:

141

Ընդարար հսկեք բարձրարարե՞ծք
 ընդամենը յաւիտեանս: Միա՞ծինորդի՞նք
 Իհասին բեւեռար արեալ մարմնույ
 զինքիցերեզմանի: անկնայն ցործք ար
 հսկեալքա: Եւեալ երանելի: Կա՞ծն
 անցն զաւետիս մք յարու Սէ ըն պատմե
 ին աշակերտացն եմէ յարեալ՝ Ըւոր
 ամ: Ըն Սայեալքի մի ասին պետրոս և
 յովհաննէս տեսանի: Ըն ըզգերեզմանն
 յաստու ամացին մարմնոցն յուշացն ամ:

151

Կիրիւրիոս Սէ Սայաւ որ անմահ
 և ըզմահ ճաշակեցեր փրկիչ աշխարհի
 որդի՝ Ըրտեա: Իսան ի համբերեցեր արժ
 վանքս մարդկան. և զՍայոս մին յանձ
 նառ եր գերեք արեաց որդի: Եւ իսկե
 ինց յարեար իշխանու Սէ որպէս ար
 զի՞նք պակասք ըզմեռեալս ըն տոր
 ոգեաց և կէ՞ծ ցո:

151

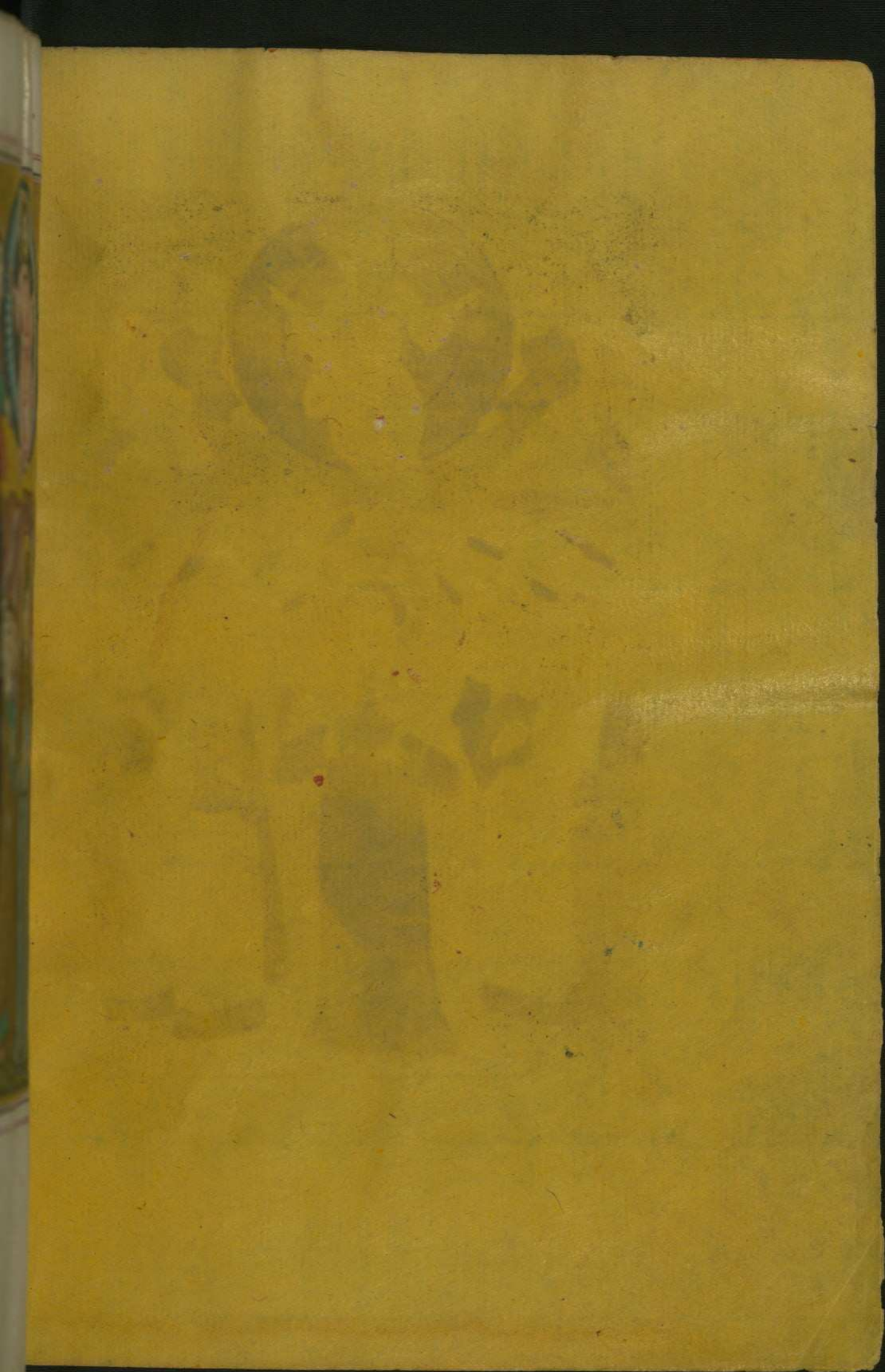
յարու Սէ անորոցն հրեշտակ
 ապեանս այսաւ բաւեռեր կանանցն
 ասերով յարուցեալէ արնս ի պերեզմանէն:

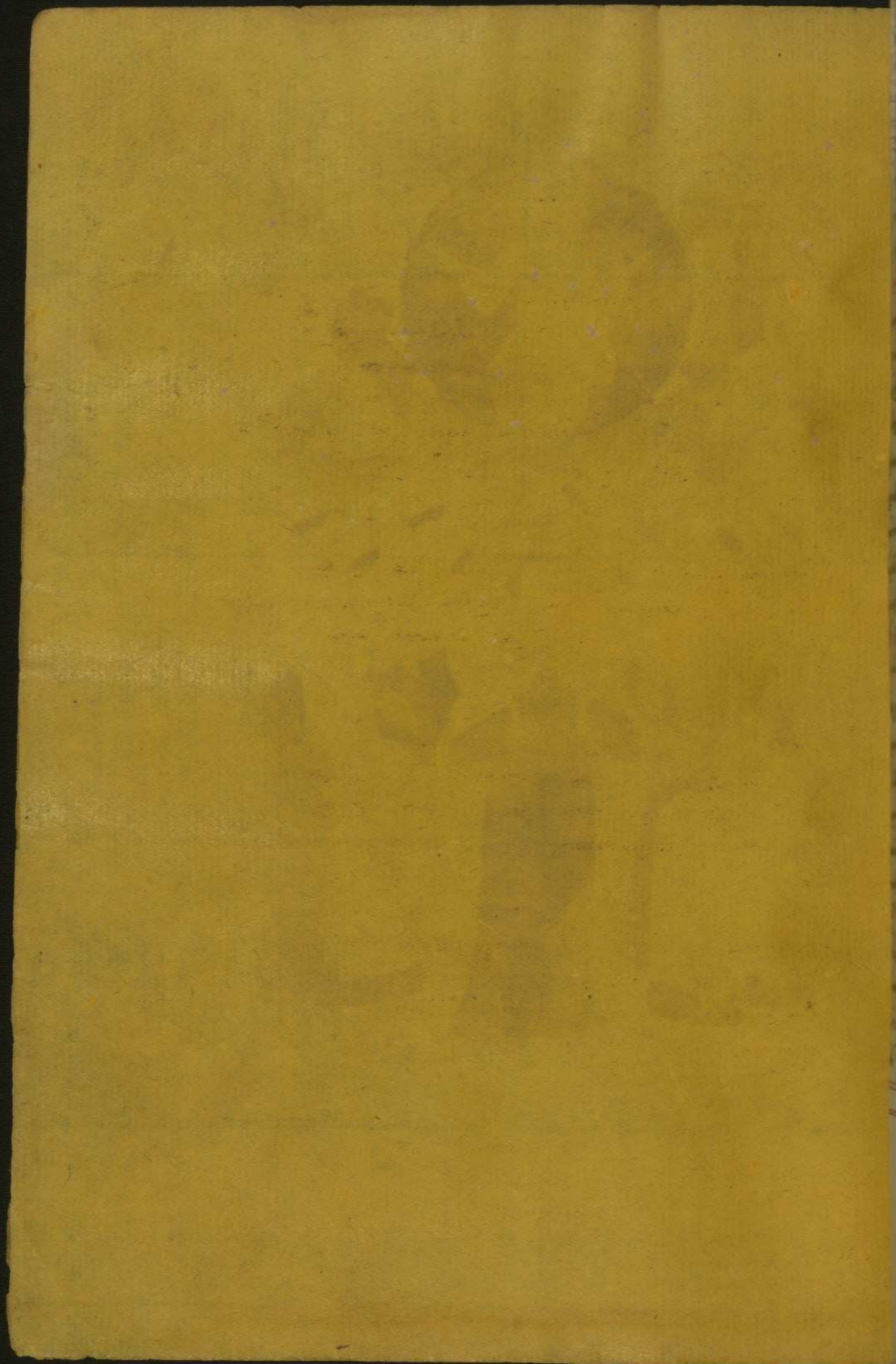
Ըն Սայեալ կանանցն ի ընդուն Սէ
 պատմե ին աշակերտացն ասերով յար:

Վասն որոց և մէք ընդ հրեշտակին
 ցոհեացուք զ յարու Սէ ըն բն. որ
 փրկեացն ըզմէ՝ զի ճեռացմահու:

Յայս Հինգ շաբթիս: Համբարձում միտ:

Յայս Հինգ շաբաթի Հա
 մբարձումսն էի այ մերոյ:
 ամբարձաւ տր ըն մեր յե
 ղկինս առտղոսի աշակերտս
 նրասարուք եբարաք եղ
 աաղէ Թ. միսչեպցեն
 ուչո Էք զաւրու Սի եբարձանց:
 Միսբանեալ լի անարեալքն միա
 խորհ կանկարած ւն. միսբան նրասե
 ին իսբ վերնաստա Թ. ըն. կանկարուն
 ին զաւրաստեանս Էք հոպոյն:
 Յանկարծակի եհաւ ինմանու Սի
 լուսնիսցլմա ծն. կեկեալ բնակեց
 ալ իսբ յանարեալ Թ. ըն. միսչ դեռ
 նրասեի ն իսբ վերնաստա ըն:
 ամբարձաւ տր ըն մեր քն աւրհ
 ն ու Սի ընդ յամպերկիս Թ. ց. կառ
 աքեոյն երկրորդագեալ զարձան յեր
 ուսաղէ Թ. միսբանու Սի վեր
 առարեիս զաղաւ Սու. Մրտեալ էյե
 ղկինս բիւրաւ որ զաւրալք բայց
 ու Սի հրեշտակա ծ. ց. որք աղաղա
 կեիս կասեի Թ. ն. աւրհսեալ էկեալ
 էյանուսըն տն. կրասեալ ընդ յաջ մի
 ծընաւ ղիս կաստարեղով ըլխաստաց
 եալարգե ծ ա մեխի Սարիչս Էք հոպոյն
 Կայ առ ձէ Թ. զ աղբերացու ցան

4/5

1412

Եւ լզվեծ զողորմու թիւն:
 Երհնեացի պրսակ քաղցրու թե
 քնոր որպահեցեր լզվեզ յերկրի. ա
 յաւորհամբարձար փառանք յերկ
 հնսան հա՛յր հրեշտակաց դասուք
 աւրհնեալոր աբժ հարցն մերոց:
 Հիացան վերինքն ընդ մարդկացիս
 քն կերպ. հարցաբանեալք զեսայ
 եայն. ովէսօ դիմեալ յերկրէ արիւն
 ազգեստեալ աւրհ: Երպէս հրեշտա
 կքն լզդաւ թեան առ աճն առ բար
 ապանքս դրանց երկնից. առես համբ
 արձէք իշխանք ըզգրուսքս ձերիմէ ք
 եւ ընդե արբաւ. աւրհս: Ընթաւ արհն
 եցէք է՝ ծւրարձրարարէք ըզնայանի
 տեան: Որեկն ի կանսիւք լզնիմէ եայ
 զիշխան ընմահու. աւրհ: Որեկ յամ
 պս ըզգնայսիւք. կզերապայաւ առ
 հայր եւր յերկնս. աւրհ: Որնքստիւրնք
 յազմէ հաւրհաւ աւարտէ հոգւոյն. աւ:
 Ընթաւ արմու թեքն հինեցեր զաշխ
 առհս. կի թեալ փրկեցեր ի յանիծեցն
 ադամն. այսաւր համբարձար փառ
 անք յերկնսքս տե ծձրոգո. Ժ. թր
 մեամեզ աւարւած: Որեկեր ի բարձր
 ադիտակ քանա թեկն. առսեղով զհե
 ծեղու թի փրկու թե. այսա: Որեկէք

14

15

աբեայ Թաղմամբ բողոսապարտեցեր
 ըզդ աւանստող վերանին . այսաւ ըհա
 շխանու թեք երկուց զա ըհուր
 էջան տեսնուելով զէլըս բոքս . ընկեր
 առ ընկեր սարսեպլանէին ունէ սայ
 Թաղաւ որ ժամաց : Լայկ մարմնաց
 եւլ քաննաք ըրիխաշին ըզմեղս ըս
 պան . եւ իրապայեալ ժամաւ ըք պայ
 յերկին ըստրի ըզաւ ըզաւ ըու թէ իւրով
 Լայկ որի պերեկմանէն յարեաւ եւա երե
 այ ըզգրծուին . եւ ինչ սմբար ձեւ ըլիան ըք
 պայան հայր տրի կարող ի պատկոսալ ըլի :
 ըհամբար ձաւն այսաւ ըւանային
 ի շխանու թէ ի հայրականս ի մ կառս .
 սայսաւ որ ըրի ըստ վերանակա
 կանս դասու զնորք ըրապե ինանս ը
 ըմ . համբար ձե . ըստ ըլի շխանք ըզ
 պրու ըրա ձեք իսկ ը կարացե . Թաղաւ
 որ ժամաց : Հայցանս վերնականս ի շ
 խանու թեքն ետակալի ձաւ զսիւ . աղ
 աղակէի ըն սուսի մեա . ըս . ունէ սայ
 Թաղաւ որ ժամաց . եկեալ մամնով կար
 մնալէ զաւրու թեամբ . համբար ձ :
 Եղանակէին վերնականս պետու թեքն
 հրաշայի ձաւ զսիւ . երգէին երգ ըստ ը
 սակնով սակնքնէ Թաղաւ որ ժամաց
 ժրրկի ըշխարհի կապառի ըս ապի

151

152

78
55

Տարդ կան. համբարձի. Գ. Գ. Գ.

Որք արեւիկից եղաք արժանու ը
 ճահու բոս րդի ա/սամ/էճոյ. արժան
 աւորեալ ըզմե. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 կից լիսկի բեյ փա. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 բե. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 բոյրքե. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 մարդըն եաշանկից բեյ արարեք կրոյ
 եայլ մոյ մեղա. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 աեցեր ըզմե. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 իւն որու ճ մաճար կշի ըք արեանքո
 արբուցի. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
Կ անքնաբ ըն. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 րդ եղու. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 մեղ մարմն. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 ապաւ րդ հաւրեկ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 մարմնի. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 ըն աախիցը անպովք յայտնեցար եւե
 անու. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 եւի հարցանեին եմէ այսովք որդի
 եա. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 բոն սան րդ արժանապատիկ գիւտ.
 սամ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
Ո ապա մըն միամ ըն որդ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 կրից անքնակի. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
 իսրբոն կուսէն արնաւ րենաբար. ա
 րհսեալ ար արժ հանքն մերոց. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.

55

և ըն յանցանացն առամա նախաստ
 երծես. երկրա եւաջես զնաւ որքն զե
 դարութեամբ ընբանայր ըզկողահոս
 աղբէնս արծ. Որքմա հ կոտեաց բն
 արծ. եւեկ կեանքս պարպե եաց հրա
 շակ յարու թքս կըրով. աւրհս եպ
 Ըզոր Աւծ. մեկնայնս զոր
 ծքք աեամ ուրպար աւրհս եպ
 Աւծ յամբ կոնցեանս կոտիաւ զե
 համեկ մարմնսն ըն բաղարանցն ըզ
 ճաշակաց ըզդ առնու թիւն. աւծ.
 Աւծ յամբ ամպ ըւաց սինս զործե
 ակե հրալից վեմեն. պա հանպանքնս պա
 կուցեալ է հրակ կնմանե ըւացն. աւ
 Աւծ յամբ հրաճե ժայլակեացայն
 ըյնս ազդեաց ըզգանսա եյնս է հրա
 շակարդ ը յարու թեանս աւծ.
 զքեղանայեք որորմեա մարտաեթ
 Որեկցսեակ ժառանկեցնոգ հաւրե
 արար շակեց հոգոյն. կանար հեալ է
 մերս վեր առ երմարմեն. ըզքեղանայ
 Որքմադու եանս աւրդանուն թքե
 դեցն բաղարանցնս զերբ ճաշակ դաւ
 անեալ ըզքեղար յայ ազակեն. ըզքեղ
 Թա աւորեալ անճառել յարու թի
 ընքի. Որեկամա հաւրե հոգոյն
 երկա ը թառ աւեմեն պատարագեալ

141

142

143

Կանու այ. Բառ. ՔԱՄԱՆԱԿԱՆԱՅԻՆ ՊՐԸ
Հետանգաւ տեալ խփոմիս. կանգեաց
զի շնան ըն մեղս ասեր զմահու կերեալ
ընյադամակենդոր ծեացի կեանս անմահ
առաւ որեւոզ կանու շք ար արծ
հարցընմերոց: Որչանըսկրպքնական
ի հաւրե առաքելյար. կաներ մարմնն ի
սրբոկուսէն արծ հաւր: Որչարչար
ելյար մարմնով վառընմեր. կեարձեր ըզ
մեղքամեր ի հաւսափայտն. արծ հաւ
Լկտրաւր հսելեք բարձրայրաբէքը
նայաւ իտեան: Որ ի հաւսին բեւեղ
ովքս ըզմահ կոտեաց կրպնատաւտե
ղծն ի ծառայու Ոճեկ մահու ազան
ելոյց. բարձր: Որ ի կերեղ մանի եղաւ
ոպ մարդ կեհրեշտակայ մըշարն ջեւ
աւորակից հաւր բարոյելյաւ. բարձ
Որստակալի հիացմամբ ըզպահապա
սարն զարհուրելոյց. կրպորրումն թի
իւղաբերիցըն փարանելոյց. բարձր:
Եւ ծամանակդ արծ անըսկիցքն կ
անմահե. անտե. ճ ս սրովելից. որ
միշտ ընդ հաւր աւրհընաւ բաւ մ
իս. կչանմաս ծ հից զգաստայեալ
աւրնաբաւ ինչքեղաճք. որ ի աստ
ւճո ճ յոյն ս ըմեայ: Որաւ առքել
ար ի հաւրե կեմարմնայար անմահա

15

16

17

Իսպրհա. Թա. Երկենդ. անարար յարուն
Թէ ըր. քն յու պաւ որ երկր քէ պեկ երկր
Երգեմք քեզ ընդ հրեշտակս անկում

**Ճայս կերակու երկրորդ. Ծա
ղիազարդե**
Եւ ան հրաւր այս իսպր հրաւր ան
անդու Թէ առ մեզ հասեալ զոր

հոգւոյ լուսատու նիւսն յարա
նեն իւրմէ լուսայ Եւ Թէ մոն մեծէ այսոր
իմոյ դասուն որ երկր կենս. Գանդի երկր
վերին երկրաւ որին որ երկր կռ. ըստ դա
անց երկրայնոց ընտանէ ին ուրախու Թէ
ի հրեշտակայն սկզբեալ մինչ ի յանձն ար
կանտարեալ. Իսկ ի հրաւր ընդ ման պար
տալանէ զեալ ըստ առ որ չիսի դասուն ի եր
փուն Թայեալ ուրախու Թէ մոնակցու Թէ
զոր հարց մամբ ինսանէ տեղէ կանայր մա
րանով հրեշտակն. Եւ քան զի մեծ այս իսոր
հրաւր ի փրկու Թէ քանաւ որայ. հրեշտա
կայն Եւ մարդ կան առ հասարակ կատարեալ
երկրոց ունց սեն ից իմաստին յարմարու Թէ
Եւ զի հրաւր ընտանս ճու երկրայ ոյն զա
ակին. Իսկ իւր մարտեալ Եւ կորու սեւալ անառ
ակին հրամայե հարցն վերին ուրախանալ
իմաստին. Ընտրոյ Եւ մեք հանդ ի սայեալ Ե
նային. երգեացուք օրհնու Թէ հանարա
կայ փրկու ին. որ եւ արձ զիս ուրու Թէ

le haimmunt ung y haimmunt...
I suop yndung t hnt ght t hnt...
 wauglunq panti qh dte hnt ung hnt...
 suop suop suop...
 ung...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...
 suop...

—

—
—

7

Եկի որ ըզտեղօք ձեռ եւլ իւր Թիւ. բարձ
 րացուցեր փառօք յերկինս. ըզքէզ. զկ
 սօր որ զտարսւիք ըեւլ թուր յանդամ ծ' Կա
 յն. զերսւիք յն թան զսու աջինն ընդ իւր
 յաւճու հօր հանդուցեր. ըզք. Ընդօր
 Եկեք է. Եւ բարձր արարեք ըզնա յա
 հմեւն. Ի ողովուրդք հե Թանտայն օրք
 ընդ հրեշտակիւք բարձրացայք. որով զա
 նձան փառսն ընկալայք. օրհ. փա հանայք
 և պաշտօնեայք. որք ընդ թրովք ետրնդ ա
 սեպայք. ընդ նսնին հասա՞ծայն եւլք որ
 դասեցայն. աւրհնէ:

8

Մանու ան աճինն մայր ըստն արեգակա
 ննարդ պրու Թեարե էլք. որ իկաււարայ
 խարհի ծագեցեր ըզպարն ձե՞ծ և զերա
 զանց. օրհնու Թե ըզքէզ բարեբանեւլ
 ձե՞ծ սիցու զանեւք. Ընդ Թե Թե ըն սաւոր
 ան ընդ ունի իսնաւու Թե որ ըզպօղ ընկե
 նայ իցան մարեւլ բնու Թիւ յօղեցեր. օրհն.
 Երովք է հողեղէն և խարմաւ որք երովք է:
 որ զանեւն ինոյու նց յորն զայն թու մկրեցեր օ

11

Որ բանիւ բանըդ հօր գնացուցեր զիւն
 նաղիւդ ի պաշտօն փառայ ընց և եւկեց փա
 ռ ախպայդ. ողորմեա մայ Թան օք սոցան երկ
 ընդ ընկաւ որայն. Ըն անձան պարկեօք
 թե զան աջինն ընու ա. և ի՞ճեւն նց որ իկա
 նարհ. բան ըզնա. անոր. Ընով և մէք զեր ըսցե

անբար յանձնեալսն ան անոր քո շնորհէ. Ընկաւանմ
 ընդ անորոց զեր հիշերոց քան զարժանն. անոր
 զնորոց կ'մէք հանդիսացեալ ընդ նսն անձնե
 զքո զնն ծու թէ զհասարակաց ըզի ըրի ու
 թի վայելէ անբար յանձնեալսն ան յանձնեալսն քո
 պարգևս.

Բայ հանցանքսն քո ան անոր հանցանքսն
 անանկաւ բնու թէն. բայց ճաշեալ քերով
 բէք. և զեց թէ եանս երով բէք. բարեխօս
 ըրու քան անոր հանդիսակից ձեր անձնողա
 ցո. անոր թիք զերին և զօրու թիք հրցօր
 ին. իշխանու թիք զհապոյն. և քո հանցա
 պէսք երկորոր. բարե. Զքեր շտակայեալք
 երկնաւ անք. և հքեր շտակայ զինու արու թիք
 արեալու թիք բարձրացեալք իքոս հանու
 յայեալու թիք երրորդ. բարե. Ընդ ինկրդ
 բան զըրի ու թէ իքով հախու ին յայտնու
 թիք անբան հօտիցն հոգու այ երկուսկ
 զերով երգեին. ընդ նսն հանա ձայնեալ

Ընդ երգեալք և մէք զինու սիբ արձու նս.
 Ընդ անձնեալսն ան անոր զօրու թիք քո
 ցուցեր ի բարե ընդ նս. ի ըրի երով
 զերին մանկու նսն ի հնոցին ըզ
 քեզ օր հնե մք անբար ձ հարցն ձերոց.
 Ընդ բարե ձայնեալ ներովու թիք քո ցու
 ցեր զօրայ երկնաւ արայ. անանձնեալ ըզ
 բարե կրօնք ի նսն զին. ըզքեզ. Ընդ բարե

Կերտացիս զա հայրն տեսիլն:

Մյօր ցընծան երկիրք և երկիր յարմաբ
քաղաքս Ե հարցիս ձերոց: Ե Մյօր արմ
գեցան տիեզերք յան յարմա Թէ քո ար:
Ե Մյօր հրեշտակապետն աւ եւարանն
եր զ յարմա Թէ ն քո արար: Ե արմ ահտ
գեր բարձր արարեր քո զայ յաւ ի տեսն
Ե ի շար շարանն օր ի արհ և փրկեաց
յարեգերս: Ե հեղձաճք արեւանն իւրով
զերոց Թէ ձեզ շար հեաց բա: Ե ի երեք
օրեւ թ աղձաճք զքո թ սխաւ երեաց
կարու Թէ ն իւրով զ յարու Թէ ձեզ պար
զ և եաց բարձր:

4

Սրբեկերպարանն ըստ հայոց բնու
Թէ ազգ ի սարս կան յան ձ նաւ եր արժ
բանդ եւկիրց հօր և եկիր կանձաւ ի իսա
Ե ի իսր տախտակն զձեռն իգ ձեռ անտի
յան ձ նաւ եր հարե երեւով շար շարա
նաց ի իսա ճիւ բարձր արար բարձր զո
յակիրց հօր և ի թեր իգ երեւ ձաւ: Ե յեր
րորդ աւ ուր յարեւար զձա հա յաճ եր
զ ի յաւնու Թէ ար ձակե իմ զքո բոն տես
ան ինձանէ բարձր զաւն անկիրց հար
Ե երաւ ար ինդ անձա հար:

5

Ե հրեշտակն յերկիրց աւ եւարանն
եր յանտի և ար կանանց ին քար ոյ եր աւ
լով եւ ձ նա զ իր ըստ ին բարձր ձակեաց

6

Եյնչևարհ. Ա յսօր անտիւ ա հեղակերպ
 հրեշտակապետին մերձեանայ հիգնւնդ
 պինու որայն, այսօր սրբաբէկեայ պա
 հայանայրն զարհուրեալ մեռանեին.
 Էձեպ. Ա յսօր ցրնծայ եմբն զերին. այսօր
 ցրնծայ սինդն մայրեկեղեցի քան զի փր
 կիչընմեր յարեալ և աւերեայ ըզբռնիս
 և մեճազ զերնամին. ըսյսրն մայրեայ ի հօրե
 ան աւորեայէ անունն քոսք մօճաբ
 արծ հայրցն մերոց. Որեք արձուկաբէ
 նակեայ դեմ և հայն յարարած ըսրն քա
 ղորու թէ փա. Որ երկրորդ երկեցար. և
 ընդ մարդկան շրջեցար թայ պաշտօր յա
 հանեց. փա. Ըստրմ զմեռայն արարա
 ծք օրհնեց. ցեք և բարձր արարե
 զեք. Կեայրն ի փրկու թմարդ կա
 Որեակիցսէ հօր ևսք հոգւոյն երկրոր
 երկեցաւ. ամա. Որ հրեշտակայանե
 սանեղի. նէ ի վերայ յիսնչին անամու
 Որ սրովք եկցն ան հասանե լինի ի քերե
 մանի երամու. ամ. Որ սրովք եկցն անիս
 նայնիս երկրորդ աւոր յարեաւ. ամե
 փա. ամա. Որ սրովք ըստեանն ձարծ
 Որի հօրե անարեցար անրակիցքն որդի
 և ի սրբոց կուսեն ճրար. ողո. Որ ի սա
 չին բեկեցար արծ բանդ. և ի հօրե ոչ
 մեկնեցար. ողո. Որ ի քերե զմանի երար

5

4

3

Բարձրաւ որ անսահ ի կերպոյր որ աւել ք յար
եայր ընդ զի կեանքն իսկ հասցաւ զարմար
հասկնալ ընդ զի Կոնստանդնուպոլսոյ քաղաք
Միջառիցոյն որ անց յիսկ ի կեանք
Քրիստոսի երեւոյ իսպառն որ անց զի
անսահ իսկ զարմար ընդ զի կեանքն իսկ
Բարձրաւ որ անսահ ի կերպոյր որ աւել ք յար
Կեանքն անսահ իսկ զարմար ընդ զի կեանքն
Իսկ զարմար ընդ զի կեանքն իսկ զարմար
Քրիստոսի երեւոյ իսպառն որ անց զի
անսահ իսկ զարմար ընդ զի կեանքն իսկ
Բարձրաւ որ անսահ ի կերպոյր որ աւել ք յար
Կեանքն անսահ իսկ զարմար ընդ զի կեանքն
Իսկ զարմար ընդ զի կեանքն իսկ զարմար
Քրիստոսի երեւոյ իսպառն որ անց զի
անսահ իսկ զարմար ընդ զի կեանքն իսկ
Բարձրաւ որ անսահ ի կերպոյր որ աւել ք յար
Կեանքն անսահ իսկ զարմար ընդ զի կեանքն
Իսկ զարմար ընդ զի կեանքն իսկ զարմար
Քրիստոսի երեւոյ իսպառն որ անց զի
անսահ իսկ զարմար ընդ զի կեանքն իսկ

—

—

—

—

Բարձրաւ որ անսահ ի կերպոյր որ աւել ք յար
Կեանքն անսահ իսկ զարմար ընդ զի կեանքն
Իսկ զարմար ընդ զի կեանքն իսկ զարմար
Քրիստոսի երեւոյ իսպառն որ անց զի
անսահ իսկ զարմար ընդ զի կեանքն իսկ

մանս չար չարանայրն լուծիչ ձեռք որ
զերկհինապարտի Եւ անարմատ եղեր ի հու
շին Զանճերէ գերգործն և քոյ քորկու
Թէ լուծեալ անիջ յան ձնամ երկենդ անու
ուն ձեռ եղոյ

III

Երկուսի քնար որ ք յարու Թիւն քարո
զեր Զպս հաւանարն զար հուրեցոյց ք
հանայրն լուսու արեայ անկու Զ ի
խորդ քէ լուկենդ անիւ լեղ ձեռ եւայ ք
չէ / անու այլ յարեալ

IV

Սրտիկոյ լն բար որ յան ձնամ յաւ
ուն արանիս Եւ ք լուկ անուար ի հուս չ
ին զս արանարմոյ քոյ քորկու Թէ անբ
ժ հարցն ձեռոյ Զքեր որ անդ լն ին
դեր ձեռ Թէ Եւ լուսանու արին ապար
կեալ Եւ զինու արն գերարդ եւայ լն ին
զեայ գործարան լուկոյ ք ի հուս չին այլ
Եւ լուսանու արդ եւ անու ձեռ Եւ զստու
նի ձն ձնամ երկ լուսանու ձե երկք օրեայ
զս արանարմոյ քոյ քորկու Թէ Եւ արմ
նեղեր Եւ ան եւ ք լուսանու արանարդ ք
լուսան յան ին եան Զ լուսանու արն ձե արայ
Եւ լուսանու եայն իսկ Եւ լուսանու օրեայ Եւ լուս
ան արմոյ Թէ Զաշակեայ գործն ձեռ ան
Զ լուսանու արմոյ արմ անարմոյ եայ Եւ լու
սանու ձեռ քերարդ եանն ան եայ ի կ ող
Եւ լուսանու արմ անարմոյ ե Եւ լուսանու արմ

Կան ըստ քի անկեան զօր յայնու թեւ չի անկեան
 զօր յայնու թեւ երկրորդայն էն քերովէ էրն և զից
 թեւ անկեան զքերն հոգ և որանկան հըն զմա
 մէ էրպէն ասեցով փաւ և յսօր անուշահոտ
 բոցով մէ ըն թանայնն մէ կանայքն ան աստե
 ըզ ըզ հրեշտակն անբեգ անկեան կերպ զայն մա
 մէ էրն զի մեկն գոչ էր ասեցով և յսօր արձակե
 ցայք ի կանայնայն աստահօրն և զէրըստինն ան
 բոց մամէ յաւ իտեան կանկեան կերպն էրպէս ճանաչող փ
 և զայք էրնն զկա անայն կեանքն իմէ գերմանն
 էն և զայն անհաւ ար ըզ հընկայեանն ըզ ճայնն ըն
 էայն և զայն ար զի մաս է ի կանայն ինքնոր է թէ զի
 յարեան քի զի մաս անուանմա հ թանայն արն
 և զի մաս հրաւ զի մաս ան և թէ ճայն ան քի զերեզ
 մանն է թէ զայն հոբեայն ան հայնն էր ի կանայն զի
 մեան ան էն ան քարոն զ հրեշտակայեանն արգո
 չէր ան կանայնն և զի մաս է ի կանայն ան ան
 է զի մաս հանն էն իմէ գերմանն էն և զի մաս հանող
 պեայն զայն զանմակին և մէ կրտսւն իցն ան քարոն
 Ի րանբաւ է ի յայն թող զօրու թէ զ թանայն
 որեան ան է ի կերպի քն ան ան և զի մաս է
 ան մէ ըզ քեզ և զի մաս ան կոն թէ ընդ հօր
 զէր օր հին յանմա հից և իննայն հեան ճարմ
 ին ըզ զի մաս փաւ ան թէ զի մաս ան և զի մաս կարողա
 պէս ըզ մաս հոն է զեր և յարն ցեայ ըն աստե
 որեան քի մէ գերմանն էն անմա հեան թէ զի մաս է ըզ
 սաբանե մէ ըզ քեզ

111

111

111

աղաւ ըսց ի զարեւոյնս զմեզ ուսմանս քան
 մտք ի բարձած ոց ինձանու թի լու
 աոց մայլ լման հրազնիւտ ոց անկիզէի
 զաշտիւ Եւրոսան մինչ դեռ նրանք ին
 իմք վերնատու են Եւ ննիւ Թախան աղաւ
 նի անքրննելի որքրննէ ըստորս ա ճ զոր
 աւելուի հօրէ պատմէ զահաւ որ և զմիւ

uāq an d y a q n . . . uān q n r p a r n q t y h n s a
d a y n y a h a n n . . . h o r d e h e w p d n u b t q n h n
h s o p k . . . h n q u o g n u p r e n d y n r n d a n a p t e y
p n u p r e t y n i n u n d a s a h a n n f a n d a h a . . .

U l s p u n h p t e y h n q t r h h r a t i t r h h i n a .
U t n q u n u a r a p u p r e . . . d d a u p r q u a t e r h n
q h r i q d a q n e t a i u r n i d h a r e u n u a h a n u h r n i d
r i n u a i r n o r t e y k . . . p h r e t h i n o p t e y n e w e f
q u a n i n o r n y k a l t e p u g u o p a n o u t . . . d p r q q u a
n u a n p n u f . . . Q u e i n r d a y q u a n r n q u a y r u a n t a
u d e r n y u f a n a p t e y p n u h n s t r u d i s t h a u
h i n r q g r n e b i a y u r n i s i d h i l l e w . . . u g f a y d a
d a u h i t e q u e o . . . f u . . . z n y l e n r u a h u . . . u u f
d e h r r a n e l d e q u a r p a r t e g e r i n g o p r y u a h e
q t r u . . . h q q t a u r a u u u a h a i . . . n u l e u n r u a h e
a n n . . . u n u . . . q u . . . Q u e i n d a h e n u r u p r e h . . . u h u f
q t r n u a u n e n n o r p a p r e h n h e n y a n u y a n s u o
u l t i . . . u j u i t l e j u i t t e y u . . . u . . . q u . . . Q u u n d r e
a y n i y a q n . . . q u u p r e n e y t r q r n u p t a i u n
l e p q e u d a h e n u r u a h i u r a p u r d a u n p r n e u h t
e . . . r o f u a n u p t e r n . . . y n u q u .

F

U r r o r n u e l d i u n y f a d a n e t h l e q o r n e l d i
t r h i u a g h n i n i n d u a q t a y j u u z h a u p s u h i d a i
u . . . d d y . . . u h a n y n e p q o r h u n e l o h u t . . . r a q u d .
Q u e l q u i t e r h i h i y u g u o p l e h a n y t a u j u n u
p t a u a r n i d e z d u i p h i n u f h n q h i n u r . . . Q u e l u r
h u e r n u h r e h u a h a u . . . u u a y u o p r n q t e q u u b i

յառ արեւայարն ծանուն զարմարդ արեւին նր
 հոգւոյն ըզգայուստնն տօնեմք որ մեկտի
 թարեւայ զառ արեւայարն հանգ չեւոյ ինտան
 հրեղեն լեզու օք ահ նեւա յառ ի թտեան
 Չերեւմմն հոգւոյն տօնեմք իերաբերեայ
 ած ինտանմանիմք անորոզ օղ և կենդանայ
 րար ար և յսօր ուրախացեայք հոգւոյն
 ինտանմանիմք ած զհոգիս սք բրդիում մե և
 լըյու զհիզ զամեւայն ահ լայն արեւոյն զհե
 ւեմք և զարմար և բարձր արարեք ըզլ
 նայաւ ինտան Չերեղեն ի հօրե զեակիցն
 որդւոյ սք զհոգիս ահ Չեկեայն այսօր ած
 հրեղեն օք լեզու օք առ բանն ընտում թե ահ
 յսօր ընտում ընտում զուրդք զընծ ապե
 զարմար զարմար ստ հոգւոյն սրբոյ մեծա
 յու զանեղն զլեզուն ի համար արեւ և յս
 օր զընծա և նա առ ած բեայքն զարդ ած ը
 եա և զարմար զիշնոր հայ հոգւոյն սրբոյ մե
 և յսօր ըզուարձացաւ և նա առ ած բուծք
 ըրչմա ըրի և զարմար ազարմանեամք հոգւոյ
 ի յամսիես ած ու թե և ի ծայն հընչման ի
 Չեր յերկնից սք հոգի որդւոյ մեա մեզ Որ
 զամ ընու ա զօրու թե քն և իրասս առ արե
 լոցն ի Չեր բնակից սք հոգի որդւոյ Որ անբա
 ժանեիես յամ ու թե և ի հրեղեն լեզու
 բաժանեայ հանգեար յառ արեւայարն սք հոգի
 Որ իբրով բեական կառ սրդ հանգ չիւ այս

աճ
հ

4

5

7

11

որ ի վերջերս ինչից իդասս առ արեւոյ ընտէ հո
գի անհետեւեալ թագաւ որ անուանի զՆորդաս
ի վերջերս հոգոյց արար ի հրեղէն լեզուս բա
ժանեալ. հա. Որ ի սասանեալ տեւում թէ պո
զարարած ւ. արար եկի ի հասասանել զե

կեղեցի թոյն հոգի. անհեալ.
Ժ արարեալ ընտրելոյ մեռասանից արար
եալ զմնային անհետեւեալ զոր հաւարով
ի վերսասանեալ ան. ար. հոգին երևեալ արբոյց
լոյս ից ի դնոր ա թէ ար. զառ արեւոյն. հոր
Որ արեւն ըստ հոգոյն կեւոր անի և ընթացե
ալ արբոյցին տիեզերաց. որք արբին ըն
կեւոր անացաւ ւ.

Ի թի հարաշարժ իյա ՍՏՏՏ զէ եւ արեւ
յառ արբոյց ի տեալ ան հասարար իյո ՍՏՏՏ
արբոյց տիրանալեալ հոգին արար ի կե
րկընից սա ժամիկ հեղեալ իդասս առ արեւոյ
ըն լոյս ցից բարոյից. ըստ ան. անհեալ
ար. արեւոյց արար եւ ըստ ար. Որ ի սանա
կից ըն և ի սիշո ի կե ՍՏՏՏ արեւ անցնալոյ
բնու թէ անոր ի թաժանմամբ իյո ՍՏՏՏ ար
բոյց արար շահից ար. հոգին արար ի սրով
թաժանեալ և լեժ զուս արար իցին ի իյո
ամեալ զարար ըս ժարդ կան թաժանմամբ արեւ
պեւ ընտր հայ ըս. Որ ի վերայ իւրոյն գոժ
ՍՏՏՏ ար լով գոյացոյց զարարած ւ ան ան ըստ
անի հորե և յո ՍՏՏՏ արբոյց ի իսասանից ար. հո

121
121

Կին այսօր վերա՛ծնեալ զանգ և անձրոյ
 կենդանւոյ բողբոջեալ յերու սաղեմ. ընդ նա-
 Լիանայն եղբորոյ. Վերա ասու թի-
 ցիս և եղբման հար և որոց այց հոյ
Երկ. անեղ և համար ոյ. բըլխու ճըն
 հօր անըննաբ ար անօղորդ ոյ ան ճարաբ
 ար. ի վերնատու նն այսօր ի վեր. զհոյ ի շար
 հայ քոյ արբ ու շեր. ա՛հ րբ ոյ և մեզ ողոր
 մու թք իբ անձակեդ իմանտու թե. է ից
 ստեղծօղ արարած ոյ. որ շրջե ին ի վեր ոյ
 նոյն և ի շուրս աւ անանին ի շար հե մե զ
 քու մեակցին. պիպ ու են սկրով աղաւ նակե
 րայ. զմարդ իկ ճնանին անձակերայ. ա՛հ ր-
 րաբ ուն վերնոյն իմանալեաց և ընտրին այ
 սր զպալեաց. որ մարդարեն տաս ի հոյ ու այ
 և ան արեարս ի ճըկնորայ. ա՛հ ետաւ որ ըզ
 մարսաւ որս քարոզ բանին քու մզ հալած ողս.
Արանս ի ի հոյ մոյ նրման անհեղապ ոչ սաս
 տիկ հըն չմամբ. երե եցար ի վերնատանն. հո
 պիդ դասուն երկուտասան. որք ան իքեն միկ
 ըրտեցան. ուց զոսկի հոյ մարբեցան. մա՛հ
 րեա իմեն ըզմեզ մեղաց և ընդեցոյ ըզլոյս փա
 ռաց. Եկիր յերկեր անձակ ար. դասեղ զարխ
 ան հս ի իմանաբ ար. ընդ արդ արու թեան և
 ընդ մեղաց և ընդ շարին դատաստանաց. բա
 ցեր ըզգան ձդ ան հիւ թական. պարգ և ս ետ
 ուր որդ ոյ մարդ կան. մա՛հ. Եկին իմերոյ սերն

անայրեաց յիսրէն զանդ անսիրքե յաւ
դեաց. զեկեղեցի եւրզոր շինեաց. եւ թըն
սեանք քն հաստատեաց արեւոտն հիւսն
եղ զանայրեալսն. եւ թնեանկ շնորհաւք
քն զարդարեաց. մախք:

1
1

Սրանիսանայից եյսեաւ թիւ անպատ
ուս հոգիոյ ճրջմարտիւն անընդհատ ար
բնիստ մեծ հօրե. եւ համարողակից որ
դուրս միանձնի. մահեմք ըզբեցարժ հար
ցն մերոց. Որ հաստատեալ ան ճիւղ որու
թիւ յերկից հաստատեաց մի անցն բնու թիւ
որով ընդ հօր եւ ընդ որդւոց միշտ երկըր
պայ եւ յարարածոց հոգիայ. մահ. Որ հա
մապատիւ հօր եւ որդւոց. բարոյ եյիս ըզ
բեց անարեւոյրն եկեղեցոյ. յոր մեկըրտի
մք եղաւ անիմք. համարող երարդու թի
անբաժանելի. մահ. [զոր անհեղեք բարեւոյ
րձը արարեք ըզբն շնորհն շնորհաց. եկացք
նորարարածք իքն նորածնեալք աւանդան
աննի հոգւոցն որքոց բաւ. նոր քն հանայու
թի մերայաւուու եւզ իքե. օժմամբ ար հոգւոյն բ

1
1

1
1

Սրաւ արեցար ի հօրե հոգիոյ անեղ եւ հա
մարող. անաշանօք անօրհնաւք արքունակ
յին թնեւ մեծիւթարիչ արեւոյրեացն. անա
շեմք ըզբեց որդւոցն. թմեա. Որ ի թերտիւրաբար
սերկեց սանտիկ հողմոյ նրման ան յայտնա
պես եւ ի հրեղեն թղուս բաժանեալ հանդե

արիդ աստառ արեւոյն աղա. Որ արբ ուցեր
 երկնաւ որ գիտեաւն իմաստու թե՛ զհոգիս սրբ
 քոյ քոյ ան արեւոյն. որք արբ ուցին արտաւե
 ցելոյ որդւոյ ան անայ ըզբ անժախն ուրախար
 ար յայդւոյն եր անժայ. անաչե:

Որ երկնային զօրս անմարմնոցն նախ հե
 ղեր ան աստապեօ հոգիս ճըշմարիտ. զանժա
 ին և զգերայդոյն քո իմաստու թե՛դ. լինել փա
 ռաբ անիչ սբ երրորդ ու թե՛դ. ընդ նոսին փա
 ռաւ որեւք զերբեակ միւս թե՛դ. Որ զկերպա
 ղանն ան ային ստեղծեալ երրորդ ու թե՛դ խոր
 հրոր ան ու թե՛բ զարդ արեւեր փրչմամբ շք
 նոր հայ քոյ կենդ անարար և ընդ ծընեալ անա
 ինմանե իօսեցար օրինօք և մարդ արեւոյն ըն.
 Որ յերկրորդի լինելու թե՛ն յեւ յարու թե՛ան
 քու մեակցին. մըտեալ ի վերնաստու նն դրօքն
 փակելովք. շնորհելով ըստ ան ալին փրչմանն
 ըզքեզ մեռասանիցն. ան արեւոյն ասացաւ
 եք հոգիսբ. ընդ նոսին փա:

*Կանոնս երրորդ
 աւուրն. Ան համ թե՛ն:*

*Երբ երկնայինն ուր անժայ
 ընդ երկրաւ որաց նորոգման,*

քան զի նորոգ ծղնեկց հոգիս լինեք վերնա
 տու նն. նրով նորոգ եցաւ և նորայք ան արեւ
 ոցն. Այսօր հողանիւ թեայ բնու թե՛ս ցընժա
 ընդ հօր հաշտու թե՛. քան զի որեւք արձ զհոգ
 ին իմարդ կանե մարմին եղելոց. որ արձեալ վեր

||

լուսնի հան լայնոյն պարսկէ: Վ յսօր մանկ
ուրբ եկեղեցւոյ տունէն ցրնձ ու լճէ զգարու
ստաբ հոգւոյն որով զարդ արեցան հոգեւոր
լուստ սափայլաւ կգ երապոյց ծառս երգեն ընդ
արմաբէ հաւն զերեք սրբէն

—

Սրբաբաբանեպան աշտարակին բաժան
մամբ լեզու աչքն քակեաց: այսօր ըզբաժա
նեալ լեզու աչքաց մտաբ մանեաց դարձե
ալ հոբ զերնաւորն նն մանեացն հոգիք արե
ցե հոբ զհոգին մասու ծոյ: Որեջ հոգին
տն կառաջնորդ եաց երկունասան ջերիցն
հոգի հյանսապատին: այսօր երկունասան առա
քելոցն առ աջնորդէ հյաւ ետարման: մանե:
Որեջից հոգին տն ըզբ ետելիէ ճարտարաց
պետ խորանին: այսօր շինե զճարդ իկ խորան
սբ երորդ ու լճանն: մանե:

1
2
3

Սրբորդիկե պատմաւ եից: մն պատմաւ
սից: կորոց պատմաւ աւ: հայրան ծին կ
անընկիւզբն որոււոյ պատմաւ մն ճամբան
ակ ծննդ եամբ կ հոգւոյն բողիմամբ մն
քննամբար: մհեալ տրարձ հայրորդ մեքոց
Որկամաւ հօր կսբ հոգւոյն մնեղակից
բանդ արձ ի հայրական ծոյցն ի զեր աւ ե
տեօր գաբ բիէի որ ըզ հոգին բերկեալ կու
սին յորձե ծրնար մարմնով մն ճամբ ար ար ի
հոգւոյն սրբոց: մհ: Որ մարգարեիւք գու
շակեցեր հոգիք յառաջնագոյն զգարու ստ

քու մեակիսն. և իյորդ աւանս զբնայեցեր
 աղաւ նակերայ իջմամբ ի վն մարմնացեաց
 բանին. ահ. լցան ահեցեք բարձր արար
 էք լոգնայ յաւ իտեան. Եւ յսօր համագոյս
 կիցըն հօր և որդւոյ հոգին հրաւիրայ ծագ
 մամբ ի վեայ ի վերնաւորն նն մկրտուեաց
 ըզրանս աւ արեւոյն ի հուննանկիպէի ըզ
 Եւ յսօր արար շնկիցըն հօր և որդւոյ հոգին
 բոլորեայ անհիւ թական զուրկեւոյ անի յեմ
 իմանաու թե և մարտու թե մեղայ ըզ:

17

Իրիվերայ բարեւայ դաւ ազանին յեստեայ
 հանգեարեւ թն արժեան շնորհօք հոգի
 աւանու ծոյ և իւր հրոյ. հոգի հեզու թե
 և զօրու թե. հոգի իմանաու թե և պիտուե.
 հոգի երկիւղի աւժ պարտու թե. ազան շե
 մք շնորհեաւ և մեզողորմու թեաւ մք իքոյ
 պարզեւայ. Որպպու շնկեայըն բոլորեայե
 աւ էից աւ ծեարն իքեւ մարմնով. աւել հո
 գինն ի վերայ ի մի գոր իտնօրեանու թեըն իտն
 արհու թե ընթերցեայ որ զաննիւր զբան
 մարդարեիսն աղան. Որպաւ արու մն աւ
 ի հօրե և ի հոգւոյ բանին յաշխարհս. մար
 դարեիւրն ծանուն զեր գոր իր ի մայ մարդ
 ացեւոյն բարբաւեք աւ մարդկու թիւտր
 ար աւ արեաց զիս և հոգի նորա. աղան.

17

Եւ երկնայնոց հոգեղինաց դաւանեց հո
 գւոց ստեղծողին երգեմք. զիս յաւ ի նաւ

17

որեւաբէ գ ալու առ հոգւոյն սրբոց ընդ
առ արեւոյ իլուսե իցն սոսոր զու ար ճայե
ալ վերագոյն շէ իք հոգւոյն փառ և անսմար
վերնաստու ն սինսին սրդ իք նարոյ երգե
ցեք ճայնսն վերնոցն փառ ի ճայնս զրնձ
ու թեանս անեւայն հոգ իք տապոն ք ճեգ
նարոյ աւ ղին ըզփառ ն փառ և անսմար

Չորրորդ և անգ և ար հուն թիւն
թեպա և ար սրբոց և ար ճայե
վերագոյն շէ իք հոգւոյն փառ և անսմար
խառ արն անոց իստու թե
եյեւո փա հոգ և յարու թե հաւե ար ճայե
առ հոգս յարեւ ճայե և այ արեւի սր սրայի
յերկնաւ տապ և յերկնաւ տապ ընդ հոգ
և սք հոգւոյն փառնարոյ և թե անսմար երկե
պար անեւիք հոգ հոգւոյն և և ճայե արու
ու թե և յարստանանի ճայե ին քան ին
որեւ և յերկնաւ առ արեւոյն աւ և անսմար
հոգ իք ար ճայե հոգ իք և ճայե արու թե
վերկնաւ արեւ զորս յար անսմար տարու թե յե
ոյ և հարստանանի ճայե արեւոյն և անսմար
արեւոյն փառ և յար տարու ճայե և փիլեպոս
ին ըւ ճայե երկու նք ճայե և անսմար ճայե
քան յե և ճայե արեւոյն ճայե թե և ճայե
և անսմար թե և վերնոցն ճայե հոգ ին յարեւ
քան յար հոգ ին երկնաւ սրի փառնարոյ
Սք հաւե ար ճայե և հոգ և արեւոյն անսմար ար

ար բըխում մե հիստրոնե եւ այն աք բը բը
 խեցեթ լուր կեւոյ անի յեւեմ. հայի օ այ ոյ
 նաւ րձեւաւ. Որպարար չակհիցո եւ հօր և որ
 որւոյ. որով կեւոյ անաւ ծնեւ ոյ ք ի իւր և ք
 արարած ք աք յաւ և որ որի հայի ճաւն
 իս ի լուրոյ. հայի օ. Որպարար ակհիցո եւ
 հօր և որւոյ և քրննեւ ք ղիւր քնայ. աք յ
 աւ և ք խորնաքեւա իսկաւորից ք յիսկաւորաւ
 իսար հի արաւ ք թեր. հայի օ.

Որպարար ղեւ յեւ յեւ թե հաւձայ ոյ երրոր
 որ և թի երեք արքեւան ժիտրու թի. ժիտրե
 սու թե ան և թի. ղի ք եւ ք արե բանե լի ան
 հարց ղեւ ղեւոյ. Որեւ պարաւ ղաւ որւոյ և ոյ
 ծնրնոյ եւանք. հայր յաւ ալ ղան ք յաւ իտե
 անո. յարե հոգիոյ ղաւ ալ ոյ ղեւ ոյ անոյ
 ի ղ ք արձան ղաւ ղի ք. Որեւ ակհիցո եւ հօր
 որի ի ղիս ի ղու ոյ ղաք ու մե ան ղաւ. անե ղակ
 ից աք հայի հօր և որւոյ և ոյ հաւ անար ղի ք ղ
 լի ար անե ղեք ք ար ղի արարեք ք ք ղի ղեւ ոյ
 ի հօրե. և յաօր ան հոգի ք ք անաւ ո ղ ք ոյ
 աք ք հոգիս ղի ղ ղաւ ու ու ղե. որ ք ոյ ղաւ ոյ
 ղեւ ու օր անե ղաւ ոյ ղ անաւ ղի հոյ ոյ հոյ
 ղաւ ղի ղեւ ոյ ղի ղ. ք ք ղի ղի ղ ք անե ղեք ղի ղա
 ղի ղի հոյ ղե. քա. և յաօր քա հանայ ք ե կե ղե ղ
 ք ոյ աք ք հոգիս կեւոյ անարար որ ք ան ղեւ ու
 անաւ ոյ եւ ք ան ղաւ ոյ ղի ք ան ոյ և ք ղե կե ղե ղի
 ար ու ղի. ք ոյ ք ան ղեք ղի հոյ և որ եր ղ ոյ. ք ոյ.

74
 5

7

ՊԵՆՐԿԵՆԱՅ ԲԱՂԽՕՂ շՆՈՐ ՀԱՅԳ.
 ՀՈՎԻՊ ԻՋԵՄ ԻՔԱՐԸ ԱՆՆՅ ՎԱՆԱՍԿԱՆ
 ՎԱՐՊԼԵՐՈՒ ԵՎ ԱԺԱՆԵԳԵՐ յԱՌԱՔԵԱՅԻՆ
 ՆՐԻՎԵՐԱՅ ԸՆԴՐՈՒՄ ԳՈՂՈՎԱՆԵՂԸ ԱՆԵԻՐ ՎԱ
 ՐԱՐԱԺՍ. ԻՋԵՄ ԻՋՈՒՐԱ ԱԼԱՊԱՆԻ ԵՎ ՎԵՆԱ
 ՆԻՍՈՐԴ ԻՆԱՅ. ԵՎ ՉԱՐԴ ԱՐԵՄԻ ԿՈՐՈՎԵՆ ԺԻ
 ՂԱՅ ՉՆՈՐ ՔՈՎԵԿԵՂԵԳԻ ՎԵՍԱԿԵԱ ՇՆՈՐ ՀԱՅ
 ՔՈՅ ՎԱՐՎԼԵՕԸ ՔՐ ՓԱՅԼԵՆ ԺԱՆԿՈՒՆՐԻՔ ԱՌՈՒ
 ՍԳԻՔ ՀՐԵՂԻՆԱՅԻՆ ՎՅՍՕՐ ԱՌՈՆԵՆ ԸՆԴՐ ՎԵՂ
 ՐԿՎԱՐՈՒՍՈՒ ՀՈՎԵՆՆԱՅ. ԵՆԵ ԱՎԱՆՈՂԵ յԱՌ
 ԱՂԻՂԱՆԱԿԵՐ ՎԱՌԱՎՈՒՄ ԵՎ ԻՎ ԳՐԱՄԱԿ ԻՏ
 ԱՍՈՒՅ ԻՏԵՂ ՀԵՂԵՄ Ի ՀՈՎԵՆՆԱՅ. ՎԵՃԸՆ ՀԱ
 ԱՍՈՅ ՎՃԱՅԵՄ ԱՆԱՏԱՀԱԿԱՆ ԲԱԺԱԿԱՆ ԵՎ
 ԱՍՐ ԲԱՂԽԵՐ ԺԱՐԱՆԵՄ. Գ. ԵՆՈՅՍԱ ՎՅ
 ՎՆԱՅԻՔ ԿՐՆԺԱՅ ՔԱՂԱՔ ՎՅ ՍԻՈՎՆ ԺԱՅՐ ԵՎԵ
 ՂԵԳԻ. ՉՆՈՐՈՅ ԼՎԵՔ ԵՐՐԵՄԱԿ ԼԵՍԻԱԺՈՒ ԸՋԵ
 ԵՐԿԵՃՔ ՐԿՓԱՌ Ս ԻՔԱՐԸ ԱՌՆԱ. **ԿԱՆՈՎՆ:**

ԻՆՎ ԵՐՈՐԴ ԱԼԱՎՆ ԱԼ ՀԱԼ ԸՋԻՆ
ՎԱՆՈՂԵՐՈՒՄ ԵՎ ՎՅՐ ԵՎ ՎՅՐ ԵՎ ՎՅՐ
ՀՕՐԵՎ ՀՈՎԵՆ ԺՂՂ ԺԱՐԽԱՌՐ ՀԸՆ

ՂԵՄ ԺԱՅԻՆԵՂ ԻՋԵՐՆԱՍՈՒ
 ՆՆ ՎՅՍՕՐ ՆՐՄԱՆ ՍԱՍՈՒԿ ՀՈՂՈՅ ՉՈՐ ՓԱՌ
 ԱԼ ՈՐԵՃՔ ՀՈՎԼՈՐ ԵՐԿՈՎ. Չ ՀԱՄԱՎՈՅ Վ
 ԿԻՅ ԸՆ ՀՕՐ ԼՈՐՈՒՄ ՎԵ ԱՂԽՕՂԸ ՇՆՈՐԻՄ
 ԱՐ Ի ՀՐԵՂԵՆ ԼԵՂՈՒ ԲԱԺ ԱՆԵՄ ՎԵ ԱՆՆՐՆ
 ԱՐՈՒ ԸՋԼԵՂՈՒՄ ՇՆՈՐ ՀԵՄ ՎԵ ԱՌԱՔԵՂ
 ԿՆ ՉՈՐ. ՉԱՂԵ ԵՐՆ ԻՄԱՍՈՒ ԸՋԼԵՂ ԿԱՍՈՐ

Եւ զի յանձնուաւ որսու թէ որսուցաւ յորտ
 և ի իմաստ արեւս և յան ի տարածանա զոր
 յար զիս ծան զարաւ առ արեւոցն զան
 բարեւալք հոգւոյն այնոր ծիտե ծարեւոց ի
 հաճանի բաւին մարմնաց երջ եղեւն ընդ
 սան փառ ի անոց ոչ քրիստոսի բաւան ծան
 իւր յար բըր ի եւն իւր ի կեւն յեւն
 յարմէ ի զանոց երջ ան արեւոց և ըն ծարեւոց
 արեւոցն առեւեկեւոց քառ անխոտակ աղբ
 երն երեւան փաւ յար զոր զոր ի իմաստ Եւ
 յանտոյն հոգւոյն զոր արեւոցան բարեւալք
 զեւոյն արարարարարարն զարար արար արար
 թէ բէ և զեղեկացան անանայար մարն
 կուսու թեւալք փաւ ի զիս

Եւ զանեղիս ան և եղեկոց Եւ ի սր առ ա
 րեւոցն յարարս զանեղիս զիս զհոգ ի
 իմաստ միւս ծան ի որսու զիս ան և եւեւ ար
 ան ծարեւոցն ծարեւոցն ծարեւոցն ծարեւոցն
 ծարեւոցն ծարեւոցն ծարեւոցն ծարեւոցն
 ան արեւոցն զիս արեւոցն զիս արեւոցն զիս
 կիս զիս ան և զիս ան և զիս ան և զիս ան
 արեւոցն ան և զիս ան և զիս ան և զիս ան
 զիս ան և զիս ան և զիս ան և զիս ան
 զիս ան և զիս ան և զիս ան և զիս ան
 զիս ան և զիս ան և զիս ան և զիս ան
 զիս ան և զիս ան և զիս ան և զիս ան
 զիս ան և զիս ան և զիս ան և զիս ան

ճիշտութեան պատճառով զանազան կերպով
հասնում են մեզ հո. Չէր զին ի հորե գառն
ուսմբն իւր արքեպիսկոպոսոսց. որ խօսեցաւ
ի հին կրօնարար արքեպիսկոպոսոսց. մանկանցն հո.
Չեր ար ողորմաւ թէ քո յարիւար հաւեր
ճեր եւս բնութեան թիւիկեանս զերայնիկե
ցեր ելեր ար ժամ օր առ հայր ելերիկեանս
և ճիւղիկեանից առ արքեպիսկոպոսոսց. արքեպեր
մբ և հոգեւոր. Բայց եր ար պատու ըստ
նոր երկնային և բարեկեցեր առ անու
պէս պարզ ևս անբար բնութեան. Թե անու
յսօր արքեպիսկոպոսոսց. թէ բարեկեցաւ ի
մբ զերնասուն նն յորմե լրջան արեկեցեր
գնացիւք գեանցն առ ող մամբ. Եւ յսօր
ի ճեալ ելերիկեան հօր առ ետիքն ի բարձու
նց. մայ առ ետիս ար մանց քան նայ ճե
ք եւ ճիւղիկեանիս. Եւ յսօր խրտիւրայ նոր
տիւմն որդւոք ի բարձք քոր ճրնաւ. օճ
մամբ հոգւոցն զարդ արեալ յորդ իսլու
ւոյ և առ ընձեան. Եւ յսօր ի ճայն գոհուե
լ ճոպն ընդ հօր ետիւր. Կոք եր արմեանցն
անեկեք քերեք արքեպիսկոպոսոսց. Եւ
սօր ցնծամբ երկուս արքեպիսկոպոսոսց. զայնս
եան երկնայնոցն. և պարեկեցեր հրեշտ
ակս երքեմբ ըստ փառս ի բարձու նա
կանմբ. Եւ եր արքեպիսկոպոսոսց. Եւ ար հուն
Թիւն.

II

III

Յ Եւ զայն ժամ քան զայն ժամ քան զայն ժամ
 իցի սէ հոգին զոր արքին ի իսթնամու
 ին զաւր քս ար սէ ար արքին
 օրհնեալեւ սու իրք հոգին ճոշմարի մ
 ւ լ յաւանայեւ ծաւ արեալ ի ճե Կ Կ հուր
 լը կենդանի թան զի արքեալ ար արքին
 Կ արքեալ ին արեալ քե քայ արքեալ ւ լ յսօր ի
 ճ արքեալ ք յըն ճ ար Ե կեղեցի հե ճ անսայ ը
 ճ արքեալ ք ու քսի ու լ ճ արքեալ ք Կ Կ Կ Կ
 ք անարար ք արքեալ արքեալ արքեալ

Յ Եւ զայն ժամ քան զայն ժամ քան զայն ժամ
 իցի սէ հոգին զոր արքին ի իսթնամու
 ին զաւր քս ար սէ ար արքին
 օրհնեալեւ սու իրք հոգին ճոշմարի մ
 ւ լ յաւանայեւ ծաւ արեալ ի ճե Կ Կ հուր
 լը կենդանի թան զի արքեալ ար արքին
 Կ արքեալ ին արեալ քե քայ արքեալ ւ լ յսօր ի
 ճ արքեալ ք յըն ճ ար Ե կեղեցի հե ճ անսայ ը
 ճ արքեալ ք ու քսի ու լ ճ արքեալ ք Կ Կ Կ Կ
 ք անարար ք արքեալ արքեալ արքեալ

Յ Եւ զայն ժամ քան զայն ժամ քան զայն ժամ
 իցի սէ հոգին զոր արքին ի իսթնամու
 ին զաւր քս ար սէ ար արքին
 օրհնեալեւ սու իրք հոգին ճոշմարի մ
 ւ լ յաւանայեւ ծաւ արեալ ի ճե Կ Կ հուր
 լը կենդանի թան զի արքեալ ար արքին
 Կ արքեալ ին արեալ քե քայ արքեալ ւ լ յսօր ի
 ճ արքեալ ք յըն ճ ար Ե կեղեցի հե ճ անսայ ը
 ճ արքեալ ք ու քսի ու լ ճ արքեալ ք Կ Կ Կ Կ
 ք անարար ք արքեալ արքեալ արքեալ

5

ակ
5

4

ր ձր արարեք զ հոգիս ձր ձարին: Որ ան
 ձան խոնարհու թէ հունդ եւոր յան արեա
 լան. պանծ արի ար փիւսիպալ պրասկ եղ եալ
 ինոսա. բա. Որ զան ձան ելի խոր հուրդ
 երրորդ ու թէ լին յայտնեաց եց. իմաստ ու
 թէ աղբ երկեւոր անի բըղիւեալ ինոսա. բա.

111
 111

Ըրի հարաւիան իսկու թէ յան աղ բըղիւ
 եալ աղբ երլու սոյ. և ձան ալ այթ ար ձակ
 լու սովըն զու ար ձայու ցեալ լըցեր զան ա
 րեւան. աղահանօք սոցա որդ Բ ոսեա.
 Որ զեռ թէ քո հրեղինաց հիւսցմամբ ցու
 ցեր. այն ինքն իմանալի ած այիւն լու սովըն.
 Որ զայ խար հանամ իսաւ արեւ իսկուրբ անն
 իրա ժոխեցեր. այսօր հրաշալի ած աւ. Որ
 հրաբ սրբ որ ծաւալմամբ յան աղ իսան ալ
 ալ հոգիդ ձր ձարին և ի հրաժ որան. ած աւ.

111
 111

Ըրի հրայցսյա սաւ առ նալ թէ ելըն զե
 բանքանիս այսօր իդ ապրա հողեղինացն
 անպանամեղի սիրով հեղեալ ելերկնից. ահ
 եալեա սբ հոգիդ արծ. Որ ի հրեղեկե
 զու այն եռա հիւսեակ սրբաբ ան իսայ
 սօր ի շրթու նրա հոգ եղինացըն հրաժ
 րեան հեղե. Որ հրակեբուցիցն ար փիա
 փալ բոցով միշտ երե իս այսօր հոգ եղե
 նայըն հրա ձայակ բաժակ հեղեալ ելե
 Լանուր. Եւ թէ երրորդ Լ Լ Լ Լ Լ Լ
 Կո՛ւ թիւ.

Կայրոս շարժ անբերելու ուն հաստատ
 հարկը զամսի կենդանւորարտի
 հոգի անջեւելու լոյս ճըշմարտիւն: Այս
 ոտի հոգի վերնաստուեն եկեալ ան
 ճըշմարտիւն հարաւարտիւն եւս զանա
 բեալան իրոյս փառաց ընդ հոգիս: Զայս
 ճուրղական իրոյս ու թեք անակերտաց ըն
 լայեալ փառաց անթելով երգեին աւրհա
 եւելու լոյս գեղանայ:

համբար անբերելու յերկինս և ինքս
 անի ընդ աջե հօր: զուարճացեալ անա
 բելոյն երկրորդաց երկու: անջեին ընդ հայր
 զանարող բանին: Զամս հարաւարտաց ուն
 որոյ արտոյն իսկերնաստուեն ինքս հար
 ոյ: համբար ճամբ աչաց անանեին հոգ
 ոյն: Զանկար ճահաս հրեջմամբ հեղեալ
 կենդանւորարտի բերլու աղ: անմահա
 կան կենաց լուսով զարդարեալ: որոյ անջե
 անդանելի հոգիս ար: որեւ ընդ հօր
 փառակիր: և եակիր զորով ճոյածին բա
 նին: ան հասանելիս արժ հարցուն ճերոյ:

Որ իրաւակերպեան անձող լոյս անջե
 ալ հանգ ճին և արբաբ անելու անհոյս
 հոգեկն լեզու օր անհա: Այս ոտ ճարտար
 սիրարեւ անաբ արի լեւոյսիս վերնաստու
 են: և ընդ հոգեկն լեզու բաժանեալ հան
 գեղով իրասանան: (Զայն անջեգեբ բար

45
5

4
1

Ճրարարեք հոգին ճշմարտում. Չհեղի
 թարիչ սե հոգին որ ժոխանանկ ճիւժնին
 Ի թեւի Ի հօրե որ հրաշագարդ եւնց լիւթ
 զառարեւան. բա. Չերկնային ճորանան
 հեղեւի իւթ վերնատունն որւժ ազարդ
 հրաւրեւեւնց լիւթ զառարեւան. բարձ.
 Ինքի ճշմարտ որ զիւժ աշին լից հրաւր
 Կրնք զառւժ ընդ աւ. Թեւն լից եր աթեւ
 Կանեւ լիւ աշակերտացն ըզգարարուն Թի
 քն իւթ վերնատունն. որոմ. Ի թեւ. Որ
 առարեւար Ի հօրե կեւդ անարար վերուկ
 Եւ լից ճշմարտ որ աթ ու Կանեւ լիւ ինքն
 որդ. ոց սիւսիսի զու իւր ժաւիկու Թե. ոց.
 Որ կանարե ցեւ զիւսիսի Կանեւ Թե
 սրարից նոցա. որք ընպանեւ ալ ճրարին
 Թե թի զալ ըստեւն քն իւթ վերնատունն.
Որ Թե լիւ Թե թեւ աննի. Թեւն առ
 նեւալ. Ե հրաւրարդ սե ընթե եից. վերա
 նրաւեւալ առեւ ըն Թե իննմեւ զարարա
 ծս հոգի աթ. ոց սե թեւն Ե յարար
 աժ ոց քոց. Ինքնանց լիւ ալ թեւն հր
 ընալի ճայնիւ ըդ հօր Ե ընդ որդ. ոց
 ճիւտ ժաւ աթ անիւ Ե ընդ որդ. Թե իննա
 թեւ զարարաժս. հոգի. Ե յարարաժսին
 ճայնիւ ի վերնատունն հրն ճեւալ հոգաւ
 ճայն հրն ճաւթ. Ե զառարեւան աթ
 ու Կեւալ Բարիս Կար յարարաժս. հո.

11

11

178
5E

նպիսնսք եր միշտ և է եղիցի ոչ սկսեալ և
 ոչ դադարեալ և այլ միշտ ընդ հօր և ընդ
 որդւոյ կարգեաց և թրեւանս և միշտ
 մի և նոյն ի ստեանս եր միշտ ընդ ունոյ
 սրբոյ և լոյսոյ զի նմացուցի թ չ և միշտ
 միշտ աշարժ ինքնաշարժ ինքն իշխան ինք
 նազօր ամենապատէր զնրն զի ընչէ ուր
 կամի որքան ստոր թ յոր ժամ և յոր քաղաք
 և միշտ ինքն ինքեան նոյն միշտ ընդ որք
 ուստեցաւ աներև ոյթ անժամանամ կ ան
 այլ այլ է ի անփոփոխելի և մի և մի և մի
 որքանու թե ան անց որպիսու թե ան
 անց անու թե ան շօշափելի և մի և մի
 նոր ան պիչ որոշիչ սուճար ան է ինքն
 ինքեան և ան պի նորդ է զօրացուցանել
 նպ և կամի բաժանել ընչ ընդ և մի և մի
 կեանք և կենդանաբար ընչ և գոյացուց
 ի չ ըն սոճ ինքն բարեաղբ եր բարու թե
 հոգի ուղիղ ան պի նորդ անկա և մի և մի
 չ ոգի զօրու թե և երկեղի որով հարձա
 ւասի և որդի փաւ ան որ թ որոյ մի կարգ
 մի պատիւ մի երկրպագ ու թե կատարե
 շու թե սրբոյ ու թե և միշտ և միշտ

Ընդունելու Գովանուն
 ինչ որ պատկարացնում է թե և այլ մանկ
 արիւտեան որ անուստեալ ընտրել
 թայց Ընտանայար հի սրբոյ և յի

այ անորեւում թե՛ սք յով հաննէս ան քս
բարեխօսեալ զն անձանց մերոց. քաւր ձ
րելոյն անձան խորոց արեւանող իմաստ
իւր հոգւոյն հյորովայնէ՛ մարտեալ տաւ
արայ. և բնակարանն սք երրորդ ու թե՛ն.
Գաբ թե՛լ հրեշտակապետն ան արե
ալ առ զարարիսն. աւետարանել ըզհր
բանալի ծրնու նդ. քոսք յամուլ ծերոյն է
դիտաբ է թե. ան. Դասանպետն երկնից
գորացն երեւալ քահանայապետին յոր
Դամ մտանէր իարդք ու թի սրբոց բն
խրնկարկելով ըստ օրինացն իտանձարին.
Եւ արեւալ զան հիւժարկանն ի ձե՛ մարմ
նոյ յաջտեւեղանոյն. պակուցեալ յեր
կիւղմահաւ սասանելով. և հաստատ
իւր բանիւ հրեշտակին ան. Գգերան
գոյն բան ըզք նու թի ըն եալ զեղանակ
ծրնրնդ եանրն քո ստակացեալ հիանացո
զարարիսս և համբայցեալ պատմիւր պա
պան ծեալ լեզու ան. ան. Եւակից բանն
ի հօրե ի թեալ յերկնից ըզկրնի ձայնիդ.
ու ստի գաբ թե՛լ յեր ան արե՛ր զկոյսրն
մարիամ առ անու թքն յղացեալն ըզք եզ
յորովայնի. ան. Ընդ ժամանել ձայնի
ողջու նին մարիամու ան եղիտաբ էր իւայ
տացեր ձայն ընդ ան ալ բանին այ յորո՛
վայնէ անլոյն երկրորդապեղով ան քս բ.

(Ժամագաւ որքն բողորից պարսիւճ աւծ կեանք
 յարդանդի և կու պիս ցոր ծ առ այդ հաւ
 անարիւս աւեւեայ հոգւով ընտրեալ կբե
 րանով ձորքն օր հնաբ անեկիրւան: Ժամ
 անգաւ որ հին օրինացն արդ արու (Թե ըն
 ձարդ արեկ հին և նախաշաւ իղ հեռեկողա
 ցն անծու կ ճանապարհ հին նոր օրինացս
 ընդ առ արեկոցն ան: Ի յանապատի հրե
 տանկալ ընտ զարու ք բնակեցար ըստ եղիա
 յե կերակրեղով ձարսիս և մեղքով զարե նի
 հին և նոր պատու իրանաց օրինակաւ ան
 իւր սանպայճ ան շարք հոգւոցն զար
 դարեայ ըստ նեքիս ձարդ ցն: Իսկ արա
 պուր ան անձարուկան սակով ըն ճաճ կե
 անք ստար արեկուց ցն պգեառու նախա հճ
 րն ան: Ի նոր հրդով ձարսիս ան նիւ ար
 դարապեւ արիւնցեայ ի օրինակ մեւ ելու
 (Թե ց օտի մաշկեղեկ ընդ մեղ աւծ եայ քն
 երեկցար ան: Ը ընքնդ եան հոգւոցն
 արբեց զորս ան անայ յորդ իսայ իքե նր
 կիպե ն և օրինակեղեկայ ի յորդ անան ճիկը
 ան: (Թե յանպաշխարու (Թե կարապեւ
 (Ժագաւ որին երկնաւ որի ան արեկցար
 պատրաստել ըս ճանապարհ հս նր յոգիս
 ձարդ կան ըստ եւայ եւ պարուկ ընդ ան:
 Հ ուր կիպանող զմեղ ըս ձարդ կան գ ու շա
 կեցեք զան արին գարու ստրն ան: Իսկ դա

տողակաւն հեծ սնուցաւ մայրոյն լուկազ
 աշխարհի լուսին սանց աւ գալլաւ տեան
 խորհուրդն աւաւ - Չայն բարբառայ յաւան
 պատի պէտք անու անեաց եւայիտաւ ե հրեշ
 տակ տն աւ մի աւ պէտքով - Տանայց հոգ
 լովն մայրաբնացաւ - Ղե տակաւն յա հա
 նայու թէն յա հարովն երեկ կանաւորու մի
 ե ճրջ մարտա յա հանայու թէն որ երբիստ
 տե երեկ ըսկիցէ ըն հաստատու թէն աւ
 ճիւղ օրինայ ըն միսկե սի լու սատու տա
 նն հի թե հմանաթի պրեկ անկան ըն յաւ աղ ըն
 թայգաւ հի երկիր ճայ մանն հիմն սեկն աւ
 լ ըկրուել լուբարից անն աւ ընեկ եկեաց
 հրաժարեիր տե սանե լով պէտքայայ ճաւ
 լայս անու թէն ընդ հողեղէն բնու թէն
 պարու նակեաց - Տոր ժամեկ ի յորդ անան
 հուրն ան երեկ միկրուողի զեմանկան իշխաւ
 նու թիք ընգայ հի հարեաց զարմանային տ
 ըա հրաչ տե պե սեք նաւ - Նոր հեղի աւ
 նախ պայրատե անս ընդու ըստ հ ընդ նոր
 երկրորդին արժանի եղեր ըսել հայրա
 կան ճայնին ընմիւս մեկն գայե որդի հմսի
 ընելն աւ - Շոր հատու նարարաւ ճայ որ ի
 հորե հային ճրջ մարտիւն աղաւ նակե ըստ որեւ
 լեամբ ընեկ երեկ գաւ զան թէն իւր ե
 ակցին յայտնեաց աշխարհի - Որ ընդ իրաւ
 զսան ճաւ երի տնօրե նու թէն ի ն ը լու ճա

սեփր . Կ համապոյ երրորդ ու թէն ան ճնար ի
 բու թի . սեփանել իյորդ անան ար ժանի եղ
 եր . ան . Չար իշխան ըն իսաւ արին յաշխար
 հական մեղաց ծովէս . հայաւ լեցաւ զբու
 ըն յորդ անանու . մըկըրտեան իքէն ըզգը
 ու իսկի շապին հնամա խորտակեաց . ան քս
 Պարագ ըն իս մարդ արե իցն աւ թինար թ
 եր զգան նաւ թինակին . իսկո ու ըզ ճըմա
 թին օժեան ըզ քս . անու անեցեր Կաւ նայ
 և բար ձող մեղաց . ան . ճըն մարտու թե
 իքէն մըկըրտեղոցն յարբ ու մն իմաստիցն
 պրատամբ անն յերկիղ հատմամբ տապա
 թին և խոնար հայն իխորաւ իմաստու թե
 ան քս . Ոհա չուսոյ արդարու թե եղեր
 ան ծուկ ճանապարհին ան աջնորդ եց
 եր որդ ւոյ մարդ կան ելանել յերկինս ան
 մարմնական վարու Կ թից աւ թինակաւ . ան
 ւիթոյ անմահ և երկխաւ որ սբ փե սային եկ
 եղեցւոյ փե սաւ եր և հրաւ իրակ աւ արե
 ցար հարսին որդ ւոյ թագաւ ոյին . ան
 վարդ ապե տին տիեզերաց աւ անդ եցեր
 Կ քո Կաշակերտեանն . և ըզ ըյս Կ իշերայ
 ին ճրայ երբ անի համապայծաւ արե
 գականն աւ տարանի ան . ւոիտական սբ
 խոր հրոյ ոյ օրինացն եղեր քարոյ ան օրի
 նայանցան . որով մատնեալ բանտից և կապ
 անայ մոլեգնու թէն հերովդ հաւ ան քս :

Բարեւոյ իրն ճոյս արբ էցու թէ յաւուր
 ծնունդ եան ձա հաբ էրին . զքէց որ իւրացուա
 լով ծնւար աւանդուից անապատի կարան է
 լով իրնդ թեաց ինա հ որ ուսար հերոսդ իւրաւ .
 Դրն ծու թե աւ ետաբ էրեղեր հարւոյն որ
 իր ընդինս . կարապետ կըրկին ի զմանունս իս
 աւրին կողմ երկնի որով լու ծան էրկու նրք
 մա հ ու . ի իւ թաւանս ձարմանդ յերկր
 յաշմիկ բարաց քոյ պարաճաճ կեանք . և աւ
 նիւ թաւանս հարւոյնդ . քի յարքայու թին
 երկնից վերաբնակեցարուա . ինու թաց իր
 մեզ յօգնու թիւս ի վերուստ մէ յալ հարմար
 աւ արեան և մարգարե և կարապետ և մեկ
 բարիս որդւոյն ալ . իս հանապապետին յի
 որ ինա հին պատարանգ եւն քա հանապա ինք
 նանուն էր մանայ պատարանունս երգար աւ
 իս և անօնողացս շնորհել զքա ու թիւս .
 Իրաւ ետու ար լու մզ արտաւեանդ աւս
 բեցեր զհրէշ ապկայե ալն զարբեկ . աւե
 տարանէ . Ի զարարինս զաւ ետեօր ծրնունդ
 յաւ ալ ընթաց կարապետին լու մ յալ հանուն
 սողաչանօր սորա կեցոյ զմէց արարճ հաւ . իոյ
 ընթակոց . Ի յարգանդին լոյեայ հարւոյն էր
 կրոպիգ եւն քեզ յարմարն արբ ից կու սին
 արեւասինս վերադնէնց ճայն բարբաւսց
 լանապատէ պատարանեաց զեկեղեցի հար
 սրն մարտ ըսք զեւայննուա . Ըրբոց եղէն հոյ

78
 5

Երբ որ զէ կնիս ոչ իշխեին հայել իփառս
 անձու թեք: առ հողանիս (Թեա) քորով Է Է
 նու թէ մեկըրտեաց ըզքեզ մարմնով իջու
 րսն յորդ անանու: աղ: Ըզոր ահ եցէք բա
 րձր արարեք ըզնայալ իտեան: Որ աւե
 տաւ որդ ալըստեան բանին առ արեցաւ ճայ
 նի յանապատե ըզոր: Որ սրբու թեց սբ
 կու սաժին որդին իյանլորդւոյն հայցեր
 մարի յորդ անանաւ ըզ: Որ զձ անկեալ
 խոր հուրդ սբ երորդու թեկարապետին
 յայտեալ հոգին աղաւ նակերպ իջմամբ ըզ
 ի իյանմեան վեց երորդի առ արեցաւ հը
 րեչ սակապետըն քաբ ըիել իրաղ սրբն քա
 լիլեայաւ Ետարանել սրբոյ կու սին ըզմարմ
 նացեալն որովայնե՝ զձ անկեալ խոր հուրդ
 ըն յաւ իտեանից անդ առ ար երգով ըզձ սողբա
 նի: մեծացուցանեմք: Որ յորինակ սրբոյ
 կու սին ամուլ սրբ անդն եղիմաբ եր ին որով ըբ
 ղայաւ քարոյ կեանք անին զարուսեակն յանա
 պական ճայն բարբ առ ոյ յանապատե սբ յով
 աննեա մեծն իմարդարեւ: ան: Ել յսորքով
 Է Ե յանապական ողջուկիւ մտեալ իտու նն
 զարարիսց ըւ եալ ողջոյն եղիմաբ եր ի իսաղայ
 մանուկն յորովայնի: Երկրորդայ եաց ան արար
 ճին իյորովայն սրբոյ կու սին: անդ աղ առ եր
 ղինաւ որ վեայ անրատու եր ըզս իմանայն
 որիյե Յրկնից իջեր իսեր հարսին բո եկեղե/՝

Գ

Ե

Է

Wyg yirfuout yaid lpb fye wpr b h u d n k
f b u a l k r i t u p n j n d s u i n d u . u o r t n d u n
l d u s u a d i p n o t u r u l e a r f i u n u l k r u y t y g n
u n s u a l e u n u r b u h u b r u d e k h y u r r e n l d e y
u r l u n . d r e n o r h y h u n u a r s b y u r t j u r r u a
d u s u a n s u g y b i n d h d u n u a d j e f u d u r r u n
l d h r u y h i n e u n u a l r q u l e n u u r u d u y u n r b n
n y r j u a n l n o r l n y d r e h u y t y u r q u i n u n y
r u r d o n d e n u a y q u r q b r u a q n d j n u r r u a r
n y d u t u n e y b r d e d h d u n u r u l y a d u s u a n y
l d r u a q o r f i u a f y n o r l h o r i d n s u a r q d r e l y a
h u n q u i n e u n r i n p u p u r r o q l e a d y u u n r b
j u o r y r n d u n s o b z u a n l y p h y b r e l h u u j n z
u n u u l h u n s n o u u h e l d s o b z u a n l h i d u n o r
s u a n u r u u b u l p d u y n h u r u r e a u n n o r s u y
k r q b n q u i s n e l d h u s o r h e u r d n e u n . l d
u o r y r n d u n s u q h e u r r u a r n y u a s u a y b e n
u y l e d u r q u a r k h i d y . d u y n u a l h y h i u b l d e d
h u h d u n u r u u h a n u a r u y k r q b n q u i s n e
l d h u n o r l n y d h u a d u h i . l d j u o r y r n d u n
r u u r u n u r b e l n y n i n o u a s u r u d e l r u l y j e
z u u n u l d e d h i d e l y r u n z h i d u n o r u n u p b e l n y
u k u l h i q e n l e d u r q u a r k h y r r u n o r m l d u
j u n u o u h u l e d k e f r i n t u b y b r u y n h s u a r k b e
q b d e r u q h u a n u h e u r d n e u n
u r q u a r k h y q b r u a q u y n l d e d h d u n u r
r u h a n u a n y n r r u a n o r k u n l d h u a d n o r l u y n

111

114
115

Ի յսրբաւորի ծանեւսր հոգւոյն. աղաչեա
 զարժ զսրն մանկանց եկեղեցւոյ: Երբ
 զայնէ յորովայն երկրորդազօղ քի որ ըզհու
 ըն արժ մերով բուռ թէ մրկըրտեցերկոր
 դանման. աղ. Կանանքու մն օրինաց. և նախ
 անկից բն շնորհաց. որ հաււոյն իր ըծուս
 քարոյ եցեր ըզփրկու թի գալլատե ամբ
 ըն քի. աղաչեա զարժ.

Եւ յսոր զբն յայ եկեղեցի ի հոգւոյն հար
 տանիս զոր պատրաստեաց ձայն բարբ աւ
 ու ըջ հարսըն մարտն զեւային. Եւ յսուր
 փեւաւ երն և բարեկամս յնդ երկնաւ որ
 փեւային միաւ որեաց զեկեղեցի ը փոխա
 դրերով իյերկինս. Եւ յսոր շնորհեցաւ մեզ
 դեղեկեաց սրշխարք սորին ոսկերաց ի ձե
 ուրն սբլու սաւ որ չի ըս հայան տանեաց ըի.

Կանազն Ծոյզ հանուա Կրօնչին.
 մարտն աջոն. բարձր ը ը ը ը և զ ը ը
 զայն որին զինաւ որ որ և ի ը ը
 նորւոյն կանանց մեծ կոչեցաւ յա հուն
 թիրս հոգւոյն պատու եպոսթ. Չ միաժ
 նին կարասպետ և ըզբանին ըզ ձայն որ յո
 ռովայնէ զքս յաւ ան գու շակեաց. յա հուն
 Չ յանապատի բրնակիչ և շնորհաց բն
 ըզօղ որ և իր ը ը նսս ըզփրկու թի քարոյ եց.

Ի յսրբաւորի ընտրեցաւ յանտոն ծած մեծ
 ոյ քարոյ ըզ ը ը ը ը նորւոյն աղ ը ը ը ը

Ճ

ԴԿ

հաննեւսնդւոր ար բարեկցութիւն վսնն ճար
 նց մերոց: Ոչ յանապատե կոչեցար իտեալ
 ծածկն ինչ մի կրթութիւն ըզբնութիւն բար ճողըն
 մեղացւոր: Ոչ զմարգարեկցն ընկալար ըզ
 պաւծած տեւ և ըզշնոր հրա ճրջմար իտեալ
 արեւոյնսն: Ոչ մտեգնու թք ըն հերոզի
 այ ընկալար ըզվաճ ծածկն և իդւարս հրեշ
 տանկաց վերանկարգ եցար: Ոչ մարգարե
 կցն իջեոց իդր ծածկն: Ինչսաւն ետարանե
 ցեր ըզգարուստ որդւոյն այն տր յովհան
 ուար ճանայ պսօր եկեղեցի քո քն իտօնա
 խլմբե: Ինչ զօր յշատակի կարնայե տին քո
 յովհաննու: անվաւ ըզքեզ միշտ անհե: Ինչ
 արժ հարցրն մերոց: Ոչ մեծ ի ծնունդ ըս
 կանանց իքեւ վրկայեցաւ իյսրմայտ: Ինչ յով
 ռան զուշակեաց զանճան քո զմարդ եղու
 թիւս: Ինչ վեց թեւեանս արմբեքն ոչ իշխե
 ին հայե իման ըս քո քն սա ար ճանայե: Ինչ
 ըն ճեռնադրեաց ըզքեզ ինոր ճանսրն յոր
 դանանու: անվ: Ինչ ար անհեցեք և բար ճար
 արեք ըզնա յաւ իտեան: Ինչ արնայե տին
 յովհաննու կատարելոյ ըզ յիշմ յայնա: ան
 դար ար ճայնիւ զարժ ճար: Ինչ Երանե
 ալ վրկրա չին մեծ արեւոյ ը ճ զտօնա հոգե
 որանան ճայնիւ զքն թագաւ որն անհեցե:
 Ինչ անապատի բարբառոյ ճայն և աւ ետաւ
 որ արքայոճ և թեւ ընդ նրմի: Ինչ ար ճար

48
 7

7

Տարիսն սբ հոգին . ահե .

Արագ ճրջխարամ թե սբ յովհաննէս
 ճիւղորոհչ . որ ծ ազ և ցաւ էր երկրի . աղաւ
 թիւք սորա սոր լուր թեզ և ողորակեաց . Տար
 գարե և առ աբեայլ աճ որդւոյն . և ճայն
 բարբառ այ ազր արարող աիեզերացոյ
 յայ զարիւ սեակըն ծ ապ եայ երեւիթե և
 ղե կարապետ սրեզ ախլանն ալոր արող թե
 իւրեւալըն յայ կարապետ մեծն իմարդ
 արեւ ճիւղորոհչըն յովհաննէս պայտրաս
 տեր ճանապարհս թալաւ որին յաւ իտե
 ՚նից . լիկայեաց և աւե չե մեւրնն . այլ առ
 սբ եայեմառ աիւր . այլ հարսնն եկեղեց
 ոյ զեւայ քսե ալքայն երկնից . տեւաներ
 ինչ յս զի գայր առ նա աղ աղակեաց և աւե
 ահաւ Կառնայ որ եկն իբառ նայ լուսնոյ մե

II
III

Կանոնս աբ որն Գրիգորի Լուսա . որ չին .
 զեբրանեից սոր սբ գրիգոր արարեալ
Թեց ըն պաշտօնեւ և առաջնորդ
 բանաւ որ հօտի . Լիքեց ունիմք բարեխօս
 առ յս միաժինն և աղաչող զայսն քո ու իտաւ
 որացս . կանխես կընդրեալ ըզմողու թիւն
 յանցանաց իրեն աշակերտեղոցս .
Կեբանեի սոր սբ Գրիգոր ըզք եզ ունիմք
 բարեխօս առ իս զսանս ճանց մերոց . Որինն
 լու թեց բն նաւ որին ոչ զանգիտեցեր . ըզք
 Որքոր սնմար մնայ ընդ անս վերա կարգե

74

7

78
7

Կար ըզբեցուցիս

Արևան ճրջմարտիս ան պիտու ընդ զս
 անց և հայտնաբերու թի հաւանայ անցի ի ճա
 րոհան տրտէ քրիչ որ իման թողան հանս ան
 ան թարս հայցեալ վարս մեր կրօնատու
 Ըստեալ յայ քա հանայ անցեալ ճրջմա ճա
 ճարտիս և հասի հագե որ բանաւ որ հանե
 տր զբանս վայելչու թե եկեղեցւոյ քրիս
 ան ճա ճի և ան պիտու կեանց յայ յանց
Արքանաւ եր կոչմամբ ըն ճա կար ու
 պարե ճա ճի ան և յու ան տրեցեր ըզ հայտ
 անան ան իստի հա ան պիտու թե տրտէ քրի
 ք որ անց ան պարե իստեալ վան ճանց
 մերոց և յարցիս ան պիտու ան ճրջմա ճա
 ճա թե ք վերա մոտեցար ի յու ան ճի յեղ
 անցիս իստանան տրտէ ք և պայ ճա անցան
 եկեղեցիք քրիստոն ճա ճի իմա ան տրե
 յով պիտու ան ան տրտէ ք որ ու թիս տրտէ
Արան պրեցեր ըզ սիրելի և ըզ հա ան ան
 թիս ըն պայտոնե ան ըզ տէ քրիչ որ ի ճա
 ըն տր ըն ան որեցեր ըզ հայտնան ան ի
 ան հա ըզ բեզ միչտ ան նե ճա ան ճա ըն
 մերոց և յե ան ը համբերու թի ան ան
 նե ի հար ճա ան ան տրտէ ք քրիչ որ ի ճա
 թիս համբերու թե ըն ըն ան ան և յարցիս
 տէ ան թի ք բար ճա ըզ իստ ան կա ան պայ
 ան թե ի հայտնան ան իստի հե և ան

88

88

րեր երկրորդ արարուս անկասաբ էրորորու
 թեղ ըզ լիսն անսեծ ցեք կբար ճրա
 րարեք ըզնս յաւ հոնեան: Ար եկայք
 հաւ անուայեայք և կոչեցեայք յորդեգր
 ու թիարբ ցն գրիգորի անսեծ ցեք կբար
 ըրարարեք զարծն անկեցեցոն: Չընծ
 ու թե ասոնեպոք ըզ յիշ անուայ հայրապ
 ետին մերոյ և ընդ սրմին ց նկեցեք կբար
 ճրարարեք զծայաւ որին մեր քն քան
 անայք և պաշտօնեայք հոգ և որական հը
 նչ մանբ ց նկեցեծք ընդ սրբոյ հայրապե
 տին կբար ճրարարեք սբ զհոգին ճըշմ
 արտու թեան:

175

Ի հիւսիմ: Բարեխօսու թե քահանայա
 պետին քն և վրկային կեցոյ զժեկբար զազու
 ողորմ: Ա զահանօք սրբ ցն գրիգոր լուր
 մեգոր միայնդ եխբ ազու ճողորմ: Կորին ան
 ղօ թիք որովու սար ճանապարհ կեանայ
 քաւ եւ ար ըզ յանցանքս մեր

175

Եւ զսորդ հաւ անուայ և լու սաւ որին անծ
 անց մերոյ արսբ գրիգոր եկայք հաւ անու
 ցեայք ի ձեռ ըննր հանցուք այ ցն հու թի:
 Տեծ հոստովանողն քե և ըզ շար շարանըս
 յան ձն ան ող վն ըն մեր արսբ գրիգոր եկայք
 լու սաւ որեայք ի ձեռ: Բահանայայեանայ
 և պատմող ան ային օրեանայ արսբ գրիգոր
 եկայք աշակերտեայք ընդ հոնա երդեպոք քն

175

72
84

u. p. h. p. u. r. d. n. u. u. u. y.
p. u. i. z. a. d. h. a. n. u. r. d. l. e. d. h. z. u. p. u. r. t. s. u. u. a. d. h. o. r. u. p.
j. u. n. u. d. q. h. i. u. a. l. e. d. e. r. i. q. d. i. r. i. h. a. l. e. d. e. h. i. s. u. g. u. a. u. u. a.
u. b. u. y. r. u. h. e. y. e. u. u. u. n. r. t. u. y. s. u. q. u. a. r. d. l. e. u. h. a. n. u.
d. b. r. u. i. n. q. u. a. r. u. u. y. q. t. u. e. u. u. u. n. r. t. i. z. d. h. y. z. u. u. p.
s. l. e. y. b. r. q. u. u. r. i. s. e. u. r. t. l. u. a. u. n. e. d. e. u. r. u. a. d. h. o. r. u. p.
h. i. s. h. e. y. u. y. r. u. d. e. q. u. y. d. d. l. e. h. p. r. j. u. s. u. a. u. n. r. q. u. y. r. u.
u. b. u. n. u. s. z. p. u. i. z. a. d. h. a. n. u. r. d. u. y. d. u. a. d. e. b. r. u. i. n. u. b. e. h. i. s.
u. p. q. r. t. i. q. u. r. q. u. a. n. t. u. a. n. u. b. e. h. i. s. r. q. z. u. a. r. z. u. a. r. u. i. n. u. y. h.
j. u. n. u. d. u. b. u. n. l. e. b. r. e. p. s. r. u. i. h. o. r. u. a. d. o. r. h. i. s. t. e. d. d. n. e.
u. a. u. n. r. u. i. y. r. u. e. u. a. h. e. t. r. u. d. i. q. r. i. n. q. u. y. h. i. s. u. a. n. u. d. u. a.
u. o. r. u. s. h. u. h. r. u. a. u. y. h. i. s. d. u. n. z. p. u. i. z. a. d. h. a. n. u. r. d. p. i. n. e. u.
u. h. i. n. l. e. d. e. d. u. r. u. p. d. i. n. e. d. e. h. e. y. e. r. i. d. e. r. i. z. h. e. t. r.
r. u. s. u. a. r. u. e. u. a. d. t. u. a. u. n. h. o. h. i. u. p. u. a. s. u. u. a. u. n. i. g. n. u.
t. r. h. e. r. u. y. u. a. r. u. e. u. a. u. n. u. b. e. h. i. s. q. u. a. n. t. u. a. n. u. b. e. h. i. s. u. p.
t. r. u. i. n. q. u. a. n. t. u. a. n. u. b. e. h. i. s. d. u. n. z.

44
82

u. q. h. i. p. u. a. l. e. u. a. n. u. u. u. r. s. o. u. h. i. u. r. u. e. q. r. t. i. q. u. r.
h. u. i. u. u. a. u. n. t. e. y. b. e. r. q. s. h. i. u. e. u. u. t. h. e. h. e. y. e. y. u. y. h. i. s. u. y.
u. u. u. u. u. u. u. b. e. h. i. s. h. i. s. u. h. i. s. t. e. h. u. a. n. u. u. p. u. i. n. u. r. t. e.
p. u. y. h. i. z. u. d. h. i. e. e. u. a. r. t. i. l. e. u. a. u. u. y. u. a. r. u. y. h. e. u. a. y. r. u.
j. u. n. u. h. u. n. t. u. h. y. u. i. p. u. e. q. r. t. i. q. u. r. h. u. i. u. u. a. u. n. t. e. u. i.
q. u. a. n. t. u. a. n. u. b. e. h. i. s. r. u. y. d. e. b. e. r. h. u. a. u. u. u. u. d. d. r. i. z. u. a. r. u. u. n. e. d. e. h. i. s.
h. i. s. t. e. h. u. a. n. u. u. p. e. t. h. e. h. e. y. e. y. e. u. y. u. e. l. e. r. u. y. u. a. q. u. i. z. e. b. i. s. t. e.
p. u. y. e. b. y. h. u. y. r. u. q. u. a. r. u. u. y. b. e. u. l. e. u. r. i. e. u. r. t. l. u. a. u. n. e.
p. h. i. u. y. d. e. b. e. r. u. y. h. e. y. u. e. y. u. a. n. t. e. q. u. a. n. t. u. a. n. u. b. e. h. i. s. r. u. y. d. e. b. e. r.
p. h. y. z. e. y. u. a. r. j. u. r. u. y. b. y. p. a. l. e. d. e. h. i. s. h. u. i. s. t. e. r. u. b. e. h. i.
u. u. u. n. r. t. i. u. d. b. r. u. i. n. u. b. e. h. i. s. u. r. u. e. q. r. t. i. q. u. r. u. p. l. e. b. e. y. b. r.

72
84

Վրկա Բ/Յ Ծըշմարիտ քի այ յերոյ վառ
 Եւրն ժողովորդ եանքն հայցեալք Եւ Ի
 տեանս քո քառու թիւ Եւ յիմք երու
 թէք քո ստապա Բ/Յ Բքեզ ժողովորդ սե
 փ հականսն և ընտրեալս և տրուի եւտ Եւ
 Երգարդ արեցեր ծընրոյ եւմք սք աւա
 զանին Գւ Եւ յիմք երու յայ Ի հաւա արիք
 ցե Բ/Յ Բքեզ ու ընտրեալս Ծըշմարիտ ան
 քիտու թեանս և արժանաւ Բ/Յ քո արար
 եր ըզմէզ ժան անդորդ լինել կեւաց ըն
 յաւ հոտեւից Գւ Եւ յիմք երու յայ Ի հաւա արիք

Եւ արեց քո քեզ քեզ քո ստապա քեզ
 Եւ ըզմէզ քեզ քեզ քեզ քո ստապա քեզ
 Եւ ըզմէզ քեզ քեզ քեզ քո ստապա քեզ

Եւ հիաւս արե կա ապարտու թե վերած երրոյ
 մեզ ի ձեռնս սք ըն ստապա քեզ քեզ քեզ
 Եւ քեզ անձ հարցնս յերոյ Եւ վերաւ
 տին զարդ արեցեր զեկեղեցիս հայաս
 տանեայ արի հիւսիսյ ճան ար այ թիւք
 ըն ստապա քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ
 Եւ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ
 քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ
 քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ
 քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ
 քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ քեզ

7

Կեղեցիք հե՛ծանունաց ըզնորաց օղբն
Թե՛ս քա՛նս - Չ քա՛ն հանայապե՛տն ճը՛
մարտիս ըստ հարսիս մեղքիս եկի՛ հե
շանուկի քա՛ն հանայապե՛տաց անճարաց
քա՛ն հանայա՛ք հոգե՛ս քեզո՛ղ - անհե՛

II

Ի հրա՛ն կրեցե՛ր զորո՛ք հա՛ մարտիս զանճար
դե՛քու՛մ Թե՛ հոգ քա՛ն քո՛ք հանուն՝ ճը՛ քե՛կ
Էցե՛ր յարքայու՛մ Թե՛ քո՛ ճարձանաց ու՛ Թե՛
ի՛ ճե՛քանո՛ւք հայրապետաց անճար
անցա՛նք հոգե՛ս - Որո՛ւ սա՛նք քե՛ր
զեկե՛ղեցիս հայրապետե՛աց ըստ քո՛
քա՛ն քեզո՛ղ արե՛ալ ընթացու՛ցե՛ր պայճ
անճար մա՛մբ ըստ սա՛նք քե՛ր շա՛ն ան
եղո՛ք քե՛ր ոյն գրե՛ց քե՛ր - Որո՛ք զքե՛ս
անցա՛նք քե՛ր անց կա՛նք քե՛ր ըստ հա՛նք քե՛ր
կանայ քո՛ք քա՛ն հանայապե՛տաց ճը՛ քե՛կ
ու՛ Թե՛ ընդ քե՛ս Թե՛ շա՛նք ոյն և ժողովե՛ց ան
ճարիս յարքայու՛մ Թե՛ քո՛ անճար -

III

Յո՛ր ընդ երկնացիս զքե՛ր արե՛ալ անցա՛նք ճը՛
անցա՛նք հայրապետե՛աց անճար ըզնո՛ր
շանուկի ու՛ք հայրապետաց շա՛ն անճար
քե՛ր ոյն գրե՛ց քե՛ր - անհե՛ցե՛ք ըզնո՛ր եր
կա՛ն քե՛ր և յո՛ր քո՛ք քե՛ր քե՛ր քո՛ք ճը՛ քե՛կ
անճար անցա՛նք անճարիս անցա՛նք քե՛ր քե՛ր
անցա՛նք հայրապետե՛աց անցա՛նք անճար
անցա՛նք անցա՛նք քե՛ր քո՛ք քե՛ր անցա՛նք քե՛ր
և յո՛ր երկնացիս քա՛ն հանայա՛ք Թե՛ քո՛ հանուն

Տէր = Նորոհիւօք ճրջմարտու թէրն զարդա
րեաց զեկեղեցի կարգաւ որեաց բարե
պաշտու թէ / Ե նորին աղաչանաւք իւր
նայեաիս յէջ թօնստոս .

—

Ազերջանիկ ընտրեալ սրբոց հայրնայե
տացն ժողովոց զերանգոյն փառօք պա
տու եցաւ սբ ըն ներսէ / Ես դաւանելիւ
զհոգին ճրջմարտիւնդ հաւարեալսն .
Նր զժամ կեալ խորհուրդ ապագայից
Ժամանակաց . յայտնեցեր սրբոցն ներս
էսի / Ե նորին աղաչանօք խնայեալ ի յէջ թն
Նր ինք պատու իրանայ թայաւ որին երկ
նաւ որի ըսք աժակ մա հաւ ընկալաւ ի թա
գաւ որե / Ես և փոխեցաւ իյեր կինս իրու
եղէսն աւանդաւսն .

176
17
1

Այսօր ածնէ եկեղեցի ըս յիշատակ սրբ
ոցն ներսէսի հաւ յամանեւ նայ լու սաւ որչ
ին . նորիւք զհօտայեալին ընտրեալ իյը
ուս հօտին քրիստոսի աղաչանօք սորա կե
ցո զժեզարար ճաւ ոչքն յէրոց . Նր յար
մատոցն աբ լայ համու զերաբ ուսեալ ծաղ
իկ հաւ անոց սբ ըն ներսէս սիւն հայաւստա
նեայց շուն աւ ին անմահ տըն կոյն պլտուղ
լուսոյ սբ լու սաւ որչ ին աղ . Նր անհիսի
հրեշտակացան լու երի ձայնիւ հընչ մամբ
շնորհեցեր յէջ դեղ կեանց զանմարմնակար
վարուք մարտեալն զհոգանիւ թն ընտր

✠

✠

արիւր ոյն ներսէսիւն աղ - Ը զարմահնէցեք բարձր
 արարեք զանայսն հոռուսն - Որ յայտնեանցն ոյ
 սոր զգանն ճն ան պիտի հայսն աննեանցն արեկե
 ղեցն ըզ հայսն երկսու որ անհնէ - Որ ճարե
 անցն այստ զայս հաւ արեկեցս իյորդ - ոյ հորձն
 ընայ - զորդին միածին գովեցեք - բա - եկայք
 հանկուսք արեկե ղեցն զարդ արեանց ի շն
 արհայ հագնայն - զհագնն ճրձարիւր բարեբա
 նեցեք - բարձրարար -

Որասացերն որոմսն թէ շինել զանչխարհս
 իսկըզբանէ - որոմսն ըզմորդ - այս արանցս եւ
 ուր այգեկն արշակունեանց հոգիւ ընարեան
 զարն ներսէս աղօթիք արար որոմսն մեզ
 արձ - Որ իստու նկանել թարգմարայն անճա
 ղին ընօրինաց - ըզպատու հաս բարկու թե
 մերոյ յան աղանցն ճարմանակօք յայտնեան
 զանցերն արիւր ոյն ներսէսիւն աղ - Որ պատու ա
 կան արեանց բոք ըն ապանեցեր զարխար հս
 անիծ ից փրկեա ըզմեզ իսեղ չսոյ մերոյ եւ
 պատեայ յանօրինայ - բարեխօսու թեանց
 արիւր ոյն ներսէսիւն աղ -

Յսօր զու ար ճայեւն առնեան երկնայի
 արն ընդ մարդ կան պարանկեցեղեր փրկու թե
 մերոյ - բան պի յայտնեցաւ մեզ հոգեորդ գանն
 ընրու այն արեկեկան արեգականոյն ճար աղ
 թե արն ներսէս - բարեխօսու թէ արար տեմ
 թե ըն պարգե եւ զխաղաղու թե հայսն անն

||

||

եւ յայտնար հետ Վ յսօր վերաւանն արդ
 եցաւ քան զանայտիկս և յայն անպանդ
 կայեա ծանկեալ պայծառ ու թէ քան զ
 շարհեցուն հովիւ ընքալ ըբանաւ որ հօտի
 յարմարայ լուսաւ որ շին բողբոջբն ակալ սբ
 ըն ներսէս բարեխօսու թէ սորա տեւաւ
 հաստատեա զի շինանու թի հայրայեանկան
 ածուոյ Վ յսօր յեծապէս փառօք ցրնծայ
 թագաւ որակաւ և յայն անպանդ ընդ հարտու
 թի սիրոյ սբ հօտայեանն քան զի հաս ի յօգն
 ու թի օրինանդ ընդ թագաւ որայ յարտակից
 զինու որական դասու և սբ ըն ներսէս բարեխօ
 սու թէ սորա տեւաւ ըբար ճրացոյ զի շինանու
 թի թագաւ որակաւ և ածուոյ

1
 1
 1

Որ ըստրեցաւ ը յառառ ծոյ հովի և ըբանա
 որ հօտի ովերանն ի արքսբ ներսէս արժանաւ
 և ըբօժման սբ հոգւոյն անպանդ և ակերպի ըմամբ
 ու յարդանան վաւ ճարն ընդ ընդ եանքո
 իւրնդ բեալ ի քօխտոսէ ըս թողու թի ըն յար
 մատոյ բրդիւեալ բարեաց ծանդի և ի սբ հաւա
 տոյ ովերանն ի արքսբ ներսէս լուսաւ որեցե
 և ըբիմանու թէ զեկեղեցիս հայաստանեայց
 ըստ սրբոյ հօր լուսաւ որ շին վաւ ըն յարդի
 մաներոյ ըս թագաւ որն հանգո և ըն յեծին
 յովհաննու ովերանն ի արքսբ ներսէս և ի իկեր
 ա ըն յարտու իրանայ ըս բաժանկ մահու ար
 բեալ ընդ անմահ հիյընդ անս վերակարգեցար

յսօր ցրն ծայ եկեղեցի ընդ անվար մնացրն
 որ ասակցեալ անօնելո. զ զ յիշատակիս քս ար
 սք ներսեանի հնգւոյն արքայ աղաւ նախկեցայ
 եղևաւք վրէպեցայք արեւոստեաւ առ քն զնաւ
 ճանց մերոց. ք հնգեւորն տրեալ ար ժանապետ
 շնոր հօր հնգւոյն ար յեկեցե. ք զփրկիակաւն
 մարմին և զարիւնքն ան յորում հրեղէն սիւնն
 էյեր կնից իջեալ բա. Արդ անասեմք ք եղ լու
 սաւ որիչ հնգւոց մերոց նրմանեա ըմբուտեի
 նախա մարդ արե ին մեծի լու սափայլ ք իմաւք
 անձան հրաշտեպեմք բա.

ԷԿ
 ԾԶ

Այլ արմատոց հարցրն արքայ մեզ գաւ աղա
 բնիկեցեր ըզիսն հակ սք հայրնայեան հովն
 էր ըզհօս քն քն. Որ ըզիսն արն անգ իսնն լծ
 հայաստանեայց լու ծեր գիմաւսուն լծ ծա
 գեալ ըզլո ըջս անգաւ որդւոց լծորդ մնայ. Որ
 զ հանդ եր ձեալ խոր հուրդ քնար. անպեամք
 սրբե ոյն ճանուցեր յիշատակի արմա ընկա ը
 լպտաւ նորոց զանախաւ.

Հրեկեպեմոց.
 Կանոնն Լորոց.
 Կն ինք նը իրեալ ք սիրոյն քն երկեա
 Լորոն հատակ ք և կու անպ իմա
 ստուէր իւզար ճանքն ձերբա
 ր ճրագեալ անօնե մար սիովն որ լաւեք քն իւր
 ուլք. Բարբաւ ք երկնաւ որք ք ըզին զեղկեր
 քան զի հոտ անու շից բն ըբցաք իքն ողջակե
 զք բանաւ որք և կոհ ք փրկիու լծ. և որո՞ք

անարարս ընծ ալեւալք այ: Գեղեցկուն թի
բք ճարմանու որ պայծ աւու թե ձերոյ յիմա
րեցոց ըզթ ալ աւ որն և պակեան հեթանո
սք: Իպեղըսքան չեի անաւուր կու սանա
ցն: տարիսցեալ զլու արթու իբ ընդ ճարդ
կան տօնեցին: Դար ձեալ զեթրստին սրար
չական զօրու թի և դար ձեալ երեմսն անու
նկ զարդ արի: քան զի ծաւ ընկեաց արնկե
ցաւ Իդրստին Բերեղով ձեզ պարու զ զե
րանեցին հա իփսիսե: Երկունսք ճահալ երբ
անիծ իցընլու ծան: և ադ ան զերրստին անա
կերպ ճոխանայ: փոխանակ և այի դրստերք
նր: ճարտիրոսք և կու սանք ընծ ալեւալք այ:
Չօրք հրեշտակաց ընդ ճարդ կան տօնեցին
և կանայք իյերկին ըս գրեցան զիսաւ որք կու
սու թի ընդ ճահալ պատերազմեալք յայ թե
ցին: Իսա չակից լիւելով կու սան ին արար չին:
Ե Դ զարմայու մն և իկերքան ըս հրաշ Խորհ
դոց և բանից հրեշտակաց և ճարդ կան զանդիկ
նարծ անեւազօր զօրու թի Իսանար հեալ տեա
սեր ըզհանդ Եսկու սանացն: Ընկերք ճիւստի
ճարման կեւցադոյս նա հարանիք հաւ անար
և հոգւով ճիւստեալք: Գարան ընծ ալեւալք Իսան
դի ճակատու զիսեցան հաւ անուղ և կային յան
դիման: Թու ըսցան կորուսիք հաստա ձիգ աղեղ
անց և արկար կանայք ըն զաւ եցան զիսու: Թադ
աւ որն պեր ճայեալ զօրու թի և փաւ ալք ի

Ժամանակ ի կողմս և ի պարտեւոյ անձնէր. Ժողով
 եւոյ քանցման Թեւոյցայ և սպանոց ոչ զօրեիս
 առ ձեռնս հասնակի. քան զի հասեալ ի Թիկոն
 նսաներև ոյժ օգնու. Թիս խորասակեաց
 յայտնապէս ըզգալունի պատե. քաղցի. Ի վր
 Թոյ պատու ական ձառն պարտի ի սոցապիս
 զընծ աղով ան ճե. Թաննոյր յարև. մոռ. արք
 յարև եր ընծ ապեալ հասնի. քաղցի. յայտ
 նապէս ըզգըք հանդ առ ան. Թեւ. ին ան Թ. ա
 քառ. արք և ըզգան ի քնոյ ու. Թ. արմալ յան ձե
 առ ին ըզգալունի մեծու. Թիս. պարգ և ել իր
 երոց ի սոստանայիս ք. անի. ք. և ճաճ ու. և ճ
 նարի. ք. քողանայ ի սիսե. ապ. Ի սոյ հոյրոգ
 հոյ և արք. յըղու. Թե. զըն յայտնէր. և երկու
 ըք. Ի քրկու. Թե. ալ խար հի. Թե. քե. ին. քան զի
 կանք. ք. զեր ին հրամանիս քան զքաղցեալ ի լ
 ու զիս ի սե. րու առ ըզգարոյ և ըն Ի քրկու. Թե.
 Ժ. ընան կու անի. ք. յայգըս Բայու մս և մար
 ըք մանկու. ք. ըզ հրամարակըս ձե. քոյ. Ի զի
 ոկըս սրտ. ու. Թե. աղո Թ. իյ և պա հոյ ան Թե
 ցիս հաւ. առմոյ զարգալեալ ք. ի քն. Կանայ ք
 պատու ականք. քան զարու և սոյգ առ զայ մու
 ու ականք առ առ ան յայտ մարգարտիս եր.
 ին քան ձիս ըս քրու ականքս քան մայ և երե
 Ի քրկու. ք. ան ձե. Թե. ալ խար հի. ք. և ե. ք. ք.
 մե. մեծ խոր հոյրոգ և անու. և քան զայի. ք. քա
 ղեալ ի քրկու. և ք. սակալ ընդ հրե. շտանկա. և

դեր աւրիւնակ արտու թէ կու ասնայն վայր
դասակնու թի արանց արտարոց. Չեզնչմ
անել կարօտին սն հոգիք միայնեպէք ար
բու թէ և սիրոյն քի զհմա հուամբ ձերով
մեզ ճանապարհ հարդ եղեք ելանել ան մար
դոյ սն ան. Ղեկավարէք ճարտարք հոգե
որ հրմուռ թէ թէ թեաք եւ ըն ճարմում
և մրոտք արդացեալք. ընդ երկեան ասայա
րեկս ծովում մե փ կեպարոյս ան վրն ասնա
ւեղեք և հասեք սն քու. Որ ըն ճարտար ութ
ոյն քի շառաւ հոգ և ողկոյզք ճրմեալք.
Երկնաւ որ մրշակին. կոխեցայք ճրգում թէ
ի հրն ճանրս ձեր. զիմ րաստին հոգեք անմա
հականք ան մակաւն. Երթեցին ըզկարիս
մարմնական կեպարոյս. զի ծանեան ելթ
երայե և սուտ պաճու ճանր ոչ հեշտա
ցան հոգրեկանրս փարիկու թէ փնացանե
թէ սնտոիե անցաւ որ մեծու թիս. Չան
դաստանրս հոգե արս ան թից և պարհոյ
վանտակեալ ըք յու ամ զան ճարմանկա.
Ճուժկալեալք փորձու թեց և պեւ պեւ
ըզկանաց և եղեալ ճան անգ որդք ան թա
ռ ան պրասկացն. Նախան ձեի յորինեցին
զան ազաստ կու սու թէն. Կոր անրոգ եալ
արեամբ և հրով. մաննեցին զան ձինրս
սու սերայ և ջա հից և ան շեղ րայտերաւք
ըն հեռե եալ մրտին յան ազաստն. Քնու

Ժք Երկուսու որք հյերկրի հաստատեալք
 և արձանաք զորս անդէպ հյերկրիս ըսկանդ
 Կեանք. հնրեանք էին. և այլոց զուցին ըզձու
 Կապար հրա ցանկալե վերինն եւ Ժք. Ոչ ըզ
 քաւառու Ժք հմաւորու և կու սանայն ըրոց
 ինչ յանձեաց հեղգու Ժք և ըրու Կայլ արեւ
 ընկը և պատրաստաք միտալով երկուսու որ
 հարաւանեացն զիմքոցն հյան ապատար ան
 մահ փեւային. Ունի որ հմաւորու և զայ
 ըրու Ժք. և ինչ սանահարս յեւան կոչ էրոց զան
 զիմքով արեւու Ժք հնր և մարու Ժք. միւս
 բան զմիտալան ան հմաւորակ զընծ անցեմ
 Ուրաւկեայք զմիտալե ք ըրու Ժք հյեր
 կոն հյերկրիս սարաւոր Եւ զընային փախ
 ըստեայք. հնր եանք էին և մեղու ան զին բա
 զմի մեղու Ժք միտալե յոյս հանք կու Կ
 ինքեւ անդ և անօր Ժք ք և սիրոյն ան ան
 հայրեցին ըզձուս որք փրկու Ժք բան միւս
 ըզձուս արդիւ ապաշտ մայր Ժք զ յարեւ
 արհեւ պայծ ան ալեայք ք ըրու ստիտի հօրե
 ծայրեցան. Իսկ ըրու յոյս ան արինու Ժք ան
 յայանեցին որք և ոյ մարդ կան վերանայ յար
 խարհեւ անըստու երկրի հոյ և որական վարի
 քն երանե իբանակա երկուսու որս անմար մին հր
 երանակայ. Լորպեւ զարիսք ւթ հմաւորեայք
 հյերկրի զոր կանխաւ անեւայ ք ու շակեայ մար
 քարեւ. հմալե հմալ Ժք շինե զաւ կալ ըրու զիկ

եկեղեցի բարձրացեալ փառք ի պարծանքս
 ի սուրբն. զորն ձեր երանելիաց սուհաւանիք զոր
 Ըք հրեշտակաց անձար մին զըւարձանցս կիւ
 բնից կիւ բնիք հեղան, և մարդ եկ ի սուրճեցաւ
 ի սուրբն զի սուրբաց քիւս. արձնեցուց
 զընծուն թէ ի հըն ձանձաւ սուրբն զի սուրբ եւ
 Ըք լիցուք անմահակամբ անձակաւն. քան
 զի բարեկեան ըլլալիս թի հաւանց և մարմ
 նաց և պարտք և սերկուաւ որքս սիրողացի
 բեանց: Ի սուրբն սուրբն հրամանաւ անկեղեցի
 սուրբն մահէ յարեւմտեցի յարեւելեաց հա
 սին. զի ըստ սուրբ հրեշտակակրօն զարուք կու
 աւա թէ: փառաստեցին ըլլալաւ սուրբն սուրբն
 մայրսն թէցն. զընծուն թէ անկեցուց ըլ
 լի շատակքս սուրբն զի և սուրբն հաւորոք
 եացուք փոքրիկ թէ ի սուրբն ըլլալ յարաս շէն
 ըլլալարք և սերկուաւ որք և ըլլալ սուրբն ըստ սու
 սին ի յարեւելս ըստ սերկեան. Ի սուրբն մարմ
 ցան յու սուրբն զի ի սուրբն թէ և կանայք զե
 ազնիք զե սուրբն զե սուրբն զի սուրբն զի սուրբն
 ոք սերկուաւ որք հրով հոգւոցն զանեցան,
 Հա հազգեաւեանք ի սուրբն և սուրբն զի սուրբն
 եշտակս. փառաց ի սուրբն զի սուրբն զի սուրբն
 պարծին ի սուրբն և ի սուրբն սերկուաւ և ե
 թեանքն քան զի սուրբն թիւ երանելի կու սա
 նայն որք անձար սուրբն սուրբն զի սուրբն
 ձան յու ի սուրբն: Ի սուրբն զընծուն թէ եւ ի սուրբն

—
—
—

արծ և ուր արտու թի ամարո արոց: քանց
 րասցին վասրն մեր աղաչանքք արք ոցն
 ընդ հելով զթ ողու թի մեր բլմ յանցանացն .
Ի րախիզք ըն բաննամ իր վասրն մեր համ
 բերմա հու: բառ նարով ըզր անուկնիք անի
 ծիցրն ան հսկնի: քերասպանս մարտու թեք
 ըզմարո հի վերագրե այ հանախիցիք և վե
 կայ: կամսու իր մա հու ամբ ու հերց: Ի հիմարմար
 քովով արք ոցն ընդ կու ապարիչն ալաչարմ
 ունու երջանիկ ճակատամարտք: յսցան եցան
 անապարտելիք: զի ված բնորիցս իրաբար սիրե
 ցին: Ենկցին հօր հեռու եայ առաջան ըզ թանգն
 պարծանաց: Ընթար ըեայ ք զմա հու կրոխ
 սու մն ընդ դ եմ մեղացրն վառ եցան: Թուկեցան
 յերկունս քանից գեր իմերոց քան ըզբ մու թիս .
 Ին թիարեայ ք ի հոն ձ բանտից գեպարանաց և
 կանպանաց իմերոց մու նրա ք անպանաց արոց և հոց
 մեծամարտեայ ք: Ընկանոք և բեռանոք պարե
 ան վասնկրս հանեցին խոր հարո սցն ոչ խոտոր
 ու մն և ոչ ժողխաղ ուն թի բարոց: Ծաղիկ քն
 սին թեղեք յաննիս թ ծաղիկըն յոն եցան: կան
 արե սլոք քանու թե: Կչարին մուր հանկունկա
 պանցին: Էրով հոց ոցն զհուն վառ եայ ք ըզ
 հարած ի չընվանեցին: Զօնեցան զեմամբ ար
 ոց ի բանաւ իր ողջակից ու մն: զամբ արմամբ լու
 սոց կեանց զխաւ արմեղաց հարած եցին: Ծոխա
 բար հեռու եցան լու սանաւ իր ընդ պողանեան

SS

SS

Անթուրեանցի կործանեցին լազա հաստ լազաքե
 նայան յաղծեցին կարեանց ճարմանց և հեշտա
 լի գրոգանանց. նաև արկեայլք հըմտաբար
 ընդ գրա հեղեղ կուսպաշտու թի. շնորհապա
 րոք փայլմամբ փայլեայլ եյերկնային նաւ յիկն
 պիտան. Որչեայլ քիկրից կարեանց և իքն ար
 ձանայեայլք. շարաշար շար շարանօք զշարին
 մուք հակարն կապտեցին. պատրաստեայլ չա
 րադիւ թիցն զհրեղեն պետոցն լազիկման
 զոյն կեանց պետահեռեայլք. բողևեցին մեզ
 յարբուցու մեզ հայ գործեայլք ի կուսածեմ
 յամ նկերտ իխորանան. սրբափայլ զպես
 ախք պրծնեայլք ըստ զարդու նոր սիովնի.
 Վերստեայլ վրկայօրեն լազարգարիտուն հա
 ասոյ. անշապեայլք ան ճառ լուսոյն վերստ
 լացան իկեանս անմահս. Ռաբուկայուն հր
 աշապեայլք. գրայուք և մեք աշակերտեայլք.
 ցօղեացին մեր արտասուք. ընդ ցօղարեանն
 հասակայն. ինտեպցին թեղք հոգւոյ լ
 հիւսից պրասկե լոյր փայլեացին գործ լք բա
 րեանց ընդ լուսաթռիչ մարտիրոսան. թի պր
 սակողին զանօթանը եր լազարձանս. պետա
 նեայլ նահասակայուն մատու պոլք իյրն
 ոյնու մն. զի հաճու թք իմնարհեայլ ընկայց
 վրն մեր թողու թի շնորհեպե մեր բզ յնցից.
Ս յօր զանյաղ թե լի սրբոյն հո ինիսիսեա
 լա յիշատակրս տօնե սք եկեղեցի. բարե

5
 2

Բաներով ընդ անմարմնական զինու իրու ին
 ընդ Թ Բ արժ հարցըն ճերայ. Ա յսօր հը
 բաւ իրեցաւ յերկնից յարքայու Թիւն սք ըն
 հա իփսիսէ և արիաբ արժըդ դ իմանմարտ
 ալ յաղթեաց քն նաւ իրին ի սոստովանել
 ուրդ քն Թանգ աւ իրն ընդ. Ա յսօր պայծ աւ
 այեւայ իկամարսըն սեղէնրա սք ն հա իփսի
 սէ և հիւսիսականաց տօնողացս ու պոյց փա
 ռաւ որել սք զերորդ ու Թիւ ընդ. Ա սք ընդ քն
 Թանգ աւ իրն ահեցէք ըզնաւ նոր երդ ուլ ահ ու
 Թ Բ. Որպայծ աւ ապեւայ զայել ըն Թեանք
 պըսանկե այ ըզսք ըն հա իփսիսէ և զպայիանե
 ահեցէք ըզնաւ. Որպ զարդ ապոյն հեղմամք
 սք արեանցն նորնգեայ զաշակերտեալ սըն
 ի ձեռն սըրք ոյն պրիգ որի ահե.

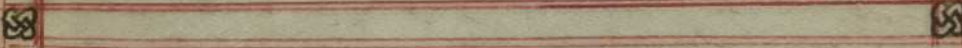
4

11

Բ արժ Բայեւ ընդ ու ըն հաւ առոյ սըր
 բոյն հա իփսիսէա ի սոստովանել զամ ու Թիւդ
 քն մարտիրոսու Թ Բ իսէլ հայանաւանե այց.
 Ե աղթող զօրու Թ Բ պայծ աւ այեւայ իկա
 մարսըն սեղէնս ընդ անմարմնայ Բ ազմու
 Թիւն ի սոստովանել ընդ քն Թանգ աւ իրն.
 Ի ողովեալ քս հա յիցեմք Բ արե ի սոստու Թ
 սըրք այ հա իփսիսէ անց ընկալ և ըզմեկ փը
 կիչ յորդ եգ բու Թի իր ընդ ու Թիւն կեւա ց.

11

Բ արկե Թ ա շտ կանայք ըն սք ըն հա իփսիսէ
 անք եղե ա ս սիրող քի և ընկալան զանա
 պանկան ըզսք աակն. Եղե Թ ա ս սոսմար սըրք

ու թէ որդւոցնս շինեալս լի ի իմ և ի հիմարս
 առարկելոց և անորդ արեւից: Եւ իստ Ե. Եւ
 բան ըզլու առ ոյս իսկ զառտեղաց զայլե զ
 զից անս հրեշտակա. ց զըստեղբ. զերինն եեկե
 իշատակ արբ ոյ զըհայիցն. Եկայք հաւ
 առայեալք ըզճրգնու թիբս սոցա հրու շաճ
 կեցոյնք. և անհում թէ զարժ զայն առ որեւ
 ցուք. Զու արձայիր հռիփսիսե քոյնն սբ
 ընկերօք զի հանդու զհոգան արեան ձերոյ
 դարս հրեշտակաց սոսնն ընդ մեզ. Եկայ
 իստաճարի հռիփսիսե անց մեծ զըհայն և Ե
 այց եկեղեցիք սրբ ոյ պայծառ ազգեաց զս
 յելլու թէ սոսնն այսօր. Եկայք հաւա.

ՏԿ

Ընթացան ԼՐԲԵՆ ՀԼՈՅՆ Լ անդ ըխտոյ:

Եւ պարծի այսօր սբ եկեղեցի ոյ զըհայն
 հի սբ սանդ ու իստ ոյ ըզ հայրանկան ընքո թո
 դեր պայշ սոն զայսն քի թա. Եւ Ե. Եւ Ե
 դեր զարիւնքն սբ. Եւ շակեր տեցար առ այ
 եղն թադ եսի. և ի հաւ անոյս ճրջմարիտոյ
 հաստանեցար ոչ իստ անկեղով ընդ հեթա
 նասական պայշ սոնն. արձայնի եղե թա. Եւ
 Եւ ընթանալու հայր. Որ ըզսիկնու թիբն
 քո թողեր ըզխառ և անսինն զայն օր ընդ
 րդ արեցար. այսաւ րդ ասակեցեալ ընդ զըստ
 թու նս երկեից զայսն մեր առ տե թա. Եւ
 Եւ ընթանալու սեա.

ԳԿ

Կանոն ԼՐԲԵՆ ԵՍԱԿԱՆԱԿԻՆ:

46
1

4

11

17

Լուսնս սրն կատարեսցի
 յսօր ցրն ծանդ սարք հրեշտակաց ե
 նաւ աղատիս քի սբ էկեղեցւոյ բարե
 բանե լո՛վ ըզտե ս. րարծ հարցրն սերոյ
 Ե յսօր տօնեն դարք սբ աւարե լոյն
 Լուսնս զերինն եէսի յիմանալ իտաւ ծարե
 մանաւ ցննեն զերգըս հոգևոյ երգ ուն
 Ե յսօր երգս աւ եայ գոչեն դարք հաւ
 առնացելոյ. միարանու թէ արծանիս
 րայ լուսնս իտաւ ծարի քու մարք ու թէ մի
 ուաւ որեկ զամենայն զերրորդ ու թիգը
 Ըզտր ահեցեք և աւաւել բարձր արար
 էք լուսնս յաւ իտեան. Որոշ աւարեաց
 զկատու ղեկե մարք սբ էկեղեցի ան սլին
 լուսնս ան աղինք քովեցեք և աւաւ լո
 բարձրացոյ զմանկունքս սբ էկեղեցւոյ
 իդաւարեին զօրացն քն հանայ ք աւ
 ուաւ որեկ ե՛մ զի հաւեայե լոյս քն զար
 դարեւս զամեն քրքս քն և միաւ ը ք տեայ
 մ. ու իսր քն ծայրեցի. Օր հեկոյ ու թէ
 աւարճուիք քեզ զայեկե արձան ու թիստո
 վեկ. և քե է զմանուսցեն աղօժըք յեւ
 Գ ունեայե եւ ըզտր և ահեւս զարձ քն ը
 նաւ ք ծարաւ լոյք դըշտոյ դու առք ունե
 յսօր ան ու թիքն զուարճանայն սա
 տաւե լո՛վ զերինն. պարք սբ միաւ աւարե
 զուարճանոյ և սեք ճայնիւ ան ու թէ զար

SS

SS

Գարդարեւոյ քաղաքի մէջ ընդ սոննս - Այսպէս ըստ
 իւր քրիստոսի մասնակցութեամբ իւր քրիստոսի հոգեւոր
 մասնակցութեամբ իւր քրիստոսի երկու կողմէս իւր
 իւր հոգեւոր մասնակցութեամբ իւր քրիստոսի ընդ սոննս
 պատմեալստեան մէջ իւր քրիստոսի - Եւ կենդանութեան
 իւր քրիստոսի և գուարձանքի երկու կողմէս: Կայս
 մէջ և հարստեան երկուսու որ իւր քրիստոսի մահու
 պատմեալստեան ընդ իւր քրիստոսի ընդ սոննս
 ընդ իւր քրիստոսի հոգեւոր մասնակցութեամբ:

Արիստոքսոսի իմաստաւոր թէ հաստատ
 տեղեր զեկեղեցի հօր իմաստաւոր թէ իւր
 իմաստաւոր իմաստաւոր տեղեր թէ իւր քրիստոսի կենդան
 սեպ իւր քրիստոսի երկուսու հարստեան իւր քրիստոսի
 լեզուս ընդ սոննս որ իւր քրիստոսի իւր քրիստոսի - Իւր
 իւր քրիստոսի իմաստաւոր մասնակցութեամբ տեղեր կենդան
 ընդ իւր քրիստոսի իմաստաւոր մասնակցութեամբ որ իւր քրիստոսի
 պատմեալստեան մէջ իւր քրիստոսի իմաստաւոր մասնակցութեամբ
 մայր իւր քրիստոսի իմաստաւոր մասնակցութեամբ տեղեր հարստեան
 քրիստոսի - Իւր կենդանութեան իմաստաւոր մասնակցութեամբ
 տեղեր թէ իւր քրիստոսի մասնակցութեամբ և իւր քրիստոսի
 իմաստաւոր մասնակցութեամբ երկուսու իմաստաւոր մասնակցութեամբ
 իւր քրիստոսի հարստեան որ իւր քրիստոսի երկուսու մահու
 մէջ թէ իւր քրիստոսի երկուսու իմաստաւոր մասնակցութեամբ:

արի
 թի

Կայս մէջ իւր քրիստոսի իմաստաւոր մասնակցութեամբ
 իւր քրիստոսի իմաստաւոր մասնակցութեամբ ընդ իւր քրիստոսի
 իմաստաւոր մասնակցութեամբ ընդ իւր քրիստոսի իմաստաւոր
 մասնակցութեամբ ընդ իւր քրիստոսի իմաստաւոր մասնակցութեամբ

SS

SS

2000. 10. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1
 2
 3
 4

1
 2
 3
 4

Frapre wnt yep quid ne ddbu tpe ne ddbu
 uz wly t p m w g u j w j w n h u y l e f w
O u d u n t i h r q n g u u d n e l d t r u m p t o p h
 u a f u r h o b e g e n h p u e d j o n a d u a s t u h d u a p h u a d
 d u g n u h h o g u w z n e l d e r u q p t q d e d u g n e
 g u d e t d p s i d u a u a e n p m u u j u q u o p s u l e t
 y u d u q u a y u a u a p t i n g u u j l p t q e n d u i d u q
 u h h o b e g e n r u q s u e r u d n e l d t r u d u a p h u a d
 u l n a p t i n g r u s i d u a u a u g b u y u d e p u u l e n h e
 q t p u a y n g u p t q s u e r n d j u u p p e i y l e q o r m
 d h e u r d p t i n g u s u d u a u a o p t u y u f u d u
 d h u u z u n e

I

d u a f o p h i t r i s i d u a u a u g n e y e p r u q p n e u m
 d h u u d u a u a u d e h i q u y a u a u l d e r u n n u l e
 d e f g r e d n e l d e t r u t e n e p p t q u n p u d e u
 d e q d u a p u a u t e p u l z u h e p u n g e s h u a y l e u y
 e u p e u n e h i s u r u l u m p s u e r u a s u u a u u a u y
 e u r u a u h i y h e p t u d i g u d u e l p u d e z e h i d e d
 h u n p s u e r u q e l e p u n p o p u l d e r u p u g u p e n y
 u a u a p t i n g r u s i d u a u a u g e p e a p t e r u a i p i n u n
 u u a h a u h i s h u a y d u a d e q u a y r u a h e r u a u u l d h p n
 p n u n p u a u a p t i n g r u s u l e u l e u y j o p h u l h u p t q
 m u i q u a u u i p i n u n z u d u a u a u g b u y u d u y j u e u l
 u e h i l e r u q s u a y r u a h a u n p u j u e b u y r u q z u g u e l d e
 q u a y t n p o p h i s u h e r e l h i i n u n n p u l e d e f g r e
P h u a u a u u u d d e l e r u z u n p s e u d e q i n u q e t
 m p u a h i l e i n u n n p o p u n g r u q e f e h e b u y u i p

72
11

11

Գրեալ է ըստ աստուծոյ զի աստուծոյ
բարեպաշտութեան արժանիքն անկէ
Թագոյն անկէ զի աստուծոյ զի աստուծոյ
և ի ստուծոյն ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
անկէ աստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն

111

Եւ ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
անկէ աստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
Թագոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն

112
113

Եւ ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
անկէ աստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
Թագոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն
և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն և ի ստուծոյն

Ժամանակս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...

Էր
 Էր
 Էր

Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...

Էր
 Էր

 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...
 Էր բանս իմ սիրտիս Էր...

uayn puyup r u q r t w y u d m d h q d u p d l
u i s t e q u o r s u r p b u y d u m p t u y r u u u y g r
u u p t u y u k r p u a l h b u m r s p r u d j o r t r u t
h u p t u u u q u e u p n p u d r u d t u u p r e t u
y t u j h u t u u u d u p p t u s u q l e n p :

W j u o r q l u n p s u r p r u u i n d u m u d u d
h b u p u j u r h u n t u n y l e j u r q u y j u g u n t y
t u q u i n o p h i d u p o p l e p h u t u u p d s u i n g r
d e r u y : **U** j u o r p r u t u b u n t u d u p d u n d j u r
d u u n t u j k u n t u u q u i u u q u u : d u n h t g u i
r u u u d h i d u p o p l e p h u t u u p d : **U** j u o r u i d
d u i s u r l e t s u n u d u n y p u r p l u y h i d u p o p
l e p d e p t u y e u r j u p d u i n y y q u u u u u u u
p t u y u u p : **C** u n t o p s u b y t p l e p u p d r
u p u n t p r u y u j u r h u n t u n : **O** p u q u i n u
y e u s o r d u i y t u y u j u o r h i t r e h u t u d u p o p
d u n d u n r o p p e u r : **O** u d t u u u p s u q h u
n p h i d u d u n l e t j u u u u d u n y u d u n y j u g u n t
b y u u h i d u p o p d n : **Q** u a r h u n t u h y g u l u n y
u p t u l e t q u a u u u j u o r j e h u t u y d e l y u t u u
d h u d u t u p u s u d u y p e u r :

U j u o r p u l h y p r u t t u u s u b q u i u y t u d r u
t u y l e u p u d e t u i l u n t p u d u d h e t o d h o p
u j u o r p u y u p r u q p t u u y d u p d u n d y u y
t u q u i d u e l e t p u q u h u n u u u u u h e p u u u y
p u y u n p r o u d t u u u y u p d u n d u i y d u i
d e r u u p u t u i d t u u p d : **U** p u y u m a t h

u
h
i

u
h

u
h

րանկան օրէնս մոխրանկան սառնիցն ի
 սինեանկանքն խօսե իր լերին. այսօր ըզ
 մոխրէն և զհեղինասածեալ խնէն էլոյ և կէն
 դանեաց իրենս զառախալ և արց. քոյ. քոյ.
 Որպօր ընկան մեծի գալարտեանքն քոյ ի
 թաքօրանկանքն ծանուցեք լերին. քանզի
 տեսնոյ որ սար առ սար էլոյն ըզնանս հարան
 էկեալ զառօր խօսեին զերիցն յերուսաղ
 էմ զխորհուրդ քոյ աւե.

111

Այսօր ընդ հոռնանկան իբարձունս զըն
 ծասցոյք քոյ մօտիւս իծ ապէլ իմանալի լուս
 ւոյ սառնաւ. Թո՛ւ Թո՛ւ. Թո՛ւ ահաւ. Թո՛ւ
 զքեզեալ. Կիցրոյ հալք. որ է կեր իմարտի
 ըզտեկերս. Այսօր յայտնեցեք ի թաքօր
 ընտրեցոց որ առաջն սար սար էլոյն և թաք
 գալարտից զա՛ծ ալին քո զառաւսն անձա՛ն է
 ծ լին ահ. Այսօր հայր յաւանքն զընկա
 յեալ էանկան քաւսն իր միայեկայ ընդհօ
 սածին մարմնոց աւե. որպէս իմարտի
 ընդ որ հա՛ճե՛ծ զայս ահ. Այսօր ըզմա
 գուն մե սար սարոցն սար գաւազեկոյ զայր
 մանք ծանուցեք ծագմանք զառաւսն քոյ
 սր յարքան Թո՛ւ Թո՛ւ ահ.

112
 113

Երբ որ սր ահ այսօր այսօր զընծան
 ընդ էլանե լքն սր ի թաքօր յո՛ւ ի թաք
 ու լսալ քե՛ն ընդ էրկանսնոցն որ սար առ
 սար էլոյն և թաք գալարտիցն ընդ որս և լքն.

նիւն եղանակելով երգեն զերգսս անհր
Թէ երբեակ սրբ անայ ճայնիւ. Ուրախ
լերբերկեա հարսնայեալ սբ եկեղեցի.
պայծ առայցոյ զմանկուսնսրոյ յանհարա
նու Թի ճ ագողին ըզչոյ լուսոյ երբէզ մայր
եկեղեցի.

1
2
3

Իրախլեր այսօր սբ եկեղեցի. և տօնեա
ըզտօն քո որ ու սարր սիոնի քան զե կրեզ
հաճեցաւ բնակիլ տր արժ հարցն մերոյ.
Ուրախլեր որ ըլիոյ որ ու սարր սիոնի և յըն
ծախ զերկնոյ եեմ քան զի քո արքայն երկ
նից քայ առ քեզ. տր ար. Ուրախլեր սիոնի
մայր եկեղեցի քան զե կրեզ ընդ ան ընդ
ի հօրե լու սոյ ճ ագ եալ. տր. Ըլ տր անհ
յեբբ արձր արարեբ ըզնայաւ հաւե աւն.
Որպրաակե այն այսօր սբ զեկեղեցի նըշ
ան հազիւ նիւ ընդ ըզտր. Որպրաակե
ճնրնոյ եամբ սբ աւ ազանին լու աւն որե
այ զազգսս որո ընց մարդ կան եր.

1
2

Ի հաստատեցեր բանիւ զեկեղեցի քո
քճս իմր առ արեղանկան վիսր. երգել իս
ման զերգրս հոգ և որս. Կանգնեալ համ
սեղանսրբ ու Թե բաշխե զմարմնս իւր
և զարիժ և և տայ համանե մեզ նորոգ ու
Թի ի ճոնու Թիճ մեղայ մերոց. ի թեալ հո
գոյն սրբ ոյ անաւ նակերայ երև ման մե
կր մարմնոյ և արեանըն տն իբր ընդ կու Թիճ

1
2

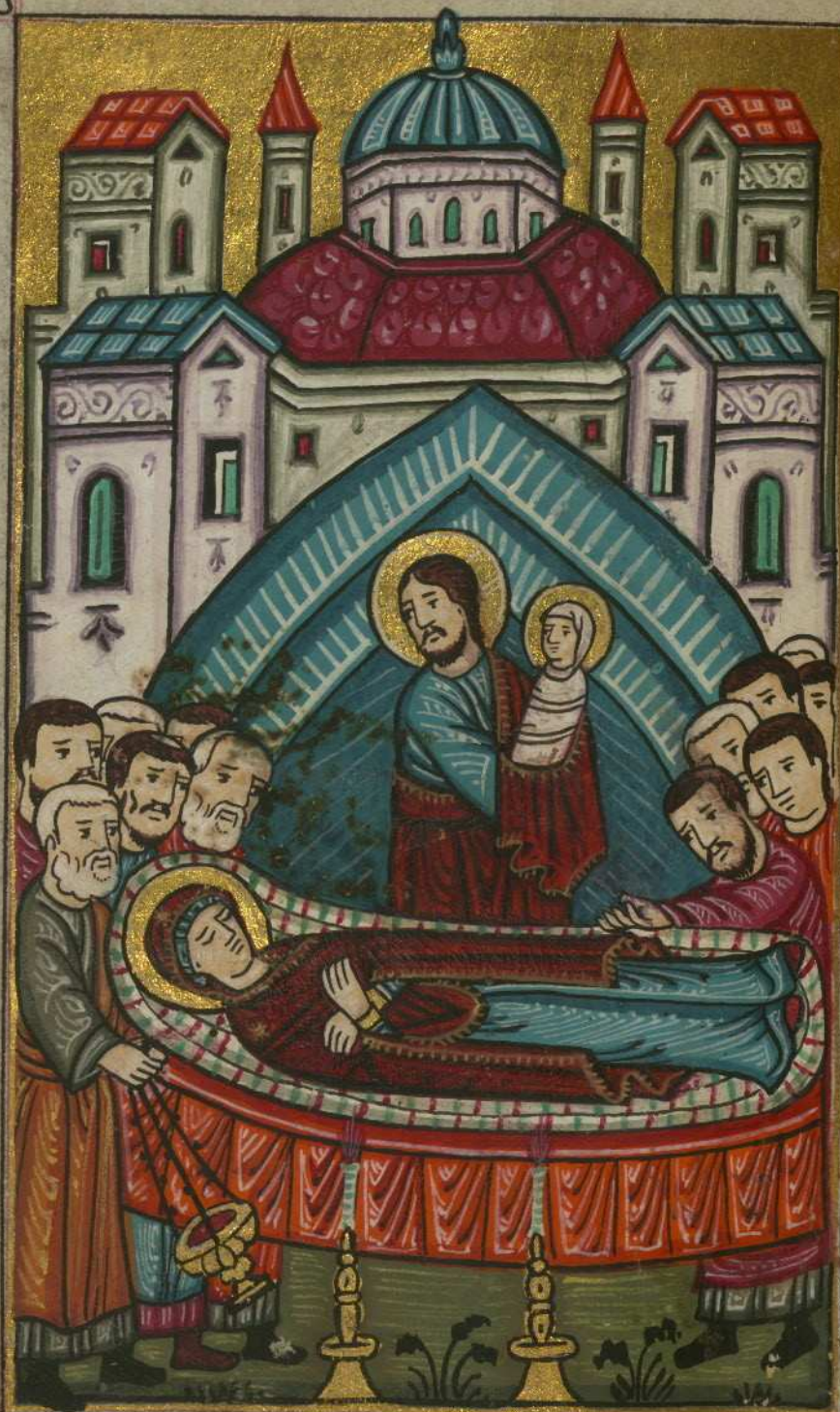
Հոգւոց մերոց

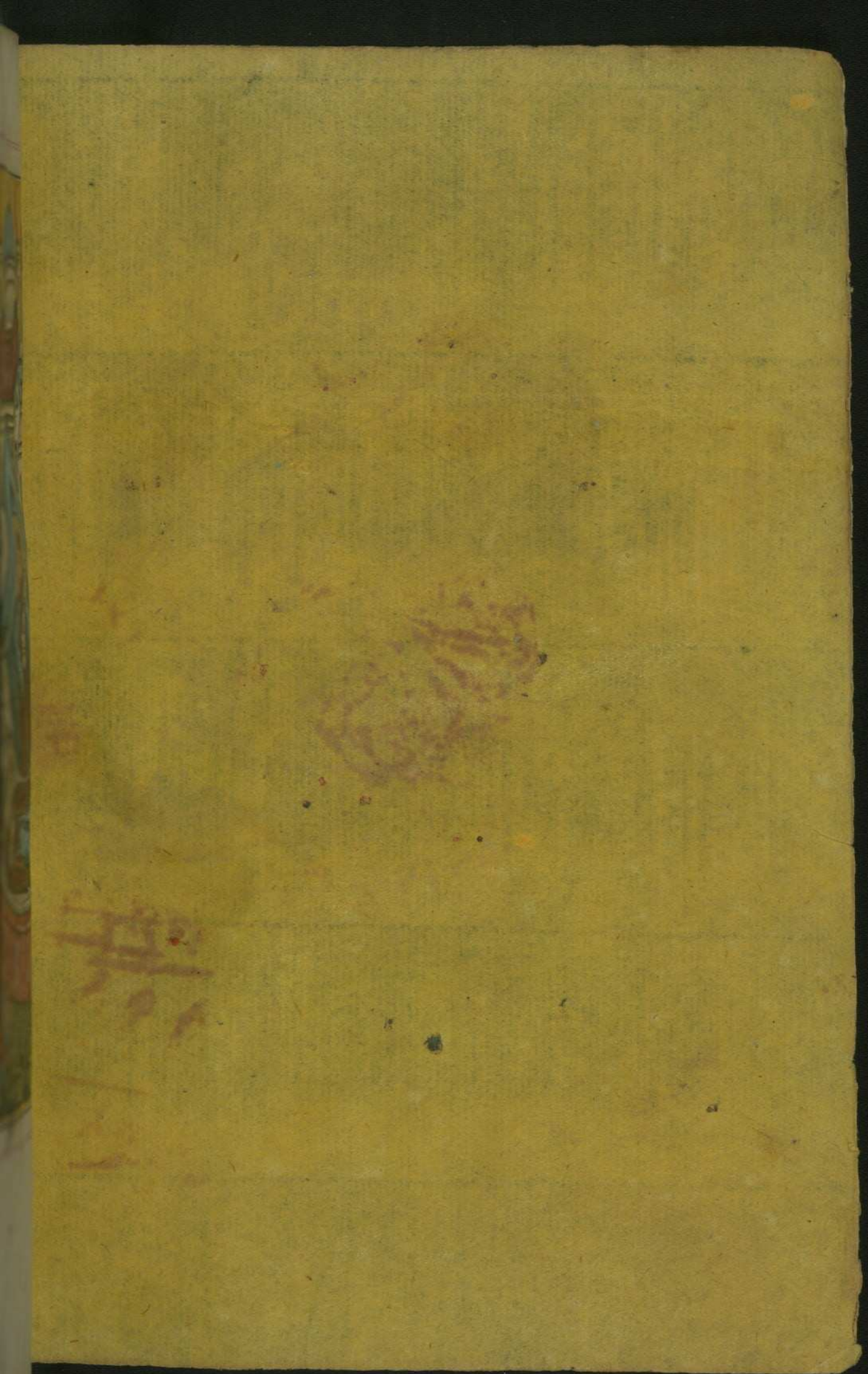
Լուսաւորեալ եկեմ զարդարեալ զամուրրաբն
 քանի մերձեցաւ առ թեզ փեայն երկնաւ
 որ փրկուե թի թեզ շարհելով պրահեաւ ծոց
 պրահեի փառ զքն իւրովք: Եւ յսօր ծայ
 եաց թեզ որ ընկոյ որ աւրր սինսի: արդա
 րու (Թէ) արեգակին քն: Եւ արեգակն լոյս ը
 շարհելով սէ Հոգւոց յս մեծապէս պարգ
 ւօք: Եւ յսօր զքն ծա սինսի մայր եկեղե
 ցի: փայլեցոյ զմանկու ընդ յոնոց զարեգակ
 ըն զհան ծածո խրոյ ու թեաւք լոյսոյ ըզ
 թեզ քն թայաւ որն:

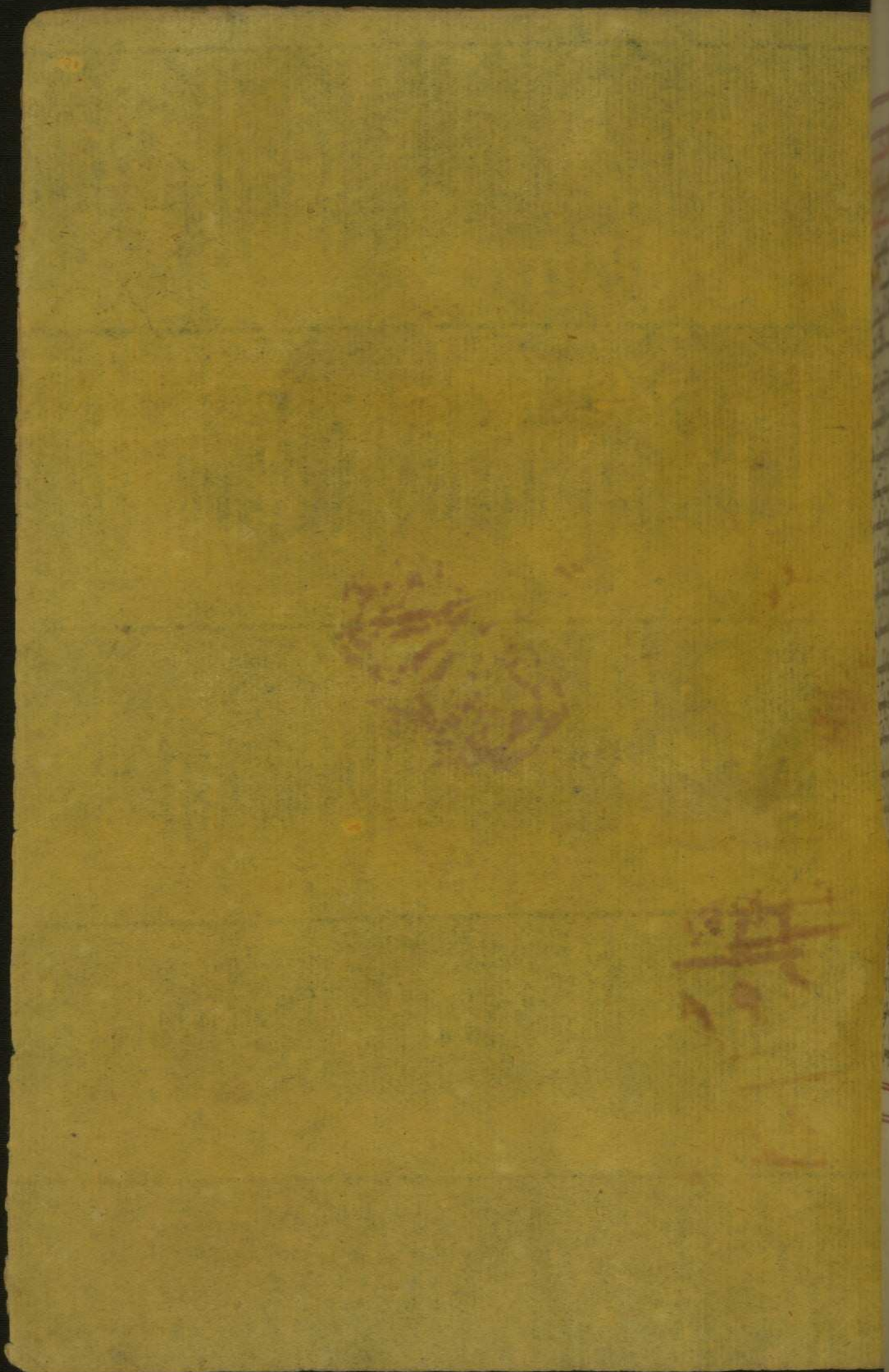
—
—

Եւ միաժինն ի հաւրե իւրոց փառ արդար
 արեալ ծախ յոյ հոյեցի թն սանդ արամե
 սոյ անդ ընդ ոց: Ետեւեւոյ լոյսոյ մեծ հայ
 րապետին գրեգորի պատմե: / Եր զքն ծոց
 ալ թէ հաւ մտայեալ արքային: Եկայք
 շինեացուք սուրբ լոյսորումն լուսոյ քան
 զի հաւս / Ծագեաց մեզ լուս յս ի հայաս
 տանն արշարհի:

—
—
—

Կամովն փոխմանն Վճարմանն. Վճարմանն

յարմար և արարողաց արարողաց արարողաց

Երանելի առաքելայք և սբ կուս

անքն զահարկեալսն զարարմանն

ուստեալ զուստեալսն զարարմանն

լայտերս ինքնանց և ճիս ճարտեալ անեին

առաջն հետեալեալսն անեալսն անեալսն

և յսօր քնելով զսբ կոյսն առ դրանքն զե

րեզմանին սպանեին և անկուսեին տեանն

իսկ ինքնին գողով զերիկերոց անեալսն զար

արիչն եկեալ բազու մ հրեշտակաւք. և նցմ

և յսօր անեալսն զսբ կոյսն թռուցեալ

յօրն և անկուսեին կառ օրն իսկ և համբարձ

եալ յերկինս մրումնելով յերկնային խորան

անքն դ իմաստունն կուսանան. և նց. և յսօր

քնդ բազմաշեալ զրոյքեան և քնդ զեց թե

եան սրովքեան մրումնելով եկեալ թն անտ

եղեան խորանան անանելով զանանան ան

ունքն զոր սպասարանտեալք բեց արուսայդ

երգեմք և մեք ք անելով. արհ

Եսօր զայլանիչքն յանցանայն անսամօրն

զգկու սո՛ւ թեալ նց յայրն. փոխար բեաց

բանն արձ յերկնայինս քնդ անելով յամա

կերտ խորանան յանայնտուն միկեանա. և սո

րոյ հր ճու ողական ճարմին քեցերգե եկե

ղեցե սբ զզենն զօր համբանուն թիւն

և յսօր անիւանայր սրբու հիւճ կոյսն առ

—

անդեալ ըզարբ անկեալ հագին ի ձեռքն
հրէշտակական դասունցն որպէս գերաբ
փիւզ փախցեալ անհեղինկն նրմանեալ
հրէշտակաց դասունցն վաւ. Եւ յսօր յերամ
բարձեալ ըզմարտական մարմին անմար
կուսին անմարմին Եւ զըւարթնոցն անկի
փեալ իտեղի գերակայիցն յերևելի ըզգաւ
յու թէցս անմարմին աննկ հանդորդս վաւ.
Եւ յսօր յուսանաւոր իւրնորու թէ և
յու ի ծագար հրէշմանք նրւ անգեմք բեղ
հողեղեմս ընդ հրաբուսեանիցն տօն
անարմբեղով զսիշանակ կուսի անգանկ
և մարտ և բո զանն.

5

Որչնասխաւորն զյանցանս երկանցն
եբարձ կորոյ ինքս միածի և մարմ
նով ծրնաւ այսօր անիւկեմ ի յէրինոց
բարն փոխեցեր զանասանեղծին ծրնու
նորնոցոր միշտուսիմք բարեխօս ան
քեզարարձ հաւորչնըմերոց. Որեակ
իցդես հօր և սբ հագւոյն մարմանայ իյա
նձն աւելոր իսրբեց կուսեմ այսօր փո
խարբաւ զանեցեր յերկնային իտրանն
ըզքոյն ծրնողն. զորմի. Որ յաւեանցն ի
ես ըզուցիչ բարեխնամ սբ հագի այսօր
պարզ և օր հանգուցեր յանպատու մի
կեանս ըզկուսու թէց ըզմարտն զորմի
ըզարօր հնեցեք. բարձր արարեք ըզծ

4

non amantibus et unum quod dicitur in hoc mundo et in
hinc unumquodque et unumquodque dicitur in hoc mundo et in
tunc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
ubi et dicitur hinc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
de quod dicitur in hoc mundo et in
et dicitur in hoc mundo et in
tunc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
ubi et dicitur hinc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
de quod dicitur in hoc mundo et in

in unumquodque dicitur in hoc mundo et in
hinc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
tunc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
ubi et dicitur hinc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
de quod dicitur in hoc mundo et in
et dicitur in hoc mundo et in
tunc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
ubi et dicitur hinc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
de quod dicitur in hoc mundo et in

in unumquodque dicitur in hoc mundo et in
hinc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
tunc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
ubi et dicitur hinc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
de quod dicitur in hoc mundo et in
et dicitur in hoc mundo et in
tunc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
ubi et dicitur hinc unumquodque dicitur in hoc mundo et in
de quod dicitur in hoc mundo et in

5

11

Գաւար ան արեւոյց և ժամոգ արեւոյց ընդ կուս
 ախա Բ և մոնա. որ քէն միացնոց ծօր և կուս
 ճաղ թեմաք հայցելոյ կքէն քարե խօսեա
 անդ ան ար աւ որդիք քո և արծ ճեր փրկել
 ըզմէն Ի փորձու թէ կյան մ զամանկից մերոց
 Կրակից քս ան ճան հասանելի էմու թի և
 հանգու ցեալ է հրեղէն կանու. զն որոյ քո
 վերոյ աւեմք անհեւրեա հայր անըսկից քս
 արծ : Եւրոգ արաւանելի և ճիրանապէսոց
 հրաշափառ ապ ոյն կոյս զոր ան եւալ որդե
 ոյ վերափոխեալ ք անեւոց յանապատու մ
 Ի կեանս. զն որոյ քո վերոյ աւեմք անհեւրեա
 որդի ա միւս ին արծ. Եւ հասանելի հոգ
 ոյն զօրու թին. որով փարեւալ համառարած
 լոյսն ըզկու անկան ան ճամբ ք. վերափոխել
 լով յանապատուելի. և յան հասանելի և յանա
 կոց լոյսն. զն որոյ քարեք անելոյ աւեմք
 աւր հանեւրեա հոգիդ ճըճ մարիտ. արծ :

Եւ թառ ան ծա. Համեղած. ք աղարաւ.
 Կանուց Երկրորդ անուր Եւ համ թին
 յանոց զան ճան Երկր Երկրորդ ան
 քո ար ըզարարաւ որ ի ար հոգ
 որոյ հոգանի Ե քոյանցու թէն
 փոխադրեցեր էյերկինս. Ե յսօր զանա
 նելի քանին քար ճօղն ըզքերով քէն հոգ
 եղէն քար ճրացու ցեր իստորայնոց զն քէ
 ըակայից ընկացանս. Ե յսօր զան անպական

Կոյննոր լոյքեղ ձարուր կանձամբ կերանկրե
այ. հոգ աջանկան փոխեայք նու թեալ շնչս
ձանալեւայնն հարանն:

Այն անբնական ծանծ կեանք իծոց հոր սր ծանց
եցաւ երէն ձայր և կոյննայստր ի թեալն ան
ձարմեանն որ աւուրք հրեղեկացուն փոխաւոր
րեայ լոյքեղ լու աւանդող անարմարտի լոյսն
անբնաւ երբ փանն անձարմեան սր իրէն ձար
մեայսւ և իրերկրայս բարձեայ կրեցաւ ձար
րեանն այսօր եկեալն բայցմա թէ զաւրոյք
հրեղանկայրն վերայոց լոյքեղ հրանկերայ
կաւ օր ինչ լոյսն անձանոցց իրեանի հրաշ
ից փոռ այն ձանձնին զաւր ձայնն որ աւր
աւր արեղոցն և ընդ վերինն զաւր թոււ
արն հանձնաւ նեայ նորան հու թեղ եղան
նակեին աւր զնեայր ի կանայս:

—

Այն զձանձնն որդւոց ընդ քանակարանն
յնախանձօրն երկանց բարձօղն սցաօր որ ար
ձուցեր ի փառս աւր լին լոյքեղ բարեբա
նեպ արձ հարցուն ձերոց: Այն զի ձոցոց
հոր լուսոյր լոյքաւ օղն սր ձարմեան ձրն
աւր լոյքեղ այսօր փոխեցեր ի կեանս ան
պանուն ձա լոյք: Այն զփառ աղցի հոր հո
գւոյր լոյսաւ ձարն զաւր երէն հոգանայ երկ
այսօր հանգուցեր իրոյն անձանոցց լոյքե
լոյսն ընդ որդւոցն ձանձնն զձայրն անեւ
անկեայ ձարմեան զնեղն զարձր արարեք

—

—

ըզնա յաւ հոնեան. Ա՛յ յսօր ընդ վերին զուար
թեանցն է՞ծ ըկնից. ողբ զայտե՛րեալ ընդ միա
ծնին հիփոսու մն ամ ամօրն երգէ. // *մ. Բ. Ն.*
Ա՛հ երգէք ըզհայրն երկնաւ որ բար. Ա՛յ յսօր
ընդ դասաւ զսերովքէ՞ծ հցն. ողբ պարանկ
ցեալ շարժ ըզգերեզմանաւ. որոքոյ հուս
ին եղանակէ. // *մ. Բ. Ն.* Ա՛հ ողբէք զորդին
միածին բար. Ա՛յ յսօր ընդ հրեղէն քովք
է՞ծ հցն. ողբ ըզքովքէն հսրեղէն վեր համ
բար ձին ճայնիւ փողոց էյէ. // *մ. Բ. Ն.* Ա՛հ
բարեբանեցէք զհոգին ճրճարիտ. բար
ստու ամ ամին ամայ ըստաւ որ որ ըզ
յօղըն կենաց հեղեղեցեկիր բանաւ որ և
զնախամօրըն շեղուցեր պարտեացն ըզ
հուր անդարտ ար ճայնիւ զբեզ բարեբա
նեմք և հոգ և որ երգ ող մէ՞ծ այցուցանեմք
տեղի անասնե լի. // *մ. Բ. Ն.* Բանին և երկիր զայ
րափակ յորու մոյսն ազ անհցի և արեւելք
արեգ անասն արդ արու լճեւանդ. *Օ քեզիս*
սարու մըն մարգա. ըկից հու սական ընձը
նընդ եամբ որով բնու լճե ըզ քակ տեցան
աւրեւք. հրաբ ուն սեր հցըն փոխար ըե
ալ հըու սամեմ փոքանան. անդ.

I

II

Ա՛հ անմարմին բնու լճե ամ ու լճե քուայ
միայար մարմնով յարդ անդ ի հու սինան
եղանկեւ զորով այսօր փոխեցեր զուրախ
ու լճիդ երկնի և երկրի անարարու միկեանս

ա զաւարտօր զօրքն ողորմեայեզ սրբ Եւր
 Օրանայան հան զարմնով ճշնար իսբ կու
 էն և ի հան զարու ըրս պատեցար արկողդ
 ըզլոյս և ի ծրուր հանգեար այսօր ըզլու
 թեց ըզմար ըն հանգուցեր ի լուսեղէն ի սօր
 անս առ զա Օր ի քրոյք Եւսան անժուր ըրս
 արիւնդ հօր և սբ հոգւոյն հաճեցար զարմ
 նով բաւելի ի գերկրս կուսին և ի կաթնանան
 եղեր այսօր քրոյք Եիւր զեբ հանգար ձերյա
 թու ժան այ ըզհոյեղէն քրոյք Են առ զա
 յսօր զու արձագան հրեշտակք էլե ծր
 կինս ընդ ունել ըզ յերկրե զմար բանին այ յե
 մանայի ի սրանս անմահից Ե յսօր զլն ծա
 ցան դարս աւարե ծրոյ անսանել ըզ զտրն
 անբանց ի սնար հեալ յաւանդ ու մն անեա
 սբ հոգւոյ ըծօր և կուսին Ե յսօր և մանկ
 ունք եկեղե ծ զլոյն ու բախու թք աօսեն
 ձերկրե ըզփոխու մն կուսին յեծքանայ
 ըն զերե ն Կանգն Երրորդ աւար

Եւր հիւն Թիւն
 յսօր զարմար հան կոյ ժանգ հոյս
 նն ժողովեալ սրբոց առ ս
 քե ընցն և ի մաստո Են

ա լրք կու սանայն պայծ առ այեալք ի ծ
 աւտու թք ի յերկրային փոխու մն անմարն
 և համա ձայնեա լք անմարմնոցն ա լրք
 նե ն զանեա անհեալ սրբոն հին Ե յսօր

տեւեալ հրահարաց քաւուք զայն իջեալ յերկ
նից արդեւ Կոստանդնուպոլիս քաղաքս յարաւ
լի փառ օր պերապոյց ճառ մարտեայ հոգւոյն
յաւանդուք ուսն աւետարանք ճշնօղիս իւրոյ և զ
վ յոտ ըզբնակարանս հոգւոյն արքայ վեր
նական հրաք ուն տեւեղըն ժոխարեայ յեր
կինս մտանելով ի վերինն երուսաղէմ ի յառ
այ անուն անարականս յանձնուանելին եղան
կանայս ընդ երրորդ ու թեւ և համա ճայն

→

Ե յոտ ըզբնակարանս երկանց բարձ օղ ըն
կուսական ճշնօղեայք զանհարմարեայ
մայրն միւս ի յն իջեալ փառ օր փոխարե
այ յեկանայի և յանարանս մերապոյս բը
նու թիւ ճոնոյն արմբեական ճայնիւ քեզ
երկեկք արքու թեւ ցւե ըզբն շտ փա
ւար անու թեւ և յոտ ըզհողեկն բնութի
տեւեայ հրեղինայ ըստակայեալ քաւուք
մաւ քսին հարմիւ թ կան օր յանարանց վե
րաք երեայ իյեղնային և յանարանց լուսե
ղէն խորանու վն և յոտ տունակից հոգեղին
այգորով հարմարեայ եկեղեցի և քաւուք
ուրմտու թեւ ըզ յաւանակ անարականան
արանկու սի անտու անանարն և անարն

5

Ս րգրաւանակնիք երկանց անիճից անարան
նն երոյճ միւս յի որդւոյ քն ճշնօղեայ թե
կոյսն մարտիանս յոտ յաւանակն յանարանս
փառարն քաւուք եր սոլաւ ըզնակարանեղ

Ըրն Կոր ժիւ առ նի ժիւք Բարեխօս առ քեզ ար
 արժ հարցն ըմբոց. Որի հօրե անմարմնա
 Բար ծնեալ որդիս ախ քան զյաւ հաւեանս
 և մարմնով ծնաւ քի իսրթ ոյ կուսն. այսօր
 Խնայի հեալ յերկնայի սարն փոխեցեր զանօ
 րեաւ Թեքս զԲնակարանն զոր ժիւք. Օ որ
 մարտեցեր ի բնակու Թեքու մեակցին հոգի
 Ըր շարիս. և լոյս անձառելի Եւ Թնարփե
 ան շնորհօք. այսօր գերագոյն հրեղինայ ըն
 դանեցեր ըզհողեղէն բնու Թիւն. Կոր ժիւ
 Ըար անհեցիք. Բարձր արարէք ըզմագօն
 Իմանալի լուսոյն ըզմի. Հաղոյն. Որ յանմար
 մնոց զխու որու Թեց և իդանուց հողեղինայ
 թե հաւե արձար այսօր անմարմն. ուստի և
 դարք հողեղինայ ըս փառաբանեալ. Ըր ըզմ
 Որիսեց Թեկան արոյբեից. և ի բազմալեւ
 քոյբեից փառաբանիս երգով աստուածա
 ծին. ընդ որս և մէք հաւմաձայնեալ բարեանեցիք.

Մասու անձառելիս գերագոյն երկնից զուցար
 Խորան և առագայ աստ քան զիծ ազեալ ըսն ի
 հօրե. բնու Թեցեից անտանելիս պարագրեցաւ
 իքու մարմնայնի. հոգև որ երգով ըզքեզ ըմ
 շտ մեծացուցանեցք. Իմ ոքն փակեալ զքեզ
 եղեի ի յառ աջագոյն Ծանոց կոյս անարան
 ընդ որե մոլեւ անտանելից. բանն անմարմն
 որի հօրե. և ի մարմնով անխախտելի մարմով կու
 սու Թեգ. հոգև որ. և իրա փոխեալ ըզքեզ իցեր

Է

Ը

քեզից որքայն արքայի կամ Թ արքայից
 սառ ինչ զան ճայր Ժրնեանս սո աշ
 ինչ Ժրնայր ան հայր յերկար
 ինչ Բարեխօսեալ ճիւղ
 նիկն ան ան ինչ ճայր Բանիկն հայր
 ճարճարանս կամ ապա ան Բանիկն
 կամ Թեանք կողմանս կերակրեցեր զեա
 կրն բանք արե: Գերազ ոյն սրբու Թե
 կողմանս ճարրու Թե Բար ճեր զան հայ
 սրն բուն Թե իպիկըսրն սրն ընդ եւմք Բ
 Իմ ճարիկն ան Թար ան տոհմի սերն ինչ ճար
 ըր կողմ Թե կարաւ ինչ ան Թե նախնայ
 Ժնողի սերբ բուն Թե Բար: Երկնսն որ ար
 բային եղեր տաճար լատերս ողին յանկար
 ճակի փեային իյառ ապա ան Բար ճեան
 բային Բար: Զորք երկնից ան ճարճայն իմա
 նալեայ ընդ արճայն իջեալ յերկնից ի
 յերկիր սպասաւ որեկ ճեճ արքային Բար
 երկնեանք Բանին հոր պարապրեցաւ իմա
 ըմբի յայսրն Ժրնայր Ժնայր Ժնայր Ժնայր
 նու Թեն նախաստեղծ ինչ Բար: Ընտրեալ
 յառ անքանս զհիմունս իսկըզբանե աշխար
 հի սուն ճար ան ճար անքանսին կամայ Թե
 Թե լու սառ ինչ Բար: Թար հիւ սեւալ երկնայ
 ինչ յերեւալ յանկանս ան ճարճին Բարեւալ զ
 սանկն Բար սին յոր Ժամ փոխեր յաշխարհ
 զերին Բար: Իողն զեւալ սբ զընդ ինչ երկր

առաւանդաւորաց իրաւունքս ապաւանդուց զորպէս
 զարժանիս յեկեղեցիս և ի ծիսականս: Իսկ եկե
 ալ բազմաթիւ աշակերտացն որոնց կառուցին
 իմ խոհանարանս և ծառային իմ քաղաքս և անկախ
 սրբոց կուսինս: Բայց ինչպէս ինչպէս հօր ծոցաց
 ծին ի թեր յերկնից աշխարհս ստորին քաղաք
 անսարժանցն իրեն ի սրբաբաղ ծօրքով
 կուսինս: Եւ ի բողոքաց զայս ասեին. որ ու ես
 առ ձայն անեղ բանին. Ի որին ի որ հաւոր
 անբարեկամս ծածկեալ յապագայ յաւիտեն
 ինչ յայտնեցաւ յաւերա վերջին ի ժողովուրդ
 ծարդ կանսեռ ինչ զոր անասանող քրն ծան
 ուցին կուսին ծրուող լինել բանին: Եւ ծ
 կեալ ի սրբ հաւորն յաւիտենին լինելցին
 և անձառ ինչ ի հասանել ծառայանցին
 պարզ և եղաւ ծարդ կանսեռ ինչ կանսեռ
 ան ծիսականս ի ստանեալ անշիտ ի ծիս
 բնու ծիս: Կատարեալ անօրէնու ծիս
 ի յերկրի ներ ծարդ ու ծիս: Կոր ի վերջին քա
 րոյս վաղեմ ծան: Կատարեցեր վարն ծարդ կան
 սրտ յերկնից ի թեր հօր բան: Ի յօր կուսին ծիս
 քննընթացն: Զորք վերին զօրացն ի թեալ շուրջ
 ըսկուսին ըն պար առեալ: զերգս ան ու ծան
 եղանակեալ քաղաք ծայնին անկուսեալ և ի
 զեռա հիւսեանցն նրա պեալ զստորու ծիս
 երգաբ անեալ: Զայնակից նոցին եղեալ քաղ
 երջանիկ պետացն ըստրեալ: Ի հոգւոյն վերա

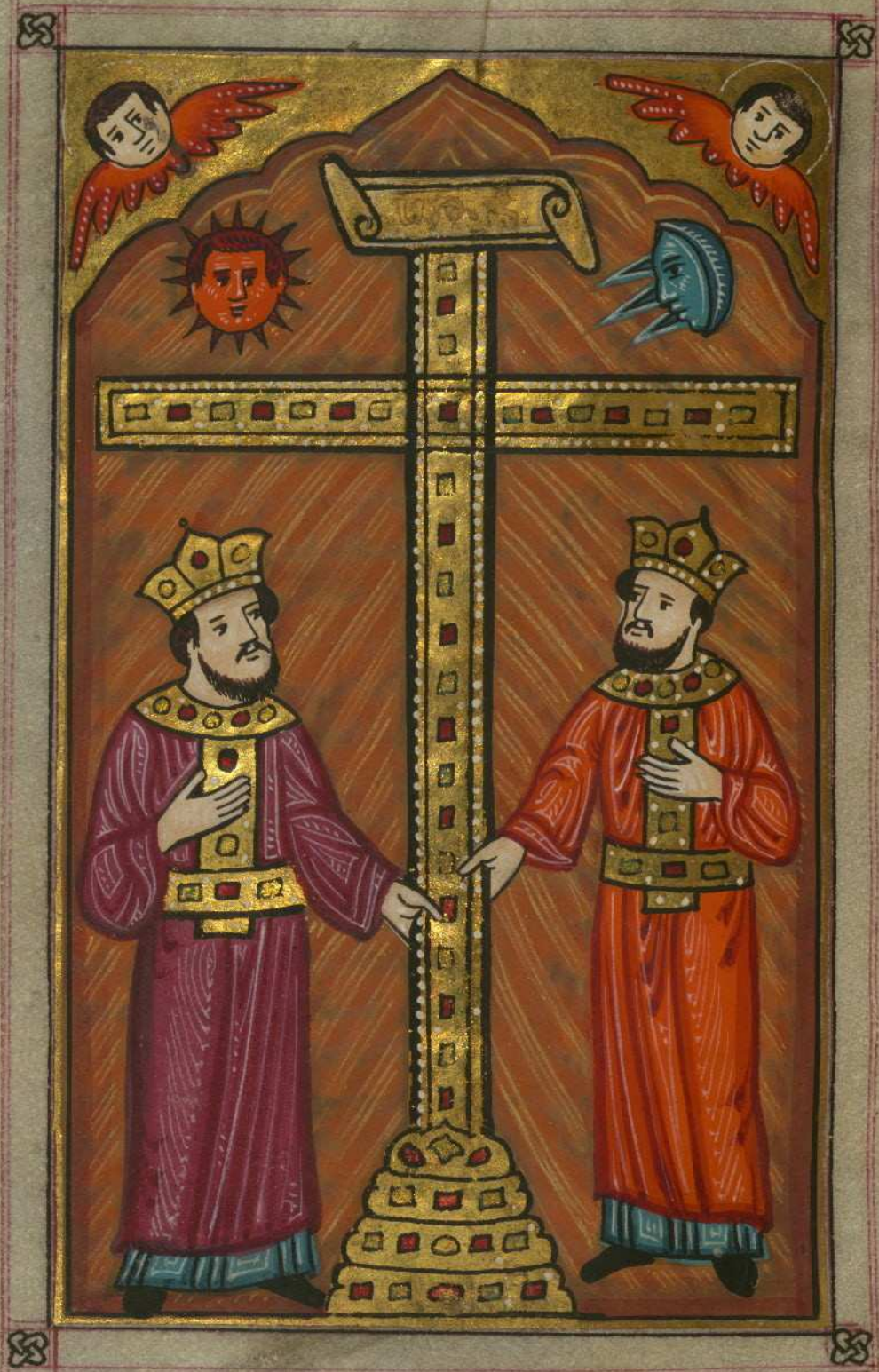

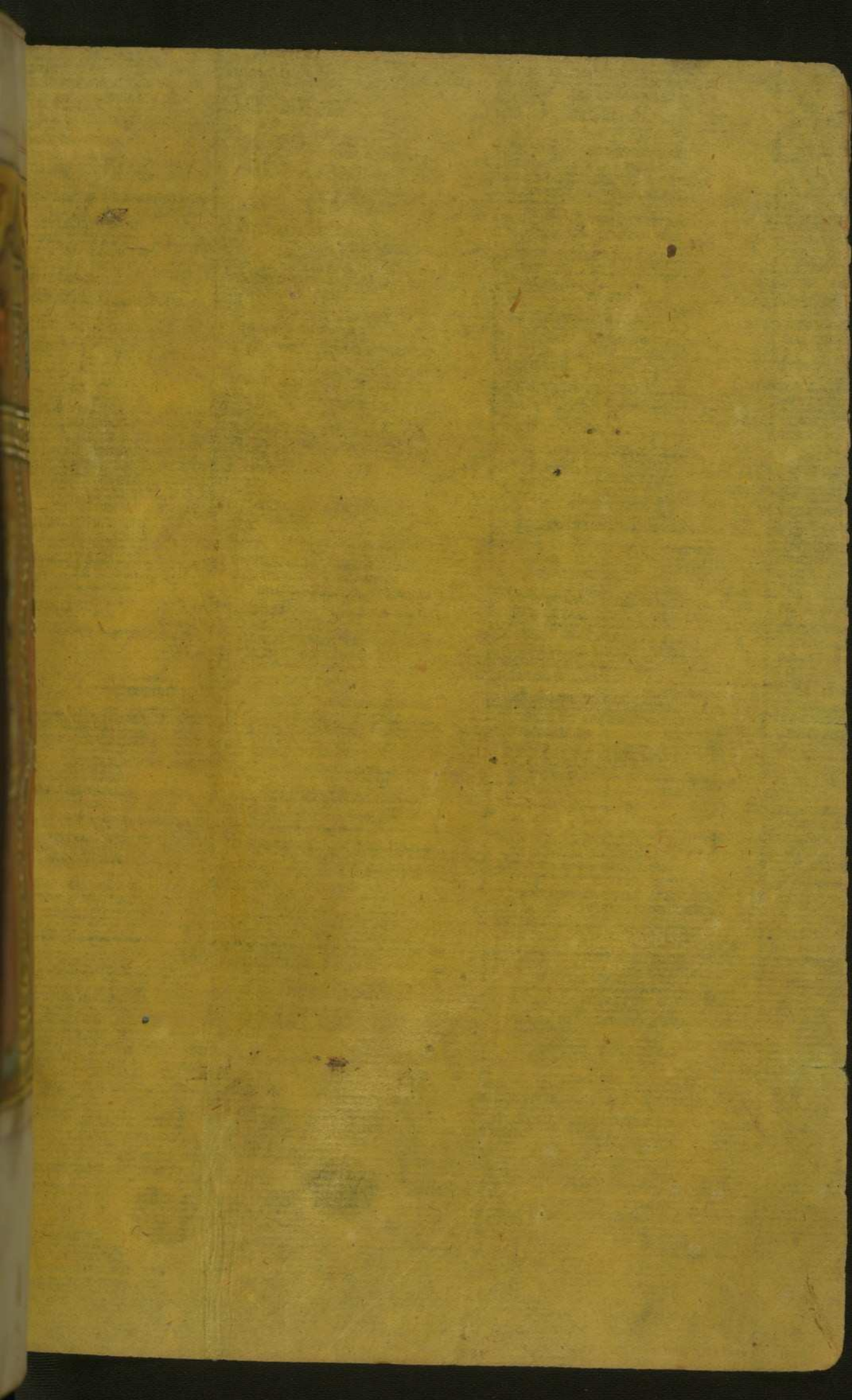
Բերեալ որք ընդ հանուր յաշխարհ արժուեալ
 յանձարձանցն հանձարձանեալ ըզհոյսն ար
 անհաբանեալ: Դամբարանիայն զահեք ը
 ցեալ ար հոռւանայն գուճար առ եայ ղերդ
 անհոռւ թե՛ հրապեայ հարստիւ ճօրն անե
 անհեալ: Բարեբանեալեա հոյս գողեալ յորձե
 ան բանն ծրեալ: Ըմուն ագայթ հօր ճոյս
 ծիւ յոր ճամբէր առ հարբերկին խոստանա
 յիւ բանիւ քոյնն ի հոստարն ըն ան ան ըն
 քեզ միայն զաւրօք քոյնն գալ ի ժողովու ճըն
 միշտ հոռւ սին: Ըսարգարիտ ըն անհայն հոգ
 ոյն արբոյ առնն և ի նա ճար: Ըսարգարեի ց
 բանք նախա ճար: արտօր ըզանն իքեզ գուճ
 ար: Ընդսեւ դառնի քնիւ ըռլք ի ապուն ի
 պատիւ քն անդ զօրանայր: Ըսարձարեալ
 ճայն ներքողի յոռւախոռ թե՛ օրքոռ առնի
 հանդեր ճարոյն ներքողի առ պրեւոյ դա
 սուց ի սրճից: առ անդ եցեր դքո ար ղ հոգ
 իր ի ձեռն որդւոյ քն միաճ նի: Ընրապրա
 նէ անդ հրաշից ներալեքանեալ ի բերկի
 քնն ղի պայճ ան քնն զարիկն մայրեալ ար
 բոյ հոռւ սին հոգի: զոր զարհուրեալ պեալ
 ունի զոր հարցանեք ի սոր հոռւ քն յայ անի
 Ընր հալարդ փառ օր մայրեալ ուն ըզմայր
 քն միշտ գողեալ ի ճարդ հանեալ քանտակ
 եալ: հոգ և ող պայճ ան ար փոյ նստեալ: ուն
 մայրալիկն բորբոքեալ յերկնառ որայ ղեքա

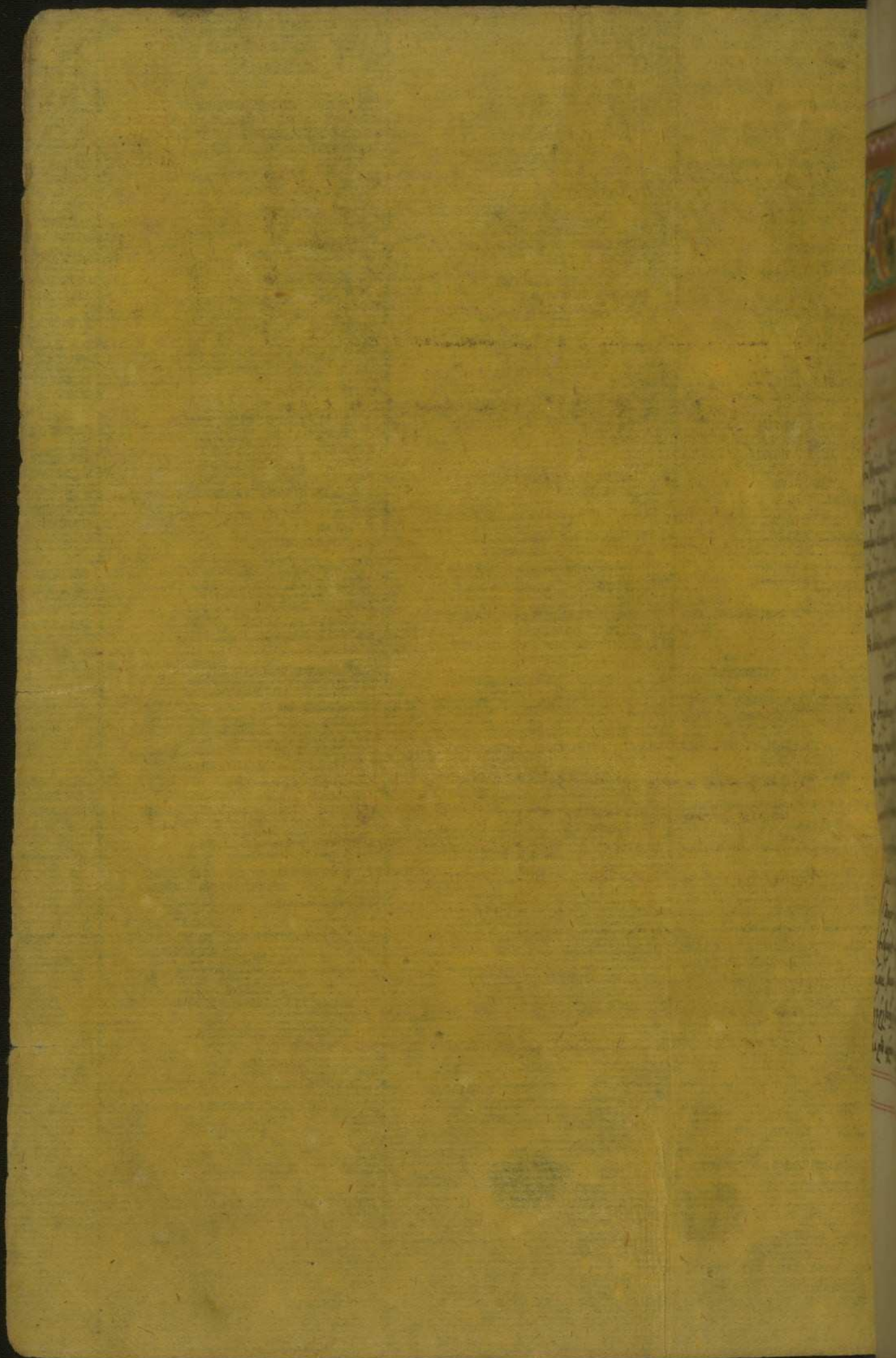

բերեալ. Նմանաբար ըստ ճշման զոր հարցա
նեն պատասխանեն. զոչն առ աջին հարց կոչի
կայեմեր որ իկարգի. պայծառ և հոգին մարդ
կան առեղծի. ուն զճօրսիս զորցուցի. Չորեք
նիս թեալ բնու թէ խանութիւն շաղկապ ըս
շունչս իսկէ երեւոյ զոր իօրասխանին զարդ
արեալ ժառ. օր երեք զայելեալ. և այժմ զգնոյ
ձեզ շնորհեալ արեւմտեալ ըստ պայծառ
մարտեալ. Պարտեալ անմարմնաց ըս շնոր
հարցարդ զուարթնոցն արտայեալ ք երկ
նայնոցն. զկոյսրն բար ձեալ յերկրացնոցն.
յոր զն անկեալ առ արեւոյն զերդ առ հոռ թե
հրեշեմերդ ոյ. Տարհույք ետեւեալ ք կու
սոյն. երկուսուան ք գնորդից. հանդերձ
մարտեալ որ առու զկրտէից և աշակերտք
նոցին բանից. ճայնակից երեւոյ միժեանց
եղանակեն զերդ առ հոռ թե. Տես ըստ
սրբառ թէ հոգեւեալ զօրաց անմարմնաց
և պաւորք հրեղեն զուարթնոցն շառ աջին
թայն յաշխարհ զերնոց. հորձուողական
ճայնիս երդոց. գրգեն ըս ընդ ք ընդ սրբ ոյ.
Էրմոյք էից պաւորք հիացեալ. յոր ճամ
տեւին ըստրն իկեալ. իմոխու մն անմար
մն անմարմնացն և միշտ կուսին զարհարեալ
զայս առեին անհարեւոյք անմարմն. Էրհա
գնեւերմոյք էից և բարձրագոյն ըրմոյք է
ից. քեր համբար ձար իբար ճուս յերական

այցա ան հրպե լին . փառ աւ որե ալ ընդ միւ
 ծնին հրրճուողական ձայնիւ երգոց . տրու
 թիք և պորու թիք . իշխանու թիք և պետու
 թիք . հրեշտակապետք և հրեշտակք է
 զանապետն զերգ և ահա թե ահեպետեալն
 տա ծառ մարտեալ յորու մտեղծ օղն էից
 բազմեալ . Տաբուսեացն իրմբից աշա
 կերտացն դասուց բարձեալ զմարմին
 ընմարտք անարեալ սբ բազկօք . երեսն
 դիր հանգրստեան քաղցր ձայնեալ ա
 զմանիւք . Տընձալից բերկրանօք և յոր
 դասն արտասու օք եղանակեին քաղ
 ցր երգօք երեքօրեա իրմպեալ պարսւէք .
 բարդուղիսն յետոյ եկեալ և զանեւշալ
 ինիւրոն տեւեալ . ի իւժեալ րամից ըն
 դասուց զըղճու մե եղբօրն զըճարեալ
 բացեալ զասպանն ամեն ահեալ և զբաղ
 ձայնիւ իւրոն զըտեալ . քան զի եղև վերա
 փոխեալ ի փառ և անձառ նախ պատրաս
 տեալ . փառ լիք հօրեականի պատիւ որ
 դուցն իւր եակցի ընդ հոգոյն համազոգի
 որպարտարեաց զկոյսն իյերկրի ժառան
 գել զան ձառ բարին զոր պատրաստեաց
 իւրմիսճինն փայն զիանձառ է իտր հուր
 փառ ապ կու սին յանմարմնոց զոր ի դաս
 ուցրն վերջնոց . ե հեղմարտ կան ըստրայ
 նոց . զոր ալ ճմ յուսով բերկրելոց . յայն

Կանգնեալ առաջ աստուծոյ օր խաչիս
 զերայ զեռնի հասարակաց շնորհից
 լոյքոս ար զեկեղեցի ըզպատոս արար
 հեա ի խանանդու թի: Որչառք հեց
 երողորմու թի ի բնակարանսս հրեշ
 տակաց և ճարդ կանքս արանտուր
 սրմայ կանչարժ զքո զխանանդու թի: Եւ
 ի սաճարի փառաց սրբու թի քո քեզ
 երգես ճանկունք տուր սոցա զառ անքո
 զողորմու թի:

Կայք ճողորմու քո ք ի սաճարի փառաց
 քրիստոսի տուր ք առեւեք բեան անհում թի
 ի բարձուս: քանզի թ ապաւ որքս քս
 արանակեաց ըզպատոս սրանչեի փառ օքս ի ք
 ուղք: տուր ք: Ի սաճա և զօրք հրեշ տակաց քան
 սաճ որեալ տօնես տն: տուր ք առեւեք:

Ետրա հրաշ սաճ ա կանխս նոր յերուսալ
 զեճայցժ առ անգեայց վայելչու թեալ
 ցուցաւ ի սաճ քո ար արժ հարցրն յերոց
 կայք ըչ կայքն ար արժե ար եկեղեցի յսակե
 հունքն արանակեալ նրչանաւ ի սաճ ի քո

—

—
աճ
—
—

44
3

Կեանքս ար զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ
 անցաւ ի հոյսս ի բնութի բնութեանք ք ժողովուրդք
 երկրորդայն Եսայիք. Կեանքս ահա ի հոյս
 բնութի բնութեանք. այս. հաւսաւ ի հոյսս
 ցաւ ճշմարտիտ պատարագ և պէտք ին
 ան ապահանք, եհաւ. *Կանգնու երկրորդ աւուր*

Ամբ հաւցես

Ինչպէս ապրանքս ար զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ
 Ինչպէս ապրանքս ար զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ

յանձնու թեյ հաւ ստոյլ կանգ ըս
 կեանքս ար զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ
 այս բազմապատկառ թեյ հաւ ստոյլ կանգ
 քաւ ապահանք զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ
 ի ծառալիսս ինչպէս յանձնու կեանք
 փայտի ըն կեանք ինչպէս յանձնու ըս

Կեանքս ար զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ
 կանգնու թեյ հաւ ստոյլ կանգ ըս ըս
 այն եհաւ ք ժողովուրդք երկրորդայն Եսայիք
 և ինչպէս ապրանքս ար զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ
 և ինչպէս ապրանքս ար զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ
 և ինչպէս ապրանքս ար զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ
 և ինչպէս ապրանքս ար զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ

Կեանքս ար զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ
 յանձնու թեյ հաւ ստոյլ կանգ ըս ըս
 յեւ ըս ըս ըս ըս ըս ըս ըս ըս ըս ըս ըս
 թեյ հաւ ստոյլ կանգ ըս ըս ըս ըս ըս ըս ըս ըս ըս ըս

Կեանքս ար զօրն թեյ հաւ ստոյլ կանգ

Հանձնեմ զսահաբեր պարտոյնս որ կանգնեց
 առ քառ ալեքոյն ի մեջ ալեկն որ ի մեջ լող ընդ
 հարուստս եւ համբար ճարկանս ի սուս
 քո քո մարտի ճեղքը պէտք ունի որ ճողով
 էլ ըզհետ պեւալ սուր ճարդ կան առ քեզ յոր
 մը լիցն ահեցեք առ առ էլ բարձր արար
 էք ըզնայ յառ ի ստանալ: Եւ յոր որ ին միմ ճի
 զանաւորաւ զանաւոր կարող ճեղք ի ճիւղ
 ի սահման առ առ: Բան զի յաղճեաց մահու հը
 զօր զօրն թէ և կնչեաց ըզտեղեք ի ի ճիւղ
 ու թէ և ի կեանսն յառ ի ստանալ: Եւ առ էլ
Վայն և կոյս: Եւ յոր որ սուր: Բէ համբար
Վայն կեանս որ ի միմանակ մահու սուր պարտ
 ոյն ըզ քո պարտաբերեցեր պարտապեւալ պա
 հեա զուստս հաւատապեւոյ: Բէ բացաւ
 մեզ ճանապարհ ճառ ոյն կեանսն ի ստանալ
 ճիւղ պահապանն թէն կեանս: Բէ ապառաջաւ
 նախա հայրն ի ճառահանակ պարտոյն քեզեր
 կըր պապեն միմ հաւատապեւալ: Եւ պարտ
Վայն անեալ ճիւղ որ ճիւղն թէ ըզմեզ ի կեան
 ցն հանեալ պարտապեւոյն յորով յանցեալ
 մայրն և այլ և պարտեաց ըզնախա հայրն: Իսկ
 ճիւղ ի սահման քո կեանսն որ ճիւղն ապառաջ
 թէ կեանսն մարդ կան և յոյս հաստատուն թէ
 առ առ ճիւղն եղև մեզ ի կեանսն յառ ի ստանալ
 Եւ ուր մեզ նրան յաղճող մէ զսահ քո զի սո
 ճիւղ մարտաբ ընդ ներդրունն անձկացեալ

5
 48
 11

11

Ըստիսպարհնորոմ զգանկացին երկրամիտր
դիք մարդկանս-

Յայնժողևսնորմհուժիս միշտիքարձունս
երգեցուք թագաւորինքի հաւստացեալ ժո
ղովուրդք- Երեկնիրուսաւ նրեղ պնտրեալ
սք զեկեղեցի և պրճաւկեաց սք հասցիւրձաւ
ըզիսուս երգեցուք- Եւ յսօր և մէք ոտնեւ
ցուք զիսաւ ահաւսին սք հասցիւ և մէք- Երկրին
մանուսցուք զիսուս և զպարհի յաւիտեալս
Եւ յաջիքնքն երկիր պապ աւնեմք և ըզլծաւոր
Տինքն մեծ ապուր պատեմք և սք ըզ յարուժիք
քն մանուս նրեմք- Եկայք հաւստացեալք երկր
պապեցուք քիայ մերոյ զսքն զեկեղեցի Եւ ի ձեւ
ընհասցիսիւրոյ շնորհեաց պարզ և սաւաար
հիւք մարմ սք և հրպօր սք և սան- Եւ սաք սք
հասցին ալեւնիսաւ սք սիմոն ալեւնիսաւ սք յա
րուժե ալեւնիսաւ յաւիտեալս Եւ շաւեցաւ
աւ- հիյ մերոյ- հիւրողոյց զոր- ըզնս- փախք և
եր- հօր և բոյ հոգ- այժ- հիյ- աւնեւ- Եւ յանմտե

Եւ յանմտե
ուրուժե սք հասցիքնքն սք սք
զնեցեք երկրոյս Եւ աշխարհի
սաւաւ- Եւ պահեցեք ըզմեզ յանե
նայն փորձուժե- Բանդի հաւաքարձրացար
արձ և հաւայ հեղեր ըզպատու ախան սք զարիւ
նդ- սաւ- Եւ ըզքն միւսանց աւ ըզպարուստդ
արշաւուս հասցիւ քն ցուցեր աշխարհի սաւ-

44
82

ԷԿ

—

ատու նպատակն սիր անձա ի կենսագործ իդրակ
 տեն. խաբ մամբ պատրանօք փայտին ծառայն
 պատու թե. Օճա ջամբ պատրանօք ըն ճանակեայ
 ի պրտոյն և եղև վայրաբ նակել մայրաբարադարն
 էմ. Արևելք իդրակա ին ըն ճանկեցին ըզ փայտ
 խաչին և եկեայ կատար իբ իտեղով կառ ափը
 ման բար ճրանայր իդրակն տարրեղեն փայտա
 կերան ովսբ քան աթե ըն պահապանն մն ճանկ
 մերոց. Բանն անեղ համապոյ որ ընդ հօր և սբ
 հոգւոյն երևեայ կերկրի պայծառ պայան պրա
 բանք հրգօրին կարողու թե և ըզմեղ վերայ
 բեայ յորդ եգրու թեան շնորհս.

—

յսօրն սմարտու աւորու երևեայ նըշան
 տրու նական խաչին. Բոցանի շ փայտ յլմա
 մբ աւտողայն ըն թայեայ ի յանդարն պատ
 մեին ընթրան քսար արծ հա՛րպրն ըմերոց.
 Ճարևելից փայտայ ճառ ապայ թ սբ խաչին
 արեգակնակերպ ճառ ապայ թեք միսբ մն
 աւտանիք ի յերորդ ժամու նըշան. Ապա
 են ցուցաւ մեզ սբ խաչըն փրոկ ճական. զի յայ
 թեպոք քնովաւ անօրեն թըշտամոյն կրնիք
 հաստատու թեան ընկայեայ ի յան ճին ըն մեր ըզ
 ըզարանկեցեք բար ճրարարեք ըզնայսու հո
 եան. Ա յսօր նըշան սբ խաչին ի յերկնից եր
 և եայ եկայք նոր ժողովուրդք. միսբ մնու
 թե ըզնոր. Ա յսօր ի սբ գողգոթ թայ ցողայե
 սկերե իբ տե սիլ ահաւ որ ժողովոյն քա հա

—

17

Կայք երգ սգ. ըզոյր
 յերկնից երկեայ ըրչանիս յանձու թե
 ա՛ն յամէ և ք հե՛ծ անուայ ճարեւիճ ց
 ըյան նորմու թե. Եւ բանմու թի ճողմիս
 անամեկիս ա՛ն յամէ և ք մէ ըրիւնչ ըն
 ըւանճ յս ճաւ. ապայ թիք զարդ արեւայ
 Ընք երկեւ թն սրբէ յիւնչի քո քն այ՛ ան
 և բե՛կ թե՛ ճարե՛ծ. Կ զան ճարաւ յոյճ. Եւ ըզ
 ճար նե՛ ճն ըւ այ՛ անճ այիս նը՛ շանիս քո
 ճաւ. ապայ թիք անամեկիճ և ք բանմու թի
 ճողմիս. Եւ թե՛ նայ յանձ զօրու թի իւնչի
 քո քն որ զն. զար ի յօպ նու թի ընդ դե՛ ճը՛
 նաւիս. Կանե՛ ըւայ թե՛ անճ զօրու թե՛ քո
 Կա՛ն. ապան զօրու թե՛ ըրիւնչ քո եւուն
 թե՛ քն. Եւ անմու յանձ թե՛ սոյն ք յանթե՛
 թը՛ նաւիս. Եւ անճ զն յանձու թե՛ արեւայ
 արեւա՛նք որդ յս այ. Եւուն. Եւ անճ անձոն նը
 ունիս Եւ իսմա՛նե՛ բարձեայ քն որդ իս այ. Եւ
 Եւ անճ սեղան սրբու թե՛ Եւ իսմայե՛ պանա
 ըազեայ քն գա՛ն Եւ այ. Եւուն. Եւ անճ Կարսայե՛
 ան ու ըզայ ըւանեան իրրիչիս Եւ պրասի պար
 ճանայ հաւ. անայե՛ ըրց Եւուն. Կանմա՛ն.

Չարարաւոր Եւս հաւ թի
այ ըն կե՛ն անարար արեւոյ ըստե՛ ց
իրրիս թե՛. անմու անճ ըստե՛
ան ըզ ք եզ ք ա՛ն. Եւ ըստե՛ անե՛ թ
Եւ ի հօրե՛ ըւ այ ըյս ճաւ. ապայ թե՛

ան և լիքերի և գանապան զօրու թեան
հաւատապէ լոյստ: Երբն սափայլ ծագ
մամբ հրաշափառ մայեւրակ մի զ ցուց
աւ ի յօգնու թի ընդ դէժ մ թըշնամ ի յստ
ն յաւժոռ փ: Երկան գնե: Եւ զօրու թե-

Հարցն Չարա կաթին ասա իւր սարաւ քն:

43

Սրբու թի սրբոց շնորհեցեր եկող
ցոյ սբ ըզխաչ քո սրբաւն զի հեղու սիւք
ձրգ մամբ անսրաւտ ձեռ ինքո ի սմա. համա
հաւաքեալ առ քեզ զհամօրէն սեռ լաբա
նակաւ ի ն կենդանեաց. աղաչեմք ըզքե
զ սրբ պա հպանեալ արգակեց ընդ հոգանեաւ
խաչի քո սբ. առ սիլ անձառ եղի խոր հըր
դոյն. զոր յառ աջագոյն ցուցաւ. լուսած
ին սբ նըշանն. քան զի սերովբէն բոցեղէն
հրանիւթ պարու նակեր իմէլ պան ծալի
և վայելուչ դրա ի ստին. աղ. Երկնաչափ
ցուցաւ սանդու իւր իմանալի ճանապարհք
առ ներովորդոց մարդկան ընդ դուռ ընկե
նայ մտոն. քան զի խոր հըրո բամբ ցու
ցաւ ըզքան չեւոյն յն յակոբ այ երկնաւոր
զօրացնէլք և եւ ի քարաբան. աղ. փայտկե
նաւ ց ըզսա հոգով ըն վերագ ոչ և աջ. գերա
հրաշ իմաստու նն. քան զի արաբի չն արաբ
ածոց բարձրացաւ ի սմա. և կողա հոս չեթք
անապական արեանն ըզկողած նին ինք և աջ
ըզմեղս աղ. և զաւրն ըրդ ցուցաւ սիւնս

տեսիլ փայլմամբ ժողովորդեանն խորացե
 լի գաւազանաստատ հերձմամբ ըզեռնա
 ցեալ ըզկուտակուճնն ըզբոցն իկարծրուճի
 փոխարկեալ զիսին, աղ. Արեւոգործեալ չբա
 շրս խաչանիչ համբարձմամբ ձեռացը և
 մովսէսի ընդդէմմանդէկաց իմարտի պար
 տեր ըզբեղիար և ձուլար րոշմն ձուլիւք են
 թարքեալ կո՞րզեր, աղ. Արշանաւ խաչե
 քո տրասարսեալ հարած եցաւ աշխարհակու
 խաւարն, լուսն զի զմեղուցեալ ըզմարդ ըն
 յանցանօք փայտին կենաց խաչակից առնել
 ով պրտակեցեր ամենայրաղ թ մբ Արշանաւ դ.
 Որ ի վերջն ուճնաւ ուրն համառ օտի լու
 ծանէ ժողովեալ զիւր ըզկարծեցեալ ձաճ
 անչն և ահեղա հրաշ ձառ ազ ալ թիւք, ցո
 լանայ երկնից գերա հրաշ Արշանն, և հեծե
 ալ կոճին ան Վսիք ան հաւատիցն, աղ. Ար
 բու հոյ ան ան ինն բարեխօսու թք ընկալ
 տր ըզմաղթանքս մերցոր ժամյարե եղից լու
 սաճապիս ան ձառ հրաշիւք կարապետ առ
 Նելով զ յաղթանակ մբ Արշանն, աղ.

Կրօն
Ինչպէս երբորդ Եւանջիս անհանձն
արտաւեր. Իսրայէլացիք ընդ իւր ընդ
Իսրայէլ. Գրասք հ. Ուրախ լեր
 յսօր պայծառ և սիւն լուսն ըզբեալ ան
 այն շոր հիւ մբ եկեղեցի. Իմա ըզբե՛զ
 անհեծք անձ հարցն մերոց. Հարսնարանն

արանց արդարոց. և իսկա՛ շնորհման ի զօրե
 լուսնոց ծագեալ իսկա՛ զարդ. արդարոց ողորմու թե
 մոր տուր արմա՛ զան շարժ քո զհաւնաւորու թե
 իսկա՛ զարդ. Ընթր ա՛ ճեղք և աւաւ ել բարձր
 արարեք ընդա՛ յաւ իտեան. Ընթր ա՛ն իսկա՛ զարմ
 կան բայմու թե ընթր քս թմա՛ արմ. որ եկ
 աւ որե՛ պարտիւք եկեղեցի ա՛ն ապիստա՛ քո
 զեկեք. և ա. Եկայք հաւ աւաւցեալ ընթր սե
 երրորդ ու թե ընթր եկեղեցի ա՛ն ճեղք զարմ
 արարեք մօտս ու բարմու թե մի ճե յանկի
 նրս սեղանոց. և աւաւ ել բարձր արարե
 յորս ըստ պատկերի քու լուսնոց թե ընթր
 արարեք երկր թե յա՛ն ծառայուցեք. զնորոց ե
 ալս իսկե՛ն ընթր ա՛ն ծառայուցեք. թե թե թե թե թե
 թե ընթր թե յա՛ն իսկա՛ զարմ թե ընթր ճե
 թե յեկեղեցի արժ ընթր ընթր ա՛ն ապիստ
 ծառայուցեալ կերպիւք բերե՛ն ընթր ընթր
 ընթր երրորդ թե թե թե թե թե թե թե թե
 սե երրորդ ու թե ընթր կեցոց զորդի ծառայե
 քոն զորդի հա՛ն թե յա՛ն զարմ զարմ զարմ
 թե ընթր ու թե ընթր ընթր ընթր ընթր ընթր
 թե թե թե թե թե թե թե թե թե թե թե թե
 նրս զայս հրա՛ն զարմ ե թե ընթր թե ընթր
 ալցու թե ընթր հրա՛ն իսկա՛ զարմ զարմ զարմ
 և ընթր իսկա՛ զարմ ընթր ա՛ն զարմ զարմ
 թե թե թե թե թե թե թե թե թե թե թե թե
 թե ընթր արարեալ թե թե զարմ զարմ զարմ

4

11

11

Ընդամենը ք. և հայտնի էր հրե. զի շնորհ
եղևէ քրտն մե. զ ընդ երկայն ասուր քա.

*Կանոնի վերջէն որոց ասուրն Ահմե
Վապուստայն ճշտեցանք Կոմսն Յովն
հարստին ընդ ասորսն ողմ թ
քան ասեմի Ի. մ. Գ. Ե. Բ. Գ. Բ. Գ.*

ուն ասեմի Իյ յարմարեցն արողք էր Իյն
անտե սաքար աս. զի պատմեայ աս. Ե. Բ. Գ. Բ. Գ.
քեզ երկրորդայն էմք օգնու Թի մեզ ճա
մանեայ յե. Ե. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
շանանայր տեղի զօրմ Թի ընդ ն. Ե. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
ողմ թ. Ե. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
այրուստմէ Իյն երևեցար որք երեւ ասի
այրուստ Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
հի. Ե. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
այ ըզ քեզ ճարտարեւ պարտն աս անանի
ուկի եւ Թի մեզ ասի ըն սոյ պայ Թ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
այ յեղի ըն ողմ թ. Ե. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
քո սարմե եւ աս անսի Թ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
մե. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
ճարտար պարտեղու Թի մե. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
ողմ թ. Ե. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
կորեան գն Ե. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
ընդ յան եւ պատանայն զն ար Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
ասարեւ Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ. Բ. Գ.
Իյ երկին քա մեզ անբարբ ար բարե կող ող

1187 քան ածե կ (11/11) յայ հաւ որ կի հրաց
 այն փայլանքն ի կարմայեւր գողով և մահաւայ
 ու շաղկաւլ լաւեւնն որդւոյն յայ անուն լծն Բ
 Երկրէր Զոր ճան յարևելից փայլեւնն
 ճան լուսով լուսաւ որեւն զհաւ անուայեւր
 քա. և որ անուայեւր եւն զարդարն հրեկից անհաւ
 անհիցն նկն Եր քան ածե կ (11/11) և զհայր
 սաւ որեւն լուսաւ անուայեւր ճեղայ ք. և
 որ անուայեւր եւն ի որ ան ճանեւնն անգրի յանձ
 նն յերկնից յայր քայն լծն Բ Եր ան յոր զի
 անոր անոր անհաւ անհաւ և քո եւն փայլ ք
 յաւ հոնեւնն անն անեւն.

Որ հաւ ճարն. Որ կարմայեւր. Որ կեւն որ
 Զարդարն Զանուայեւր կի լուսաւ անուայեւր
 յայր զի ճան անոր անգր հրեկից անհաւ լուս
 հաւ անուայեւր քո կի երկրէր որ լուս անուայեւր
 ի սոր անեւր կի անուայեւր եւ կեւն զի լուս ան
 լուս ան լուս անուայեւր անհաւ հոն ճարն լծն Բ
 Չաւ ար ճարն հաւ անուայեւր ան լուս անուայեւր
 կեւն փայլեւր լուս անուայեւր ան լուս անուայեւր
 որ եւ ճ փայն որ կի լուս անուայեւր ան լուս ան
 փեւայեւր ան լուս անուայեւր ան լուս անուայեւր
 ան լուս անուայեւր ան լուս անուայեւր ան լուս ան
 ան լուս անուայեւր ան լուս անուայեւր ան լուս ան
 ան լուս անուայեւր ան լուս անուայեւր ան լուս ան
 ան լուս անուայեւր ան լուս անուայեւր ան լուս ան
 ան լուս անուայեւր ան լուս անուայեւր ան լուս ան

11
 42
 82
 11

117

Դու և անձնային սրբանուններն զհոյն հոգևոր
 յորմէ արեգակնային քայլէն ճանարդայն
 Լայն հայրան սրճարդ կար յեղեմայն
 ան յանձն Թեմ ընդ դէմ անկրկն յընթաց
 Կանգնեալ ի սրբանունն Բարդ
 և անարժանք անարժանքն զի սրբանունն
 անարժանքն հայրանայն անկրկն հրաճանան
 քիցն յանձն ըստ սրբանունն անարժան
 քան ի սրբանունն անարժանքն և յանձն
 Դու և անձնային սրբանուններն զհոյն հոգևոր

Լայն հայրան սրճարդ կար յեղեմայն
 ան յանձն Թեմ ընդ դէմ անկրկն յընթաց

Դու և անձնային սրբանուններն զհոյն հոգևոր
 յորմէ արեգակնային քայլէն ճանարդայն
 Լայն հայրան սրճարդ կար յեղեմայն
 ան յանձն Թեմ ընդ դէմ անկրկն յընթաց
 Կանգնեալ ի սրբանունն Բարդ
 և անարժանք անարժանքն զի սրբանունն
 անարժանքն հայրանայն անկրկն հրաճանան
 քիցն յանձն ըստ սրբանունն անարժան
 քան ի սրբանունն անարժանքն և յանձն
 Դու և անձնային սրբանուններն զհոյն հոգևոր
 յորմէ արեգակնային քայլէն ճանարդայն
 Լայն հայրան սրճարդ կար յեղեմայն
 ան յանձն Թեմ ընդ դէմ անկրկն յընթաց
 Կանգնեալ ի սրբանունն Բարդ
 և անարժանք անարժանքն զի սրբանունն
 անարժանքն հայրանայն անկրկն հրաճանան
 քիցն յանձն ըստ սրբանունն անարժան
 քան ի սրբանունն անարժանքն և յանձն

նրա անունի յօրհնակէ ալ քան ածեւ իմ
 չին ձեւացուցանէր իմ քննութեամբ
 քանակին զօճըն պրոքն ձիւ պրեցուցու
 նել պրիսու որեւան ի համ ամնող անողնոց
 թիւնից ան։ Չ կենդ անապի անապամ ը
 նօրի քն անկանեմք առ ալի անտակակ
 անուն թէ ըր քն յոր թանգան քան օր հօր
 դանտել ըզ ըն անտի հաւն քն ներեա
 յանցանաց մերոց բարե խօսու թէ մաւր
 քն կենդ սի անա։

Ա յօր երևուցաւ իմ մեծի ճանապարհ
 յիմ նրչանի ան անուն ճոյ մերոց քան ճճ
 ։ ։ յեալ հաւանաւորս նոր երև անդեմ
 ճողովուրդք բարե բանելո ճողք ի մա
 ճճ ։ ։ անցեք ուրախու թէ քան զի
 նրչո ճոյ ճէ անաւան իմ հաւն չինա
 թեքանակերս քան ճանգ ընթ ալ ճճ ճճ
 ։ ։ անցեք ուրախու իմ քան ելից յայանեալ ճոյ
 ղովուրդք բարե ։ ի յերկրնից ճոյ անա
 ցեալ ահեղ և նորապանս հրաշիք քան
 քան առ իմ գողգոթ ։ ։ թաւ նրչանքն ան
 ունական ճողովուրդք բա։

74

Բ ան ճոյ առ ալ ել քան քարե քան
 կն ըն նրչան քն յան ճող հրաւ ճէ քան զեր
 գեր իսերոց սրբ ճոյ գողգոթ թաւ ճոյ ըզ
 քեզ բարե բանեմք ան ճոյ հարցն մերոց
 քան զի պայծառ և իմ քան կականս իմ քն

74
5

inri yuipq uipbui hie m uoyu jkphihy ynuar
ybruy bpe hie jkpm uunbil. sun. le pnyu
du duiuz duu su j duiue upte uhy uuyhyru
juu ldkp duu uip uyl dhy. le hie juu u sh. ee
uuu hie le bhy ppe hie in le buu hie puu uunbuu
hiesuun d uuu u l u n n . [y u n n u s h y k p b . A u l
p u p d n u u u u p h e p r i g u u u j u u l h i n t u u u .] N i
y u s u u e n p h u n p h u l p u e s s i e u a n b y u a d q u u u
u n t u u u h i e p r y p u u u p u u i e n p b u u g u y u u u e p
p u u y u d u u l e u e h u a s h i e u r n u l b r y h i p u u u u u
d u u y u u l e . A u l . N i u s u u e n p d l e u d y u u
y u u l y p r u d u y u u l e . l e u u i p h u l p k u u l q n
u y u h i e q u u y u u a n b y u u p u a n t u u u i n h y u . l e .

4

11

juop upzau juu ldkp hie buu hie hie hie
uyuyd u u u u y u u y y p y u n h e y k p u . y k p u y j u u l
l o n e l d k b u n u e p r y u u u u z p u u u u u u u p b y u u
y u u u u l z r y u u l e y h u y u u u u u u u u y l d p z u u u d u u u
p u u y u u h e b u u u y h u
j u u y l e u u u u u u l e u
u y u s b u y k p u u l e y j u u u l q u u u u u u u u h y d k r u u y
j u u u l d n n u o r u u l d k e h u u u s h i p u u u y u u s b u u
p u u l e y p u u u u d n p u u u u u u d b y k p r y d k n
p u p n h u u u u . l e u u d k e u u p r y h e h i e . q u u u u u
u y u u u u u u l d k u

17

u u s h i p u u p u u b e h p u
u u u l . n p h i e p r y u u l d k e u u u y h u u u u u u u u u u u u u u u u
u u u u u u l e h i y h i e y u u u s u

Ի սմա բարձրացար բարձոր անիծ հյորփա
 աւորեայր եւ ընդ հոր ճողովել ընդ ճեռ անկ
 անլին կենսաբեր փայտ հուն. այ. Անճաւ ըն
 աւորեցան արարածք ան. սմա ի սպանե
 ին արդելեայքն ի ճեղսանէր բանդ ին որաց
 անեայ ըն ճեղ հոյաւորանայ բանսանկու ին.

Պ ա թուսակեայ. պա հեկն յանեղանէն
 դրանաի ճաւ. ըն ճանսայար հս ճան ին
 կենայ. արով բեալիա ճաւ ճաւ հոյք ըն բն
 ցեղեն արով բեալիա պաւն արարածիայր եւ
 ցունցար երկրի. անճայար փայտ կենայ ճ
 փրոհում ճե. ք բեյ ան ճե ճանկո ճաւ ըն բ
 եկեղեցոյ. Աւ բեալ ճան ին ճե բաբե
 ընայ ին յոյ ճանկե ճաւ. փոխանայ ինս հա
 կա այլ իսկերա ճաւ ըն ճե սաւ ճանս
 ան ի հաշուն ճի. հոր ե ի բանսայ ըն ճե ճաւ
 ճե. ք. Պարճ ան ըն պողոտան դաւ անեայ
 ըն քեզ ան պին բանին ան ճե կենայ ըն
 ընս պին ճաւ. անպեցար ինս ճանս
 ե յանճար ճին ճանսանէն ե իսկերայ ըն հեղ
 եայ ճի ճ ք անսպանիան արեանն ըն ճե ճաւ
 նին ճանկեայ ըն ճե ճաւ. ք բեյ ան ճե ն.

Ա նրբ պանս քո ճնոր հեյեր պեն եկեղե
 ցոյ թու ճորբ ց. որով դաւանայար ան
 պարտեցաւ ճը ճանսին. Անճաւ պա հայա
 նեա ըն ճողովել ըն ք թ. որով ճե ճե ճաւ
 քե ճ քեյ ըն հոր ե հոգոյր. իքեյ պաւ ի

14

u h i s p . p u n p u y u y n y q t u s u a z h e n u y q h i d r o l y b u
 q b u r i q d e b q j u y f u d u m n e p u i s t e y u i n b u h t u

Quintus et sextus...

u u b e r j u a t u b e r l e n y l a d e r z u a d e r z u q t
 q n e d r a y u b e n d u i q u e n p d u m u y u i s t e y
 j u a h u b e n u : d u h u b e r u y u n p u u u p u i d e
 y b e r q u a n u p u i m f u y u i l y r u p u l e z b y b e r q u
 p h e n q h u b e r h o e d h u h e b e r u y q h i f i d h e u
 u n y u a d p u q u y r u u n t u n u s b e r l e b y u p u r z u a
 f i n u i p d u i h u i r u u p y d u a u y u p u d e r u a n t h e
 u n p u y d u i d e q h i

4

u i z p u b e r h y h i d e y u y u a b e r f a y u a n t h i z
 d u y u d u a d e u h e r u i q s u n p u u u h e b u y q r y l o r z u a
 d h e l e b r u d p u r u a u a h e h e r u i n u u i t e a y
 d u y u i n h e u a y h u b e r h o e d h u h e b e r u y
 d e r u i n t a y q r u d a n t e r h e b e r l e b e r h e r u m e
 p u s h u a n u y p r u q j u y u n t e y u r r e n y h u a z h e
 u b e r u u h e u a d l e p u i n u a d e h e n u p q u a z h u a r z
 p u r u u u u n p b e u l e y u p b e r u u h e h e r u y d u i n u
 q u y l e h e p : d r u d u y u e t r u a u u y t e d e b e
 h e b e y u i n s u e u m u y e u y p u n p u a z p u a z q u i p
 q u i p b e y u i n p u i n q h i u n t u h e n q j u a n l d u y u r z u a
 u n p u i u d e p u a d h e u u u y u u y u d u m u y u u
 p r u y u y u u n d u i n b e h u d u e l d e r u p u p u
 h u b e r u y h u a z h e d u y b e b e r u y u o p h e b u a

176
 5

ընկարագրում անհեղձոր անձ հարցրենք և քոց-
 ինչպես հաւոր և պատիւ ասանք անքոն պարու
 տեաքն երկու մեծ անուպեր այսօր նրան
 ասա խաչին քո ճան անգայ Թե լուր և երկրի անհ-
 իրենուն և նրան երկին դաժայ. և պէն ընդ
 դեմ ճեղչանանքն. պահպանեաւ սոգսաւ ըզ
 հաւ անուպե անյանու անրոք քո ճարք ըզ անհ
 լուր անհեղձք քար ճար արարեք ըզ անյաւ ի
 տեան. ինչպարոք արեւայն այսօր ըզ նրան
 խաչին. երկնային լու սոզ պայծ ան քան
 պարեգ ակն ըզ ար. ինչպանեւայն այսաւ ք
 ըզ փրկական նրան. հրեշտակայն ի լուսաւ
 իրենուն վարանգայ ըզ. Եկայք փրկեալք
 կենարար խաչին. քոխատուի փրկչին ճեր
 ոյ իսմաւ երկրր պայք ըզ ըզ ար.

Է

Ը

Այս լուսայ ճար խաւսք կոյս. որ ըզ լոյսն
 առ ի հօրե ծրնար ճար ճնոյ. և եղեր արեւէք
 արեւգականն արդ արու Թե հոյգ և որ եր
 դով ըզ քեզ սրբեւ անհեմ ճե ճայու ցանե ճք
 քերովք եկց գերագոյնե ին անձուք և ճան
 կենաց անմահական պրաղոյն. տան պանակ
 կրտակի բանին և սաւիտր սակի երկնային
 ճանանային. հոյգ քե բայաւ արովք եւարի
 ալ դու ընդ քանտին. և բե տրաւ ճե
 փայտն անմահուն Թե. զոր ինմաւ պէնեայ ան
 ճահայսօր յերկնից լու սաւոր եւայ. հոյգ
 եզ քե կաթուղիկե եկեղեցոյ շնոր հոյգ

Ը
Ը
Ը

զյայն թահանն ըզպայտու ահան զան ըն
 կայն և զընանն զանու զանեկ զանեկ
 քու թի միշտ իբարձու նա: Եւսկանս քո
 քն և թե օր ասեանայ օրն և հոգին և դա
 սիւք հրեշտակայ թուն զեան և հանուք
 իւրան ըն զանրայն քնանի ի հանս: Եւ
 այք ժողովուրդք Երկրորդայն Եւրոք
 անձայինն և զընանն: հանք արձեք մի
 բան ըզ ձեռ ըս ձեր իւրքու թի և ըզբան
 կեանն ի հանս միշտ ժան աւ որ Եւրոք:

զանս քո անսու թի ի կան թուն զեկե
 Եկեղեցւոյ անսանի: քո թարմանն մահու
 մահու անք քա ի թ քո կեանս և մահ
 այնու զի հասանս անեղծին մահու անք
 քո շնորհօյ յարու թե: Պարզե քերա
 գոյն պարզե ի պարզ հաւատայե ընց և
 մահայնու ի կեանս անսու ի քո զորքայն
 ելեանս և թուն զեան զերայն ի բանի ի
 ինեղու ըն սրբու թե: Եւսկայք ժողովու
 րդք ընդ հոգեղինայնն ապասաւ որ Եւր
 ոքք Երկրորդայն Եւրոք անձայինն և զը
 նանն: Ժան աւ որ Երկրորդ զհրայն քո թար
 մանս անսու ըն: *Կանս քո քո*

Գ. Կանս քո
 զանս քո անսու թի ի կան թուն զեկե
 Եկեղեցւոյ անսանի: քո թարմանն մահու
 մահու անք քա ի թ քո կեանս և մահ
 այնու զի հասանս անեղծին մահու անք
 քո շնորհօյ յարու թե: Պարզե քերա
 գոյն պարզե ի պարզ հաւատայե ընց և
 մահայնու ի կեանս անսու ի քո զորքայն
 ելեանս և թուն զեան զերայն ի բանի ի
 ինեղու ըն սրբու թե: Եւսկայք ժողովու
 րդք ընդ հոգեղինայնն ապասաւ որ Եւր
 ոքք Երկրորդայն Եւրոք անձայինն և զը
 նանն: Ժան աւ որ Երկրորդ զհրայն քո թար
 մանս անսու ըն:

Ի՞նչ կրկնույն էսցունք: Օրո հրեկոյն ծած
 կեայ զանձայք շէր ընդ ան ճրն փոփոյ մա
 մք Թայգու հոյն փայտ կեւաց յայտնեցաւ: Ե
 ւան զեկայաղ թու թե հաւ աւանց երոյ ախոյե
 ան կկոխք յայ թոյ ընդ զեկս ընդաւելոյն եկ:

ԿԸստ երե երե մ թու երե եւայ զընկոյն
 ըրտակ ընդ յանեւին յիսի իւրն զքեր ընդ յայ
 առ ախոյն փայտ իառ շին: ար ընդ թեւիս բեկ
 ւեցին: Եւ թ աւանց հրամանաւ ըն ճոյր
 զեայ հրեկոյ: ցու զանեկ ընդ զմա ընդ յայտն
 կան փայտ իառ շին: յորեկեայ բարձրացաւ
 արարի ճի արարած ոյ: Բնդ յայտնեայ ար
 բոյ իառ շին իսեղ ընդ ընդ բա թե ք ուր ըն
 մք անու շահաւ իւրն կոյն կ ընդ ան ախեղեր

Ար ընդ յայտն ուն ի թ մահու փայտ կեւաց
 ընդ շեցեր: Եւ ետուք յայ թու թի մահաց
 ու բնու թեւ: Իսմա բանիդ հոր երկոյր պա
 զեցունք: Եր զան ծան ընդ ընդ բարձոյ
 ըն ճած կեկոյ հրեկոյն: Իյերկոյ ճայ եցեր
 զերկոյնին ծան ազայ թո: Իս: Եր իսաւ ըն
 հրայիք ցու պեք ընդ ընդ իառ շին ըն յայտն
 ընդ աշխար հի յայտն թեք պատանոյն: Իսմա

Եր փոփոյն թե տեւն ճածք եկեայ իք աւար
 եկ: ար աւեր զընկոյն իւրն զքեր ընդ յայտ
 իառ շին: ար բարձեայ մարմնով ինք եան զարձ
 հարցն մերոց: Ծարմե զարհուրեայ զողային:

ԲԸ
 ԳԸ
 ԻԸ

4

f

7

7. այս բայն թէ հրէկ հոյն կոյն զէ թայ
 ու հոյն այդ ճայս աք հայոյն ցուցաւ պա
 արու ապարհայտարար ին. որ: Տեւոնի բու
 թեղով իրեն հոյն սմուռ շա հոնու թէ իրեն զէ
 զան սրբոք ու թէ ցրն արցաւ եւ զնոյ յայտն
 ել սրբոք ոյ իսն հին իրեն զն զն զոյոյ ու թայ
 յոր: Տապար ահրէս զ. ցե. ք. կբար ճ. արար
 էք ըզնա յաւ իրեն ան. Այտն արար սթ
 իսն հին իյն թէ արար իրեն եւ ալ ալ ի ի
 Այտն ընդ դէմ թրն սմսոյն կէս սմսոյն
 ան թ. ք. ի ցուցաւ ճեզ. ալ ի հն զ. ք.
 արար ին աւար սթ ք. ք. ք. իսն ելէ ալ
 ք. ք. իրար ալ բուն սաղեմ իրն ընթ ընթ
 իրար հաւկան ճայ ու իրն ճե ճե ի հա թ. ք. ի
 Այտն ոյն իրն արար սմսոյն ի հա եւ ալ սրբ
 այրէ ի թէ ալ սմսոյն արար ի ի զ. ք. ք. ի
 ի հա թ. ք. ք. ք. ք. իսն ալ ի ի ի
 հրէկ թ հոյն. իսն սմսոյն ի ի ի ի հա. էլ է
 ալ իրեն ին զոյոյ ու թայ հա ալ ճ արար ի ի
 ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի
 ալ ի
 ու թ. թէ. եւ հա ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի
 7. ալ ի. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի
 ի
 ել ի
 էլ այ. ք. ել ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի
 ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի
 ի

իսն ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի
 ի

սերդը խոյնի եկայք հաւատացեալք եր
 կրոպագ եսցուք ա՛ծ աշին սբ նրշանիս: Այ
 սոր ընձայե գողգո՛ւճայ ըզ՛ ա՛ծ կեանն է
 յերկրի վերայ երեւալ անուշայ հաս խորհոք
 ի ձեռն երանելոյն յուր աշի եկ: Այ սաւրի
 ձեռն փրկանկան սբ խաչին կեանս որ ծի
 սխառանին սերեւանն և որք ա սաւանա ըզ
 կոր ծանունն իւր իսկ մէք քի հաւատաց
 եալ քս երկրո:

Այսու ինեցայք իխաչ քո արարիչ յաւի
 տեկից: որ ետուր մեզ պահապան յաղ թող
 ընդ դեմ թըշնամոյն անաշէ մք սովաւ փրկ
 կիչ պահպանեալ զան ձեռնա մեր: Բարձր
 եալ թափաւ որ որ վնճեմ եր իխաչ: և
 բարձեր սովաւ զյանցանա նախաւստեղ
 ծինան անայ: աղ: Գլու ի հաւատոց և փա
 յտ կեանս մարդ կան յարտնեալ: զոր տեւեալ
 պայնն պղծոյ կոր ծանեցաւ անկանգնել
 ին: աղ: Գողացաւ թըշնամին ընդ յայանել
 արքոյ իխաչին և իյանէ փառայնր կոր ծա
 նեցաւ յանդ ունդ ս երկրի: աղ: Երկիրք ցըն
 ծային և երկիրս ուրախանայր քան զի փրկ
 կիչ յուցաւ սբ խաչն և լուսատու տիեզե
 ղայ: աղ: Չօք երկնից զարհուրեցան ընդ
 կամաւ որ քո շարժարանս որ իխաչին բեւ
 ուցար գեղարդ եամք ըն իոցեցար: աղա
 հախան ա՛ծ ու՛ թե՛ն իջեալ յերկնից խոնարհ

157

ու թէ . պիղծեղուն յեւն մարդ ոյն զ յանցար
հարս բէտեւայ ի հուն չա մայ յաննադ .

*Կանոնս արքայ մարտիրոսի
հայրս Եւսեբիոս զգրու թիւրգ յուն ճան
նուցեր հայտարար ճիշմարտութեան բայ*

իսկ յիշխանանալ արքայարքայ
ըստ անանողայ մարդ արեւիցն իսկ
ըգբանէ . բարեխօսու թէ սոցա իսրնայ
եւս իսկ . յիմարտեցեր բնակարանն ան
ու թէրդ քո սէ ըզմարդ արեւն . և արդ
բար ար հեղեր յան ճիւրս նոցա զանանայ
ական և զերկնային շնոր հայ քոյ բըր
խոլ մի բա . յիսյանեցեր ըզմ ճիւր
այ իսր հուր քոյն պոյն պրոպայն . և անձա
ռ էլեւայն ապագայից պատմողս արար
եր անօրեւու թէ քու մեակ յի բանին
աւտու ճիւր . բա .

Սրան արեւեր նախ ըն թաց քու մ գալ
բանեանդ սէ ըզմարդ արեւն աւ ետա
րանէ յարեւելայն զի ըն ճիւրս քո ի հայրն
կան ճոյն ի ճիւրկու թէ հե թաննուայ բա
րեխօսու թէ սոցա քո իսրնայ եւս իսկ .
Սր իտնար հեցար յան պատմ միտուայ
նրդ ի աւտու ճիւր . և էլ ի ի կանտարու ճիւր
մարդ արեւիցն նախա ճայն յարողու թէ յն
անձառ իսր հրոյ ոյ . բա . յիսու թէր կէ
նարար մա հու աւբ քոտր զերկու նրա մա

հաւ հիմնէ յիւր իր ընտելոյս վերածէր ընդ ինչ
զհայտնաւ արդարացի յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
բարեւոյն երբ քաւ

Ար յերկնացիս զի նաւ արու թեցնանայ ար
դար ճայնիւ երկր արդարեւ նաւ ար ինչ
թէ քան ար անիւ հայր ընտելոյս վերած ար
եւ յաւ հիմնաւ: Ար ընտելոյս ինչպէս յայտնաւ
երկնացիս ինչպէս յայտնաւ եր ար ար ի
նաւ թեցնանայ ար ինչպէս յայտնաւ հար
եւ ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ընտելոյս ինչպէս յայտնաւ հար ինչպէս
երկր ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
երկր երկր ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ

1
2
3

4

5

Ար ար ընտելոյս ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ
ար ար ինչպէս յայտնաւ ինչպէս յայտնաւ

6

117

Բայտաւ եւայ ճարգ արե հյըն հրաշարի ճա
յնիւ. անդ ար ար ահաբ անեւն ըզմարճեացե
ալն հիւք հուսեւն. որ երե եցաւ ճեզ հիւք ըհու
Թ. Չուեղու Թի կ զչար չարանքս յան ճնա
նին հասաւ նրապես. ճու ճ հայ եւայ համբ եր
եցին զն անու անըն ան. որ ե. Կ. երկին զբա
րոգեցին յաշխարհի ըզմարճեաց ճարգ եղ
ու Թի ճարճեաց երջն հիւք հուսեւն. որ երե.

117

Ան ազ այժ ան ճար ըն սոյ անքրնեւ ի
անու Թի յան աջագոյն հրաշարու ցեր զտե
անու Թի ճարգ արե հյըն ի ճանեւ ըզմարճեաց
ան ալին անօրեւն Թ. Որք ըզմարճար հաւ
անայ հիմեւն ցին շնորհօք սք հոգոյն յոր
եմու աբ անն արժ եւ Թի արեւան ճար ազ
այ Թի զ. ի ճա. երե եցաւ յաշխարհի ճարճեաց
ճարգ եղու Թ. զոր բարոգեցին ճեզ հրաւի
բողքն ըզմարճար զոր կ հոգոյն ըն սաւ որե
ըզ ըզարեւերս ան ալին անօրեւն Թ.

117
118

Բայտաւ աջագոյն ընորեւ պան աւ արեցեր
յաշխարհս սք զճարգ արեւ. աւ եւ արանն ի
ըզ ըն գարու սա ան ճարգ ճանեւ ի անօրեւն
Թ. սոքօք ընոր հեւ հաստանու Թի եկե
ղեցոյ ըն ճարճար. Որեւն ը ի ճանեւ
Թ. Եւ պարեւ զեղու ճն ըն յաշխարհս անս
անօր հաստարեցեր զճարգ արե հյըն ըզտե
ու Թի. սն. Որ ըզմարճար երեւաւ եւայ ճարճեաց
Թ. ըզմարճար ան եցեր. ար ճա կ ե ըզ զ եր ան ըս

Կարգ արե հոգի յանդամու եր յո հանգիստ: Եր
 Ի ընդ հողեղեն բնու թե յերոյ խան Կե
 Կեր ըրբ անասկան հոգիս: Եւ յեղ զօրու թե
 Ընդ ու յեղոյ զանձնին և զհոգ և ոք ըր շարս
 Ի թեայ իսկ ուն աս: Եւ ըհ յեայ ար արժ հա
 Բարս ըսկերոյ: Եր շարս Եր յեր յարու Եր հոգ
 Կն ինի զհոգ Ի յարս արե ու թե: Երոյ ծա
 Կու Կեր յար անձնոյ ոյն բան յարս անիկ օրի
 Կակօք զան ծառ եր ի խոր հու ըր ըն յարս
 Կու թեի: Եւ Եր զան յեղ զարտ ինիկու
 Թի իքոկ զեղեայ ան անն ին յար անձնոյ
 Կական յարս անոյս արսայ արե ար հոգ
 Ին ըր յեայ արսան իրին զերսայ ոյն հոս
 Իք իսկեր ըրս ըրբ ան: Եւ Եր ան յեղ
 Եր ար ար արսեր ըր ըրս յար իսկան: Եր
 ան Երսու արս յար անձնոյ յարս Եր յե
 րոյ: Եւ արս հարեք եկեղեցիք հե թանոս
 ան անոյս անիկ ըր: Եր ան ան անոյս յար
 Եր արե հոգ հինն ինի: Եւ հանայք արոյ ու ի
 անիս ըսպանու ոյք: Եր ար:

1
2

3

4

Եր ան Երսու ար ըր ըր ըրս ան անոյ ան
 արե Եր յարս արս ըր ար ըրս արե ան և եկ
 Եր իսկ ան արս Եր ըր ար օրին օր զթե ին ը
 Կեր իգ ին օրինայ և յարս արե հոգ: Եր արե
 Իսուու թե անոյս ըր ոյն ան թե: Եր Կո յե
 Կեր յարս արե իք ըր յար անձնոյ ոյն ըր հե թան
 Կուս քեղ արս յարս արս ըր ք և ըրոյ ու ան արս

8

սինքսի գեղեցիկ Տե՛՛մնաւայ հարսն սիրե
լիւնսնս հեղանկն բար։ Որքո՛ւսն ըստու
արիս զոր շնեցեր շնորդ է՛ց եկեայ զժող
բարձրագոյն բան զան աշխարհ։ Եւ զերանայր
զայն շու լճէ՛՛ մարդ առէրն Տ՛մնուցին իմաս
տեք հոգոյն բար։

111

Յ յօր Իողազարդ որք է Տե՛՛մնաւայ
հրաւիրեալ յառաջագոյն մարդ առէ իծ և
զայն աւճաբարս հանու յերկրապագու թիւ
աւրհեցեք ըզան յերկինս ընդ երկնաւորա
ցն։ Եւ յօր որք էք որտե՛ր զեռն սինքսի շ
նեայ ինք հեղան առաքելայ և մարդ առէ իծ ց
որք և բնակէք զան անարբուղի զբանակ հոգ
ոյն իյաղէ երանցն ինք յեղեցիկ սիրբո՛ւս
ցա՛հեցեք ըզան յա՛հու թիւնոր։ Եւ յօր զե
րին զօրացն հանս՛՛ զայնեայ որք անհայտ
ասաց և մարդ առէ իծ ց։ Երգ ենայ զերգրա հո
գե՛ն ինք։ Ի յիշատակ ի սոցա երգե՛՛ք և ձեք
ըզան ա ի բարձուս։

112

Յ յօր ցրն՛՛ մայրու արճաղեայ և կեղեցիկ
Տե՛՛մնաւայ ո՛՞նե ըզը յիշատակ ձե՛՛ք ինք
հայտար և հօրն հաւանոյ արբարս հանու
անհեկէք մանկուսք սինքսի զհարճընու սոցան
ընէք։ Եւ յօր նոր ինք կո՛հեցեայ մարդ առէ
ի բարս աւճ։ ո՛՞նե նա ցրն՛՛ մ լճէ ըզան հոգ
ուայն ինքն առաջոյն զայն ըզը ըզը ինքն
կեան երկոյ որմայ յարճարու լճէ։ Եւ յաւու ի

113

113

զոր իրն լերանց տունաց հաստատեալ որ
եյաւ ետ առ յոյ ի յանկոյ հոգոյն ան աբ
ուղի առ առա հոյ ան ձրե օր քարէ քան
եալ անք երրն կենաց զարբն զանող ըն ճա
րաւ եաց ք

*Կանոնս Երբայ Թարգ ման
հայն*

Կարգաւոր Երբայ Երբայ Երբայ
Կիսաւստ անկոյն հաստատեալ

յերկրի ըզգի կենդանի հոգու ել
ըզ հօտ նոր ի սրայելի երգով քանցում ԹԷ
հոն հմաւք զան մհեցումք Երբայ երբայ
որ մեծ ու ԹԷ փառաց իսաւ ար կոչեցին ան
աւ ինկոյն հոյս անմահ փե սային ան ճառ
քանիս արժանի եղեն եր Երբայ որ ԹԷ
հօր իմաստու ԹԷ եհանեղին հաստատե
ալ զան ճառ արբայն քոնգորի Թարգ ման
ու ԹԷ արշանապոռ ԹԷ եր Երբայ որ փե
տուն ք անիս զարդարեալ պայ ճառ անգե
յան եկեղեցիք հայաստանեայց ի ձեռ ըն
արբայն աս հակայ երգ ուլ

Երբայ առ որայ ազգաց եւ ազանց պերս
պոյն զուցին ար փիւսիսայլ զերպրս հոգեւ
րս ընտրեալդ առուց զերին սիողնի անմա
տոյց ըն սոյն երկրորդապ եսցումք Երբայ
րհրդեամբ ճրշմարիտ լուսոյ փառաց ազա
նեղին նրկարագրեցաւ մեզ գիտ կենդանի
յարգանդ մարտ ք մեծին մեւրով պայ ան

Որ զճանկեայ խոր հուրս ան զհոռու թե
 անթորին անբար յայտնեայ ճանուցին հանգ
 ոյն սրբոյն ճեճին մոզսեմի ման. Որ յօրին
 ալ ճրչմարիտ սիրոյ սբ առ արեւոյն անբի
 ռաբ արի ճեզեացաւ հոգին շնոր հայ բն
 խու մնան ըսպաւ ան. Որ երկոքու ճբ սբ
 ըսաւ որ չօք տանրն թորգոմայ հաւատաւ
 եցեր զեկեղեցին հայաստանեայց զլոյս իմա
 տից իմեզ ճագեւոյ. մայ թանօք սոցն ըսե
 րայեա իմեզ.

72
 5

Սբան ճեւագ որժ անժ որ ցուցեր զարան
 ճեւոյն ըս անգի մարդ կան. ան ճեւ ըզբ եզ
 որ անժ հարցն ճերոյ. Որի ճեւն երա
 նելի վարդ ապեմին արարեր որոքում թե
 անգի մարդ կան ան. Որ անժ ըս ան որե
 ցեր ըզտեղերոյ սոցին բարեխօսու թե
 պայ ճեւ ըզմեզ. ան. լայն լճեւայն գործ
 այ և անարարան ճեւ եցեր սբ քե իմնա
 ըս սրբոյն ճբ զոկեցեր և ան ան ճեւ ճեւ
 ճր արարեք ըզնա յաւ իմեան. Հրեշտակ
 երևեցաւ իյերկրի և վարսու նելի այ հա
 ճոյական յիշեմ ըզմեզ անդ ան ան երա
 նելի սբ վարդ ապեմ արարեք հրեշտակ
 ան ճեւ ան յաւ իմեան. Լայն ճեւ ըզեր պա
 սու իրանայ սբ հոգ ոյն և արարեցաւ ի հայ
 բից հրապու ընդին. կանարեցեր զան արե
 նու թե և փոխեցաւ ի հանգ իստ ըս յաւ իմեան

7

ից. Եւ որ եկացք ասե՛նք Եւան յիւր անկ ան
ցուք աւրինակ ճրգում. Եւ զերանկէին զեր
ճանեացուք զարուցին. Եւ իսխեացուք ի կեան
նարն յայտնեցից.

II Եւ զնոր հաւած պիտի առ իսկրուստի
Եւ յերկնից պարու Եւ յեր հիւսիս անկան
այս իձեռն ընտք զարդ անկեանին. անդ շանգ
անրան ողորճեաւ մեզ արժ. Եւ զան ճարմին
պարու անկողք անին զգրուաւ որ անկան զիճ
անաւ հոգ ան շնորհեցեր որդոց Եւ որդ ու
մայ յայտնեալ տեպեամք իձեռն ընտք զար
դ անկեանին. անդ. Եւ զգրուաւ Եւ զրո զերկն
ային Եւ զհոգ Եւ որ զիճ անաւու Եւ ան անաւ
պեւ Եւ ան անկեցեր յերկեղեցին հայանաւանե
անց իձեռն ընտք ոց Եւ որդ ման շանցն. անդ.

III Եւ ճար ելի շնորհոք լայեալք ի իշխանապետ
ուք զարդ անկեանին. Եւ ընդ թեճք ի կեան անկե
ցոյ զան ձեռնս մեր. Եւ ըզ ճրգում. Եւ արդ ոց
զարդ անկեանին. Եւ իկայցուք իսխարու մեր
հաւ անաւ ը անթեւում. Եւ թք սորաւ անկե
րանաւ որեւիք ընդ անմարմնականք արզ
ու Եւ ան. Եւ իսխար ոց հոգ անկե պիտակեալ. Եւ
ձեռն սորին. Եւ անթե.

IV Եւ անեալ մոխեւի ան զարդ անկեան. Եւ եր
կում ան զ ընդ իր ան թեւայ ի հայանաւան ան
իսխար հա որում զ լուսաւ որեցան ան զգ որ
դ ոց Եւ որդ ու լեւայ. Եւ ան զի նաւ ան թանաւ անթե

II

III

IV
V

գաւ կեայ իսիսե ահան ժամ մբ անու թի. և
ընկալեալ ինչ պատգամս կենդանիս մայր ի
բայելեալ մբ անու կեն. որո մս վրա մաւ որեցաւ
աճ պպ որո ոչ յանու լեաց. և ինչ աղան լեցր
քոյն հեզու թի որ վարդ ապեալ բարե իսու
սեալ ինչ սու հայր կենդանիս վարդ քո մտն
դայս. քանի լեցր մս ինչ մաւ որեցան մանկ
ծ. և ինչ մբ եկեղեցի. **Կարմաւ Լաբայն. Զա**

Կարմաւ Լաբայն. Զա
Կարմաւ Լաբայն. Զա
այ լեաց ինչ հայրապետ կրման
մեծին մալսե սի բար ճող իսու ճի
պարծ աւայ ընդ դիմամարտ
հանդիսի. ըգրե մս զու կիսի բարե իսու
հայր յեղեկնս վարդ մեր. և նախ մամբ մբ
հոյ և ինչ յանու պատե կոչեցաւ. առ երպա
տի մեծու թե նրման մեծին յով հանու եր
պակցելով ընդ վերնոցն. ըգ. Կարմաւ եղեր
զօրու թե զարմանազ ործ նրչանի. և ինչ
ման մեծին պեարնսի հովի ընարեալ յայ
ընդ հեալ հօտիս ըգ. և ինչ իսու պատե զօ
րք երկնից ընդ քո մեծի ճրգմաւ թե որ ի
մարմնի կառ ու զար նրման վերին զըւար թ
նոցն ըգ. Բր զիսմամբ քո մբ արմանու ազդ
կենայ ործ երբ ըզսեալ եալան նրման փրկչ
ին յի կենայ ործ օղին զայլարու. ըգ. և ինչ
ճայնիս զընծ ու թե մօնեմբ քո մբ ք յի ճայ
ախ. պատե եալ վեկայ ըգ մբ հայրապետ ընդ

սուք եղև ինչպէս քարե խօս. և առ զայն եմք
ամառ հրաշագործ եւ յերկրի ըզբը ըրչիւ
Թի հիւանդաց որեւ. Չընծ մ. Թէ մօնեւ
ցուք ըզ յիշատակ ըս սորա. հաւառ / սուցե
ւն ժողովուրդք հիմաւ սամեհաց ըր տրու Թէ.

111

Մանքք հաւատո և պարծանք սք եկեղեցոյ
և հոգիւ քաջ ընծաց երկնստ որ հօտապետ
ին. յաւ պեղանիսն աժմո նրդատար երանելի
սք հայրապետ. Մարգարիտ ըս սափայլ և
ըստաւ որիչ տիեզերաց սիւն ըս սոյ սրբբու
Թէ կանգնեալ իմեջ հայաւտանեաց. յաւա
հողանիւ Թ բարու նակ և բարեխօսաւ տր
վասընձեր. բարեբանող բանին կեանց և
պարծանք եկեղեցոյ. անա

114

Զայրապետ սք և անք իծ և ընտրեալ յորո
վայնէ. սրան չեղացործ վրկայ. և պարծանք
այց ի մարդ կան ան քս բարեխօսեալ վասըն
ձեր քո մօնողացս. Հոգի հոգ և որ բանաւ որ
հօտի. ըստաւ որիչ տիեզերաց սիւն կանգն
եալ իմեջ եկեղեցոյ. ան. Հաստատու Թիւ ն
հաւատոյ պրամկի գլուխ եկեղեցոյ պայծաւ
քարոյ տիեզերաց և պարծանք այց ի մարդ
ան. ան քս. Իտաճարի քու մարբու Թէ երկր
պապեմք քո նրչխարացո, փաւաւ որեմք զօրյե
շատակե կանտարմանքո հանգրստեանդ. ան.

114
82

Ըր յանապատե կոչեցար յաւ արեղանիսն յա
Թոռ բանիւ սք յանիւլբ. բարձրացուցե՛ր զեղ

թեւ ւիտաբնի ճըշմարտութեմ իմաստաբանաց
 եւնի տապալանին: Եւ արդարեւ թէ կըուսու
 քո ժողովանն նոր արեգակնայն, որոց ճանաչան
 զարեւին զան եւր զորն թէ քան ինչի հը
 րան պատանայն: Եւ իմաստաբանաց արեւ թէ ի
 լոյսն ճարտար ուր զան ճարտարն, զարեւոյցն յեր
 ւոյն զարեւոյցն ինչ հնոցն յեր զարարածս
 ւ լոյս արեւն յեր լոյսն հարար զընթացն և
 հոսիւ բարի: Եւ իմաստաբանաց հարեւան արար զն
 եկեղեցոյն իմաստաբանաց արեւ յեր յան իմաստաբանաց:

Կան զարեւոյցն հրեւոյցն յարեւոյցն
 քան ինչի հարեւոյցն յարեւոյցն
 եւ իմաստաբանաց հարեւոյցն

զարեւոյցն ինչ իմաստաբանաց
 և թէ հոսեղեցոյն: Եւ արեւն զարեւոյցն յեր
 զին եւնի զարար հրեւոյցն բարի ինչ յարեւոյցն
 ինչ իմաստաբանաց: Եւ արարեւ յարեւոյցն իմաստաբանաց
 ինչ յարեւոյցն հոսեղեցոյն ինչ իմաստաբանաց բարի
 ինչ արեւոյցն լոյ:

Եւ արարեւ յարեւոյցն ինչ իմաստաբանաց հոսեղեցոյն
 երեւոյցն արի զարար լոյսն յարեւոյցն: Եւ արեւոյցն
 լոյսն ինչ իմաստաբանաց: Եւ արարեւ յարեւոյցն ինչ
 զարար լոյսն յարեւոյցն ինչ իմաստաբանաց: Եւ արարեւ
 յարեւոյցն բարի: Եւ արարեւ յարեւոյցն ինչ իմաստաբանաց
 ինչ իմաստաբանաց հոսեղեցոյն ինչ իմաստաբանաց հոսեղեցոյն
 ինչ իմաստաբանաց: Եւ արարեւ յարեւոյցն ինչ իմաստաբանաց
 ինչ իմաստաբանաց: Եւ արարեւ յարեւոյցն ինչ իմաստաբանաց

Կ

44
5

7

78
7

Կրօնից քան զայն անսովին լոյս ան ճանելի
 որ հրու այ լոյս ներքոր ծեւալ պիմանալեաց
 գոյական ըզքեզ անհետ Կրօնի արժ հարց
 ընտերոց Եւակիցրց հօր հրու այ լոյս ծւագ
 ու մն որդի որ արարեր հայաշատն փառաց
 բոց հրեղինաց ըզօրան ըզ Ի հօրե բրդսու
 մն փառակից որդոց հոգիտ անելի որ լոյս
 եղծեր հոգիտ կայարեալ ըզհոգեղինաց
 ընդանս ըզ Ըտոր անհետեւք բարձրարար
 րե Եւակի ք ըզան յան հոտան Եւակիցին
 զըւարժուեք հրեղնակք և հրեղնակապե
 աք վերին պետու թիք բարձրարարե Եւակ
 Եւակի ըզհայրն երկնաւ որ Եւակիցին ըզ
 մու թիք իշխանու թիք զօրու թիք անանս հ
 արու թիք բարձրարարե Եւակի ք ըզ ք
 Թագաւ որն վեց Թեւան սերովքեք քան
 անկերպեան քերովքեք անժող ք անելին բար
 ղար արարե Եւակի ք ըզհոգիտ ճրջ ճարհու
 Ի ի հրեղին պաւոնց երկնից փառաւ արան
 Ի Կրօնի որով պերկնացին անանպական ան
 ային ըզշտոր հս հեղեր յորդիտ անայ ան
 զանայ որ սոցա ողորակեան ըզարժ Երեկոյ
 հոգեղինաց ան հիւ Թականքն ի ճե մարտն
 որք Եւակիցին մարտ արե հոգ ըզխորհա
 լող քոզ անարեանդ բայմայաւիկ անպե
 անք անրինակելոյ ան Եւակիցին անոր
 Եւակիցին ըզ ք ան Եւակիցին ան արե ք ան
 Եւակիցին ան արե ք ան Եւակիցին ան արե ք ան

րիել և միքայել անմարմնական դասիքն երեանց յերկրի սպասու որեղով աղա:

Եւսմիս սիրացի և անարու ետուածուք բազմաւ չեա չքերովքէք: սրբաւանց ճայնիւ սրովքէք սուսկին յերկի և անքաւ հանսցապե: սք: բարեխօս լերուք առ ան և քրվն անձանց մերոց: Բարձրելոյն փառաւ և քբարձող արիւ թիք: անյաղթելի և զօրովք վեհագոյն իշխանու թիք: Երկրորդի դասու և անքաւ հանսցապե: սք: բար: Գերագոյնս երեւ և պետու թիք վերին հրեշտակապե: և յոր երկնաւ որք հրեշտակայ զիտու որու թիք Երրորդի յերկի և անքաւ հանսցապե: սք: ձեզ համաձայնեալ երգե և իբ ըզփառս Եւրձու և:

III

Երկնաւ որք և անքաւ հանսցապե: սք: զոր հովիւ ընքաւ թմայեալ յերկինս: և եկեալ ի իւրեղեր մեզ մարտերոցս արով լայեալ պէիւ հարեւոց անարու բախու թիւն ի յերկինս երկնաւ որայդ: անու չեմք ըզ ձեզ բարեխօս լերուք առ ան զանրն քառու թիւ մեղա յոց մերոց: տեւանո՞ւ և զքանտեւին իտր հրոյ անմիք խորոցն անտու ճոյ որք ի լեւոյ ընդ միամ ձեին սպասու որեղ տնօրեւու թիւն ի ձեւնոյ ետան աւ ետու ոք հովանցն և կանանցն իւղաբերից կեանց քարոյք ըզ կեանց անոյն: ան և անսպասու և քանտեւին հի բանակ ըք ան շուրջ

IV
III

Երանսնց սրահաղ խող եղեալ ից իրկըս մար
 ցին կատարեցան: Ժողո- քանաւ որ քառ ի
 քի իմանե- ն Եփրատաց: որք մասուն ցան
 սք պատարագ ի հերովդե ուց զաք եղ ի կա
 յինե: Ժողովու:

Եւ յսօր արդայք ըստ ընդ եացք կոտորեա
 ւք ի հերովդե ի ծայ եղեն ճըմարիտ վըկա
 յք ծընընդեան քոտոր: Բարեխօսու: Եւ եք
 սորա վրոկիչ ողո- քովեա: Եւ յսօր կատար
 իւր բան մարգարե ի նոր ած սեր ճայնպու
 ձեաց ի հո ովմայ ըստ մն ողբու մեաշխա
 րու մն բար: Ծանկեցաւ բեժդե եմ հեղմա
 մբարեամբ սք արդայոցն բերկրեցաւ և հը
 ուարեղ անու շահոտ պատարագ աւք: Բար

Եւ յսօր ընդ դասս հոգ եղինայ երկուս որ
 զօրացն: Եւ քառ եալ անուեմքք զյեշտունկա
 սրբոց մանկանցն: որք կոտորեցան ի բեժ
 դեժ: և դասեցան իրանս վերին զըւարժ
 անցն: Եւ ըրամ ըստեալ և հերովդե ես ցամամբ
 մեծաւ և սպան աստօք քան զի ճայն ըսե
 ալ զարար չեն ի բեժ դեժ հրեաստանի ցա
 րհուրեալ դողացաւ ի նորա ծին Թորե Եւ
 եւ բարկու Թք զայրացեալ աւ արեք ի բե
 ժդեժ: և ցանօրեն ըստ ըրամսն ըն պատու
 րեք զօրացն իւրոց կոտորեցեք ասե անողորմ
 ըստրա հաս մանկուս: Եւ քոն Թայեալ զի
 ան որացն յարձակեցան ի բեժ դեժ: և

42
 17

11

Հուրի պատեալ անարարս կամ ոքեցին յերկե
ճեւից և ի հարաւոր հ. խառնել յով քաղաքն
ըստ էանցն ընդ արեանն ճանկարնցն. Ի այ
ուայինն մէ ճանկարն քրն ուր գարն ինա իսկ
հասից. զի զգարն ազոյն արեանն ի քեանց
փոխարն քեցին փորկչին արեանն զեր ճեւ
եան ընդ զընարս ճուռն արանկեցան ի քե
իսկարն ին ճիւղ ին ան ճանկարն քրն
ըզ ճեւ ճիւղ ճարն ճարն ճարն ան ճեւ ճիւղ
հերմոքեի և զան ճիւղն մէ ճանկարն քրն
ճարն քեանց ի քարն մէ ճարն ճարն.

Մանեկե մ մէ ճանկարն քրն ուր ճարն
հարանկե տունն զան ճիւղն ի քեանց իսկ
ք հ փոխարն քեցին արեանն քեանց քեանց
քրն մէ ճանկարն քրն ուր ճարն ճարն քե
անց հարեան ի կարկարն քեանց և անկեան ի
մէ բեւոյեի մէ քեանց քեանց մէ ճանկարն
քրն ուր ճարն ճարն քեանց քեանց իսկ
իսկ քեանց և քեանց քեանց քեանց քեանց

Կեցից. Կանխարն ճարն ճարն ճարն
ճարն ճարն ճարն ճարն ճարն ճարն
ըստ էանցն ճարն ճարն ճարն ճարն
մանարն ճարն ճարն ճարն
քեանց քեանց ճարն ճարն ճարն ճարն
քեանց քեանց ճարն ճարն ճարն ճարն
քեանց քեանց ճարն ճարն ճարն ճարն
քեանց քեանց ճարն ճարն ճարն ճարն

Ճի
ստ

անարիչ գործ յաւ իտեանց ընդ հօրեանկ
 եց հոգոյն: Այսօր զհոգին ճշմարտութե
 րան անեցին սբ հայրապետքն ճագն մի
 առ ի հօրե յաւ արբղեալսն համարսւր
 ընդ արմին յաւ ետ ճշմարտութեան ոյ փառն
 կից որդոյն:

Ընդ արմին սբ հայրապետքն հրաւ իրմա
 թ հոգոյն սրբոյ: Վերստին հաստատեց
 ին զառ արեւալայն քարոյն թիւն ինքն զիսկ
 հաւ անոց հիմանսբ եկեղեցո: Որք զիսու
 հոգոյն սրբոյ արեւալ սր արմաներապետեան
 զանեցին զընդ իմաստն զճոյն թի հերձո
 ւմ որայն ոյ հոգիւն քալք հերթեցին ըզ
 քայլան ի հօսե գառ անց: Եւ ըզհաւ անոց
 ճշմարտութե երոսոյն թիւն: ընդ հանուն
 քարոյն եցին յեկեղեցիս ուղղափառ ոյ: հաւ
 անուն ի հայր ե յորդ ի և անեանսբ հոգին:

Ու ի իր յաւ ար յաւ իտեանս անոց
 կից ըն որդի: Երկուսի զ կառն հօր ի զեր ի
 փրկու թի արեւալ ի անհեալ եւ ար արձ հա
 րոյն մեքոց: Որքան ճան երի ճամ կեայ
 խոր հարս անարարսիք անու թիւ: հար
 սին եկեղեցոյ չուցեր ի ճերմսբ հայրա
 պետայնսն: Որ իմանալ ի ան ոյն ճագ
 ճամբ ի շար հայ հոգոյն ըզեանք: ըզիկ
 արեւալս հաւ անուն երոսոյն ու թիւ: առ
 ընդ անհեալ և արձ արարեք ըզնս յաւ

4

5

7

ալ շնորհաց բարեխումբն ընդ հանուն ք ծառ
 ալեցին յեկեղեցիս և անոր անոց անհեղեփ
 ըզմեք ընդ անձաբնայն ընդ անս ընթաց
 նիւ զանձառեկի անօրեւու թի բանին
 հօր բարոյեցին և յաւանդիմանալեալ զար
 դարեցին ըզմեկեքսի շնորհքս անս ծա
 լիս երկնա ձիս ք անոր և այդ ան ընթ
 անձառեք ըզմեկեքսի թի բարեխումբն
 հոգոյն սրբոյ ք ան անեցին և ինչն ազնոյք
 անս թի հօր և նորոյ հաւանալեալ անոր ի
 բարեխումբն հանազնոյ թի ք ան ընթաց
 անպատու ըզմեկեքսի ք ան անօր ք անս
 ան ազնու թի եկեղեցիք բարձրաձայն հիւն
 ծառեալ և անոր անս շնորհքս անս անս
 ան հաւանքեցն ըզմեկեքսի անս անս ք

ըզմեկեքսի անս ք
Ով հարաւի անս հաւանք ընթաց անս ընթաց
 հիմարտի անս ք անս ընթաց անս ընթաց անս
 անս ք անս ք անս ընթաց անս ընթաց անս
 ինչ անս ընթաց անս ընթաց անս ընթաց անս
 և անս ընթաց անս ընթաց անս ընթաց անս
 անս ընթաց անս ընթաց անս ընթաց անս
 բան ընթաց անս ընթաց անս ընթաց անս
 անս ընթաց անս ընթաց անս ընթաց անս
 հօր և հոգոյն և յաւանքս անս ք անս
 անս ք անս ընթաց անս ընթաց անս ընթաց
 և զանազնոյ անս ընթաց անս ընթաց անս

Կ

Handwritten text in a medieval script, possibly a form of Gothic or Carolingian minuscule. The text is arranged in approximately 25 lines, filling most of the page's vertical space. The script is dense and somewhat difficult to decipher due to its cursive nature and the presence of many abbreviations and ligatures. The text appears to be a formal document, possibly a charter, a legal record, or a religious text, given the use of certain words and the overall structure. The page is framed by a simple red border, and there are small decorative marks in the corners. The paper shows signs of age, including some staining and discoloration.

բացան ընդունի և քանակեց զնսի. Գեղեցիկ շուն
 աւելի յարմարաց արբեց և զարկ զերաբուսե
 ալ ծանկի կ'հաւանայ. և եւթ զգեղացիք ի ս
 ընդեռակորսն ոչ հաւանեալ անօրէն ծողո
 վո՞ւն յն. և ըզգեղաց ընկուն և զտուճարն
 իւրախոճ. Ի սէ երոնր. Կ'ն ճառ. Կ'ն զուճի.

Լ յօր երկնայնոցն ընդ մեզ տօնախորճել
 ով զ յիշատակ սէ հայրապետաճցն. որք
 լուսաւ որեցին զհաւանոց մանկոճ. և ևն
 և ընդ հրէշտակաց ընդ մաս զերախորդե
 ցան. Կ'ն յօր առ պեղոց և մարդարեկից
 ընդ մար տօնակից քո ըզգրանեո զերին
 սիմօսիճ ի յիշատակի սէ հայրապետաճ. և
 քցն որք զիմաստից նոցին իւրոցն յայտնե
 ցին զերոն հոճոք. Կ'ն յօր քա հանայք և
 պաշտօնե պք սէ եկեղեցոց զերայայա
 տու են զ յիշատակ սէ զարդապետաճց
 որով զարդարեցան երկնայնին շնորհա
 ճք. երգեն ընդ նստին ըզգիտալ յերեն.

Լարական իգնատիոսի

Ա ճրաւ իրեցելը պառ աջագոյն ընտրե
 ալան իսկ ըզգանե աշխարհի ի հարստանի
 մեան մայական կոչելով յուրախու. Թի
 ընդ բնոյսե ցեղոցն յառ միգնատի զաւ
 տու աճ մպք եւոյն մարտաւոր մորա կե
 ցոյ ըզգե՝ զգիտալ ալ Թագաւոր. Ըն
 յաւճոռ ըզքերովք եւ կանարս վն նրաւե

78
 82
 11

այ հանդէսն որոյն մասն ընդ հանձնարար
 արար հաւ թէ բաւակն իրենից յորոշ
 այնպէս լինի: Որպէս զայն անհաւան թէ
 արար թաւաբեկ երանելին ի գոտարհ
 որպէս ցորեան լիմպիս: Գագանաց ժամ
 թեպէտ ժամից հայտն գրուաւ մասն ընդ:

Գործիս Արքայն Տիգրանի:

Ի յանդէսն ի Տորե լիմպիս ընդ հա
 ղի գրուաւ թէ ուրեքանելի արքայն յայ հան
 ւոյն մասն որեցե՝ ընդ այնքան լիմպիս լի
 ղեցի սէ, մայն թեպէտ իրենից զԵրզն
 թի մեղաց ձերոց: Որ անասպանութի բան
 ինքնապէս ինչեպիս բարեմանակն յարմար
 բեր հեռաց հասեալ արքայացեալ զքա
 ռապոստակ բողոքմամբ զքնն զանա
 արեցեալս մայ: Որ անասպանելի մեղք
 իրոյ հաւակնորոք ու թէ ուրեքանելի արք
 զարդարեալս: այսօր տունե եկեղեցի ընդ հա
 ւարստակ մայն զիշխանակս: մայն թէ:

Գործիս Արքայն Բարսի:

Ի մասն ընդ մասն ի յանդէսն ընդ հա
 ւարստակ հի հանձնարար ընդ արքայն: Գործ
 մասն որեցեալ զեկեղեցի մայն ընդ հան
 անելին բարեմանակն: մայն թեպէտ արքայն
 մայն իրենից ընդ ընդ արքայն թի մեղ
 քանակ մայն ընդ արքայն հանձնարար
 ի հարկն որ պարտեալ լի: սի Գործ մայն

անոյ հասունուն թի իւր անոր սարս
 կան իկե սիր. երն. Որքանան սարսն ի զն
 իմաստիկ բարայր աւարեւայ քաւն աքիւն թե
 իմաստիկ թե աքիւն թե աքիւն թե աքիւն
 ալ իկե իմաստիկ իմաստիկ. երանե ի իւր բար

Եւրական Երբ Գն. Եւ իկողայուի

Իմաստիկ Եւ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ

Թեան անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ

Եւրական Երբ Գն. Եւ իկողայուի

Իմաստիկ Եւ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ
 անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ անսարսիկ

ր կան զան թանօր սորանս՝ անբանսն ի ինքն
 ըզմեզ զանսն առեց իբրև զեղբորսն ըն թի
 յանսն անկե: *Արարկանս արբնիցրիցրի անձաբնի*
Ս րբն սովանձ արին բանիս զարս արեցեր
 զեղբորն: Եւ զհանսն անբանսն թի հարս
 ծեցեր սիրոյ զարս կանսն: Եւ սոր իբրև զբնից
 բարեխօս ըն զսրն ընր ան անձաբնի բանըն
 հօր: Որչ հանսագոյ բնիսն թի զհանսանի
 անեղբորն թի ըն յարեցեր եղբորն
 խոստովանել զհանսն թի ինք: Որչ զբնից
 անսն անբանսն թի զարս արեցրն զանրն ընր
 ըն սուրբն թի յեղբորն զհանսանսն թի ըն բան
 չեղինք: *Արարկանս Եւ սոր անհոսեաց*
Ս րբն հարս սիրոյ ըն բորբ արեցեր յոգիս
 արն արնոյ որով զան Եւ սոր ինքն սուր
 երանելին Եւ սոր անհոսն ըն զանքայ զան
 ճն ինքն արեցրն զանսն ար: Եւ սոր Եւ սոր
 սորն: Չնոր հեւ ըն զանսն արն ըն բանսն թի
 Որչ արբանսն թի ըն ըն սորն ծեցեր ըն
 յարս անհոսն թի որով անկե զանքայ զան
 արեցրն հարսն Եւ սոր անհոսն ըն զանքայ զան
 բանսն արեցրն անբանսն Եւ սոր Եւ սոր
 ընքայ զանքայ զանքայ: Որչ զանքայ զանքայ
 ընքայ ըն զանքայ զանքայ ընքայ զանքայ
 ընքայ զանքայ զանքայ ընքայ զանքայ
 Եւ զանքայ զանքայ զանքայ զանքայ զանքայ
 կինսն արեցրն զանքայ զանքայ: Որչ զանքայ

ըստ շար շարանի յան ձն առ եր և երկնայի
 և դասուցն երեք դասակից. առաջին գտն
 շար հեղ մեզ ըզկեանս անվար ճան. ըստ
 անու անորք քու մեղեր պրասկ եկեղեցոյ. և
 հեռու ող ըստ սազարոք ճանասպարհին. և
 յորդ որի հնչ գրուար ընտրե ըզն ընդ քեզ
 սրբ ողն. առ. Յ ընծ ու թի եկեղեցոյ յայ
 անեցար Ե հոգոյս և զու սուտրեցեր գորդիս
 թորդ ողմա. այսօր գրն ճան Ե և թի յա հաւա
 տայեալք և տօնեկն ըզ ճիգնու թի քո զհան
 դեւ առ. *Արտիան արքայն մեծին միւսնայ*

և յեղասակ զի հայտիցն սրբ ոյն մեծին
 միւսնայ Ե ընծ ող թի Ե գրաբու սի յուսով Ե
 կայք տօնեպոյք. ըզս զի հայտի քաղց
 ըստ սրբ առ ըդ միւսնայ. արագ և հաւա սուգ
 նական յուսով ըզ քեզ ի ընդ ըզայս. Ի սուս
 ճարի հանդ ըստ եան սրբ ոյն մեծին միւսնայ
 սանեկայք հաւաստայեալք յուսով երկր
 պագ եպոյք. *Արտիան գրեալսն սրբ Ե*
 որին իստ հարդ անհաս անորկից Ե ող
 զարդ սրեցեր զե թի պեռու թի Ե հյսուս
 գաստ անմասայց ըստ սր յն. գերասպան ճ
 փառ օր զդասըս հրեղինայ. Ե Ե ճառա
 հրաշ զօրու թի սանդ թի զար ամպասկ
 եր տիրակաճ Ե Ե նայեի փառ օր զքեւ
 տաւ սրեցեր ըստ թի դասեանս աղ ենի տեղի
 բերկրանայ. ըստ շարանի օր քո սր միւսն

Կին. Զորոգ եղան արարածք անեմա ծ յնե
 վերքստին մարդն անմահացան զարդար
 րեալ ըզգեան անկողնայտելի. Կն ճրեա
 ծիւք ածակ հրա հոսեանս որ հեղար յառա
 քեալն իմք վերնաւոր ծ ան հեղե իմեղ
 զ հոգիս մք արծ ընդ պատմու ճանի քո
 իմաստու թիւ արան քու զայելե արբու
 թի որ ըզգեցար ըզգայել ըու թի ծ զորու
 թի փառաց ընդ մեղ քո անեա զար պատ
 եար ըզգեղա մեք ճր ճարտու թի. Եր զար
 ար չար որ ծ բարու կր քո արարած եցեր
 ընդ րեմաստեղան ծ ցա. հաստատեալ բա
 զու կս մեք կարողու թեա զար համբար ծ
 մամբ ճեռացա առ քեզ մեղ ճորդի. Ի իւ
 մամբ թագ իգրուի պատեցելս ըզմիտս
 և ըզգայարա ծ նս իս չանիշ ուրարմամբ
 բատա հարմարի զս ճարկեալ ոսկե թելի
 զարդ խորանիս. Բարհից բորոցի անրապ
 եամ ծ պետակիս նախորտապատ անրով
 զմեղ զգեա առ որեցե զս ք քու մք խոր
 հրորոց լինել սպասաւ որ. *Ըարական ին*
կարկու թեան.

Եյս յարկնու իրանաց ու խորի անընտա
 ճարիս. Ըողովեալ աստանօր ի խոր հուրո
 պաշտպան պաղաստանօր առ ակի կայ մք
 պատարագիս. Խորեկօր անուշիք խու մք
 առ եւր պարե մք ի վերնայա ըկ սրահ ը

խորանիս ուղղու թէ ընկալ զայն թու ծեր
նայ բուրու մն անուշահոտ խորանից սուշ
խից և կիսաբնուաց և ըզմտուցողս պա
հեւարբու թէ միշտ և հանապազ պեղ
պապաւորել բարեխօսու թէ մօրք
և կու սի ընկալ զարաչանս քոց պաշտօն
եից։ Արդ երագոյն քան զերկիսնս պայ
ճաւայուցեր մէ զեկեղեցի արեամբ քո
քս և ըստ երկնայնոցն կարգեցեր իսմա
րապ աւարելոց և մարգարեկոց. մէ վար
դապեւոց. այսօր ճողովեալ դապ քա
հանայից սարկաւ ազայ դարաց և կոե
րկիսայ. խուսկ մատուցանե մք առաջի
քունք օրինակ ըստ հընու մն զարարեալ.
ընկալ առ իսկեղ զխուսկ անուէր մաղծա
նս. նայ պատարագն աբ ելի զնոյն և պաբ
րա համու բարեխօսու թէ վերինքոց
րայն. միշտ անշարժ պահեա զա թու
հայ կայնեա. խորագոյն զդուստր լու
սոյ մայր մէ կաթ մարիկե մանկաւբ քո սի
նս պարդ արեալ պրճնեա հարսըն պանծ
ալի երկնան ըման լուսա ձե մխորան դիօ ճ
եալն ած մինս իյեէն անձ ախապեա իքեզ
միշտ պատարագեալ հօրի հարսու թիւն
մեզ իբաւ ու թի բարխե զմարմին և պար
խնընսբ. զն իւր կատարման մէ անօրեւ
թե, շնորհեա զճողու թի կանգնօրի անքիւ.

—
—
—

Հարսնայն եւ թի խոնարհարարաց

Կառուցի զերջին ճամանակին. շինեացիւր
 ամեն զեկեղեցի հորին գլխած երկուսն
 թի իմաստու թի բանե որդի. եւ զմարմին
 իւր զեկեղի. զինի արե անդն խառնելի. Կ
 մին հրաշից նեբորք որ ծողին. ամբ ք անհու թի
 յամեն. Երեւ զմարայս իւր արարեաց ի խա
 ռնելիս ըն հրաւ իրեաց. զքաղցեայս ի հաց
 մարմնոյ կոչեաց. զինի արե ան եւ ծարա
 եաց յայս կոչմանեւ ասրաստանքաց զայց
 հիւսիսոյ հայաստանեաց. յա հայրս հրա
 շից նոր նորոքեաց մեզ նորապոյն յայս հա
 ստանեաց. Զ աւանայիս եւ իմաստուն զրե
 գործու անու նար թու. նրման իւր շին
 մահու ամբ որդոյն. զար զարանս իւր
 մարմնոյն զայցս հայոց կոչեաց ինոյն զա
 նակ հարու ան ծեւ իսրաստանոյն միւս ի
 բանին հոր իմաստուն ամբ ք անհու թի զոր
 ք հրաբու. Եւ ծեւ մեքոյ հայրապետ
 ին գրեգորի սալուսաւ որ շին. զեմեդ իե
 պատրիարքին ի կեւարեաց հայրն ամա
 թին. մեզ մարք արիւս բերեայ անդին նր
 իւրք արքոյ կարապետին. ամ հայրս հրա
 շից նեբորք որ ծողին ամբ ք անհու թի ապգ.
 հորածին. նրմանաւ որ ըն զրե կանկան ի
 քալ զրեկ շին ի յորդանանն նոյն արիւս
 կն արե գաղան ճարեաց յաշխարհ ըս հայ

աստան. որովհետև որ ժամանակս խորանայեցան, որ
յին ակնեւան, տեղիս անկեան. հո ինչքան որ
այ հարած եցան. հրեշտակք ընդ մեզ դաս
ասկեցան. ի ձեռն առեալ յուսաւոր չին
նըշխարք արքայ կարապետին, շուրջ պարզ
պեալ գեղով աշխարհի. շնորհօք աջի բանի
օժողին. աստ թըշնամիք միջօրացին. յեկ
րկնից գայր ձայն մեծ պին թէ հայցու ած
քո կատարեացին. Աբ երկնից երկնա հան
դեւ ճրգնող անտուն, և կրօնի տեւ ի հողա
նիւթ ծընեալ պարմեւ գերազանցեալ ի բն
ու թեւեւս զձեզ պարգև եաց սբ դև ոնդ եւ
մեզ յերկնացին հրեշտակ յերկնեւ. ի սբ ժր
տասիս մարմնոց աղտեւ փայտաւեցեք ի փոյ
մանեւ. ի թեղ երկրէ տանե յուսաց զարմիչ
կարգաց կրօնաւորաց. հայրք մի ան ձանց
ճրգնաւ որաց. ծաղիկ լուսոց բանաւ որաց
բրժրչ կարան որեղ հիւ անդ աչ ի սբ դիւա
կանայսոց հարեաց. մեզ փրոկեցեք ի փոյ
ձանայ. ե ինչ լուսոց հօր միածնին, ճրգնա
տու թէ ընքարողի պարթևազննրն գրիգոր
րի պարգև եցար գան ձ կենդանի նոյն և
նըշխարք ըն հոգեկ ածման պեմա հայրա
պետին. որով լուսմնոց վերք ողջացին
յանցանք հոգոց մեր քաւեացին. եւ թէ
աստեղեան երկնից կամարք մեծու թէ ըն
կամարարք ճրգնող մարմնով խոտու ճար

աիք . մարտի հոգով լուսոյ տա ծարք . եկեղեցոյ
 բարձր աշտարակ . տանըս հայոց ամուս պատուա
 րք . զձեզ աղաչեմ ճրգնող սբ հայրք . լերուք ան
 ձանց մերք արեւարք . Մամեալ զօրացն պարս
 կական մարտիւ ընդ զօրս հայաստան . մաղ թե
 ցեք աղերս հայցման աղաչելով զամբն բան . մն
 յովանու ձայնի քոչման . կարապետիս սրբոյ
 հայցման . պահ հեղեղի իրա պսանստանս զսե
 ղի արեւանըն ձեր հեղման . Գողեմք առ ձեզ սե
 նասատակք հողանիւ թեպ մարմնով հրեշ
 տակք . մարտիրոսք սբք և վրկայք . որք սրով
 մահուամբ կատարեցաք . յորդոր տօնիս ձեր
 յիշատակ արեամբ սրբոյ հեղման վրտակ . ախ
 տր իցի սբ պատարագ պահել ըզքեզ միշտան
 վրտանկ .

Շարական մեանի վերհեղայ

Որ յառ աջագոյն յարեւս օրինակ միամտի
 բո հայր երկնաւ ոճր ետուր զօրու թի իցեղ
 սրբու թե օծումն օծելո՞ւն . աչ հեղ և իւղ
 ըս պարս վերկնային բո շընորհս . Որ իտնար
 հեցար իմեցիւղ թափեալ անուն օծեալդ
 աճյ . իսառ նեղով զամու թիդ օծեալ ըզմա
 թողկայինս առ երբ ընու թիս հեղ . Որ իմեղ
 նատու նրն սբ իջանելով յառարեալան օծ
 ուն օծելո՞ւն . և օծ մամբս պսառ վերտա արե
 ղձեր նորոք ըզհողեղէնս որդ իամոյ . հեղ . Որ
 զարդարեա սովաւ իհանդ երձրա ըւսափայ
 ը և վերապայծամ ոս և հարանայեալ եկե

72

դեպի քոսք և մանկուկք սարարնդ հոնչաւակ
մահեմք զերրորդ ու թիւն *Հարաւիտ*

Անքիւսանայ

արարչոյ մեծի անեղեկաց եւայ

հարաւիտ եւայ զպատարարութեանով

եղեկիւն ընտելիւմ և մով կեցեկ

հոնչոյ զսարքն թեւ և հաւանեալք զգունի

աւեանքն ընտելիւմ և բաւալարան զկայե

ցնսնայ աւեանքն զսարքն թիւն զսարքն

եւ հոնչոյ: Անքիւսանայ զսարքն թիւն

նայ հարաւիտ զսարքն թիւն զսարքն թիւն

հարաւիտ թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

և զսարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

սարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

զսարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

և զսարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

զսարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

և զսարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

զսարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

և զսարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

զսարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

և զսարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

զսարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

և զսարքն թիւն զսարքն թիւն զսարքն թիւն

Ժամանակս Ընդ կիրակոսի և յօրն յուր զի ապ
 արմատոց քարեայ քաղցրո շուն աւել
 իւր քնւեայ ծառի Կ հաւ առոց գեղ վայ
 էլ ընտէ գարդ եկեղեցոյ պարտաբերեալ
 ըզքեզ ովս Է կիրակոս աւրելոցին ըզքեզ
 քրի թաստսի քարեխօսեալ Կս ան ճանց
 ճերոց Կտառ ո յօր յօր քարեպաշտիոց
 դի և երկնաւ որ հանդիսադրի Կտա հա
 տակ քաջ ըզպառ աղէն զի թառ քրեայ
 հոգիս աղայ գողով ճարճիսով ճարտարն ու
 յօրեալ երեայ պրասկեցաւ ովս Է կիր
 ակոս աւրել Կտա ըզքաղցրո թէ ճարտե
 ցաւ յանդ առտանք թա ճեր յոր ճարտա
 տաւ աղան արիւնքո ճեր հեղաւ յերկրի
 երկնայիցքն ուրախապան ըզ ճեզ յերե
 անս ընդ ուն էլ ըզք ճարտար ուր ուր երկրեայ
 ովս Է յուր իսայ աւել ըժ օղին ըզ ճեզ զզք
 ի թաստսի քարեխօսեցեք զանն ճանց
 Կտա աղայ զառ եայ ճարտիկ ինքառու
 նկ քն թառտանի ըզ ապարդ եայ երե է
 ցար ուր երանեա Է քն կիրակոս զանքն յեր
 քարեխօսեալ քր զարկ ին ճերոց Կտա
 նի քաղցրաք արքաւ հեղաբանեալ ըզ
 աղ յս զքառակահոս աւրեալ քն կերկեայ ու
 կեքոյ քն Է քնաք ուսիկ Կտա թաք ուն
 ոյ զարդ աղեալի համեղ ողկոյց աւրեալ քն
 ճեր ճեայ պրասկեցաւ քն ընդ երկաւ

12
 1

անբայազին. իսկ հակառակ իմաստու թէ իսկ
 հեծապետայ անձամբ ապետ. իսկ թէ իսկ հըր
 դակայ. և ծանուցեայ անուրբ արի. իսկ թէ
 լայն վրկայ եղեայ հեղմամբ արեամբ պլա
 անկեցաւ. թե՛նապակայ լուսով լայեայ արիա
 ցեայն քաջն արտաւի. թա՛ւ աւ եայ ի կարմ
 րու թի բուսորայ ինք ըղխեայ աղբ երնի գիր
 կակայ ննքակեայ պբ անակ և ճիկրուեայ
 արեամբն իւրով. որ անակցեայ ընդ անեւա
 րակայն երրորդու թե՛ն երգել լայ զաւուս.
 Լ ըրբ ազայլ պեւտիւք պլճեայ երե
 կնաւ ար հանդ իսարդին. երրորդու թէ
 ընգծրայեայ. վանեայ զանուրա թընամ
 յն. հըմայեայ ի հորն ձայեայ որդի գոյով
 չար չարակից. հոգ անք յար թե՛ն պարե
 բայազին և չարաւեր թա՛ւ անուր թիւ. եակայ
 բարոյն որ իսկամբ ընդ որ թե՛ն զայն զան
 եցան. սարսաղ նայ երիւք յերկինս պարակ
 ցեայ ընդ անձարեկոցն. սանձար զարեկն
 ալի սանձար երե՛ն երրորդու թե՛ն. անուր
 եան աբ իսկ հըրդոյն սուս և անդի աբ
 ճայնայեայ. Լ անայեայ լայ հաւ սարոյն վա
 հան յուս անյն զբահիւք ծածկեայ լայ ժըր
 կակայն ըն սանաւ արտ ի գլու իս եր եայ զնը
 շան իսա չին. վահան վեհ երե եայ նոր ճան
 կու թէ նա հարակեայ. իսկ թէ լայն վրկայ
 եղեայ պլաանկեցաւ իքե. ի հոս անայ ըր

Ընկիցեալ մասունքս ցանկեր զիբրն նրա էր .
բանաւ որ պայտարաբաւ ըն ճայե լով հօր
իշերկինս . արսեկն ըն ցանկայի արդարուն
Թէ ըն ճոխացեալ իմաստու Թէ պայծարաւ
ցեալ յեւթարսիեան շնորհայ հոգոյն . Երկո
րու մք հարսն զանօք ընտրել ազոյն նա հաս
ակօք յաւ աղեալ յաճեկեցու նոյ գրու իս և աւ
արտ մարտիրոսայ . նախաճաւ ին գոյով բար
եաց յաւ աղայ եւ ընտրարեգին . ընկալեալ ըզ
բարբիտն ըն յալ Թանակ նա համակաւ . ց
րանկական իտու մք հազարաց և երեւնից
Թե ընտր գեցից . որք ընտր նուսին նա հաստայ
կեալ արհմբար պարտերազմաւ . և հեղին
զարհե նա իս թեանց ի նորոգ ու մն եկեղեցոյ
ընտր նուսին պրաակեղով իշերկինս որ հանր
իստարեւն . Գ ո հու Թէ մասն անորու Թէ
երրորդ ու Թէ ըն նրա արեմք . բարձու Թէ
պրաակեղոյ զեկեք մաճեալ աւ արհեկեայ .
Եկեղեցիք հայաստանեայ պայծարաւ
էն զարդարեցան ու յեղով միջաբար
խօս ըզ ճոյնու Թի մարտի սոյն . Կրօնակ

Պատմութեանց և Գրքի Երկու
Երկուսն ալ զայս ցին ասի մանեկեր
ըզ իրերկու Թիան հայրսն անանեաց
ընտր հեղով մեկ հոսն իրակ զե
րանեղին ըզմք գրիգոր . աս եմք ըզք եղ ընտ
րօրս անմարմնականաց ըն հայր անեւակալ

Որոպիտիւր աւանու թէ ըն հասն ալիկից քեզ ար
 արեք ըզդ արարքա հանուցից շնոր հաբ աշխ
 աւ ծու թէ կարգեալ հովիւս և վարդ արեալ
 քովեմք ըզ քեզ ընդ գորս անսարսիսա կանայ
 ըն որդի և որ ճիւղ թիւ: Որ ճարտու թէ աւազ
 անիս և ժողովական հաղորդու թէ ըզիտու որ
 եայնս անու ան ըն քն: պայծ աւ անգեալ արե
 անք և ի քեանց յան ծոյ մարտի պրասկեց
 երբ արեք անեմք ըզ քեզ ընդ գորս անսարս
 սահմանաց ըն հոգի և որ ճրշ մարտի ար:

Եր հետեմք ըզ քեզ շնոր հասուն բարեաց
 որ ընարեցե և ի յորովայնիկ ըզ հուս և իրեալ
 ան իսկ ըզ անե և ժամ ապ քոց հաղորդ և որ
 նայեալ ի թե և զ մարտան ըզ սոցար: Եւ ի հակա
 և յովսեփա և ի զ հայրապետացն ղե ընդ ի
 և ի զ մարդ ապեանն հրաւմանաւ ըն աւա որե
 զարիս կա և ի քով ըզ սարս անգեանն ի որն
 Որ ըզ մե ընկանեալ և ըզ ըն յան ճարտու ըն ապե
 ըզսե ապեալ ըն ի զ ոյն այժ եւնց որով ըն զ ի
 ի զ հաւ անն ընարեալ ըզ քո ճարտ հաւ ապե

Եւ ի անդ ադ ար ժամ աբ անիս յան ճար
 անուց քա հանայք ի զ ըն աւ ճրտու ըն զաւա
 կոր ըզ քեզ բարեք անեմք արժ հարց ըն մե
 րոց: Որք արե են ըզ հաւ ըն կեան անի ընդ
 հրաւ իրեալս ի զ երսաւու ան յորդ աբ ու ի
 բանիւ շնոր հեաց ըն աւաւու եղ են մանկածոց
 արեալք ի զ ընարե ըն զ ընդ քեզ արժ: Որ

+

—
—
—
—

4

իշաւ աւելիք քոց սրբոց ոչ քարոզչացն պրաւ
կեալ ցուցեր զհայրաստանն աշխարհաւ ըզքեզ
Ըզորն անսպառ և սպիտիկ անգործք այլ զԹագ
աւորն անեկեցու նախ հեցիք զհայրն երկն
աւոր և բարձր արարեք ըզնալ յաւ իտեանն
Որ հայած է այլ ըզխաւ ար ձեռոց իտանե
Թորս ոմական զհանդ իսպախին անեկեցու նոր
վեցիք զանորդին և Որ պրասկեաց ըզհայ
աստանն կորսաքանս շուսաւ որչօք բարեբանե
ցիք ըզսբ սբ հոգին որդիք լուսոյ սոր իեղ և

ii

Ի թեզակն արդարաւ Թե ի հայրաստանն Թագ
եալ պայծարացուցեր սբ զեկեղեցի հեղմա
մբ արեամբ սրբոց ոչն ձաղԹանօք սոցա իսն
սցեալ իտեզ պարզ և ասու բարեաց և ողորմ
եալ քո արարած ոչ զանձալի սբ զաւակալք
հոգիք ընդ զբարեմէնք հոգի հոգոյն շիջու
ցին ըզք ոչն ըզկրակապաշտ պարսիցն ձաղ
ՊարԹե աղան տեանն ողին յաւ աղապոյն ալ
դեցու Թե հաւասար սրբին սրբոցն գրիգոր

iii

Ի թի պրասկապարդ տեանալ ձաղ
Ի թինային հրաւիրակօք կոչեցեալք իսկը
զբանե փրկական բանին պատմողք և պար
ծանք հայրաստանեաց որ ասակցեալք ընդ
դորս անմարմնականացն ըզիշապն անդ
ընդ ային նրմանեալ փարաւ ոմի զգազանա
ցեալ ըզԹագաւորն զգործակցօք շարին
սուղեալ զ ձաղԹանակն երգ են զանու Թի

ըստն. Զ աւ առաւ զհետ զառ եալ մատիկո
 ւեան զաւրա զարիւ յաշխարհ օրեն պատեր
 ազմին, ախոյեան եկեղեցոյ ան ճառ իցնե
 ղը ճառ անգորդ բարեաց. Եւ խառակցա
 բար արտաւու եսցոյք զօրացողսն հաւա
 սոյ ընդ սրբոց հայրապետացն երգելով
 ըզփառս իբարձունս փորկողին ըզմեզ մա
 ղ թանաւք սոցա.

Եւ ճառ եի բանդ արժ որ վնն մեր ելեր
 իհասչ, բարձրացար իսկ շեկի ի բարձեր
 զյանցանս նախաստեղծին, պերա հրաշ
 զօրու թք յաղծեցեր մա հոյ յարուցեալ
 երեքօրեա լոյս ծագեցար աիեղերաց. Իսկ
 սակարգեալ հորեղինաց ընդ հրեղինաց ան
 նիւթ գոցից, երջանիկ արիւ թք կառարե
 ցան յանօրինաց, զի ընկալցին իբէնքն զա
 նապական փառաց պրաակն, երե եալք լոյս
 ալլեաց բյաւար մեծի բուժ զալքստեանն.
 Ընդ հանուր թքայողեցին զբանրդ կենաց
 ընդ աիեղեմս, թօ թ աիեալ ըզբուս մա հո
 զուարթնոց երկնից հեառեցան. Իու ճկալ
 եալք արիաբար զճանիս մա հոյ խորասկե
 ցին իմաստու նքն երե երով ընդ փեւային.
 մտին յառազ ապտն. Իու սառ որիչն ամենե
 ցուն ղեննդ իե սք զարդ ապեան, իս հական
 մեծ իսր հրոդ ով իրաստեալ լոյոյց զաշակեր
 տեանն, ծաւալեալ լոյս գիտու թե յոգ իս ալ

Եւ

րանց կատարելոց. կամաւ որ յօժարու թէ
 կատարելցան սիրով փրոկ չին: Հուր սիրոյ
 կենարարին բորբ որ է ցաւ յագիս արբոցն
 ձայն առեալ խրատաւ սեցին դիմէ ալքի
 մահ յօժարու թէ. ղեկաւ արբոց հագեորբ զա
 լիմեղաց խորտակեցին. ճանապարհ մեզ հոր
 դեցին իյերկնային նաւ ահանգիստն: Վերջաւ
 եմք արեամբն իւրեանց արբին զբաժակմա
 հու փրոկ չին յառաջեալ ամենեցունց յովսէփ
 ընտրեալ աշակերտացն. նորա հրաշ սիրով լը
 գեալ և նահատակ բարիցուցաւ: շինեցաւ
 տաճար փառաց արբու թէ անմահ բանին
 Ուսուցին ամենեցուն, երկրորդապէս յորում
 անորում թէ որ շար շարեալք արեամբ արբնորեմ
 մահու շար իշխանին պատրաստեմք իցա
 տերանցն զպատրաստա շարին խաժանեցին. զոր
 կենաց մեղարբուցին ըզհուր մեղացն շիջուցին
 Որսհրուսոյ մեղ ծանուցեալ զանգիստ թէ
 խաւարն եղած. ահակ մք. հայրապետ արով բե
 ական բարեացն հաղորդ: Վերբերիչ վարուց
 բարեաց: վանիչ շարին պաշտօնեցն: տար փայ
 եալ անձաւ լուսոյն վերայ պացան իկեանս ան
 մահս. Ուրբու նեացն ճըշմարտից եկալք և
 մեք հետեւացաւք: Կրնձաւ թէ կատարեացու
 ըզ յիշատակ հայրապետանցն. իստեպոյնք յար
 մարու թէ իմիտ թի մարմնոյ փրոկ չին. փայեա
 ցուք գործովք բարեաց իյերկնային առագ

8

8

աստին քի Թագաւ որին արագ է աւանկ
 Հայնիւ հընչ մամբ երգ եպուք
 Թե փորկեայք արեամբ իւրով արբոզ զի
 գըթու Թէ իտնար հեայ ընկայցի պաղաշա
 նա. Թողու Թի շնոր հեպե մեր բնական զնայն
Պայժ առայնն պասա Թէր սբ Եկեղեցիք
 լուսաւ որչա Թէր կենդանօք ուրք իգործ
 ուղ իւրեանց Թաւ ալեցի Թէր լոյսն անբար
 ուէր. հայեղի աշա Թէր լոյսն սիրողա Թէր
 քահանայք պատու եա Թէր օժ մամբ սբ հո
 գոյն. նախահարգ եա Թէր լոյսն անբար ու
 Թի փոփարողաց զերնայարկի և անպատու Թէ
 Լ մպատուս պարեայ բարեայ պատու փոռ Թագա
 Թէր Երանել ինոյն. Չըւ ար Թէր Երկնի Թէր
 եղև ցընծու Թի անեանելով Թէր պարեամբ
 պարո պարեայրն կոչ եղեայ յուրախու Թի
 ան մային և լուսաւ ու Թէր սբ առ ագանսին
 պատրաստեայ ընցա Թէր յաղ Թանակ մար
 տին. Լ մբ արդշապ և անարբո Թէր մատու
 պան ձեւ օք նր. իրակա Թէր ն պատարագ ըն
 ձայնց. Թագաւ որին երկնաւ որի որ հուա իր
 եայ արեամբ ն իւրով լինել կըցո Թէր իւաչի
 սեղանոյն կամակար մրսաւ Թէր զինք եան սիրո
 ղաց. Հ աշտարար ընծա Թէր հօր ազգի մարո
 կան բրիստ Թէր ս արծ զեկեղեցիքո հաւատա
 անա ինոյր բրու ած օք նա հատակա Թէր իքե
 լնարեղոց բարեբար փրոկի Թէր շ անկն մար

48

8

Handwritten text in a medieval script, likely a form of Latin or a related language. The text is arranged in approximately 25 lines within a rectangular frame. The script is dense and cursive, with some characters appearing to be ligatures. The text is written in dark ink on aged, slightly yellowed parchment. The frame is defined by a double-line border, with small decorative flourishes at the corners. The text begins with a large initial letter, possibly 'N', and ends with a period. The overall appearance is that of a historical manuscript page.

Handwritten marginalia or a small note, possibly a page number or a reference mark, located on the left side of the page. It consists of a few characters, possibly '12' or similar, written in a simple, blocky script.

մարտնոյք երրորդու թե ընստ. Երանելեալ
 ծցն իմարտն մտնալ. Երանելե/ օցն իմարտ
 մտնալ. զի զիրաւ որեւցեկն իմարտ ըզբ Ելիար
 Եկոխեւցե/ օն ըզօրու թե ըն թը/ շնալ ծ
 մոյն սո. Որտիպատե/ օր ըն յաւիշու թե պար
 տեաւ. որ իսկպատե/ օր ըն յաւիշու թե պար
 տեաւ ընդ մեծ մարտն ու մնն սրբոց ճրգ
 նալ թն/ օն ընստն ընդ սո. Իսկ Ե Կեղ մանե
 արեւն ձեկոյ հոտանոյշ բուրեաց Ե Երկեւս.
 Ե հոտանեցաւ տե/ օն Ե Եր Ե հոտանու շից
 ընդ կանաւ որ պատարաւ գր/ օն Ե ձեկոյ թ
 Որք համբար ձայք Ե կանաւ ըս սերմեք Ե
 Ից Ե Ից անս քերմեք Ե Ից Ե արեւի օտեցեք
 աւ տե օ Ե Եր զն ան ձայնց մե/ օրոցն ու զսք

Երր. Ե կոխ. Ե ընստն:

արեւեկե/ օն ընստն իմարտն Ե հոտան
 սոյ Ե Ե հարաւ ոյ անսոյք Ե անսոյք
 յա հոն թե նոր ան եցեք զարարիչ
 արարած ոյ որ ծ ագեւցն ըզլոյս արեւակա
 նն այսա/ օն Ե ը յա յաւի շս. Ե կեղեցի Ե ար
 դարոց փաւ ար անիչք անեւանք Ե Երրորդ
 ու թեանն յաւ աւ օտրոյն սոյ զան աւ օտ
 Իանաւորու թե քն. գովեցեք ընդ հօր Ե հոգ
 ոյն. որ ծ ագեւցն ըզլոյս գիտու թեանն Ե
 րո Ե Ե մեկ. Երր զկոխ. Ե ընստն եցեք: Ին
 ճ ըզնաւ ո ըք անստն ճոյ. Ե ճաւ անգո
 րդք երկնից արքայն թե ն ու Ե ըք փոխաւ

Handwritten text in a medieval script, likely a Latin manuscript. The text is arranged in approximately 15 lines. It begins with 'In nomine domini Amen' and continues with various phrases, including 'Et in spiritu sancto'. The script is dense and characteristic of the late Gothic or early modern period.

Incipit Evangelium secundum Mattheum

Handwritten text in a medieval script, likely a Latin manuscript. The text is arranged in approximately 15 lines. It begins with 'In illo tempore' and continues with the opening of the Gospel of Matthew: 'Iesus ait discipulis suis et ait illis et ait illis et ait illis'. The script is dense and characteristic of the late Gothic or early modern period.

համար որեւի իմար

Վստայաւստ... իմար... հոգւոյ մեր
ոյ յերկրէ ելաւ իւր լիւրիկնս...
Լորն կեանս... հոգւոյ մեր
մաւն... իմար... հոգւոյ մեր

Երբ Օրիսի...
Երբ Օրիսի...
Երբ Օրիսի...

Մարտի տոյստիկեր քո...
արհեստ... զի պարստու...
աւ... դարձեալ անեմ...
հոյս մեղաքերն իջերկրինս...
անքրննէ ի եղեր մարտ կան...
պէտքար պատկեր հողեղինի...
քո հոր անհոսելի...
իմանչին...
ընդ աւազակին քո...
նայոյ ըզմէյ դրամստին...
Ժապ աւ...
շնորհաց...
անքերոյն երկրաստանն...
կէպար հոգիդ նոցին վերայ նշանար...
ըւր անուն քո ճողովերոցս ելեալ մեղ

յայտնի ճանուս. Երգ Գրեքորդ ճանուս.

Երբ որ արեցաւ յայն արեւուն ի վերջերս
ճանուս քաւուն. ճանայ թէ յայն արար
չական. նրաւ մայրոց զայն եղական. հաստեայ
ըզ քեզ մերկ հիւսչին զոյն ստուերս յն
ճան կեին. հերթեալ ի թէն ըզ ճան ճրու թէ
ընթաց զիւն մէջ թէն. ճան ճրու թէ մայր
այսոյն ճանի որ յայն ճանուս պատեալ ըզ թէ
ըզեալ հնգին մեր հերթեայի ըն նը ճանուս
պրտոց ի սաչին. ճը ճան ստու թէ ըն ճանուս
զայն զամ ելեքիսից անկեալ ճայրակին մեր
ճեալ ի թէն հայաւ եպե կ ըզ թէն ընթաց ըն
ճան եպե. ճայս մէջ թէն ստու ըն թէն
ճանուս ճայն ճանուս աչաց մարտնայն. նե
անի ըզ պարտեայ մի հնգեպոյն ը. ի սաւ ար
թէն որ ի ճանուս. ճան ը ճանակին ը անակ
եպե ըզ թէն ը անակ ըզ հրե ճանակայ.
որ ը թէնակին մէջ թէն ընթաց ընթաց ընթաց
ճանուս արեւուն. Երգ Կին երգորդ ճանուս.

ճայ ճարակեալ քեզ արեւուն. երեք ճան
ճու ստու արեւուն. պայ ճան արեւուն ճանեպ
որդին հնգին ընթաց մայր ստու երին.
ճան ընթաց ընթաց մէջ արայ ճանուս անակ
ընթաց հոգի ճան հայր. աւ հիւ կ ընթաց
քեզ թէնակին ըզ թէն ընթաց հոգ ընթաց
ին. ճանուս արեւուն ընթաց սարակեին ը ճանակ
այ հոգին արեւուն ընթաց թէն ընթաց

պանտաւ եցան ի սասանանց մեռեալքս ար
 եան. սարեւրք յերկրի սասանե ին և աշխար
 հի սիւնք դուպին. ըստեալ զսա քեզ պա
 ղանե սոք զի ընդ արդարաբն դասե սոք
 զուցեր յայն ժամ ըզսրան շէխ և այժմ
 մեզ տրտմեացին. շիճեալ բնու թիս քեւոյ
 զայս շնորհեա և մեզ լինել անցաւ. ժոխ
 անմահ սոք կենարար կեցո ըզմեզ սոք բար
 երար. քեզ պաղատիմք սոսա ազաիկին յե
 շեա ըզմեզ յաւ ըն ահապին.

Ահապե տին աբրահամ հայց մամբ ըն
 կայ սոք զպաղատանա. Ի՞ճ աւա պին ընմ
 մահապայ ի ընդ ըրու ած ուղ զն ի մեզ պծայ.

Ենն անտնին ինքայելի. Իրով արբ ոյն ի
 մեզ ի ընայեալ. Երեք արբ եան երեք սոցին
 Իրբեալ զհոգի զմիտա և զմարմին. Երբ

Երբեք Երեք անտնին.

որտանեղծեալ բանն յանե երբ ի անկ
 ըզբանե զերկինս երկնից. և զերկն
 սին զօրս անմարմնոց զիմանալեաց ըն զը
 արթնոյն. և ըզգալի սարեւրք քան ից հապա
 ռակայ միաբանից. որով յաւ եւս ժամ աբա
 նի երրորդու թիս ան ծառ ե. Ի. Երեք արբ
 բեան մի սոքու թի միով բնու թե մեռե
 ըյան որանեղ արար հապան սասայ լինել ըյս
 եղական. զոր և ծ ապեաց յօրն աւ ալին միս
 շաբաթ կիրակեին. որ. Տարուս օրեւ բա

Կարճացողք զճանճկեաց խորհուրդ ըն
 ճանճիցողք. զի լոյսն անտես իմանալի ճան
 քուք հոգւոց անսանելի. հայցն ճարտար
 ճիւղաբ անճ ճեղ յարու թի սբ ճառ ազա
 յԹ. Եկայք ժրոյհեալք ընդ զըւարճնոյն
 սուք անհու թի յարուցե ճլոյն. Երբ
 սիրով խոնարհեցաք ի ժրոյհու թի ճեթ ճար
 ճապար. Եւ ճիւն ճարճն ճլոյն խոնարհեցաք ի
 պերեզճան ճա հու եր աք. այսօր յարե
 աք անճաբ աք ի հրեշտակաց քարոյ եցաք.
 Երե եցաք խորհաբ երիցող ճոյն կեանց
 ուրախալից ե ի յերիւնքն պաղիւեա անա
 քելոց ճետանանից. այր ճանայցող ճեղ ընդ
 ճոյն զքեզ անսանել յօրըն զերջին. Եկա.
 Ե ճիւղսի ոյր եք զարճիք հարսին լուսոյ
 սուք անեակիք. Ե թի փեւայն քն յարուց
 եալ յաղճեաց ճահու ի ճանու թի քա
 պրասկե ըզքեզ փառ օք ել ընդ յառ ալ
 պրճնեալ զարդիք. Երգեա երգ նոր յա
 րուցելոյն նքն թեցելոց կեանայ պրճողոյն
 Երկ երկու շաբ թի անուրն. Ե Երկրորդ դրոյն
 քար հականք անիւն հրոյճան ե ի երկրորդ
 ու ճիւն ուր սիրպե ան. ըզլուրն ի ճառոց
 ընք անճանեաց հաստատու
 թի պարու նակեաց. որով զաշխարհս հս հող
 ղինաց անճ ըրպեանաց ի հրեշտակաց. ընդ ն
 սին որդ եք լուսոյ սուք անհու թի երթեակ

բեցոյց. զնո՞ տապանաւն իւր ապրեցոյց ըզկէն
դ. անեաց սեռն աւծեցոյց. տուք ահնու թիւն
ճառ լուսոյն հօր և որդոյ և սք հոգոյն. իւր
ճառոց երկրի պատկայց արնկեաց ըզտու նկան
իմանալեաց. զհեղեղ մեղաց ընցած ուղեաց սք
դ. ասուարդ արոց բարեկարգեաց արոց և մեծն
իմաննորս կանանց միջնորդ շնորհաց և օրին
աց. տուք. Ճառ աւարին երկնից զնոււոր ար
քայրն թէն աւետանոր. խնորքեաց դընելել
իւրրորի աւր ի հոգոյն սարսաղանկեալն խառ
նիւտեղին արու նախան ինտապայեալն որդ
ոց մարդ կանուտն. Ճառ անդին հօր ապանա
նոր ի խորգանդե երկրորդաց օղ կարապետե
մեկրորդից արմար մեղաց մերոց բաւիչ. լեր բա
րեխօս աննոյն գլխած. լըն լըլ ըզգեր մեղխան
ցանապ. տուք. ի հօրե ընս ճագեպար մեռեաց բ
տու թէն կէնդ անարար անարեցեր. խառն ըն
ճաց սք զյոզաննեալ բարոյ կեանց. արին
հայցմաւք ամենախալ ըզպայանաւն ըս մեր
ընկայ. տուք. իւր սաշաւից յերկնս երն հոգանի
թեանք հրեշտակին. արժանացոյց զմեզ ընդ
նոսին. նեղ և անճուկ ճանապարհին. զի հե
տեոյ գոյն ընարին հօր ըն վերին աւ թեման
ին. և երգեացոյք ընդ երջանկացն որդ ոյ լու
սոյ բեղեհաւ ըզ ճառաց. **Երգ. Չորրորդ աւ**
ուրարարչու թե. Եւ Չորրորդ դարուն:
Մաւրն անգոյ և սկզբնաւ ին հայաւմեցաւ

յօրն աւ աղին յոյն աւսպայ ճաւ յօր չորրորդին
 ապեր անհանիսի թ հաւ աքեայ լու ախի խոնայ լու
 այ սակեղծեայ և աւակեղայ պար յօրինեայ յորով
 ահիս աւակեղծ օրնեկից իբաւաւ յոր պաշ աօնե
 ի զ՝ Տաճկեայ խոր հուր-ըն ճաւաւ գաւ չոր
 յորդ դարու և իսա հապաւ . ի չորրորդ օր դար
 ճեայ հրեչաւսին և սոյաւ և իտիպն և ու աւսան .
 Աղայսն որոջ բաւանդ ապի երէն ճարճեմով պա
 յու և ապի յօր ահեկցայք ապգք երկրում հիջ
 աուք ահ նու թի պարողայ կու ախի . կու ախի սա
 ինայ ճօրն և այն յորով աւ աւսին հին պարաթ
 բարձան անեծք ըն աքր աւսական զո պք ճարն
 դեւաք դ կոյս ճարթիւմ աղաչեայ զ զո ճիւ
 ճիւր . Գայու ըզմեղս սորոց նոցին յօր օր հ
 Հարսն ընծ ալեայ յերկոե յերկինս յօր հա
 ճքաւ և աւսք աւ բեք զ հոյսիս յօր լուեղոյ զո
 դաւ և ախի խոնայ ընեկ ճեկ լուեկիս զ ճայ
 աւ և ախի զո ճիւմ ընե և թե ճիւք զ ահեայք
 հօրին յօր . Գայնա աւ բեք աո պարաւաթիս
 և աւ աղի զո անհանիսիս . աղաչանօք աճ աճ
 նին . Քիջոս իսկե ըզք ոց հընոցին . աւսք սարա
 աւօք զմեղոս ընե թե և ճերթաթին զմեկ նոյն
 պէ յօր . Քիսպար ճարթաթապե և աւսեր ը
 ճով կեկցադս աւս հեւ . պերաք երեւ ընդ պեւ
 յորով զմեկ ի յալեայց մեղայց ճովեւ . պարաւա
 աւսք զերթաթ ու նին անապաւսին զո ճ ճրն
 ղին յօր . **Էրգ հիսգ երրդ աւսուրաւսոց ու ճեւն**

Տունայ աշտեայք աննի հօրէ յօր հինգ
երորդ ըն հրահայեք բարձրեալ ի ճրոց սեպ
կայնամ ան և թեւն որ յօր աշտեայք ի սեպ
կօր սրուն հինգ ճիւղքաւսն յաւան և ի ճիւղք
իկէ հին անցնէք հրահայեք ներք յոր ճիւղք
պատիւ և ճիւղք աննի քանի որ ճիւղքաւ
պէս օրինակի ան այր երոցքի որք ի ճիւղ
էն տեղէրական ի յերկնայնսն կոչեցան
անցին ընդ ճիւղն աշտեայք հարան և ի հնգ
թն ճիւղքաւսն անամ ճիւղքաւսն թեւն
անգրաւ աննի ի հարանսն անանգակաւ
զձեց ան աշտեայք հայրն ճիւղն հրահայե
րունք արքունակաւսն պէ հարպանեաւ
ցնայն հայեցեք ընդ ձեց լեւել ճիւղքաւ
բակից անց և որոց այք աննի քանի ի
նախաւ հօրն յանցանայ և որոք տուն ը
զայր արեցեք զեկեղեցիս հեծանայ
պաւսանեցեք աննայն պոլճան զձեցն
բողքի հայ ճիւղայ ան։ Շնտեկ ըն
հանախից արարանց ի յանգոցի անց շինե
ցեր զեկեղեցի զձեց ի սեպ քանի ընդ եր
եայ հիմունս ի սորսննիս ըզձեց յօր եայ շին
մամբ իննն ան։ Որքաւսնայն պայսիք
զեանցն քանաք կրէն շինեայ յն յորակ զ
ունիք շնոր հայ հնուն անգիս ճիւղ կանաւ
նգանէն արքոց և ձեց ի ճիւղն կեանց հայ
մամբ հոգւոյն մանրառ ախայ քի բան

Հարչարանս շարչարեւի բնու թէ մարդկ
ան. ի հաւիտիս զվեղցն ապաներ և զդատանկն
իք մահու լուծեր հաւ. Վէ հապոյն բնու
Թեյեից և արարիչըր բողոքից յոր ծամ
ճագ. էս զհաւիտիս նրշան իգալըստեան քո
մի սանգ աւ. զերկրոպագու սայժ մ հաւ
ատով լու սաւ որե անմիտ լու սայժ. զի հա
մաճայն ի հաւ շաղկեպիցն անհէ լոք քեզ յաւ
ի հաւե անից. *Կանոնի է երրորդ աւուրն արարչու*
Յի յեւստեղծ ման արարածոց հանգ
եաւ ի յեօթն օրն իգործոց. այնոր հանգի
ստ աշխատելոց և կանխ ընդործէ եղելոց
ու ստի և մեկ յոյս հաստատուն է եւ հանգ
ըստեան զօր շաբաթունն. Թէ այն քործէ
զգործ այ անդէ հանգ չի ընդ այ. Ուր
նաբար վարդ ապե տիմբ յօրինակե տրն ի
րաստիմբ որ ի յերկրորդ արարչու Թեյեի
կանալման անօրեւու Թեյեի Թն երրորդ
օր հանգ ըստեան. ի ջեալ մարմնակից երե
զման. զկանալեալ հոգիսն վերածեաց զա
նանց հանգիստըն պատրաստեաց. Զօր
որ ի քոր կողեր զօրեալ բրծրչկեպե ը
հանգու զեալսն ի ջեի ի հաւ մահու նոցին
և բնու սցե յօրըն վերջին կենդ անար
ար ճայնի ըր քո. կոչեալ զնն ի կեանքս
և որ անցոց ընդ արդ արոյն երգել քեզ ի
ու ընդ զըւարթնոցն. ի իժ եալ բնու

Թիս կեանց ու նոր դար ճոյց զանկանս իմա
 հու հոյ. իսկանելա հոյ. լեռն ելու Թի շնոր
 հեանց դար ճեանց զանկանս լեռն զարու ելու
 բեյ Թանկեան ճարմանով աւ ալանիս ճիկո
 առ Թի յարո բնոյ բեյ քոյիս փառ օր ալ
 զանկանս նկանս լեռն ալ. փայլեւ ալ ալ
 յարոյս լեռն Եւ ճիգ նաւ որքն ի հանդիս
 ալանս ճարմանոյս լեռն ալանս կիսն Եւ հոյ աւ
 նայ լապտերք փառ. ին դարեցոյ ալ լեռն
 սիս ոյ զ բեյ ալ իմա առ ճանիս. ալ ալ
 Թի սի դարեանս ալ զ լեռն Թի յարո
 ելու Թի յարո ալանս ճարմանոյս հու Թի
 որ Թանկեանս լեռն ելու Թի Եւ յարո զե
 դոյ ճարո կանս որք հաւ ալանս ի լեռն
 յարո Եւ զ լեռն ալ ալ ալ Թի Եւ լեռն
 ալանս լեռն Թի զի կեանս ալանս
 ալանս լեռն Թի զի կեանս ալանս
 ալանս լեռն Թի զի կեանս ալանս

Աւանդեալ

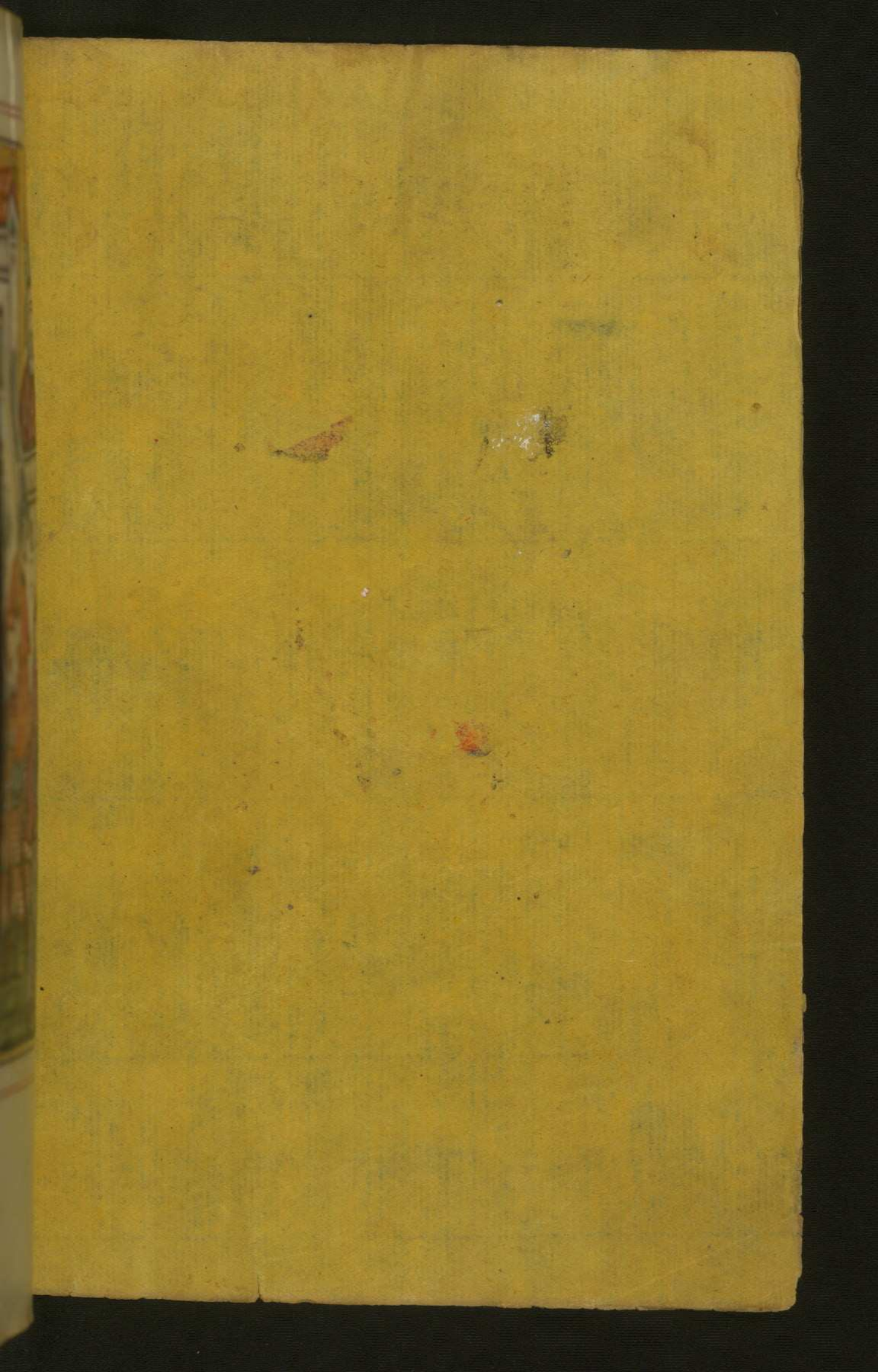
այլեւ սիրով հարարոյ զ լեռն
 ալանս լեռն զ լեռն ալանս
 կիսն հոյ ճարմանոյս ալանս
 որքն ի հանդիս ալանս
 ալանս լեռն Թի զի կեանս
 ալանս լեռն Թի զի կեանս
 ալանս լեռն Թի զի կեանս
 ալանս լեռն Թի զի կեանս

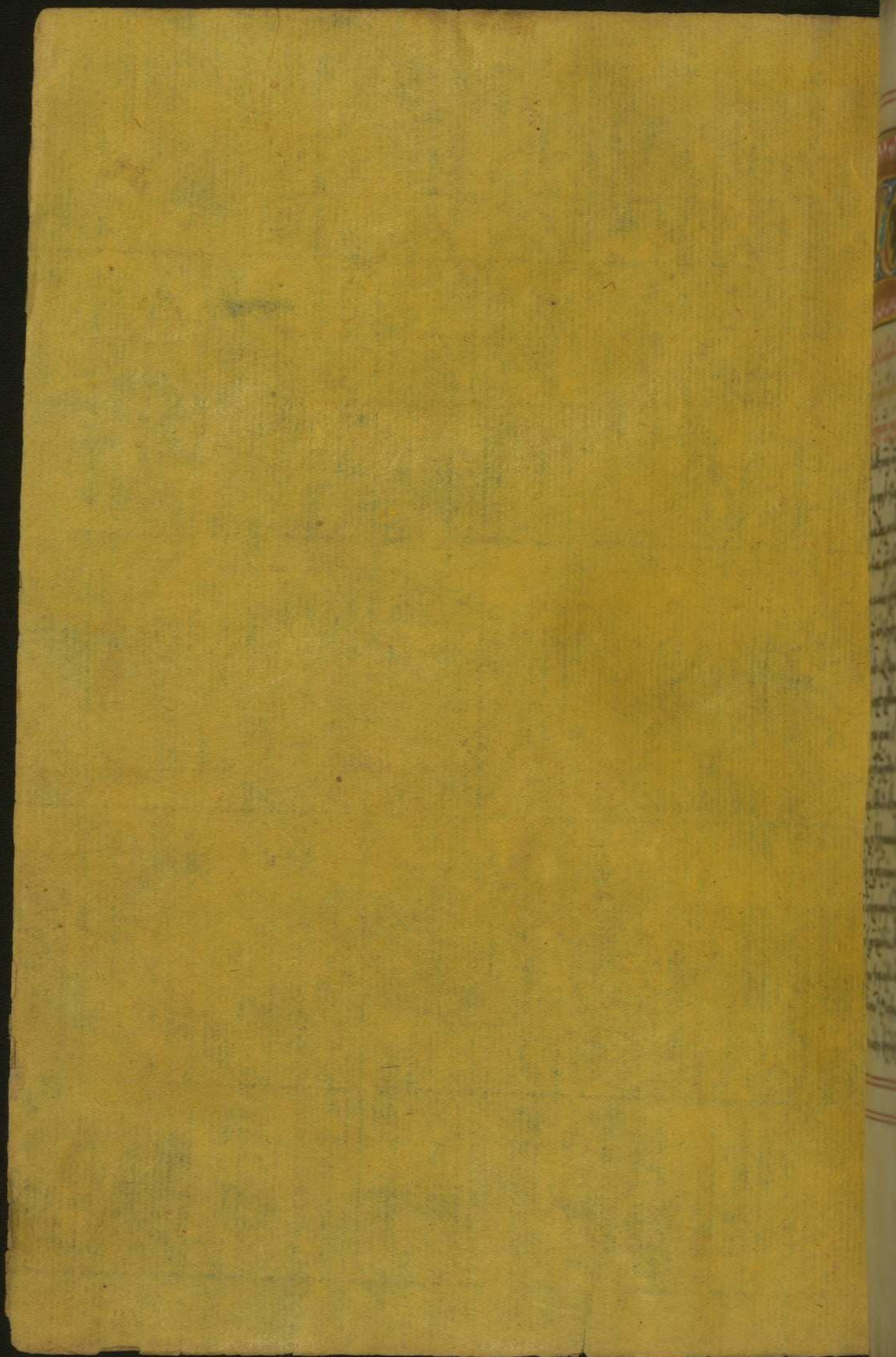

ըլախն Կործւոյ և ըզգիշերի հանգիստ քնոյ
տունը ինքն զէ աշայ մարմնոյ արթուն լինել
մէզ ըստ հոգւոյ զի յաբուս հոգւոյ բանա
նրայ անքեր լուսոյ բարձրոյ շնորհայ ին
ակեալ զբանոց բնու թէ յ մարմնոյ լոյս տուր
աշայ սրբաւից մերոյ իգիշերաց առքեզ
կանխեալ ընդ հրեղինացն ահաբանեալ
Եբրայ սրբոց երրորդու թէ ըզմէ յ մար
մնաքեզ բնական թի շնորհեալ ընդ ման
կանցն առնագ անտի հանգ շէ ընդքեզ իյա
նկողն ի տունը զհայցու ած բարեկամի ըզ
փոխերից նրկանակի Երևելի յոյս բանեզ
Տեր զախ և զգիշեր բաժանեցեր ճարտ
արմէ զտր իգիշերի ըզման ապայ թս իմանա
լի տունը յան իմանակի զպա հպանոյ ածք
հովանի Երրորդ սուր արկեալ յերկր բ
րբորեացե ի հոգիս մեր զխորհուրդ սրբ
նոց մեր մարմնացե լոյս Կիտու թէ բո ժայլ
եացե իքնոյ մա հու զմէզ զարթուացե
զմիտութիցն ըզման եացե իքեզ նայ իմ
լոյս անմատոյց ի զգայական ճաճ կեալ լու
սոյ որ զսրն մերեզ արիգբի և նրն զեցեր ի
առապանի ան մէզ նրն զեա արթուն բնու
Թի հերքեալ զարին ներգործու թի զի
եիդ լուսոյ անբնու երի պաղատան ըզկա
մք առաջի որ ժապեալ զբանք յերեկոյն եր
և եցար մե առանին ընդ թու մայի առքեզ

Կրտումի Տաճարեան Գործարարաց
 զքեզ արդար արեւուն զից զարարաւ ոչ ի
Տէր Զորքոց քոց բարեբանիս հարց
 ըն մերոց արժ մահեալեան յաւ իտ
 եան: Ըն քեզ որ ի հունցն ի թեր անպաւ են իտ
 նար հեալ ի գունդ ըս մարտիրոսաց. գնդիս հ.
 Ըն քեզ որ ահաւ ոչ թապաւ ոչ յաւ իտ են
 ից. այսօր ընդ դաւա զիկայ ից քոց բարեբան
 սեփ. հար: Ըն քո մահեալեք բար ճր արարեք
 ըզնա յաւ իտ եան: Ան բաւ եին երկնից և
 հրեղինաց ի հողեղինացս հաճեցաւ ընա
 թէ իւր պինաւ որս բաւ: Եւստի և մէք հաւ
 առաւց եալ քոս քի այ ընդ նոսին իւրնդ թել
 ով ըն թողու թիւն մեղաց մերոց բաւ:
Սողալեալ քս ի յիշատակ արքոց քոց քո
 անպաւ շէ: Են քեզ սնցա բարե ի սօսու թէ
 ողորմեա: Երկրորդապէս եմք առ ալի բեմի քո
 քո: Են կա: Ըն քո թիւն թէ ընդ պաղատան քո
 մերսն: Օտրս հոգ ով և մարմնով որ պեմ պաւ
 մարմին անարաւ: Ըն արիգարաւ ստ քո պաւ հե
 սցեա մարդ անեք փրկի ից: սնցա բարե:

—
4
—

—
11
—

107

Սողովեալքս էյիշատակ սրբոց ոյ ճար
տիրոսացն միաբա միմե թէ երգելով
ու թի թի ար ձուսա երկուս ոյ թուգաւ
րին քան զի հեղմաւթ արեւմտոցն պար
տեցաւ թղթաւիկն. և մեծարեալ լայար
ժիսինոյ երգելով. ահ. Դասակցելոցն
ընդ զօրս վերին զբարեւոյն. յիշատակ
բերեալ ի սրբոց ու թի. Դայար երգելոցն.

108

Սրբ լոյ հանդեսն հաստակու թէ աւ
բընսաւ որսն զնոցին. և յարեցին հաւ
ատով երբեակ լուսոյն եղև մեզ առ ի թ
անաշանոք սոցակեցո լոյ մեզ. Որբ լոյսաւ
արկա ապաշտու թեցն զանեալ հերթեց
ին. և հանդեսցին մեզ նըշան յայ թողնոյ
դեմ թղթաւիկն. ահ. Եւ հաստակու թղթ
ուն թէ պատերապմեալք էյեղիթի. վեր համ
բար ձեալք երկուսնոյ դասուցն եղև եր
գակեցք. անդա.

109

Սրբ պան ձինս իւրեանց թեզ հայր ընձա
յեցին և որդոյ քու մթի եղև իսաշակիցն
Որբ լոյ մարմինս իւրեանց թեզ սուս ճար ճար
թեցին. և հոգոյդ սրբոց ոյ եղև օմե զան. ահ.
Որբ լոյ կեանս իւրեանց թեզ փոխանակե
ցին. և երկնից արքայու թե եղև ճուգրոց.

110

Սասու ախան վրկայիցն զինու որու թեց
ընդ ապրն համա ձայնեալ ընդ երկնային
զօրսն երգելն ասելով. արեա սր զօրու թեց

Բնակեալսն ի յոյս. Կարծրագոյն առան
 զանոք լուծին ըզհարմարմանոյ. և բացար
 ձանկ զայլմամբ հոգւոյն երգեն. Զանազ
 այնեաց ընդ անսին արժանաւոր սիրով. Ի
 սաճարի ճրգնաւ որացն երգեմք ան.

Ս արհեստէր զարուբ հաճոյացանսն սբ
 վրկայքն. և ընտրեցան կամաւոր մահուա
 վէն իւրեանց. և հրաւիրեցան ի կոչուծի
 արքայն. Թե երկնից. Որք մատնեցին
 դանձինս իւրեանց ի հորձարոյ և հրոյ. և
 հեղձմբ արեանն իւրեանց եղեն վրկայք
 քի. և հր. Ե զօժիք սոցա և բարեխօսո
 թք. պարզ և եւս մէկ քն մասն և բաժին ընդ
 հրաւիրեալսն. ի կոչ.

—
—
—

Ք նաւ արնքի ի հօրեաւ եւս պարզ և
 յիմ առունկ ի դարմանէն ծայրեցաւ մեկ շա
 ւաւ ին արեգէնսն սոյ վահան հաւառոյ
 հակեբանե ի վրկայքն քի զօրանայր ի սբ հո
 գոյն. զի պեռանաւ Թեցն առ նոյր ըզշտօր հո
 ողորմաւ Թե. որե. Ե ստարամ ի ք ըզ յեշա
 տակ սրբոյն սարգսի զօրազարնս. որ երբ
 լնե երկնից և ճարհ արքայն. Թե. ան. և մեկ զե.

—
ՏԿ
—

Է ճրգնաւ Թիժ սրբոյ քոց քն սօնե ըզ
 այսօր ընդ զօրս անմարմնացն. քեզ երգե
 յարմ ք անլոն երբ զահարմաւ Թի. մե
 կայեաւ ըզ ըզմարդ կային տրկարաւ Թե ըզգե
 ստաս հաւառոյ վառ եւս ըզգե ասիք ք յա

—
ՏԿ
—

որք երկրորդայն Երանք անու թերիք քո
 ի յայտ որ յառ ան ի սան և յառ հանեանս ի հօ
 թե ան անք երանք և լու ան ի հանեանք և Ե
 ջեր զանրանս և ան հանեանք և ան ան որ
 յառ հանեանք: Որ զայնս ի սկիզբ անե հաս
 սանե յեր զեր ըստին: և զիսա անն անք ի
 սա թե յայտ Թե ըր քո հալած երեք անհ:

Մ Երանք անք անք ի հանեանք և ի սկիզբ
 որ ի սանս ի բերանք և ի սկիզբ
 յայնրանս ըս քո անք հանք ըս թե
 ընդ: Եթ անք Թանք ան որ ըր թե քո, որ
 ի թեր ի հօրե և ճարմանայն ի սկիզբ որ հուս
 ես անք: Եթ անք որ անք երեք և անք ըս
 ան ընդ անք ըս ճարմանայն ան և զան ան
 բեանս ան և սանրանե ըս քեզ անք:

Ը Կար: Հայրանս ըս կից և որ ի սանս և զքո
 զարարած ըս: և որ ըր քո ըս քեզ ան հե
 և ան ան եր քո ըս ըս անք և ան հանք
 անն և քոնք: Որ ի սան ըս անք և ան կից
 հօրե հոգ ըն: և որ ըր: Հոգ ի որ ըս անք
 ի սան անք անք հանք և որ ըս: և որ:

Ս Ընդ թե ըր ի բեք քո անք ըս անք ըս անք
 ան անք ըս անք: և անք անք ըս անք ըս անք
 ըս անք: և որ ըս անք անք ըս անք: Որ ըր

ԿԵ

Կ

Կ

Թաւ ծ դեւ յաւեւայնի տը կեցոյ զանձին
լուծեր: Եթեւ տը զօրու թեց քննակեւայր ի
լոյս անմահոյց: Ճրգում թէ սրբոց քոց
լուծումը կ'աւորուեալ:

10

Իսկ թաւ անհեղ ըզքեզ որ մարդ աւեր
դեւ կեցոյ ըզլեզ: Տաւր հուն թի ինք աւ
եւցոյք ըզտը: զի նայե/ ժամաւ աւորեալ
յաւնորբ ոյցիւրոյ: Ահեւալեւ այն որ աւորեալ
արար ըզլեզ: հաւանեւ իմանե ժանգե սբնիցն

11

Ի բարձրեալ դեւ կ'իսբըս հանգուցե
ալ ըզքե: զբարեւանեւք աւոր հարցն
մերոյ: Որ ըզսերեկից քո զերիս մանկունեւ
անապակիանքս պահեցեր ի հրոյն ըզ: Որ
ցունցեր ըզօրու թի անձու թեղը քո: Հար կ'
անօրեւ թաղաւ որ ինքն: Ընտը անհեղք

12

Եբար թճարարեք ըզնա յաւ իտեան:
Որ մանանեցին զանձինս իւրեանց անան
լանաց: Եր անապակից եղե յեւսն զերեւ
զըւարեմոյն ընդ նոսին ըզտը: Ընդ կամ
աւոր հար հարանքս սրբոց զըկայնցն

13

քահանայք Ե ժողովուրդք բարեւանե
ցեք զանմահ թաղաւ տն ըզքս: Ե
զ յիշատակ սրբոց մարտիրոսացն այսօր
ուօնե եկեղեցի հրո շահե ըզք ըզքնու թի
այոյս հար երկնաւ որ: անօր թիք անցաող
ուեալ: Հրաշապա ըր կ'այոյ ծառ աւոր
նու թէ քարոյ եցին ըզքեզ անեղեւոյց:

բանս զի ի լերի հօրե՛ կ' ճարմանայս իսրբ
 յղուսն որդի՝ դ' ճիւղսն. աղ: Ա՛նու
 շահուն բարձա՛մբ ըր ըր լայնի ըրտիե զեր
 կեանսաբէ՛ ի աւետօք. և ընդ զերին դա՛
 սակարգու թիւրն համա՛ճայնեալ բարե
 բանեն ըր զբզ հարկո՛ ճը՛ ճարման. աղա:

Օւալու թիք երկնայից և անճարմանց զի
 նու որու թիք բն. ահէն ըր զբզ ասելովսք
 արժ: օ Եկեղեցիք արդ արոց և ճ իղովմայ
 բարձրասաց գովեն ըր: Այգ ճարման կեան
 դանեաց սանճոսիք և աւր հնու թեամբ
 աղաղակեն ասելով սք:

Ճրգնաւ որք քի՛ հեղձամբ արեան ճեր
 ուղիւն անպաշտու թի բարձեք անխարհի
 և իճանասայս հս արդ արու թե դ' արձուցեք
 ըրմանորեալս: ճը՛ ճարման թե բարոց և
 ըր աւա որիչ ըր տիեզերացեք պարճանք
 եկեղեցոյ. և յոյս հաւ անայցելոց: Համբե
 բու թե՛ ճերով ընկալայք իքե ըրայ ըսակա
 անասական. և դ' ասաւ որեցայք իյերկե
 նս ընդ անճարմանց ընդ ասա:

Յաղ թող նա հատակըք քի՛ որք բաճուեք
 ճարտեան ընդ թը՛նամբն. և զբ ըն նու թի
 ըր ճիւղսն ըր տանճանայ զի պանտանեի ըր զեր
 ան իյան ճնասու ին: իոյս փառ. այ փարեք ըր
 նոքօք. և հրե՛շտակ իյերկենս ու բաճանանս
 զի կարասկեալք եղեն տիեզերաց և ըր ալոց

—
—

—
—

—
—

Ըր մեղան որայ = Իմայք անմարմնացն առա
դակեն և սակեն փոմ թայ արմաք քչ հե ա
կոչ մանրն թի և խրնկապեայք ք զայն Լեզք
յաւ հանենից և յարքայն թիսն
Այր թ անքք հաւ առայ քք ճրգնաւ որայ
յն որք ըզմարմնս իւրեանց ի զն թո պա
տարապեցին և հեղ մա՛մբ արեւմբ և ի
րեանց նորոյ եցին զաշխարհս որ անա
որեայք ընդ անմարմնաց բայմա թի
ըն փայլեն ոպ զարեւի անին իմե զաստեղ
այց փայ հոյքիս մարդ կան ըն աւա որեց
ին աւ անպանին ըն առք և իր եկայք ժ
դովն որք ք այ և հաւ անայեայ ըք թի թ
ձեռնն սրբոց մարտիրոսացն անայք
եայնք ք ք հա թք փառք իք ար ձն անայք
աւա մարտի հանք ըստեան արքոց ք ը
կայից զանաչ անըստեք միանտեւ առն
եր որ կարդ անմա առ քե զ ար անայք բար
եխօսաւ թք կեցոյ ըզմեք և իր զն անտ
անրդ քո հեղին ըզպատու անան քք զա
րիւնս իւրեանց արիաք ար մարտեան
ընդ թընանայն և զօրայան ի պատեքայ
մի ան Գարձ եպեւն քք ըք քո ար ի հան
ք փառս իւրեանց որք տան զանայց անօր
ինացին հա՛մբ երեցին և անայ պական
պրնակայն ար թ անի եղեն ան
Ըր Եւա որքք թի մարտեպոս առ անտ

III

82

84

... և դբեր կենացեք յարևար հի հել
ճամբ ւր արեւմե ձերով. եւ որք կատար
րեն ըզ յիշատակըս ձեր արեցե չ' ւ յայ
բերեն կենաց:

Մեծն արարչս մերոց: Լուսնաւոր զծե
ւոցոյ փրկիչ փրկեալ զսբ Ժա
ւահաս նեղչաց մերոց. զն րնարեւոյ քոյ
արբոց ար: Եւ նաւ ել փառաւորեալ Ի
ամառ Ի ծարրոց քոյ զբարեցիս միան
աւենաւ ներ զապաւ հնեալ քս իքեց ար:
Ըստ մհեցեք և բարձր արարեք ըզ նա
յաւ իտեան. Ըստ արեցեցիս ի հնոցին
երգ ակցեցիս զն ճեպոյն ք մհեցեք անե
նայն գործ ի ք անրգար. և ի զբարեարան
նս արբոց քոյ ընծայցաք անեղով արծ
անաւորեալ և ըզսեց հասանել քս մանին
Ժառանգու թեան արբոցն իրոյս և անաւ
ե յաբարձրացի անուն քոյ յամ յե անաւ:
Եղմամբ արեամբ արբոց զբարեցիս ըն
հաշտեարնոյ մեց քս և փրկեալ յամեն
այն փորձու թե: Ըրք նա հատակեցան
զն քո հմա հ զիրաւորեալք յայ թեց
ին թընամոյն. անցին անախանօք հայր:
Ըրք միացան իսկոյս անաւոր քո արու

17

18

Որ սուրբ եւր եւ կեանց եւ փրկում թե
 թեքոյ ի սաղարհացոյ ըսկեաներս թեք երկ
 նային ընկանցապա թեք ի սր ճիւղերու եւ
 թեք ճիւղերու որայն այսօր եկայք հաւ
 աւանդեալք մահեցեք պարծ յիշատակի
 մե՛կեայիցն Որք ըզմա հս իւրեանց
 կանգնեցին յերկրի մշտաբաւկ հրօշոյս
 ապաւ ինեայքս մեքն միտք մե՛ն մահ չե
 ղու մն մըրեանս այցա մայրեայ ըզմեկեք
 ըս յանձրեկն կա մայաշում թեք եւ ի սա
 նեւս ըզմայր իկ ընդ երկնային դօրու
 թիւն եկայք հաւ աւանդեալք ըզք ըս
 կեանք իմե՛ք պրք ու յ

111

ի մահն յանձարմեան կան պիտու որու
 թեք թեքոյ գոչեմք մա քեկ մըր մաղօժ
 իւք պրք ու յ մարտիրոսաց ինայեա ի ժող
 ուխուրդ ըսքն միայն մարդ մաւեք Չորսն
 մըրեցեք մե՛կ այսնց երկրե ըս մաւ մըրե
 զհոգին մարդ կան մաղ Որք մա հայրակ
 մն ի շիւանու թեք պրաակեք ըզմք ըսքն մաղ
 թեք պրք ու յ մարտիրոսաց փրկեալ ըզմեք
 ի հրոյն յաւ իմեկնից միայն մարդ մաւեք ը

111

ի մահն ի մահն հրեշտակք իյերկինս ընդ
 շարժարանն ըսքն մա որայն հրաշտանն
 մըրաբաւ ըսքն ընդ յաղծու թեք պրք
 ու յ թեք մայե՛ն պատերազմեալ զաւա
 ղինու թեք ըզ հանդ եւ պրաակեցան ի կե

111

111

III

IV

ընդ վերին զըստ արժուանս. Չընձն կա
 թնդիկէ զըստ արժանան հաւ առնայեալ
 աղանակէն ասելո՞ւմ զփառ ըբքեղ արժ:
 քեղ արժանէն զարժար սրբեց ճարտ
 րոնայ քայլո՞ր ճայնի՞ւ հընչ ճաճք քեղ
 երգեն. փառ ըբքեղ փառ ըբքեղ արժ
 Ո՞րքա ըբ հաճք երեցին բըռնաւ
 րայն ըզսպառնայեաց. և ընդ առնարժ
 անցընդ առնակցեալ քեղեր. Եւ յսոր զըն
 ճայ վերինն է՞ ընդ առնելո՞ւմ ըզստայ յար
 կարն ըստեղէն ուրախանան և հրեշտա
 կք ասելո՞ւմ. փառ:

I առ առ որեւէ արժ փառ օր երրորդ ու
 թիւք. փառ այս արժանի արժար ըզնեաց. ք
 առնայանաւն. Երկուսինն քո ճառ առնո
 թիւք. Եւ ընձնք սա հաւառակայցըն բերկ
 րեալ այնին բարեխօսու թէ փառ. Իսրոբ
 ու թեան քու ըբ արեք անե՞ք ըզքեղ աղ
 աչան օր սբ աճ աճ նին փառ այս արժանի
 այսա զճնեալ քու առնանաւն եր
 կուսինն հաւր ճառ առն:

U ընե՞ք ըբքեղ արժ անընկիտք ըն
 հայր արժ հաւ ըբքեղ ըն
 ոց. Գրե՞ք ըզքեղ արժ. Տիարն հն արդ իսր:
 Իսրեք անե՞ք ըզքեղ արժ ճըռ ճարին սբ
 հոգի. արժ. Ըզարժ անեցեք բաւ ըբք արժ
 րեք յառ իտեան. Չոր փառ արժ անե՞ն զօրք

Երկուսն որոնց զըստ թողցին բա ՔՎ:

Որով երկուսն զարեւոյս հողեղինաց
սրբոց զընկալիցն բա ՔՎ:

Լիկեցեալք իտեղի զընկալիցն. և առաջե
կը ըզքեց ան որոսկար. Չարաչանս
մէր միանտեսաւ ներքալե ի ծառ լծք
սրբոց քոց և առ ի ընկեալ զմեզ յարեւել
և ինեղջաց մերոց բա:

17

Ըրոյն հեամեց քո թագ աւ որ կաւարելի
հաճոյս քո. Չ յիշատակ սրբոցն և առջե
զանուն քո սբ. Որք հեղմամբ քո սբ ար
եանն և շարչարանաց քոց ելե. Չ յառ
քո սբ զընկալիքն և ըստ սրբոց քո առ ի
ւնքոք միշտ առաջեկը և ժամ աւ որեկը
անդ առ արեւոր երկրով ահա լծք սբ զեւր
որոն լծք հաճագոյ:

18

Որք իմարտի անորինացն յայ լծքին
արեւմտար թըշնամոյն. առաջանք սոցո
կեցոյ ըզմեղ իբրևիչ սրբ հարցն մերոց:

19

Որք զընքն քո ըզկեանս իբրեանց փոխա
նակեցին. անկաւայէս համբերելով. առա
ճամի և մէք հաւ ստացեալ քո ի որով
եւրքս ի իշատակ սրբոց հացեկը առ

20

Ընդ առջեկը և բարձր արարելք ըզնա
յաւ իտեան. Որք երկուսն զիմու որով
Թիսն ըզմագ աւ որքն քո գովելով. առ
Ընդ որոնս երանելի զընկալիցն ըզարանակ

17

ի չլն սրբ ոյ բ արեբ անեղով աւր հստ
II ոք զան ձ հնսիւրեանց ըն ձայնեցին
 բեզ քն հարորդ եղով քոյ շար շարանա
 ցն բարեխօսու թք սոցա ողորակեանե
 արժ - Որք մեծ սպեւ կանգ նեցին սիւն
 հաւ անոյ և հեղմաւք արեանն իւրեանց
 նորոգեցին զաշխարհս արաւ - Որք անն
 շայան ըսկեմ երանաւ եւ ձայնին և
 բաւ հոննից կենացն արժանաւ որք եղենք :

18

III Իմբ ան ասեմքեան զարժ նաւտու
 ճոյ. ահեցեք ձայնիւ սրբասացու թք
 ըզարասկի շընսրբ ոյ. Օ՛ր աւորն
 փառ աջ քն զեւկից հօր և հոգոյն գովե
 ցեք ձայնիւ - Օք աշխօղքն պարզ և այգբ
 զհոգին ճըշմարտու թք բարեբանեցեք :

19

IV Եւօր տօնեմք ըզտօն սրբ ոյ վըկայե
 ցն. որ արեալ մք նա հաւտակեալ լին
 իւնցան իցօրս վերին զըւար թնոցն. Արե
 ւաբար մարտեան ընդ դեմ իւրոխտ թա
 գաւ որայն. զ յաղ թակաւ նն ընկալեալ
 ըզարաս ձկն, փո. եղեն օ՛րե վանքս սք
 երրորդ ու թեն. զան ճառ ալաւ նն ընկա
 լան ըզկեալ ձնա և բարեխաւս են ան
 ա՛ր փան ան ձայնց մերոց :

20

V Վերանեալ սք վըկայ ք ի որք արժանի
 եղե ք. մարմնով և արեամք դասակից
 լինել զըւար թնոց երկնից. Բարաբար

եայք իմայնսնի և հեռու որք որդիս այն ժամ
Լուսաւ որեւայք ի հօրե պայծառ այն եայք
ի հոգոյն սրբոց Եւ Բարեխօսեցեք առ
մոր ժամն անձանց մերոց:

Յիշեալսն այն ժամ փրկիչ մեր յոր ժամ զամ
Ժագաւ որն թէր որ Կեցոյ ըզմեզ Բարե
խօսու թէ սրբոց քոց: Ընդհեւ մեզ թո
ղու թի էրկնաւ որ թագաւ որ ընկալ զառ
անշանքս մեր կե: Զայն թի ինոր անհե
ցութ Կրկն քն թագաւ որ որ ժամն մեր ժամ
մայաւ կեց: Օհայր և պորի և ըզմեզ Կհո
գի որ ժամն այն որեւայք ան ըզմեզ սրբե
ան արու թիւն կեցոյ ըզ:

Մայրանկիչ որ ես յան մայրսիրտնայ և
յան թո թի այն կեցեր ըզ յուսայեալ քո
իքեզ քն ժամն այն թագաւ որ Բարեխօսու
Թէ սրբոց մայրսիրտնայ պարզ և եւս պիտ
ղանդու թի էրկնոց պարզ և այն անհեւայք էր
որդու թի: Ընդ մայրսիրտնայ զանձինս
իւրեանց անձանս Եւ Կհոգի և հեղ
մա Եւ մե արեւմեքս իւրեանց եղեն զպայք
քո կանսու որ մայրսիրտնայ Ընդ ըզմեզ
այն կռւայաւ յան թի ըզմեզ զանկեցի Եւ
յան թագաւ հի և եւս թագաւ ըզ կործանե
ցին ըզք երկնայ պարտաւ ըզմեզ ի կանսիս
պայաւ ժամն Ընդ մայրսիրտնայ ըզմեզ
Ընդ որ է Եւ թագաւ մայրսիրտնայ և արիւր ար ըզ

SE

III

n b̄uq yf̄t̄m̄ uf̄ s̄m̄ yf̄ j̄w̄n̄ l̄b̄ȳt̄p̄ w̄t̄ōr̄b̄
 ūm̄. n̄l̄ uf̄ q̄l̄ t̄h̄ȳȳ r̄q̄ d̄t̄q̄ n̄ t̄h̄īb̄l̄p̄. f̄w̄p̄t̄
 s̄ūō ūn̄ ūr̄ q̄n̄ w̄n̄ d̄w̄n̄ȳ d̄t̄r̄ōȳ. ō l̄ ūn̄ ū
 ūt̄l̄t̄ s̄ūr̄ s̄ūr̄ w̄n̄ ūȳn̄ t̄q̄t̄p̄ q̄l̄ t̄h̄ȳȳ. f̄ d̄p̄z̄ d̄w̄p̄
 ūn̄ l̄ t̄h̄n̄. l̄ t̄h̄ w̄ z̄ w̄l̄ h̄īȳ t̄q̄t̄p̄ n̄ r̄ō ȳn̄ ū ūn̄
 d̄īȳ. r̄ȳȳ ū d̄ w̄l̄ d̄w̄ s̄m̄ w̄p̄p̄ t̄p̄ n̄ q̄w̄l̄ s̄ūn̄ l̄ t̄
 n̄l̄. s̄w̄n̄ l̄ w̄l̄ ūn̄ s̄w̄n̄ t̄p̄ n̄ l̄ t̄ h̄w̄n̄ ūp̄t̄
 ȳt̄p̄ q̄l̄ t̄h̄ȳȳ r̄ū d̄t̄p̄. l̄ t̄ h̄ī n̄ s̄ūt̄ ȳw̄ȳ. f̄ t̄p̄ r̄h̄ȳ ūȳ
 ūn̄ ḡū h̄ȳ t̄p̄ h̄īn̄ ūn̄. r̄ū h̄w̄n̄ ūȳ. f̄ h̄īp̄t̄ r̄ȳ q̄l̄ w̄ ūn̄ h̄ȳ
 ūn̄ ū n̄ q̄ ū n̄ h̄ ū n̄ n̄ l̄. l̄ p̄ r̄ t̄ h̄ȳȳ. f̄ s̄ ū n̄ ū n̄ ū ȳ t̄ ū
 l̄ p̄ h̄ w̄ n̄ ū p̄ t̄ ū ḡ n̄. f̄ r̄ȳ q̄ s̄ t̄ z̄ ū w̄ n̄ ū h̄ȳ ū r̄ p̄ f̄ n̄ d̄ ḡ
 q̄ l̄ t̄ h̄ ȳ ȳ h̄ ī ȳ n̄. ȳ h̄ ī d̄ t̄. / ū r̄ n̄ ū n̄ ȳ w̄ f̄ ā ȳ ȳ h̄ d̄ t̄ q̄
 n̄ n̄ n̄ n̄ n̄ q̄ ū r̄ ū n̄ l̄ t̄. n̄ ū t̄ h̄ l̄ n̄ q̄ d̄ s̄ h̄ z̄ ū r̄ w̄ p̄ t̄.
 ū h̄ w̄ n̄ ū r̄ ū ȳ ū p̄ d̄ t̄ ū ȳ h̄ ī n̄ d̄ w̄ l̄ h̄ n̄. h̄ ȳ ū h̄ p̄ t̄
 ȳ t̄ ū ȳ. f̄ h̄ ī n̄ t̄ ū r̄ p̄ ū p̄ d̄ w̄ n̄ h̄ ī t̄ q̄ t̄ t̄ n̄ ū n̄. ū n̄. l̄.
 ȳ s̄ w̄ n̄ ū h̄ ū n̄ h̄ ū n̄ r̄ ȳ q̄ r̄ ū w̄ l̄ h̄ ī n̄. l̄ n̄ r̄ p̄ ȳ ē n̄ ū n̄. q̄ ū ū
 l̄ r̄ ȳ ū n̄ s̄. ū h̄ ū n̄ ū n̄ ū. ū ū ū n̄ r̄ ū n̄ j̄ ū n̄ d̄ ū ū n̄ h̄ ī
 l̄ ū n̄ p̄ d̄ ū. l̄ ū ȳ ō p̄ n̄ l̄ t̄ p̄ ū f̄ s̄ n̄ q̄ ȳ n̄ t̄ q̄ t̄. ū
 j̄ ū n̄ l̄ d̄ ū ȳ. h̄ ō p̄ ū n̄ t̄ p̄ ū n̄ ȳ h̄ ī l̄ ū r̄ d̄ w̄ n̄ h̄ ī t̄ q̄ t̄ t̄ n̄
 ū n̄. ū n̄. l̄ h̄ s̄ ū n̄ p̄ t̄ r̄ ȳ q̄ r̄ ū w̄ l̄ h̄ ī n̄.
 ū p̄ r̄ ȳ ē n̄ ū n̄. q̄ ū ū n̄ j̄ ū n̄ d̄ ū n̄ ō p̄ h̄ ī d̄ ū ȳ q̄ ū r̄
 p̄ n̄ j̄ ū n̄ d̄ ū n̄. ū n̄ h̄ ī n̄ ū ȳ ū ō p̄ ū f̄ q̄ l̄ t̄ h̄ ȳ ȳ. f̄
 r̄ȳ d̄ ī r̄ ū n̄. l̄ t̄ h̄ ī r̄ ū n̄ ȳ w̄ f̄ ū p̄ t̄. f̄ ō ū
 p̄ t̄ ȳ n̄. ū h̄ ī d̄ f̄ h̄ ē ȳ n̄ ȳ. r̄ȳ ū l̄ t̄ q̄ ū r̄ ū p̄ d̄. s̄ ū r̄ ȳ q̄ r̄ ū
 ū l̄ t̄ r̄ ō ȳ. l̄ n̄ r̄ p̄. l̄ r̄ ȳ ū n̄ s̄. r̄ ū n̄ r̄ d̄ r̄ ū n̄. ū l̄ ȳ r̄ ū p̄ t̄
 r̄ t̄ h̄ n̄ q̄ ū r̄ h̄ ū p̄ ū r̄. s̄ ū n̄ h̄ ī r̄ ū n̄ ȳ t̄. ū n̄. f̄ h̄ ī d̄ ū r̄ ū n̄
 r̄ ȳ. h̄ ī ū n̄ d̄ w̄ n̄ h̄ ī d̄ r̄ q̄ ū n̄. n̄ p̄ ā ȳ. s̄ ū n̄ h̄ ȳ r̄ ū n̄

154

5

Ի զայն շափքոյք արեւորու թիւղ շնորհե
 ցեալ քրտարարած ոյք արեւիւթ արժ. զ
 քեզ արեւիւթ անեւ ի քարժ հարցրն իւրոց.
 Որ ի ձեռնեքսնեղի հարարայեւանցն բար
 ձեռն ըզխում արկու ապարտու թեւայի մար
 դկան. զքեզ. Եւ յսօր և մանկու ըրք սքե
 կեղեցոյ ընդ սէրովքեան և ընդ քերովք
 եաներոյ արեւեկ երկրական ճայնիւ զ
 Ընդ արհնեւ զաւր Եւ զմարտն Եւ զմարտն Եւ զմարտն
 Եւ քարժ արարեք ըզխում յաւ իտեալ Եւ
 Որք անցունցին զմարտն իւրեանց ընդ
 հուր և ընդ սուր և զաւանկից եղեն զերեւ
 զօրացն. ըզար. Բարհանայք և պարտու
 նեայք համաբանկան ճայնիւ ըզ.

4

Եւ անմարտնցն ըզմարտն թիւղն մարտ
 նահան կրիք արեւայի իյան ձիւս իւրեանց
 բար ը յարժոյ երանեայ սք հարարայեւան
 սոցայ արեւիւթ թեւ արժ. Եւ զմարտն Եւ զմարտն
 արժ. Ընդ արհնայք և պարտն աւար
 ինու թեւ հեւքեցոյ ին զիշխան անտրեւ
 իւրեան գործ աւիցօք ճրգնող հաւ. Զքե
 սակք երկնից փափայքին հանդ ինի կան
 արման սոցայ որք իմա հուր իւրեանց կեան
 դանացան եղին ի կամարն երկնից իւրեւե
 ցան ի գունդ զըւարժանցն. սոցայ արե
 վանեղի սք հարարայեւան շար ը արեւայք
 զարն ան համբ երեցեք յարժեղովք բո

3

3

ուսուրին Գ ասակից եղէք վերնոցն. Ըրգնեւ
ուսասակեցայք յերկրի յայն թողք իպստե
րայն ի կոխելով ըզաստանայ Գ ասակից եղէք
վերնոցն. Ըր սուս արեալք երկնային ըւստն
այն ծամայեալք ի հնդոցն արբոյ. բարե
խօսեցէք առ արք վանս անձանց մերոց.

—
—

Ըր անե ի սբ հայրապետք արք կանաւ շար
շարեցայք յանձն առեք Գ համբերու թիւս
յարժանաւ արյաղժ թու ձեր ի իշեւ զիք զան
ձիւրս մեր. Բր իստանակ արեանցն անձեր ար
իւնք հեղան. յերկրի և հոտանուչ բարեաց
յարժար հայրա. Բր իստանակ անցաւ արիւն ձեզ
անանցեկ պատրաստեալ արանկ ժառայ ի քե յար.

—
—

Ըր վերին զուստն անարք բարեբանե ի կր
բեցար. սբ սբ սբ էստր Գ օրու թեց կեցն ըզս
Յ ի հասակաւ արբոյ մարտիրոսաց Գ համբ
եկիք. ըզ. Ըրեք արբե անձայն իւստանակե
մք արք բեցար. սբ.

—
—

Ըր ան յայն թե ի մարտիրոսացն ըզ յիշատակա
եկայք հաւասարեալք անքն պատու եցոյք.
Բանդի մարտին անեղով զամեն զանոն արհա
մարհեցին. Ըր մանողք ի իւրով շար շարան
այ փրօկ չին. եկ. հանդի անասանեղեն հրեշ
տակալ և մարտ կան. Գ յայն թու թե պրասկի
քե ընկան. և բարեխօսեն առ արք վանս
անց մերոց.

—
—

Ըր պրասկի չըն արբոյ և Գ հանդուցեալ

Իրերս զ զբեւ. անդ անդ անդ. Եր ճայնիւ
 երգեցն զ անհնէ. զէք ըզսր յայնս և թիւնի
 նոր. և յսօր անհնէ եկեղեցի ըզսր շաւուակ
 սրբոց ճարտիրոսացն. ընդ որս և թիւն ճ. ճ.
 Եր ճայնիւ. Եր թիւն թաւ անհնէ զք սրբացի
 ըզսր և թիւն թիւն թիւն. և սրբոց սեղեւորս
 զերա՛ցոյց. ան.

ՏԿ

Եր յսօր շաւուակ սրբոց ճարտիրոսաց
 ճանկուելք սբ եկեղեցւոյ ընդ զօրս եր
 կեցից անհնէ անհնէ թիւն իբարձու նրս
 սբ երթորդ ու թեւ. և յսօր ճրգնու թիւ
 սրբոց ճարտիրոսաց զու ան ճանկու բա
 նակիք անհնէ սրբացն և կեղեցիք ընսր ընդ
 և յսօր շաւուակ և երգան թիւն ըզսր ըզսր. և զք
 կայք ի հաւ անհնէ կաւայն շաւուակ թեւն և
 յանհնէ ու թեւ անհնէ իրոցս զան ճարտիրոս.

ՏԶ

անհնէ անհնէ կեղեցի սրբոց ընդ ճրգ
 նու թիւն սրբոց ճարտիրոսացն. ուրք անհնէ
 անհնէ անհնէ ի յերկրի և ի յերկնս զք սրբացի
 անհնէ. Եր թիւն անհնէ և ճրգնուակք ի յեր
 կնս ընդ ճր. Եր ճանկուակ անհնէ անհնէ
 սրբոց և թիւն անհնէ ըզսր շաւուակ թիւն և

սրբոց ճարտիրոսացն. ուրք անհնէ անհնէ
 անհնէ անհնէ թիւն և ճրգնուակք ի յեր
 կնս ընդ ճր. Եր ճանկուակ անհնէ անհնէ
 սրբոց և թիւն անհնէ ըզսր շաւուակ թիւն և

Թիք սերունդէ եք և քերթիքէ եք : Բնաւ աւոր
 եւնիք զանուկս զնորս : Եւ զգ ճարտար հասն
 հարկն հնայ զանուկս ճարտար հնայ երկր
 պայտէն անուկս Թիք զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս զնորս : Եւ զնորս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս

4

Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս

11

Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս

111

Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս

111

Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս

Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս
 Եւ զնորս անուկս զնորս զնորս : Եւ զնորս անուկս

Տրչմարիտերկրորայնու թէ ւթ երրո
րորու թեղ բարե բանե զբ ըզքեղ ան
լու ելի ճայսիւ:

107

Ա ըզմու սրահան աշխատու թէ ց հայ
բերեցին ւթ մարտիրոսքն. և ըզպատեցա
ղերն շարին զանեցին ճու ճ հայրու թէ բա
րեխուն թէ սոցա քն հընուցեալ ի թե զ
Որ հեղին զարիւնս ի բեանց փոխանակ
արեան քո ար. և ըզբունու թէ հրապուր
ղին զանե: Եւ ըզպրնակա անսպասկան ընկա
լան ի քեռ քն. և ի անսա որեցան ի դաս
վերին զը արթնոցն բայ:

108

Ա անհամակ ք յարժոյ քաղք ի ճարտի եր
անեղի ւթ մարտիրոսք. որք զանեալ ըզ թը
նամին խորանակեցեք. հրե շահագրն դա
պրն անուակեցեան. և ըզի ք անժոն ոցը
յու ար ճայեալ բերեցին ընդ զարդ ազգն
ձեր հեղու մարեան որք: Ան թան անպը
անկրն ձեղ անանդեալ ճընայր քան զանե
ըսպատու անանքս գեղանոցն հրաշի ք որք:

109

Ա յոթ մարտիրոսայ դարբն զընճայեալ
բերեցին ընդ ան ան անեալ ի ճարտի որդ ան
այ. ճայն ի կրկնից զբայեալ. անե եկայք
անհայրք հօր ի մ ճայ. ճան անգորդք երկեց
խորանայ. ի ըզք ըզանդի անկեղնոցն. անգր
անաթ ի դական թընանե ան որ ի կրկնից
ճայր անկեալ:

82

Ըրչնաւ որբք ճըշմարտիւն և վերհայք քի
 որք զչարչարածիս և ըզմահ յանձն առ եք
 վարձն մն ըզ ձեզ ունիմք բարեխօս առքն
 զն առձանց մերոց. քան զի հեղձամբ արեամբ
 ձերով պայծառ պայանս քե եկեղեցիք և զըստ
 ուեթմամբ խառնարկն ապարշտուն Թեյրն բար
 ընք. ըզձ. երկնային զօրքն ի զեւր ի պատի
 պատարագի մահուան ձերոց և ըզպրանկս
 անապահանս առ բերեղովի հօրե լոկ. այնչ
 քն զըւարժուես երկնից անհեղեք. ք
 զքն Թագաւորն. քն դասս երանելի սրբոց
 ընդսկեցեք. քն զսահու Թիմոթ զքն Թագ
 աւոր. քն սրբոց հոգւս մեծի. քն զքրիստոս
 Թագաւորն բարեբանեցեք. քն զինոքսն սցե
 բարեխօսն Թեամբ սրբոց ոցն.

Մարգարէի զգրուած ընդ քրիստոսի
Մարգարէի զգրուած ընդ քրիստոսի

ճեցն անցին անգաւանսք ի սրբայեա
 իսկն արծ հաւն ոցն մերոց. Որք կամանն
 իրեանց անցին ընդ հնարեցն աւր. և դաս
 ալի. ցեղեն վերին զըւարժուեսն առ. քն
 իրնդրեմք իքեն Թագաւոր փառաց անգաւան
 աւք սրբոց զեկայնոցն. ի սրնա. եցեք. ի վեր
 նախան զօրու Թեքու մեծ պատերազմեաց
 յայն Թեցին Թըշմամցն և դասակցեալ վերին
 զօրացն անհերք բեզպակեն և փառաւոր են
 և քաջու Թե արիւրք ար ճըգնեալ ար համար 4

7

բարձր անարեք ըզնա յաւ իտեանս լնդ
երկնային զօրսն միւս ձայն ելով ըզպրաս
կիչն սրբոց բարեբանելով միչ: Չբեր
կրեան այսօր ի իշատակի քաղ և յաղ թող
սուրբ երանելեացն աւրհ:

Այսէկ սիրողաց որդիաց պատուելոյ ըզ
իշատակս անթանի արաւ և աղօթիչք սո
ցաողոր մեամեկ: Որք փորձեցան ի փորձ
արոյ և հրոյ և իքո պատու երանաց երբեք
ոչ խոտորեցան. աղ: Եղեն սուծար սրբու
թեանմահ բանիդ. և ըզպան ձրս հնգ և որս
պատանօր պատրաստեցին. աղօ:

Այսօր ճրգնու թէ սրբոցն ըզաւար ճան
այ եկեղեցիու բախու թէ մեծաւ հանդ երձ
օրու և սք իւրովք սօնելով զիշատակ սոցա
Արայենդ եղ կենաց պարգև եւայ մեզ ի բե
իբր ժրչիւ թի պատու ախանսք արեամբն
իւրեանց: Իշխանու թի ու նին ի հոգւ այն
սրբոց մաւա խորդ ել մեկ յեմն վեռին. իքն
ղայ կենդ անեաց իսեծըն սիրովն:

Որք հաղորդեցան շար շար աննաց քոյ քս մէ
հայրապետն և վերաբ երեւոյ պայծառա
ցան ընդ անմարմին բազմու թիսն. սոցին
անաչանօք իւրնայեւ իսեկ անձ հաւա րոցն
ձերոց: Որք իսկրգբանե պատու եւայ եղեն
իսեր բնութից հօր և ըզտիեցերս հրաւ իրե
ցին յսրդ եգրու թե շընորհս. սո: Որք զըն

17

17

17

4

Թայցիւրեանց կառարեցին հաճոցիք քո
քն և բարբառանաւնաւապանս իքէն ընկալան
Ընթիւն ասեցեք բարձրարարեք ընկալանս
անան. Չեւկիցրն հօր և հոգւոյն որբն
կեանքիկ իրաւն ժամոց. և բարեբանս որ
բանաց ճոցիկ քար: Չեթրրապեանս
իւրբոց հայրապետաց որք հեղմաւք ար
եանսիւրեանց նրժանողք եղէն իրոկողին
չիւրեանս բն:

5

|| զարմեաց մեզ արար թ մեր իշխանապետ
ւր հայրապետացն: Որք յանուն քո ար
դարձն ցին զանխարհս կոռոցս իւրաւանել
ուժեւան թիւք սոցա ոչարեան մեզ
եւ արժանի եղէն ընդ աւելիքէն զանժա
ռանս քան աջ պրանսն ւայ:

6

|| իրաւ իքն ըզհարչարանս յանձն առե
ալ համբերեցեք ուժամ աւեր հայրապետ
ար և արժանի եղեք զերկեացին սոռհու
պրանս: Որք քոր ձեցայք շիջանուն և զան
ժանանս եղեք պատրաստեալ ձեզ զարք
յու թի հանար ձախու թի ունիք բարեխոս
ելաւ արքն անձանց մերոց: Որք զան
արչաւ թեցրն զանեղեք զկոռապաշտու
թի ուժամ աւեր հայրապետք հաստատու
թի իքե հայեցեք անդ արարեք եկեղեցոյ
ընծու թիւ պատր հրեշտակաց և ժամո
կան: զի զարմաւնեալ ըզ թըշտաւսիւս

7

Եւ ի սարսաղեցիս սբ վրկայքն և եղե
 յաղծողք ի պատերազմի և խորհուրդ և արե
 անք մարտեան ընդ դ եմ զհում և զհոսու որ
 և այք ի մարմնի և զհոսու որ եցին ի մահ ըզբ
 ի սար և սասցաւ նա պարծանալ յառ ի արեւո
 կանս Երանու ետեւայք ի հողեղեն զըւար
 ժանցն և բարեբանեայք ի դասուց մար
 ժան որայ սբ վրկայքն անեղին աղով ըն
 պրասկեայ եղեն

Ի շատակե այսօր քաջ նահատակաց քե
 րոր ոց վրկայեցն Եկայք ժողովուրդ ըզ
 ցրն ծու թք սօնեպոսք քան զհոնե ողքե
 անան զանս և յաղծողք ի մարտի և պրասկե
 այք ի հօրե Եկ ի սասու որեայք ի յերկրի
 պայծառ այեայք ի յերկինս և դասակցե
 այ ընդ հրեշտակս Եկա

Ը զսու թիք սրբ ոց քոյ քա զաստատ
 եցին ըզհոնե նրս սբ եկեղեցւոց կանգնե
 ով ի սամս ըզնր շան յաղծու թք Եւ հեղմայք
 սբ արեանն ի րեանս այ պատեցին ըզտե
 դերս ի դ հցապաշտ մոյրու թեցն և եղեն
 յաղծողք ի պատերազմի Եւ զորս և մեք այ
 աշեմք քն ընկայ և ըզմեզ յերկնացին ի սորա
 այ իրու սեղեն առ սիգ աստին ք արե ի սօսու
 թք և աղաւ թիք սուրբ ժող սաս որայն

Ք զքեզ կարող ային յօգ սու թի սբ մարտի
 ուրն և ասեին որ իք արծու նրս բնասկե

111

112

114

7

այ դեպ իրենցէն իմեզ: Իմե Եւրոպայի ընդ
 այ դու պրահայի պարձանայի իբեզ յուսայե
 լոյ: որի: Աւերհեկայի ղոճեայ և ինքու հան
 քուցեայ: և դու Եւրոպայի ղոճեայ հոգւոյ մերոյ
 որիք արձուպրահայի: Միշտ և յաւ իտեան:

Միջքի որդ պարձանայի ապա ի մարդ կան
 հրահայի: Ընդ սու թէ ի իրենիս հասանի
 եայ և ի իրենիս պրահայեայ ընդ անմարմն
 քրոյ ան: Բանդի դու վառ եցար զիսն սբ
 հոգւոյ և յաղ թեկեր արիաքար անմարմ
 են բեկարայ: Ենդ ան արեւ բարեխօսելի
 ընտերան հոգւ և որի և սբ հոգին զի յաղ թ
 եացուք հաւ անմարմնիս բե
 ն ղեկար ղոճեայ ղոճեայ: Իս մայր
 հեկայ անմարմն քր պարահայիս սբ
 անտեւ ան Եւրոպայի որի որիս
 ան որեայք Եւ յաւ իտեան: Միշտ և յաւ ի
 ան արեւ հանու ղոճեայ հանայ և զյաղ ղոճեայ
 և զի ղեկար անմարմն պարահայիս սբ հոգւ
 Եւրոպայիս որ ի ղոճեայ ղոճեայ ղոճեայ
 թիմեայիս իտաւարիս սբ սոբբ և ղոճեայ
 բարեխօսու թէ սոբբ ոյ քոյ որիս: Եւ որ
 Եւրոպայիս ղոճեայ և երկնայիս որ
 և ղոճեայ ղոճեայ և ղոճեայ և ղոճեայ և ղոճեայ
 անմարմն քր արձուպրահայիս ղոճեայ ղոճեայ
 Եւրոպայիս և ղոճեայ ղոճեայ և որ իտեան և ղոճեայ
 դանիս հանք ան Եւրոպայիս ղոճեայ ղոճեայ և եր

Կովք հոյ և որոք բար. Ետն և հեցեք
ըստ. որայք հրեշտակայ և մարդ կան. զի
բարիչն արարածոց միայն անու թե աւել
երգով բարձրարա:

Ողորմա թեքո զորու ըն բայ մեզ ար
և արժանի արա զմեզ յուսեղէն յարկայ
քոց ընդ մեզ քո. Ի պատրաստեալ քո յ
թեմանքս արբոց քոց ընկայ և ըզմեզ իբր
կիչ յարեցրու թի Ի որ ըստու թե կենաց
Ինքանէ քո յառեմի որ անու որ ահեղ.
Ինայեա յարարած ըսքն բարե Ի սուս թե
և այն թեք մեք ճրգեալ որայն.

—

Ոճիւստակըս վրկացից քոց քո պարսկ
եա մեզ ահեղ քո քեզ արժանայեա.
Կայ մաւ և մտուս զին զանձինս Ի ըրեանց
քեզ պատարայ արե աւել և Ի ըրեանց. և
կուս և ին պրասկի իքեա ար. և այն
այն թեք իբր կիչ ի սրտայեա Ի մեք եկեղե
ցիքն զոր ըստայցար պատու անան արեա
Տեք քո արբոց.

—

Որդ ճրայախար քո զորու թեք Ը մե
ու զեր ազգի մարդ կան. զու զանե ընդ յայ
Թող մեք զվեկայն Ի պատրաստ մի զն անու
անքոտն արժ հարցն մերոց. Եւ ի մար
մնի այն մարմնայան զեր ի վերոց քան ըզբ
ուս թիս արհամարհ եղով անարդեցին ըզ
Հար տան զանս և ըզմա հ և եղեա վրկայ քո

—

Կանսաւ որ յա հու աճեն. որ. Հարստաց
եւ պայսօր և զէք մօտեմք բարեւանակն
վերայ հին. Խաղաղոյ բարեւանակն մեր սնօ
իւք սոցա. և իբրևեա զմէջ ինեղհայ մերոյ
Ըզոր մհեցեք է. Զու բարձր սրտեք
բարեւանակն հմեւեն. Եւ իստաւ այն իւրոյ տեւ
օղ մք զվերայն սր ծանկն սրտա. և երբ ակեց
անստաւանակն զօրայն մհ. Եւ իստաւ իւ
ան սրեւայ զայս սրտա. ոյ մար կան իստ
տաւ թի ճրվարտա. թե. և հրաւիրեայ
յերկնից արքայն թիւ մհ.

4

Կ յիշատակաւ վերայ հից քոյ մօտեմք այս
օր քն թմաւ մ. որ ւայս շաւօր սոցա ուրոյ
եւ. Եւ իստաւ թիւ մհ մտօր էն բրաւաւ որ
ին հեղմամք արեւան իւրեւան. և որ անակ
հիցեղեն վերին զըւ արթմոցն. Եւ իստաւ իւր
արեւանակն անստաւանակն իւր յանրատա կոյ մ
ոցն. և զի շաւ միստաւան թիւ հարեւ հիցեղե.

11

Եւ յար յիշատակ արքայ քոյ. որ անակ
ուայ անստաւանակն համք երեցին և որ անակ
հիցեղեն վերին զըւ արթմոցն. Եւ յար և հր
եւ յար քաւ միստաւ անակն կանսաւ որ շար
հարանրա ճրվարտա որայն որ քոյ թիւ մհ
անօրեն բրաւաւ որայն. Եւ կս թմաւ մ
յաւ հմեւ և հից. որ կրտաւն իստ շարեք կերայ
եան կենդանեայ և իստաւ ոյ քոյ իստաւ

11

Եւ յար եկեղեցի քիւ պայծ ան անայ յիշա

82

աւակաւ սրբոց ոչ զըկայ հոյն, որք արեւոսեւ
 աւն ար զաւարն սեր. Այսօր է հեղու մի ար
 եւնի սոցա դաւթ հրեշտակաց խնայար հեւլ
 ճիւղք անու թէ տօնեւ ընդ մարդ կան: Եւ
 այք Եւթք քի հաւ աւանցեալ քա. կանաւրեւ
 ցոք ըզ յիշումակ սրբոց ոչ զըկայ հոյն, որք ար

Սաւ ըք քեզ հաւ յիշ երկնաւ ար որ կրաս
 ին կորովեւ Եւթ արեւանիս իր ասուն ցսեր
 ուլե կից. Եւթ քեզ գ ուլե մըք Թագ աւար փառ
 աւց քն. հաւաւ մայնեալ ընդ սք ըզ քն յեկեղե
 ցիս արդ արոց. Եւթ բայ զան ձիւրս սեր Ե
 աւաւ մարացոյ սք երրորդ ու թեւաւք կեւ
 դ անարար սք հոգի:

Սար թեւցին սք ք ըն փառ օք Եւթ ըն մար
 ցեւն է հանգիստս իւրեանց. քան զի ընդ հոգ
 Եւթ ընդ սոթ Եւթ անցու ցին զմար ճիւղս իւրնց:
 Եւթ զարիւնս իւրեանց հեղին. շար շարաւ
 նայրն հանք երեցին Եւթ սոցաւ նայրն բը
 նաւ որոց անարդ եցին յաշխարհի. Այդ Ե
 կայ ք հաւ աւանցեալ ք կանաւրեւ ցոք ըզ
 յիշումակ սոցա քան զի արարեւն մեզ բարե
 իսաւ Եւթ յար քան թեւանն այ:

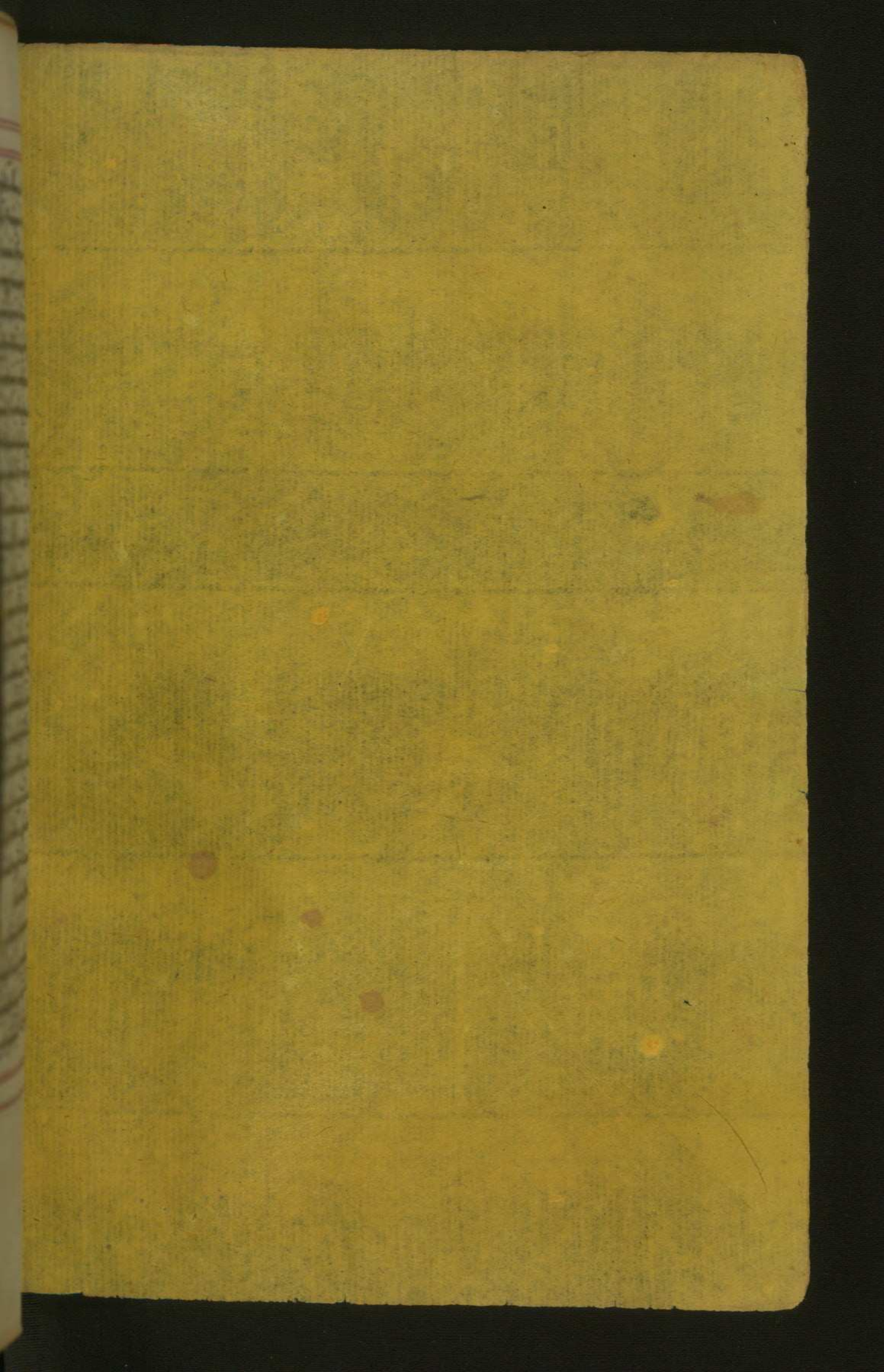
Սան իսկ սրբոց ոչ ի թւոց Եւթ աւ ք իւր քա
 հանգու ցեալե յոսկերոս սոցա Եւթ հոգի ք սո
 ցայ ք դաւաւ արեալ ընդ հրեշտակս իշե
 կինս. Բանակ ք հրեշտակաց մն շար թեւ
 զնոք օք Եւթ ք ահիցեւն ճիւղեանց յա հաւ Թի

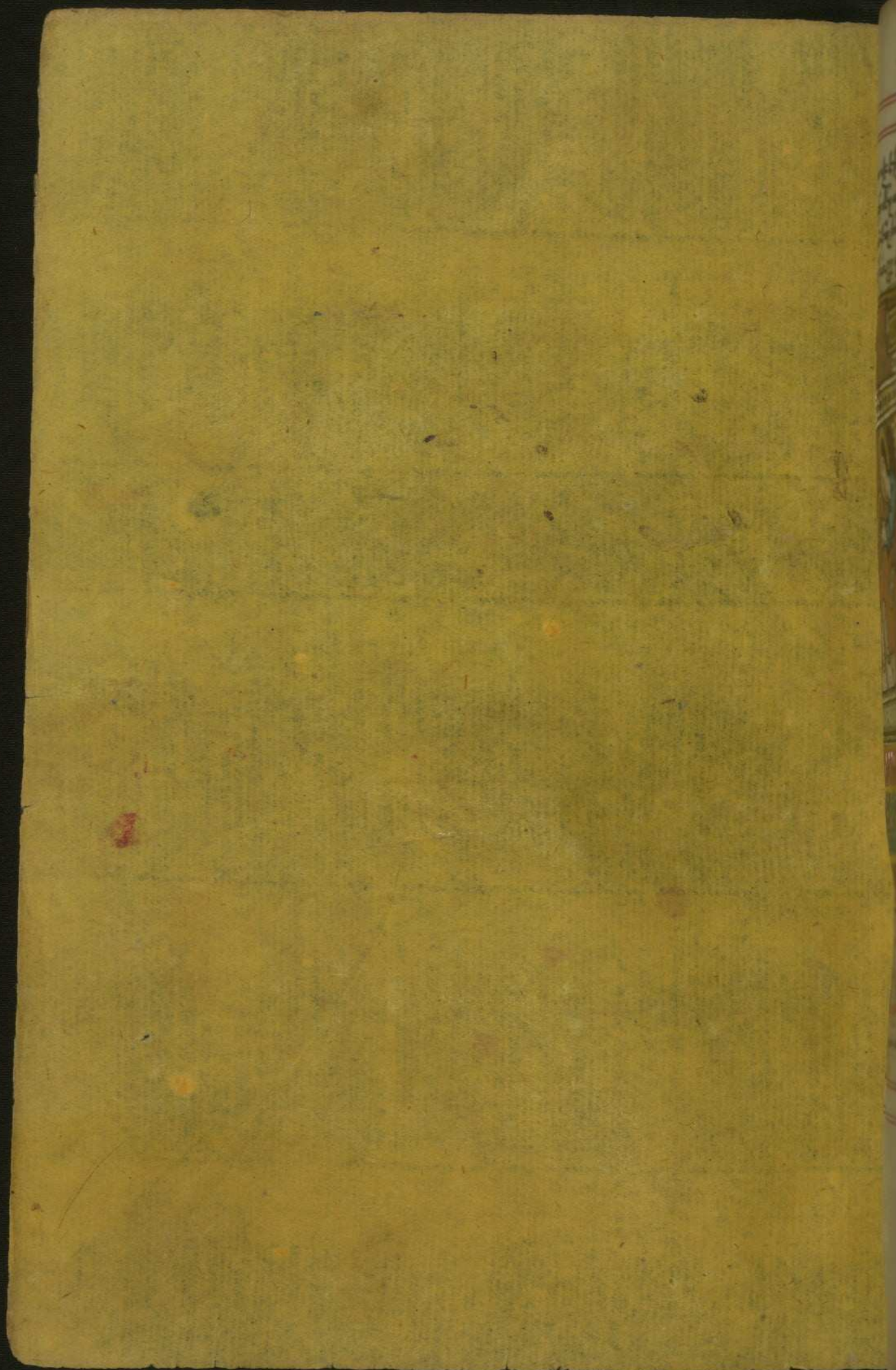
—
—

—
—

անտես իսրայելից . եկիր երևեցար մարտ
ունի ուսուցեր մեզ այն անբախտ փառ . և անսպաս
անցես վերահաս իմարդ կայնեք երկրորդս
գեարդեցի փառ . և քանի ի յանձն մանկանց

ս անտես

կատուս . Հաւորեալսն անկեցեաց
արհեստագործութեամբ յանտես
իմարդեաց սյարմարմ և կոխեցե
լլանսն անբախտ փառ հար

Գրեմ ձեռնաց. Նրման հիւանդացու ամբս կեանքս եմ
 ք հոգիս Կրն թեցեցոց ձեր լնկողտե. Չորս զի
 խեղեք յայնպէս հըն կեանք անկեաց. հանդիպ
 անկան արժանու որեւտե. Շարս ան թեցեք
 և բար ձր արարե ձք բոլորս յաւ հոնեաւ
 Ի քր քարոյն ձե քորու ձք բանս ամբս
 ձք ձայնիս կեանքս ձք քրն թեցեցոցս ձք
 և զայն թեք ձք քեզ բարեբար. հանդիպ ք հո
 քիս ձ ան արեց քոց լոնք ար բար ան կեանք
 անք և բար ձր արարս քո ձք քանուն քոյն յաւ
Որստեղ ձ միտք բար արար կեք ի քն արարս
 ամբ եցեք բոլորս լնկող և ար ձ մարտն թեցե
 ան ան իքեք ան զիս հաւ արար ձք ան ձե ձի
 քու մարտն ձե. Նր շարս քոք ար հոգ ան
 լու ամբ արեցեք յիշանան կեք ի քե անոց ք հոգ
 հանդի լնկող մարտ ամբս քոյն. Նրք հարար
 քեց ան մարտն և արե ան քոյն քոք. հանդիպ
 ք հոգիս անոցս լոնք ար բար քոյն ար ձք քանուն
 քեք և ք արե ան քոք ձք
Եղ զայն ձե ան ան հոգ ձի քոյն քոք ան
 ձայնիս յաւ հոնեաւ քոք քրն թեցեցոցս. ձայն ան
 ք և իշանան ձեր ան ձեք քոք քեք. ի միս ան
 ք ան քարոյն անոյն քոք քոք քանուն անոց ձք
 ի ձայն զորոց անոյն քոք հոգիք քրն թեցեցոցս
 և յաւ ան քոք քոք ան ան ան ան ան ան ան
 ան. քոք քոք և ձք քոք քեք ան ան ձեք քոք
 քրն ան քոք քոք ան ան ան ան քոք քոք քոք

ii

iii

41

Պէջեալսնայ: Եւ զհրաւիրեցէր յանձն
հաւ թի զայսպէս մարդ կան յանձն հաւ թի
Բաշխող քն աղաչանալ քն աւ յանձն
աւ ը հանգո:

Եւ զայսպէս ըստ յանձն
կան երգ ու թաղ աւ ըստ ժամանակ
որ կանաւ որ խոնար հաւ թի ըստ քն
ի զեր կիտրիկէ ըզպարտեալսն ի ծառ
ականեկ ահ եկք ըզքեզ ալ ը հարցն ըստ
րոյ: Եւ ըստ ըր ըզսա հ կ զեր աւ ըր ըզն
ըն զեցեալսն ի որ ըստ յանձն ըն ըստ թի
քն ի զն իսաչ ին կ ի զանեկ ըն քն ի կ երեկ ման
Թաղ աւ որ աւանս հ: ահ: Եւ ըստ աւոր ըն
ալ ըստ հոր կ հրաւիրեցէր աւ ըզն ըզն աւ
անող ըստ քն աւ որ եւ ըզն ըզն ըզն
ըն զեցեալսն որ աւանկից ընեկ ալ ըստ ո ըզն
Ընտր ահ եցէր քն աւ ըստ ըն աւ ըզն ըզն
նա յաւ իստ աւ: Եւ ըստ ըր ըստ հանդ եր
ձեալե գաղ ի որ աւեկ զեր ի որ կ ըստ
որ քն աւ ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն
ըն աւ ըն ըն ըն ըն ըն ըն ըն ըն ըն ըն
քն ըն որ ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն
ըն ըն որ ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն
ըն ըն որ ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն
ըն ըն որ ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն ըզն

Ընդ ըստ աստուծոյ յայնչեալ զի զմեզ
 ընդ քեզ փայլեան հարկն էլից և զպարտու թիւր
 հրաշի ծղիւթ անհին յայնժամ և զյա հեղին
 զարհուրեալ զողան արարած քի ճայնե
 արովքէ ապոյ ժողովն յորժամ հարկանե
 հրեշտու զհասկեան և կոչե իր ատանան
 զայլ և որդ և ոյ մարդ կան յայնժ
 ամ զարհուրեալ յայնչեալ զարտու յայն
 Ընդ ըստ աստուծոյ յայնչեալ զի զմեզ
 ընդ քեզ փայլեան հարկն էլից և զպարտու
 թիւր հրաշի ծղիւթ անհին յայնժամ և զյա
 հեղին զարհուրեալ զողան արարած քի ճայնե
 արովքէ ապոյ ժողովն յորժամ հարկանե
 հրեշտու զհասկեան և կոչե իր ատանան
 զայլ և որդ և ոյ մարդ կան յայնժ
 ամ զարհուրեալ յայնչեալ զարտու յայն
 Ընդ ըստ աստուծոյ յայնչեալ զի զմեզ
 ընդ քեզ փայլեան հարկն էլից և զպարտու
 թիւր հրաշի ծղիւթ անհին յայնժամ և զյա
 հեղին զարհուրեալ զողան արարած քի ճայնե
 արովքէ ապոյ ժողովն յորժամ հարկանե
 հրեշտու զհասկեան և կոչե իր ատանան
 զայլ և որդ և ոյ մարդ կան յայնժ
 ամ զարհուրեալ յայնչեալ զարտու յայն

հաւում ծեր զիշխանու թի յաւ իտեւից ըզ
նրն թեցեալսն զերամ եր յանձնի իկեանս
Արժանաւ որայ քոյ անձ թի ք յիշեալսն ծեր
ընրն թեցեալսն յոր ծանգայցեա անձաւ քա
նօք հանու ցանել ծարդ կանքստ քործ սկե
ժերնրն թեցեալսն շնորհեալ անի ընդ

սուրբ ըս քո
պատիւ և ծարդ անի քո որ զանի ծեր
ըզմահ ծաշակեցեր արար

հարցն ծերոց: Այնու
անցար հաւ աստուկ ընրն թեցեալսն յանու
քո ըզկեանս ար: Արդ ինրն քե՛զք իքեւ ծա
րդ անի ար: Կհոգ իս նրն թեցեալսն քանեա
ընդ սք ըս քո ար: Կար ան եցեք: Բարձրար
արեք ըզնրանեալսն ի յաւ ծաւ քաւ ան անգ
դար հոգե որ երդ ար: Արդ անցնե ընդ ան
սյ երկնից: Ինորոց էլ զերես երկրի: Բարձ
հոգե էլ ան անի քորդսն: Գար ծաւ ցանել ըզ
նրն թեցեալսն հանդ երձ կեւն անե օք: Բար

նորոց էլ եւ քանո արժ հաւ աստուկից
ընդ հօր յեւ թե ան քեզ կարդ անք ծարդ ան
սեր: հանգոյ զհոգի և ս նրն թեցեալսն ծեր ընդ
սք ըս քո: Արի ծեր յերկնից զնրն ծեր քաւ ան
ինն ան եր դ յանցանսն արանսց: ծերոց էւ ու
Թէ քարձ եր ինր իան ին անարան ծեր օք: Կ
Արժան ծեր զիշխանու թի մահաւ կանաւ որա
կանս մահաւ անք քո քո քանաւ արայ քաղաշա

7

11

III

III

աւծնիս. քս յիշեալ ծ:

II Ի հայր եւ քարէ իմաստ. գրեալ իսկ յոր
Չեցեալսն եւ պարզեալ եւ ձեռն քան բարւոյ յան
ուանոր քուն սրբոց յոյ՛. Ի հայր եւ ի սրբոց եւ
Կնէ եցեալսն ընդ ազգէ. Դ ասեալսն կարգեալ
ըզ ձեռնս. Եւ ի սրբոց ողոր բաւալ զի սրբոց կարն
արայար Ժանի եւ ըզ ձեռնս ըզ եցեալսն ընդ
Բայ ձեռնսն աբ ըն համու. Ժա:

II արդե ժամ ինքն քորով եւ ժամ օր հաւն
եւ ըզ հոյեղեալ բաւ թիւ հոբեղեալ սրբոց
Լուսն արեալ Ժանսարար հ քար սրբոց հ ք
եւ ի իւր սրբոց բանակալ հ թե շաւկալսն անսր
ք ըն թանան. Ի զե թիւն եւ թիւ հին անսր ք
ընդ աւ ալ անն յա հ Ժա եւ անսր ք անեւ
այն Ժամ ընդ անաւ ըն լիւնիս:

III *արդար ար արարեալ ք արար ի իսկ զե*
II զանակն յանոց իմասն եւ ի զայ իմոյ: *Աստու*
ար հարաւ եւ զե զիս:

II Եւ թե ժամ ինքն զայն իսկ ք անսր ք
զանակալսն արեալ եցոյց զիս: *Այլ Եւ թե իսկ զե:*
II զիս յիս քեզ քեկեղեցի. Եւ զիս յիս քեզ քեկ
դանս սրբոց եւ թիւն. Եւ զիս յիս քեզ քեկ քա
հանայու թե. եւ զանակալսն հ հոյր եցի ան
արարեալսն իսկ: *Այլ Եւ թե իսկ եւ*

II զիս յիս քեզ քեկեղեցի. Եւ զիս յիս քեզ քեկ
Ի զիս քեզ հաւ անայ եւ զե արար իսկ իսկ. Եւ
Իս յիս քեզ հաւ թեկի Ժողովոր անայ քեկ Ժա

Երկուսն որ արցնիս օգնեալ հնձ: **Այ օճա**
Վարդապետ Երեմիայի: Երկուսն որ
այ զիս արհիմանապարհի ընդ իմ քան զի
խորտակեցի զայն քեզ: Իսկ այս անոր թի
ի հոյ յարքստ ստեղծ անձ օճ **Այ օճա**
Գեորգիոս Կրտսեր Երեմիայի:

Ան անուսն ելով հոգի իստապարտ թե երթ
ուն արարիչն հայտնով անձի հանգոյ:
Երկուսն որ հոգի յն ըզա պահեալ զի ք
խաչի և յարտ թերտ հաւ անուսն Երեմիայի
Երկուսն որ հանգոյ զհոգիստապարտ իշե ընդ սո
րս զհաւ անուսն քան զայն անորտ թե յեթ
քան զայն Երեմիայի Երեմիայի Երեմիայի
արքստ արքստ իստապարտ թի զանուսն յար
անձ և հանգոյ զիստ և թե ընդ սո քան զայն
անուսն ըզա ըզա յար հոգիստ և յար

Երեմիայի անձիս ի հոյ յարքստ ստեղծ
եր զիս և հոգիստ և իստապարտ իստապարտ
և իստապարտ իստապարտ իստապարտ և իստ
ղծու անձ Երեմիայի անձ և իստապարտ
անձիս և իստապարտ իստապարտ և իստապարտ
Հոյ Երեմիայի անձիս և իստապարտ իստապարտ
քան զայն և հոգիստ և իստապարտ իստապարտ

Երեմիայի անձիս և իստապարտ իստապարտ
և և իստապարտ իստապարտ և իստապարտ
և իստապարտ իստապարտ և իստապարտ
և իստապարտ իստապարտ և իստապարտ

Իմիւսանդամ պալլուտեանքոյ քոյ յարու թի
 մե պիտուտայար յի: Հոգիդ ճշմարտա միտ
 թարիչ ըստաւ որայ անպահանջ ար ամ ամ
 նին և ամե նայն քոյ սրբ ոյ յիշեալ Կ հո
Ուայն մեծի զուարթնցն և ի հընչ ումն
 հրաշայի փողոյն ուր հողայեալ ճարմինը
 ճարտ կան նորո Կ ին յայնմաւ ուր յա հեղին
 յիշեա ան Կ Կ և ըզմեք ըզնրն թեցեալն և
 հանգոյ ընդ արքոյն: Կ որ ճամ պղան նորո
 նեան ճառ ազայ թի ք փայլե և թագաւ որ
 ըն թագաւ որայ փառ օր ան սանին յայնմ
 Կ որ ճամ սանեան դատաստանին դընի և
 դըպրու թիքը հրաշիցն բանին յայնմաւ
Որ երկայնամիտ դեա նոր քաղցր և անտխա
 կալ հանգոյ Կ հոգի քո ճառ այնց զի մի դա
 րձոյի անանկ ամաչեցեալ յաւ ուրն ահեղ
 անեանին: Չ յիշանալ հրաժարեցոյն ի հա
 ճոյս քեզ ընկալցին և զու խորս մեք ընկալ
 ոյ զաբ ելին նային և զաբ ըստ համու ն զի մի
 ի հարան քու մօրոդայ հանգու պեւ ըզմ
 ուայն քո և Կ հոգի նց դ անեպեւ ընդ արք
Որ խոնար հեցար յերկնից բանդ արժ Կ որ
 և ան եր ճարմին խորք ցկու սեւ յիշեա զնրն
 թեցեալն մեք յոր ճամ գայցեւ ան ճառ
 փառ օր զի դու ես նոր ամեք իրի: Որոն իս
 իշխանու թի մա հո Կ և կեանց և իսա իւր
 քո ըմ թեր զերկու նրս մա հո յի: Ինքուտեղ

—

—

—

բոցառեւի դասաւ որ ահեղ անպատիւօք
անձամբ նկն յիշեալ ընդեցեալսն լսեցի յոր
ճամբացսն անձամբ փառօք քան զիքսն
փառսն ըբ յառ խոնարհաւստ անս Կ

111

Սարգսն ըբ անձամբ զարարանքսն ըբ
անտեսան նեք սոյ ըբ ըբ ինքն ըբ ըբ
ընդ ըբ և հանգսն ըբ ըբ ըբ ըբ ինքն
քան ըբ ըբ ըբ և յարհանց հօր սոյ ի ի
նիւսանգամ քն զարարանքսն անտեսան
արարտ արհեա ըբ ըբ Կ ըբ անտեսան
հոգի յոր ճամբարնգեալ ըբ ըբ անտեսան
քան ըբ ըբ ըբ և ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ

112

Սարգսն ըբ անձամբ արարանքսն ըբ
ընդ ըբ ըբ ըբ և ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ
որ հանգսն ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ
անտեսան քան ըբ և հանգսն փառսն հօր
արարանքսն քան ըբ ըբ ըբ և ըբ ըբ
և ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ
անտեսան յորսն քան ըբ անտեսան ըբ
և ըբ ըբ քան ըբ և ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ

113

և հաւոր քն զարարանքսն յոր ճամբարն
որ ինքն ըբ անտեսան քն ըբ ըբ և ըբ
անտեսան քան ըբ և ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ
և ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ
և ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ
և ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ
և ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ ըբ

մեզ անորոշ անձինքն իմացել արբեցի խաչին
 որովհետև մեզ փրկողն թի. և փրկողն և զոգ
 ընդ առաջ անձ որդւոյ որ իցեցին ի
 իր ստանալ անձ յիշեալսն զնրն զեցեալսն
 ի մեզ անունն որդւոյ խաչին արեանք որով
 յիշեալսն և զանոց ընդ մեզ ըստ իմ
 ստանալ անձ զանոց անունն ընդ ընդ զեցեալ
 սրն մեր յիշ:

*անոց անձ որ իմացի զոր փրկողն մերս
 իր և թի. իցեցին ի խաչս և զեցեալսն*

զի ընդ մեզ անորոշ անձն ի կեանս անձ
 հարցուն մերոց. որ հանդերձեալսն
 զայս փառ օր հօր զարթուցանել ընդ
 զեցեալսն իմեզ անունն որդւոյ խաչին և
 ընդ մեր սրն զեցեալսն անձն. և անձ հաւ թի
 որդւոյ իմ և անորոշ ի իցեցին անունն թի. իմ
 ստանալ անձ զանոց անունն և յայտարար հաւան
 անունն իմ. թողու թի շնորհեալ մեր սրն զե
 ցեալսն անձ. զայն անձ իցեցին: Բարձրաբար
 իցեց ընդ այս փառ անունն. որ նրան ի ընդ ան
 ձ հօր ծննդի իւրոց. և մարդ ապրանալսն
 ի ընդ անձ զարարած ըստ անձ. որ ընդ հողայ
 եայ ընդ թի. և մարդ հանն անորոշ ի իւր անձ
 թի. և կեանս որ ծի ի կեանս անձ հաւ
 եան ընդ զիմա ծի անձ ի յորդ առ առ,
 բարու անձ ծանոցեալ յայտի զայտու շարով
 բե հողեղեն. բարու անձ բանին անունն անձ

82
 82
 82

7

8

Ի յս ի յուսնոց զվեպ զուսուս արեայ որ փսուս
 հոր հանդերձեայ եւսայ իր ասեպ զեւկի
 ար ծանաւ որեւս և զգեթ զգեթ զեւսայն
 անձամ ի սուսանոց զոց ընդ սբ ըսթ. Հոր
 և հոգւոց համարոյալից իտիեպ եւսայն և
 հեղ ասեպն ար ծանաւ որեւս և զգեթ զգեթ
 զեւսայն անձամ ի սուսանոց զոց ընդ սբ ըսթ
 թ. Հոր և հոգւոց համարոյալից իտիեպ
 բաւան և հեղ ասեպն ար. Երկնի և երկրի
 արդար ամաւ որ յոր ծամ հատու զանեւս
 ըստ գործոց իւրարանց իւրոց ար.

Ի յարար ի շոքեա հոեղինաց և հոյեղինաց
 և մըւր արեւեւս որ փսուս սբ անիտի անաւ
 որ արար ասեպն իցս իքեւս հայցե. Եւս մըւր թմ
 զու թի շնոր հեւս արեւեւեղնոց մեթոց. Երի
 յերկրի երեւցար և ընդ մարդ կան ընսակե
 ցար և անձահու թի արար և եղեր մեթ մայ հայ
 զեղնոց և իքեւս. Հոր ծամ արար իս թմ որ փս
 ուսոց և սուսանոց ի շսանու թե և փայտ ար
 որեւս ան իքեւս փսուս օր զգեթն արեւան ընսթ.

Ի յանդուս զո մարդ ասիթու թեդ զգեթ և
 ցար յարար զո մարդ կան ընսակե ի կուսեւս զգ
 ընսեւս և յարար և արար և զգեթն զեւսայն
 զարեւմեթնոց սբ ըսթ զո հանդոց թմար ար
 յուս իտեւսից. Երի իքեւս անհոյս զեւսար որպեւ
 փսուս և զմարդին և զարիւնըր զո քարեպ
 եր ի փրօկու թի արար հիւս հարար եւս

111

117

297
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

ամսական հոգի որ երկնից գու նայում է թե ինչ
 Թայց անշուար հիւսիսք. Իրենք ինչ ինչ աւար
 ընծի յոր ծամ ան նեւ պայտեղու թի քոյոց
 ասորոցայ. յայն ծամ Իննայեայ ի ծ ան այսրն և
 Ի թմա ան ի հոգիս մեր նրն թե ցեղացն և յիշ
 եան պարսնու թե քան զի գիտեցք մե ան բան
 քոնէ. Ի յոր ծամ հրաշայի ձայնիս փողոցն
 յայն նեւ մեռ եայք և կանն ան ան թի ան հաւար
 քոք եմն. Չ քնկըղմեայք քս յա հայկն մե
 զայ ծագու և ապրեցոյ ի գե հե նայն ըստ ան
 նորս մե երրորդու թեդ. Ի յոր. Չ ըստ ան
 բեայք քս ծ ընդնդ եամբ մե ան ան կանն թի մի
 Բարկու թե Ի սրաներ և մի սրտանք ան թե
 ըր քս յանդ իմաներ. Ի յոր մ ը ք.

111

Ի ար ձրեայ Թ ապա ան որ յաւ իան նից հա ձ
 ր ան ըստ իցք ն. որ զ միա ծ ինդ ան այրեցեր
 Ի վոր կու թի ան զի մարդ կան. ան զան ձրու
 քե ի յ յիշեայ հոգիս նրն թե ցեղաց մերոց և
 հանգայ երու մք յարքայու թեդ. Ի նայն ան
 երե կայ մարմնով յե ը կրի քս հանցապե
 ան ձր մարտի որ ի վն իառ ին պատ ան առ եայ
 Բար ձոյ մեղայ գաւ ն ան ան ան ան. ան. Ե
 ան ապա ն շոր հայ բար յոյ մե հոգի թի
 Ըր ձ մարտի որ վերստին ծ նրնդ եամբ ան ան
 զանն ին կոչեցեր յորդ ե գրու թի ը զ աիե զերս
 պր թու թե անբ ըր քս նարոյ եայ հոգի
 նրն թե ցեղաց մերոց և հ.

111

ար անբախից և արարիչ յաւ իմեւսից ար
 բեզ կարող անք և պարաւտիք հանդէս յիւր
 և զեղեւորսն մեր իմք անուն արդ թո՛ւ Որդի
 միսմ հնեւկից հօր և հոգւոյ իմեւ անուգ ան
 թո գալրամեանն հանն շնորհիւ ճրչ մարտի
 փառակից հօր և սրդւոյ անուշանոք անձա
 ճեսն հանն

Որ հայրական իշխանու թէ և փառանք
 պայտելս ար նրամեքոցն դասաւոր հանն
 դէ՛ս թճ թն ան արեղովք և ան նեւրդ հայ
 անուց ու մըն թո արարածոց Որ յաւանտայ
 ճառ անգայ թիւք նրչանաւ արթոյ իսաչ ին
 յա հաւ ար բեմի և բարսն և լնարեք ի՛ն
 պոդիս յայժեայ և ան Վրդ անուշեմք ըզ
 թեւ թն արդիայ հանդոյ պեթ նրն զեղեւորսն
 իմեմի ն ար եւմ պիմի դար ճ իմրն անուգ
 անուշեղեւոյ ի յաւ ն արնա հեղ անեւից

Որդ մեկայ թո իտաւ մար փառ ապ արթ ու թեղ
 իմնար հեալ անձամբ պարաւտիք դասաւ
 որ կեւոր անեւաց և կեւ երց թո որդիայ յայն
 ան ն արնա հեղին թու ապարդեայ պայ ճառ
 ապոյց պ հոգիս մեր նրն զեղեղոցն իմեթննեմ
 ի յա Վաղորմեան դասաւ ն և թճ և անհեղե
 ան թ պարամեան թնար յոր ճառ շարժի պն
 պորու թիւք երկսից արթոյ անակեւայ ճառ ան
 պայ թիւք փայտեւ ի յարեւ եկից յայ ճոր ճառ
 հարկանի փո ղ պարամեան թո ար ի յայն

Ժամ և երկիրս որ զգոց էս զերաբ երե
 ղանուն ղեցեալսն որ ադ ամսոյ յայնուս ուր
Սա հային համբար գալըստեան քոնոր
 ղաքսոսաւ ^{ու} և Եւք զարհուրեցի երկրի
 ղէն ինպստ յայլաց Կե հեւ քն. աղաչեց
 ղաքեց փրկիչ. հանգոյ և ղաքեց ղաքն ղեց
 եալսն ղոր սք ղաքն. որ միայնդ ես բազում
 արար. Յոր Ժամգար ղիկ հարկանե րպտի
 երբարուր ղաքարբ ան փողոյն և անքոգի
 հո. և Գեք արկանե քի յարարուն իրաւ ղիսն
 աղ. Կանանքն քի և քրպու թիք հրաչեց
 ղն բանին և քանուսն ^ն ղն ^{ու} և Եւք ղալն ար
 կիչիւր յարարաւ Կառուցանե զարձա
 ղստ գործոյ իրարանչ իրոցն. աղաչեց
Ս հագինե օրն գնտ աւանանին և քողունս
 ան աղի բանին անրաւ փին հռչաւար ան
 անի երկիր. ղաքն ղեց եալսն միանտես ան
 եր յա հագին ան ուրնդ անաւանանին. Բա
 ղեիտուն Եւք սք ան անին. Բանին գրուց
 երկնից բարբառե և հռչաւար Բանին գե
 ղե Կմալք բարբոքի գե հեւրգ. Գարարին եր
 կինք սոյ մագաղաւ քերագ ոյն գոչե փողոս
 ղե ղեան քերագան Ժ ղա ան ղաք արին ար
 ք արքն. ղաքն ղե

Ս Երձեցայ ես իցոն քն քերեց մանին. և ե
 հասին Ժ Ժամանակ մրտանե Բ/ լիարգանդ
 երկրի. յորմե անկզմ եալեց անեւքե անբ

Handwritten text in a medieval script, likely a manuscript page. The text is written in a dense, cursive hand and is enclosed within a red double-line border. The script is characteristic of the late Middle Ages, possibly from a region like the Low Countries or Germany. The text is arranged in approximately 25 lines, with some lines starting with a large, decorated initial letter. The ink is dark, and the parchment shows signs of age and wear.

բոգալուսեան. շնորհեաց և ձեր արն զե
ցե լոյցն. կեայ է յազմէ քուն մէ որ ողոր
մամ որ էս յամի. Տորժ ամ զանմա հ ու թի
կեանց շնորհեա և ի կեանքս հրաւ իրեն
լնդ կամ մարտն անու անքոր քո զնրն զեցե
անլըն մերդ անու արեաց որ. Ընդ սք ըս քո
դ անեաց և ընդ արդ արալն պրաս կեայ ի
անդիան կեաց հրեշտակաց ըզնրն զեցե
անլըն մեր կարգ աւ որեաց. որ ողորմամ
այր անբահից ըն բարե ինամ մարդու
սեր. որ անեղծիչ որ էս հոգ ւոց և մարմնաց
ի շեա զնրն զեցե անլըն մեր և համոց ընդ
սք ըս քո. Ընդ իր միամ ին որ կր թամ
դ էս աւ անմն իսպի. Ը և արեամբ զնեց
եր լոյ քո ճողոզու քո ս ի շեա զգ ինս ար
եան քո արե. Շնորհիք ճոշ մարտն. որ ան
բերդ է ման ըսպաւ ելի. և լոյց ու զիչ անե
նայն բարու թեանց. ի շեա.

|||

||| ընդ թեմք ի քեն ճայ աւ որ փանայ փա
ն աւ արեարդ ի զու արթնաց ըզնրն զեցե ան
լըն մեր ընկաց մարդ աներ ար. և հանգ ոյ.
Տորժ ամ զան փաւ օք հօր դ անեչ զեթ կեթ
արդ արու թե արեդ ակն ըզնրն. ինքս անե
քո յանե նի դ անու ար անեդ քո փերկիչ
մեր և յոյս. ըզնրն զեցե անլըն մեր ընկաց.
||| Ըսար արիչ դէս արարամ ճոց հանգ ու զ
եաց ի հրեղեն կաւս. ի շեա զ հոգ իսնըն

|||

|||

Թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 յանցանայ յերկնց : յիշեալ : Եւ թեպէնց յերկնց :
 անգարայեալ հայրեւիտիան զքն յարմարեալ
 զհաստատեալ զհիւստիս ըստ քն : յիշեալ :

Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :

107

Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :
 Եւ թեպէնց յերկնց և հանգսնց ընդ աբ ըստ քն :

107

իյերկիր ծաւալին . զապաւի . Ի հարկան
եւ ժողոջ հրեշտակապետին յեծի . իբն
այլ երեզմանայն զարժեցեն յետեալ
քնանապական յարմար զարդարին
ընդ առ ալ քնար . զապաւի .

Որի հորե առաքելայր յարդարաներ
կարող ժրրկիչ . և ըզմեղուն ցեալ ըզմար
դընք ըծրկեցեր . ողորձեալ ար հրաժար
րեցոյս զար հրաւիրեալ առ քեզ կոչե
ցեր . Որի հարկին բեւեռեցար յարդար
աներ կարող ժրրկիչ . և ըզցող ահապակ
ան առեանդոյ զողեցեր տեղեւրաց ող .

Որ ըզդր ծոխաւ երեցեր և ըզգեթեալ
ըն ժրրկեցեր . և զարդ եւեալսն զերաժ
եր իցոյս կեանցըն յաւ իմեծից . ողոր .

Ուսասցի ար ողորձեալ հոգեցի ինչեալ
մասեղի . որ բընակի ես իյերկիրս և յան
մարմնոց ժամ աբանիս ին յարդար աւեր
եալ բայմարու թ ժրրկիչ և ժարանե
ցւոյ զյաւ ունն ձին ինչ . Պահանեցայ
յարդարս հակ . ըբեալ թողի զկեանս
ունար հի . և մարմնն ունայնու թե դար
ձաւ ի հոյ ուստի ստեղծաւ ին . Չաւնը
յայնակի մանեկայ ի ձեռնս ահեղ հրա
պարակին . և առ քեզ ապաւ իստ մասեղ
ծող բաւ ից ար բարից . ին յարդար .
Հայեցայ իբար ձննս առ քեզ կարող

Հինացայ ա՛ր ար զսուհու ընծեր զի շին
անուն թի. թն. Որպէս անկի զի քնաց ար
ա՛ր ար ընց և ան զան ճանք արեւայ բա՛ժ
Հնոյ. թողու. Երբ ան Երեւանի և Լայկայ

նրն թեցեցայ առ թն =
անե եղան ժամանակի հայր
անըսկիցք և և ան բանակի
որդ. և այսպէս ճանք ճանքն
դեմա՛յ ան ճանք հոգե

ոյն բըլխու լին անգիս բաբար անաշե՛
ճք բըլքի գը՛ծած երկայնամիտ և որոյ
մեծ. մոռնակայ քն ցտեղծու անոյս Ի
քեց յու անկըն թեցեցայ. Բանոր որ Ի
ճոյ հօր միւմ ին և կերպարան անգի
Նաորպիս. որով երկինք գոյացան աշ
խարհ ըրիս հաստատեցան. հայր ե՛կ
իքե՛ն ար և զերկի շա՛նն որով և կեցու
ցի՛ն ող. Գեբազ ոյն շնորհաց բա՛շխող
երկնա՛ն որոյ և երկայնացու. կեանք և
կեանց մը՛ւ ող հոգի. հօր և որդւոյ արար
շակից. Իքնոք ե՛կ իքե՛ն անգեք բարե
այ արբալ ցանողը ճարաւ եւայ. ող
Իմ անե՛կ ընդ արմէ Եից ըլ կեանք
արոր համայն ից երեք արբե՛ն միւմ
ու թիւն հայր և որդի և ար հոգի յոր հան
գուցեայ ըս միկըրտեայ և հաւ առնել
իմ անգանեայ. ող. Երբակի թի. կանա

Եւ այլ յերիւան ձիւն ըստ բաժանելու անձ
 ու թէք իմաւ որեւզ ժողովքս Եւ ի հաւ
 աւարեալ յորմէ կայեալք և արձանի
 զք և զերբարիս անպոճ կայեալք ինք
 Օհանից ընդ հօր զորքի վառ արեւի
 անպոճ զի որ ի ջեր յարդ անդ կու յիս զա
 դանակիսն առ եր մարտիս անգաջան օր
 անձ անձ յիս անանկան քու ձ ծիողիս
 Երեւանս արեւմտեան յերկոյս որ ի հօրեան
 ձեկնի ընդ հողեղեան բանկեցար ի հրե
 ղիսացա երկրագաղ եւրոպայան անանկան
 երկնաւ արայ վառ արեւիչ քոյ հրե
 անկայ ինք Ընտրեալսն ձեզ յիս ըն
 Ըստեցար ի մարտիս զի որք Եւ թէ ըս
 մարտ կայիս ընձ արեւիս հօր ի յերկնիս
 ինքն քու անձ արեւիս Եւ թէ ըստ քե ի
 կայից արձանի ընդ ինք Եւ թէ ըստ քե
 հրեղիսաց որ ընդ մարտ կու հողեղեանց
 ընդ յարար արեւորիսաց ար կրեցեր ընդ
 ըս մարտ կար ար արեւիս ձեռ զայս անձ ի յան
 ձեւաւ եր ի մարտ հու թեւալք ինքն ձեւ
Ը ինքն ձեւ քու ի հրաձարման Ըստ արեւ
 քոյ յարար հե հայցեալք ի քեւ անանկան
 երդ և անանկան կայս անեղով Ըստ ար
 ար հ ընդ քեւ երից հանդու յերկնս ընտր
 ղեկից ի յօ թեւանս հօր քոյ ընտր ընդ
 յերկնս ձեռ հանդու ի յերկնս Եւ թէ ձեռ

աբ մեռեցայ յնր կենդանու թէ չորեք
 օրեացն կենդանացան որք յարմարն
 կենաց ճարտիւ վերջին փողոց կոչեացը
 սոց յարար հողոյ. իյո թեղանա հարս
 ղօղեաց սարսեաց սոս հանկ մահու իկե
 նար ճարտիւ լոց. արար ապէս զնոր
 յնոր բանին եւ լոյսեռեացն լուս հրաճու
 նին ի շրանք օրոցն սոս սարսեցին զհո
 րի սոս մի ապեցին իյու.

Վ անապարհ ճարտիւց ե ճարման սոս
 խաւ արեւոյ. հրա իրեցեք զնոր ին լու
 սոց կերպիւսին հարսանիս ին լոյս զու
 սո ճարտիւ անոր ճարտիւց արմարացոյ
 լոսոս ր սոս. ղ լոսարեք օր ճարման
 սոս սոս յնոր ին սոս սոս կոս սոս սոս
 մեքոս բնու թէ զարդեցար ին սոս սո
 սոսին բե երեցար. լոս մանկ զմեք մե
 ղայ ին սոս հօրն կարսանաց լոս երո
 սոս իյանցանաց վարն սոս շար շարանաց
 ճեռ կանաւ սոս մահու խաչի եր արմար
 վերեզ մանին երեք օրեաց թաղ մանք երկ
 թի սոս սոս եր զմեք կենդանի. զի ղե
 սոս յնոր քեզ ի հող մահու վերաբերեաց
 ճարտիւ փողոց լի. ղ սոս սոս կանացն իւ
 ղաք երկոց ե ողբ սոս սոս սոս սոս իբ
 լոս մեռեացն սոս յոս սոս սոս կենդանի
 յու ինքնին ղ սոս սոս սոս սոս սոս սոս

slawp r b m p uay h j u d i y u i u i y . j h . C u i p d t
u i y h i d i a i t y p i n p i d u t u i y h o n t u i i t k p u
p t y u t p r i n y . h i d i t e r y s u q h u i n o p h i p u i t
i n h i h u i u y b i u y u h z l u a i t p i n d u a s u i d h i n
i n p h i d i t q m e y t u a l s u a q h u u p p e i n y h u i u p i y
y s u a p h i u i p i n d e y t p i y u . j h . N e p u s t u m e f
y o n p t o p h u i y i t i j e r h i h i y j e r h i h i p h i d i t
h i n . j o n p d u a l j o n p t u a p h i d e n . t r o y p i y u d u
y t r y u a p u p u a p u a d n y i u f j u i p u e p h e f p i
h e t u i u p u a p j o n p i y p u a u i t h e t u i u u a i t d i y
j h . Q h i d i t u p u p d t u a l u a u h u i u u a i t u i y i t
t y t a p h i h e n t e t o p h i u a u u p u a y . n o p u a t h u
t o y u a y i t i n h u a i t u i d i y l d t d i a s p u e d u i t
d i a s h u a i t u i y u e u d u i u a u n o d i a s h u e p r
u i p i n h u a i t h i y p h i y h e t u i u y h u a n o p u a i t h i y
q u i p u a h y t u a l u i d u s a p i t i n h u a i t p i n u a h e t
u i u u u u u u u f y t o p t e y d i a i t i n u a i t u a t h u i t
u a y q t h d i a p o p h u a i t q u i p i n h e t u i u y u i t t o p d u a
h u a i t . y u a u a i n o p t u a y u a u p i n e y t u i y h i n p u
u i p i n d e y t u i y u i n j o n p i n d e t o p h i n . j h . S u i h u a
o p t u a l u p z u a i t h u a i t h i n j o n p l e t h i y p h u a y t u a y
d u a p h i n h u a u a u u a y t u a y p i n h i p t y f t o p h
t o h i n l e n e p u i y o n p p i n h u d t u y h i n u p t o h e
u a u a p i n u u p p e u y h u a i t h i n u a y d u a u a
g o y l u e u a l u o p h i n . j h .
M u i h y o n p d t u a l p t o p h i u a u u p u a y u a i n
u i u u i j h p o u a i t u i n d i a y u i p i n o p t u a l p u

քո ճողովելով քեզ ընդ առ անբերել ամ
 պիտի ընդ աղաւ և և այն օր անպարկեց խառ
 նեաց ըզանս քեզ քրատից . որ անաւ որեւ ըզ
 ապ զերնայն . քրպէլ քեզ քառս ընդ զը
 աքթնայն . Լսորս ափին տարեքք երկրի
 յար ճամ քառ օր քառ հայրեւի . արե
 քաւկան ըյս խառ արի լուսինն անտեղք
 ըն և ըւ աղին . ըզապ աւ ուրն անեքեկին
 լուսաւ որեաց լուսով քոյին . որ ան զերնա
 կան զօրնայն պեա քողէ ք անքաւ եր
 անաւ եւ . արիք մեռ եւալք որք անաւսայ
 քան զի անհայ եկրն փեաց . ընդ հայանա
 ցեալ մայրուր հոգւոյ կարգեալ ըզապի
 թիւ արքոյ . որ ան . տիրականն յաթուր և ը
 առիս արաւրածոյ երկրք պարթիս . արքա
 ու թէ զան խառ ք քառիս վար ճ ըս քոյ
 ծոյ հառու գանեւ . յայն ճամ շնորհեա
 ոյորսմ թէ արն ըեցելոյս մեր թողու թի
 ր անեալ մարդկան արք ճողովին արքա
 աւսայ ճ ընեալք լինին . և հրեղինաց զօրք
 երկնայինք . հաւանն քառայն վայրաբե
 րին . ի յայնմ ահեղ հրապարակին յիշեա
 ըզապ յօրն ահապին . որ ան . հոռ գանին ք
 դանիք մարդ կան իւրարանն և իւր որ քոյ
 ծեցան ք արեաց քոյ ճ ոյք ըն պրնակ
 ին . հարեւայն ի հոռ ան ընթ մարանին յ
 յն ճամ յիշեալ ըզարաւ զբարին քոյ ճ ըք

զիս Քննի կան ծերայեաց անա՛ն ճանկերայ
 իրքրանսի Քննի երեմանայ Քննի պայծա
 րայեաց արժանանայեալ ողորմած :
Թայգալ որ ժամանկ քրիստոս Քննի որ
 ճանանեալ գաւսի յերկնից իջեալ :
 Յեղոհ հողմի Քննի քո հայրեանի կերպար
 րանօր և առնեալ հրաժոն քննեալ Քննի
 թէ ըզքննու թի ողորմեաց և արքայանոց :
Դրնեղ բեւոյն և բազմի զեւան Քննի
 և առաջաւարն զայն քրիստի գաւթիել
 եալ և ժողովն գոչե Քննի որք անաւոր
 հաւանքին արքայանոց քաւարն և բեր
 կրի Քննի իսկ ճեղատեքրն և թանգան ճիւն
Ըոր ճան հընչի և ժողովն լինի Քննի
 և ղեւանկան պի որք և յայտնին ճարա
 գաւ յեւրոքն և իսաչի Քննի յայնք եղից
 ժամ յիւր և ճարի հրեշտակաւ և գու
 րաք ճան և այն Քննի հրեշտակաւ
 արքայանոց և նանկէն :

Երկնայ հաւոր քահանայի Քննի
 բազմաւորաւ ճեղատեքրն և բեւոյն անաւ
 զի անըք սեւ ղանուն Քննի հաւոր շիջա
 նի իսաւ և արժեք յարմարեալ հոգի
 քննեալ իսաւ Քննի և ղի թողու թի ճե
 ղան և ղի լինին ողորմ :

Մոկեալ և անունաւ ճան Քննի և և ահա
 րանքն և ղեւանայի և արքայանոց քննի

բայ յեկե՛ն թե՛ն և քահանայք հի՛ն և ան
տիկն յառաջագո՛ն յն ճեզ ճա՛ն և սուր
հի՛ն և ըզգալո՛ւսն սք ճի՛ն անձ և ին՛ն
իսկըսկու՛ թի՛ն ճեզ յա՛ն յանկցի՛ն թե՛ն
յանապատի կե՛րսկրե՛ն ին՛ն ող՛

Յրամահադո՛րք շարձա՛ն քանի՛ն թե՛ն
իյանձն աներ ըզճա՛ն հի՛ն և ին՛ն
տի՛ն և բարձա՛ն և զեղե՛ն թե՛ն զնադա
մայ և անհա՛ն անկճի՛ն:

Անհարեցա՛ն և զորք ե՛րկնայի թե՛ն
և ք յոր ճա՛ն անտիկն զանոք ինաչին ան
եզանկն ըզս քան և զարկեա՛ն թե՛ն և ըզս
լուսի՛ն և և ք լա՛ն և ին՛ն յանկցի՛ն քան
ան և անտու՛ն ճ որք և թե՛ն յանապ
եղև ը՛նդ տիկն զերս և զորսսճ

Լուսնայա՛ն և անգը՛ք ճարդ կա՛ն թե՛ն
և յոր ճա՛ն լուսն զքո՛ն յարու՛ թի՛ն և ք
և անտիկն և ք զարդ անտիկն թե՛ն և ի
յարու՛ թի՛ն անձ և ք ճի՛ն անձ և ին՛ն ող՛:

Ղաչանա՛ն և ք սրբո՛ն յ ինաչի թե՛ն և
և անտիկն ան բա՛ն թե՛ն և անտիկն և ք
բուհ և թե՛ն անտու՛ն անձ և ին՛ն և յոր
հանձու՛ կա՛ն քան անտիկն և սրբո՛ն և յն
անտի՛ն և անտի թե՛ն և անտիկն ճա՛ն
անտի՛ն և անտիկն թե՛ն լուսն և ք թե՛ն
և հայապատանկն ան և ք յան և անտիկն
և սրբո՛ն և անտիկն ան ք թե՛ն և հանտիկն

Տարախորհուրդս . ողոր .

Եւանայի Տա Իվերանայ Յիսկն

աւուրցի Իմոյ . յո՛ւա երթայցեմեա
ւոյ՛ օր յաւազին օժե՛ զանին զորոչ
գիտեի . օգնեա՛ Տա՛ և ինձ քո՛ այսօր
յաւազին . Տանայարհի . և իմիւսան
գամ գալըստեանդ քո . օգնեա՛ և ինձ .

Կեռնա՛ Տա՛ և օր զայն Տանի իմոյ լաւ
ո՛ւա և մնա՛ ողբումն և աշխարհումն .
սի՛ Տա՛ յոտիմ իսա ովէ ցաւ և ոսկեքիմ
յամարեցան օր յաւազին . օգ .

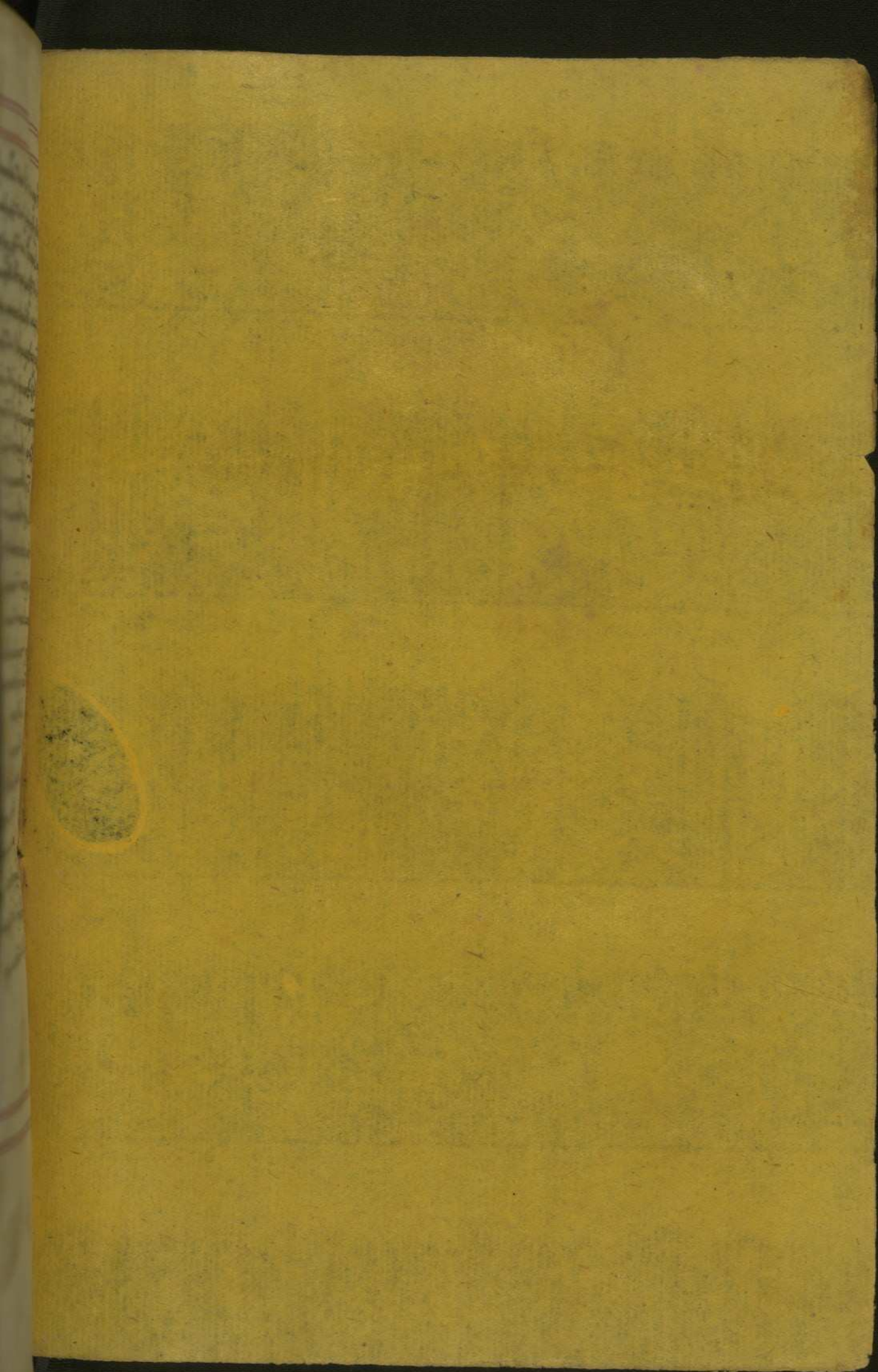
Տանի՛ Տա՛ . Տոտիմ զարեւոյցին զիս
պահանջո՛ւա . զք հոգւոյ իմոյ տա
տեի՛ Տա՛ . և զիս Տանայարհի հեռաւ
որ զորոչ գիտեի . աւգր .

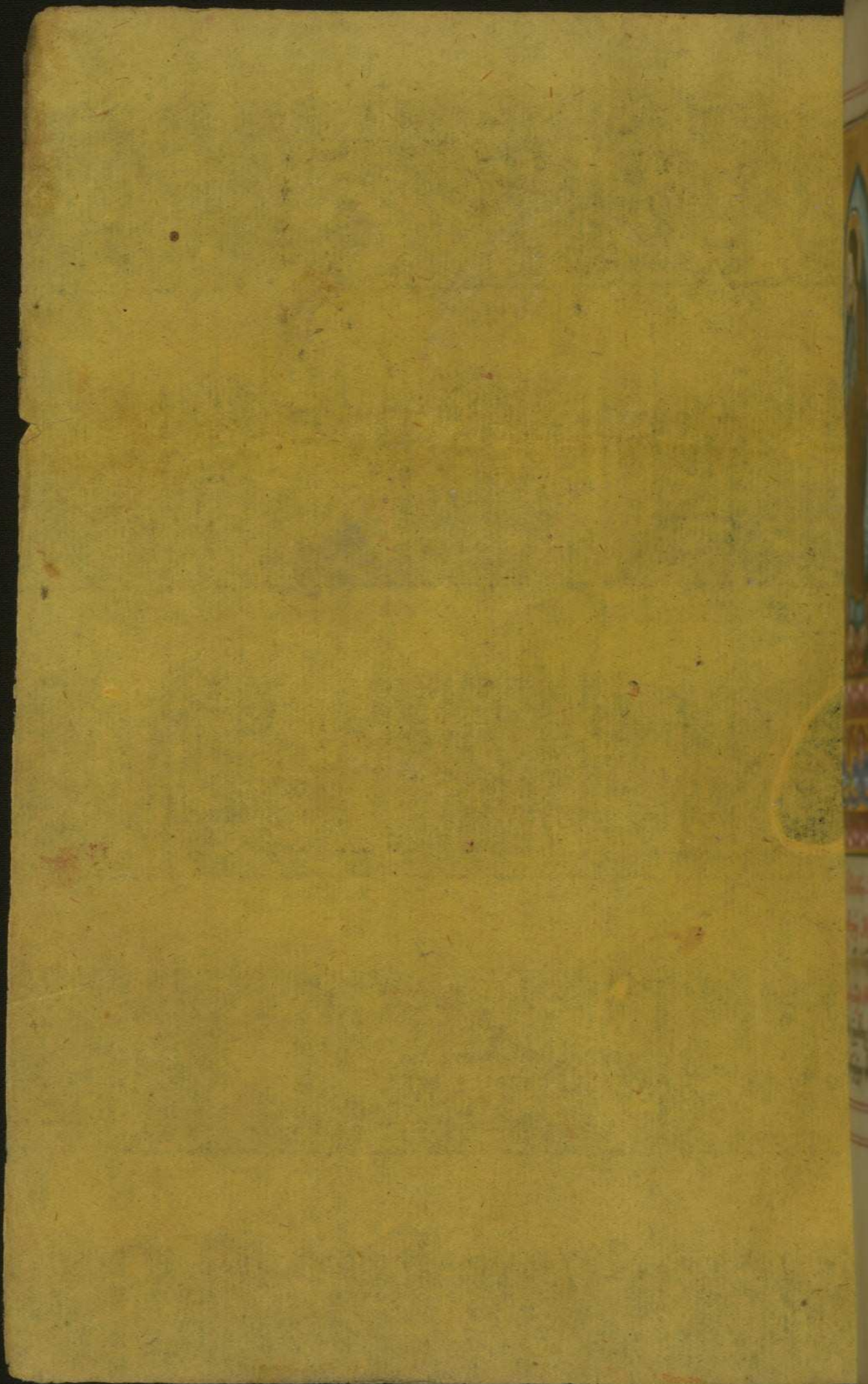
Այլեցա՛ Տա՛ . յ և ոչ ոքեր ոք օգնեի
ինձ ապաւ ինեցա՛ Տա՛ . յ յա՛մ փրոկ
ու թե իմոյ . զքնձայցե՛ Տա՛ . հոգիիմ
յարքայու թե՛ քում . օգնեա՛ .

Գրեցա՛ Տա՛ յեսիգիք կեռնա՛մ
Թեան և թե կեցա՛ Տա՛ յ երթալ աւ
արարիչն երկնի և երկրի .

Յանստուե՛ Տա՛ . յ կյանեղ լուսոյն
հեռայնա՛ Տա՛ . յապ մամբ իսաւար
ին Տաշակեցի՛ Տա՛ . զմահաւ ի թալ
տղոյն . հողանա՛ Տա՛ . յ պատկեր բարե
րար ստեղծողիդ .

Ը ի Կրօն Թեւեթ: Զարու Թեւն
 անն Տերոյ Յիքի
 քոք եւցուց քոք քոք անց քոք քոք քոք
 քոք քոք քոք քոք քոք քոք քոք քոք քոք քոք
 անն Թեւեթ քոք քոք քոք քոք քոք քոք
 քոք քոք քոք քոք քոք քոք քոք քոք քոք քոք

qum op - f'm jw'u d'u un k'p w'p'd b'w'u
t'j h'w'u q'u'u d'k'p - le r'u'u u'p'd'u f'le t'u t'
l'u s'w'u d'k'p d'k'p u'g d'k'p u'g d'k'p u'g
l'u q'k'p u'g s'w'u d'k'p l'u p'u q'u'u
d'u'u h'u'u w'p' s'u'u d'k'p - d'k'p p'u'u p'k'p u'g
w'p'd j'u'u d'w'u q'u'u k'p h'p'k' d'k'p u'g h'p'k'
w'u'k' u'w'p'k'p u'g q'u'u'k' l'u q'u'u'k' h'u' u'g h'p'
u'w'u'z'u'k'p u'g d'k'p u'g q'u'u'k' w'p'd h'u' d'k'p

u'w'u

qum u'c u'p'k'p u'g
u'w'k'p u'w'k'p u'w'k'p u'w'k'p u'w'k'p u'w'k'p
p'k'p u'c d'k'p - le k'p h'p'k' u'g h'u' - qum u'c u'p'
k'p h'p'k' u'g p'k'p p'u' - f'p'w'u'k' l'u p'u' d'k'p u'c
y'k'p u'w'k'p u'g le j'u'u'k'p k'p h'u'g'k'p u'c u'p'k'
u'g u'w'k'p u'w'k'p u'g y'k'p u'w'k'p u'g u'c d'k'p u'
u'g d'w'u'k' h'u' u'w'k'p u'w'k'p u'g u'c p'k'p u'w'k'p
h'u'p'k'p f'w'p'k'p u'w'k'p u'c p'u' d'k'p u'w'k'p u'g
u'w'k'p u'w'k'p u'g d'k'p p'u' p'u' - u'w'k'p u'g u'w'k'p
p'u' u'w'k'p u'g p'k'p u'w'k'p u'g u'c d'k'p u'w'k'p u'g
u'w'k'p u'c d'k'p u'w'k'p u'g k'p h'p'k' u'w'k'p u'g
d'w'u'k'p u'w'k'p u'c d'k'p d'w'u'k'p u'w'k'p u'g
u'w'k'p u'g u'w'k'p u'g u'c u'w'k'p u'g u'c
u'w'k'p u'g u'w'k'p u'g u'c u'w'k'p u'g u'c
u'w'k'p u'g u'w'k'p u'g u'c u'w'k'p u'g u'c
d'k'p u'w'k'p u'g u'w'k'p u'g u'c u'w'k'p u'g u'c
u'w'k'p u'g u'w'k'p u'g u'c u'w'k'p u'g u'c
u'w'k'p u'g u'w'k'p u'g u'c u'w'k'p u'g u'c

d'w'u

անկից. և անսար լղբեղ իշխանն ճահու
 և կենաց. զի դու ես ար. և չիք այլ որ բայց
 իքեմ. և զայլ քո բարձրեցյալ առ զեւրպե
 եմս ի թըշնամէ ոյս և կենաց քո արբ զեւ
 զարիւնն ար. զի. Ո՛ր յարեարդ ի ճեւեղոց
 նորոգ եցեր զայլ զրա ճարդ կան. սրբ ու
 հոյս աղաչանօք. հաստանեալ զհիմունս
 եկեղեցւոյ սրբոց քո. զի.

Կառնաւ թիմ լերսոր որ յաղծող խա
 ջիւ քո լղբ ընդ սա աւերեցեր քանզի յար
 եար երկրորեալ զանկեալքն կանգնեցեր
 զար. ամ. և զգնեալ փրկիչն արժ զարժե
 լոցն ի խաչ քո յու սողացս երեւար. և փրկ
 կեա միայն բարեբաւ ի վրասնս կ' զանձին
 ըսմեր. միայն ահեարդ ի կանայս մայր և
 միշտ կոյս և իմանալի լոյս ճ' ընտ աբար ջիւ
 մերոյ անդ ար. ար բարեբանեացու ք

զի շեքայ կան ի յոյժ վեր ահեմք լղ
 բեղ քո արժ որ զնձեր խոնարհեցար
 յանձն աւեր զամ և խաչի համբերեցեր
 ին սաւ սրեցար ի հրամանաց քոց թայ
 աւ որ թայ աւ որայ արժ որ լղմահու
 լուծեր զիշխանու թիշանս ք' երուզեա
 կան թե օք պարածած կեցար սրբ ու հի
 ամ ածին կոյս և մայր և բնակարան ածու
 թեւ. վեր ահեալ յամ յաւ պե լա կան քա
 ընդու թե անոցն.

հաս

462

Էւոս

Յոյս և յարու թի ապրի ի մարտիկանքս արժ
զ հիւանդ ու թի հոգւոյ իմոյ կենդանացոյ
նոյ երբէքն զեղեկացիւնս Օ շնորհարարս և
բարձրահասակս մեր կենդանացս մեր
մեծեցունս զհիւանդ ու թի հոգւոյ իմոյ
մեր ողջացոյնս և զպէք ապաւինիմք
հոգեւոր և մարմնայն քան ին մարտիկանքս
յոբէկոյս քարեխօսեալ մերս զի մեծա
նոյ մերոյ

արք

Օ փառաւորեալ ըն յամարս արժնոյ և ի
ճարտար միտք իմոյս երկրի զերկրոյս
զեկան զմարտիկանքս քան ին իկուսեալ մեծ
նիւ երբ միտքս կոչուիմք Օ քրիստոսայ զայ
յետ միմայ քարձրացեալ փոքրով յարու
եալ ի պատերազմ ընկրդ մեաց զանեղե
նոյ մե մե մեկ զեղեալ քան ին ինք ընկա
ճարտար մե մե ի հօրե փառաւորաց մե հոգւոյ
կենդանու թի ապրի ի մարտիկանքս յարու
այսօր ի մե մե զհաճեալ մե մե քան ի
յերկիւնս և այ

նեղ

Որք մեր արժ քան ի մարտիկանքս յարու
զայնե ի կենտիւնս ապրեցոյ և զիս յանեղե
թրշաւս ոյն իրկիս քան ին ոյն ընկա
քրոյք և ահա մե մե մե Օ քրիստոսայ երբեք
զերբաւորս յարու ընկա և այն ոյն զանեղ
ապակեայն ի կենտիւն երկր օրեայ ի մարտ քր
մե մե և զիս ըրբ ապամեղս արժակեալ ի կա

պանայ մահու իկեանարդ յաւ իտեւի ց
Եկեայր իփրփու թի լաւեղծու ածոց քոց
պանկե լանկից եղեր հոռեղեն մարտ ցնը
ձեղբուսպաներ. և զմահու գերեւալան ազա
ւեցեր իտեղաց.

—
—

Ինպսն զօրք երկնից ընդ քո յան ձն աւ
նուլ ըզմաւ ալ ըկերայ. և մարտ արեւն զար
հուրեայ աներ ըլայ ըզլաւ քո և երկեւց
նայեցայ իպործրս քո և զար հուրեցայ զան
զիրու որ յաւ ալ քան զյաւ իտեւանս որդի
հօր և հոգւցն փառ ահից. եկեայ իտեղ եր
կուց կեանսն անկեւն երեւայ բարձրացար
իտաշիւ առնելով զհեծեղու թի փրփու ձե
քան զիլու ձեւ եղեն երկուսըք մահու
երկեւցար իփրփու թի լաւեղծու ածոց քոց
ոչ ձեկնելով ի հօրե յան ձն աւ եր կամաւ զիտ
չն և զԹաղու մն. և յարու զեւայ իտեւ երոց իչ
իտանու թի քան. և ձամ ինան հարանայ եւայ
արբու հի ըզքեղ աղաշեմք անդ ադ ար ձայն
իչ որքեւկ բանուն հօր երեզ կրեցեր և ծրնար
ան ձամ ապէս առնաւ իշտ բարե խաւս
եա փանն ան ձայնց ձեռոց.

ըզեղեր անեւ քոք լաւ և ազեղե ք
պանու ներ յաղծ ախան ահսերոցու թի
զինան փառ զքե փառ առնել ալ. և
սեւալք հրոց և ամպոց առաջնորդ եաց ձողով
ըրդեանն իլի ի յանապան և ընկրդ ձեւաց զփար

աւնս զօրօքնիւրովք իծով կարմիր երգե
 ցէք միս երգնոր զի Ըրքեյ աղաւթ էմք հա
 նապայ սք ան ան ին բարե կօտեալ թիւյ
 մերոյ փորկէլ ըզմէյ ի փորձում Թեւե . և
 ասեանցն վրանսնսկից մերոյ
 անցանումք ճողովուրդք ի սրանս շէլի
 նոյ մերոյ մեծկրնսկի լերուք հաւ աւաղե
 ուրք թի կիսիս առ էք զարդարու Թի ճր
 մարտու Թե զիւսե յոյս հաւ աւաղեկոյ
 էու Թի անկողանք անմեկի բանդ արժ
 կամաւ որու Թե յանձնեալ ըզմա հաւ
 շի և թանկցաւ ինքնիկ երեզմանի կարու բ
 իւրով շնորհեալ մէկ կեանք անու Թի Ըր
 անկեր մայր անձան ըւսոյ մարմանսք անձ
 ծիւր քան զի էրեյ կօտցեր ըզհուր ան և Թ
 ըն ըւտ զէս աւաճար այ բանսն ան նա միշտ
 թե կօտեալ զս անձանց մերոյ ց
 նր բարեքեցաւ ի զօրու Թե իւս շի ք
 ըն կեցեյով ըզ թը շնամսն ի սրեր կօտնոր հա
 կան անկեր բարեդ ճու անոյ ձեռնս ք
 ի շանեյով քո ի սրժոխա գերապանծ ի շա
 նու Թե յայ Թեյեր մա հու հրգօր զօրու Թե
 կեանք որժ էնով զբէրու նեալսն առ ինձանե
 ճումու զար անկերայ արժ և մարդ քոյով
 մարմանսցար ի սք կու սե՛ն ի սրբու Թի ազգի
 մարդ կան միշտ փառ ան սրեալ յանձարմոյ
 զիսու որու Թեյ

Կայ

ԿԻՏ

Ծանօ

հաս

Ի սէ երբորդ ու թէ ճանկար որ յառ ազ
 քան ըզ յառ հոռեանքս բանն արժ ի հայրակ
 ան ճոցոյ հոռեար հեալ վարն մեր և ոչ որիցե
 այլ արժ բայց ինքմանէ. Եւ բարձրացեալ
 բազկաւ իսկ ի սաշին ի սորոսակեաց զապրատ
 ամբ ըզ ճոջմանն. Ի զանեղով հասոր ի սա ապա
 տու թի շնոր հեաց նրասեղոցն ի սաւ արիւ
 Եւ նարատ տու ճար այ բանին որ ըզնախամ
 րն և այն զանեճարն բարձր ան ճար էի ճո
 նրնդ եամբ ն իրէն առ նա միշտ բարե ի սա
 սեաց զն ան ճանց մերոց.

Ի Իրախի հաստատեցաւ իրեզ հաւ առով
 քո հաստն արժ և բարձրացաւ յոյսի միտաւ
 քո քո որ յան ճար էի ճոցոյ հոր հոռեար հե
 ցաւ ք վարն մեր. և երկեցար մարդ ճոջմար
 տապէս. Եւ զկէտն անարար ճարմին և զա
 թիւնքո քո բաշխեցեր բայցեղոց. և ի սաշին
 բազեր ըզկողա հոս աղբ էրտ արբ ու զանեղով
 արիւ զերաց զան մա հոս թի ի ճար շակ մանէ
 մա հաբ էր պրտոցոցն. Եւ յո քի և բնակարան
 բանին այ. ան հասու թէ ի սոր հըրոցն ըզ
 պատաւ որեցեր մի ճարդ եղեր անտու ճո
 և ճարդ կան ան նա միշտ բարե ի սուեաց զան
 ոյս ճոջմարիտ քն արժ ան բեզ հոգ ի ճար
 աւ ճոռե ի յերկրի երկեցոյ ին ճ կերտրա քո.
 Բոյով պատու անան ի սաշին քն արժ և հրաշա
 փառ քո ան աւ ստու. յարու թէն էր. Հոգ

նոյն ըզքեզ հովանացեալ միայն արբեալ
ճրնար ըզքանն արժ զանճան երոյ հաւր
ճրնու նոյ և յայանեցաւ միու թիւն երրոր
դու թեան:

Էսա

Վրաչեցի ըզքազու մողորմ արժ և լըւաւ
ճայնի խորոքում անայ իմոյ զի նու անէ
յան աչքիս ինտ ասնեկոյ. և յիսեւ փարա
տեցոյ զյաւ սան ճիւն իմոյ: Օ թաղաւ ոմ
հրոյն քս բարեբանեցեք ոք ի յանճիւն
ըզմահ խաչի և խաչմանեաց ըզմահ ու թա
գաւ որու թիւն և յիսեւ փա. փու թաղեք ճ
յոգնու թիւն արժ անճիւն և աղաչեալ զան ի
քեւ ըզմարմնացեալ բանն արժ. զի ա հաւր
և իսիւ սանդամ զարքստեանն իւրոյ. պար
զեկեցե մեզ ըզկեանսն յաւ ինտեւի ց

ար

Վերեկեցաւ մարմնով մարտեցու զանե
զազգս մարդ կան կու ոյն ի պաշտեալու թե.
նրմա միայնոյ երգեցոք. քս բարեբանեցաւ
իսաչիւն և երոյժ ըզդ. առաւարտու թիւն ար
անայ նախաստեղծ ին. նոք. քս յարեալ ի
մեռեցոյ և յարոյց ընդ իւր զարմ զանկե
ան ի պատրաստաց. նրմա միայնոյ երգեւ.

Վրքեզ փառ անորեմք ոք ի յերկն
ից իմնար հեցար. ճան անտ աւ եր ըզկե
պարանս և ըզտեկերս ապանեցեր իսկոյ
Օ մարդ արեւն ապրեցուցեր ար ի կիտեւ
նոյ մարդ աւեր ոք նշանակեր ըզքս իսկե

երց զերկրորեան յարմ Թիդ - Չ հարց
իսանան որեւցոյք և որդւոց երկրորդս
գեացունք և սք զհոգին հաւսանայեալք
անկեղծեան աւր հնէպոյք

Սրանքննին դեպեա Թէ ընդ հօր ան
բանտանէի բանոյ սրժ խնայք հեշտոյ
իբրև մն օրեանց և մարդստեկն իսկ ի
կնց կենդանեանցն բարձրացեալ եղեր
իսկ իսպնէն զայն յան աթն էրդեանց մաս
գարեն անբանմ Եւ ի կան ըս քերով
բեականքս վերանքս աւեալ հանդ շեի
իսկականց հօր և սք հոգւոյն հանձնար
եղանէ ի կան ըս հողեղենա և հեծեղու
Թիդ քն զիրկեղեր ըս աթեղերս ուերս
կանդեղ ընդ զանկու մն ապ անայ Եւ ըս
ու աթեղեր զերկրորդս քն սք ըս մարդս
րեանու և անարանէ ըս կենսաբերոյ աթ
նաւ րեան Թիդ քն իսպոյք ոյ կու աթն
եղեր և եղ աթ մարդ ճոջ մարտոս

Սրանքննին դեպեա Թէ ընդ հօր ան
բանտանէի բանոյ սրժ խնայք հեշտոյ
իբրև մն օրեանց և մարդստեկն իսկ ի
կնց կենդանեանցն բարձրացեալ եղեր
իսկ իսպնէն զայն յան աթն էրդեանց մաս
գարեն անբանմ Եւ ի կան ըս քերով
բեականքս վերանքս աւեալ հանդ շեի
իսկականց հօր և սք հոգւոյն հանձնար
եղանէ ի կան ըս հողեղենա և հեծեղու
Թիդ քն զիրկեղեր ըս աթեղերս ուերս
կանդեղ ընդ զանկու մն ապ անայ Եւ ըս
ու աթեղեր զերկրորդս քն սք ըս մարդս
րեանու և անարանէ ըս կենսաբերոյ աթ
նաւ րեան Թիդ քն իսպոյք ոյ կու աթն
եղեր և եղ աթ մարդ ճոջ մարտոս
իսպոյք ոյ կու աթն
եղեր և եղ աթ մարդ ճոջ մարտոս
իսպոյք ոյ կու աթն
եղեր և եղ աթ մարդ ճոջ մարտոս

այդ

—
այ
—

ամ. որ ծընար զայն արժ որ հոգու էրն
 զի էլ. ամ մեծագունը և պատնչե
Իսոսկեցաւ իբարձանց լուսարուք
 Բնակիչք երկրի որ էին և ժողովեաց զամ
 արարածս զի զանու նան կարող անցուք
 և մուք անհուն թի իբարձանաւ. և որ ի էլի
 շեցայք իքս եղածք Բամին մն և ժաման
 պակից քի. զի. ի վիճեան կենդանու թէ ճա
 շակեցայք զի քաղցրե ան և էլ սրբու թէ
 Օծայք հաւատով. զի. ի վեղեմք ապաւին
 եայ որմայրդես և աղակնին քի. լեր Բարե
 իսոս վաարն մեր. զի զանու նան կարող ան
 ցուք և ըզքեց մեծ արեւայ պատու եացուք
II քան շեղի հուր ամ ու թէ. քննոր ապրա
 ծեցաւ առ հասարակ ընդ տեղերս. և
 հորդ է հեւայ Բոցակիցեաց ըզպարանու
 նախաստեղծ են. զի զամենեւեւն վերա
 կոչեաց իսմահու անե յանսմահու թի. ն
 Յայգ ոյդ անսմահու թէ ճանակեցին սբ
 առ պեւայքն և ըզին ըզտեղերս առ է
 տե՛օք սբ յարու թէն. զի ընդ նոսին վայր
 լեւցուք յան վախճան ու բախու թիս ն
 Ո՛ր ըզհուրն արժ յորովայնի քու մ ըն
 կարար և ծընար անճառ ապեւս զկենսագոր
 ծողն ամենեւցուն. Բարե իսոս ըզքեց ու
 նիմք որ երանեարդ են ի կանայս
III անեւայ ըզքեց տր եակից հօր և հո

—
զի
—

—
ճան
—

ԿԼ յնն որ զննմանս խոնարհեցանք ի յերկնից ծա-
 նեանք քոչ այլ արժ քայլ ելիքն: Ծանեւոր լոյ-
 քեզ քո որ ինասին բեռեցանք և հեղձմե-
 արեանք: քո փրկեցեր ընտելեցերս: Ծան-
 լ յրաւագուն որն ասեւնեցուն յորովայնի-
 բու մկրտեցեր: արբու հի մայր և կոյս և աղա-
 խին քի բարեխօսեամք ան որ զասրն մերոյ
 փրկու թեան:

Լ Կիչերաց կանխեցից փառաւ որ ել լոյ-
 քանք արժ որ զննմանս խոնարհեցանք ի յերկ-
 նից արարե՞ք խաղաղու թի ի յերկնս և
 ի յերկրի: Եղև անխաղաղու թէ քո որ լոյ-
 քառանկնիք մահու լուծեր ինքն սք խաչ-
 ին և հաշտեցուցեր լոյ հայր ընդ արարու-
 ծաւորս: փառաւք անանկից հօր և սք հո-
 ԿԼ յնն որ լու առփայլ յանու թէ լոյ քո կե-
 նաց որ ծեցեր զանգաւ մարդ կան առն ք-
 թեցտե: Եւ ինքն ք զքո զխաղաղու թի:

412

Թ Եղեկիսցին քեւա զ ման թեմ հառաւ
 մանք արբու ի թեց: որ զննմանս խոնարհեց-
 անք ի յերկնից յոյս կենդանու թե՞ և փր-
 կու թէ ի թեց ար: Եր ինասին բարձեր լոյ-
 քառանկնիք մահու առարած ելով լոյք ա-
 զու կրս քո: արձանկեա և զին ի կանայանաց
 բանասրկու ին: յոյս: Եր յան աղաւթ եր-
 ախ յեցանք արբու հի և կոյս մար ին մա-
 դաչեա զառ իքեւ լոյքսր թե մայեան արժ

Էսա

անպրեցուցանե՞ծ լրզմէ՞ց իսպառնալէսն
ԿԵՆՏՆՈՅՆ:

ԱԿՐ

Եկե՛ն սն իսիրակուն Թի՛մեզ լրզ անն անձ.
Խոր հորդ ո՞՞ժ զանորե՛նուն ԹԷ՛րնո՛հ Ե՛ր եր
Կո՞ղ անհեցո՞ւք զանուն՝ ներ՛ զի ի՛ք անձուն
Նսե՛ փառ անորեալ յանձարմանց. Օխո՛ս
Հեցե՛ցն պատմեսցո՞ւք զքա՛ղու Թի՛որցո
Հմա՞ժ մԷ ձայնի լրզպատերնա՞լն չարին
Վանե՛սցե՛հ Ե՛ւ մահու անձ րզմահայե՛ս
արն կենսա՞որձ եաց զի՛ջեցն իորձո՛հն
Վերա՞ծ եաց զհո՞գիան: Ե՛ր արմայան զ՞
Եր երկնից ի՛կերու սա՛քան զի ցա՞ժ Ե՛ր
անսպա՛հան իքե՛ն հեղե՛սլ րմի՛ Ե՛ւ շահո՛
յս Ե՛ւ մայրբանին արնտե՛սու Թե՛ լու սա՞ժ
ին անսպ ծա՞լ էր զի՛մեզ զարդ արու Թե՛
արե՞գ անն:

ՆԵՂ

Նեղուն Թե՛ իմու մանա՞ղանկեցի՛ ան սը
անձ արն կենսա՞նուն Թե՛ Ե՛ւ Ե՛ւ լու սա
ձայնի աղօ Թից իմոց. Ե՛ւ հան լրզ կենսա
իմ յանպա՛հանուն Թե՛: Յոր ժա՞մ լնկայե՛ս
Իսորս սնո՞ք լնո՞ց. լմբը՞՞ ո՛նեցայ ի ժա
նիս զի՛շապին. Ե՛ւ Ե՛ւ փրկե՛սց զիս փր
կիչն անխար հի. Ե՛ւ հան: Ե՛ր անն անհե՛սլ
րբ ո՛ւ հի՞ր իկանայս. Բընա՞ժ կարան Ե՛ւ
ար անս անար հին բարե՛հ Ե՛ւ Ե՛ւ սուե՛ն առ
անձ անձանց մերոց. զի փրկե՛սցե՛ լր
մեզ իսպառնալէսն ԿԵՆՏՆՈՅՆ:

—
—

—
—

Լուսն ըզբարան չեի տնօրէնուն թէ քո ըզ
բար քան զի անձուն բարոյ արժ ճարտնա
գար ի կուսէն ըստ հար արժէր ըզբեկուն ճի
ար անայ և զարժանայ ընդ քո ան համ ճար
դասինուն թիդ: ճարդ արե ին ճարտնայ ըզ
քո քանուն թիդ: անե ելե ծր դու ի կուս ըն
քո ճիւղին թէ: Եւ հար ի սաշիւ ըն ճարտնայ
ըզբար ի ճիւղային սէ ճարուն թէդ ըզբեկ
կէնայ արժեցեր: Եւ ըստ ճարտնայ արդուն թէ
և ճիւղային: քան զի որ ի քե զն ճարտնայ ըն
զդ ըն ճարուն անե թեայ սէ Եւ հար ան համե
ճարուն ճարտնայ բարե ի սուսեայ ան ար
ճարուն ան ճարտնայ ճարտնայ:

ըզ
բար
ճար

արդուն արժե հարտնայ Եւ հարուն
քո ըզբարտնայ և հարուն Եւ ճար
և որդ ի քե ի թի/ ք քանայ ին ընդ
ճարուն ի ճիւղ ճարտնայ: Եւ ճարտնայ
ճարտնայ ճարտնայ ի սաշիւ ըն քան ան
քանուն և քանուն Եւ քան անդուն Եւ ճարտնայ
և ան ան անդուն Եւ ճարտնայ ան ճիւղային ընդուն Եւ ճար
թէ բարուն արժ որ ճարտնայ քան զ ճարտնայ
անս ան ճարտնայ Եւ ճարտնայ ան ճիւղային ընդուն Եւ ճար
քանուն Եւ ճարտնայ ան ճիւղային ընդուն Եւ ճարտնայ

Եւ թիւ ի ճարտնայ ճարտնայ Եւ ճարտնայ
ի սաշիւ ըն ճարտնայ ընդուն ան քան ճարտնայ
ուն թէ ճարտնայ ան ճիւղային ճարտնայ ան ճիւղային
ճարտնայ ի սաշիւ ըն ճարտնայ ան ճիւղային ընդուն Եւ ճարտնայ

զիհ

բուն թե յայտնեցաւ արեգերան Կ եկեր
 կամաւ ինան զն արարած ոյ փրկու թե
 յարտուէր մարտիմ նորաւուսի բուր
 անան երկնաբ երձ այնանու Կ ճոյրու
 կի և ճեմարան բայնիս անուն ծ ոյ
 յոյ ան ու թե րո քոքս Ի թե ծ ր ի սա
 նրեն զայրու մահու և բայնի րա դ ը ճ ու
 ոյն այրեցեր հրգօր եղ անես Կ քեզ բարե
 բանեմք ընդ հոկե Կ Կ անաբ անուն
 Որ արնի եցար յերկրի որ թ ճ ր ճ ար ի սա
 և ճ ր ճ եցար ի նաչին ուղիոյդ ան ը սա
 յու բախու թե ան այրումեցեցոյ Կ քեզ
 Որ րոհու ըն ան յարմայնի բուն Կ քե
 յեր անբ ոյակեզ մարեկի դ ան նա ճ ար
 ալ պրտոյնի քաղցրացու ցիչ րո քեզ
 ու նիմաբ բարե կոս ան ար Կ ք զանն ան
 ճանց մերոց

ճան

Բուն ան թե ան ճ ար մարտիմ Կ քե
 քանե կցն և միայնի քեզ ճ ր ճ ար ան և
 ան մահի միշտ երկրոյ պապ են ան հաւ ան
 անայեալ ք օ Որ րոքու թե բայ կի քո
 ի ընդ րեցեր րո զոե ճ ար անեկեայ և
 հաստանեցեր Կ քե անայեալ ք Կ ք
 քեզ նոչ ան նա ի սաչի դ ազ անեցեր յա
 ի ան նից ի մահու անե Կ ք ի ընդ րե
 կրեն թ ան ան ար փառ ան քո անաչան
 աբ արբու հոյ անարաւոր թ ր և կո

զեր ահեմք և երկրորայայեմք որ ուրա
 հուն թիդ ետերկնի և երկրի քն արժ ւնայ
 ահիսիմք էրո քարե կօսու թիդ ամ ամ հն
 մարիան. մա օր ան և կոյս ւք հարս երկնից
 և որ ուր ըն կրնքեալ զոր մարգ արե ն ետեա
 աստուանեցաւ սիր տիմի քօ տր և քար ճրա
 ցաւ եղջերիմ յարժ հմ. զի փառ աւ որ յար
 ու թէն իւրով աւ երեւոյ ըզդ ըժ սա. հար
 արձակեցաւ քերանիմ տր հիզր թշնամեւոյ
 հմոյ քան զի հարե ք զպատե քաղմքն հըզ
 օր զօրու թէդ. Որ ապար ըզք անն ամ
 յարդ անդ ի քու մ և ճրն ար ըզնա մարմնով
 անքեցու զի շ ամ ամ հն քարե կօսեա կե
 ցու զանել ըզմեզ

հաս

արիմ յամ ճամ զքեզ փառ աւ որի տր
 վարն զի ըցսեւ հրանմարք քն հիզր երկրի
 շրոյի քո ւք և քարի զեւ հն ճ քն եղիցե յամ
 ճամ ընդ դեմ թշնամե ոյն հակառակողն
 շրոյ ոյն արքոյ հսկանացեւոյ զքեւ ամ ա
 ճին մարմնացեալ հօր համու թէ զորդ հն
 միամ ին մեզ ի փրկիու թի.

աւ ահեցի զան ըն երի ըզհեծու թի ա
 քարե գու թն արժ. և ըն աւ հն ճ կե ն նե
 արքոյ իւրմե և է հան ըզկեանսիմ յապա
 կանու թէ. ւն երեւոյ ըզմա հն կարողու
 թին որ հասեցաւ վարն մեր և յարե աւ հմե
 ու երոյ ույ յամեւ անի կարող փրկեւ ըզ

հաս

Ա՛ճե՛ որ ծընա՛ս խժիշտ կու՛սէն ի փրկուի
Թի ապա ի մարտ կան լու առ որ է լով ըզանի
զերս ի պիտու Թի ճըշմարտու ԹԷ և բարե
բանե ճը զնր բարեց Թու Թիդ Ծանաթ
ամեն ա՛հեցուք զամ ա՛ծ ի ննոր կոյս ճըն
այ յեա ճընընդ էան և ամարու յորովայնի
զանաանեղին ա՛մցն զհամաբ հասկիցն հո
և ամենապէ հոգւցն

Ա՛ճ

Ա՛հա՛ն Թի նոր ա՛հեցուք ըզոր ո՛ր իսկ
բերովե է իցն հանգ ճի մէ և իզօրայ
երկնաւ որայ փառ աբ անիս որբ ասայ
ճայնիւ Ը ի համաւ որ խաշէլու ԹԷ իսկ
ովաւ էրեայ ըզորու Թի մահո՛ւմ և էր
էք որեա յարու ԹԷ իսկ ըզոր զէ կայ ճեզ
կենդ ա՛նու Թի Բարե խօսու ԹԷ սբ ա՛մա
ճնին պա՛հեցե՛ զեկեղեցի իւր սո՛ւմ և բ
և իսկ ա՛մս զամս զարտե՛անն իւրոյ նորո
զեպե՛ իփաւս

Ի՛նչ

Հրայնա՛ր իսկ հուր ու՛սորեան Թի քո
այոցու ցանե լով մարտ արե ճի մէ ի փորկե
արն լինել զերն ա՛նու և զերն զիշէն պա
հեղով ի սաղաղու Թի Զամադ յից հասա
ից քո լով խոնար հեցար յերկնից և խաշէց
ար համաւ հո զնրն ճե մէ ք Թամե լով իսկ
րա երկո ի զե Ը լ ճե ճայնիւ զերնայ
փառ ամորե սցուք ըզրեց իսկ համադ յ
զեա հո և սբ հոգւո՛ւմ ճի յի սխաբ ան

արլ

Եսցէ զԵկեղեցիքոսք պահելով ի խորհրդի
 զպարսքո լուսնի և զարհուրեալ
 Գողայցայ յոյժ. նայեցայ ի գործքս քո և փա
 ռաւ որեցից զգլխի քո նպ մարդ առեք
 Օրհալք երբն կենաց քս անապահանս մարդ
 նայաւ ի քեն կոյս զգլխիդ մեր բոցակիցե
 ալ շիջոյց. վն որոյ զգլխի անդ ադ ար բարե
 բանե սցուք. Օրհի քեն ցրն ծու թի ծրաւ
 աիե զերայ նախայաւ հոնե ան բանն. փաւ
 ակից հօր և սք հոգւոյն զգլխի անդ ադ ար
 անաշեա վն անձանց մերոց
 զգլխի քո մն երոյ նաք ձայն ի
 ցրն ծու թք. որ ի սոնար հեցաւ
 ի հայրսական ծոցոյ փրկել զարա
 րանձա. ահա և թք նրաւ յաղծական եր
 գով. Նր բաժանեաց զգլխի անար հի
 խաշին ի սոք հրոյ ով և սպառեաց յանձար
 մին փարաւ նեկ զգլխի քո անհ. ւլ ծանձին
 սիւն զուայ անպ հովանաւ որ և բնակարա
 բանին որ բանիւ հոգու եր զլեղ. բարե խա
 սեա նմա փանն անձանց մերոց
 Եսցէ ցարուք ծողովուրդք ի սրան զԵկե
 փրկու թե մերոց. որ մարդ առ ի սապէն բանն
 ի հօրե նպ ցոյ ի սոնար հեալ յերկիր սոնք
 ահա և թի մնայ մերոց. Նր զանարաւոր բազ
 ուկս իւր միանձինրն սարանձեաց ի վր խաշին
 և զգլխի անեայ որոյ ի սն ադ անպ ծողովե

Զանաւանեցան սիրաւոր մեր առ թեզ փա
 րայ Թագաւորն որի յերկնից կանաւոր
 հեալ ի թեր փրօկել զարարածս. զի հեալն
 մեզ նըշանաւ յող Թող խաշի քն քն. որ բա
 րձրացար կանաւ հօր բարձեր զանեծս ադ
 ամայ. Որ զնստամտօրն զյանցանս յու
 ծեր ծնրնդ եամբ քն սբ կոյս բարե. Միտ
 եա անդ ան ար զապն մերոյ փրօկու Թեան
 ցող որ ընդ հօր նստ քան զյաւ կոտանս
 եկե յու սաւ որել ըզխաւ ար մեղաց աշխա
 ր հի. Թագել ի սաւ ըզլոյս հրամանի ան թեզ
 հոգի ի սաւ աւ օտե. Կեանք ի կեանց կոյս
 յարու Թե. որ արարեթ խաշի զխաղաղու
 Թե յերկնս կերպի սաւ ունեց ար զքն զխա
 ղաղու Թիդ ան սրբոց քոց ան արեղոց ն.
 Օ մարտո լուսոյ բանին այ որ եղեր արեւե
 ի ք արեւ զանանս ի մեզ Թագ օղին բարե խօս
 ունեմք փրօկել ըզմեզ ի փոյ ձու Թեւե.
 Սեղեկեացին թեզ մաղ Թեմ փրօկել նր կեւ
 արար բանիւ քո լուծ եր զերկնս նրա մահու
 փարաւանս և զիմ զհիւ անդու Թիս յոյս կեւ
 դ անու Թե մեր կեցո ըզմեզ. Որ անմահ ար
 ար քո մեռ ելու Թե ն սա երեւոյ ըզլոյս ուն
 դի Թոնոց մեռ ու զեր ըզմահ կեւ սարժեա
 և զիս զմեղօք ըս մեռ եալս յոյս. Մարտո բե
 ամբ ի ծ կոյս յեւ ծնրնդ եան որ մարմնազժ
 ար զարձանողն ի կապից մահու. բարե խօս

Համ

Կի

Եամ

Երբն անձանց ձերայ. փրկելի հապանանա
լեաց քե հենցն.

—
—

Քան ան որեայն ի հրեշտակաց զանե
նայնք զերորդ. ու թին ան ք հսեցեալսն ք
հարցոք ու թե ինչ ք անք հարեցինայ յանհր
թի հայր. Օ յան թողն իմարտ պաներայ
մի ք իմեայ կառնա իմա հեաչ ին ք ուղեց
եալսն որե ան ան արբան իմեայ պար
պես որդւոց մարդկան բարձրաց եալ
փորոյ. Որ յանսն թի երկնի երկրի ան
մայ թե թե ցողեայ իմեց պարտ ան թի
բարեբանեալսն ք ըսք ըր իմեայն իրե
մարմնով յարմարացն յե անեալ քան անան

—
—

Ընդ կեայ.
Սուր յան անան անձնով ծրփելայ անհա
ղաց ծախն անանայ կեալսն ք իմեց ու թե
իմե ման փրկողդ ե յայտուք ձայնի իմե
ւմ. Որ փրկելցեր ըզմարտ անեալ յարմար
եկ կեանիս անքեցո. Մեջ ե պոսե ըն անեալ
ան իմանեայ շար զի յանցին կեանարար իմե
հիւն. Բարե ի անեալ ան միա ծիւղն յար
նեցեայ իմեա երց. մարտանուն ծո. Մեջ
փրկել զանձ իմեա ձեր ի յան իմեա ինչ
հրոյն անանեալ ըսք ըսք.

—
—

Սուր յան բնիս ծոցոյ հոր իմեա ք հեալս
ք իմեա ե պար իմեա երկուց կեան անեալ
պարմանար ու շահ անեալսն ք ծանոյց

Տարգարէն ըն յանձնու ըս հրակերպեա
 արս ք ապմեիր ընդ հօր ք ար ձրացար կս
 մաւ իկառ ըս իսաշի՛ն և հեծելու
 թէ ըր ք ապամեցեր ըզպերե ալան ըն
 կու ասկան ծնունդ եամբ ըր ի փրկու թի
 յայտնե ալ և առ պէցեր զերեւալ ըր ըր
 քարո՛ն զս ան ետարանել ըզկենսա
 բեր յարու թիւնդ

*և զհեկացուք ըզար և զսար և
 ալ զօրու թիւն փառ օք էր*

զեցուք արմա զի
 փրկելի և ապաւ էն և օգ նական մերե
 Ասիէ արժ մեր ոյր յանձն փառ ալ
 ընդ հօր յերկրի երե եալ աեւայ արմա
 փառ օք Յան թանկան ան հնէրդ ու թի
 բնոր ապրե յոյց ըն զիել ի ձեռ ալ փառ
 աւ ոնի քի փրկելի մերոյ ամենեքեան
 երգեցուք զի փառ ան որե ալէ ըն
 մահու իսաշիւն իւրով կենդ անալ ըր
 ըզմահացեալ ան և մարմնոյն իւրոյ ք եւ
 մամբ ըզկարպան ըս մահու եղոյ ծամ ըն
 աւարար յորով ալ զի զանաւանելին ամցն
 և ծընար անձառ ապէս զքն յոյս ապրի
 մարդ կան ան նա միշտ բարե ի սօսեա կե
 ցու ցանել ըզմեզ Օ կա՛ն ըս փարաւո
 նի՛ն և ըզգօրու թիւն ար ար ըն կեց ի ծով
 կարմիր այնոր հրչօրնե կարողու թէ նմ

և մանր մնացար իսբ հուսկն անձառելիքս
ին ճընդեամբս

Տրպար քո լուսն վեր ահեւորիբ ազ
մահեացս և անասք լոքեղ մարմնով եւ զ
խաչեկն իմեղ երկուց կեկող անեաց զոր եր
պեւօց ամբանկու մրն նախ իմաց սբ հոգե
ղն և եւ երն թիբն քո քն վարկու թիւն
երկ անանց յեւանել լն քո իկառ ըս զըւար
ճացան արարած ք և ահու թեօբ նոր եր
գով լոգան տիեզերք երկեցար իփրոկու
թիւնսխաս հօրն աղ անաց և առ արեցեր զե
րիվարքս քո քարոզս աշխարհի աւետարտ
յարու թեւն որք ընդ հանձնօր պանովե ին

Յրգիւս ամեց ամքո պարու պող
աղթանկան քեզ ահու թիբն ար
որ լոքորաց ճոփուն հերձեր
լոքուրն զի ինձալ զբաւաւ որին
լախեցեր քո գլու ին և զարդելե
անն ի ձեռ ըն իւս չի քո վերած եր իկեանս
Կանձաւ որ մահու ամբ պիքն տր արձակ
եցեր հոգի գօրու թի իմեղ մահու լոքմահ
աւ երեւոյ վանեցեր և զարդե միայնոյ քեզ
իկայնացս և ոյս յեւ ճընդնդեան երգեմք
զահու թի զի լոյս իլուսոյ քե յայտնեցաւ
աշխարհի և զնախանձօրն եբ արձ զանեճ
անձաւ ճընդնդեամբն իքե ն

այեցարուք իբարբաւ մարգարեին և ի

արլ

նայ

պատգամսս կենդանիս որ քարոզեաց մեզ
յօղըն կենաց հիշելն հից. Օ հմու մըն քո քն
քն շակեաց մեզ մարդ արեւն և ցկամաւ որ
հար հարանց քոսան շին քոչեր ասելով ասարա
ճեաց ցժեւսիս ընկալաւ քոսա և բարձե
ալբերե հիփոսիս թի աշխարհի քեց միայ
նայ մարմնաց ելար քոս և սեւն աս հու թի
ի բարձու քոս վեր երդ քոս ասելով քոս քո
քեց քո որ եկիր կամաւ հօր կեցն ցանկը
Տախս հարեք ամ հեծանայ և անկեց
եք քոս զի հոսն արժ բանին մարմնաց
աւ ի կուսեւ աս երեաց քոս ընկաւ և քո
քոս թի մահն ելոյժ : Ընկալեաց քոս քո
մակն ու քոսն թե յայդ քոս յան մահն
թե քոսն քոս ասելոյն որ քոս հանաւ
ընկալան քոս արեւեկոյ քոս աս քոսն
հրաւ իրեկով յերկնից յայ քոսն թի քո
Յաւն ու քոսն քոս հանաւ քոսն աս բար
ըսուաց վերաժ հիցն քոսն քոս հոգեկն
այ քոսն քոսն աս կեցն հոգեւորաց
բարեխօսն թե քոսն հոգ ան ան քոս
Տանեաց քոսն քոս քոս անկեց հօր և հո
քոսն ան քոսն քոսն մարդ արեւիցն քոսն
նար հեղձն քոս յերկնից ճան երեք և ան ք
եք քոս քոսն կեցն քոսն քոսն քոսն կեցն մեզ
քոսն քոսն արեւիցն արդարն թե հիշաւն
թե բարձու քոսն քոսն ի կուս քոսն քոսն

զի 4

ճան

Որով յերկիրս և երկիր ոչ բաւ էին ման
էլ լուսնն բնակարանն բնու թէ բանին
բնակարանն որ երկրս մարտն զարնն յեր
կր յիւստինքն քո զորք է

Աստուանտն զանն սիրարք յեր ան բեպ յա
ւրժ և ուր ստացայք յեր հիմարկուն թեան
քուն զնկալ ՍԶԼ զանա շանկա յեր յիւստինքն
ձարդ անէր: Որ զանա ստուտն յեր քո հիւստինքն
ան թէ զպստուն թի յարարանդս և ծա
նուցեր քո յարուն թէր զպ յարուն թի յեր:

Ընկա: Խնարայ ձարդ անն որ երկր ձարդ քի և
անա շեան զան հիւստինքն զպ յարուն թի յեր
ան յի յիւստինքն զպ յեր ՍԶԿ հիւստինքն ձան թէ
Կի յիւստինքն զան յիւստինքն զպ յեր լուսն
նէր ան զան յի բայ յիւստինքն զան յի ոչ յի
անէր ձարդ անէր: ան թէ յիւստինքն զպ յեր
զստունքն թի և յիւստինքն ի ձեռնայ ան
թիւսայ ի յարունայ ան յարունայ յարունայ: զն յի
հարստունքն թէ ճիւստինքն քո և ճիւստինքն
սի: Հայր էր յիւստինքն քո յիւստինքն զան յիւստինքն

Յիւստինքն յիւստինքն ան ուր յիւստինքն ան ճիւստինքն
ան յիւստինքն ին ձ յիւստինքն ձարդ անէր: Չ յար
հարունքն իստինքն և ձարդ յիւստինքն ձան ձան երկր
հարստունքն թէ սիւստինքն ան ան յիւստինքն
կու սի ան ճիւստինքն:

Յիւստինքն երկրունքն թէր երկրունքն
էն զորք երկրունքն և անտինքն ան ճիւստինքն

Հաս

ԳԻԶ

Երան

Ար

նաւն ձեռնացր զհաւն աւ որեւո՞՞՞ զ զարմ
Թիւրք թո հաւնապապ: Ա՛՛՛ ձեռնացոր խաւն
թո աթ երկրապապ եւցուք որովք արձեթ
ըզդ պատակնիք զսահու թո արարած ոյ. ք.
Ա՛՛՛ ձեռն ահեալ ա՛՛՛ աւայր ճարհաւք թեթո՞՞
Բեախան աւժու արարչին ձեթոյ արեաւ
թեւու Թեան: զոր երանել ծն ա՛՛՛ ձեռնաց
արինիք. հաւնապապ:

—
նեղ
—

Ա՛՛՛ արդ արեւն եկողոյ կեանին աղապակ
եր և ա՛՛՛ ա՛՛՛ սեթ աե՛՛՛ ձե՛՛՛ ձե՛՛՛ թ. նայեալ
ձիւ և ձիւնար հրգորի նայա: Չայն բար
ձի իկողոյ աեդ ընդ ոյ աւ արձ ողո՞՞՞
ճա՛՛՛ Ե՛՛՛ ձե՛՛՛ ձե՛՛՛ թ. Չայն աղապակ իճո՞՞՞
հաւնիք իլքութիւն թո աթ. Բարեկօ՞՞՞
Թե՛՛՛ սթ ա՛՛՛ ա՛՛՛ ա՛՛՛ և ձիւն կու սի: աղա՛՛՛
Ե՛՛՛ սթ աե՛՛՛ ձե՛՛՛ ձե՛՛՛ թ. զոր կեան աղին իլք
ոյ աթ Ե՛՛՛ աե՛՛՛ թ. ոյ Թ թ Չայն ա՛՛՛
ըւայ զարան չեթ աե՛՛՛ Թե՛՛՛ թո ըզուք

—
արդ
—

թանդի երկրիսից խոնար հեալ ճարմապա
իսթ կու սե՛՛՛ և խաւն չեար ընդ աւ աղապակ և
զարհու թեալ հիւայայ ընդ թո ընդ աե՛՛՛ հաւ
ճարդ աւ իրու Թիւ: Օրհնաւաթ արդ յար
ու Թիւրք գու շալեալ ձե՛՛՛ ճարդ արեւն: աե՛՛՛
Ե՛՛՛ թո ու իկան ըսթո հե՛՛՛ Ե՛՛՛ Թիւրք թո թե՛՛՛
զըրկու Թի կողն յեանելքո թո: Երևեցար ի
զըրկէլ զարարած և իմահուանէ, և որ՞՞՞ իլք հիւ
յեալ աւաւանդան իլք հե՛՛՛ ա՛՛՛ ձեռնացոր զհաւն աղ թոյ:

Handwritten text in a cursive script, likely a title or a list of items, possibly in a non-Latin script.

Armenia 1160
Date

Book
Changian

Changian son of Mitya

u b /

Handwritten text, possibly a signature or name, mostly illegible due to fading.

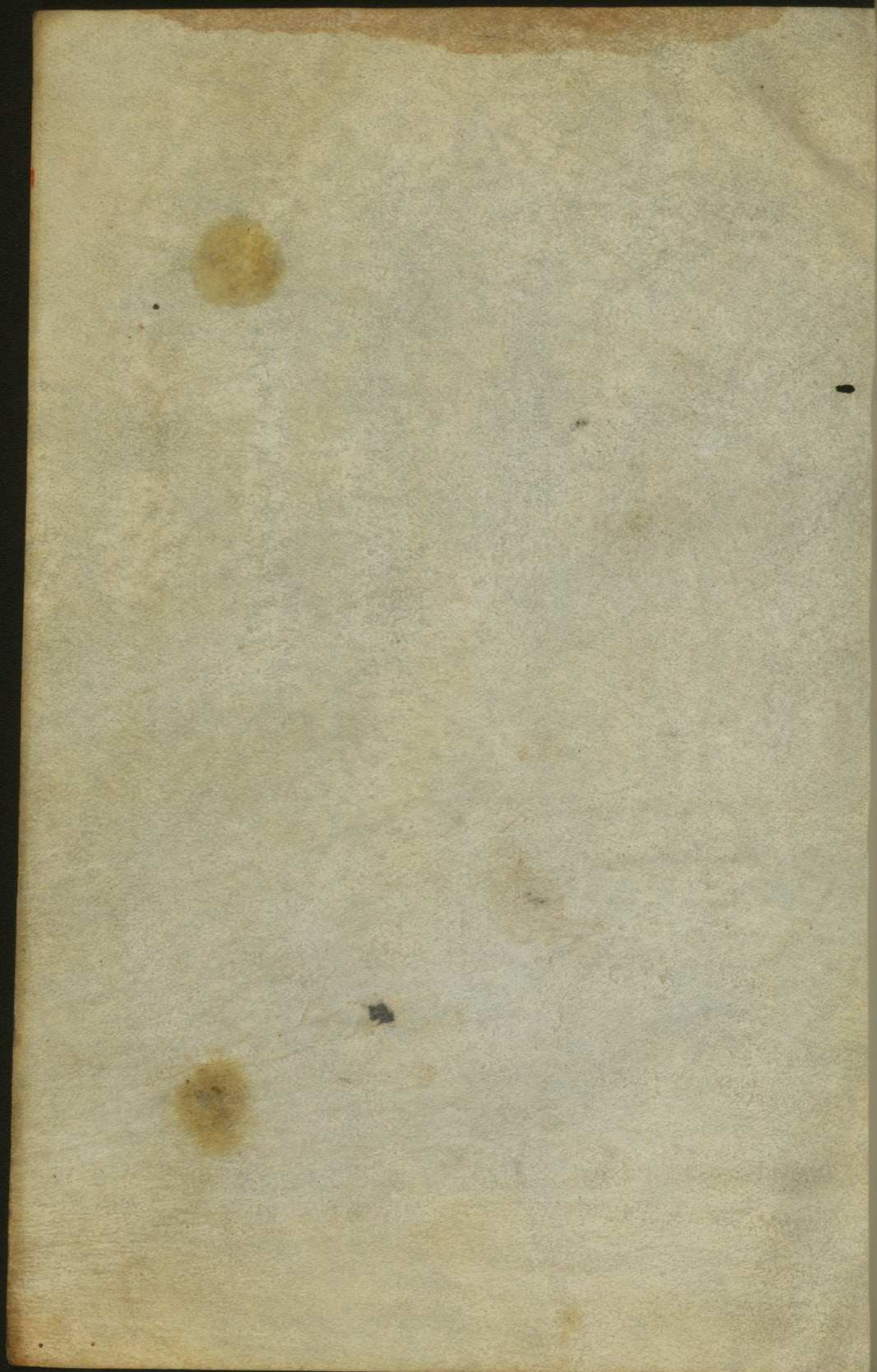
Small handwritten marks or characters.

Small red mark or character.

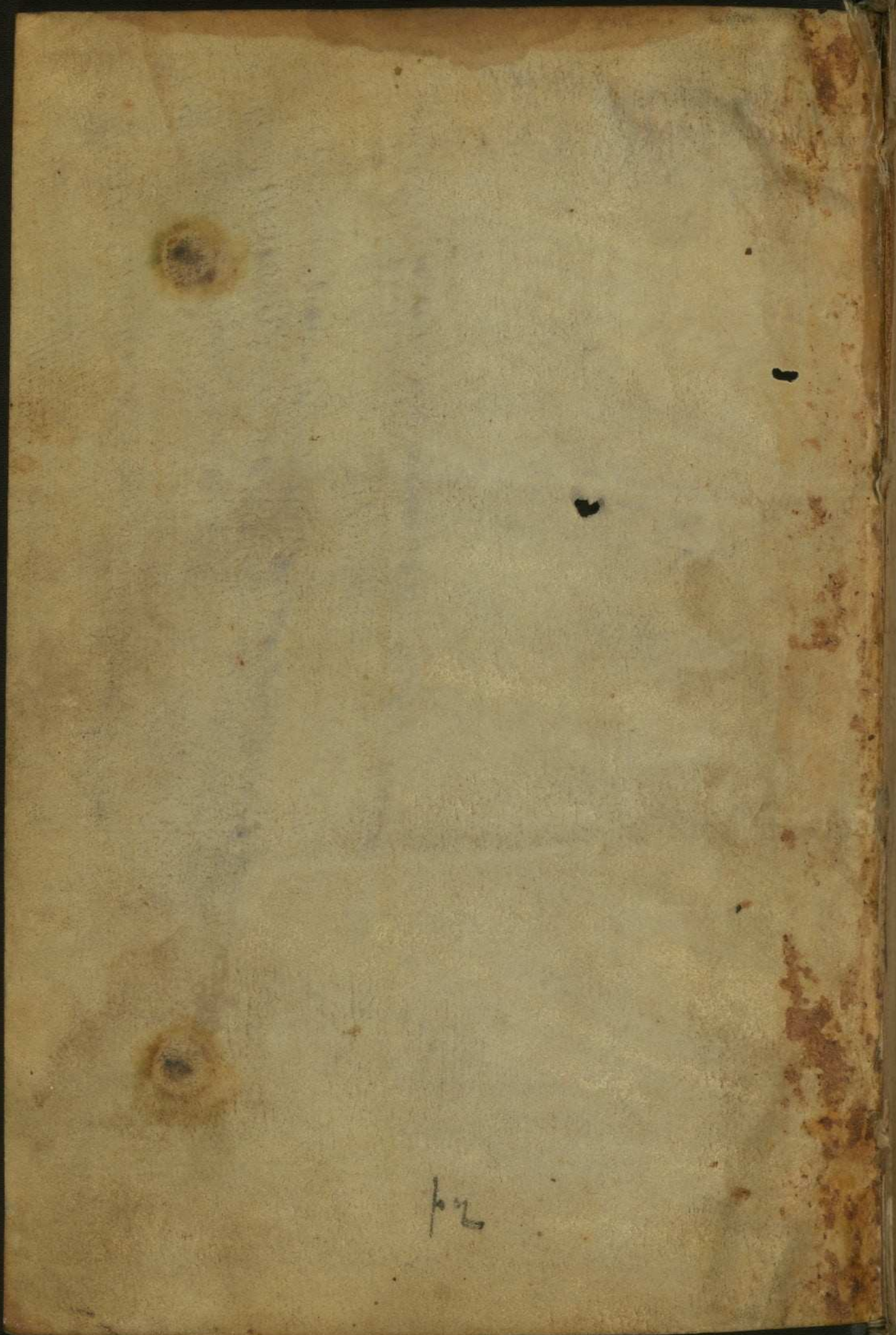
Faint circular stamp or mark.

Small dark mark or character.

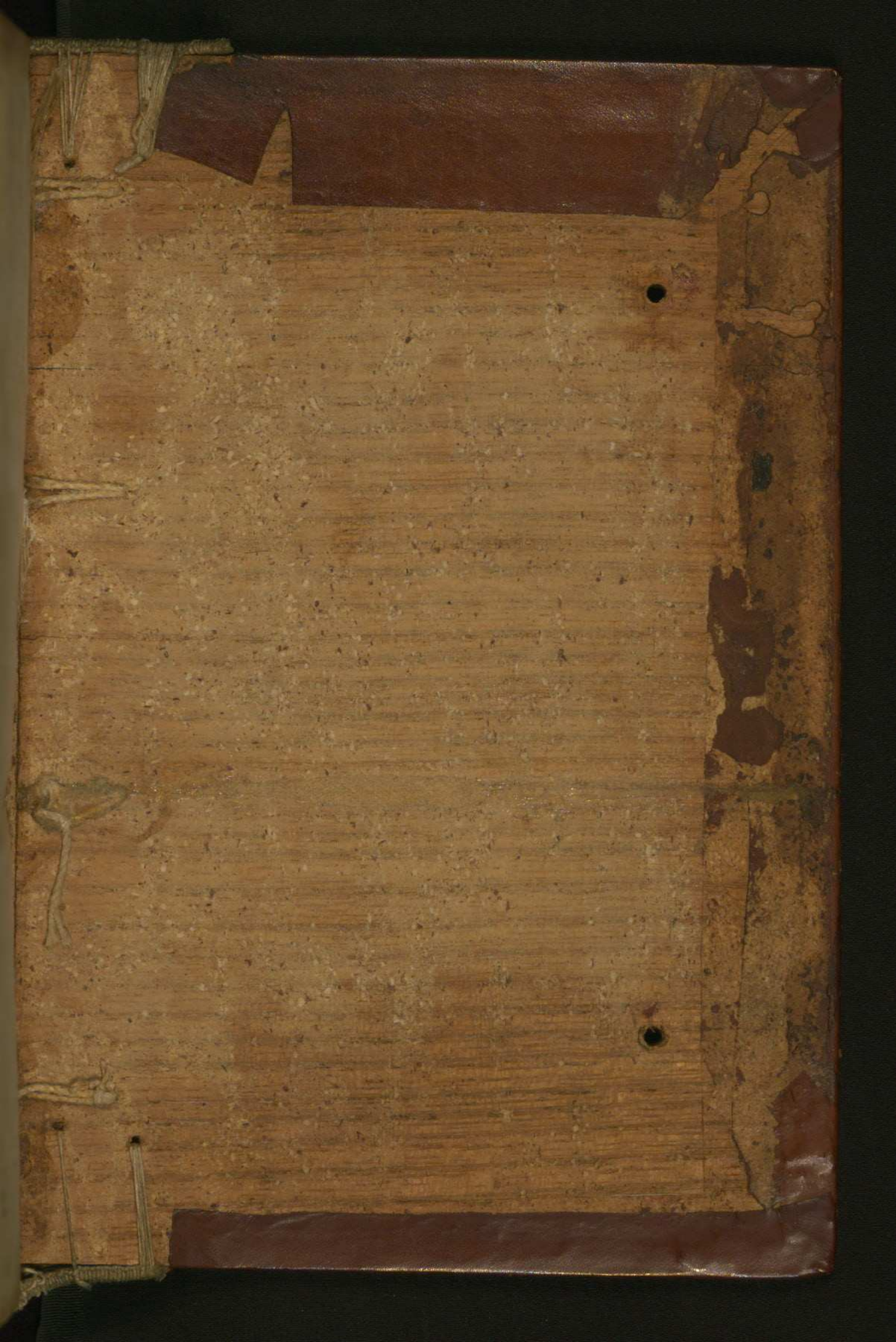
Faint circular stamp or mark.

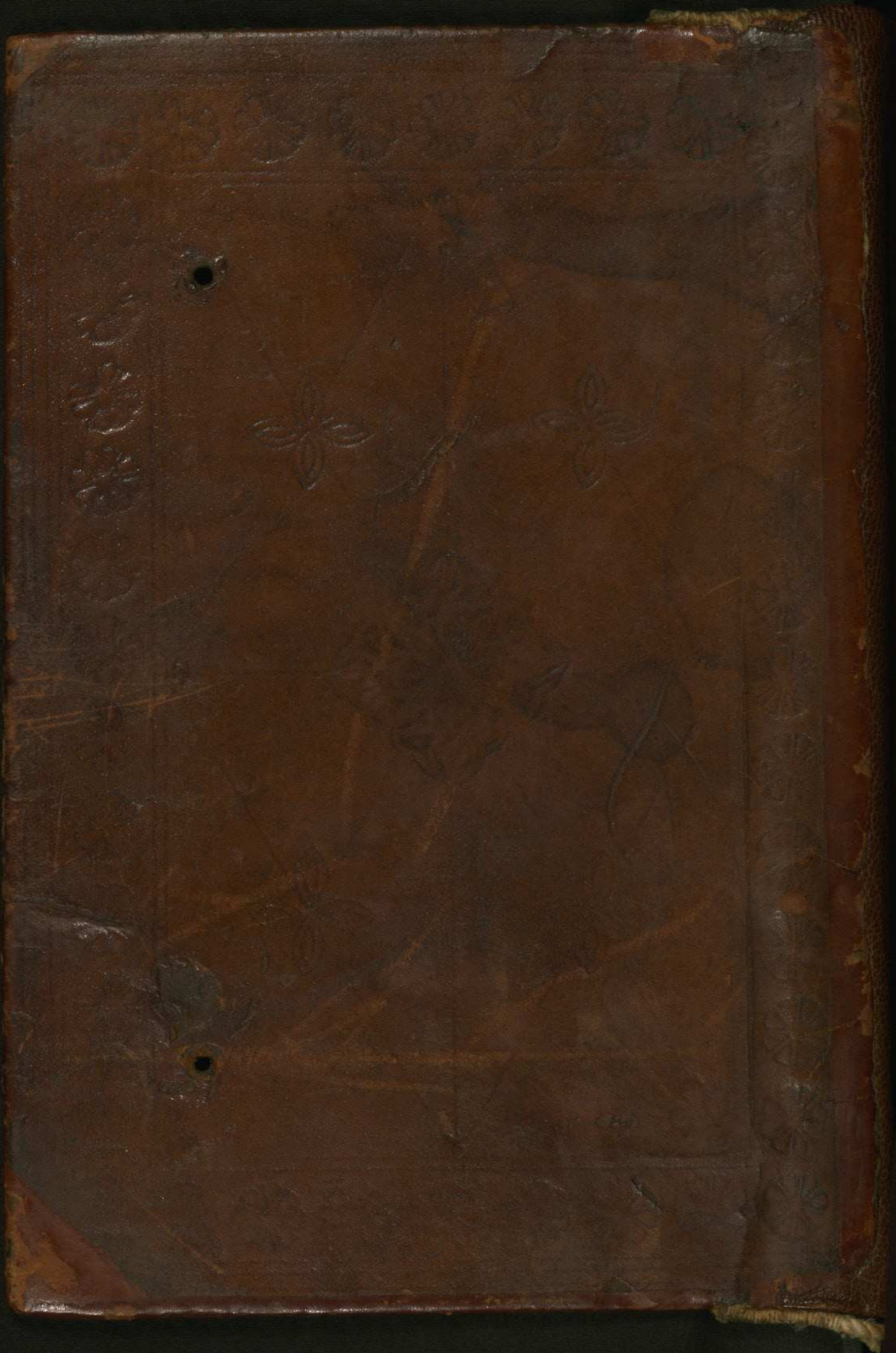

300

70

This document is a digital facsimile of a manuscript belonging to the Walters Art Museum, in Baltimore, Maryland, in the United States. It is one of a number of manuscripts that have been digitized as part of a project generously funded by the National Endowment for the Humanities, and by an anonymous donor to the Walters Art Museum. More details about the manuscripts at the Walters can be found by visiting The Walters Art Museum's website www.thewalters.org. For further information about this book, and online resources for Walters manuscripts, please contact us through the Walters Website by email, and ask for your message to be directed to the Department of Manuscripts.

The Walters Art Museum
600 N. Charles Street
Baltimore, Maryland
21201
<http://www.thewalters.org/>

Released under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode>
Published 2013